








St. Hildegard

WIMMER ANZELM o. s. m.

# ORABO SPIRITU, ORABO MENTE

IMÁDKOZZUNK LÉLEKKEL ÉS ÉRTELEMMEL

LITURGIKUS ELMÉLKEDÉSEK
A RÓMAI MISEKÖNYV ALAPJÁN
AZ ÉV MINDEN NAPJÀRA

NEGYEDIK KÖTET

PÜNKÖSD ÉS A REÁKÖVETKEZŐ
TÍZ HÉT

BUDAPEST
A SZOCIÁLIS MISSZIÓTÁRSULAT KIADÁSA
1940

Nihil obstat. *Dr. Nicolaus Tottossy*, censor dioecesanus. Nr. 3083/1940. Imprimatur. Strigonii, die 1. Maii 1940. *Dr. Joannes Drahos*, vicarius generalis.

Quartum volumen operis: «Orabo spiritu», auctore *R. P. A. Wimmer* O. S. M. typis edi potest. Budapestini, die 1. Martii 1940. *Fr. Cyrill M. Marchi* Rect. Provincialis O. S. M.

Stephaneum nyomda Budapest.
Felelős: ifj. Kohl Ferenc

# PÜNKÖSDI

*kötetünkben, amely a liturgikus elmélkedés-sorozatban a negyedik, a következő anyagot dolgoztuk fel:*

*Eltekintve az új bevezető és befejező imádságtól, amely teljesen a pünkösdi élmény szellemében van tartva, Bossuet, a híres francia író és egyházi szónok gondolatait közvetítjük az imádságról és Krisztus tanításának jelentőségéről. Ezt azért tesszük, hogy elmélyítsük az elmélkedő lelkekben az imaélet szellemét, és kidomborítsuk Krisztus tanításának jelentőségét, amely a Pünkösd utáni vasárnapok elmélkedési anyagának liturgikus gerincét képezi.*

*Pünkösd ünnepét és a reákövetkező nyolcadot külön bevezetésben méltatjuk. Úgyszintén a pünkösdre következő vasárnapok aszkétikus programmját.*

*Pünkösd ünnepére és annak nyolcadára naponta több elmélkedést tűztünk ki, hogy az elmélkedőnek bővebb választékot nyujtsunk. A pünkösdi liturgiá-*

*ban nagy szerepet játszó Szekvenciát és Himnuszt külön elmélkedésben dolgoztuk fel.*

*A pünkösdre következő vasárnapok közül csak az első tizet vettük fel e kötetbe. A többi tizennégy vasárnap elmélkedési anyaga a következő, ötödik kötetben jelenik meg.*

*Úrnapjára, Szent Szív ünnepére és nyolcadára szóló elmélkedéseket az ünnepeknek szentelt részben találjuk meg, úgyszintén azon elmélkedéseket, amelyekkel az egyes szentekről emlékezünk meg.*

*Mint szervita, ezt a kötetet is az Istenanya áldásával bocsátom útra és arra kérem a Szent Szűzet, termékenyítse meg azokat a lelkeket, akik e munka alapján végzik mindennapi liturgikus elmélkedésüket.*

*Budapest, 1940 Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén.*

## Imádság az elmélkedés előtt.

Isteni Lélek, Aki a megváltott emberiségnek a kegyelem teljességét hoztad és isteni világosságod ragyogásával árasztottad el, érintsd, kérlek, izzó tüzed egy Belőled kipattant kis szikrájával lelkemet is, hogy szemeim megtisztuljanak, értelmem befogadóképessé váljon és tökéletesebben merülhessek el az örök Igazság szemléletében.

Isteni Lélek, Aki a megtestesült Ige Egyháza nagyjaiban és szentjeiben az évszázadok folyamán a bensőséges életalakítás és a krisztusi szellemiség kiváló és felülmulhatatlan mesterének bizonyultál, fordulj felém is: vedd osztatlan birtokodba lelkemet, gyujtsd meg benne a szent tüzet és izzítsd át kegyelmeddel, hogy tökéletesen megtisztuljon és Krisztus szent Arculata hasonmásává váljon.

Isteni Lélek! Elmélkedéseim a Te világosságod fényforrásához vezetnek.

Add, hogy ne csak lássak, szemléljek, és megértsek, hanem azonfelül cselekedjek is és további életemet úgy alakítsam, ahogy azt a Te kegyelemteljes ihleted sugallja.

Jóságos Istenanya, a Szentlélek szeplőtelen Jegyese! Életalakító munkámat a Te oltalmadba ajánlom, s csak arra kérlek, ne vond meg hűséges szolgádtól anyai pártfogásodat és úgy irányítsd elmélkedő imádságomat, hogy az mindig felelet legyen isteni Jegyesed, a Szentlélek sugallatára.

Miatyánk ....

Üdvözlégy ...

## Imádság az elmélkedés után.

Isteni Lélek! Szívem most fáj egy kicsit, mert oly nehéz letalálni arról a fennsíkról, amelyre Te ragadtál magaddal az elmélkedés szent órájában! Végtelen magasságokból jövök s tüdőm még nem bírja a mindennapi élet, a köznap tikkasztó levegőjét. Végtelen magasságokból jövök; szemem még káprázik túláradó fényességed szemléletétől és alig tud hozzászokni ahhoz

a ködös homályhoz, amely itt lent borul a tájra. Légy irgalmas, isteni Lélek, s erősíts meg, hogy a mindennap borújában el ne tévedjek s el ne fojtsam a benső világosságot, amelyet Te gyujtottál bennem, s amelyet a Te magasságaidból hoztam magammal, hogy ne járjak sötétben. Add, isteni Lélek, hogy mindenben világosságod vezessen és lépteimet úgy irányítsd, hogy azok az elmélkedésben kapott ihlettel összhangban legyenek és lelki kialakulásomat előmozdítsák.

Szentséges Anyám! jóságos Istenanya! Légy velem és eszközöld ki, hogy az isteni Lélek jóságát tökéletes Krisztus-követésemmel hálájam meg s ezáltal kárpótoljalak a keresztfa tövében eltűrt szenvedésekért.

Miatyánk...

Üdvözlégy...

# Bossuet gondolatai az imádságról.

Bossuet, meauxi püspök 1695-ben fejezte be azon elmélkedési könyvet, amely a katolikus világirodalom örök értékeihez tartozik. E munkát, amelyet püspöki székvárosa Vizitációs zárdájának ajánlott, «Méditations sur l'Évangile» néven ismerjük. A szerző sajnos nem dolgozta fel az egész Evangéliumot, és abból csak egyes, kimagasló részeket vett tekintetbe. Ezek a következők: a Hegyibeszéd, Krisztus Jeruzsálembe való ünnepélyes bevonulása után tartott beszédei, az Utolsó Vacsora alkalmával adott tanítása és az Olajfák hegyére vezető úton mondott szavai.

A Hegyibeszédről szóló elmélkedéssorozatból egyes részeket közlünk, amelyek az imádság lényegét vázolják, a keresztény erkölcstan rövid összefoglalását tartalmazzák és Krisztus egyetemes tanításának mesteri méltatásában csendülnek ki.

1.

## Imádkozzunk hittel: kérjünk, keressünk, kopogjunk.

A mi Urunk Krisztus Jézus előbb megmutatja a bűnösnek a szomorú állapotot, amelybe jutott, hogy azután kezébe adja az imádság eszközét, amely attól megszabadítja. Kérjetek, keressetek, kopogjatok (Máté 7, 7): ez az a

három fok, azt mondanám hármas instancia, amelyet állhatatosan, és lépésről-lépésre be kell tartani. De mit kell kérni Istentől, hogy megszabaduljunk a több mint állatias állapotból, amelybe a bűn sodort? Azt Szent Jakab szavaiból tudjuk meg : «Ha pedig valaki közületek bölcseség nélkül szűkölködik, kérje Istentől, Aki mindenkinek bőven ad és nem hányja fel ; és megadatik neki. Kérje azonnal hittel, semmit sem kételkedvén» (Jakab 1, 5—6).

Ez ugyanaz, amit a mi Urunk tanít : «Bizony mondom nektek, hogy ha hitetek leend és nem kételkedtek, mindent megkaptok ; és ha a hegynek mondjátok is : kelj fel és merülj el a tengerbe, megleszen ; és mindazt, amit imádságban hittel kértek, megnyeritek» (Máté 21, 21—22).

Vegyétek tehát tekintetbe, hova jutottatok bűneitek által és megtéréstekért hittel könyörögjetek. Ne mondjátok, hogy lehetetlen. Ha vétkeitek oly nehezek volnának mint a hegy, amelyről az Evangéliumban esik szó, imádkozzatok és a hegy engedni fog az imádságnak : higyjétek erősen, hogy megkapjátok, amit kértek és megadatik nektek. Krisztus Jézus e rendkívüli hasonlattal él, és megmutatja, hogy minden lehetséges annak, aki imádkozik.

Elevenítsd fel, Istenes Lélek, bátorságodat, és sohse essél kétségbe üdvösséged felől.

2.

**Állhatatosság és alázatosság az imádságban.**

Kopogjatok : legyetek állhatatosak a kopogásban, hogy szinte alkalmatlanokká váltok. Van ugyanis egy mód Istent kényszeríteni és Tőle a kegyelmet kierőszakolni : ez a szünetet nem ismerő és erős hitből fakadó imádság. Ennek következtében az Evangéliummal kell mondanunk : «Kérjetek és adatik nektek, keressetek és találni fogtok, kopogjatok és megnyittatik nektek» (Luk. 11, 9—10). Az Úr ezt mégegyszer ismétli és azt mondja, hogy aki kér kap, aki keres talál és aki kopog, annak megnyittatik. Tehát imádkoznunk kell nappal, imádkoznunk kell éjjel és imádkoznunk kell valahányszor felébredünk. És ha úgy gondoljuk, hogy Isten nem hallgat reánk, vagy ami még rosszabb, elutasít, tovább kell imádkoznunk, mindent Istentől kell várnunk, de az alatt önmagunknak is cselekednünk kell. Ne úgy kérjünk, mintha Istennek egyedül kellene mindent elvégezni, hanem önmagunk is törekedjünk és akaratunkat Isten kegyelme segítségével kényszerítsük cselekvésre, mert minden csakis ezen

együttműködés által érhető el. Sohasem szabad elfelednünk, hogy Isten mindig megelőz. Ez ugyanis az alázatosság alapja.

3.

**Az örök imádság.**

«Mindig imádkozzunk és soha meg ne szűnjünk» (Luk. 18, 1). Ezen örök imádság nem jelenti az értelem soha meg nem szűnő feszültségét, amely csak kimerítené erőnket és elviselhetetlenné tenné az imaéletet. Az örök imádságot azáltal gyakoroljuk, hogy miután idejében elvégeztük imáinkat, azokból és a lelki olvasmányból egy pár igazságot, vagy egy pár mondatot kiemelünk, megőrizzük szívünkben és gondolatunkban, időnként kényszer nélkül visszatérünk reá. Igy, amennyire lehetséges, elevenen tartjuk magunkban Istentől való függésünk tudatát, és az Urat folyton szükségleteinkre emlékeztetjük, amennyiben azokat minden megjegyzés nélkül, szinte némán szeme elé tárjuk. Ezáltal úgy viselkedünk, mint az égető szárazságtól felrepedt föld, amely kínos némaságával könyörög az Úrhoz megtermékenyítő esőért. A lélek hasonlóképpen emlékeztesse Istent szükségleteire. Dávid is ezt mondja: «Uram, ó Uram, Te előtted olyan vagyok, mint a kiszáradt föld» (142. Zsolt. 6).

Uram, nem szükséges, hogy kérjelek ; kér Téged ínségem, szegénységem és nincstelenségem. Addig, amíg ez az állapot tart, imádkozunk anélkül, hogy imádkoznánk. Addig, amíg arra ügyelünk, ami lelkünket veszélybe juttatná, imádkozunk anélkül, hogy imádkoznánk, és Isten aki nagyon is ért ezen a nyelven, biztosan meghallgat. «Uram, Aki előtt állok és Aki előtt nyomorúságom teljes egészében ismeretes, légy irgalmas, és valahányszor e nyomorúságra tekintesz, jóságos Isten, az eszközölje ki néma fohászával irgalmadat.» Ime az örök imádság egyik módja : valószínűleg a leghathatósabb.

4.

**Alkalmatlankodni Istennél élénk és ismételt kiáltások által.**

Az alkalmatlankodás, amellyel Istennel szemben kell élnünk, az imádság azon sürgető módja, amelyről az előző pontban volt szó.

Gondoljunk a kiválasztottak imádságára, amely éjjel és nappal visszhangzik Isten színe előtt. Legyünk meggyőződve, hogy elkövetett igazságtalanságaink, botrányaink és mindazon cselekedetek, amelyek nemcsak hogy nem szolgálnak a szentek épülésére, hanem nekik szenvedést okoznak, éjjel és nappal megtorlásért kiál-

tanak az Úrhoz. Ezt csak a bűnbánat soha meg nem szűnő kiáltása által tudjuk elnémítani: Irgalom, én Istenem, irgalom! Ezt kell kiáltanunk éjjel és nappal, és ezt kiáltja lelki ínségünk szünet nélkül.

Gondoljunk azon ítélőbíró szomorú helyzetére, aki «sem Istent nem féli, sem embertől nem tart» (Luk. 18, 4). Ha már semmi sem tart vissza, akkor nincs több remény. Ha pedig van bennünk még valami, ami fékez, ha nem is Isten félelme, de legalább az emberekre való tekintet, akkor még mindig remélhetjük, hogy a szenvedélyeinket ráncbaszedhetjük.

5.

**A remény motivumai az imádságban.**

A hitnek, amelyet Krisztus Jézus az imádságban megkövetel, biztos alapja azon igazság megértése, hogy Isten a mi Atyánk. «Mennyire bőkezű lesz veletek a ti mennyei Atyátok!» (Máté 7, 11) — mondja Krisztus.

«Ha ti adtok, akik rosszak vagytok» (u. o.), mennyivel inkább teszi azt Isten, Aki maga a Jóság. Ha ti adtok abból, ami nektek is adatott és amit csak kölcsönben bírtok, mennyivel inkább teszi azt Isten, Aki a jó forrása és Akinek természete — hogy úgy mondjam — az ajándékozás. «Ha ti,

akik rosszak vagytok.» De lehetünk rosszak gyermekeinkkel szemben? Isten Fia megérteti velünk, hogy az ember még a gyermekeivel szemben is rossz. A tapasztalat ezt mindinkább kidomborítja és arra figyelmeztet, hogy még a gyermekek számára szerzett javakban is csak önmagunkra vagyunk tekintettel. Kizárólag Isten, Aki maga a Jóság és Aki lényegében jó, részesítheti jóban azokat, akik hozzá fordulnak.

Naponta mondjuk magunknak : Az Atyától mindent lehet remélni. Mondjuk Krisztus Jézussal : Mi a varjú? és mennyei Atyánk táplálja. Aki a szolgáról gondoskodik, hagyhatja-e segítség nélkül gyermekeit? Aki táplálja az állatokat, érzéketlen lehet-e gyermekei ínsége iránt? Mindent kérhetünk és remélnünk kell, hogy megkapjuk, mihelyt kérjük.

6.

**Jézus által kérni : a tökéletes ima alapvető tulajdonsága.**

Meg kell tanulnunk Krisztus Jézus által kérni. Krisztus Jézus által kérni annyit tesz, mint azt kérni, amit Ő parancsolt : dicsőségéért esedezni és énünk helyébe a Megváltó nevét helyezni. Egyszóval annyit tesz, hogy bizalmunkat jóságába és szentséges Vére végtelen érdemeibe vetjük. A Megváltó nevében könyörgő imádság első-

sorban az üdvösségre tekint és minden egyebet mellékesnek tart. Oly névben kérni, amelynek az Atya semmit sem utasít vissza, annyit jelent, hogy biztosak lehetünk a meghallgattatás felől. Ezt Krisztus Jézus is megígérte és aki ebben kételkedik, az Krisztust teszi hazuggá. «Valóban mondom nektek, hogy ha valamire kéritek az Atyát az én nevemben, megadja nektek» (János 16, 23).

Ha nem kapjuk meg amit kértünk, meg lehetünk győződve, hogy rosszul imádkoztunk, mert szent Jakab is mondja : «Kértek és nem kaptok azért, mivel rosszul kértek, hogy kívánságaitokra fordíttassatok».

Rosszul kérni annyit tesz, mint hit nélkül kérni. Ezt szent Jakab mondása is megerősíti : « Ha pedig valaki közületek bölcseség nélkül szűkölködik, kérje azt Istentől . . . kérje azonban hittel, semmit sem kételkedvén» (Jakab 1, 5—6). . . . félelem nélkül, abban a biztos hitben, hogy meghallgattatásra talál, ha jól, hittel és állhatatosan kér.

A Megváltó nem adja meg azt, amit üdvösségünk ellen kérünk. Kérjük megtérésünket, ragaszkodjunk hozzá és meghallgattatásra találunk.

Istenes Lélek ! Krisztus Jézus imádságról szóló tanításának legfontosabb gyümölcse az legyen, hogy hűek maradunk az ájtatosságokra kijelölt idők-

höz. Ha szórakozottak is vagyunk imádságunkban, elég megbánni és őszintén kérni, hogy többé ne legyünk azok, és ha külsőnkben hűek, alázatosak és összeszedettek maradunk, Isten, az Egyház és az istentisztelet szabályai iránt engedelmességet tanúsítunk, amennyiben megtartjuk a térdhajtásokat, a meghajlásokat és az ájtatossági gyakorlatok többi előírásait, akkor megőrizzük magunkban az imádság szellemét. Ez esetben már állapotunk, hajlamunk és akaratunk által imádkozunk. Fő az, hogy lelki szárazságunk, szórakozottságunk miatt megalázkodjunk. Mennyire kellemes Istennek az ilyen imádság! Mennyire fegyelmezi a testet és a lelket! Mennyi kegyelmet közvetít és mennyi bűnt tesz jóvá!

7.

**A keresztény erkölcstan dióhéjban.**

«Mindazt tehát, amit akartok, hogy cselekedjenek nektek az emberek, ti is cselekedjétek nekik» (Máté 7, 12). Mi sem egyszerűbb ennél az elvnél, és mi sem kiterjedtebb a gyakorlatban: benne foglaltatik az emberi társadalom minden problémája. A természet maga is erre tanít, de Jézus Krisztus megszenteli e tanítást, amennyiben az előbb mondottakhoz hozzáfűzi: «Mert ebben áll a törvény és a prófé-

ták» (u. o.). Ez lényege, rövid összefoglalása minden igazságnak. A magyarázatot pedig a parancsolatokban találjuk meg: «Szeresd felebarátodat, mint önmagadat» (Máté 22, 39).

«Erőlködjünk» (Máté 7, 15, 14). Az üdvösséget nem szabad elpuhultan keresni. — «A kapu szűkké vált» az önmegtagadás, a szegénység és a bűn által. — «Az út széles», de bűnbe vezet. — A nagy szám és a kis szám: az üdvözültek csoportja és az elkárhozottak serege, kimeríthetetlen anyagot nyujt az elmélkedésre és nagy vigaszára válik az alázatosaknak.

«A jó fa jó gyümölcsöt terem» (Máté 17, 18—19): ez különbözteti meg a jó bűnbánatot a rossztól.

Különös állapot az értelemmel megáldott teremtmény számára, aki a jó gyümölcsözés hiányában már csak a tűzben való megsemmisülésre alkalmas.

«A jó fát gyümölcseiről ismeritek meg» (U. o. 20). A fügefának, amelyet Krisztus megátkozott, levelei voltak, de nem volt gyümölcse. Ezért nem kímélte az Úr. «Soha gyümölcs belőled ne teremjen!» (Máté 21, 19—20). Annak büntetéséül, hogy terméketlen volt, még inkább azzá tette. Ha nem hozunk gyümölcsöt idejében, és akkor, amikor az isteni Mester elvárja, eljön az idő, amikor már egyáltalán nem leszünk képesek gyümölcsöt hozni.

A bölcs lelkipásztor gyónó gyermekétől gyümölcsöt és nem zöld levelet vár el. Nem tud megelégedni a jó fa levéldús színével, sem az alig virágba borult rügyekkel. Igaz gyümölcsöket kíván meg, különben jogosan kételkedik a bűnbánat őszinteségében.

8.

**Miben áll az igazi erény.**

Krisztus Jézus azokról a fákról beszél, amelyek gyümölcstelenül maradtak. Ime egy szép példa : A keresztény, akiben a jónak csak színe van meg, és akiben valóban semmi jó sincs, vagyis aki sokat beszél és semmit sem tesz. «Uram, Uram», hajtogatja, pedig okosabb volna kevesebbet hangoztatni, hogy Isten az Úr, és teljesíteni akaratát.

Van olyan is, aki semminek sem áll ellen és bármit indítványoznak neki, elfogadja. «Igen, — mondja, — megteszem, beszélni, imádkozni fogok, mindenben résztveszek.» De amikor megvalósulásra kerül a sor, minden elmarad. A zsidók is azokhoz tartoztak, akik sokat beszéltek, és Krisztus azt mondta nekik : «A vámosok és parázna nők megelőznek titeket a mennyek országában !» (Máté 21, 20). Ez annyit jelent, hogy a csak külsőségekben megnyilvánuló ájtatosság az erény-

ről alkotott rossz fogalomhoz vezet, mert azok, akik nyíltan rosszak, szégyennel vannak önmaguk iránt és könnyebben megtérnek mint azok, akikről az imént volt szó.

Figyeljük meg a két fiatal embert, akikről Krisztus beszél egyik hasonlatában. Az egyik szégyenli magát atyjának nyiltan megtagadni az engedelmességet és nem mondja «nem akarok», hanem miután annak ellenkezőjét állította, mégis hajlamait követte és «semmit sem tett». A másik nyiltan kimondja, «nem teszek semmit», de szégyenli lehetetlen viselkedését, és végül «engedelmeskedett» (Máté 21, 28—29—30).

Az egyik mindenáron erényesnek akar feltűnni, pedig csak szavaiban az, és ez a veszte. A másik megborzad merészségétől, megbánja cselekedetét és üdvözül.

Nem kell túlságos jelentőséget tulajdonítani azok hangos állításának, akik mindent megígérnek, sem pedig kétségbeesni azok felől, akik, legalábbis látszólag, mindent visszautasítanak. A nagy bűnök sokkal könnyebben vezetnek bánathoz, mint az unalmas és terméketlen álszemérem, amely mindent megígér anélkül, hogy valóban be akarná váltani ígéretét, vagy pedig az álszenteskedő ájtatosság, amely csak szavakra szorítkozik, és meg van győ-

ződve, hogy mindent megtett, amikor épp olyan jól beszélt a törvényről és az erényről, mint a zsidók tették.

Istenes Lélek! Kapj észbe! Igértél valamit, bármily nagy legyen, tégy még többet. Visszautasítottál valamit, szégyeld magad, és tedd azt, amiről állítottad, hogy nem tudod, vagy nem akarod megtenni.

Aki hallgat és cselekszik, akiben az erény a gyakorlat által nemes szokássá válik «azon bölcs ember, aki házát kősziklára építette» (Máté 7, 24). Jönnek a kísértések, megtámadják a betegségek, elárasztják a megpróbáltatások és mégis sziklaszilárdan áll. Azok, akik csak hallgatnak és gyönyörködnek az isteni ige szépségében és igazságában, anélkül, hogy cselekedetekre kerülne a sor, vagy pedig csak gyengén és eredménytelenül kísérleteznek a megvalósítással, hasonlóvá válnak a «bolond emberhez, aki házát homokra építette: összedűlt és nagy volt annak romlása» (U. o. 26—27).

## 9.

### Krisztus Jézus tanításának csodálatos eredménye és legyőzhetetlen hatalma.

Szemléljük Krisztus Jézus tanítását. Oly gazdag és szilárd, hogy megérdemli a nemzetek csodálatát. Ki ne csodálná meg tisztaságát, fennköltsé-

gét, termékenységét? Megteremtette a világosságot, benépesítette a sivatagokat. A vértanúk millióit, akik minden társadalmi rétegből, minden korból és nemből verődtek össze, önnön vérük odaajándékozására késztette. Megvetendővé tette a gazdagságot és a gyönyört. Fakóvá változtatta a világ dicsőségét. Angyalt csinált az emberből, és törekvését annyira fokozta, hogy eszményének Istent választotta. Ki ne csodálná meg e szép és elragadó tanítást? De a csodálat nem minden! «Jézus úgy tanít, mint akinek hatalma van»; kell, hogy az emberi büszkeség hódolattal hajtsa meg előtte fejét.

Isten őrizzen oly félénk mestertől, aki nem meri megmondani az igazat, dédelgeti hibáinkat, mint az írástudók és farizeusok tették, akik csak népszerűséget hajhásztak és nem törekedtek megjavítani a nép erkölcseit. Kérjünk Istentől oly mestert, aki eredménnyel és hatalommal beszél, és nem kímél. Ennek, és senki másnak, van fenntartva megtérésünk.

# Pünkösdi időszak.

## 1. Aszkétikus jelentősége.

A pünkösdi időszak aszkétikus jelentősége végtelenül sokoldalú és a lelki élet minden megnyilvánulására kiterjed. Az iszeni Lélek az élet teljessége ajándékát hozza magával és annak minden értékét belénk fekteti, hogy megváltásunkat beteljesítse és megszentelésünket eszközölje. Lehetetlen e végtelen sokoldalúság színárnyalataival részletesen foglalkozni. Azért e rövid bevezetés keretein belül csakis a legszükségesebbre szorítkozunk, és inkább csak praktikus útmutatást nyujtunk, hogy mily irányban kell tovább keresni, ha e szent időszak gazdagságával tökéletesen meg akarunk ismerkedni.

*a)* Az isteni Lélek azért jött és szállt reánk tüzes nyelvek alakjában, hogy kegyelembőségével elárasszon, megszentelje lelkünket, és elindítson azon az úton, amely az örök megdicsőülés felé vezet. Az isteni Lélek e teljesítményét sohasem lehet elegendőképen megbecsülni, és azért megértjük Tertulliánt, aki a keresztény

embert «testből, lélekből és Szentlélekből álló lénynek» nevezte. Igaz ugyan, hogy e kijelentésben van egy kis túlzás, de épúgy igaz, hogy szerzője — ha az ő felfogása szerint magyarázzuk e mondatot — nem tér el az igazságtól. Mert a Szentlélek emeli fel megszentelő kegyelmével az emberi lelket a természetfeletti állapotba és a keresztény ember csak ezáltal válik Isten fogadott fiává. Az isteni Lélekből kiinduló megmozdulás határozza meg minden egyes érdemszerző cselekedetünket, úgy hogy ha Krisztus nevét hívjuk segítségül, lábainál esedezünk, Őérette szenvedünk és cselekszünk, mindig az isteni Lélek imádkozik, fohászkodik és cselekszik bennünk. Ezenkívül «tanúbizonyságot tett lelkünk előtt, hogy Isten fiai vagyunk», Ő maga, a harmadik isteni Személy «Isten Fia Lelke», Akit az Úr belénk öntött, hogy minket is Krisztussal egy közösségben részesítsen szeretett gyermekei minden tulajdonságában. Az isteni Lélek, aki földi életünk alatt bennünk lakozik, és mennyek felé irányítja erkölcsi törekvésünket, halálunk órájában sem fejezi be munkásságát, hanem azon túl az utolsó ítélet napján kieszközli a hívő lélek misztikus templomának, az emberi testnek föltámadását és ezáltal Önmagát dicsőíti meg, mert a test a Lélek köz-

vetítésével hajléka, misztikus temploma volt.

A pünkösdi időszak liturgiája bőséges alkalmat nyujt, hogy tüzetesen foglalkozzunk ezen igazsággal és közelebbről megismerkedjünk a Szentlélek megszentelő munkássága minden egyes megnyilvánulásával. Ezen időszak liturgiája új távlatokat nyit ; közvetíti az isteni Lélek kegyelmi bőségét, elősegíti lelkünk megszentelődését, tökéletesíti lelki kibontakozásunkat és sietteti a krisztusi Arculathoz való hasonlóság páratlan szép kibontakozását.

*b)* A pünkösdi időszak, amely a Szentlélek jegyében áll, még egy másik nagy előnyben is részesít, amennyiben Krisztus tanítását beteljesíti, annak minden szépségét hozzáférhetővé teszi és megmagyarázza. Krisztus, az isteni Megváltó nem egyszer emlékezett meg a Szentlélek ezen teljesítményéről, és ismételten felhívta az apostolok és a tanítványok figyelmét. hogy mindazon hézagokat, amelyek emberi gyarlóságunkra való tekintettel még megmaradtak, a Szentlélek fogja kitölteni. Aki majd megtanítja őket mindarra, amit Krisztus mondott és megmagyarázza nekik mindazt, amit fenséges tanításából nem értettek meg. Ez nemcsak az apostolokra és a tanítványokra vonatkozik, hanem mindazokra, akik utánuk következnek és

akik befogadták Isten igéjét, a krisztusi tanítást. A Szentlélek, Akit a pünkösdi ünnepkör oly végtelenül közel hoz hozzánk, ezekben a lelkekben is működik, és mint egykor az apostolokban, bennük is beteljesíti Krisztus tanítását és rávilágít rejtett szépségeire. A pünkösdi időszak liturgiája e teljesítmény jegyében áll és alkalmat nyujt, hogy az isteni Lélek világosságával töltekezzünk, Krisztus tanításában elmélyüljünk és az isteni Megváltóhoz közelebb jussunk.

*c)* A pünkösdi időszak liturgiájának egyik fő teljesítménye abban áll, hogy tüzet gyujt lelkünkben és lendületbe hozza elsatnyult életünket. A mindennapi küzdelem a lelki kibontakozásért hozott áldozatok megszakítatlan folytonossága és a mostoha körülmények, amelyek között folyik le életünk, felőrlik erőnket, ellankasztják törekvésünket, színtelenné teszik belső világunkat, komolyan veszélyeztetik lelki kibontakozásunkat és kegyelmi életünket. A liturgia évenként megemlékezik a Szentlélek eljöveteléről, és ezzel kapcsolatban, de nagyon reális formában ismételten belekapcsol az isteni Lélek kegyelemáradatába. Ezáltal tüzet gyujt bennünk, lendületbe hozza életünket, felújítja erőinket, újonnan alakítja énünket és a további küzdelemre képesít. Az isteni Lélek eljöve-

tele, a pünkösdi élmény, amelyet a liturgia oly nagy sikerrel közvetít, évenként gyujtó és felrázó villámcsapásként hat reánk, amely átalakít, megtermékenyít és megszilárdítja bennünk Istennel való kegyelemteljes kapcsolatunkat.

*d)* A pünkösdi időszak az isteni Lélek vezetését is közvetíti. A Lélek azért jött, hogy elmélyítsen, tökéletesítsen bennünk mindent és elindítson a beteljesülés felé vezető úton. Nem hagy egyedül, velünk megy lépésről-lépésre, végig kísér az úton és irányító kegyelmével alakítja életünket. *a)* Fokozatosan megszabadít a salaktól, megtisztítja lelkünket és megszilárdítja bennünk a kegyelmi állapotot. Lelki érintetlenségünknek, benső tisztaságunknak, liliomos lelkületünknek Ő az eszközlője, megőrzője és fenntartója. *β)* Ezen alapon megvilágosítja elménket és izzásba hozza lelkünket. Tökéletesíti bennünk az isteni kinyilatkoztatás az örök igazság ismeretét, úgyszólván élő, soha meg nem szűnő magyarázata Krisztus Evangéliumának. Esetről-esetre, szuverén biztonsággal dönti el cselekedeteinket, és megvilágító kegyelmével megőriz a helyes, a tökéletesség felé vezető úton. *γ)* Mindezt azáltal tetőzi be, hogy egyesít Istennel, és arra késztet, hogy Tőle, örök célunktól és

egyedüli létjogosultságunktól soha el ne szakadjunk. Ezáltal a szó szoros értelmében istenes életre nevel, és már itt a földön kielégíti minden vágyakozásunkat, amennyiben megadja nekünk az élet legnagyobb értékét: Istent.

A pünkösdi időszak aszkétikus jelentősége változatos, mozgalmas, gazdag és kimeríthetetlen. Magában foglalja Krisztus tanítása tökéletes ismeretét, az isteni Megváltó őszinte követését, a lelki értékek kibontakozását és az örök megdicsőülés felé való ritmikus, megszakítatlan közeledést. Mindezt, és még sok egyebet, amit rövidség kedvéért nem is említettem, a pünkösdi nagy Vendég, az isteni Lélek eszközli, hogy megfeleljen küldetésének és az emberi nem megszentelését eszközölje.

## 2. A történelmi háttér.

*a)* Krisztus mennybemenetele előtt meghagyta tanítványainak, hogy maradjanak Jeruzsálemben, várjanak az Atya ígérete beteljesülésére és készüljenek fel a Szentlélek eljövetelére. A tanítványok (akik az apostolokkal együtt kb. százhúszan lehettek) szót fogadtak, és miután visszatértek az Olajfák hegyéről, az utolsó vacsora termében gyülekeztek, ahol a szent asszonyok is jelen voltak, élükön a Szentséges Istenanyá-

val, Máriával. A várakozás és az előkészület ideje kilenc napig tartott. Erre következett a Szentlélek lejövetele, amely Isten akaratából összeesett a zsidók pünkösdjével. A fiatal Egyház a magasból kapott erővel felvértezve rögtön megkezdte apostoli működését és Jeruzsálemben nagy sikereket ért el. Péter apostolfejedelem beszédet intézett a sokasághoz. Ekkor teljesült be rajta Krisztus jövendölése és vált emberek halászává. Első fellépése kb. háromezer keresztelendőt nyert az Egyháznak. Az ünnepre következő napokon a Tizenkettő a jeruzsálemi templom Salamonról nevezett kapujánál gyülekezett, és az isteni Mester példájára tanította a népet és gyógyította a betegeket. A hívők serege napról-napra növekedett. Az apostolok ezután átlépték Judea határát, és a szamaritánusoknak is hirdették Krisztus igéjét, és rájuk is lehívták az isteni Lelket. Ezután széjjelszóródtak a szélrózsa minden irányába : és hozzáláttak a pogányok megtérítése nagy munkájához.

*b)* A pünkösdi időszak liturgiája a mindennapi Szentlecke és Evangélium alapján a következő történelmi képet nyujtja. Pünkösd vasárnap Leckéje a Szentlélek csodálatos eljövetelét vázolja, míg Szent János Evangéliumában Krisztus az isteni Lélek megszentelő munkásságát magyarázza (Ján. 14,

23—31). Pünkösdhétfőn a Szentlecke (Ap. csel. 10, 42—48) Szent Péter Kornél százados házában tartott beszédét közvetíti és a pogány világ megtéréséért végzendő apostoli munka elindulását szemlélteti. Az Evangéliumban pedig (Ján. 3, 16—21) Krisztus tanítását találjuk meg, amellyel Nikodémust a Szentlélek lényegével és küldetésével ismertette meg. Pünkösd szerdája Evangéliuma (Ján. 6, 42—52) az isteni Megváltó és a Szentlélek közötti kapcsolatra világít rá. Pünkösd nyolcada többi evangéliumai is mind Krisztus Istenemberi egyéniségét állítják szem elé, és a pünkösdi időszakkal kapcsolatosan elmélyítik bennünk a Krisztusról és a Szentlélekről alkotott fogalmat. Pünkösd nyolcada, amely a nyolcadik században veszi eredetét, és amelyet XXII. János pápa 1334-ben a teljes Szentháromságról való ünnepélyes megemlékezésnek szentel, a háromszemélyű egy Istent domborítja ki Szent Máté Evangéliuma alapján (28, 18—20). A pünkösdre következő második vasárnap Evangéliuma (Luk. 14, 16—24) a mennyei mennyegzőt és a meghívottak viselkedését vázolja, míg a pünkösd utáni harmadik vasárnap (Luk. 15, 1—10) a Jópásztor alakját állítja szemünk elé és Krisztus legkedvesebb hallgató-körére, a szegényekre és a bűnösökre hívja fel figyelmünket. Pünkösd

után negyedik vasárnap (Luk. 5, 1—11) a csodálatos halfogást, az ötödik vasárnap (Márk 5, 20—24) a testvéri szeretetet, a hatodik vasárnap (Márk 8, 1—9) a csodálatos kenyérszaporítást említi meg, míg a hetedik vasárnap (Máté 7, 15—21) a termékeny és terméketlen fával kapcsolatban a jócselekedetek fontosságára utal. Pünkösd után nyolcadik vasárnap pedig Szent Lukács (16, 1—9) jut szóhoz, akinek közvetítésével Krisztusnak a hűtlen sáfárról mondott hasonlatával ismerkedünk meg, míg a kilencedik vasárnap (Luk. 19, 41—47) Krisztus Jeruzsálem sorsa felett sírt könnyeiről emlékezik meg. Pünkösdre következő tizedik vasárnap (Luk. 18, 9—14) Evangéliuma a farizeusról és a vámosról szóló példabeszédet eleveníti fel. A pünkösdi időszak liturgiája, mint látjuk, élénk változatossággal állítja elénk Krisztus tanításának kimagasló pontjait, hogy a krisztusi életalakítás alapvető igazságaival megismertessen, és ezáltal bennünk is előmozdítsa Krisztus hűséges követését és a tökéletes lelki kibontakozást.

### 3. Liturgikus sajátságok.

*a)* A halál angyala megjelenése és a Vörös-tengeren való átkelés utáni ötvenedik napon a zsidó nép megállt a Sinai-hegy lábánál, és Isten kinyilat-

koztatta neki törvényét, a Tízparancsolatot. A zsidó húsvét és pünkösd ünnepe e két esemény emlékét őrzi a kiválasztott nép istentiszteletében. Ennek következtében ez volt a zsidó nép két legfontosabb ünnepe. Mózes után kb. ezerhatszáz évvel a zsidó húsvét napján Krisztus feltámadott halottaiból, és a zsidó pünkösd napján a Szentlélek lejött az Apostolokra és kegyelmeiben részesítette a világot. Ezáltal a húsvét és a pünkösd a kereszténység, az Újszövetség legfontosabb ünnepévé vált. Pünkösd ünnepe, amelynek vigiliája és kiváltságos nyolcada van, ezenkívül a Világegyház alapításáról is megemlékezik, és ezért az egész nyolcad alatt a Szentlecke szövegét az Apostolok Cselekedetei könyvéből vesszük, mert ebben találjuk Krisztus Egyháza alapításának történetét. A pünkösdi ünnep liturgikus színe az égő nyelvek, a Szentlélek által fakasztott szeretet emlékére, és a vértanúkra való tekintettel, akiket a szeretet önnön vérük feláldozására késztet : piros. A pünkösdi ünnep egyik liturgikus sajátsága, hogy a szentmisében külön klasszikus szépségű Szekvenciában fohászkodunk a Szentlélekhez. Ebben, mint egy külön elmélkedésben látni fogjuk, az Egyháznak a Szentlélekről szóló tanítása többé-kevésbbé benne foglaltatik.

*b)* A pünkösdi ünnepkör első részé-

nek (1—10 vasárnap) különös jelentőséget ad az a két nagy ünnep, amelyet az Egyház évszázadok folyamán vett fel a liturgikus sorozatba. Pünkösd után első vasárnapra következő csütörtökre a legméltóságosabb Oltáriszentség ünnepe esik, amelyet Úrnapja néven ismerünk, és pünkösd után második vasárnapra következő pénteken Jézus Szentséges Szívének liturgikus ünnepét üljük meg, amelyet az Egyház különösen az utóbbi időkben nagy pompával alakít. E két ünnepről külön bevezetésben emlékezünk meg e kötet második, az Úr és a szentek ünnepeinek szentelt részében.

*c)* A pünkösdre következő vasárnapok liturgiáját illetőleg a következőket kell megjegyeznünk. Minden jel arra vall, hogy nagy Szent Gergely liturgikus reformja előtt e vasárnapok két nagy ünnep körül csoportosultak. Az egyik az Apostolfejedelem ünnepe volt június 29-én, amelyet a római Egyház mindig nagy fénnyel ült meg. Ezen ünnep kihatásának nyomait a Szent Gergely pápa által eszközölt reform után még ma is megtaláljuk a vasárnapi miseszövegekben. A másik nagy ünnep Szent Lőrinc szerpap vértanú halálának napja volt, amelyet a római Egyház szintén fényes keretek között ünnepel. Ennek nyomait a miseszövegekben szintén megtaláljuk. Manapság, sajnos, már

alig lehet a mondottnál többet megállapítani, és azt sem tudjuk megmondani, hogy a két ünnep hatásköre hány vasárnapra terjedt ki. Tény az, hogy Szent Gergely pápa reformja által a pünkösdre következő vasárnapok nagy liturgikus változáson mentek keresztül úgy, hogy már nem könnyű az egyes miseszövegek között fennálló összefüggést pontosan kimutatni. Annyi azonban bizonyos, hogy a szövegeket aszketikus szempontból rendszerbe foglalhatjuk és egymással összefüggésbe hozhatjuk úgy, hogy az elmélkedő a természetfeletti életalakítás szempontjából tökéletes munkát végezhet, és elmerülhet a krisztusi Arculat ragyogó vonásai szépségének szemléletébe.

**Pünkösd ünnepét megelőző előkészület napja I.**

Pünkösd vigiliáját különös levegő jellemzi, melynek mozgékonysága és termékenysége már lélekfúvásnak, a Szentlélek közeli eljövetele sejtelmének számít. Ennek áramlata a mai szentmisét megelőző jövendölésekkel kapcsolatos könyörgésekből csap felénk. A szövegek gazdagságából a következő pontokat emeljük ki: 1. A győzedelmes akarat. 2. A nagy általánosság. 3. A termékenység. 4. Az isteni sugallat. 5. A mennyei vágyak. Ezzel kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy ezen értékek már az eljövendő Lélek alakításához és kegyelemteljes adományaihoz tartoznak.

1.

«*Isten, ki szolgádnak, Ábrahámnak cselekedetében az emberi nemnek az engedelmesség példáját adtad, engedd nekünk, hogy megtörjük akaratunk gonoszságát és mindenben teljesítsük parancsaid igazságát.*» (Kollekta.)

A vigilia liturgiája felülmúlhatatlan távlatot nyit meg, midőn mindjárt az első Könyörgésben a győzelmes akaratot teszi elmélkedésünk középpontjává, és azt mint az eljövendő Lélek által alakított lelkiség alapvető vonását állítja elénk. A Könyörgés ezen az alapon a következő gondolatmenetet fejti ki: — *a)* Elsősorban kötelességünkké teszi, hogy «megtörjük akaratunk gonoszságát»; és biztosít, hogy a Szentlélek e kemény munkában segítségünkre lesz. Az akarat is, mint életünk sok más fontos értéke, roppant csorbát szenvedett az eredeti bűn elkövetése pillanatában; annyira elfajult és a szenvedélyek rabszolgájává vált, hogy a kegyelmi segítség és a Szentlélek közvetítette tűz alapján kemény, férfias munkára van szükség, ha jóvá akarjuk tenni a következményeket és helyes útra kívánjuk terelni akaratunkat. A Szentlélek eljövetelével megkezdődő új korszak e kemény, de kegyelemben és sikerben gazdag munka jegyében áll. — *b)* A Könyörgés az elfajult akarattal az «isteni parancsolat igazságát» állítja szembe, és

arra figyelmeztet, hogy ez a legtökéletesebb nevelő eszköz, melynek iskolájában csak teljesítőképes és eszményi, helyes utakat járó akarás fejlődik. Egyébként ez is a Szentlélek műve, Aki kegyelmi fényességével reá világít az isteni parancsolat lényegére, annak belső erkölcsi tartalmát, végtelen igazságát és tökéletes életre nevelő erejét teszi megérthetővé és ezáltal fakasztja fel bennünk az utána való vágyakozást. — *c)* A Könyörgés a Szentlélek sugallta gyönyörű ígéretben csendül ki: megfogadjuk az Úrnak, hogy akaratunkat helyesen neveljük és «az isteni parancs igazságát mindenben teljesítjük», tehát oly életet élünk és jellemet alakítunk, amely tökéletesen megfelel a Szentlélek szellemének. Ezzel indítjuk el pünkösdi munkánkat, melynek alakító mestere és ihletője maga a Lélek, Akinek eljövetele a holnapi nap kegyelmeihez tartozik.

*Elhatározás:* A forgószél kíséretében közeledő lélekfúvásnak gyengéd szellője már érintette lelkemet, és megér-

tette velem, hogy gyenge akaratú embernek semmi keresnivalója sincs az isteni Lélek közelében. Nekem pedig nincs kedvem ahhoz, hogy a Szentlélek közösségéből éppen akaratgyengeségem miatt zárassam ki. Nem marad más hátra, mint belekapcsolódni az áramlatba, beleilleszkedni a lélekfúvásba. Ezt azzal kezdem, hogy megfelelő neveléssel és Isten kegyelmébe vetett bizalommal erőteljessé, teljesítőképessé teszem akaratomat, és nem tűröm, hogy a legkisebb mértékben is elfajuljon.

2.

«*Isten, ki az Újszövetség fényében feltártad az ősidőkben végbement csodáknak azt a jelentését, hogy a Vörös-tenger a szent keresztkutat jelképezte, az egyiptomi szolgaságból kiszabadult nép a keresztény népek szentségeit jelezte előre; add, hogy az összes nemzetek elnyerjék a hit érdeme által Izrael kiváltságait, és Lelkedben részesülve újjászülessenek.*» (Második könyörgés.)

A második Könyörgés már alaposan érezteti velünk, hogy új korszak kezdődik; a sorompók megnyílnak, a határok elmosódnak és a szűkkeblűség szánalomraméltó korlátai porrá égnek a Lélek tüzében. Az új korszak ugyanis a Szentlélek egyik tipikus sajátságának jegyében áll és korlátlan általánosságot, teljes univerzalitást hoz magával. Ennek így kell lennie, mert a Lélek fúvását nem lehet sorompók mögé szorítani, sem a Lélek tüzét földrajzi határokhoz kötni. A Lélek ott fú, áramlik, alkot és izzik, ahol akar, és ez az akarat univerzális, a föld kerekségére kiterjed. Nagyon szépen vázolja ezt a második Könyörgés, melynek kimagasló pontjai a következők: — *a)* Az általánosság már abban is megnyilvánul, hogy a Könyörgés gondolatmenete visszanyúl az Ószövetség ködös homályába és annak egyik történelmi jelenetét, a Vörös-tengeren való csodálatos átkelést eleveníti meg. Ehhez rögtön hozzáfűzi, hogy «az Újszövetség fényében feltárul (a Szentlélek világosságában) az ősidőkben végbement csodák jelentősége», amely

mint kiindulópont rámutat a két Szövetség egymáshoz való tartozására és az említett általánosság korlátlanságára. — *b)* Kiegészíti ezt az a megjegyzés, hogy az Ószövetség az Újszövetség előképe; és mint a Vörös-tenger a keresztkutat, úgy egyes eseményei az Újszövetség kiválasztott népének, az általános kereszténységnek szentségeit jelzik előre. — *c)* A Könyörgés ezután megteremti a kapcsolatokat, és rámutat, hogy Isten kiválasztott népe a hit érdeme által küzdötte ki magának kegyelemteljes kiváltságait, amelyeket az Újszövetségben Krisztus akarata és a Szentlélek fúvása minden fajhoz való kötöttségtől megszabadított és az egész emberiségre kiterjesztett. — *d)* A Könyörgés abban a fohászban csendül ki, hogy e kiváltságokat, vagyis az Újszövetségben beteljesült kegyelmi életet «az összes nemzetek elnyerjék», és így beteljesüljön Krisztusnak az egy akolról és egy pásztorról szóló tanítása. — Már közeledünk az isteni Lélek eljövetelének teljességéhez és sejtjük, hogy mit jelent e teljes-

ség, amely minden fajt és nemzetet, minden irányt és kultúrát egy osztatlan egységbe tömörít össze és így teremti meg a hatalmas és harmonikus egységet, amelyet Világegyháznak nevezünk.

*Elhatározás:* Megértem a Lélek szándékát, és én is beleilleszkedem abba a hatalmas univerzalitásba, amely a Világegyházat jellemzi. Ezt főleg azáltal teszem, hogy minden túlságosan egyoldalú és korlátozott, csak faji érdekeket szolgáló beállítástól tartózkodom; mindenekelőtt a Világegyház egységére vagyok tekintettel és másokat is erre késztetek. Katolikus ember vagyok, s nem feledkezem meg róla, hogy ez többek között bölcs, kiegyensúlyozott univerzalitást is jelent.

3.

*«Mindenható örök Isten, ki egyetlen Fiad által magadat Egyházad szőlőművesének mutattad, és ki kegyesen ápolsz minden szőlővesszőt, amely ugyanazon Krisz-*

*tusban, az igazi szőlőtőn gyümölcsöt hoz, hogy még több gyümölcsöt hozzon: ne engedd, hogy híveiden, akiket mint szőlőskertet Egyiptomból a keresztkút forrása által átültettél, a bűn tövisei elhatalmasodjanak; hanem megszentelő Lelked által megerősítve, örökkétartó gyümölcsökben gazdagodjanak.»* (Negyedik könyörgés.)

A pünkösdi vigilia negyedik Könyörgésében az isteni termékenységet állítja szem elé, és arra, mint a Szentlélek eljövetele által megkezdett új korszak tipikus jellemvonására utal. A Könyörgés gondolatmenete: — *a)* Istent az Egyház Szőlőműveseként mutatja be. Az isteni Szőlőműves a termékenység kiindulópontja és páratlan kihatásának eszközlője. Minden termékenység és gyümölcsözés erre vezethető vissza, és magában hordja az isteni Szőlőműves megtermékenyítő hatásának bizonyítékát. — *b)* Az isteni Szőlőműves Egyszülöttje által és közreműködésével termékenyíti meg a szőlőtőt és hozza virágzásba a belőle fakadt szőlővesszőt. A szőlőt, vagyis az Egyházat nem gondozza egyedül, hanem Egyszülöttjét, a má-

sodik isteni Személyt, Krisztust is belevonja ebbe a megszakíthatatlan munkásságba éspedig olyan mértékben, hogy az Atya csak a Fiú által működik, és az Atya termékenysége csakis a Fiú közvetítésével jut el hozzánk. — *c)* Ehhez azonban szükséges, hogy a szőlővessző, mint a Könyörgés mondja, a szőlőtőből fakadjon ki és a kettő között fennálló természetes egység soha megszakítást ne szenvedjen. Isten termékenységében tehát csakis azok részesülnek, akik, mint szőlővessző az igazi szőlőtőn, Krisztuson vannak és vele képeznek osztatlan egységet. — *d)* Az isteni termékenység soha meg nem szűnő áradatának kegyelemteljes hullámzása fölött a Szentlélek lebeg. A Könyörgés erről az igazságról is megemlékezik és külön nyomatékkal hangsúlyozza, hogy az isteni termékenység beteljesülését és tökéletesülését az isteni Lélek megerősítő munkásságának köszönjük. — *e)* A termékenységben mind a három isteni Személy egyaránt közreműködik; és ennek mindent összegező eredménye a

Könyörgés szerint az örökkétartó gyümölcsökben való gazdagodás. Az isteni termékenység ugyanis kihat a lélekre, új életet fakaszt benne, kibontakozásra készteti a jónak mindazon csiráit, amelyeket az Alkotó teremtő kezei fektettek belé, hogy ezáltal eszközölje egyéni beteljesülését és tegye méltóvá az isteni Szőlőműveshez, Akitől mind a csirát, mind a termékenységet kapta. — Az új korszaknak, amely a Szentlélek sugallata jegyében áll, alapvető kegyelme és jellemző tulajdonsága az isteni termékenység belénk való áradása, amely egyedül képesít a természetfeletti világrendben való elhelyezkedésre és tökéletes lelki kibontakozásra.

*Elhatározás:* Isten, az örök Szőlőműves szemében az igaz szőlőtőből, Krisztusból kisarjadt szőlővessző vagyok. Mint olyan, feléje törekszem, hogy a szőlőtő közvetítésével mindabban a megtermékenyítő erőben (kegyelemben) részesüljek, amely nélkül a Szentlélek járásának korszakában, az Újszövetségben

nem lehet tökéletes életet élni. Megszentelő kegyelemért fohászkodom, és a Szentlelket eljövetele ünnepélyes pillanatában arra kérem, erősítse meg bennem az isteni Szőlőműves fennkölt ajándékát.

4.

*«Isten, seregek Istene, ki felemeled az elesettet és a felemeltet megőrzöd; gyarapítsd neved megszentelésére újjászülető népedet és add, hogy mindazokat, akik a szentkeresztség fürdőjében megtisztultnak, szüntelenül sugallatod vezesse.»* (Hatodik könyörgés.)

Az új korszak, amely a holnapi beteljesüléssel indul el dicsőséges útjára, valóban Lélekjárás, az isteni Lélek fuvallatának korszaka. E szerencsés időben, (értjük alatta az Újszövetség évszázadainak összességét,) a Szentlélek sugallata árasztja el a világot, hogy az Atya és a Fiú szándékainak megfelelően kormányozza a föld kerekségét. A hatodik Könyörgés szövege felülmúlhatatlan tökéletességgel vázolja e sugallat köztünk való

járását és annak dicsőséges kihatását. — *a)* Az isteni sugallat abból indul ki, hogy — mint a Könyörgés mondja — Isten az elesettet felemeli (megváltás beteljesülése), ismét belekapcsolja a természetfeletti világrendbe, megszentelő kegyelmével árasztja el és ezáltal képesíti az isteni Lélek a tökéletes kibontakozás felé vezető sugallatának befogadására. — *b)* Folytatása a szép kiindulásnak, a Könyörgés szerint, Isten atyai jósága, Aki az egyszer felemeltet (megváltottat) megőrzi, hogy a kegyelemben, a természetfeletti életben állhatatos maradjon és elérje örök célját, az üdvösségét. Ennek köszönheti, hogy alkalma van nemcsak befogadni a Lélek sugallatát, hanem szerinte cselekedni is, és megfelelően alakítani életét. — *c)* A felemeltek összessége az a tömeg, amelyet a Könyörgés Isten újjászületett népének nevez, amely kegyelembősége, törvényhűsége és krisztusi életalakítása által az Úr szent nevének megszentelésére szolgál és annak dicsőségét hirdeti. — *d)* A Lélekjárás főleg ebben a körben mozog és ezt tölti be sugalla-

távai. A részesüléshez azonban — szintén a Könyörgés szavai szerint — szükséges a szent keresztség fürdőjében való megtisztulás és újjászületés. Csak azok tartoznak az újjászületett nép szent közösségéhez, a Szentlélek köréhez, akik felvették a keresztség szentségét és beleilleszkedtek a misztikus Krisztus-testbe. Ezek feltétlenül és biztosan számíthatnak — a Könyörgés szerint — a Szentlélek sugallatára és meg lehetnek győződve, hogy az Úr útjait járják. — A Krisztus véréből fakadó keresztség, mint összekötő kapocs és a megszentelő kegyelem kiindulópontja, kört alkot, amely magában foglalja mindazokat, akik Krisztus megváltásában részesültek. E körben a Szentlélek sugallata a kormányzó erő, amely az egyesek és a közösségek életét biztos kézzel irányítja a végső beteljesülés felé. E kör és a benne megnyilvánuló Lélekjárás az új, a beteljesülés korszakának egyik legszebb alkotása.

*Elhatározás:* Én a Szentlélek köréhez tartozom és sugallatai áradatát fogadom ma-

gamba. Méltónak kell mutatkoznom e páratlan kitüntetésre, és arra kell törekednem, hogy a sugallatokat elsősorban meghalljam és azután teljes odaadással kövessem. Már pünkösd előestéjén, még mielőtt a Lélek hozzám is eljönne, felteszem magamban, hogy mindig sugallatai szerint fogok cselekedni.

5.

*«Engedd, Urunk, Mindenható Isten, hogy akik a Szentlélek elküldésének ünnepét üljük, mennyei vágyakra gyúlva, az élet forrása után szomjazzunk.»* (A keresztkútszentelés liturgiájából.)

A Szentlélek eljövetelének jelentőségét csak az érti meg tökéletesen, aki a jelen Könyörgés értelmébe elmerülve, tudatára ébred annak, hogy — *a)* pünkösd a Szentlélek elküldésének ünnepe. A Könyörgés elgondolása szerint nemcsak arról van szó, hogy a Szentlélek jön és elárasztja kegyelmével a világot, hanem főleg arról, hogy a Szentlélek mint Isten ajándéka jön, és mint

Isten küldöttje szerepel. A pünkösd azért olyan nagyjelentőségű ünnep, mert e napon Isten jóságának legnagyobb bizonyítékát és szeretetének legtökéletesebb megnyilvánulását, a Lélek adományát vesszük, és a Lélekre, a nagy isteni Küldöttre várakozunk. — *b)* Az ajándék elfogadásának és az isteni Küldött megjelenésének méltó keretet kell adni. Nemcsak külsőleg, amennyiben a liturgia teljes pompáját fejtjük ki és fényes szertartással ünnepelünk, hanem, a Könyörgés szerint főleg belsőleg, amennyiben felújítjuk lelkünkben a Szentlélek eljöveteléhez egyedül méltó mennyei vágyakozás örökszép pásztortüzét. A Lélek tüzes nyelvek alakjában jön, és a Könyörgés szerint meg kell szereznünk Neki azt az örömet, hogy tűzre talál, és az Általa annyira értékelt mennyei vágyakozás izzásában égő lélekre száll. — *c)* Az isteni tűz holnap, pünkösd napján szikrára szálljon le, mert a szikra csak így alakul át fehérizzású tűzzé, amely annyira éget, hogy nyomában üdvözítő szomjúság fakad, melynek célja az élet forrása. Csak ez

a kristálytiszta élő víz (kegyelem áradata) képes a szomjúságot anélkül oltani, hogy tompítaná az izzást és veszélyeztetné az isteni Lélek gyujtotta szent tüzet. — Ezen, (a keresztkútmegáldásnál használt) pünkösdi Könyörgés közvetíti legtökéletesebben a holnapi ünnep tüzes szikrázását, és közelítteti meg velünk a nagy beteljesülés, a Szentlélek eljövetele jelentőségének lényegét.

*Elhatározás:* A Szentlélek holnapi eljövetelére azzal az erősfogadással készülök, hogy egész életem szikrázó tűz lesz, amelyre szívesen száll le a Lélek, a tűz nagy Beteljesülése.

**Pünkösd ünnepét megelőző előkészület napja II.**

A holnap bekövetkezendő történést nagyon szépen vázolja a mai szentmise Introitusa. Alapvető gondolatai a következők: 1. Isten bennünk való megszentelése. 2. A tiszta víz kiöntése. 3. Az új lélek.

1.

*«Mikor általatok megszenteltetem, összegyüjtelek titeket minden földről.»* (Introitus.)

A mai Introitusban Ezekiel próféta (36, 23—26) szólal meg az Úr nevében, és nyitja meg a pünkösdi élményben rejlő távlatokat. A Próféta szavai világosságában elsősorban — *a)* Isten megszenteltetését szemléljük. Most nem arról van szó — és ez az ismeret már a Szentlélek világosságának egyik sugara — hogy az Atya szentel meg minket kegyelmi ajándékával, hanem arról, hogy az Úr általunk, a kegyelmet befogadó és felhasználó teremtmények által szenteltetik meg. A Lélek azért jön, hogy átalakítson; és képessé tegyen a mennyei Atyát a kegyelemmel való tökéletes együttműködés és sikeres életalakítás által megszentelni, és dicsőségét nagyobbítani. Alapfeltétele ennek, Krisztus szavai szerint (Evangélium), hogy szeressük Őt és tartsuk meg parancsait (Ján. 14, 21). Ha Krisztust szeretjük, a mennyei Atyát is szeretjük Benne; és ha megtartjuk

parancsait, tökéletes életet alakítunk. A szeretet és a tökéletes életalakítás azok a felbecsülhetetlen értékek, amelyekben felragyog az Atya dicsősége, és beteljesül szerénységünk által eszközölt megszentelése. Ez összevág azzal, amit Krisztus mond az Úr imájában, midőn felszólít, hogy «szenteljük meg az Atya nevét» (Máté 6, 9). — *b)* Isten azokat, akik által megszenteltetik, Ezekiel kijelentése szerint (Introitus) összegyüjti minden földről és osztatlan egységbe tömöríti össze, hogy őbennük valósuljon meg az Úr kedvenc gondolata: a beláthatatlan nagy család, amelyet Isten országának nevezünk. E gondolat visszfényét a mai Szentleckében találjuk meg (Ap. csel. 19, 1—8). Az egyes jelenetek az Isten által összegyüjtött szent gyülekezet életét vázolják. Ezekben különösen az tűnik fel, hogy az Úr mindenüvé elküldi követeit (apostolok, tanítványok, lelkipásztorok), ezáltal megszilárdítja az Egyházat és jóváteszi, mint például Pál Efezusban, az esetleges hiányokat, félreértéseket és kinövéseket. — *c)* A gyülekezet élete

és az abban megnyilvánuló gondos isteni vezetés a tökéletes folytonosság jegyében áll. Ezt a lelkipásztori ténykedésben találjuk meg, melynek célja Isten megszenteltetése és dicsőségének nagyobbítása. Ennek eszközlői a hivatott lelkipásztorok, és a vezetettek, akik elfogadják pásztoraik irányítását és az ebből fakadó tökéletes életalakítás által dicsőítik az Urat. Ugyanezen folytonosság világossága ragyog fel a liturgikus életben, melynek mindennapi szakrális cselekménye, főleg szeplőtelen Áldozata, az Úr általunk való megszenteltetését és dicsősége ragyogását szolgálja. — A Szentlélek eljön hozzánk, átalakítja az Isten szent nevében összegyűltek és a Krisztus által megváltottak lelkét, hogy Isten e szent gyülekezet által szenteltessék meg mindenkoron.

*Elhatározás:* Majdnem összeroppant a tudat, hogy életalakításom által Isten megszenteltetéséhez kell hozzájárulnom. Nagyon is megértem, hogy az Úr szentel meg engem, de hogy Ő szenteltessék meg álta-

lam, az oly hatalmas gondolat, amellyel előbb sokat kell foglalkoznom, hogy felfedezzem a benne rejlő tüzet és azon hozzam izzásba önnön lelkesedésemet. A pünkösdi tűznek megfelelően ezzel borítom lángba lelkemet, hogy az Atya e szent tűz életalakító termékenysége által szenteltessék meg.

2.

*«Tiszta vizet öntök reátok és megtisztultok minden förtelmetektől.»* (U. o.)

A vizet nem lehet elvonatkoztatni a Szentlélek eljövetele beteljesülésétől, a pünkösdi ünneptől. Ezt annál inkább megértjük, ha megfontoljuk, hogy a víz lelki és természetfeletti értelemben már az Ószövetségben is nagy szerepet játszott. Mózes negyedik könyvében megszentelt vízről van szó (5, 17), és Jób természetfeletti értelemben mondja, hogyha a vizet (gondoljunk az élő víz forrására) visszatartjuk, minden elszárad (Jób 12, 15). A Zsoltáros pedig

felüdítő vízről beszél (22, Zsolt. 2), amely Izaiás szerint kifogyhatatlan (33, 16), és ennek forrása maga az Úr (Jer. 7, 13). A víz, amelyről a mai Introitus emlékezik meg a Szentlélek eljövetelével kapcsolatban, mint keresztvíz — *a)* újjászületésünket eszközli (Ján. 3, 5) és ez összevág az Introitus szavaival, amely szerint a víz által minden förtelmünktől megtisztulunk. Újjászületésünk abban áll, hogy a keresztvíz a megváltás kegyelme alapján eltörli az eredeti bűnt, a keresztséget megelőző összes egyéni vétkeinket, megszentelő kegyelemmel ajándékoz meg és Isten gyermekeivé változtat át. — *b)* Végtelen fontos tudni, hogy csak a keresztvíz (és a vér) által jön hozzánk a Megváltó (Ján. I. 5, 6). A misztikus Krisztus-testbe beleilleszkedni és az isteni Megváltóval életközösséget alkotni csak akkor lehet, ha a keresztvíz érintette homlokunkat és képesített természetfeletti életre. — *c)* Az élő víz, a keresztvíz egy másik összehasonlíthatatlan tulajdonsága, hogy elárasztja a szomjazókat (az örökélet után vágyakozókat), és a leg-

tikkasztóbb szomjukat is kielégíti (Titk. jel. 21, 6). — *d)* Az élő víz áradata (Titk. jel. 22, 1) a fentebb vázolt, Isten által összegyüjtött közösség vérkeringése: ez élteti, mert ez közvetíti neki a megváltást. Az áradatot pedig a Lélek kormányozza, és Ő gondoskodik arról, hogy a belőle fakadó kegyelmek termékenyek legyenek, elérjék céljukat és a Krisztushoz való hasonlóságon alapuló tökéletes életalakításban csendüljenek ki. — Isten azáltal, hogy az összegyüjtött gyülekezetet a tiszta víz kiöntése kegyelmében részesítette, leírhatatlan szeretetről tesz tanúságot, amely feltétlen viszontszeretetet követel meg. Ezt csak az élő víz áradatába való belefejlődés és annak kegyelmeivel való töltekezés eszközli.

*Elhatározás:* Miért ne lennék én is a tiszta víz embere, és miért ne használnám fel a benne rejlő erőket? Ezt annál is inkább meg kell tennem, mert már részesültem a keresztség szentségében és ezáltal belekerültem a Szentlélek irá-

nyította áradatba. Helyzetem nem is oly nehéz, mert csak a körülményekre kell bíznom magamat. Ezek vezetnek, míg az én kötelességem csak abban áll, hogy el ne veszítsem az általuk előírt irányt és ne küzdjek ellenük. Egyszóval beleilleszkedem a pünkösd által megkezdett új korszak kegyelmi világába, és az Isten által kiöntött élő víznek megfelelően gondoskodom tiszta lelkületem tökéletes kialakulásáról.

3.

«*Uj lelket adok nektek.*» (U. o.)

Az új Lélekről, Akinek eljövetelét holnap ünnepeljük, Krisztus beszél a mai Evangéliumban. Igéi új világosságot vetnek a pünkösdi élmény jelentőségére és annak ragyogásában megtudjuk, hogy — *a)* a Lélek «Paraclitus», Vigasztaló, Aki mindörökké velünk marad. Vigasztaló, amennyiben megerősít, ellentállóképessé tesz és felfakasztja bennünk azt a merész-

séget, amelyet az Evangélium «erőszaknak» nevez (Máté 11, 12), és amely nélkül nem lehet meghódítani a mennyek országát. — *b)* Krisztus további szavai szerint a Lélek az igazság Lelke; tüze az igazság ragyogása; forgószélszerű eljövetele az igazság tomboló, minden légkört megtisztító áldásdús vihara; és Akinek legértékesebb ajándéka az igazság ismerete. — *c)* Krisztus a Lélekről azt mondja, hogy a világ e Lelket meg nem kaphatja, mert nem látja és nem ismeri (Ev.) A mai Szentleckében említett tizenkét efezusi férfiú legalább nem rosszakaratból és méltatlanságból kénytelen kijelenteni, hogy «még azt sem hallottuk, hogy van a Szentlélek». A világ viszont saját hibájából nem vesz tudomást a Lélek eljöveteléről és annak kegyelmeiről. Önként zárkózik el világossága és sugallatai elől, és ennek következtében magára vethet, ha nem képes a Lelket befogadni és éltető kegyelmeiben részesülni. — Holnap valóban az isteni Lélek, az új Lélek jön, mint az Atya ajándéka és a Fiú küldöttje. Új Lélek,

mert mint az Allelújavers mondja, elárasztja a világot és megújítja a föld színét.

*Elhatározás:* Oly boldog vagyok, hogy végre jön az új Lélek. Végtelenül unok mindent, ami elfásult és jelentéktelen. Nincs szükségem erre a korhadt keretre és poshadt levegőre. Tárt karokkal fordulok a holnapi beteljesülés felé és várok a Lélekre, Kinek tüze végre száműzi belőlem a régit, és kialakítja bennem az új, az üde lelkiséget, úgyhogy megfogadom Szent Pál szavait és levetkőzöm a régi embert, hogy Krisztusba öltözhessem. (Rom. 13, 14.)

### Pünkösdvasárnap I.

A pünkösdi fényt, az eljövetel jelentőségét az Introitus klasszikus szövege tükrözi vissza, amely egyidőben a Lélek isteni Személyét is vázolja. Gondolatainkat az említett szöveg alapján következőképen csoportosítjuk: 1. A mindenséget betöltő Lélek.



Beuron

2. A mindent egybefogó Lélek. 3. A mindenttudó Lélek.

1.

*«Az Úr lelke betölti a föld kerekségét, Allelúja.»* (Introitus.)

A föld kerekségét és a mindenséget elárasztani valóban a Szentlélek műve. Ez a méret, amely megfelel abszolút isteni nagyságának, és a dimenzió, amely egyedül fejezi ki isteni lényege végtelenségét. A földkerekségét betöltő Lélek világosság, amely mindenütt jelen van; tűz, amely mindenütt melegít; és túláradó gazdagság, amely mindent betölt anélkül, hogy lényegében megfogyatkozna. — *a)* A harmadik isteni Személy a mai Introitus szavai szerint elsősorban és mindenek felett Lélek. Isten lelke, és mint olyan: élet, termékenység, ihlet, alakító erő. Isten lelke, mert mind a kettőnek, az Atyának és Fiúnak lelke, a kettőt összeforrasztó szeretetteljes kapocs: tehát szeretet. Élet, mert Isten abszolút lényét, gazdagságát és végtelenségét bírja magában; egylényegű az Atyával és a Fiúval. Termékenység,

mert ez az Isten lényegének egyik legfennköltebb tulajdonsága: a kifelé áradás, a megtermékenyítés. Ihlet, mert gondolat; az Atya és Fiú gondolata, az örök igazság teljessége. Alakító erő, mert mint Isten, gondolat, tehát eszmény és előkép. Géniusz, tehát tehetség és képesség, amelynek megadatott, hogy gondolata isteni végtelenségét formába öntse és felülmúlhatatlant alakítson. — *b)* Az isteni Lélek, mint az Introitus szövege mondja, betölti a föld kerekségét, a mindenséget. Ennek következtében teljesség, amelyet felfokozni már nem lehet, mert fölötte nincs semmi. Isteni túláradó gazdagság, amely mindent betölt és mindenhova eljut. Felfokozhatatlan abszolút, tehát örök Isten. Mindenütt van, mindenütt nyomaira találunk; szertefoszlik a lélekjárás áradatával a mindenségben, és mégis egy és osztatlan. — *c)* Az isteni Lélek betölti a föld kerekségét, ami annyit jelent, hogy *α)* betölti, irányítja és vezeti az egyes korszakokat. Világossága a világtörténelem folyamán mindenütt felragyog és szikrázásának

visszfénye a legsötétebb időszakok éjtszakájában is megtalálható. β) Betölti a nemzeteket, amennyiben ezek lelkét faji adottságok alapján saját hasonlatosságára alakítja át, és így szilárdítja meg benne a krisztusi gondolat nyomában fakadó kultúrát. γ) Betölti az egyéneket, amennyiben az individuális adottságoknak megfelelően irányítja lelki kibontakozásukat és vezeti őket az élet teljességének beteljesülése felé. δ) Végül, ami a legfontosabb, betölti a misztikus Krisztus-testet, amelynek életét kormányozza és megközelíthetetlen sértetlensége felett őrködik. — Csodálatra és imádásra méltó a mindent betöltő isteni Lélek, amely ma jött el hozzánk, hogy világosságot gyujtson és tökéletesítse bennünk a megváltás kegyelmét.

*Elhatározás:* Pünkösd ünnepét úgy veszem, hogy az isteni Lélek hozzám is eljött éspedig egyéni vonatkozásban. Magamra vonatkoztatom az Introitus szavait és csodálattal szemlélem az énemet betöltő

és életemet elárasztó isteni Lelket, Kinek nyomában tüzes világosság fakad, hogy ezentúl éltem végéig fáklya legyen, amely rávilágít az istenakarta, a krisztusi eszménynek megfelelő útra.

2.

«*Az Úr Lelke . . . egybefogja a mindenséget.*» (U. o.)

Az Introitus idézett szavai az isteni Lélek egy másik alapvető vonását vázolják. Az Introitus szövege szerint a Lélek a legfensőbb és megfellebbezhetetlen összetartó erő, Neki köszönjük a legtökéletesebb egység létrejövetelét. — *a)* Az isteni Lélek elsősorban a Szentháromság benső életében összetartó erő. A háromszemélyű egy Istenben összekötő kapocs az Atya és a Fiú között. Az isteni Lélek ugyanis megszemélyesülése annak a szeretetnek, amellyel az Atya viseltetik a Fiú iránt, és amelyet a Fiú tökéletes és isteni mértékben viszonoz. A megszemélyesült szeretet, az isteni Lélek az a kapcsolat, amely az Atyát

és a Fiút egymásba forrasztja úgy, hogy a harmadik isteni Személy, a Lélek, egyazon teljességben van meg az Atyában és a Fiúban. — *b)* Az isteni Lélek a misztikus Krisztustestben, az Egyházban is összetartó erőnek bizonyul. A Lélek ugyanis az az erő, amely megalapozza és fenntartja a katolikus egységet jellemző közös lelkiséget. Ezen értelemben mondja Krisztus a mai Evangéliumban tanítványainak, hogy a Lélek «majd megtanít titeket mindenre és eszetekbe juttat mindent, amit mondottam nektek». Azáltal, hogy a földkerekségén mindenütt, mindenkor és mindenkinek egy és ugyanazon krisztusi igét, egy és ugyanazon örök igazságnak megfelelően közvetíti és magyarázza, közös világnézetet, közös felfogást és közös lelkiséget alakít, amely az Egyházat fennállása befejeztéig, a világ végéig jellemzi. — *c)* Az isteni Lélek annyiban is összetartó erőnek bizonyul, amennyiben Ő az Egyház megtörhetetlen fennállásának eszközlője. Erre céloz Krisztus, midőn tanítványait felszólítja, hogy «ne riad-

jon meg szívük és ne féljenek». Félelemre, aggodalomra, riadalomra semmi ok sincs. Az isteni Lélek, a legmagasabb fenntartó erő alapozza meg az Egyház életét és gondoskodik hogy azon soha csorba ne essék. — *d)* Összatartó és fenntartó erőnek bizonyul még az egyénekben is, mert sugallataival, ihletével vezeti és irányítja a lelkiséget. Mindenre megtanít, — olvassuk a mai Evangéliumban — és mindent eszünkbe juttat, tehát felvilágosít, vezet, irányítja lépteinket és így segíti elő egyéni kibontakozásunkat. — Az isteni Lélek minden vonatkozásban összetartó és fenntartó erőnek bizonyul. Ereje teljességének köszönhetjük a Krisztus által alakított nagy egység törhetetlen fennállását és azon termékeny gazdagságot, amely mind az összességben, mind az azt összetartó egyénekben érvényesül.

*Elhatározás:* Térdre borulva imádom a hozzám jött és bennem lakozó isteni Lelket, és töltekezem a Belőle kiáradó erő teljességével. Érzem, hogy ez tart össze ben-

nem mindent, hogy ez illeszt bele a természetfeletti világrendbe, és hogy ez az az összekötő kapocs, amely lelkemet Krisztussal összeforrasztja. Már kezdem érezni a Lélek erejének bennem való kibontakozását, és boldogan ígérem, hogy életemet teljesen az isteni Lélek erejére építem fel, és mindent elkövetek, hogy bennem örökké pünkösd legyen, amennyiben tőlem telhetőleg gyarapítom a Lélektől kapott kegyelmi erőt.

3.

«*Az Úr Lelke . . . tud is minden szóról.*» (U. o.)

Az isteni Lélek kifogyhatatlan szikrázású tűz, amely minden pillanatban más és új alakban lobog fel előttünk. Most ismét új vonatkozásban szemléljük, és azzal ismerkedünk meg, hogy az isteni Lélek — gyarló hasonlattal élve — a Szentháromság hallószerve, amennyiben mindenről tud és értesül, úgy hogy az isteni mindentudás tökéletessége

letességének is nevezhetjük. — *a)* Az isteni Lélek mindenről tud. Ez az igazság elsősorban a Szentháromság benső életére vonatkozik. A Lélek ugyanis, mint az Atyával és Fiúval egylényegű Isten, közvetlenül szemléli az Atya és Fiú között fennálló vonatkozásokat, és tökéletesen részesül a teljes Szentháromság benső életében, mégpedig olyan mértékben, hogy erre vonatkozólag is fennáll az Introitus mondása: mindenről tud és mindenről értesül. — *b)* Ugyanezt mondhatjuk a kegyelem legbonyolultabb áradatairól is. Ő — mint már szemléltük — ezen áradat isteni irányítója, és sugallata termékenyíti meg mindazokat, akik az áradat hullámverésébe kerülnek. Tudta nélkül ezen a téren sem történik semmi, úgyhogy a legelrejtettebb kegyelmi életbe is van bepillantása és tökéletesen ismeri annak legtitkosabb megnyilvánulásait. — *c)* Vonatkozik ez az egyeseknek a kegyelem áradatával szemben tanúsított viselkedésére és a sugallatokra adott válaszára is. Az isteni Lélek tudja, hogy ki milyen mértékben mondott igent az Atyának

és adott pozitív választ a kegyelem hívására, ki utasította vissza a kegyelmet és fordult el Istentől, és ki ingadozott habozva és tétovázva, mielőtt választ adott volna. Mindent tud, mindenről értesül és ennek alapján irányítja tovább a lelkek életét az Istenakarta világosság beteljesülése felé. — Az isteni Lélek a szó legkomolyabb értelmében mindent betöltő, mindent fenntartó és mindent tudó Lélek. Örök kormányzó, abszolút lény : Isten.

*Elhatározás:* Nem árt tudnom, hogy az isteni Lélek mindentudó pillantása őrködik életem felett és irányítja további kibontakozását. Ez a tudat legalább megerősít azon elhatározásomban, hogy életemben mindig a világosságot követem, az árnyékot feltétlen kerülöm, és egyáltalán úgy vezetem lelki kialakulásomat, hogy a Lélek őrködő, mindentudó pillantását a legkisebb mértékben se sértsem meg.

## Pünkösdvasárnap II.

A mai Szentlecke drámai erővel szemlélteti a Szentlélek eljövetelét és részletesen jelenti annak egyes fázisait. Tökéletes képet nyujt a pünkösdi Lélekjárásról, és ezáltal fokozza bennünk a pünkösdi öröm mélységét. A liturgikus szöveg alapján a pünkösdi élmény következő jellegzetes vonásait szemléljük: 1. A külső jelek. 2. A beteljesülés. 3. Az igehirdetés.

### 1.

*«Midőn elérkezett a pünkösd napja, mindannyian együtt valának ugyanazon helyen és hirtelenül zaj támada az égből, olyan, mint heves szélvész zúgása s betölté az egész házat, ahol ültek.»* (Szentlecke.)

Az isteni Lélek lejövetele, a pünkösdi beteljesülés külső jelekhez van kötve, melyeknek jelentősége oly mélységes és fontos, hogy feltétlenül foglalkoznunk kell vele. — *a)* Az isteni Lélek az egybegyültekhez, a gyülekezethez jött. Lejövetele nem a magánélet szűk kereteibe szorult esemény, hanem nyilvános történés, amely olyannyira feltűnő, hogy az egész világ

tudomást szerez róla. Nem rejtekben jött és nem lakóhelyükön kereste fel az egyeseket, hanem összegyüjtötte és egymás szemeláttára árasztotta el őket, hogy mindegyiküknek tudomása legyen a pünkösdi beteljesülés teljességéről, mindnyájan meggyőződhessenek az eljövetel valóságáról, és egymás és a világ előtt tehessenek tanúbizonyságot az ígéret beteljesüléséről, a Szentlélek eljöveteléről. — *b)* Az isteni Lélek látogatását orkánszerű vihar előzte meg, amely megremegtette az egybegyűltek, az apostolok és a tanítványok lelkét. Orkánszerű vihar alakjában lepi meg őket, mert — mint a Szentlecke mondja — hirtelen jött, s ezáltal fejezi ki azt a felülmúlhatatlan isteni erőt, amely szélvészként száguld tovább a századok felett és ha kell, előbb rombol, de feltétlen épít. Az isteni Lélek a legkifejezésteljesebb jelet választotta, és vihar alakjában jelent meg, hogy plasztikusan domborítsa ki és tökéletesen megértesse a meglátogatottakkal a Benne rejlő isteni őserő végtelenségét. — *c)* A tűz, a mennyei világosság, az isteni szikrázás

csakis ezután lett láthatóvá. A vihar elült, de tüzet gyujtott és izzást hagyott hátra ; ez a hozzánk eljött isteni Lélek jellegzetes szimboluma, ez fejezi ki tökéletesen páratlan lényegét. A Lélek valóban izzás, szikrázó világosság, meleg és termékeny. A külső jelek fennhangon hirdetik az isteni Lélek dicsőségét és tökéletesen szemléltetik tüzes lényegét. A pünkösdi külső jelek összességének szimbolizmusa felülmúlhatatlan erővel hoz közelebb a megközelíthetetlenhez és állít bele az isteni Lélek szemléletében kiesendülő távlatokba.

*Elhatározás:* E gazdag szimbolizmus mélységeibe én is belepillantok, hogy közelebb jussak az isteni Lélekhez. A jelképek gyujtotta világosságban megértem a lélekfakasztotta orkánszerű vihart, melynek feszültségét én is kezdem érezni. Megértem a tűz fehér izzását, melynek jótékony és termékeny melege már engem is hevít ; és a bennem lakozó Lelket őszinte fohászban

kérem, hogy a Lélekjárás vihara sohase üljön el, a pünkösdi tűz sohase aludjon ki bennem, és életem mindig a vihar és tűz isteni Lelkétől származó nagy alakításokra képesítő feszültség jegyében álljon.

2.

*«Majd pedig szétoszló nyelvek jelenének meg nekik, olyanok, mint a tűz, s leereszkedék mindegyikükre. Ekkor mindnyájan betelének Szentlélekkel.»* (U. o.)

A pünkösdi beteljesülés tökéletes összhangban áll a külső jelek gazdag ígéretével. — *a)* A mindent betöltő szikrázó tűz lassan alakot ölt és szétoszló nyelvek formájában lebeg a fejek felett. Az isteni Lélek ezáltal azt fejezi ki, hogy nemcsak az összességet árasztja el adománya gazdagságával, hanem az összességen, a misztikus Krisztus-testen kívül annak minden egyes tagjához egyénileg is eljön, hogy betöltse világosságával és benne lakozzék. A Lélek nagy súlyt fektet arra, hogy az egybegyűlteknek tudomása legyen erről az egyéni kapcso-

latról, és a külső jel, a fej felett lebegő tüzes nyelv segítségével meggyőződjenek hogy a pünkösdi vágy mindegyikükben beteljesült és a Lélek egyénenkint lakást vett bennük. — *b)* Hasonlattal élve azt lehet mondani, hogy a Szentlélek egysége a tüzes nyelvek sokaságára oszlott széjjel. Ez annyiban igaz, amennyiben az isteni Lélek valóban mindegyiket különkülön elárasztotta adományával, ami azonban mit sem változtat a helyzeten, mert az isteni Lélek mint osztatlan egység annyira gazdag, hogy számokban kifejezhetetlen sokaságra oszolhatna széjjel és így áradhatna az általa megajándékozottakba anélkül, hogy egysége és osztatlansága csorbát szenvedne, és gazdagsága a legkisebb mértékben is fogyatkozna. — *c)* Az összegyűltek, a jelenlevők elteltek a Lélekkel. A Szentlecke ezen megjegyzésének egyéni jelentősége van, mert az isteni Lélek osztatlan és kisebbíthetetlen végtelenségéből mindegyikük annyit merített, amennyit képes volt befogadni. Ennek mértéke az egyéni adottságoknak megfelelő befogadó-

képesség; és mégis teljességről beszélhetünk, de csak egyéni vonatkozásban, amennyiben mindegyik annyit kapott a Lélekből, hogy egyéni mértéke, amelyet túlhaladni nem tud, tökéletesen betelt.

*Elhatározás:* Én ma ünneplem, — pedig a történelmi pünkösdtől hosszú évszázadok választanak el, — egyéni beteljesülésemet, az isteni Lélek hozzámjövetelét. Pünkösd van, s ennek tüze égeti lelkemet. Beteltem, és mindent megkaptam, amit befogadni és megtartani képes vagyok. Végtelen gazdagság duzzad bennem, erre építem további életemet, és csak arra ügyelek, hogy e gazdagság meg ne fogyatkozzon és el ne veszítsem azt a kegyelmi erőt, amelyet a Szentlélek eljövetelének, egyéni pünkösdömnek köszönhetek.

3.

«*Mi . . . halljuk, hogy a mi nyelvünkön hirdetik (az apostolok és tanítványok) az Istennek nagy tetteit.*» (U. o.)

Az isteni Lélek hirtelen jött tüze villámként csapott a misztikus Krisztus-testbe, az Egyházba, és oly tüzet gyujtott, melynek lángoló világosságát az egész világ megbámulta. E bámulat első fázisáról a mai Szentlecke tesz jelentést, amennyiben az első keresztény igehirdetés fennkölt jelenetét eleveníti meg. — *a)* A Szentlecke néven nevezi, és egyenként felsorolja a Jeruzsálemben összegyűlt idegen nemzetek fiait, s ezáltal oly nemzetközi gyülekezet kellős közepébe állít, amely tökéletes előképe Krisztus minden fajt és nemzetet egy egységbe forrasztó Világegyházának. Krisztus parancsa: «Menjetek és tanítsatok minden nemzetet» (Máté 28, 19), már kezd beteljesülni, s az igehirdetők serege ebből a tűzből és annak fegyverével felvértezve széled el a világ minden tájára, hogy hirdesse Krisztus örömteljes üzenetét, az Evangéliumot. — *b)* A félénk apostolok, akik még nem régen zárt ajtók mögé bújtak és a zárak megbízhatóságában reménykedtek, csodálatos változáson mennek keresztül. A megijedtek és

félelmükben elnémultak egyszerre megszólalnak és fennhangon hirdetik Krisztus dicsőségét. A Lélek villámcsapása valóban telitalálat: lepattantotta az apostolokról és a tanítványokról a gyáva félelemmel együtt az emberi gyarlóság összes maradványait és világtörténelmi jelentőségű hősies lelkekké változtatta át őket, akik a Szentlélek szikrájával tüzet gyujtottak és lángbaborították a világot. — *c)* Az apostolok és a tanítványok, mint az egybegyűlt nemzetkozi hallgatóság bizonyítja, tényleg megszólalnak; van mondanivalójuk, és amit mondanak, lelkük mélyéből fakad. Szívük bőségéből hirdetik, mint a Szentlecke is megemlíti, az Úr dicsőségét és beszélnek Isten nagy tetteiről. — A beteljesülés órája valóban ütött, mert az, amit láttunk és szemléltünk, tényleg beteljesülés. Van itt minden, ami ehhez szükséges: feszítő erő, belső dinamika, hajtó mótor és a kegyelem szelíd, de ellenállhatatlan és megmagyarázhatatlan kényszere. Az apostolok megszólalnak, beszélnek és hirdetik az Úr dicsőségét. Ezt teszik,

mert másként már nem is cselekedhetnek.

*Elhatározás:* Szinte véremben érzem a Szentlélek tüzes áradatát; erőm megfeszül, s az emberi gyarlóság nem éppen dícséretes és kisméretű maradványát csodálatos módon pattantja le rólam. Ennek csak örvendhetek, de remélem, lesz annyi erő bennem, hogy nem hajlok le és szedem fel újra fogyatékosságom földrehullott maradványait, és nem viselkedem úgy, mint az Egyiptomból megmenekült kiválasztott nép, amely sóvárogva gondolt vissza a fáraók illatos hagymájára és a rabszolgaság keménységét enyhítő igéretteljes húsosfazekaira. (2. Móz. 16, 3.)

**Pünkösdvasárnap III.**

A Feltámadott húsvéti köszöntésének, a «Pax Christi»-nek mélységes értelmét (lásd III. kötet 335—338. oldal) a pünkosdi világosságban szemléljük teljes tökéletességben. E szik-

rázó ragyogásban értjük meg Krisztus húsvéti ajándékát és ismerkedünk meg annak előnyeivel. A pünkösdi ragyogásban és az Evangélium alapján a krisztusi béke következő vonásait szemléljük: 1. Krisztus békéje. 2. A világ békéje. 3. A két béke közötti különbség.

1.

«*Békességet hagyok nektek, az Én békességemet adom nektek.*» (Evangélium.)

A mai Evangéliumban azon tanítást találjuk meg, amelyben Krisztus az utolsó vacsora asztalánál részesítette tanítványait. A búcsúzás és a közelálló elválás forró hangulatából fakadt fel Krisztus ígérete, amelyet feltámadása után a húsvéti köszöntés formájába öntött. Békéről beszél, arról a békéről, amelyet Ő hagy hátra örökségként, hogy ezáltal megalapozza életünket és elmozdíthatatlan tengelyt adjon küzdelmünknek. Szent Ágoston tanítása szerint meg kell különböztetnünk Krisztus békéjében azt, ami e földön valósul meg, attól, ami az örök megdicsőülés végtelenségének van

fenntartva. — *α)* Krisztus békéjét, amennyiben már e földi létben megnyilvánul, önnön békénknek nevezhetjük, mert alapja életünknek és fővonása jellemképünknek. Krisztus békéje, mint a mi földi békénk, elsősorban *α)* sziklaszilárd hitünkre támaszkodik. Krisztus tanításából, az isteni kinyilatkoztatásból fakadó hit egyetlen nyugvópontunk az élet szédületes mozgalmában, egyedüli kielégülése minden törekvésünknek, kívánságunknak, vágyakozásunknak, és kizárólagos forrása a legfensőbb és egyedül maradandó szeretetnek, melynek végcélja az orök Isten. A hit, mint ilyen, megnyugvást, kielégülést, tökéletes szeretetet nyujt és ezáltal megalapozza azt a minden viharral dacoló harmonikus benső állapotot, amelyet békének, Krisztus békéjének nevezünk. *β)* E béke ugyanabban a sorsban részesül, mint kiindulópontja és megalapozója, a hit. Szinről-szinre való látásban, Istennel való egyesülésben, örök megdicsőülésben csendül ki. Ez a szó legteljesebb értelmében beteljesülés, melynek harmóniáját már semmi sem za-

varhatja. Isten örök birtokában vagyunk, Őt soha szem elől nem téveszthetjük és semmi által el nem veszíthetjük. Mindennek tudata megalapozza bennünk Krisztus békéjének legmagasabb felfokozását, és ahhoz a megmagyarázhatatlan harmóniához vezet, amelyet a benne rejlő tökéletes beteljesülés miatt örök boldogságnak nevezünk. Krisztus békéje, amely a mi békénk, itt a földön kezdődik és az örök dicsőségben találja meg feltartózhatatlan beteljesülését. — *b)* Krisztus békéje Szent Ágoston tanítása szerint, és az előbbi megkülönböztetés alapján abból a szemszögből is szemlélhető, hogy e béke a Megváltó kegyelméből végtelen előnyökkel jár. *α)* Elsősorban uralomhoz vezet, amennyiben — mint a híres Egyháztanító mondja — Krisztussal egyesít és ezáltal belekapcsol a mennyei Atya jobbján ülő megdicsőült Krisztus örök uralmába. Csodálatos érték és magyarázhatatlan erő rejlik Krisztus békéjében, amely erőszak és fegyverhasználat nélkül korlátlan uralomra, a Megváltóval való együtturalkodásra juttat. *β)* Egy

másik előnye Krisztus békéjének, hogy elsimít minden ellentmondást és ellenségeskedést (Szent Ágoston). Tengelye ennek a mennyei kormányzatot uraló és irányító szent isteni akarat, amelybe minden emberi akarás és törekvés beleolvad, hogy vele egyesülve, benne találja meg boldogságát és beteljesülését. Ez az abszolút összeforrás alapozza meg a harmonikus egyöntetűséget, és ezáltal valósul meg legtökéletesebben Krisztus békéje. *γ)* Lényege ennek a békének az a valóság, hogy «megmaradunk Krisztus szeretetében» (Ján. 15, 9.), nem szakadunk el Tőle és örök tulajdonunk marad. Nem vagyunk többé kitéve a folytonos változás, az emberi szeszély, a bűnveszély és a hűtlenség esélyeinek; örökké egybeforrtunk Krisztussal, hogy Vele együtt élvezzük az örök dicsőség kifogyhatatlan békéjét. — Krisztus békéje széppé teszi a földi életet; és örök kicsendülésében, a mennyei boldogságban ahhoz a békés uralomhoz vezet, amely a megdicsőült Krisztus királyi jogarának legszebb tulajdonsága.

*Elhatározás:* Mindenben Krisztus békéjét keresem. Nem ámítom magam azzal, hogy ebben úgyis részem lesz az örök dicsőségben. Már tudom, hogy itt e földön kell fegyelmezettségem és önfeláldozásom által Krisztus békéjéért küzdenem, hogy kiérdemeljem az örök boldogság enyészetlen békéjét. Krisztus békéjéért pedig úgy küzdök itt a földön, hogy tökéletes lelkiéletem által megalapozom a benső harmóniát; kifelé az emberekkel szemben nyugodt lélekkel veszem az ellentmondásokat és ellenségeskedéseket; az eseményekkel szemben pedig Isten akaratára támaszkodva nem veszítem el nyugalmamat, hanem mindenben alávetem magam az isteni kormányzat irányításának.

## 2.

*«Az Én békémet adom nektek; nem miként a világ adja, adom Én nektek.»* (U. o.)

Krisztus az általa adott békét a világ békéjével hasonlítja össze, és arra figyelmeztet, hogy az Ő békéjének egészen más jelentőséget kell tulajdonítanunk. Ezt annál is inkább figyelembe kell vennünk, mert ha a világ békéjét szemléljük, hamarosan rájövünk, hogy ez tulajdonképen nem is létezik, mert az, amit a világ békének nevez, annyira mulandó és oly ritkaságszámba megy, hogy nem beszélhetünk állandó értékről és nem is vehetjük komolyan. A világ békéje valóban mulandó valami és átmeneti állapot, mert — *a)* rendszerint az úgynevezett «véletlen» által megalapozott harmóniája az emberi érdekeknek. Világtörténelmi vonatkozásban elég példánk van erre. Ami pedig az egyéni életet illeti, tapasztalatból tudjuk, hogy világi értelemben csak akkor és addig élvezzük a békét, ameddig saját törekvéseink és jogos érdekeink nem találnak ellentmondásra és nem ütköznek mások célkitűzéseibe. Ez az állapot különösen manapság, mikor gyorsított tempóban élünk és a helyzet szeszélyes iramban változik, nem

tart soká. Egy váratlan fordulat könnyen véget vethet ennek az állapotnak és magával ragadhat abba az őrült forgatagba, amelyben csak akkor álljuk meg helyünket, ha eleven bennünk Krisztus békéje. — *b)* A világ még egy más békességet is ismer, de ez is röpke, mulandó és csak intermezzo két kielégülés között. Ilyenkor nem kínoznak a szenvedélyek és nem küzdenek jobb belátásunk ellen. Ez az állapot is csak addig tart, amíg új vágyak és kívánságok nem keletkeznek, hogy tovább hajszolják szerencsétlen áldozatukat, aki ha nem menekül idejekorán Krisztus békéjéhez, idő előtt felemészti önnön erejét és elveszíti életképességét. — *c)* Van ezenkívül a világ békéjének egy másik megnyilvánulása is: a túlfokozott jóllakás nyomában fakadt csömör; de ez sem béke, hanem inkább blazirtság, kétségbeesés, kimerülés és halálos fáradtság. Nem jó vége szokott az ilyfajta békének lenni. Ha idejekorán nem menekülünk Krisztus békéje biztos révpartjára, végleg elveszítjük életkedvünket és önnön megsemmisülé-

sünknek nézünk elébe. — A világban nem lehet megtalálni a békét anélkül, hogy Krisztushoz fordulnánk és Tőle kérnénk az élet ezen fontos értékét.

*Elhatározás:* A világ békéjéből nem kérek, mert nagyobb ambícióim vannak és csak a tökéletes tud kielégíteni. Éles szemmel vizsgálom a dolgokat és a keresztény lélek gyakorlottságával különböztetem meg a valódi értékeket az értéktelenségektől. Elfordulok tehát a világ békéjétől, és részemről mindent megteszek, hogy a megkínzott világ Krisztus békéjében találja meg a kielégítő és életre képesítő megnyugvást.

3.

«*Békességet hagyok nektek . . . nem miként a világ adja, adom Én nektek. Ne riadjon meg szívetek és ne féljen.*» (U. o.)

Krisztus szavaiból az is kitűnik, hogy mennyire tanulságos a krisztusi békét a világ békéjével összehasonlítani és ebből a következményeket

levonni. — *a)* Krisztus békéje változatlan folytonosság és örök beteljesülés. Változatlan folytonosság annyiban, amennyiben itt a földön kezdődik, harmonikus életalakításra nevel, a halál keserves pillanatában is érvényesül és az örök megdicsőülésben csendül ki. Örök beteljesülés pedig annyiban, amennyiben már e földön értéket jelent, boldoggá tesz és kielégíti jogos igényeinket, az örökkévalóságban pedig annyira felfokozza teljesítményeit, hogy végtelen dimenzióról, felbecsülhetetlen részesedésről kell beszélnünk. — *b)* A világ békéje viszont tényleg csak intermezzó, átmeneti állapot, egy kis elkerülhetetlen szünet vagy megnyugvás az örök küzdelmek között. Nem béke, mert hiányzik belőle a lényeg, a megnyugtató biztosság. Nem lehet tőle a felriasztó bizonytalanság tudatát elvonatkoztatni; ennek következtében terméketlen, mert örök ingadozása és szeszélyes változásai által lehetetlenné teszi az egyöntetű, egy célkitűzésre irányított munkásságot és teljesítményt. — *c)* Nem nehéz ezen össze-

hasonlításból levonni a következményt: a mi békénk csak Krisztus békéje lehet. Az élet túlságosan rövid és a reánk háruló feladat túlságosan nagy ahhoz, hogy időnk és jogunk lehetne kísérletezni. Erre nem érünk rá, mert tudjuk, hogy Krisztus békéjében mindent megtalálunk, amire szükségünk van, hogy életalakításunk valóban sikerüljön.

*Elhatározás:* Feltétlen szükséges, hogy Krisztus békéjét gyakran összehasonlítsam azzal, amit a világ elég helytelenül békének nevez. Ezáltal könnyebben különböztetem meg a valódi értéket az értéktelenségtől, nem kacérkodom többé a világ felfogásával, és minden áldozatot meghozok, hogy megőrizzem lelkemben és környezetemben Krisztus szent és mindenre képesítő békéjét.

**Elmélkedés a pünkösdi Szekvencia alapján.**

A pünkösdi Szekvencia, melynek szerzőjét egyesek III. Ince pápában

vélik feltalálni, és amely a római liturgiában a híres és sokkal tartalmasabb, Notker szerzetes által költött és megzenésített szövegre következett, magában foglalja a kinyilatkoztatásnak a harmadik isteni személyről, a Szentlélekről szóló tanítását. Ennek gazdagságából a következő pontokat tesszük elmélkedésünk tárgyává : 1. A Szentlélek jelzői. 2. A Szentlélek kihatásai. 3. A Szentlélekhez intézett kérések.

1.

*«Jöjj Szentlélek Istenünk... szegények Atyja, bőkezűség Istene, lelkünk fényessége, ékességes vigaszunk, drága vendég, tikkadók enyhülése.»* (Szekvencia.)

A mai Szekvenciában arra kérjük az isteni Lelket, jöjjön el és «adja mennyből éreznünk fényessége sugarát». Ennek beteljesülése hozzátartozik a pünkösdi élményhez és szikrázó világosságában meg tudjuk, hogy ki az isteni Lélek, Aki eljött, hogy befejezze és tökéletesítse a második isteni Személy által megkezdett munkát. A Szekvencia páratlan hozzáértéssel teszi megközelíthetővé az isteni

Lélek mennyei világosságát, és a fénykéve összességéből a legszebb sugarakat ragadja ki, ezeket szemlélteti és így ismerteti meg velünk az isteni Lelket. A Szekvencia közvetítéséből megtudjuk, hogy — *a)* az istení Lélek, a szegények Atyja, hozzánk, emberekhez jön, akik nagy lelki ínségben vagyunk és rászorulunk a kegyelem ajándékára. Szegények vagyunk a szó teljes értelmében és az isteni Lélek azért keres fel ajándékaival, hogy kegyelembőségével elárasszon, az élet küzdelmeire előkészítsen s ezáltal valóban a szegények Atyjának bizonyuljon. — *b)* Az isteni Lélek a bőkezűség Istene, Aki a kegyelmi ajándék teljességét hozza magával, és korlát nélkül mindenkinek mindent megad, hogy ezáltal teljesítse be a megváltás munkáját és szentelje meg a lelkeket. Ha fogalmat akarunk alkotni magunknak e kegyelmi bőségről, akkor gondoljunk az isteni Lélek ajándékaira, amelyek oly nagy szerepet játszanak a természetfeletti életben, és lassan derengeni kezd bennünk a bőkezűség Istene kimeríthetetlen gazdagságának

ismerete. — *c)* A Szekvenciából azt is megtudjuk, hogy az isteni Lélek, lelkünk fényessége, hozzánk jön, bennünk vesz hajlékot, lelkünket, énünket templomává változtatja át, és életünket oly ragyogó világossággal árasztja el, hogy valóban a fényesség teljességéről kell beszélnünk. Ez természetesen kihat az életalakításra is, és oly jellemeket nevel, amelyek valóban a fényesség jegyében állanak és mint ilyenek, az alkotó isteni Lélek dicsőségét hirdetik. — *d)* Az isteni Lélek édességes vigaszunk. Benne találjuk meg a küzdelem hevében nélkülözhetetlen enyhülést, a fájdalom tüzében oly szükséges megerősödést, és azt a lelki támaszt, amely nélkül nem volna erőnk ahhoz, hogy megálljuk helyünket és végig vívjuk az élet küzdelmeit. — *e)* Drága vendég az isteni Lélek, Akinek eljövetelére sokáig várakoztunk, és Akinek látogatására lelkiismeretes munkával, mindenre kiterjedő figyelemmel és tökéletes életalakítással készültünk fel. — *f)* Tikkadónak enyhülés a harmadik isteni Személy, mert kegyelmi ajándékaival

pótolja az elhasznált életerőt és bátorít a további küzdelemre. — Az isteni Lélek, a harmadik isteni Személy dicsősége a Szekvencia alapján világosan domborul ki lelkünkben. Minél többet gondolkodunk e gyönyörű szöveg tanítása felett, annál közelebb jutunk az isteni Lélekhez, és annál tökéletesebben szemléljük azokat a tulajdonságokat, amelyek oly ellenállhatatlanná teszik kegyelemteljes vonzóerejét.

*Elhatározás:* Pünkosdi élményem tengelye az isteni Lélek fakasztotta világosság legyen. Ennek fényességében szemlélem az isteni Lelket és ismerem meg felülmúlhatatlan tulajdonságait. Itt fakad fel lelkemben a Lélek iránt tanusított szeretet, és itt teszem fel magamban, hogy e szeretettől soha el nem térek, mert nem akarok hűtlenné lenni punkosdi Vendégemhez, az isteni Lélekhez.

2.

*«Fáradottnak könnyülés, tikkadónak enghülés, sírónak vigasztalás, boldogságos, tiszta fény.»* (U. o.)

A pünkösdi Szekvencia világosságában az isteni Lélek kihatásaival is megismerkedünk. Ezzel kapcsolatban megtudjuk, hogy a harmadik isteni Személy végtelen befolyással van életünk kibontakozására és a krisztusi lelkiség kialakulására. Az isteni Lélek erélyes kézzel nyúl bele életünkbe és irányítja annak minden mozzanatát, hogy valóban elérjük az örök célt és megtaláljuk mennyei boldogságunkat. A Szekvencia szerint az isteni Lélek — *a)* első kihatása az élet küzdelmeiben elfáradt, kimerült lelkekre vonatkozik, akiknek könnyülést szerez. Nyugvópont, amelyre támaszkodni lehet és megérdemli teljes bizalmunkat, mert hűséges Isten, Aki nem hagy el ínségünkben és mindig beváltja kegyelemteljes ígéreteit. — *b)* A Lélek megújulás, és az élet küzdelmeiben megváltó enyhülés, mert soha meg nem szűnő kegyelmi működése által meg-

újítja lelkünk arculatát, eltávolítja belőlünk mindazt, ami benső kibontakozásunkat akadályozza, alátámasztja törekvéseinket és nehéz óráinkban megnyugtat, hogy nincs okunk elcsüggedni, mert velünk küzd, és biztosítja, — ha Vele együttműködünk, — végleges győzelmünket. — *c)* Boldogságos tiszta fény a bennünk lakozó isteni Lélek; világosság, amelyet Isten gyujtott lelkünkben, hogy mindig meglássuk a helyes utat, az élet ködfoszlányos homályában soha el ne tévedjünk és ragyogó fényességét követve biztosan elérjük célunkat. — *d)* Az isteni Lélek a szenvedésben vigasztalás, mert nemcsak megerősít és képessé tesz a kínos megpróbáltatások elviselésére, feltárja előttünk a benső összefüggéseket, megérteti velünk a szenvedésben rejlő értékes küldetést és megszeretteti velünk a keresztviselést, amely nagy mértékben elősegíti lelki kibontakozásunkat. — Az isteni Lélek döntő befolyással van benső kibontakozásunkra és lelki életünk megtermékenyülésére. Minden értéket, sikert és

eredményt csak Neki, a Megszentelőnek és soha meg nem szűnő munkájának köszönhetünk.

*Elhatározás:* Boldogan tárom fel lelkemet a Léleknek, s örömmel élvezem reám való befolyásának minden előnyét. Őszinte jóakarattal törekszem, hogy életem az isteni Lélek közvetlen közelében folyjon le és kegyelemteljes befolyásának, alakítóerejének jegyében álljon.

3.

«*Mosd meg, ami szennyezett, aszottságra önts vizet, orvosold a sebhelyet, simogasd a darabost, melengesd föl a fagyost, útra vidd, ki tévelyeg. Add, vegyék el híveid, kik hiüük beléd vetik, hétszeres kegyelmedet.*» (U. o.)

A Szentlélek látogatása a kegyelem napja. Azért jött, hogy ajándékaival halmozzon el és meghallgassa szívből fakadó kérésünket. Kérnivalónk sok van. Ennek színes változatosságát a pünkösdi Szekvencia önti formába, és így mutatja meg nekünk, hogyan és mit kell kérnünk isteni Vendégünk-

től. — *a)* Elsősorban azt kéri, jöjjön és árasszon el kegyelmével, mert isteni jelenléte nélkül «semmi sincs az emberben», és tökéletesen üres az élet. — *b)* Lelki megtisztulásért, bűntől való szabadulásért könyörög, és arra kéri az isteni Lelket, «mossa meg lelkünket, hogy teljesen megtisztuljunk és Hozzá méltóvá váljunk». — *c)* Termékenységért könyörög, s arra kéri, hogy a bennünk elszáradtat, elaszottat öntözze meg és keltse kegyelmi ajándékai által új életre. — *d)* Lelki gyógyulásért is könyörög, és arra kéri az isteni Lelket, szabadítson meg azoktól a sebektől, amelyeket lelki kibontakozásunkért vívott küzdelemben szereztünk. — *e)* Elevenségért, meleg, éltető tűzért könyörög, és kéri, hogy a Vele való együttműködésünk ruganyos, tüzes és eredményteljes legyen. — *f)* Irányításért is esdekel, és azért könyörög, hogy vezessen vissza a helyes útra, ha célt tévesztettünk és veszedelmes mellékvágányra kerültünk. — *g)* Az isteni Lélek hét ajándékáról sem feledkezik meg és — *h)* az érdemszer-

zéshez szükséges erőt is belevonja könyörgésébe. — *i)* A halál nehéz órájában való segítségért esdekel — *j)* és könyörögve kéri a nagy pünkösdi Vendéget, az isteni Lelket, az örök dicsőség soha el nem múló boldogságáért. — A Szekvencia mindenre gondol és lelki szükségleteinket egy csokorba foglalja össze; a Szentlelket kegyelmi ajándékaiért kéri, minket pedig megtanít, hogy hogyan kell Őhozzá őszinte szívvel fohászkodni.

*Elhatározás:* Nem szűnök meg az isteni Lélekhez fohászkodni, és teljes bizalommal tárom fel előtte lelki ínségemet. Nem szégyenlem, hogy szegény és gyenge vagyok, hanem teljes bizalommal fordulok pünkösdi Vendégemhez és mindenben segítségét kérem. Ezt nemcsak ma teszem, hanem megfogadom, hogy életemben, valahányszor érzem, hogy elgyengülök vagy a megpróbáltatás nehéz órái közelednek, az isteni Lélekhez fordulok, és szeplőtelen Jegyese,

a dicsőséges Istenanya közvetítésével esdeklek mennyei segítségéért.

## Pünkösdhétfő I.

A mai liturgia három könyörgésében valóban érezzük a Szentlélek fúvását és részesülünk bölcseségének fényességében. Az isteni Lélek ugyanis a liturgia közvetítésével megtanít: 1. az imádság adományáért könyörögni, 2. életünket örök áldozattá átváltoztatni és 3. a mennyei misztériumokkal töltekezni.

### 1.

«*Isten, Ki apostolaidnak elküldted a Szentlelket, adj adományt néped jámbor kérésének, hogy akiknek megadtad a hitet, ajándékozd meg azokat a békével is.*» (Kollekta.)

A Szentlélek a mai liturgia közvetítésével az imádság komoly iskolájába visz mindannyiunkat, mert a fősúlyt a természetfeletti életre fekteti, és meg akar tanítani, hogy hasonlóképen cselekedjünk és mindenekelőtt az imádság szellemét ápoljuk. Az isteni

Lélek azáltal tanít meg az imádság művészetére, hogy kötelességünkké teszi nemcsak imádkozni, de azonkívül az imádság termékenységéért, a meghallgattatásért könyörögni. — *a)* Imádságunk sikere és könyörgésünk termékenysége eszerint attól függ, hogy kérjük-e Istentől a meghallgattatás kegyelmét. Ezt azért kell tennünk, mert — mint tudjuk — a természetfeletti életre jogot nem formálhatunk. Minden — természetesen a könyörgés meghallgattatása is — Isten szeretetétől, jóságától és irgalmától függ. Ha nem hallgat meg, nincs jogunk panaszkodni, mert nincs jogunk követelni. Ennek következtében könyörögnünk kell, hogy Isten — Kinek megelőző és felbátorító kegyelme nélkül érdemszerzően még fohászkodni sem tudunk — meghallgassa könyörgésünket és termékennyé tegye imádságunkat. Kérnünk kell ezenkívül Istent, hogy fohászunk, könyörgésünk, egyszóval imaéletünk, amennyire lehetséges, tökéletes legyen és minden szempontból megfeleljen a szent cselekedet méltóságának. Tehát

nemcsak meghallgattatásért kell könyörögnünk, hanem azért is, hogy jól imádkozzunk, és ezáltal részünkről — de csak természetes és nem természetfeletti értelemben — kiérdemeljük a meghallgattatást. — *b)* Az isteni Lélek a Kollektában arra is figyelmeztet, hogy a hit kegyelmében részesültünk, tehát meg van bennünk a tökéletes és érdemszerző imádsághoz szükséges alap. Hitünket ennek következtében fel kell elevenítenünk és imádságunkat vele kell alátámasztanunk. Meghallgattatásban ugyanis csak akkor lehet részünk, ha rendíthetetlenül hiszünk, és sziklaszilárdan meg vagyunk győződve, hogy Isten végtelen jósága nem zárkózik el alázatos könyörgésünk elől. Valahányszor imádkozunk és fohászainkban Istenhez fordulunk, mindig eleven hitből és tökéletes természetfeletti meggyőződésből tegyük, mert csak így felelünk meg a Szentlélek oktatásának. — *c)* Az isteni Lélek a mondottakat a békére való utalással egészíti ki. Ezáltal figyelmeztet, hogy a hit kegyelme megalapozza bennünk a béke-

séges és rendíthetetlen bizalmat, amely egyrészt imaéletünk harmónikus kibontakozását, másrészt annak termékenységét, sikerét, tehát a meghallgattatást biztosítja. Gondoskodnunk kell hogy mindig békés, harmónikus, kiegyensúlyozott és bizalomban erős lélekkel forduljunk az Úrhoz és ebben a lelkiállapotban végezzük imádságunkat. — Az isteni Lélek valóban megtanít a tökéletes imádság nemes művészetére, és ez egyike legszebb és legértékesebb ajándékainak.

*Elhatározás:* Most látom, hogy imádságaim eddig elég tökéletlenek voltak, mert ritkán gondoltam arra, hogy meghallgattatásért is könyörögjek, és eleven, hegyeket megmozdító hittel, harmónikus, békességes lélekkel imádkozzam. Ideje, hogy véget vessek ennek az állapotnak és a Szentlélek tanítása szerint alakítsam imaéletemet. Nem felejtem el, hogy e tanítás az imaélet minden megnyilvánulására kiterjed, és a magánéletben éppoly érvénnyel

bír, mint a közösséggel végzett imagyakorlatokban.

2.

*«Szenteld meg kegyesen, Urunk, kérünk, ezeket az adományokat és a jelképes áldozatnak felajánlását elfogadva, fogadj el minket Magadnak örök áldozati ajándékul.»* (Szekréta.)

Az isteni Lélek bölcseségének egy másik ajándéka, hogy megtanít az életet, mint örök áldozati ajándékot Istennek felajánlani. Azért jött, hogy megszentelje életünket. Ennek kimagasló pontja és apoteózisa a «munus aeternum», az örök áldozati ajándék, melynek keretén belül a Lélek által megszentelt életünket Istennek áldozzuk fel. — *a)* Életünk örök áldozati ajándéka az isteni Lélek félreérthetetlen akaratán alapszik. A Lélek akarja, hogy életünket Istennek ajándékozzuk, Neki feláldozzuk és ezt azáltal nyilvánítja ki, hogy — mint a kinyilatkoztatásból és tapasztalatból tudjuk — mindent megad, ami ezen áldozat megvalósításához szükséges. Nem panaszkodhatunk, hogy nem

bővelkedünk az áldozathoz szükséges kegyelemben, és ha mégis úgy volna, akkor csakis a Lélekhez kell fordulnunk imáinkban, hogy a szükséges kegyelmet megkapjuk. — *b)* Az isteni Lélek oly lelkeket keres és részesít előszeretetének kitüntetésében, akik megértik szándékát és örök áldozati ajándékul adják magukat Istennek. Keresi a lelkeket *a)* elsősorban a világ forgatagában, mert tudja, hogy az önfeláldozás és az örök áldozati ajándékra felépített élet a világ nyugtalan zajában is lehetséges és szükséges. Ehhez nem külsőségek, formaságok és hasonló hiábavaló dolgok kellenek, hanem a kegyelem nyomában fakadó szeretetteljes önfeláldozás, amelyből kifolyólag mindent Istenért teszünk, és mindenkor áldozatunk teljes tudatában Isten nagyobb dicsőségére szenvedünk. Ezt bárhol meg lehet valósítani és minél mostohábbak a körülmények, annál érdemteljesebb és gazdagabb az áldozat. *β)* Az isteni Lélek ilyen lelkeket keres a szentély tömjénillatos falai között, mert elvárja, hogy azok, akik hivatásszerűen

Istennek szentelték életüket és az egyházirend szentsége kegyelmében részesültek, teljes munkát végezzenek, es életüket az Istennek hozott örök áldozati ajándékként fogják fel. A szentély homályában az isteni Lélek csak azokat részesíti nélkülözhetetlen kegyelmi gazdagságában, akik ezen áldozat jelentőségét megértették és annak megfelelően szervezték meg életüket. *γ)* Az isteni Lélek a kolostorok magányában is csak áldozati lelkeket keres, akik életüket örök áldozati ajándékként fogják fel. Felesleges magyarázni, hogy a kolostorok levegője és szelleme e beállítást megkívánja, és ennek következtében Isten színe előtt csak azok állhatnak meg, akik ebből az igazságból levonták a végső következményt és életüket valóban Neki áldozták. — *c)* Az isteni Lélek ezen áldozati lelkeket előszeretete minden jelével elhalmozza, mert érettük, kedvükért kíméli a világot és tűri el a vétek ingoványában elveszett tömegeket. Ezek az áldozati lelkek oly befolyással vannak Istenre, mint az igazak lettek volna, ha annakide-

jén Szodoma és Gomorra városában egy pár tisztalelkű, áldozatkész ember találtatott volna. Isten kész volt ezek kedvéért megkímélni a bűnös sokaságot. Ha tekintetbe vesszük, hogy a bűnös világ ma is fennáll és gondtalanul vétkezik, és ha néha nem értjük meg az isteni jóság végtelen türelmét, gondoljunk ezen kiváltságos lelkekre, akik mint örök áldozati ajándék égnek az Úr oltárán és engesztelik az örök isteni igazságosságot. — Az önfeláldozó lelkeknek, kiknek élete örök áldozati ajándék, nagy jelentőségük van, mert rendkívüli szerep jutott nekik az isteni irgalom kifürkészhetetlen terveiben. Tisztelnünk kell őket és minden erőnkből azon lennünk, hogy példájuk szerint cselekedjünk és megfeleljünk az isteni Lélek tanításának.

*Elhatározás:* Végtelenül büszke vagyok arra, hogy életemet örök áldozati ajándékul adhatom Istennek. Ezt teljes szívből megteszem, hogy engeszteljem örök jóságát. Ellenértékként csak arra kérem, ne feledkez-

zen meg rólam, és cselekedjen velem is jóságos irgalma szerint.

3.

*«Állj mellette, kérünk, Urunk, népednek és az ellenség dühétől védd meg őket, akiket e mennyei misztériumban részesítettél.»* (Posztkommúnió.)

A mai Posztkommúnió imént idézett szövegét nemcsak az Eucharisztiára, az Újszövetség vértelen áldozatára kell vonatkoztatni. A misztérium, amelyről a szöveg megemlékezik, az isteni Lélek misztériumát is jelképezi. A liturgia ezáltal felhívja figyelmünket, hogy az isteni Lélek misztériuma annyira körülleng és áthat minket, hogy minden túlzás nélkül beszélhetünk a misztériummal való töltekezésről. — *a)* A mindent betöltő Lélek misztériumával elsősorban a kinyilatkoztatásban találkozunk. Itt valóban a misztérium, az isteni Lélek titkainak levegőjét szívjuk magunkba. Lépésről-lépésre és fokról-fokra szemlélhetjük a kinyilatkoztatás kibontakozását és figyelhetjük az isteni Lé-

lek megszólalását. Mindig és mindenütt misztériumba, titokba, természetfelettibe, egyszóval Lélekjárásba ütközünk. A hang ugyan emberi, a környezet is e földről való, és a körülmények is hozzáilleszkednek az emberi élet méreteihez, de a lényeg, az ige, az igazság, a kinyilatkoztatott szó és a belőle fakadó szellem titokzatos, természetfeletti, emberi képességet felülmúló, egyszóval Lélekjárás, vagyis a Szentlélek fuvallata. — *b)* Ugyane misztérium, az isteni Lélek titka lengi körül lelkünket az Egyházban, Krisztus misztikus testében. Látjuk az Egyházat mint beláthatatlan emberi tömeget és közösséget, szemtanúi vagyunk különböző életmegnyilvánulásainak, figyeljük életét, szemléljük cselekedeteit, de érezzük, hogy e mögött van egy másik lüktető, túláradó, gazdag élet, amelyet nem lehet szemmel *látni*, kézzel megfogni és ésszel felmérni. Itt már a természetfeletti világrend, az isteni Lélek titkos levegője csap felénk és érezteti, hogy misztérium előtt állunk, misztériumban élünk és a misztérium által

üdvözülünk. — *c)* Ugyanezt mondhatjuk lelkünkről is. Ismerjük lelkünk életét, tudomásunk van vajúdásairól, szenvedéseiről, problémáiról, bukdácsolásairól és kisebb-nagyobb győzelmeiről is, de érezzük, hogy van benne más is : valami titokzatos, amit nem tudunk megfejteni és amire nem találunk magyarázatot. Megmozdulások, amelyek spontán hirtelenséggel lepnek meg és terelnek a jobbik útra ; átváltozások, amelyek sok rossz szokás- és eltorzító vonástól szabadítanak meg ; indítások, amelyek váratlanul keresztülsegítenek a holtponton és új lendületet hoznak életünkbe. Mindez misztérium, titok. Látjuk kihatásait, de lényege annyira rejtett és emberfeletti, hogy nem tudunk hozzáférkőzni. Misztérium: a bennünk lakozó és lelkünket isteni hajlékká átváltoztató Lélek misztériuma. — A misztériumhoz, amely egész életünket körüllengi, már annyira hozzászoktunk, hogy szinte észre sem vesszük. Pedig jó volna nyitva tartani szemünket és feleleveníteni a tudatot, hogy mily nagy misztérium a kegyelmi élet,

amelyet a Szentlélek alakít bennünk, és amelynek sikereinket és a belőlük fakadó üdvösséget köszönhetjük.

*Elhatározás:* Nem félek a misztériumtól, de nem is közeledem hozzá kíváncsi lelkülettel. Tisztelem a fényesen ragyogó homályt, amelybe burkolódzik, és megelégszem annak a tudatával, hogy van és él bennem. Végre is a Szentlélek temploma vagyok, és ennek következtében arra építem életemet, hogy a misztériumot, a Lélek bennem való lakozását, a kegyelmi gazdagságot keressem, azt felhasználjam és tökéletes életet alakítsak.

### Pünkösdhétfő II.

Péter, az apostolfejedelem, Kornélius százados házában beszél az összegyűltekhez, akik között sok pogány is volt. Az isteni Lélek ezen alkalomból ismét tanúbizonyságot tesz Krisztusról, és megerősíti Péter tanítását. Ezzel kapcsolatban (Szentlecke) a következő igazságokról elmélkedünk: 1.

Az ítélő Krisztus. 2. A bűnbocsánat Ura. 3. A Szentlélek lejövetele.

1.

*«Péter megnyitván száját, mondá: Férfiak, Testvérek! Megparancsolá az Úr, hogy hirdessük a népnek, hogy Ő az, akit az Isten az élők és a holtak bírájává tett.»* (Szentlecke.)

Szent Péter a százados házában összegyűltek előtt arra hivatkozik, hogy csak az Úr parancsolatát teljesíti, midőn az ítélő Krisztusról beszél. Szavai plasztikusan vázolják ezen alapvető igazságot, és megismertetnek az ítélő Krisztus — Aki abszolút Úr az élők és a holtak fölött — korlátlan hatalmával. — *a)* A hatalom Szent Péter tanítása szerint Istentől, az Atyától származik. Az Atya ültette bele ebbe a méltóságba, és az Atya adta a hozzá szükséges korlátlan hatalmat. Ezáltal ismét bebizonyul, hogy az örök kiindulópont és elapadhatatlan forrás mindenkor és mindenben az első isteni Személy, az Atya, Akivel a Fiú és a Lélek egylényegű és Kinek méltóságában a másik két isteni

Személy is osztozik. — *b)* Az Atyától származó hatalom szerint Krisztus az élők bírája: joghatósága van fölöttük, szemmel kíséri életüket, mérlegeli cselekedeteiket és megítéli azoknak értékét. Mindent lát, mindenről tud és mindent feljegyez az élet könyvébe. Feltétlen Ura az élők beláthatatlan seregének, és joga van a keresztfán kiontott vére alapján számonkérni cselekedeteiket. — *c)* A Krisztusnak adott korlátlan hatalomból következik, hogy Ura a halottaknak. *α)* Feltétlen Ura az elkárhozottaknak, akiket igazságos és jogos ítélete száműzött az örök büntetés birodalmába. Eltaszította őket ugyan magától és megszakított velük minden kapcsolatot, de azért Ura a kárhozat helyének is, mert csak az Ő megtörhetetlen hatalma képes az örökre elveszetteket e szomorú helyhez kötni. *β)* Ugyanezen mértékben Ura a tisztítóhelynek és a tisztulás folyamatában levő lelkeknek, akik számára, ha eljött az ideje, majd üt a szabadulás órája. Ezeket a lelkeket is Krisztus igazságos és jogos ítélete vetette a tisztítótűz kínszenvedésébe

és tartja ott korlátlan hatalmával, amig az utolsó fillérig le nem fizették adósságukat. *γ)* Ura természetesen a megdicsőült lelkeknek is, akik szentséges Nevében találták meg üdvösségüket és részesei örök dicsőségének. Ezek felett is korlátlan hatalmat gyakorol, melynek ritmusa: szerető Szíve dobogása, és mértéke: határtalan jósága. — *d)* Krisztus feltétlen Ura mindeneknek, az élőknek és holtaknak. Ennek jelentősége és nagysága majd az utolsó ítélet napján válik el, midőn elválasztja a jókat a rosszaktól és mindenkit érdeme szerint jutalmaz vagy büntet. — Krisztus a szó legtökéletesebb értelmében «Dominus», feltétlen Úr, Akinek minden hatalom megadatott az égben és a földön, és Aki e hatalmat mint a világ, az emberiség Itélőbírája gyakorolja.

*Elhatározás:* Teljes csöndben én is ott tartózkodom Kornélius háza valamelyik sarkában és hallgatom Péter szavait. Magamba szállok, mert van okom rá. Az apostolfejedelem beszéde

nyomában megjelenik előttem az ítélő Krisztus képe és remegve kérdezem magamtól, mit fog mondani, ha lelkembe pillant és benső állapotomnak megfelelően ítél? Most még van ugyan megoldás, és ez Krisztus irgalmas jósága, amelyből bűnbocsánat fakad. De mi lesz később, ha nem kapok idejében észbe és nem élek oly tökéletes életet, hogy kiérdemeljem az ítélő Krisztus örök elismerését? Tüstént felvetem a kérdést (és felelek is reá !), hogy mit vetne szememre Krisztus, ha most jönne ítélni? Lelkiismeretem adta felelet szerint cselekszem a jövőben.

2.

*«Róla tanúságot tesznek a próféták mind, hogy mindenki megnyerje a bűnök bocsánatát az Ő Neve által, aki csak hisz benne.»* (U. o.)

Szent Péter apostolfejedelem tanítása nagy vigaszunkra szolgál, mert

biztosít, hogy még van időnk mindent jóvátenni, mert Krisztus a bűnbocsánat Ura. Cselekedeteinket ugyan az örök igazság csalhatatlan mértéke szerint mérlegeli és ítéli meg, de egyelőre felfüggeszti ítéletét és időt ad, hogy kiérdemeljük, — kellő feltételek betartása mellett, — bűneink bocsánatát. Ezzel kapcsolatban megtudjuk, hogy — *a)* bűnbocsánatban mindannyian részesülünk. Krisztus nem tesz kivételt és nem veszi számba a társadalmi különbségeket, amelyek a világ szemében olyan nagy szerepet játszanak. Egyenlően bánik mindenkivel, és bárkinek megadja a bűnbocsánat kegyelmét, ha teljesíti az előfeltételeket, amelyekről a nagyböjti időszakban elmélkedtünk. Ennek következtében felfakad lelkünkben a megnyugtató reménység, hogy nekünk is elengedi a bűnök sokaságát és minket is részesít irgalmas bocsánata felbecsülhetetlen kegyelmében. — *b)* Nem szabad azonban szem elől téveszteni, hogy e bocsánat kiindulópontja a Krisztusba vetett hit. Jóságával, a bűnbocsánattal csak akkor számolhatunk, ha beléje

vetett hitünk sziklaszilárd és nem ismer ingadozást. *α)* Erősen kell hinnünk Istenségét, Istenfiúi lényegét, megváltói küldetését. *β)* Hinnünk kell továbbá bűnbocsátó erejében, és nem szabad úgy cselekednünk, mint a farizeusok tették, akik megbotránkoztak benne, midőn bűnbocsátó hatalmáról és engesztelő szándékairól beszélt. *γ)* Hinnünk kell ezenkívül megjutalmazó erejében, és meg kell győződve lennünk, hogy Krisztus Istenségével eléggé hatalmas és gazdag ahhoz, hogy érdemeink szerint és azokon felül jutalmazzon. — *c)* A hit nyomában fakad fel a «remissio», bűneink elengedése és az új életet megszentelő kegyelem. A hit alapján elfogadja bánatunkat, megtermékenyíti erősfogadásunkat, ellentállásra képesít és eltörli bűneink sokaságát. — Krisztus, a bűnbocsánat jóságos Ura, és Tőle függ örök üdvösségünk. Kínosan megszenvedett azért, hogy bűneinket megbocsáthassa; és most a Szentlélek világosságában látjuk, hogy nem kíván egyebet e páratlanul szép hatalom korlátlan gyakorlásánál.

*Elhatározás:* Szívvel és lélekkel Krisztus, a bűnbocsánat Ura felé fordulok és alázatosan kérem, engedje el bűneim sokaságát és törölje el kisebb vétkeim, hibáim, fogyatékosságaim tömegét. Ezt gyakran teszem; és mélyen szívembe vésem, hogy Krisztus bűnbocsátó jóságával nem szabad visszaélni, és komolyan kell törekedni javulásra.

3.

*«Még miközben Péter e szavakat mondotta, a Szentlélek leszállt mindazokra, akik az igét hallgatták. A körülmetélésből való hívők (zsidók), kik Péterrel jöttek oda, elcsodálkozának vala, hogy a Szentlélek malasztja kiöntetett a pogányokra is, hallják vala ugyanis őket nyelveken beszélni és magasztalni az Istent.»* (U. o.)

Péter még beszél, és a sohasem késlekedő Szentlélek máris megjelenik, hogy tüzes szeretettel tegyen tanúbizonyságot Krisztus mellett és megerősítse Péter szavait. Ezzel kapcsolatban rögtön feltűnik, hogy — *a)* a Lélek váratlanul jön. Senki sem szá-

molt lejövetelével és senki sem merte remélni megjelenését. Minden előkészület nélkül, az Őt jellemző szeretet hevében jelenik meg és árasztja el a jelenlevőket kegyelme ajándékaival. A Szentlélek rendszerint így cselekszik: váratlanul jön és halmoz el kegyelmével. Ebből az következik, hogy mindig készen kell lennünk a Szentlélek eljövetelére; és úgy kell élnünk, hogy bármely pillanatban feltárhassuk lelkünk ajtaját, ha az isteni Lélek kér rajta bebocsátást. — *b)* Az isteni Lélek tervei a mai Szentlecke tanúbizonysága szerint valóban kifürkészhetetlenek, mert azokhoz is eljön, akikről senki sem tételezi fel, hogy méltóknak tartja látogatására. A Kornélius házában jelenlevő körülmetéltek (zsidó eredetű keresztények) is csodálkoztak, hogy a «Szentlélek malasztja kiöntetett a pogányokra is». Korlátoltságukban nem tudták felfogni, hogy a sorompók kinyíltak és az isteni kegyelem nincs többé faji korlátokhoz kötve és már nem kiváltsága az Úr egykori szövetségesének, Izrael népének. Ebben is nagy vigasz

rejlik, mert a történtek alapján mindenki joggal remélheti, hogy az isteni Lélek őt is kitünteti látogatásával és elhalmozza kegyelemteljes, üdvösségét munkáló ajándékával. — *c)* Az isteni Lélek lejövetele által nagy kegyelemben részesíti a jelenlevőket: megszenteli azokat, akiket látogatásával tüntetett ki és így előre méltóvá teszi a keresztség felvételére. Ebben is mély tanulság rejlik, mert az isteni Lélek, mint látjuk, előkészíti a lelkeket a «baptizmára» és méltóvá teszi őket, hogy felvegyék a keresztség szentségét. — Az isteni Lélek mindig idejében jön, teljes munkát végez, és látogatása mély nyomokat, eltörölhetetlen jeleket (keresztség) hagy hátra a lélekben.

*Elhatározás:* Nekem is van kilátásom arra — habár tudom, mennyire méltatlan vagyok —, hogy az isteni Lélek hozzám is eljőjjön. Ennek nagy szükségét érzem, mert a bennem pislogó mécses elalvófélben van, és mi lesz akkor, ha sötétség borul lel-

kemre? Kérve-kérem az Urat, jöjjön, gyujtson világosságot bennem, és erősítsen meg kegyelmi ajándékaival.

### Pünkösdhétfő III.

A mai Evangélium Krisztus Nikodémushoz intézett szavait közvetíti, amelyek mélységes világosságot fakasztanak bennünk és közelebb hoznak a Megváltó ismeretéhez. Krisztus szavaiból a következő igazságokat emeljük ki: 1. Az Isten-szeretet tanúbizonysága. 2. A világ Üdvözítője. 3. A világ világossága. 4. A világ ítélete.

1.

*«Azon időben: mondá Jézus Nikodémusnak: úgy szerette Isten a világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adta, hogy mindaz, aki Őbenne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.»* (Evangélium.)

Az isteni Szeretet legmegrendítőbb tanúbizonysága a megváltás misztériuma. Krisztus erről beszél a mai Evangéliumban, és a Szentlélek világosságának pünkösdi fényességében

sokkal jobban értjük meg szavai jelentőségét. — *a)* Elsősorban az tűnik fel, hogy Isten szereti a világot, ami annyit jelent, hogy szeretettel viseltetik irántunk, javunkat akarja és üdvösségünkön munkálkodik. E szeretet bizonyos fokig érthetetlen és misztériuma Isten jóságának, mert a világ mindent inkább érdemel, mint szeretetet. Krisztus nem egyszer nyilatkozott a világ romlottságáról és nem kevésszer hangoztatta, hogy Őközötte és a világ között áthidalhatatlan szakadék tátong. E szavak azonban csak a világ szellemére, gondolkodásmódjára, ízlésére, egyszóval romlottságára vonatkoznak, és nem az emberekre, akik a világban élnek és nem ritkán e szellem áldozataivá válnak. Isten szereti ezeket a küzdő embereket, figyelemmel kíséri vergődésüket és Részéről mindent megtesz, hogy segítsen rajtuk. Ezáltal bizonyítja, hogy Krisztusnak teljesen igaza volt, mikor megparancsolta, hogy Atyának szólítsuk, és Atyánknak tekintsük az Urat. — *b)* Szeretetének véres tanúbizonyságát is adta, amennyiben egy-

született Fiát áldozta fel a világért. Szereti, mert meg akarta menteni a reménység nélkül küzdőket és egyszülött Fiát adta *α)* elsősorban a megtestesülés misztériumában, hogy az emberi testben megjelent isteni Ige megtanítsa a jóakaratúakat és törekvőket a helyes küzdelemre, és megmutassa nekik, hogyan kell Isten szándékának megfelelően életet alakítani. *β)* Nekik adta és érettük áldozta fel a keresztfa oltárán a megváltás misztériumában egyszülött Fiát, és annyira nem kímélte irántunk tanúsított szeretete tüzében, hogy utolsó csepp vérét is kionttatta vele. Ezáltal utat nyitott az engesztelő és jóvátevő bűnbocsánatnak, és feltárta az üdvösség kapuját. *γ)* Az emberiségnek adta egyszülött Fiát a feltámadás ragyogásában is, hogy megtörje a halál hatalmát, megerősítse az emberi lélekben a hitet, megalapítsa az üdvösséget közvetítő Egyházat és elindítson az örök megdicsőülés felé vezető úton. Mindent megtett, amennyiben egyszülött Fiát ajándékozta nekünk és áldozta fel érettünk, hogy bebizonyítsa

szeretetét és feltárja előttünk annak mérhetetlen mélységét. — *c)* Mindezt azért tette, hogy a Krisztusba vetett hitből örök élet fakadjon, amely a teljes kielégülés, az igazságos jutalom és enyészetlen boldogság jegyében áll. Minden áldozatot meghozott érettünk, és csak azt kívánta meg tőlünk, hogy higgyünk abban, Akit hozzánk küldött, Krisztusban, egyszülött Fiában.

*Elhatározás:* Krisztust csak könnyes szemekkel tudom szemlélni, mert Őbenne az Atya mértéknélküli szeretetének tanúbizonyságát látom. Sohasem tudom megérteni, hogyan szerethetett Isten annyira, hogy még Krisztust sem kímélte érettem. De ez nem is szükséges. Fő az, hogy tudjam, mennyire szeret az Isten, megértsem ennek horderejét és megbecsüljem, még pedig jóra való törekvésem, Isten iránt való hűségem, természetfeletti világrendbe való belekapcsolódásom által az érettem hozott felülmúlhatatlan áldozatot.

2.

*«Mert nem azért küldötte Isten az Ő Fiát a világra, hogy ítélje e világot, hanem, hogy üdvözüljön e világ Őáltala.»* (Ú. o.)

Krisztus, az Atya szeretete élő tanúbizonysága, azért jött hozzánk, hogy megváltsa a világot és az emberiség Üdvözítője legyen. Küldetése abban áll, hogy megváltsa a világot, — *a)* elsősorban a nyomában fakadó hit által. Megváltani, üdvözíteni csak a hit képes, mert el kell fogadnunk Azt, Aki hozzánk jött, hogy megváltson; használni kell az Általa nyujtott eszközöket és Hozzá kell fordulni, ha biztosítani óhajtjuk az elért eredményt. Mindezt csak akkor tehetjük, ha hiszünk Benne, és a hit rendületlen tisztánlátásával vagyunk meggyőződve megváltói küldetéséről. — *b)* Krisztus Megváltónk és Üdvözítőnk isteni tanítása által: mert eredményteljes küzdelemre, bűntől való elfordulásra, az erények gyakorlására, a kegyelemmel való együttműködésre és az állhatatosságban való megszilárdulásra nevel. Tanítása, minden igéje,

beszéde, minden szava ragyogó világosság, üdvözítő erő, megváltó kegyelem, melynek tüzét a Szentlélek izzása fokozza és mélyíti el lelkünkben. — *c)* Megváltónk és Üdvözítőnk, a megváltás beteljesülése, a kereszthalál és a föltámadás által, mert ezáltal szabadított meg a romlástól és tette ártalmatlanná a bűn hatalmát. — *d)* Megváltónknak és Üdvözítőnknek bizonyul még az ítélet által is, mert jutalomban, örök elismerésben részesíti törekvésünket, elért eredményeinket, és elválaszt azoktól, akik Tőle elfordultak, Őt gyűlölik és akikkel együtt lenni még a mennyországot is pokollá tenné. — Krisztus minden szempontból Megváltónk és Üdvözítőnk. Nem azért jön, hogy elsősorban ítéljen, hanem azért, hogy megváltson és üdvözítsen. Ítéletét csak akkor mondja ki, ha visszautasítjuk a megváltás kegyelmét és véglegesen elfordulunk Tőle.

*Elhatározás:* Megváltó Üdvözítőm felé sietek egy hosszú emberéleten keresztül. Krisztusban csak ezt látom,

és ennek következtében arra törekszem, hogy remegő félelemmel és pontos lelkiismeretességgel működjek Vele együtt üdvösségemen. Ezt főleg akkor teszem, ha megőrzöm üdvözítő kegyelmét, és fokozom bensőséges kihatását.

3.

«*A világosság a világba jött, de az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot.*» (U. o.)

Krisztus, — és ezt a Szentlélek segítségével ma jobban megértjük mint azelőtt, — csupa fény és ragyogás. A világ Világossága, Aki a világba jött, hogy száműzze a sötétséget. — *a)* Az Úr világosságnak nevezi magát, Szent János is azt mondja, «Ő az igaz világosság». (János 1, 8.) A sötétséget pedig bűnnek nevezi, — mondja tiszteletreméltó Béda — és ezzel rávilágít Krisztus lényegére. Azért világosság és fényes ragyogás Ő, mert Őbenne minden tiszta, egyenes, átlátszó, tökéletes és dicső, tehát csupa fény és ragyogás.

A bűn viszont ennek ellentétje. Tehát homály, bizonytalanság, nyugtalanság, komor, fekete éjtszaka, sötétség a szó legteljesebb értelmében. — *b)* Aranyszájú Szent János nagyon tárgyilagosan jegyzi meg: «Az Úr azt akarja mondani: keresték talán (az emberek) a világosságot, és megeröltették magukat, hogy megtalálják? Ellenkezőleg, a világosság magától jött hozzájuk, de ők nem siettek elébe. E szavak által megfosztja őket minden méltóságtól. Hisz azért jött, hogy megszabadítsa őket a sötétségtől és a világosságra vezesse őket. Ki tud olyasvalakivel irgalmas lenni, aki nem akar a világossághoz közeledni?» E szavak kézzelfoghatólag bizonyítják Krisztus tiszta és önzetlen szándékát, és arra is rámutatnak, hogy benne ítélet rejlik, mert azok, akik nem mennek a világosság elébe vagy elfordulnak tőle, már elítéltettek. — *c)* Krisztus imént vázolt gesztusa lehetővé tette, hogy a világosság gyermekei legyünk, megszabaduljunk a sötétségtől és egész életünkön keresztül kövessük a fényességet. Ehhez jóakaratnál

több nem kell, mert elég Krisztushoz fordulni, hogy Benne megtaláljuk a világosság teljességét. — Krisztus a szó legtökéletesebb értelmében a világ Világossága, Kinek ragyogása betölti az évszázadokat és mindenütt virágzó életet, mosolygó boldogságot és örök üdvösséget fakaszt.

*Elhatározás:* Elébe megyek a világosságnak és tárt karokkal fogadom megjelenését. Irtózom a sötétségtől, és mindig az élet világos, napos oldalán élek, hogy a bűn koromsötét éjtszakájának még árnyéka se érintse lelkemet.

4.

*«Mindaz, aki gonoszt cselekszik, gyűlöli a világosságot és nem megy a világosságra, hogy meg ne feddessenek az ő cselekedetei; aki pedig az igazságot teszi, a világosságra megy, hogy nyilvánosságra jöjjenek az ő cselekedetei, mert Istenben műveltettek.»* (U. o.)

Krisztus imént idézett szavaiban bennefoglaltatik a világ ítélete. — *a)* A tapasztalat bizonyítja, hogy azok, akik rosszat cselekszenek, gyűlölik a

világosságot. A bűn árnyéka befurakodott lelkükbe, ellepte belsejüket és homályba borított mindent. Szemük már annyira hozzászokott a ködös homályhoz, hogy nem bírják a világosság fényét és írtózva fordulnak el annak vakító ragyogásától. — *b)* Gyönyörűen indokolja meg ezt Szent Ágoston: «Miután (a bűnösök) önmagukat nem akarják megcsalni, de csalni akarnak, csak akkor szeretik a világosságot, ha megnyilvánul előttük, de gyűlölik, mihelyt meggyőzi őket rosszaságukról. Ezért azzal bűnhődnek, hogy a világosság akaratuk ellenére is lerántja róluk a leplet és nyilvánosságra hozza cselekedeteiket, anélkül azonban, hogy ők erről tudnának. Szeretik ugyan a ragyogó világosságot, de gyűlölik meggyőző fényességét». — *c)* Akik a jót cselekszik, szeretik a világosságot. Aranyszájú Szent János ennek következő magyarázatát adja: «Mi sincs világosabb és erősebb az igazságnál. Nem rejtőzik el, nem fél a veszélytől, nem remeg attól, hogy tőrbe ejtik, nem törődik a tömegtől származó dicsőítéssel és nem veszi

számba az emberi tekintetet». — Krisztus szavaiból világosan kitűnik, hogy a ragyogó világosság magában foglalja az ítéletet: akik szeretik, üdvözülnek, akik gyűlölik, elkárhoznak.

*Elhatározás:* Őszinte szívvel keresem és várom az ítéletet. Vérásomba minden képességemet és jóravaló törekvésemet belefektetem, hogy a világosság gyermeke legyek és ezáltal üdvözüljek.

**Elmélkedés a pünkösdi Himnusz alapján.**

A pünkösdi Himnuszban (Veni Creator) ismét nagy távlatok nyílnak meg lelkiszemeink előtt. Itt oly méretekkel állunk szemben, melyek végtelenségét alig lehet egy rövid elmélkedés szűk kereteibe szorítani. Ennek következtében a pünkösdi Himnusz gazdagságából csak a következő motívumokat domborítjuk ki: 1. Az Úr hatalmas jobbkeze. 2. Az Isten-ismeret megalapozója. 3. Nyelvünk kenetdús szózata.

1.

*«Szentlélek Isten szállj reánk,... Te hét ajándok Istene, az Úr hatalmas jobbkeze.»* (Himnusz.)

A pünkösdi Himnusz felülmúlhatatlan plaszticitással közvetíti a Szentlélek ismeretét. Azt mondja Róla, hogy «az Úr hatalmas jobbkeze», tehát «creator Spiritus» alkotó, teremtő Lélek, Akinek nagy része van a mindenség megvalósulásában és fenntartásában. — *a)* Az isteni Lélek, az Úr hatalmas jobbkeze, résztvett a teremtésben. Ennek így kellett lennie, mert a teremtő alkotáshoz, a mindenség megvalósulásához, a semmitől tátongó ür benépesítéséhez tűz, lendület, szeretet kellett. Teremteni, alkotni, a semmiből életre hívni csakis a szeretet tüzétől átizzított végtelen feszültségben levő isteni mindenhatóság képes. E tűz, szeretet és feszültség, amely megteremtette a mindenséget és mozgásba hozta a kozmoszt, a harmadik isteni Személy, a Lélek, Aki az Istenben rejlő szeretet megszemélyesülése. — *b)* Az isteni Lélek az Úr hatalmas alkotó jobbjának bizonyult

a megtestesülés misztériumában is. Tudjuk a kinyilatkoztatásból, hogy a Lélek alkotta az Istenanya szűz testében Krisztus szent Emberségét, a Lélek vezette az Istenanyát élete minden útjain és a Lélek tett tanúbizonyságot a megtestesült isteni Ige, Krisztus mellett. Részt kellett hogy vegyen e misztériumban, mert a megtestesüléshez, amely a megváltást célozta, szintén végtelen, csak Istenben található szeretet kellett. E szeretet — mint tudjuk — a harmadik isteni Személy, a Krisztus megtestesülésében nagy szerepet játszó isteni Lélek. — *c)* Isten jobbjának bizonyult a Lélek Krisztus misztikus teste, az Egyház megalapításában és fenntartásában is. A pünkösdi élménnyel kapcsolatban elég alkalmunk van közelről megismerkedni az Egyház alapításának és élete elindításának egyes körülményeivel. Ennek következtében ismerjük a Szentlélek szerepét, és tudjuk mennyi függött Krisztus Egyházában való működésétől. Ennek háttere szintén a szeretet, amelyet Isten tanúsít egyszülött Fia földi folytatása, a miszti-

kus Krisztus-test iránt, és amelynek közvetítője magától értetődően az isteni Lélek. — *d)* Ugyanezt mondhatjuk minden egyes emberi lélekre vonatkozólag. Isten országa, a kegyelem légköre szemmel láthatólag bontakozik ki a lelkekben, és ennek eszközlője a Szentlélek, Aki az Atya és a Fiú szeretetét közvetíti az általa megszenteltteknek. Korlátlanul működik a lelkekben, és korlátlanul árasztja beléjük a megtörhetetlen éltető elemet, az isteni szeretetet, amely a lelkek megszentelésének legfensőbb megnyilvánulása. — Az isteni Lélek valóban az Úr teremtő, mindenható jobbkeze, melynek nyomát mindenütt megtaláljuk, ahol teremtésről, alkotásról, termékenységről, kibontakozásról, kegyelemről és megdicsőülésről van szó.

*Elhatározás:* Most értem csak, hogy mi történt velem pünkösd napján, mikor az isteni Lélek hozzám is eljött. A mindenható teremtő Isten e Lélekjárásban jobbját nyújtotta nekem, és azt kívánja, hogy erősen megfogjam ezen

áldott kezet, soha többé el ne engedjem, és általa vezettessem magam az élet bonyolult útjain.

2.

*«Ó, adjad ismernünk Atyát és Egyszülött szent Fiát, s Téged, Ki tőlük származol, valljon, mi ég és földön honol.»* (U. o.)

A pünkösdi Himnusz világosan kimondja, hogy a Szentlélek tökéletes Isten-fogalmat közvetít. — *a)* Általa ismerjük meg az Atyát. Ez az isteni Lélek egyik legnagyobb kegyelme, mert végtelenül nehéz megismerni az első isteni Személyt és fogalmat alkotni magunknak az Atyáról, Aki mint Isten, lélek; és Aki emberi formában sohasem mutatkozik előttünk. Azonban kinyilatkoztatta önmagát, és a Szentírásban megtaláljuk mindazt, amit Róla tudnunk kell. De ez nem elég, mert az ismeretnek élménnyé kell fokozódni. Nem elég tudni az Atyáról és ismerni a Reá vonatkozó kinyilatkoztatást, hanem lelkünkben kell hordani, át kell élni Őt. Ezt csak a Szentlélek megvilágosító kegyelme

teszi lehetővé. — *b)* Az isteni Léleknek köszönhetjük, hogy ismerjük a második isteni Személyt, a Fiút. Krisztus is erre hivatkozott és figyelmeztette tanítványait, hogy majd a Szentlélek fogja felvilágosítani őket és csakis az Ő világosságában jutnak el tökéletes ismeretéhez. Az isteni Lélek erről még azáltal is gondoskodik, hogy őrködik az Egyház felett és fenntartja a Corpus Christi Mysticumot, amelynek egyik legfennköltebb hivatása, hogy közvetítse a Megváltó ismeretét. — *c)* Az isteni Lelket is csak a pünkösdi Lélekjárásban ismerjük meg, amennyiben szemtanúi lehetünk Általa a lelkekben eszközölt kegyelmi életnek és természetfeletti alakításnak. E remekművek ragyogása visszfénye az isteni Lélek dicsőségének, és a visszfény tökéletességéből következtethetünk az Alkotó tulajdonságaira és lényegére. — Istent csakis a Szentlélek világosságának közvetítésével lehet tökéletesen megismerni. Lélekjárásra, a Szentlélek fúvására van szükségünk, ha Istenhez akarunk közeledni, és a valóságnak megfelelő

Istenfogalmat akarunk magunknak alkotni.

*Elhatározás:* Istenről sohasem tudhatok eleget és a három személyű egy Istent sohasem ismerhetem kielégítő módon. Tehát elegendő okom van az isteni Lélekhez fordulni és Őt arra kérni: világosítsa meg elmémet, termékenyítse meg elmélkedéseimet, irányítsa imaéletemet, és tartsa feszültségben bennem a kegyelem működését, hogy mindinkább megismerjem Istent és tökéletes fogalmat alkossak magamnak imádásraméltó lényéről.

3.

«*Nyelvünk kenetdús szózata.*»
(U. o.)

A pünkösdi Himnusz megtalálta a helyes kifejezést és formába öntötte legbensőbb gondolatunkat és legmélyebb érzelmünket: nyelvünk kenetdús szózatának nevezi az isteni Lelket, és ezáltal kegyelemteljes működésének egyik legszebb oldalára világít rá. —

*a)* Az isteni Lélek nyelvünk kenetdús szózata, amennyiben nemcsak megtanít — mint egy másik elmélkedésben szemléltük — imádkozni, hanem «Önmaga is könyörög érettünk kimondhatatlan fohászokkal». A mi könyörgésünk és imádságunk mindig az emberi gyarlóság vonta határokba ütközik és ennek következtében sohasem kielégítő, mindig tökéletlen. Az isteni Lélek pótolja e hiányt, amennyiben helyettünk imádkozik, nevünkben könyörög és eléri számunkra, ami emberileg szólva Őnélküle örökké elérhetetlen maradna. — *b)* Lélekmentő munkánkban, apostoli tevékenységünkben, akár Isten felszentelt szolgái vagyunk, akár csak mint laikus emberek apostolkodunk, mindig az isteni Lélek irányítja nyelvünket és sugalmazza a kellő pillanatban mondanivalónkat. Mint Krisztus is előre mondotta, a megfelelő órában nem mi beszélünk és szólalunk meg, hanem a bennünk lakozó Lélek, Aki belőlünk és általunk szól, beszél a lelkekhez, hogy őket Istenhez vezesse. Ugyanezt mondhatjuk a misztikus

Krisztus-test, az egyetemes Egyház működéséről is. Bárhová tekintünk, mindenütt az isteni Lélek járásával találkozunk, és arról győződünk meg, hogy az Egyházban is az isteni Lélek működik a lelkek javára és örök üdvösségére. (Legszebb bizonyíték erre a szentek életén kívül az Egyháztörténelem, melynek egyes részei az isteni Lélek közreműködésétől elvonatkoztatva örökké magyarázhatatlanok maradnának.) — Az isteni Lélek valóban nyelvünk kenetdús szózata. Helyettesít minket, takarja fogyatékosságunkat és elvégzi azt, amire önnön erőnkből sohasem volnánk képesek.

*Elhatározás:* Nagy súlyt fektetek arra, hogy az isteni Lélek folyton bennem lakozzék és nyelvem kenetdús szózata legyen, mert tudom, hogy erre mind önmagamnak, mind a gondjaimra bízott környezetnek szüksége van. Ezenkívül azt is szem előtt tartom, hogy nyelvem az isteni Lélek szerve; úgy használom, hogy mindig

és mindenben annak bizonyuljon és az isteni Léleknek váljon nagyobb dicsőségére.

### Pünkösd utáni kedd I.

Elmélkedésünket az Introitus alapján végezzük, amely Ezdrástól származik, aki az Ószövetség történetében a babiloni fogság után játszott nagy szerepet. Szavai plasztikusan vázolják a Lélek járását, melynek következő motívumaival ismerkedünk meg: 1. A dicsőség öröme. 2. A hálaadás. 3. Meghívottságunk a mennyországra.

1.

«*Vegyétek dicsőségetek örömét, Allelúja.*» (Introitus.)

A dicsőség öröme a Lélek eljövetelének gyümölcseihez tartozik. A Lélekjárás nyomában mindig dicsőség, örömteljes ragyogó boldogság fakad, amelyet kizárólag az isteni Léleknek köszönhetünk, és amelyet Tőle nem lehet elvonatkoztatni. — *a)* Nagy kegyelmet jelent a «jucunditas gloriae», a dicsőség öröme, mert adományozója maga az Úr, Aki az isteni

Lelket küldte. A dicsőség öröme, amely lelkünkben fakad, rendkívül értékes kegyelem, mert az isteni jóság bennünk való spontán megnyilvánulása. Tűz a boldogság ezen öröme, tehát oly kegyelem, amelyre semmiesetre sem lehet jogot formálni, amelyet Isten örök tervei szerint adományoz és amelyet egyszerűen el kell fogadni. — *b)* A Lélekjárás, mint Isten ajándéka «jucunditas», azaz igazi öröm és tökéletes boldogság. Öröm és boldogság azért, mert isteni ajándék, duzzadó élet, abszolút teljesség. Ily gazdag és tökéletes ajándéknak, amelyet Isten szerető keze nyujt nekünk, csak örvendeni lehet. Ennek nyomában fakad a pünkösd dallamos allelújája, amely annyira hasonlít a húsvét örömteljes hangulatához. — *c)* Alapvető tónusa ezen örömnek a «glória», a dicsőség, mert a Lélekjárás bennünk elsősorban Krisztus szent fiziognómiáját, isteni Arculatát alakítja ki. Ezáltal tökéletessé, széppé, ragyogóvá teszi lelki arculatunkat és megalapozza bennünk a dicsőséget, amely itt e földön bontakozik ki, hogy az örök

boldogságban lelje végnélküli kicsendülését. — A Lélek eljövetele valóban a dicsőség örömének jegyében áll, és a pünkösdi Lélekjárás oly boldog, messzevilágító ragyogást fakaszt lelkünkben, melynek fényessége fennhangon tanúskodik azon benső harmónia mellett, amelyet a Szentlélektől kaptunk pünkösdi ajándékként.

*Elhatározás:* Arra törekszem én is, hogy kialakuljon lelkemben az isteni Lélek egyik legszebb ajándéka, a dicsőség öröme; és ezáltal alapozzam meg magamban a harmonikus életet, és az Adományozó nagyobb dicsőségére váljak.

2.

«*Hálát adva Istennek.*» (U. o.)

Az ajándékért illik köszönetet mondani. Minél nagyobb az ajándék, annál tökéletesebb, örömteljesebb és őszintébb az azt követő köszönet. Így vagyunk a dicsőség örömével is, amely a pünkösdi Lélekjárás nyomában fakad. Ezt is feltétlen — mint a mai liturgia mondja — meg kell köszön-

nünk. De necsak szavakkal fejezzük ki köszönetteljes hálánkat, és necsak szép, szellemes kifejezésekre szorítkozzunk. Többet kell tennünk, és teljesítmények, cselekedetek által kell bebizonyítanunk az isteni Adományozónak, hogy köszönetünk valóban mélységes és őszinte. — *a)* Elsősorban az isteni Lélek kultuszának ápolásával köszönjük meg a pünkösdi Lélekjárás nagy és boldogító adományait. Tapasztalatból tudjuk, hogy mire képes az isteni Lélek, mennyi világosságot fakaszt bennünk és mennyi kegyelmet köszönhetünk Neki. Azt is tudjuk, hogy járása nyomában virágzó élet, termékeny kibontakozás és dús gyümölcsözés fakad. Ezen előnyökben és értékekben másokat is akarunk részesíteni, és ennek következtében a Lélekjárás ajándékát azáltal hálájuk meg, hogy teljes erőnkből terjesztjük az isteni Lélek kultuszát, és fennhangon hirdetjük a Szentlélek dicsőségét. — *b)* Ezzel sem elégszünk meg, hanem túlteszünk önmagunkon, amennyiben őszinte hálánkat tovább fokozzuk, és azt az isteni Lélek aján-

dékai megbecsülésével rójuk le. Nagyon jól tudjuk, mit jelentenek ezen ajándékok, mennyi erőt, lendületet, kitartást, fölényt és sikert köszönhetünk nekik. Erről nem feledkezünk meg; és azon vagyunk, hogy az ajándékok jelentősége folyton szemünk előtt lebegjen; és életünket az isteni Lélek ajándékaiból fakadó szent és lendületes termékenységnek megfelelően szervezzük meg. Ez a legszebb hálaadás, mert ezáltal felhasználjuk az ajándékokban rejlő erőt és életalakításunk sikere által dicsőítjük az isteni Adományozót. — *c)* Mindezt azzal tetőzzük be, hogy törekszünk lelkünkben megőrizni a tüzet, amelyet a Lélekjárás gyujtott bennünk. Ez átizzította bensőnket, tüzesen izzó lelkületet alakított s ezáltal megváltoztatta belső arculatunkat. Végtelen nagy kegyelmet jelent e pünkösdi tüzes lelkület, és nekünk már a hála szempontjából is arra kell törekednünk, hogy tovább szítsuk a tüzet és ezáltal necsak fenntartsuk, de fokozzuk is. — A köteles hálaadásról semmiesetre sem szabad megfeled-

keznünk. Életünket ennek következtében úgy kell alakítanunk, hogy a folytonos hálaadás jegyében álljon, és harmonikus felelet legyen a Lélekjárásban megnyilvánuló kegyelmi ajándékokra.

*Elhatározás:* A Szentlélek megérdemli, hogy hívó szavára, tüzetgyujtó járására tedeumos lelkülettel feleljek. E járásnak egyébként is sokat köszönhetek, mert megtanított szívből-lélekből énekelni, Te Deumot zengeni és a pünkösdi öröm minden szépségét élvezni. A Lélekjárásra emlékeztető ünnepélyes pünkösdi harangzúgásba lelkem is belekapcsolódik, és tüzes lelkesedéssel ad hálát az isteni Adományozónak a kapott ajándékokért.

3.

*«Ki titeket a mennyországra meghívott.»* (U. o.)

A fentidézett szavak, amelyek a mai liturgia Introitusának egy részét képezik, élesen rávilágítanak a Lélekjárás nagy jelentőségére és az isteni

Lelket mint Isten Küldöttjét, az Atya Követét szemléltetik velünk. E szavakban nagy, sokak által elfeledett igazság rejlik. Az isteni Lélek, Aki pünkösd napján tüzes nyelvek alakjában szállt le mindegyikünkre, valóban az Atya küldötte. Sok mondanivalója van; és jól felfogott érdekünk és kötelességünk, hogy áhítatos figyelemmel hallgassunk szavára. — *a)* A pünkösdi fúvásban megnyilvánuló Lélekjárás Isten hívó szózatát közvetíti nekünk. A Lélek azért jött, hogy az Atya szózata legyen, mint olyan megvilágítsa az Úr szándékait, megmagyarázza akaratát, és éles vonalakban állítsa szemünk elé életünk lényegét és egyetlen létjogosultságunkat, amelyet a mai liturgiában mennyországra való meghívottságunknak nevezünk. Hívó szózat tehát a Lélekjárás, amely meghívást és küldetést tartalmaz. Meghívást az örök életre; és küldetést önmagunkhoz, hogy erre méltóképen tökéletes életalakítás által készüljünk fel. A pünkösdi Lélekjárás viharában meg kell hallani a hívó szózat igéit, és tettekkel, cseleke-

detekkel, a mennyországra való felkészülés által kell megadni rá az egyetlen elfogadható feleletet. — *b)* Már említettük, hogy a Lélekjárás nyomában tűzbe borul minden. Az isteni Lélek mint az Atya követe azért jött, hogy tüzet gyujtson, mégpedig a felső, a természetfeletti világrend enyészetlen tüzét, amely a Lélekjárás szélviharában boldogító gyorsasággal harapódzik tovább, hogy mindent lángba borítson és ellenállhatatlan erejével kipusztítsa azt, ami nem méltó mennyországra való meghivottságunkhoz, és amit egyszerűen földi izzásnak, szenvedély fakasztotta lángolásnak kell neveznünk. — *c)* Az isteni Lélek ezen szent tüzet, amelyre oly nagy szükségünk van, az isteni szeretet fáklyájával gyujtotta meg bennünk. Mint Isten, és az örök Atya Küldöttje, a szeretetet hozza magával, azt a szeretetet, amely feltétlen viszontszeretetre akar találni. Ellenkező esetben oly megszentségtelenítésről és durva hálátlanságról volna szó, amelyért nem vállalhatunk felelősséget. E lehetetlen viselkedés egyébként nem

oltja olyan könnyen ki a Lélekjárás nyomában fakadó tüzet, mert ezt képtelenség volna kioltani, hanem csak azt éri el — ami különben mindennél rosszabb —, hogy a Lélekjárás vihara elzúg fejünk felett anélkül, hogy érintené lelkünket és átalakítaná életünket. Ez olyasvalami, mintha Isten kizárt volna közösségéből és tudomásul se akarná venni, hogy létezünk és rászorulunk kegyelmére. Ez már a kárhozat előárnyéka, melynek sötétségétől őrizzen meg mindenkit a jobb belátás és Isten végtelen irgalma.

*Elhatározás:* Tudom, hogy nem vagyok képes két tüzet táplálni, azt is tudom, hogy bennem már régóta ég és izzik a szenvedély földi és anyagias tüze. Ideje, hogy a Lelket hívjam, Lélekjárásért könyörögjek, és a Szentlelket arra kérjem, gyujtsa meg tüzét lelkemben, amely kiégeti belőlem a salakot és méltóvá tesz mennyországra való meghívottságomhoz. Attól pedig, hogy elmulaszszam a Lélekjárás kegyelmét, minden erőmből óva-

kodok; és éber figyelemmel várom az isteni Lélek minden egyes megnyilvánulását.

### Pünkösd utáni kedd II.

A mai Evangéliumban a pünkösdi liturgia ismét Krisztus fennkölt egyéniségét szemlélteti velünk. Szavai alapján a következő igazságokról elmélkedünk: 1. Krisztus az örök életre nyíló ajtó. 2. A belépés. 3. A viruló legelő.

1.

*«Bizony-bizony mondom nektek, hogy Én vagyok a juhok ajtaja.»* (Evangélium.)

Krisztus a mai Evangéliumban «ostium»-nak, ajtónak nevezi magát. Ez egyébként összevág azzal, amit az Offertórium mond: «Az Úr megnyitotta a mennynek ajtait». E szavakból megtudjuk, hogy Krisztus, a Megváltó az ajtó, amely az örök életre nyílik. Megtudjuk azt is, hogy csak Őrajta keresztül lehet eljutni az örök üdvösséghez. Ez annyit jelent, hogy — *a)* a megváltásból fakadó kegyelem által üdvösségünket eszközli.

Krisztus, Aki a mai Evangéliumban ismét mint a juhokat atyai szeretettel gondozó Jópásztor áll előttünk, azért lett emberré és vállalta a földi élet minden nyomorúságát, hogy lehetővé tegye üdvözülésünket, és bennünk folytatott kegyelemteljes élete által munkálja üdvösségünket. Ő valóban azon gyönyörű remekműszámba menő és örök vonzóerővel bíró ajtó, amely az örök üdvösség viruló legelőjére nyílik, és amelynek küszöbét át kell lépni, ha egyébként komoly szándékunk van üdvözülni. — *b)* A Megváltó abban az értelemben is az üdvösség ajtaja, amennyiben az Atyához vezet. Krisztus szavaiból, az apostolok tanításából, egyszóval a kinyilatkoztatásból tudjuk, hogy az Atyához vezető úton nem lehet Krisztust elkerülni, és Nélküle nem lehet eljutni Őhozzá. Csak Ő vezet oda, és csak Ő mutatja meg a helyes utat. Anélkül pedig, hogy eljutnánk az Atyához, még gondolni sem lehet az üdvösségre, mert az örök Atya az emberi üdvösség célpontja. — *c)* Krisztus valóban az üdvösség ajtaja. A pünkösdi Lélekjá-

rást is kizárólag Neki köszönhetjük, mert Ő teljesíti az Atya akaratát és küldi hozzánk a Szentlelket. Ez valóban sokat jelent, mert az isteni Lélek, — Aki megszentelésünket eszközli és munkálja, — készít elő az örök üdvösségre és tesz képessé a benne való részesülésre. — Krisztus az örök üdvösség viruló legelőjére nyíló ajtó, amely éjjel-nappal tárva-nyitva áll, hogy beengedje azokat, akik az isteni Lélek tüzétől hevítve és a nyomában fakadó nemes ambíciótól vezetve keresik az örök értéket és őszintén üdvözülni akarnak.

*Elhatározás:* Már régóta ott állok a nyitott ajtó előtt és szemlélem annak küszöbét. A keresztség, a bérmálás és a többi szentségek oly közel hoztak hozzá, hogy valóban nem lesz nehéz a küszöböt átlépni és betérni Krisztus aklába. Csak arra kell ügyelnem, hogy el ne kerüljem az üdvösségre nyíló egyetlen ajtót, és lelkem kárára idegen portára ne vetődjek.

2.

*«Aki Énrajtam keresztül megyen be, az üdvözül; és bejár és kijár és legelőt talál.»* (U. o.)

A nyitott ajtó nem azért áll előttünk, hogy bámulva lézengjünk küszöbe előtt, hanem hogy átlépjük, beljebb kerüljünk, elhelyezkedjünk Krisztus aklában és az örök élet viruló legelőjének frisseségét élvezzük. Tehát át kell lépni a küszöböt, és be kell lépni az ajtón. A gyakorlatban ez annyit jelent, mint — *a)* a kegyelem helyes felhasználása által átfejlődni Krisztusba. Nem szabad megelégednünk természetes erőinkkel, képességeinkkel és lehetőségeinkkel, hanem magasabbra kell törekednünk, a természetfeletti világrendet kell keresnünk, a megszentelő kegyelmet kell kérnünk, annak erejét kell felhasználnunk és a kegyelemben bővelkedő élet ritmusának megfelelően kell természetes, pusztán emberi mivoltunkból átfejlődni Krisztusba, hogy részünk legyen az élet teljességében. Krisztus örökké nyitott és belépésre felszólító ajtaján csak akkor megyünk

át, ha komolyan vesszük ezt az elhatározást és a kegyelemre alapozzuk életünket. — *b)* Ebből következik, hogy Krisztusba életalakításunk által is átfejlődünk. Arra kell ugyanis törekednünk, hogy a belső kegyelmi gazdagság külsőleg is megnyilvánuljon, és oly életre késztessen, amely minden szempontból a Krisztushoz való hasonlóság jegyében áll és magán viseli a krisztusi Arculat örökszép vonásait. Krisztus küszöbét, az örök életbe nyíló ajtót, csak akkor lépjük át, ha megfelelő életalakítás által törekszünk Krisztusba átfejlődni és Hozzá hasonlóvá válni. — *c)* Hozzájárul mindehhez, hogy Krisztusba a természetfeletti szeretet irányította várakozás által fejlődünk át. Életünknek ugyanis minden szempontból a várakozás szellemének kell megfelelni. Arról van szó ugyanis, hogy életalakításunkon, erkölcsi magatartásunkon, földi problémákkal szemben tanúsított viselkedésünkön meglássék, hogy nem rendezkedünk be itt e földön, és nem tartjuk a földi létet végleg kielégítő megoldásnak, hanem vándoroknak te-

kintjük magunkat, akik a vándorlás nehézségeit csak azért vállalják, hogy elérjék céljukat és megnyugodjanak az örök hazában. E kegyelemteljes várakozás alapvető jellemvonásait különös gonddal kell kidomborítanunk életünkben, mert csak így fejlődünk át tökéletesen Krisztusba, és kerülünk beljebb az ajtón, amely az örök megdicsőüléshez vezet. — Az ajtó azért van, s azért tárja felénk nyitott szárnyait, hogy engedjünk hívásának, bemenjünk rajta, és ezáltal megfeleljünk Krisztus örök és szeretetteljes szándékainak.

*Elhatározás:* Ideje volna megtanulnom az igéretteljes keresztény várakozás művészetét. Ezt a fentemlített alapon teszem, s beléje helyezem mindazon fejlődési képességemet, ruganyosságomat, amellyel az Úr áldott meg, hogy lelki gazdagulásomra használjam fel s annak idején teli kézzel jelenjek meg Előtte.

3.

*«Aki Énrajtam keresztül megyen . . . legelőt talál.»* (U. o.)

Krisztus valóban a páratlan ajtó, amely viruló legelőre nyílik, nem okoz csalódást és tökéletes kielégülést nyujt. A viruló legelőn, amely a kegyelmi életet és annak végkicsendülését, az örök boldogságot jelképezi, mindent megad, amire szükségünk van. — *a)* Táplálja, még pedig felülmúlhatatlan tökéletességgel a lelket, amennyiben megadja neki az élethez szükséges kegyelmet. Aki Krisztushoz odatalál és belép az Általa jelképezett ajtón, oly kegyelemből bukkan, amelyet sohasem remélt, és amelyről a távolállóknak halvány fogalmuk sincs. Megtalál itt mindent, ami lelkét táplálja, erősíti, elmélyíti, duzzadóvá, egészségessé és lüktetővé teszi életét. — *b)* A viruló legelő tápláló ereje abban is megnyilvánul, hogy a szellemet, az értelmet az igazság kifogyhatatlan gazdagságával táplálja. Az örökké kutató szem, a szünet nélkül kérdező értelem és a nemes ambíció fűtötte, az igazság teljes birtoklására törekvő

szent kíváncsiság tökéletesen kielégül itt, és megnyugszik abban a valóságban, melynek végtelenségét amúgy sem tudja kimeríteni. E viruló legelő oly szellemi táplálék, amely minden elvárást felülmúl és még a lángelmék amúgy sem szerény igényeit is kielégíti. — *c)* A viruló legelő az akaratnak is megadja régóta keresett táplálékát, és tökéletes, követésreméltó eszményt állít eléje, amely minden erejét igénybe veszi; és azon túl oly végtelen természetfeletti erőfeszítést kíván meg, hogy az emberi akarat egy hosszú emberöltőre munkát talál anélkül, hogy képes lenne feladatát teljesen megoldani és a követendő eszményképet tökéletesen utánaképezni. Minél nagyobb az akaraterő és minél keményebb az általa alakított feszültség, annál jobban táplálja, fűti és erősíti őt a viruló legelő eszményi ideálokban kimeríthetetlen gazdagsága. Ebben a legigényteljesebb és a legmegfeszítettebb akaraterő is megnyugszik és tökéletesen kielégül. — *d)* A viruló legelő végre örök tápláléknak bizonyul, amennyiben a meny-

nyei dicsőség örök boldogságában és tökéletes beteljesülésében csendül ki. Aki átlépte a Krisztus-ajtó küszöbét és beljebb került a legelőre, oly benső átváltozáson ment keresztül, amely a legrövidebb úton vezet az örök dicsőség megvalósulásához. — A viruló legelő, amelyre Krisztus ajtaja nyílik, elképzelhetetlenül gazdag, minden igényt kielégít, és mindig többet ad annál, amennyit kérünk vagy elvárunk tőle.

*Elhatározás:* Végre megtaláltam azt, amit oly régóta keresek. Az ajtón keresztül látom a viruló legelő örökzöld mezőit, és ez annyira magával ragad, hogy felocsudok tunyaságomból, lerázom magamról a közömbös elfásultság béklyóit, felkelek, betérek az ajtón és Krisztus viruló legelőjére megyek, hogy kielégítsem ambícióimat és elinduljak örök beteljesülésem felé.

## Pünkösd utáni kedd III.

A mai Evangélium alapján alkalmunk van a félelmetes ellenséget, vagy mint Krisztus mondja, a lelkek tolvaját szemlélni, aki egészen másként viselkedik, mint a Jópásztor és végtelen kárt okoz a nyájban. Krisztus szavai alapján megtudjuk, hogy a lelkek tolvaja jellemző vonásai: 1. az, hogy máshonnan jön, 2. öl és pusztít, 3. a nyáj megfutamodik előle, 4. és hogy Krisztus azért jön, hogy megtörje a lelkek tolvaja hatalmát és ezáltal a nyájnak élete legyen, és minél teljesebb legyen.

1.

«*Bizony-bizony mondom nektek: aki nem az ajtón megyen be a juhok aklába, hanem máshonnan mászik be, az tolvaj és rabló.*» (Evangélium.)

Krisztus, mint az előző elmélkedésben szemléltük, az ajtó, mely a viruló legelőre nyílik. Aki nem ezen az ajtón lép be, nem Krisztuson keresztül jön hozzánk és nem az Ő szellemét hozza magával — az a mai Evangélium szerint —, rablószámba megy és joggal

neveztetik a lelkek tolvajának. Ismertetőjele, hogy máshonnan jön és idegen szellemet hoz magával. — *a)* Máshonnan, nem Krisztustól jön, mert rendszerint önnön érdekeit szolgálja és önmagát tekinti az üdvösség tengelyének. Oly hatalmat tulajdonít magának, amellyel csak Isten rendelkezik, és annyira el van telve önnön dicsőségével, hogy észre sem veszi, mennyire gyarló és korlátolt a gondolat vagy szisztéma, amellyel jön, hogy embereket «vezessen és üdvözítsen». A lelkek tolvaját arról ismerjük fel, hogy önmagát helyezi előtérbe, önnön személye körül csoportosítja a tömeget, és nem rendeli magát alá annak a magasabb világrendnek, amely Istentől jön és Őbenne csendül ki. — *b)* A lelkek tolvaja, aki máshonnan jön, sok esetben nem is saját elgondolásával és az abból származó szisztémával közeledik hozzánk, hanem rendszerint nálánál sokkal erősebb egyéniség szolgálatában áll és annak toboroz híveket. Meg van győződve küldője hatalmáról, jelentőségéről és belső boldogító erejéről. E meggyőződés

sok esetben annyira elfajul, hogy vak fanatizmussá válik, amely tekintet nélkül az okozott kárra és a hátrahagyott rombolásra, mindenen keresztülgázol, hogy küldője gondolatát megvalósítsa és őhozzá vezesse a tömegeket. A lelkek tolvaja ezen fajtáját vak fanatizmusáról, megközelíthetetlen ridegségéről, és hozzáférhetetlen elvakultságáról ismerjük meg. — *c)* Az idegenből hozzánk vetődött, tehát más helyről jövő lelkek tolvaja mindig a korszellem divatos elgondolásával, eszméivel és szisztémáival hozakodik elő. Fogyatkozásait ügyesen fátyolozza el; és tökéletlen, a gyakorlatban be nem váló ideáit a legmodernebb stílus és az égető időszerűség palástjába burkolja. Mint megváltó lép fel, és úgy tesz, mintha az utolsó pillanatban egy magasabb hatalom küldötte volna, hogy mindent megmentsen és az emberiséget üdvözítse. A lelkek tolvaja ezen típusát a modern időszerűség és az ultramodern viselkedés túlságos kidomborításán és hangoztatásán ismerjük fel. — *d)* A lelkek tolvajának még sokféle megjelenési lehetősége

van, amelyekkel nem érdemes foglalkozni, mert tudjuk, hogy ezen embertípus bármelyik fajtájával állunk is szemben, mindig olyanokkal van dolgunk, akik közvetve vagy közvetlenül minden jó ellenségét, a sátánt szolgálják, és mint annak romlást okozó követei jönnek hozzánk. — Elég annyit tudnunk, hogy máshonnan jön és meg lehetünk győződve, hogy nem Isten küldöttje, Krisztus követe, hanem ahhoz a szánalomraméltó és kártékony embercsoporthoz tartozik, amelyet az Evangélium «lelkek tolvajának és veszedelmes rablónak» nevez.

*Elhatározás:* Én csak azt fogadom házamba, aki az ajtón, Krisztuson jön be és az Ő szellemét hozza magával. A többiek számára csak szánakozó mosolyom van. Nem engedem őket hajlékomba, és nem szólítom fel őket, hogy nálam letelepedjenek. Minden szempontból elővigyázatos vagyok; megvizsgálom a jövevények világnézeti útlevelét és eszméikkel csak annyiban

foglalkozom, amennyiben szükséges, hogy megcáfoljam állításaikat és megóvjam felebarátaimatkártékony befolyásuktól.

## 2.

*«A tolvaj csak azért jön, hogy lopjon és öljön és pusztítson.»* (U. o.)

A lelkek tolvajától őrizkedni kell, mert végtelenül veszedelmes ellenség és roppant kárt okoz a nyájban, vagyis a Krisztust kereső halhatatlan lelkekben. Az általa okozott rombolás oly nagyméretű, hogy itt nem foglalkozhatunk minden egyes megnyilvánulásával, azért csak elrettentő például a főbb vonásokat szemléljük. — *a)* A lelkek tolvaja kártékony fellépésével együttjár az egyenetlenség. A kárhozat igéje és a tévtan szelleme megbontja a nyáj egységét, pártokra robbantja a közösséget és oly rendetlenséget okoz, amelynek kihatását hosszú időn keresztül alig lehet jóvátenni. — *b)* Az egyenetlenségben ellentmondás rejlik. A pártok, a különböző nézetek és ideák hívei egy-

másra rontanak, egymás ellen küzdenek és ezáltal elviselhetetlenné teszik az életet. Ez egyébként is nagy kárt jelent, mert míg egymásnak mondanak ellent és egymást gyengítik kölcsönösen, addig kihal lelkükben a kegyelem, felburjánzik a bűn és megerősödik a rossz szelleme. — *c)* Ennek egy másik kísérő jelensége a megzavarodás, az általános káosz, amit nem éppen finom kifejezéssel mindenre kiterjedő felfordulásnak kell nevezni. Az idegen eszmék és új ideák megzavarják a nyáj gondolkodását, bizonytalanságot okoznak, és ezáltal komolyan veszélyeztetik a szükséges kibontakozást és elkerülhetetlen fejlődést. — *d)* Ebből természetesen hiábavaló és fölösleges kísérletezés keletkezik. A komolyabban gondolkodók ki akarják próbálni az új eszme gyakorlati értékét és megbízhatóságát. — *e)* A kísérletezés időveszteséget hoz magával, mert csak egy eredménye lehet: a kudarc. Az eszme nem válik be, a gyakorlatban hasznavehetetlennek bizonyul, és a kísérletezésre szánt idő, amit jobban is fel lehetett volna

használni, tökéletesen kárba veszett. — *f)* E jelenségek és mindazon zavarodás, amely a lelkek tolvaja felléptével jár együtt, a történelem bizonysága szerint nem ritkán oly helyrehozhatatlan kárt okoz, amely évszázadokra kihat és milliószámra dönti a lelkeket kárhozatba. — Az Evangéliumnak igaza van; a lelkek tolvaja csak azért jön, hogy lopjon, öljön és pusztítson.

*Elhatározás:* Nem vagyok az az ember, akinek a jelenlétében ölni, lopni és pusztítani lehet. Éles pillantásom tüstént felismeri az idegenből hozzánk verődött lelkek tolvaját, és mindig résen levő éberségem idejekorán elejét veszi annak, hogy nálunk is kifejtse kárhozatos működését. Bárki legyek: pap, szerzetes, vagy világi ember, szent kötelességemnek tartom szünet nélkül őrködni és férfiasan küzdeni a lelkek tolvaja, a tévtanok hirdetői bomlást okozó fellépése ellen.

## 3.

*«Idegen után pedig nem mennek (a juhok), hanem futnak tőle, mert nem ismerik az idegen szavát.»* (Evangélium.)

A mai Evangélium szavaiból nagy tapasztalat és kiérett életismeret szól hozzánk. E szavak az egyetlen helyes beállítást vázolják, és kereken megmondják, hogy hogyan kell viselkednünk az idegenből ideszakadt lelkek tolvajával szemben. Ennek alapelvei a következők: — *a)* A juhok, amelyekről az Evangéliumban van szó, nem ismerik az idegen hangot. Hallják ugyan a fuvolaszót, de a dallam annyira idegen, hogy résen vannak, óvakodnak és nem követik hívó szavát. — *b)* Hallják ugyan a hangot, de rögtön ráismernek, hogy idegen, megbízhatatlan szellem árad ki belőle, amelyet nem ismernek, amelyből nem kérnek és amelyet a legjobb esetben tüzetes vizsgálat alá vetnek. — *c)* Ebből következik, hogy elfutnak a hívó szó elől. Nem gyávaságról, megfutamodásról, hanem nagyon is előkelő, disztingvált elzárkózásról van szó,

amely tartózkodik a jöttmentek igéitől és önnön gazdagsága tudatában óvakodik mindazon ajánlatoktól, amelyekre semmi szüksége sincs. Ez az egyedül elfogadható beállítás, finom kultúrára való elzárkózás, fölényében udvarias visszautasítás és bölcs elővigyázat a mézes-mázos szavakkal betolakodó lelkek tolvajával szemben.

*Elhatározás;* Én sem megyek utána, és én sem hallgatok fűtfát ígérő szavaira. Gazdag vagyok, mert Krisztus gazdagságát hordozom magamban, és azzal megelégszem. A hiábavaló kísérletezések helyett elmélyítem magamban Krisztus gazdagságát és ebből merítek mindig új értékeket.

4.

*«Én azért jöttem, hogy életük legyen és minél több legyen.»* (U. o.)

Krisztus nagyon jól tudja, hogy a lelkek tolvaja kiküldöttjei rajonként fogják ellepni a föld színét. Nehogy kárt okozzanak és mégis akad-

jon szerencsétlen, aki komolyan veszi őket, Krisztus megelőzte fellépésüket, eljött és fölöslegessé tette szolgálataikat, mert bőséges életet adott nekünk, amely annyira kitölt, hogy mindarra, ami nem Tőle jön, még csak hely sem marad. Azért jön tehát, «hogy életünk legyen és minél több legyen». Ennek következtében — *a)* az igazság világosságát gyujtja meg lelkünkben, és ragyogással árasztja el énünket, amely minden kételyt kizár, minden bizonytalanságot száműz, minden kérdésre felel és a végtelenség távlatait nyitja meg előttünk. Már nincs szükségünk felvilágosításra, mert nincs miről felvilágositani. Krisztus mindent megmondott, és azok, akik utána jönnek, elkéstek, és legfeljebb csak olyan gondolatokat hirdethetnek, amelyek Krisztus világosságában nevetséges jelentőségtelenséggé töpörödnek össze. — *b)* Bőséges életet adott nekünk, és ezáltal annyira lendületbe hozta életünket, hogy annak színes változatossága, eleven mozgékonysága és kifogyhatatlan gazdagsága minden néven nevezendő elégedetlenséget eleve

kizár. Az idegen eszmék és a fantáziaszülte ideák számára már nem akad talaj, mert ezeket csak azok képesek befogadni, akik elégedetlenek. A tévtanok ugyanis, mint a tapasztalat bizonyítja, mindig csak az elégedetlenség és forrongás lávaszerű talajában burjánzanak. — *c)* Az élet jelentőségével Krisztus megadta az örök életbe vetett reményt és az örök kicsendülés biztos tudatát. Ezáltal fokozza a feszültséget, kizárja az ellankadást, mozgásban tart, kibontakozásra kényszerít és annyi munkát ad, hogy nem érünk rá egyébbel foglalkozni. A lelkek tolvaja megint elkésett, és kezünket annyira tele találja, hogy abban már tényleg nincs hely «ajándékai» számára. A lelkek «félelmetes» tolvajától nincs okunk félni. Krisztus megelőzte, és az élet teljességével, amelyben mindent megadott, eleve lehetetlenné tette fellépését. Addig, amíg Krisztusnál maradunk, nem forgunk veszélyben és ha a lelkek tolvaja meg is környékez, nem ér célt nálunk és éppoly gyorsan távozik, mint ahogy jött.

*Elhatározás:* Szánakozva mosolygok a lelkek tolvaján, és roppant örvendek hatalmas késésének. Ami pedig engem illet, elmerülök a Krisztustól kapott élet bőségében, kegyelmi gazdagságában, az örök boldogság felé kényszerítő feszültségében és ezáltal készülök fel a kísértés órájára, a ravasz tolvaj látogatására, akiről előre tudom, hogy dolgavégezetlenül fog távozni tőlem.

### Pünkösd utáni kedd IV.

A mai liturgiában a könyörgésekkel kapcsolatosan ismét felragyog a pünkösdi világosság és a nagy Lélekjárást egy másik, új oldalról mutatja be. Ennek alapvonásai a következők: 1. A tisztulás. 2. A bűnbocsánat. 3. A méltó részvétel.

1.

«*Legyen segítségünkre, kérünk, Urunk, a Szentlélek ereje és tisztítsa meg kegyesen szívünket és őrizze meg minden bajtól.*» (Kollekta.)

A mai Kollekta szavai szerint az isteni Lélek azon tisztító tűz, melynek kihatásaival feltétlen foglalkozni kell. Az isteni Lélek ugyanis azért jött, hogy izzó tüzével kiégesse belőlünk a salakot, és az isteni kegyelem alakításának örök értékévé változtasson át. — *a)* A Szentlélek mint izzó tűz elsősorban szívünkre hat, érzelemvilágunkba illeszkedik bele, azt tisztítja meg mindazon elemektől, amelyek nem egyeztethetők össze a kegyelemmel és rendszerint nagy kárt okoznak. Ezáltal alapos munkát végez, mert a szív és az érzelemvilág tisztulása tökéletes átalakulást, termékeny fejlődést és nemes kibontakozást jelent. — *b)* Az isteni Lélek e munkát «clementer», szelíd jósággal és jóságos szelídséggel végzi. Nem használ erőszakot, nem kényszerít, nem rombolja szét a természetadta alapot és izzó tüzével úgy tisztítja a szívet és az érzelemvilágot, hogy munkája a lassú és fokozatos fejlődés jegyében áll. Szelíd jósággal kezeli a szívet és az érzelemvilágot, és ennek annyiban hagyja hátra mélységes nyo-

mait, amennyiben megtisztult lelkivilágunkat hasonló alapra fekteti. — *c)* Sokat köszönhetünk az isteni Lélek ezen munkájának, mert azáltal, hogy megtisztítja szívünket és érzelemvilágunkat, megvéd és megóv (a Kollekta szavai szerint) «ab adversis», minden bajtól és veszélytől, melynek csirái bennünk lappangtak. Ezeket az isteni Lélek megtisztító befolyása távolította el szívünkből és érzelemvilágunkból. Ennek annál is inkább nagy jelentőséget kell tulajdonítani, mert sohasem tudjuk, mi lappang szívünkben és miféle csirák rejlenek érzelemvilágunk mélységeiben. — A pünkösdi Lélekjárás egyik alapvető teljesítménye az Általa eszközölt lelki tisztulás, amely megszabadítja érzelemvilágunkat a hozzá nem illő salaktól, és megőriz mindazon veszedelmektől, amelyek nem ritkán tudtunkon kívül lappangnak bennünk.

*Elhatározás:* A Szentlelket csak arra kérem, szabadítsa meg és tisztítsa meg szívemet és érzelemvilágomat mindazon csiráktól és veszedelmektől, amelyek nagy

kárt okozhatnak a lelkemben és megszentségteleníthetik hajlékát. Abban reménykedem, hogy az isteni Lélek tisztító és megszabadító tüzében én is arannyá égek és méltóvá válok a Szentlélek bennem való lakozására.

2.

«*Lelkünket, kérünk, Urunk, az isteni szentség által újítsa meg a Szentlélek, mert Ő maga minden bűn megbocsátója.*» (Posztkommúnió.)

A pünkösdi Lélekjárás egyik legfeltűnőbb következménye a «remissió», a bűnbocsánat. Ettől függ — mint tudjuk — lelki kibontakozásunk, kegyelemben való gazdagodásunk és örök üdvösségünk. Az isteni Lélek, Aki a mai Posztkommúnió szerint maga a bűnbocsánat — *a)* megelőző kegyelme által világosságot gyujt bennünk, jobb belátásra késztet, megismerteti velünk a bűnben rejlő kárhozatot, felfakasztja bennünk az őszinte bánatot, és gyengéd kényszerrel arra indít, hogy a gyóntatószék felé vegyük utunkat, ahol a feloldozás által a bűnbocsánat

és a lelki megújulás kegyelmében részesülünk. — *b)* Bennünk működő, minden lépésünket kísérő kegyelme megszilárdítja töredelmes lelkületünket, acélossá teszi jófeltételeinket, erősfogadásunkat, és megerősít az állhatatosságban. Ennek következtében emberileg szólva méltóvá tesz a bűnbocsánat kegyelmére és annak gyümölcseit megőrzi lelkünkben. — *c)* Az isteni Lélek, a Szentháromságban megszemélyesült szeretet, Aki egylényegű Krisztussal, — és Benne folyton jelen van, mint a szeretet lángoló tüze, — bűnbocsánatra, megbocsátásra és az isteni irgalom gyakorlására készteti a jóságos Megváltót, Akinek az Atya teljhatalmat adott a bűnök bocsánatára. — *d)* A Posztkommúnió szavai szerint az isteni Lélek, mint bűneink megbocsátója, megújítja lelkünket, és arra képesít, hogy a gyóntatószékből kijövet új életet kezdjünk és a pünkösdi Lélekjárás ritmusának megfelelően a természetfeletti, lelki kibontakozás magaslatára emelkedjünk. — Az isteni Lélek valóban bűneink megbocsátójának bizonyul, és szeretetének köszön-

hetjük, hogy megszabadulunk vétkeinktől és új életet kezdünk.

*Elhatározás:* A pünkösdi Lélekjárás ezen felbecsülhetetlen kegyelmét is magamévá teszem, és gyakran élek a bűnbocsánat kegyelmével. Ezt ugyan már a nagyböjtben is feltettem magamban, de ebbeli szándékomba most az isteni Lelket, bűneim megbocsátóját is belekapcsolom, és gyónásaimat mindig az isteni Lélekre összpontosított figyelemmel, Belőle kiáradó erővel és Általa fakasztott szeretettel végzem.

3.

«*Tisztítson meg minket, kérünk, Urunk, az itt levő adományok felajánlása és tegyen méltóvá a szent áldozatban való részvételre.*» (Szekréta.)

A pünkösdi Lélekjárásnak köszönhetjük, hogy méltóvá váltunk a szentmiseáldozatban való részvételre, ami szintén hozzátartozik az isteni Lélek jelentőségteljes adományaihoz. — *a)* Az isteni Lélek, mint a megszemélye-

sült izzó szeretet, az eucharisztikus áldozatban is jelen van. A Lelket Krisztustól még egy pillanatra sem lehet elvonatkoztatni, és azért tudjuk, hogy az eucharisztikus áldozatban megnyilvánuló krisztusi szeretetben ott izzik a Szentlélek isteni tüze, mint örök kegyelemforrás és kiapadhatatlan fényesség. A szentmiseáldozatban ezt a tüzet is meg kell látnunk, és annak izzásánál kell melengetnünk megdermedt, fagyos lelkünket. — *b)* Az isteni Léleknek az eucharisztikus áldozatban megnyilvánuló izzása reánk is átcsap, bennünk is tüzet gyujt, ezáltal belekapcsol az eucharisztikus áldozat folyamatába, elmélyíti és tökéletesíti benne való részesülésünket. Ezt is tekintetbe kell vennünk, ha szentmisére megyünk és az eucharisztikus áldozat kegyelmében részesülünk. Sohasem szabad elzárkóznunk az isteni Lélek felénk áradó tüze elől, és Vele egy ütemben kell összeműködnünk, hogy az isteni áldozatban való részvételünk minél tökéletesebb legyen. — *c)* Az eucharisztikus áldozatból felénk áradó tűz, az isteni Lélek tüze, a ben-

nünk gyujtott lángot tovább szítja és fehér izzású tűzzé alakítja át. Ezáltal tesz (emberileg szólva) méltóvá arra, hogy résztvegyünk az Újszövetség áldozatában, Krisztussal egy ritmusban áldozzuk fel önmagunkat, és így biztosítsuk kegyelemben való bővelkedésünket és örök üdvösségünket. — A szentmiseáldozatban való részvételre egyedül az isteni Lélek képesít, s azért feltétlen szükséges, hogy a szentmise szakrális cselekményével kapcsolatosan az isteni Lélek tüzét is megérezzük, annak melegénél újjáéledjünk és az áldozat cselekményébe tökéletesen belekapcsolódjunk.

*Elhatározás:* Az isteni Lélek tüzét a szentmiseáldozatban is megérzem, s arra törekszem, hogy e tűz lángralobbantsa lelkemet és egyesítsen az önmagát érettem feláldozó Krisztussal. Ilyen lelkülettel jövök a szentmisére, és ezáltal remélek méltóvá válni a kegyelmeiben való részesülésre.

## Pünkösd utáni szerda I.

*Kántorböjt.*

*Bevezetés.* «A katolikus Anyaszentegyház a következő szombaton részesíti az egyházirend szentségében a papjelölteket. Az isteni Lélek, Aki különösképen működik e szentségben, le fog szállni e kiváltságos lelkekre és a főpap kezei által beléjük fogja égetni a szerpapság és az áldozópapság eltörölhetetlen jegyét. Az Anyaszentegyház e nagyjelentőségű eseményre való tekintettel megkívánja, hogy a hívek ma, pénteken és szombaton böjtöljenek és önmegtartóztatást gyakoroljanak, és ezáltal érdemeljék ki az isteni irgalomtól a Szentlélek bőséges kegyelmét azok számára, akik az egyházirend szentségében részesülnek s így a keresztény társadalom javát szolgálják.» (Guéranger.)

A mai liturgiában az Istennel kötött szövetség szépségeivel ismerkedünk meg. Ennek jelentősége — mint tudjuk — nemcsak az Ószövetségre, hanem az Újszövetségre, a megváltás korszakára is kiterjed. Ennek megfelelően a következő igazságokról elmélkedünk: 1. A vezető Isten. 2. A megvilágító Isten. 3. A bennünk lakozó Isten.

1.

*«Isten, mikor néped élén kivonultál, és utat készítettél nekik, és közöttük lakoztál, megremegett a föld, csepegtek az egek.»* (Introitus.)

Isten mindenkor vezére és vezetője volt az emberi nemnek. Ezen szerepe az Ószövetség idejében abban állott hogy — *a)* — mint a mai Introitus szövege oly szépen vázolja — a szövetséges, kiválasztott nép élére állott, és királyi vezérként vezette vándorlása legkülönbözőbb viszontagságain keresztül. Ezt azért tette, mert isteni hűségét akarta szövetségesével szemben bebizonyítani; azonkívül, mert tudta, hogy vezetése nélkül a kiválasztott nép sohasem lesz képes célt érni, az Igéret-földjére eljutni, birtokáért megküzdeni és utódai számára biztosítani. — *b)* Az Introitus szövege, amely a hatvanhetedik Zsoltárból van véve, részletesen vázolja az isteni Vezér viselkedését, és azt mondja, hogy az Úr kivonult népe élén, utat készített neki és közötte lakozott. Kivonult vele, és eltávolította útjából a számtalan akadályt, amellyel önmaga erejé-

ből sohasem tudott volna megküzdeni. Utat csinált neki és vele lakozott, mert a kiválasztott nép mindig magával hordozta a frigyszekrényt, amelyről tudta, hogy reája leszállt és felette lebegett az Úr dicsősége. Ha az ószövetségi történetet tanulmányozzuk és annak minden részletével megismerkedünk, megértjük, hogy az Introitusban megszólaló Zsoltárosnak tökéletesen igaza van, és jobban megbecsüljük azt, amit Isten azáltal tett az emberiségért, hogy élére állott népének és célhoz vezette őt. — *c)* Az Ószövetségben megnyilvánuló isteni vezetés azonban még nem állott a tökéletes kibontakozás és beteljesülés jegyében. Tömegvezetés volt, amely a fősúlyt a nép megőrzésére, a fizikai akadályok leküzdésére és a kinyilatkoztatás fokozatos kibontakozására fektette. Személyes kapcsolatok ritkán fordultak elő ebben az időben és csak kivételt képeztek. Az Úr — és ez érthető is, hisz az emberiség még nem szabadult meg az eredeti bűn terhétől — annak ellenére, hogy népe élére állt és a felhőoszlop alakjában jelent

meg neki, megközelíthetetlen távolságban maradt, melynek légköre rideg volt, és amelyben a személyes kapcsolat, szívből jövő és a szívre ható szeretet még csak szerény szerepet játszott.

*Elhatározás:* Érdemes az ószövetségi állapotokat tanulmányozni, és az azokban megnyilvánuló isteni vezetést szemlélni. Többek között felismerem az Ószövetség és Újszövetség között fennálló roppant különbséget, hálát adok az Úr manapság megnyilvánuló vezetése tökéletességéért, és teljesen azon vagyok, hogy ennek minden szempontból alávessem magam.

2.

*«Lelkünket, kérünk, Urunk, világosítsa meg a Vigasztaló, Aki Belőled támad, és vezessen el minden igazságra, amint Fiad megígérte.»* (Első Könyörgés.)

Isten az Újszövetség teljességében is mint az emberiség nagy Szövetségese áll a tömegek élén, és mint a misztikus Krisztus-test feje, vezet az üd-

vösség felé. Ez a vezetés azonban minden szempontból tökéletes és az abszolút teljesség jegyében áll. Az Ószövetség ideje végleg elmúlt és az Újszövetség Istene vezetését úgy alakítja, hogy minden igényünket tökéletesen kielégíti, mert alapvető vonása a személyes kapcsolat és a kegyelmi életben megnyilvánuló egyéni foglalkozás. — *a)* Isten azáltal áll a tömeg élén s részesíti a vezetés kegyelmében, hogy a nagy Vigasztalót, a Vele egylényegű isteni Lelket küldi el hozzánk. A «Paraclitus», a Szentlélek áll az Atya nevében és a Fiú kívánságára a misztikus Krisztus-test élére és helyettesíti azt a felhőt, melynek képében az Ószövetség Istene vezette népét. — *b)* Az isteni Lélek azáltal vezet, hogy világosságot gyujt elménkben, izzásba hozza szívünket s áttüzesíti akaratunkat. Elménket megvilágosítja, s ezáltal megóv attól, hogy tévútra kerüljünk. Szívünket izzásba hozza, s ezáltal megoltalmaz attól, hogy Istentől elszakadjunk. Akaratunkat áttüzesíti, és ezáltal megment attól, hogy kibontakozásunk megsza-

kadjon, elsatnyuljunk és eltévesszük életcélunkat. — *c)* Az igazság teljességében — mint a Könyörgés szövege mondja — részesít ezáltal, éspedig nem tömegvezetés alakjában, hanem egyéni gondoskodás és személyes kapcsolat alapján. Az isteni Lélek ugyanis végtelen sokoldalúságában mindegyikünkre leszáll, bennünk lakozik, és mindegyikünkkel egyénileg foglalkozik, hogy megtartson a helyes úton és örök célhoz vezessen. — Az Újszövetség Istene a világosság Istene, Aki a Szentlélek által vezeti a tömeget és élteti a misztikus Krisztus-testet.

*Elhatározás:* Boldog vagyok, hogy a Szentlélek velem is foglalkozik, bennem is lakozik és egyéni vezetésével ajándékoz meg. Ezáltal — feltéve, hogy Vele együttműködök — biztosítja örök üdvösségemet.

3.

*«Add meg, kérünk, mindenható, irgalmas Isten, hogy a Szentlélek hozzánk jöjjön, és bennünk lakása által tegyen minket kegyesen dicsőségének templomává.»* (Kollekta.)

Az Ószövetség és Újszövetség között az a különbség, hogy az Úr ma már nemcsak éjjel-nappal népénél tartózkodik, hanem a megváltottak és a kegyelem által megszenteltek mindegyikében személyesen is benne lakozik. Ezt azáltal eszközli, hogy — *a)* elsősorban hozzánk jön mint vigasztaló Isten. Az Úr az Újszövetségben nemcsak korlátlan hatalmának fényességét ragyogtatja előttünk, hanem főleg jóságát érezteti velünk; mint kegyelemteljes Adományozó jön hozzánk; nélkülözhetetlen, nagy és megértő Vigasztalónak bizonyul. Ez az oka, hogy az Úr, a fölséges Isten reánk virrasztotta a pünkösdöt és hozzánk küldötte a Lelket, hogy mint «Paraclitus», vigaszunkra váljon és megerősödésünket segítse elő. — *b)* Vigasztaló Isten azáltal, hogy hozzánk jön, késedelem nélkül átalakít és bennünk lakozása által hajlékot vesz nálunk és templomává szentel. Az Ószövetségben az Úr úgy vezette a szövetséges népet, hogy vele lakozott és dicsősége a frigyszekrény felett lebegett. Ez az idő végleg megszűnt. Az Úr ma már nem elég-

szik meg a frigyszekrénnyel, hanem minden egyes lelket, amelybe a keresztség által az Istenhez tartozás és a kiválasztottság jele belevéső dött, templomává avatja, hogy annak szentélyéből kormányozza kibontakozó életét. — *c)* A Kollekta szövege azért is könyörög, hogy az isteni Lélek «nos templum gloriae perficiat», Isten dicsőségének templomává avasson. A Lélek ezáltal teljes munkát végez, amennyiben templomát szünet nélkül tökéletesíti, teljesen felépíti, dicsőségéhez méltóvá teszi, és minden szempontból befejezi. — Isten az Újszövetségben kiváló vezetésben részesít, és ezt azáltal eszközli, hogy mindegyikünkben benne lakozik, és lelkünk szentélye mélységéből irányítja fejlődő életünket.

*Elhatározás:* Az élet bizonytalansága valóban nem nyugtalanít többé, mert Istent hordom magamban, a Lélek temploma vagyok, s csak lelkem mélységébe kell leszállnom, hogy találkozzam a Szentlélekkel, és isteni vezetésében részesüljek.

## Pünkösd utáni szerda II.

*Kántorböjt.*

A mai pünkösdi kántorböjt kettős Szentleckéjében a Lélekjárás újabb tulajdonságával ismerkedünk meg. Ezek a következők: 1. A lélekfakasztotta mámor. 2. A jelek és csodák. 3. A tömeg felelete.

### 1.

«*Vegyétek tudomásul és halljátok fületekkel szavaimat: Nem részegek ezek, ahogy gondoljátok, hiszen a napnak még csak harmadik órája vagyon.*» (Első Szentlecke.)

A Lélek-fakasztotta mámor oly jelentőségteljes, hogy a mai első Szentlecke szerint a körülállók önkéntelenül részegségre gondoltak, midőn azokat szemlélték, akikre leszállott az isteni Lélek. Erről természetesen, mint Szent Péter mondja, szó sem lehet. Itt inkább azzal a rendkívüli lelkiállapottal állunk szemben, amely az isteni Lélek eljövetelét és kegyelmi kihatását jellemzi. — *a)* A Lélekjárás mámora, az isteni Lélekkel való töltekezés olyan teljességét hozza magával, amely teljesen kikapcsolja az egyéniséget és a

Lelket szólaltatja meg. Nem emberi egyén beszél, hirdeti az igét és szemléli a jövő titkait, hanem az isteni Lélek, Aki teljesen betöltötte és e kegyelemteljes látogatás idejére — hogy ugy mondjam — felfüggesztette az emberi egyéniség minden megnyilvánulását. — *b)* A Lélekjárás tüzet gyujt az emberben, és oly szeretetre gerjeszti, amelynek izzása az elviselhetőség legfelsőbb fokát éri el és önkívülettel határos állapotba helyez. Azok, akiket az isteni Lélek látogatásával tüntetett ki, a szeretet irígylésreméltó áldozataivá váltak, és ezáltal oly boldog állapotba jutottak, amely minden emberi elképzelést felülmúl. — *c)* Jellemzi e rendkívüli hatásos Lélekjárást, hogy e szent pillanatokban megszűnnek a korlátok, és a Lélek által meglátogatott emberi egyéniség előtt feltárulnak az isteni misztérium titkai, a jövő eseményei, és a szerencsés meglátogatott az isteni Lélek szemével pillant az előtte feltárult titkok mélységébe. — Egyáltalán ne csodálkozzunk, hogy az isteni Lélek által meglátogatottakon meglátszik a Lélek-

járás összehasonlíthatatlan mámora. Büszkék lehetünk, hogy vannak még emberek, akiket az isteni Lélek ily rendkívüli kitüntetésre méltat, és hálát adhatunk az Úrnak mindazon kegyelemért, amely e ritkaszép látogatásból fakad.

*Elhatározás:* Nem tudom, hogy részesülök-e valaha az isteni Lélek látogatásával kapcsolatos mámorban. De nem is lényeges; fő az, hogy minden törekvésemmel kiérdemeljem a Szentlélek bennem való, emberi gyarlóságomat kitöltő lakozását, a nyomában fakadó szeretet tüzét, és a vele kapcsolatos bepillantást az örök igazság mélységeibe.

2.

«*Ama napokban: az apostolok keze által pedig sok jel és csoda történik vala a nép között.*» (Második Szentlecke.)

A mai liturgia második Szentleckéjében arról is értesülünk, hogy az apostolok és a tanítványok az isteni Lélek erejével csodákat műveltek, és

működésüket rendkívüli jelek kísérték. Ezen sem csodálkozhatunk, mert tudnunk kell, hogy a jelek és csodák szintén hozzátartoznak a pünkösdi Lélekjáráshoz és a Szentlélek adományaihoz. Ennek nagy jelentősége és rendkívüli hatása van. — *a)* Szükség van a Szentlélek-művelte jelekre és csodákra, hogy a kívül álló tömeg a külső jótetemények, gyógyulások stb. nagyságáról és jelentőségéről az isteni kegyelem benső jótetményeire következtethessen, és megértse, mennyivel nagyobbak és lényegesebbek a külső jeleknél és gyógyulásoknál azok a benső, lelket átalakító csodák, amelyeket a Szentlélek látogatása eszközöl az emberekben. — *b)* Jelek és csodák által Isten szerepe válik nyilvánvalóvá és világossá. A kívülállók és jelenlevők a jelek és csodák által ébrednek annak tudatára, hogy mily nagy szerepet játszik Isten az emberi életben, mennyire szükséges, hogy beleszóljon alakulásába, és mennyire elkerülhetetlen, hogy irányítsa kibontakozását. A tömeg ezt akkor érti meg a legvilágosabban, amikor látja, hogy

az apostolok a Szentlélek erejével gyógyítják a betegeket és támasztják fel a halottakat. Ilyenkor meggyőződhetik, hogy Isten rendkívüli beleszólása nélkül e sokat megpróbált emberek élete egész más irányban fejlődött volna. — *c)* A jelek és csodák, amelyek a Szentlélek erejével történnek, végtelenül termékenyeknek bizonyulnak, mert, mint a mai liturgia második Szentleckéje is kiemeli, általuk feltétlenül növekedik a hívők száma és gyarapszik az üdvözültek serege. Sokszor jelekre, csodákra, rendkívüli megnyilvánulásokra és megrázó jelenetekre van szükség, hogy a lelkek felocsudjanak kábultságukból, és ráeszméljenek, hogy eddigi életük csak azért volt boldogtalan, mert hiányzott belőle a tengely, az egyedül boldogító Isten. — Az isteni Lélek nagyon jól tudja, mit művel, midőn az apostolok és tanítványok keze, sőt még árnyéka által is jelekkel és csodákkal lepi meg az emberiséget. Hálát adhatunk Neki az ebben rejlő nagy megértésért és rendkívüli következményeiért, a hívők gyarapodásáért és

a Krisztusban hívő tömegek megszilárdulásáért.

*Elhatározás:* Tisztelem és becsülöm az isteni Lélek által művelt jeleket és csodákat, de remélem, hogy nem szorulok reájuk. Én jelek és csodák nélkül is meg vagyok győződve az isteni Lélek rendkívüli erejéről, Akit csak arra kérek, erősítse bennem e hitet, és tegye termékennyé pünkösdi élményemet.

3.

*«Az Úrban hívő férfiak és nők sokasága egyre növekszik vala, ugyannyira, hogy kivitték a betegeket az utcára és hordágyakra és nyoszolyákra rakták őket, hogy mikor Péter jön, legalább az árnyéka érje valamelyiküket és megszabaduljanak betegségeiktől. Sőt Jeruzsálem szomszédos városainak népsokasága is odatódult, hozva a betegeket és a tisztátalan szellemektől gyötrötteket, akik mind meggyógyultak.»* (Második Szentlecke.)

A Szentlélek erejével történő jelek és csodák oly nagyok és feltűnők, hogy nem maradhatnak észrevétlenül: a

tömegnek tudomást kell szerezni róluk és állást kell foglalni velük szemben. A tömeg felelete, amelyben ezen állásfoglalás is benne foglaltatik, megkapó. — *a)* A tömeg elsősorban — mint a mai Szentlecke mondja — nagyrabecsülte az apostolokat és tanítványokat, kiknek keze által maga a Szentlélek működött. A tömeglélek csalhatatlan intuícióval érezte meg, hogy az apostoli férfiak megérdemlik a megbecsülést, és ezáltal nemcsak az apostolokat akarta megtisztelni, hanem az isteni Léleknek óhajtott hódolni, Aki általuk működött. — *b)* A tömeg feleletében praktikus érzéke és gyakorlati beállítása is megnyilvánul. Sietve tódulnak haza, betegeiket hordágyra, nyoszolyákra rakják és kihozzák az utcára abban a reményben, hogy az isteni Lélek emberei, az apostolok, oda is eljönnek és meggyógyítják szeretteiket. Várakozásukban nem is csalatkoztak, a csoda megtörtént, és a meggyógyultak boldogan térnek vissza otthonukba és magasztalják az Istent, Akinek e váratlan fordulatot köszönhették. Ezáltal, mint a mai

Szentlecke külön kiemeli, lényegesen gyarapodott a hívek sokasága és — *c)* «fama crescit eundo», a gyógyulások híre villámgyorsan terjedt el az egész környéken úgy, hogy a közeli városok és falvak lakói is tömegesen tódultak Jeruzsálembe, hogy részesüljenek a nagy Lélekjárás jótéteményeiben. Ez is a fiatal kereszténység javára vált és az isteni Lélek szándékait szolgálta, mert csak terjesztette Krisztus igéjét és Isten dicsőségét. Itt már a fiatal Egyházban rejlő benső dinamika első ragyogó tünetével állunk szemben, melynek fejlődését még többször lesz alkalmunk tapasztalni. A tömeg nagyszerűen felel Isten hívó szózatára, megérti a Lélekjárást, befogadja a kegyelmet és odatalál Krisztushoz, Aki azért küldötte az isteni Lelket, hogy magához vonzzon mindeneket.

*Elhatározás:* Nem ártana, ha egy kicsit szégyelném magam, mert a tömeg másként felelt a pünkösdi Lélekjárásra, és nálamnál sokkal jobban becsülte meg annak jelentőségét. A Lélekjárás még nem

múlt el, és még maradt egy kis idő, hogy észbe kapjak és felhasználjam a bennerejlő kegyelmet. Most pedig azt kérdezem, mit tegyek, hogy jobban feleljek a Lélekjárásban rejlő hívó szózatra és több kegyelmet merítsek e páratlan ajándékból? E kérdésre majd lelkiismeretem és gyakorlati érzékem válaszol.

### Pünkösd utáni szerda III.

*Kántorböjt.*

A mai Evangélium szavai különös jelentőséggel bírnak a pünkösdi Lélekjárás világosságában. Ebből a következő igazságokat emeljük ki: 1. Az Atya örök vonzóereje. 2. Az isteni tanítás. 3. Az örök feltámadás.

1.

«*Azon időben: mondá Jézus: senki sem jöhet Énhozzám, hacsak az Atya, Ki Engem küldött, nem vonzza őt.*» (Evangélium.)

Krisztus Urunk félreérthetetlen világossággal emlékezik meg azon ellen-

állhatatlan vonzóerőről, amely az Atyából árad lelkünkbe. Ezzel annál is inkább kell foglalkoznunk, mert eltekintve attól, hogy e vonzóerő kellő megbecsülése és felhasználása nélkül nem érhetjük el örök célunkat, gyakorlatból tudjuk, hogy ebbeli fogalmaink nem a legvilágosabbak. Az Atyából kiáradó vonzást következőképen kell értenünk: — *a)* Az Atya, az első isteni Személy, nemcsak örök cél és végső beteljesülés, hanem egyszersmind kiindulópont. A teremtmények a teremtés fennkölt gesztusa által Őbelőle fakadtak ki és kerültek bele az élet szédítő forgatagába. Magától értetődik, hogy ezek, mint teremtmények, az Atya, az örök Teremtő tulajdona, Aki nem mond le róluk és magához vonzza őket, hogy az élet próbaideje letelte után Vele egyesüljenek és Benne leljék beteljesülésüket. — *b)* A vonzóerő «per quem trahuntur», amely által magához vonzza őket, a nagy Küldött az isteni Lélek. Őróla mondja Krisztus, «docebit vos omnia», mindenre megtanít; és Ő az, Aki megismerteti velünk az

Atyát és feltárja előttünk lényegét. A Lélek közvetíti nekünk az Atya hívó szózatát és Ő vezet vissza zseniális életalakítása által egy hosszú emberi életen keresztül énünk kiinduló pontjához, a teremtő Istenhez. — *c)* Előbb azonban Krisztushoz, az isteni Megváltóhoz vezet, hogy részesüljünk a megváltás kegyelmében, megtisztuljunk bűneinktől, bővelkedjünk kegyelmekben, megtanuljunk tökéletesen élni, és így meggazdagodva találjunk vissza beteljesülésünkhöz, a mennyei Atyához. — Az örök Atya vonzóereje és hívó szózata ellenállhatatlan, mert a Szentlélek ad neki külön nyomatékot, és Ő gondoskodik arról, hogy meghalljuk szózatát és kövessük parancsát.

*Elhatározás:* Már sokszor tapasztaltam a mennyei Atya vonzóerejét és most a pünkösdi Lélekjárás boldog napjaiban komolyan felteszem magamban, hogy életemet e nagy vonzás ritmusa szerint szervezem meg, és nemcsak hogy nem állok ellent neki, ha-

nem, ellenkezőleg, törekszem, hogy mindenben kövessem hívó szózatát.

2.

*«Meg vagyon írva a prófétáknál: mindnyájan az Istentől lesznek tanítva.»* (U. o.)

Krisztus Urunk arra is figyelmeztet a mai Evangéliumban, hogy Isten mint gyermekeit iskolájába vesz és külön tanításban részesít. Felesleges e kegyelem jelentőségét magyarázni, de szükséges, hogy közelebbről szemléljük az isteni tanításban rejlő kimeríthetetlen szépséget. — *a)* Nem szabad elfelednünk, hogy Isten külön tanítómestert küldött hozzánk, Akinek tüzes igéjével a pünkösdi Lélekjárás boldog napjaiban ismerkedtünk meg. A Szentlélek Isten nagy Tanítómestere, Aki azért jött, hogy felfedje Krisztus tanítása mély értelmét, feltárja annak örök szépségeit és képesítsen Krisztus igéje, az örök igazság méltó befogadására. — *b)* Isteni Tanítómesterünk, a Szentlélek, e nevelő munkásságát egyéni sugallataival egészíti ki, amennyiben megtanít lelki

életet élni; krisztusi tökéletességre nevel és minden szempontból irányítja benső, természetfeletti törekvéseinket. Nagy nevelő az isteni Lélek, és csak neki köszönhetjük, hogy lelki arculatunk lassan Krisztus isteni fiziognómiájához válik hasonlóvá. — *c)* Mindezt azzal tetőzi be, hogy élesíti benső hallásunkat, és képessé tesz, hogy sugallatait soha el ne mulasszuk. Ezáltal biztosítja a nevelés sikerét és a krisztusi Arculat bennünk való kialakulását. — Rendkívül értékes tanításban részesülünk, és Isten külön tanítómesterrel tüntetett ki. Hálájuk meg e páratlan jóságot és legyünk méltó tanítványai a nagy Mesternek, az isteni Léleknek.

*Elhatározás:* Boldog vagyok, hogy tanulhatok; és nem szűnök meg az isteni Lélek igéjére hallgatni. Tanításából levonom a gyakorlati következményeket, és úgy alakítom életemet, hogy mindenki felfedezze benne az isteni Lélek sugallatai ragyogó visszfényét.

3.

*«Én feltámasztom őt az utolsó napon.»* (U. o.)

Az Úr teljes munkát végez — tudjuk meg Krisztus Urunk szavaiból —, és ezért tekintetbe veszi a dualizmust, vagy kettősséget, amelyen emberi természetünk alapszik, és amelynek következtében lélekből és testből állunk. Ezzel kapcsolatban a következőket kell megjegyezni: — *a)* Isten az emberi szervezetről, teremtése e remekművéről sem feledkezik meg. Végelemzésben a test a Szentlélek által megszentelt lélek hajléka. A lélek tehát megszenteli a testet, és bizonyos fokig belekapcsolja a természetfölötti világrendbe. Ebben rejlik az emberi test méltóságának és jelentőségének egyik legszebb vonása. — *b)* Fokozza ezt a megszentelést az emberi szervezet azáltal, hogy a léleknek szolgál, és mint nemes eszköz, a lélek érdekeit mozdítja elő. Ezáltal önmagát szenteli meg és, ha szabad e kifejezést használni, túlnövi önnön jelentősége határait. — *c)* Ezáltal érdemli ki dicső feltámadását, amelyről Krisztus

Urunk beszél a mai Evangéliumban. Ennek világosságában megértjük, hogy az Úr nem feledkezik meg az emberi testről, és feltámasztja az utolsó napon, mert elképzelhetetlen volna, hogy az emberi testben rejlő értékek elporladjanak. — Fokozza életerőnket az a tudat, hogy örök életünkben testünk is — amely annyi jócselekedetnek volt önzetlen eszköze — részesül és ezáltal növeli mennyei boldogságunk tökéletességét.

*Elhatározás:* Jó volna, ha homlokomra írnám Krisztus ígéretét, de miután ezt nem tehetem, szívembe vésem szavait és sohasem feledkezem meg róla, hogy testem is feltámad az utolsó napon. Ennek következtében óva őrködöm afelett, hogy testemet bárminemű nemtelen cselekedet által megszentségtelenítsem.

**Pünkösd utáni csütörtök.**

Miután a mai szentmise szövege a Szentlecke és az Evangélium kivételével azonos pünkösd vasárnapja liturgiájával, a mai napra csak egy

elmélkedést tűzünk ki, és annak alapjául az Evangéliumot vesszük, amelyben az apostolok küldetésével ismerkedünk meg. Gondolatainkat a következő pontokba foglaljuk össze: 1. Az áldott hatalom. 2. Az apostolok küldetése. 3. A rendkívüli módszer.

## 1.

*«Azon időben: összehívá Jézus a tizenkét apostolt, erőt és hatalmat ada nekik minden ördögök felett, és a nyavalyák gyógyítására.»* (Evangélium.)

Krisztus, az isteni Megváltó különös hatalommal ruházza fel az apostolokat. Önnön kifogyhatatlan teljességéből ad, és a belőle fakadó erővel megajándékozva készíti őket elő a nagy küldetésre. Ha e hatalmat közelebbről szemléljük, feltűnik, hogy — *a)* nem jelent egyebet, mint a Krisztus és az apostolok között fennálló folytonos kapcsolatot. Krisztus hatalmát az apostolok csak addig bírják, és Krisztus erejével csak addig működnek, amíg az a fennálló szoros kapcsolat révén lelkükbe átárad. A kapcsolat

megszakadtával, mint az elvetemült Júdás esetében láttuk, a hatalom áradata is megszakad, és a hatalomban való részesülés is megszűnik. — *b)* Az apostolok ennek következtében Krisztus erejével működnek és eszközként szerepelnek. Az általuk megnyilvánuló és személyükhöz kötött hatalom nem tulajdonuk, csak rájuk van bízva, hogy segítségével teljesítsék küldetésüket és kényszerítsék térdre az emberiséget a megváltás véres, de üdvösséget fakasztó keresztje előtt. — *c)* E hatalomban azért részesülnek, hogy kizárólag és mindenekfelett a lelkek érdekeit szolgálják. Lelki és nem földi hatalomról van szó, melynek ambíciói, célkitűzései és eredményei nem e világból valók. Aki túllépi a Krisztus által vont határokat, megszakítja a Krisztussal való kapcsolatot, és miután visszaél vele, elveszíti a reábízott hatalmat. — Az isteni Megváltó nem csekély hatalmat bízott apostolaira és ezáltal lábukhoz kényszerítette a világot. Megtörhetetlen lelki hatalomról van szó és csak annak köszönhetjük, hogy részesül-

tunk az üdvosség ajándekában és odataláltunk Istenhez.

*Elhatározás:* Meghajlok az apostolokra bízott hatalom nagysága előtt, és elfogadom annak reám vonatkozó kihatását. Ha pedig onmagam is apostolkodom, e hatalom bennem lévő parányi kis részét azáltal hálálom meg, hogy Krisztus Szentséges Szíve szándékainak megfelelően használom a lelkek javára.

2.

*«És elküldé őket, hogy hirdessék az Isten országát és a betegeket meggyógyítsák.»* (U. o.)

Az isteni Megváltó külon küldetéssel bízta meg az apostolokat. Ezáltal nagy megtiszteltetésben részesíti a Tizenkettőt és az emberiség számára feltárja az üdvozülés kapuit. — *a)* Elsősorban azzal bízza meg őket, hogy hirdessék Isten országát. Szent Pál is azt mondja a rómaiakhoz írt levelében (10, 17), hogy a hit kegyelmében is hallás által részesülünk. Ez annál érthetőbbé válik, ha az Isten igéjében

rejlő hatalomra és az általa megnyilvánuló benső dinamikára gondolunk. Az ige ugyanis nem annyira az apostolok elevensége és életképessége (hiszen ők is csak emberek voltak), mint a benne rejlő benső dinamika által terjedt el futótűzként a világon és hódította meg az emberiséget. — *b)* Az apostolok küldetése főleg abban áll, hogy Isten országát hirdessék, dicsőségéről beszéljenek és azt alakítsák ki a halhatatlan lelkekben. Ők tehát küldetésük révén Isten országának érdekeit mozdítják elő és annak a gyönyörű birodalomnak a szolgálatában állanak, melynek tengelye az örök igazság és légköre Isten megszentelő kegyelme. — *c)* Kiegészítik ezt azáltal, hogy a betegeket gyógyítják. Ezt nemcsak testi vonatkozásban kell érteni, mert az apostolok küldetésük által mindennemű betegségre, a testi és lelki bajokra találtak orvosságot: nemcsak beteg testek, szenvedő szervezetek vannak hatalmukra bízva, hanem beteg lelkek is. Az apostolok ezekhez is küldettek, hogy hatalmuk teljességéből és az

isteni Ige erejével meggyógyítsák és krisztusi életre képesítsék őket. — Páratlan az apostolok küldetése, amely teljesen a hatalom és az ige tüzének jegyében áll. Minél többet foglalkozunk e küldetéssel, annál jobban megértjük, hogy Isten mily eszközökkel terjesztette el az örök igazság ismeretét és részesítette az emberiséget a megváltás kegyelmében.

*Elhatározás:* Az apostolok küldetése reám is vonatkozik, és az isteni ige előttem is felhangzik. Nagyobb súlyt kell fektetnem az isteni ige meghallgatására, és ennek következtében pontosabban járok el az elkerülhetetlenül szükséges szentbeszédekre. Ha pedig magam is az apostolok utódai közé tartozom, akkor komolyan veszem az igehirdetés nemes feladatát, lelkiismeretesen készülök annak teljesítésére és minden erőmmel azon vagyok, hogy az isteni ige lelkiismeretes magvetője legyek.

3.

*«És mondá nekik: semmit se vigyetek az útra; se botot, se táskát, se kenyeret, se pénzt, se két köntöstök ne legyen. Amely házba betértek, ott maradjatok és onnan ki ne menjetek. És ha valahol nem fogadnak be titeket, kimenvén abból a városból, még lábatok porát is rázzátok le bizonyságul ellenük. Elmenvén tehát, bejárák a falvakat, hirdetvén az Evangéliumot és gyógyítván mindenütt.»* (U. o.)

Az isteni Megváltó rendkívüli módszert alkalmaz az apostolokkal szemben, és működésüket külső, pusztán emberi értelemben véve szegényes, kopott, mezítlábas keretek közé szorítja. — *a)* Megtiltja nekik, hogy valamit is magukkal vigyenek. Elég hatalommal ruházta fel őket, és ami a kegyelmi ajándékokat illeti, azokkal sem fukarkodott. Semmi szükség sincs arra, hogy emberi eszközökkel törekedjenek a lelkekhez közeledni és túlságosan anyagi beállítottságuk által szégyent hozzanak az isteni Gondviselésre. Ezért feltétlen szerénységet, nélkülöző szegénységet és ennek meg-

felelő fellépést követel meg tőlük. — *b)* Továbbá arra kötelezi őket, hogy amely házba egyszer bementek, ott maradjanak. Ez azt jelenti, hogy élvezzék a nekik nyújtott vendégszeretetet és egyáltalában a szeretet alamizsnájából éljenek. — *c)* Arra is figyelmezteti őket, hogy nem egyszer zárt ajtókra fognak találni, és megmondja nekik, hogy ebben az esetben mi a teendőjük. Szavaiból kitűnik, hogy a fősúlyt benső kiforrottságra, lelkinyugalomra, kegyelemteljes higgadtságra fekteti. Nem akarja, hogy csodálkozzanak a rossz fogadtatáson és fejüket fájdítsák miatta, hanem megkívánja, hogy természetesnek találják ezt a lehetőséget is, és nyugodt alázatossággal fogadják az őket érő megaláztatást. — Krisztus rendkívüli módszere nagyszerűen bevált, és lényegesen hozzájárult ahhoz, hogy a lelkek felismerjék szeretetteljes szándékát, befogadják kegyelmét és üdvösséget fakasztó igéjét.

*Elhatározás:* Megértem az isteni Megváltó szándékát, és egyáltalán nem csodálkozom

azon szerény kereteken, amelyek között mozog az apostoli munka. Megbecsülöm a szent szerénységet és szegénységet, és ha világi ember vagyok, szeretettel enyhítem Krisztus apostolai gondjait. Ha pedig magam is az apostolok utódjaihoz tartozom, rajongva lelkesedem a hivatalommal együttjáró szerénységért és szegénységért, és nem szégyenlem, ha kopott a ruhám és elnyűtt az öltözetem, mert a fősúlyt arra fektetem, hogy lelkem ragyogjon Isten kegyelmében.

### Pünkösd utáni péntek I.

*Kántorböjt.*

A mai Introitus szövege meglepő plaszticitással közvetíti nekünk azok benső tüzes lelki hangulatát, akik számára a Lélekjárás valóban benső élményt és kegyelemben való gazdagodást jelentett. A liturgikus szöveg alapján e boldog lelki állapotot a következő főbb vonásaiban ismerjük

meg: 1. A dícsérő száj. 2. Az éneklő száj. 3. Az örvendező száj.

## 1.

«*Teljék el szájam dícséreteddel, Allelúja.*» (Introitus.)

A mai Introitusban Dávid, a királyi zsoltáros jut szóhoz (70. Zsolt. 8, 23), aki rendkívüli intuícióval és prófétai éleslátással szemlélte a jövőt, és abban előre meglátta azoknak a lelkiállapotát, akik korlát nélkül kapcsolódtak bele a Lélekjárás tüzes áramlatába. E boldog lelkiállapotot elsősorban a dícsérő száj jellemzi, amelyről a Zsoltáros azt mondja: «Teljék el szája dícséreteddel». Az istendícséretteltelt száj, mint a kegyelemben bővelkedő lélek orgánuma, valóban az isteni Lélek alakítása és egyik legszebb, mesteri alkotása. — *a)* Az isteni Lélek — Akiről egy másik elmélkedésben fogjuk hallani, hogy az igazság tanítója — azáltal tesz gazdaggá és diszponál méltó istendícséretre, hogy reávilágít Isten tulajdonságaira, végtelen nagyságára, felfoghatatlan méltóságára, irántunk tanú-

sított szeretetére, és ezáltal az Istent dícsérő lelkében oly bőséges anyagot halmoz fel, hogy ezzel annak orgánuma, a száj is eltelik és a nemes istendícséret tökéletes hangszerévé válik. — *b)* Az isteni Lélek tovább fokozza ebbeli működését, megérteti velünk mindennek jelentőségét, és reámutat az ezen értékek és lelkünk között fennálló kapcsolatokra. Tehát nemcsak általánosságban mutatja meg nekünk az isteni tulajdonságok imádásraméltó nagyságát, hanem egyéni vonatkozásban is ; és átélteti velünk e kapcsolatok bensőséges jelentőségét. Ezáltal csak elmélyíti az istendícséret elapadhatatlan forrását. — *c)* Közvetlen következménye : a bennünk megnyilvánuló istendícséret. Ez már a lelkünkben fakadt forrás túláradása, a nagyfeszültségű benső érzelmek, amelyek a Szentlélek megvilágosító kegyelmének következményei, vulkánikus és dallamos kipattanása, amely lényegében véve nem egyéb, mint az az imaszolgálat, amelyet Szent Benedek «opus Dei»-nek, Isten művének nevez, és amelynek lírai és muzi-

kális megnyilvánulásai a zseniális emberi alkotások legértékesebbjei közé számíttatnak. Az emberi lélek ebben az esetben is a «Szentlélek hárfájának» bizonyul. E hangszer legzseniálisabb mestere az isteni Lélek, Akinek sugallata pazar melódiákat csal ki belőle.

*Elhatározás:* Érzem lelkemben a pünkösdi Lélekjárás nyomában fakadt termékenységet, és tudom, hogy ezt csak azáltal enyhíthetem, ha a bennem duzzadó feszültséget a dallamos istendícséret örökszép melódiáiban vezetem le. A fősúlyt arra fektetem, hogy amíg istendícséretre nevelt szám az Úr dicsőségét énekli és lelkem, a Szentlélek hárfája, a Lélek sugallatai nyomában himnuszokat zeng, addig életalakításom is egy ritmusban haladjon vele és minden cselekedetem nemes istendícséret legyen.

2.

*«Hadd énekeljen. Allelúja.»*
(U. o.)

A Szentlélek — és ezt az Egyház tapasztalata is bizonyítja — zseniális alkotója és irányítója az istendicséret teljesítményének. — *a)* Énekbe, dallamba, himnuszba és szimfóniába foglalja a szív hangulatát, az érzelemvilág hullámzását, az akarat lelkesedését és az értelem isteni világossággal való töltekezését. Felülmúlhatatlan költővé válik, és sugallatai nyomában zsoltárok keletkeznek, szekvenciák alakulnak, himnuszok fakadnak és áradnak a szív ritmusának megfelelő dallamok szárnyán az Úr felé. Ezekből pattan ki az istendicséret szikrázó tűzijátéka, és ezek fonódnak egybe, hogy a zsolozsmában, a liturgikus imaszolgálatban, a szakrális istendicséretben (Breviárium) állandósuljanak, és váljanak az «Ecclesia orans», az imádkozó Egyház lelki javára és az Úr nagyobb dicsőségére.— *c)* Ezen éneklő imádásnak és dallamos hódolatnak egyáltalán nem jellemvonása a röpke hangulat, mert nem

egyszeri Isten felé fordulásról és szívbeli túltengésről van szó, hanem az imaszolgálat folytonosságáról, amely szisztematikus rendszerbe szedi az istendícséret melódiáit anélkül, hogy azokat magasívelésű szárnyalásukban korlátozná. Ezáltal alakítja ki a liturgikus istenszolgálatot, és teszi gazdaggá azoknak az életét, akik a benne való részesülés által szentelik meg lelküket és válnak a világ üdvösségére.

*Elhatározás:* Már az is nagy kegyelem, hogy tudok énekelni, és szabad énekelnem. Ebből a szempontból fogom föl az imaszolgálatot, és annak melódikus dallamába lelkem minden gazdagságát belefektetem, hogy az isteni Léleknek bebizonyítsam, hogy nálam sem járt hiába, mert legalább megtanultam Isten dicsőségét zengeni.

3.

*«Örvendezik majd ajkam, ha neked énekelek, Allelúja.»* (U. o.)

Isten dícséretében és az imaszolgálatban — ami egyébként dallamá-

ból is kicseng — az öröm végtelensége rejlik és érvényesül. Az Istent dícsérő imaszolgálatban rejlő öröm főbb vonásai a következők : — *a)* A szeretet. Szeretetből és nem kényszerből, még kevésbbé félelemből dícsérjük Istent. A pünkösdi lélekjárásban felfakadt világosság oly plasztikusan domborította ki az Úr szeretetreméltó lényét, hogy valóban tüzet gyujtott bennünk, és ennek ég felé törő lángolását, ragyogó világosságát az imaszolgálat istendícséretébe fektetjük bele. — *b)* Imaszolgálatunkat Isten nagyobb dicsőségére hálából is végezzük, mert, sajnos, nincs más módunk arra, hogy lerójuk kötelező hálánkat, és méltóképen megköszönjük azon jótetemények végtelenségét, amelyekben folyton részesülünk. Nem érdekből énekeljük Isten dícséretét, hanem hálából; mert tudjuk, hogy ezt veszi Isten, az örök Adományozó a legszívesebben és ebben leli örömét. — *c)* Imaszolgálatunkban a korlátlan csodálat öröme is kicsendül. Istenre irányzott és Őbenne összpontosított szemlélődő pillantásunkat a csodálat tágítja ki és

fejleszti át az imádó, meglepetésből-meglepetésbe jutó szemlélet végtelenségébe. E szemlélet nyomában, amely nem fogy ki a csodálatból, öröm fakad. Örvendünk, hogy Istenünk ily végtelenül csodálatraméltó és ennek azáltal adunk kifejezést, hogy hódoló csodálatunkat az imaszolgálat dallamába sűrítjük össze és így juttatjuk el a végtelenül csodálatraméltó Isten mennyei trónjának zsámolyához.

*Elhatározás:* Imaszolgálatomon és istendícséretemen meglássék, hogy alapja és tengelye a csodálatban elmerülő, szemlélődő öröm. Istendícséretem csak akkor válik az Úr nagyobb dicsőségére, ha erre az alapra helyezkedem, és liturgikus imaszolgálatomba mindazt az örömöt belefektetem, amelyre képes vagyok.

### Pünkösd utáni péntek II.

*Kántorböjt.*

Joel próféta szavai a mai Szentleckében a pünkösdi fény újabb sugarait ragyogtatják felénk. Túláradó

világosságában a következő igazságokkal ismerkedünk meg: 1. Az isteni Lélek az igazság tanítója. 2. A hajnali és esteli harmat. 3. A kielégítő táplálék. 4. Megszabadulás a megszégyenüléstől. 5. Isten népe között lakozik.

## 1.

«*Vigadjatok és örüljetek a ti Uratokban, Istenetekben: mert megadja nektek az igazság tanítóját.*» (Szentlecke.)

Joel próféta, aki bámulatos éleslátással szemléli a századok ködös homályán keresztül az eljövendő isteni Lelket és a Lélekjárás felülmúlhatatlan gyümölcseit, megtalálta a helyes kifejezést, amikor az isteni Lelket «doctor justitiae», — igazság Tanítójának nevezte. Az isteni Lélek ugyanis — mint tudjuk — azért jött, hogy megtanítson az igazságra és annak teljességével árassza el lelkünket. Küldetését azáltal teljesíti, hogy — *a)* megőrzi az Egyházban az igazság szellemét, s ezáltal oly lelkiséget alakít, amely feltétlen üdvösséghez vezet. Itt ugyanis nemcsak arról van

szó, hogy az isteni Lélek őrködik afelett, hogy a misztikus Krisztustest, az Egyház semmiben se térjen el az örök isteni igazságtól, hanem arról is, hogy mind a közösség, mind az egyének az igazság alapján alakítsák életüket úgy, hogy életük ezáltal igaz legyen és az örök üdvösség szellemével töltekezzen. — *b)* Az isteni Lélek annyiban is az igazság Tanítója, amennyiben az évszázadok folyamán a különböző korszakok szükségleteinek megfelelően páratlan, élő remekművekkel, a szentekkel ajándékozta meg a nagy keresztény közösséget. A szentek tökéletes életalakítása, amely példát ad nekünk és minket is megtanít a keresztény életművészetre, a Szentlélek sugallatának és kegyelmi gazdagságának legnemesebb alkotása. Ezeket azért teremtette a Lélek és állította tengelyként a századok kaotikus történésébe, hogy megerősítse bennünk az igazság és üdvösség szellemét és megtanítson hasonlóan cselekedni. — *c)* Az isteni Lélek ezenkívül megvilágosítja és megerősíti lelkiismeretünket, befolyásolja döntéseit,

s ezáltal úgy irányítja életünk folyását, hogy soha le ne térjünk az igazság útjáról és fogyatkozást ne szenvedjünk az üdvösség szellemében.

*Elhatározás:* Az isteni Lélek, Aki valóban az igazság Tanítójának bizonyul, hozzám is eljött, hogy pünkösdi fúvása nyomában az igazság világosságával s az üdvösség éltető szellemével töltekezzem. Megértem szándékát, e kettős alapra építem életemet, elmélyítem az igazság ismeretét és fokozom az üdvösség szellemét.

2.

*«Vigadjatok . . . Istenetekben: és árasztani fogja rátok a hajnali és esteli harmatot, mint eleintén.»* (U. o.)

Harmatra, megtermékenyítő esőre feltétlen szükség van. A természet is ezen alapon rendezkedik be ; és a lelkiéletben is vannak jelenségek, amelyek hasonló megtermékenyítő és felüdítő erőre vannak utalva. — *a)* A Próféta a mai Szentleckében nagyon helyesen

a reggeli harmatról, vagy mint egyesek mondják, a tavaszi esőről emlékezik meg. Ezt természetesen a Lélekjárásra, az isteni Lélek látogatására vonatkoztatja, amivel azt akarja mondani, hogy az isteni Lélek, mint a reggeli harmat vagy tavaszi eső, üdeséget fakaszt, frisseséget okoz és ezáltal előkészít a tűző nap hevére, a déli órák perzselő izzására, a küzdelem nehézségeire és a teljesítményekkel együttjáró áldozatokra. Nagyon tanácsos erre gondolni, midőn reggeli ájtatosságunkat végezzük és a nap munkájára Isten áldását kérjük. Az Anyaszentegyház liturgiája ebben is példát ad. A «Tertia»-ban (ezt a hórát a monasztikus közösségek a kora délelőtti órákban, kb. 9 óra tájban szokták végezni) a Szentlélek látogatásáért és kegyelmi ajándékaiért könyörög. — *b)* A Próféta az esteli harmatról vagy mások szerint az őszi esőről is megemlékezik. Ezt szintén — Joel szándékainak megfelelően — az isteni Lélek látogatására, a pünkösdi Lélekjárásra kell vonatkoztatni. Az esteli harmat, mint a kifejezésből is kitűnik,

azt jelképezi, hogy az isteni Lélek ajándékainak ereje a nap hevére következő enyhébb órákban, vagyis a küzdelem és a teljesítmény után pótolja az elhasznált erőt, s újból megtermékenyíti, teljesítő- és ellentállóképessé teszi az emberi lelket. Este, mielőtt nyugovóra hajtanók fejünket, erről is meg kell emlékeznünk, és esti ájtatosságunkban a Szentlelket arra kell kérnünk, látogasson el ismét hozzánk, pótolja erőnket, újítsa fel bennünk a kegyelmet, s ezáltal képesítsen a küzdelem folytatására. Ebben is az Egyház példáját követjük, aki a Kompletóriumban hasonlóképen cselekszik. — *c)* A hajnali és esteli harmat, a tavaszi és őszi eső nyomában termékenyül meg a Szentlélek által meglátogatott lélek, és bontakozik ki az, amiről a Próféta emlékezik meg a mai Leckében, midőn mondja, hogy «Isten csodákat tett velünk».

*Elhatározás:* Megfogadom a Próféta szavait és feltárom lelkem az isteni Lélek harmattal összehasonlítható látogatásai kegyelemteljes erejének. Reggel és

este erről emlékezem meg, és minden munkámat a Szentlélek erejének teljességéből végzem. Ha nem vagyok egyházi személy és mint olyan nem végzem naponta az Egyház zsolozsmáját, körülményeimnek megfelelően felteszem magamban, hogy naponta imádkozom a Terciát és Kompletoriumot, hogy reggeli és esti imádságom is megfeleljen a liturgikus követelményeknek.

3.

*«Akkor jóllakásig fogtok enni és megelégesztek és dícséritek majd a ti Uratok, Istenetek nevét.»*
(U. o.)

Joel próféta jövendölésének fent idézett szavai az Eucharisztiára és annak bőségére vonatkoznak. A pünkösdi Lélekjárás világosságában új színben látjuk az eucharisztikus bőséget és termékenységet. — *a)* «Jóllakásig fogtok enni» mondja a Próféta, mert az Eucharisztiában az életet vesszük és az élet kenyerét fogyasztjuk. Nem közönséges táplálékról, min-

dennapi erőpótlásról és felüdülésről van szó, hanem élettel való töltekezésről. — *b)* Ennek annál nagyobb fontosságot kell tulajdonítani, mert nem közönséges étellel állunk szemben, és nem mindennapi kenyérrel töltekezünk; duzzadó életről van itt szó, isteni teljességről, amelyet az Eucharisztiában Krisztus közvetít nekünk, és amelynek bőségéről a Próféta azt mondja, hogy: «Megtelnek a szérűk gabonával és bővelkednek a sajtók borral és olajjal». — *c)* Meg kell még jegyeznünk, hogy a Próféta nagyon helyesen abszolút jóllakásról, felülmúlhatatlan töltekezésről beszél. Ezen megjegyzésével a végtelenre céloz; ebben merülünk el mindenkor, valahányszor az Eucharisztiában az Élet Kenyerével, Krisztus szent Testével és Vérével tápláljuk lelkünket.

*Elhatározás:* Hálás vagyok a Prófétának, hogy ismételten felhívja figyelmemet az Eucharisztiában rejlő éltető bőségre és annak kifogyhatatlanságát a pünkösdi ragyogás világosságában mutatja meg. Az isteni

Lélek vezetése mellett én is részesülni akarok az Eucharisztia gazdagságában, annak megfelelően eucharisztikus életet élek, melynek tengelye az áldozat és az arra előkészítő liturgikus elmélkedés.

4.

*«És nem szégyenül meg az Én népem mindörökké.»* (U. o.)

Joel próféta ezen szavakkal nagy igazságra figyelmeztet. Rámutat arra, hogy a Szentlélek által meglátogatott közösségnek és egyénnek semmi oka sincs rettegve félni és gondterhesen aggódni, mert Isten jósága bőségesen gondoskodott védelméről. Nem szégyenülhet meg, mert — *a)* a Szentlélek fakasztotta és az Eucharisztia bővítette lelki termékenység tökéletesen megvédi a benső, a lélekben és az érzelemvilágban lappangó veszélyek ellen. Ezek a mai napig sok gondot okoztak nekünk, mert tudtuk, mily veszedelmet jelentenek és mennyire el vannak rejtve szemünk elől. Csak annyit tudtunk róluk, hogy vannak és léteznek, de nem ismertük lényegü-

ket, nem tudtunk kellőképen védekezni esetleges támadásaik ellen, és így jogosan aggódtunk életalakításunk sikeréért. E veszedelemtől ma már nem kell félnünk, mert a Szentlélek oly benső termékenységgel áldott meg, amely tökéletesen egyensúlyozza ezen szomorú lehetőségeket és megvéd váratlan támadások ellen. — *b)* Az isteni Lélek fakasztotta kegyelmi bőség külső veszélytől is megóv, mert annyira megszilárdít és acélossá tesz, hogy a kívülről jövő támadás sem árthat lelkünknek. — *c)* Megvéd ezenkívül az újítások keresésének veszedelme ellen is. Igazságával és kegyelmével oly bőven ajándékoz meg és tölt be, hogy újításokra, idegen gondolatokra, veszedelmes irányzatokkal való kacérkodásra semmi kedvünk sincs. Így nem kerülünk többé azon veszélybe, hogy kárhozatos újítások okozzanak romlást lelkünkben és térítsenek le az üdvösség útjáról.

*Elhatározás:* Tudom, hogy a Próféta igazat mond és mindörökké nem szégyenülök meg, mert a Szentlélek

védelmezi lelkemet. Erejének teljességével vértezem fel magamat és vívom imádságos, izzó, a Lélek kultuszát ápoló lelkülettel az élet küzdelmeit.

5.

*«És megtudjátok, hogy Én vagyok a népek között, és Én vagyok a ti Uratok, Istenetek, és nincs több.»* (U. o.)

A Szentlélek, az Isten örök szeretete közöttünk lakozik, és folytonos jelenléte által szenteli meg mind a közösséget, mind az egyént. Megszentelő jelenléte következőképen nyilvánul meg: — *a)* Az Eucharisztiában Krisztus él tovább közöttünk, s szentséges Szívében ott izzik és lángol az örök szeretet, az isteni Lélek. — *b)* Jelen van a megkereszteltekben, benne lakozik kegyelme által a lelkekben és egyénileg irányítja életüket. — *c)* Jelen van ezenkívül a misztikus Krisztustestben, a beláthatatlan keresztény közösségben és őrködik, hogy az igazság és az üdvösség szelleme mindig termékeny maradjon. Ezáltal — *d)* biztonságot fakaszt és megerősíti

bennünk a meggyőződést, hogy jelenléte által Isten kezében vagyunk és semmitől sem kell félnünk. — *e)* A biztonság megnyugtató tudatának alapján képesít továbbfejlődésre és sikerteljes kibontakozásra. Alakító munkáról, a Krisztushoz való hasonlóság lelkünkben való megvalósításáról is csak akkor lehet szó, ha tudjuk, hogy biztos alapon állunk, és nem kell rettegnünk sem váratlan támadásoktól, sem az azokban rejlő meglepetések szeszélyeitől. — *f)* Ezáltal vezet győzelemre, biztosítja az örök életet és részesít az örökkévalóság boldogságában.

*Elhatározás:* Rendkívüli kegyelemben részesültünk, mert velünk van, él és küzd Istenünk. Ezt jól megjegyzem magamnak, és életem minden pillanatában, különösképen ha kísértésben vagyok és bűnveszély fenyeget, felelevenítem annak tudatát, hogy Isten jelenlétében élek, és semmi olyat nem szabad tennem, ami megsérthetné őrködő szemeinek felhőtlen tisztaságát.

## Pünkösd utáni péntek III.

*Kántorböjt.*

A mai szentmisében előforduló Könyörgések ismét új világosságban tüntetik fel az isteni Lelket és pünkösdi fúvásának gyümölcseit. Ezek a következők: 1. Az isteni Lélek összpontosító ereje. 2. Az áldozatot felemésztő tűz. 3. Gyarlóságunk segítsége.

### 1.

*«Add meg, kérünk, irgalmas Isten, Egyházadnak, hogy a Szentlélekben egyesülve semmiféle ellenséges támadás ne nyugtalanítsa.»* (Kollekta.)

Az Egyház életében oly feltűnően megnyilvánuló, tömör egységet képező összekötőkapocs az isteni Lélek, és megszakíthatatlan jelenléte. A Szentlélek ezáltal végtelen nagy szolgálatot tett Krisztus Egyházának, a misztikus Krisztus-testnek. — *a)* Nagy szerepet játszott az Egyház életének megindulását megelőző előkészületben. Az isteni Lélek a kinyilatkoztatás fokozatos kibontakozása által készítette elő a talajt, vagyis a halhatatlan lelkeket az Egyház megalapítására és üdvösséget

közvetítő fellépésére. Az ószövetségi szövegek tüzetes tanulmányozása ehhez a megállapításhoz vezet, amelyből az is kitűnik, hogy az isteni Lélek az Egyház megalapításához szükséges előkészületre végtelen és szeretetteljes gondot fordított és ezáltal tökéletes munkát végzett. — *b)* Az isteni Lélek az Egyház megalapításában és győzelmes életének megindításában is nagy szerepet játszott. A megalapításban Krisztussal működött közre, és midőn a Feltámadott mennybement és visszatért Atyjához, a Lélek leszállt az apostolokra, átváltoztatta belső jellemképüket; a kereszténység, Krisztus Evangéliuma hőseivé és vértanúivá avatta; elárasztotta belső világosságával; és széjjel küldötte őket a világba, hogy hirdessék az Evangéliumot és Krisztus nevében «lélekben és vízben» keresztelják meg a nemzeteket. — *c)* Az isteni Lélek az Egyház fenntartásában is közreműködik. Mint az előző elmélkedés egyik pontjában láttuk, jelenléte által szilárdítja meg az Egyház életét; Ő az a győzedelmes erő, amely ellen hiába küzdenek a

Krisztust gyűlölők seregei és amelyet a világ minden hatalmassága összevéve sem képes megtörni. — Az Egyházat valóban az isteni Lélek tömörítette osztatlan egységbe és szilárdította meg, hogy sziklává vált, melynek szírtjein megtörnek és habzó porrá zúzódnak az ellenséges támadások háborgó hullámai.

*Elhatározás:* Az Anyaszentegyházban mindig megérzem a Lélekjárás pünkösdi fúvását, és mindig meglátom az isteni Lélek gyujtotta fehérizzású tüzet. Ez óv meg minden bizalmatlan ingadozástól, és ez erősíti meg az Egyház győzelmébe vetett reményemet, oly mostoha körülmények között is, midőn minden reménység hiábavaló oktalanságnak látszik.

2.

«*Az adományokat, Urunk, melyeket színed elé viszünk, az az isteni tűz emésszen meg, amellyel a Szentlélek felgyujtotta a szivet, Fiadnak, Krisztusnak tanitványaiban.*» (Szekreta.)

Már az Ószövetségben is előfordult, hogy tűz csapott le az égből és hatalmas lángolással emésztette fel az oltárra tett áldozatot. E gyönyörű eseménynek azonban csak előképszerű jelentősége van, mert a beteljesülést az Újszövetségben találjuk meg, amelyben — mint a mai Szekréta is kiemeli — az isteni Lélek tüze emészti fel és ragadja magával az isteni trón zsámolya elé a tökéletes és beteljesült áldozatot (Eucharisztia). — *a)* A Szentlélek tüze az eucharisztikus áldozat keretein belül esik villámcsapásként oltárainkra, midőn Krisztus vértelen áldozatát mutatja be az Úrnak. Ezen szent tűz izzik ugyanis Krisztus főpapi szívében, és készteti, hogy számtalanszor felújítsa áldozatát és ismételten «Isten báránya» legyen, «Aki elveszi a világ bűneit». E tűz ragyogását a szentmise szakrális cselekménye keretén belül csak a vakok és elfásultak nem látják. A kegyelem gyermekei pedig háládatos lelkülettel szemlélik az Újszövetség oltárán a Szentlélek által gyujtott máglyatüzet, az örök szeretet izzását,

amely Krisztus eucharisztikus áldozatát «emészti meg» és teszi hathatóssá Atyja színe előtt. — *b)* Az Újszövetség áldozati máglyájának tüzéből reánk is átcsap az isteni szikra, és bennünk is izzásba hozza a szeretet tüzét, hogy a «vinculum caritatis» (Eucharisztia) révén mi is belekapcsolódjunk az Újszövetség áldozatába, és szerény áldozatunkat is ugyanazon tűz emésszе meg és juttassa hódolatként az Atya színe elé. — *c)* Az áldozati máglya gigászi lobogású tüze az egyetemes Egyházat is lángba borítja, és arra készteti, hogy fenntartsa Krisztus eucharisztikus áldozatának folytonosságát és számtalanszor megismételje az Újszövetség áldozatát «Krisztus emlékezetére». — Az isteni Lélek égből szállt tüze emészti meg az újszövetségi áldozatot és ragadja magával az Úr színe elé, hogy újonnan és újonnan kiengesztelje a bűn által megsértett isteni igazságosságot.

*Elhatározás:* Nem félek a máglya lobogó tüzétől és meglátom az Újszövetség áldozatában a Szentlélek izzását.

Tárt karokkal vetem bele magam az áldozat máglyatüzébe, és boldog vagyok, ha az égből szállt tűz engem is megemészt, hogy én is parányi részévé váljak Krisztus engesztelő áldozatának.

3.

*«Magunkhoz vettük, Urunk, a szent misztérium viszontadományát, alázatosan kérünk, hogy amit emlékezetedre tennünk parancsoltál, váljék gyengeségünk segítségévé.»* (Posztkommúnió.)

Az Eucharisztia jelentőségét a pünkösdi fényesség tüzében új megvilágításban látjuk, és arról győződünk meg, hogy — mint a Posztkommúnió mondja — «infirmitatis nostrae auxilium», gyengeségünk segítsége. — *a)* Gyengeségünket azáltal segíti, hogy feltünteti a párhuzamot Krisztus tökéletessége és önnön fogyatkozásaink között. Ennek alapján könnyen megismerjük a krisztusi tökéletesség és önnön életalakításunk között fennálló óriási különbséget, és annak különböző körülményeire és okaira is köny-

nyen rájövünk. E párhuzam szemléletét lényegesen megkönnyíti és termékennyé teszi az eucharisztikus áldozatra való méltó előkészület, a mindennapi liturgikus elmélkedés. — *b)* A párhuzamot nem tudjuk tétlenül szemlélni, és ezért levonjuk az elkerülhetetlen következményeket. Közeledni akarunk a krisztusi életalakítás eszményi beteljesüléséhez és ezt további kialakulásunkra, erkölcsi javulásunkat célzó jó feltételekkel és elhatározásokkal (gondoljunk ismét a liturgikus elmélkedés szerepére) eszközöljük. — *c)* A keresztülvitelhez és megvalósításhoz szükséges kegyelmi erőt, kitartást, állhatatosságot és lendületet az eucharisztikus áldozatban való részvétel által érdemeljük ki. Minél szorosabban csatlakozunk Krisztushoz, Aki az Eucharisztiában újonnan feláldozza magát érettünk, annál nagyobb a belénk áradó kegyelmi bőség, és annál biztosabb krisztusi életalakításunk termékenysége és sikere. — Az Eucharisztiában valóban gyengeségünk segítségére találtunk. Kegyelmi bősége és kimeríthetetlen gazdagsága teszi lehe-

tővé életalakításunk magasba ívelő szárnyalását és vezet a végső sikerhez.

*Elhatározás:* Gyengeségemnek én is tudatában vagyok, és következményeit nem palástolom. Lelkiismeretesen alkalmazom az Isten jósága által rendelkezésemre bocsátott orvosságot, és az eucharisztikus áldozatban keresem a szükséges segítséget.

**Pünkösd utáni szombat I.**

*Kántorböjt.*

Első elmélkedésünket a mai nap nagy eseményének, az egyházirend kiszolgáltatásának szemszögéből végezzük, és a liturgikus szövegek alapján a következő gondolatokkal foglalkozunk: — 1. Az újszövetségi beteljesülés eszköze. 2. Életünk tengelye. 3. Az oltár szolgái alakítója. 4. A lelkekben gyujtott tűz. 5. A bűntől való megóvás. 6. A megpróbáltatásban való megerősítés.

1.

«*Az Isten szeretete kiárad szívünkbe: a bennünk lakozó Szentlélek által.*» (Introitus.)

Az Újszövetség a beteljesülés korszaka. Ennek legtökéletesebb eszköze az isteni Lélek. — *a)* A beteljesülés lényegét a mai Introitus szövege állítja szem elé, midőn «Caritas Dei»-ről, isteni szeretetről beszél. Az Ószövetség hosszú évszázadai azért állnak átláthatatlan homályban és szerepelnek mint a megpróbáltatás hosszú időszaka, mert hiányzik belőlük a beteljesülés, és sóvárogva vágyakoznak az örök Atya, Isten, tökéletes szeretete után. Érzik, hogy ez az élet alapja és lényege, és keservesen szenvednek, mert életükből éppen az alapvető elem, a lényeges érték hiányzik. — *b)* Az Újszövetség magával hozta a beteljesülést, és mint a mai Introitus mondja «Isten szeretete kiáradt szívünkbe», pótolta mindazokat a hiányokat, amelyekben az Ószövetség szenvedett, és kitöltötte a tátongó ürt, amely a beteljesülés előtt elviselhetetlenné tette az életet. — *c)* Isten szeretete a Szentlélek által áradt ki szívünkbe és hozta meg a várva-várt beteljesülést. A pünkösdi élményben az isteni Lélek szállt le az emberiségre

és vett lakást a kegyelem gyermekeiben, hogy mindegyikükben meggyujtsa a beteljesülést jelentő szeretet tüzét, és kialakítsa Isten országát.

*Elhatározás:* Az isteni Lélek eljövetele által számomra is ütött a beteljesülés órája. Az Istenszeretet tüze, amelyet a pünkösdi Lélekjárás gyujtott, lelkemben is izzik, átalakítja életemet és új, tökéletesebb irányba tereli fejlődésemet. Azon vagyok, hogy ezen izzást lelkiismeretesen fokozzam és az új irányt soha el ne veszítsem.

2.

*«Kérünk, Urunk, öntsd lelkünkbe kegyesen a Szentlelket, mert az Ő bölcsesége teremtett és gondvisélése vezet minket.»* (Első Könyörgés.)

Az isteni Lélek, Aki az újszövetségi beteljesülést hozta nekünk, életünk tengelyének bizonyul. Ezt a gondolatot és a belőle kiáradó igazságot, a mai liturgia első Könyörgése közvetíti. Ebből megtudjuk, — *a)* hogy

teremtésünket az isteni Léleknek köszönjük. A Lélek világossága derengett a teremtés őshajnalának pirkadatában és ott fényeskedett bölcsőnknél, midőn a Teremtő jóvoltából a világra jöttünk, hogy életünk által nagyobb dicsőségére szolgáljunk. Az Atyával egylényegű isteni Lélek jelen volt teremtésünknél és közreműködött annak megvalósulásában. — *b)* Bölcsesége által tette ezt: amennyiben teremtésünknél mint az Atyával egylényegű Isten működött közre, és bölcsesége világosságával irányította megvalósulását. — *c)* Ezzel nem elégedett meg, és folytatta a megkezdett munkát. Az említett liturgikus szöveg erre is rávilágít, és azt mondja, hogy az isteni Lélek vezet az élet útjain. A bölcsőtől a sírig Ő kísér végig, irányítja lépteinket és támogat kegyelmi ajándékaival. — *d)* Gondviselés tehát Isten Lelke, Aki azoknak, kiknek bölcsőjénél állt és teremtésében résztvett, lelkiismeretesen gondját viseli, és biztosítja számukra az örök üdvösséget.— Mindent összevéve arra az igazságra jövünk rá, hogy az isteni Lélek éle-

tünk tengelye. Teremtésünkben, életalakításunkban és megdicsőülésünkben vezetőszerepet játszik, és kezdettől fogva Neki köszönhetünk mindent.

*Elhatározás:* A Szentlélekben megtaláltam életem tengelyét, és most úgy rendezkedem be, hogy életalakításom és annak minden teljesítménye csakis e tengely körül forduljon meg és az isteni Lélek világosságának fénykörében mozogjon.

3.

*«Ezt mondja az Úristen: Kiöntöm az Én Lelkemet minden testre és prófétálnak majd fiaitok.»* (Első Olvasmány.)

Joel próféta szavai nyomában azzal is megismerkedünk, hogy az isteni Lélek az oltár szolgái, Isten felszentelt papjai alakítója. A Próféta e remekszép jövendölését a liturgia a mai papszentelésre való tekintettel vette fel a szentmise szövegébe, és ezáltal szemünk elé akarja állítani, hogy az oltár szolgái, a felszentelt papok lelkiségük gazdagságát, hivatásuk szilárdságát,

munkásságuk minden gyümölcsét a papi lelkület alakítójának, az isteni Léleknek köszönhetik. — *a)* A Próféta azt mondja, hogy az Úr ma kiönti Lelkét. Nagy gyülekezet vár e szent napon pünkösdi vágyakozástól hevítve az isteni Lélek kiöntésére és a Lélekjárás átalakító kegyelmére. A papjelöltek, akik elszakadtak a vér kötelékétől és hosszú éveken keresztül küzdöttek a kegyelem beteljesüléséért, az Egyház cönákulumában gyülekeznek, hogy a főpap kézfeltétele által teljesüljön be bennük az élet egyetlen nagy pünkösdi élménye, a Lélekjárás, a Szentlélek eljövetele. — *b)* Joel próféta a mai liturgia Első Olvasmányában részletesen vázolja a Szentlélek eljövetelének következményeit, és plasztikusan domborítja ki azokat a kegyelmeket, amelyekben az újonnan felszenteltek részesülnek, hogy vállalhassák az apostoli munkát, eredménnyel hirdethessék Isten igéjét, és felelősségteljesen vezethessék a rájuk bízott lelkeket. — *c)* A Próféta a felszenteltek lelkében végbement nagy és eseményszerű átváltozás közvetíté-

sét azzal fejezi be, hogy az újonnan felszentelteknek jutott kegyelem gazdagságát megindokolja. Arra céloz ugyanis, hogy az újonnan felszenteltek apostoli működése a keresztény századok hagyományainak megfelelően mindenkit megtanít «segítségül hívni az Úr nevét és ezáltal üdvözülni». — A Prófétával ebben látjuk a papszentelés és az egyházirend Szentlélekfakasztotta kegyelmének legfényesebb megindokolását és legtökéletesebb beteljesülését.

*Elhatározás:* Az isteni Léleknek hálát adok, hogy az oltár szolgái, a felszentelt papok lelkületét ily tökéletesen alakítja. A mai kántorböjt szellemének megfelelően fohászkodom Hozzá, hogy ezt minél tökéletesebben tegye, és az újonnan szentelteket úgy vezesse, hogy apostoli működésük mindig Isten nagyobb dicsőségére és a lelkek javára váljék. Ha pedig önmagam is az oltár szolgái közé tartozom, akkor felelevenítem magamban — mint Szent Pál is

tanácsolja — a kézfeltétel által kapott kegyelmeket, és megígérem, hogy oltárszolgálatom ezentúl még tökéletesebb lesz.

4.

*«Gyujtson lángra minket, kérünk, Urunk, a Szentlélek azzal a tűzzel, amit Urunk Jézus Krisztus hozott a földre és hatalmas erővel akart felgyujtani mibennünk is.»* (Második Könyörgés.)

Már szó volt arról, hogy az isteni Lélek a szó legtökéletesebb értelmében tűz. A mai liturgia második Könyörgése alapján csak annak szemléletében merülünk el, hogy — *a)* az isteni Lélek tüze Krisztus ajándéka. Megváltónknak köszönhetjük, hogy a Lélek eljött hozzánk, kitüntetett látogatásával, tüzet gyujtott lelkünkben, és ezt hatalmas lángolású máglyává szította. — *b)* Krisztus azért küldötte a lelkeket lobogó máglyává átváltoztató isteni Lelket, hogy az Általa gyujtott tűz ne csak fellángoljon és azután önmagába összeroskadva, füstölgő parázsként aludjon ki, hanem hogy égjen, lángba borítsa a világot és

fensőbb, lelki értelemben véve megváltoztassa a föld színét. Krisztus tüzet akart gyujtani, mert tudta, hogy csak a tűz szikrázó izzása alakítja át a világot és ajándékozza meg a megváltás beteljesülésével az emberiséget. — *c)* A második Könyörgésben azért fohászkodunk a liturgiával, hogy az isteni Lélek valóban meggyujtsa lelkünkben a tüzet és «hatalmas erejével» tartsa fenn megtisztító és megtermékenyítő lángolását.

*Elhatározás:* Krisztus szándékainak megfelelően tárom fel lelkemet a Szentlélek tüzének, és csak azt kívánom, hogy én is lobogó máglya lehessek, melynek áldozati tüzében semmisül meg rosszabbik énem, és amelynek izzása hozzájárul ahhoz, hogy a megváltás a világban is beteljesüljön.

5.

«*Ama napokban: az Úr angyala leszálla Azariás és társaival a kemencébe és a tűz lángját kétfelé üté a kemencében és olyanná tevé a kemence közepét, mint harma-*

*ton a szellő lengedezését. Kiüte pedig a láng a kemence fölött negyvenkilenc könyöknyire: kiüte és megégeté azokat, akiket a kemence mellett talált, a kaldeusi király szolgáit, akik azt begyujtották. A tűz teljességgel nem illeté őket, semmi fájdalmukra és semmi bántásukra sem lőn.»* (Ötödik Olvasmány.)

A mai liturgia Azariás és társai sorsáról is megemlékezik, hogy jelképben vázolja az isteni Lélek eljövetelének egyik legnagyobb kihatását, a bűntől való megóvást. — *a)* A fent idézett szöveg elevenen festi meg és lángoló tűzzel hasonlítja össze azt a környezetet, amelyet a bűn alkot körülöttünk. Ezt önnön tapasztalatából mindegyikünk ismeri, és tudja, mily nagy veszélyt jelent. De arról is van tudomása, hogy a liturgikus szöveg szavai minden egyes esetben beteljesülnek, mert a kegyelem «a kemence közepét olyanná teszi, mint harmaton a szellő lengedezését», vagyis gondoskodik arról, hogy a megkísértett, ember lehessen talpán és a megpróbáltatás tüzében megállja a helyét. — *b)* A liturgia nagyszerűen

vázolja azoknak a sorsát, akik a kísértő környezethez tartoznak és rossz befolyásuk által másokat kísértenek és akik, mint a szent szöveg mondja «begyujtották a kemencét». Azok, akik a kísértés szolgáivá és közvetítőivé alacsonyították le magukat és embertársaik erkölcsi veszélyére törnek, rendszerint a kísértésben vesznek el, mert a tűz «kiüt és megégeti, akit a kemence mellett talál». — *c)* Nem így a megkísértettek, akik a szent szöveg tanúbizonysága szerint sértetlenek maradtak a lángoló pokolban, és nem valloták kárát, hogy a rettenetes kemencébe jutottak. Mindez az isteni Lélek kegyelmi kihatásának tudható be, Aki nem akadályozza meg ugyan, hogy féltékenyen szeretett gyermekei a kísértés kemencéjébe jussanak, de gondoskodik róluk a megpróbáltatás pillanatában, és érintetlenül óvja meg lelküket.

*Elhatározás:* Az isteni Lélek kegyelme engem is megóv a bűntől és kiszabadít a kísértő megpróbáltatás lángoló tüzes kemencéjéből. A fő

csak az, hogy mindig az isteni Lélek gyermeke legyek, Vele fenntartsam a kegyelemteljes kapcsolatot és legkisebb mértékben se szomorítsam meg Őt, Akit pünkösdkor Krisztus küldött védelmemre.

6.

*«Testvérek: Megnyerve a megigazulást a hitből, legyen békességünk az Istennél, a mi Urunk Jézus Krisztus által . . . és dicsekszünk az Isten Fia dicsőségének reménysége alapján. Sőt, dicsekszünk még a szorongatásokban is.»* (Szentlecke.)

A mai liturgikus szövegek Szentlélekről szóló tanítása a nemzetek apostola, Szent Pál szavaiban csendül ki, aki a Szentleckében gyönyörűen bizonyítja, hogy a megpróbáltatásban tapasztalt megerősítést is az isteni Léleknek köszönjük. — *a)* Alapja e megerősítésnek «Békességünk az Istennél, a mi Urunk Jézus Krisztus által». A Szentlélek ugyanis elsősorban arról gondoskodik, hogy Istennel való kapcsolatunk a tökéletes harmónia jegyé-

ben álljon és azt a legkisebb egyenetlenség se zavarja meg. Ezáltal megalapozza bennünk a békét, szorossá teszi Istenhez való viszonyunkat, és képesít, hogy befogadjuk a megerősítést, Isten kegyelmét. — *b)* E kegyelemben «dicsekszünk Isten fiai dicsőségének reménysége alapján», ami már megszilárdulást jelent. Kegyelemben részesültünk, erőt kaptunk, acélossá vált ellentállóképességünk és büszkén hivatkozhatunk arra, hogy a Lélekjárás mély nyomot hagyott lelkünkben és megerősített a megpróbáltatás nehéz óráira. — *c)* Kegyelemteljes dicsekvésünket és a lelki biztonságérzetet a szorongatásokra is kiterjesztjük, mert tudjuk, hogy nem szégyenülünk meg, és a megpróbáltatás nehéz óráiban Isten kegyelmével megálljuk helyünket. — Dicsekszünk, vagyis szeretjük a megpróbáltatást, amely felülmúlhatatlan alkalmat nyujt kegyelem-fakasztotta erőnk bebizonyítására és érdemeink öregbítésére.

*Elhatározás:* Dicsekszem a Szentlélekben, és bízom a Lélekjárás nyomában fakadó

kegyelmi erőben. Cseppet sem félek a megpróbáltatások tüzétől, és mindent elkövetek, hogy az isteni Lélek szünet nélkül bennem lakozzék, és velem küzdje az élet érdemetszerző küzdelmeit.

### Pünkösd utáni szombat II.

*Kántorböjt.*

Jelen elmélkedésünket a Szentlélekfakasztotta lelki tavasz termékenysége szemléletének szenteljük. Ennek főbb motívumai a mai kántorböjt különböző olvasmányaiban csendülnek fel. Az említett szövegek alapján a következő igazságokkal ismerkedünk meg: 1. Az új áldozat. 2. Az Isten által kiválasztott hely. 3. A szövetség.

1.

«*Vigyetek egy kalászos kévét aratástok zsengéjéül a paphoz és az ajánlja fel az Úr előtt . . . Mutassatok be új áldozatot az Úrnak minden lakóhelyetekről. Magát ezt a napot pedig nagynak és szentnek hívjátok.*» (Második Olvasmány.)

A mai liturgia második Olvasmánya a Szentlélek-fakasztotta lelki tavasz és termékenységgel kapcsolatban az új áldozatról emlékezik meg, és erről a következőket mondja : — *a)* Az új áldozat megkívánja, hogy az Úrnak «az aratás zsengéjét», a termés legjavát és gazdagságunk legnagyobb értékét ajánljuk fel. Ezt azzal kell megindokolnunk, hogy minden ajándék Istentől származik, tehát az áldozat jelképével mindent Őreá kell visszavonatkoztatni. Ezenkívül a termés legjavát kell Neki áldozni, mert Ő is a legnagyobb értéket áldozta fel értünk, midőn isteni Fiát adta nekünk, hogy kereszthalála által megváltsa a világot. — *b)* Az áldozat beteljesülését Jézus Krisztus, az Isten Fia vette magára, Aki — mint a liturgikus szöveg mondja — minden emberi lakóhelyről áldozatot mutat be az Úrnak. Az Eucharisztiában megismétlődő vértelen Golgota-áldozat a világ minden táján beteljesül, s az emberiség gazdagságának színe-javát, az Isten bárányát mutatja be az Úrnak. Ez a tökéletes új áldozat, amelynek a régi, az aratás

zsengéjeként bemutatott kalászos kéve csak előképe volt. — *c)* Az új áldozat bemutatása rendkívüli jelentőséggel bír, és ez az oka annak, hogy a fentidézett liturgikus szöveg is megemlékezik róla, és e napra minden szolgai munkát megtilt. Ez nem vonatkozik ugyan szó szerint az Újszövetség idejére, mert az eucharisztikus áldozat ünnepét mindennap megüljük, hanem lelkileg veendő, amennyiben a szentmiseáldozat által napfényben gazdag ragyogást viszünk a mindennap szürkeségébe és ünneppé változtatjuk át a hétköznapot. — Az új áldozatnak, amelyből annyi termékenység és benső bőség fakad, eszközlője — mint tudjuk — az isteni Lélek. Neki köszönhetjük, hogy új áldozatunk van, és Tőle kérünk kegyelmet, hogy áldásaiban bőségesen részesüljünk.

*Elhatározás:* Az új áldozatban, az Eucharisztiában életem színe-javát és megváltott lelkem gazdagságát, Krisztust mutatom be naponta az Úrnak. Teszem ezt abban a tudatban, hogy ezáltal lelkemben tavaszt

fakasztok, és megindítom azon természetfeletti termékenységet, amely nélkül sohasem tudnék üdvözülni.

2.

*«Vedd minden termésedből a zsengét, tedd kosárba és menj arra a helyre, amelyet majd az Úr, a te Istened kiválaszt, hogy ott tiszteljék nevét.»* (Harmadik Olvasmány.)

Az új áldozat jelentőségét, amelyből lelkünk tavasza és életünk termékenysége fakad, a mai liturgiában használt harmadik Olvasmány domborítja ki. Szavai alapján megtudjuk, hogy — *a)* az áldozat helyét Isten jelöli ki. Az áldozat ugyanis különösen az Újszövetségben, ahol teljességről van szó, oly jelentőségteljes, hogy csakis az Úr által külön kijelölt hely méltó, hogy a bemutatáshoz szükséges keret legyen. E szent hely az istenháza, az Újszövetség temploma, az Eucharisztia otthona, és abban az áldozati oltár, amelyet a vértanúk ereklyéi szentelnek meg, tesznek kiváltságossá és méltóvá, hogy rajta az

Újszövetség tökéletes áldozata mutattassék be. Isten háza a templom, szent hely: vallásos életünk, Isten felé való törekvésünk középpontja és mint olyan, minden tiszteletet megérdemel. — *b)* Az említett liturgikus szöveg külön kiemeli, hogy e helyen Isten nevét kell segítségül hívni. Az Úr házát, a templomot, az áldozat helyét nem szabad megszentségtelenníteni, köznapi célokra felhasználni. Boltívei alatt csak az áldozatnak, az imaszolgálatnak és az őszinte Istenimádásnak szabad helyet adni. — *c)* Az említett szöveg még azt is megemlíti, hogy e helyen mutatja be a pap az áldozat ajándékát, vagyis az Újszövetségben e szent helyen áldozza fel magát Krisztus a világ üdvösségéért. — Isten külön helyet jelölt ki az új és tökéletes áldozat bemutatására, s ezáltal nemcsak megszentelte a templom fogalmát, hanem biztos otthont és óvhelyet is adott a vergődő emberi léleknek.

*Elhatározás:* A templomot mindig Isten által kijelölt szent helynek tekintem és an-

nak megfelelően tisztelem. Nem tűrök semmit, ami méltóságát sérthetné és ellentétben állna komoly küldetésével. Amennyire lehet, gyenge erőmből hozzájárulok a szent hely fenntartásához, szépítéséhez, kibővítéséhez, és ügyelek, hogy mások is hasonlóképen cselekedjenek.

3.

*«Megerősítem szövetségemet veletek . . . közöttetek járok és Istenetek leszek s ti az Én népem lesztek, mondja a mindenható Úr.»* (Negyedik Olvasmány.)

Isten, Aki lehetővé tette az új és tökéletes áldozatot, és annak bemutatására külön helyet jelölt meg, szövetségre lép népével s ezáltal a legnagyobb kegyelemben részesíti. — *a)* Ennek előfeltétele — mint az említett liturgikus szöveg is hangoztatja — Isten parancsainak hűséges és lelkiismeretes megtartása. Csak akkor számolhatunk azzal, hogy az Úr hűséges szövetségesünk lesz, ha komolyan vesszük e kötelességet és hűséges törvény-

tartásunk által bizonyítjuk be, hogy méltók vagyunk e megtiszteltetésre. — *b)* Első következménye az Isten által kötött szövetségnek az elképzelhetetlen bőség és a felülmulhatatlan erő. Ennek részleteit a mai negyedik Olvasmány vázolja, és abból kitűnik, hogy az Istennel kötött szövetség valóban anyagi és lelki értelemben veendő tavaszt és korlátlan termékenységet jelent. — *c)* A szövetség lényege abban áll, hogy — mint az Olvasmány is mondja — az Úr a mi Istenünk, és mi az Úr népe leszünk. Hozzátartozunk, tulajdona vagyunk, számíthatunk segítségére és bízhatunk ígéreteiben. — Az új áldozat, amely megszenteli bemutatása helyét és az Istennel kötött szövetségben csendül ki, lelki tavaszt, benső megtermékenyülést jelent. Mindez az isteni Lélek ragyogó világosságának árnyékában történik, és bizonyítja, hogy a pünkösdi Lélekjárásnak, amely oly mély nyomot hagyott hátra életünkben, végtelen sokat köszönhetünk.

*Elhatározás:* Istennel kötött szövetségem külső jele a keresztt-

ség szentsége, amelynek eltörölhetetlen következményei vannak. Erről soha sem feledkezem meg, és az életküzdelem kínlódó vajudásai között is folyton arról emlékezem meg, hogy nincs okom félni, mert az Úr az én nagy, legyőzhetetlen szövetségesem.

**Pünkösd utáni szombat III.**

A mai szentmise liturgiájában páratlan szép és gondolatokban bő Kommúnió-szöveget találunk, amely különösen alkalmas, hogy tökéletesen elmerüljünk a pünkösdi Lélekjárás szemléletében. Gondolatainkat e szent szöveg alapján a következő pontok körül csoportosítjuk: 1. A Lélek fúvása. 2. A Lélek hangja. 3. A Lélek misztériuma.

1.

«*A Lélek, ahol akarja, ott fú.*» (Kommúnió.)

A Lélekjárást, az isteni Lélek fúvását szebben és tökéletesebben vázolni már alig lehet. Az idézett liturgikus szöveg a dolgok lényegére világít rá,

és megérteti velünk a pünkösdi élmény rendkívüli jelentőségét. — *a)* A Lélekjárás valóban fúvás: szellő, vihar és orkán. Hogy melyik a sok közül, az a körülményektől függ. Az isteni Lélek mindig ezekhez alkalmazkodik és megfelelő módon lép fel. Tud gyenge, simogató szellő lenni, de ha ellenállásra talál és nehézségekkel kell megküzdenie, akkor viharrá, orkánná növekedik, amely mint «digitus paternae dexterae», az Atya teremtő jobbkeze, játszi könnyedséggel semmisíti meg az akadályokat és viszi keresztül akaratát. A Lélekjárás valóban szellő, vihar és orkán. Végtelen sok könnyedség, rendkívüli mozgékonyság és felülmúlhatatlan erő rejlik benne. A Lélekjárás teljesen a Lélek akaratától és Isten örök terveitől függ, amelyekben az Isten által öröktől előrelátott érdem és szükség csak alárendelt szerepet játszik. A Kommúnió szövegének igaza van, a Lélek ott fú, ahol akar, és semmiféle földi hatalom sem képes arra, hogy e fúváson a legkisebb mértékben is változtasson. — *c)* Mondanunk sem kell, hogy a szellő megter-

mékenyít, a vihar és orkán tisztít; a Lélek nyomában minden átalakul és a Lélekjárás új életet fakaszt. Ez a pünkösdi élmény, amely a tavasz viharaira és napsütéses megtermékenyülésére emlékeztet: a Szentlélek kegyelme, amely elárasztja a szívet és megváltoztatja a világot.

*Elhatározás:* Az isteni Lélek fúvásának sem nem tudok, sem nem akarok útjába állani, de azt sem kívánom, hogy önmagamnak álljam útját és önnön énemet akadályozzam a Lélekjárás áramlatába való belekapcsolódásban. Arra kell tehát törekednem, hogy legyőzzem az akadályokat, és minden szempontból lépést tartsak az isteni Lélek fúvásával.

2.

«*Halld zúgását.*» (U. o.)

A Lélekjárásnak hangja van. A vihar és orkán nem zúdul el hang nélkül a fejünk felett, és a gyengéden lengő szellőnek is megvan a maga muzsikája. Az isteni Lélek eljövetele tehát hall-

ható, észrevehető. — *a)* Halljuk zúgását az imaélet néma csendjében az Isten-háza magányában, a könyörgő imádság szent áhítatában. Csak éles hallásúak legyünk és figyeljünk: a mennyei hang nem marad el és, az isteni Lélek szükségleteinknek megfelelően szólal meg lelkünkben. — *b)* Jövetelét észrevesszük az akarat megmozdulásaiban. Természetfeletti erő, megmagyarázhatatlan befolyás dönti el hirtelen habozó akaratunk elhatározását, ébreszti fel tunyaságából és készteti a már régen esedékes, várva-várt cselekedetre. A Szentlélek jött és megmozdította akaratunkat, hogy segítsen rajtunk, és elérje célját. — *c)* Ugyanezt tapasztaljuk lelkiismeretünk parancsaiban, amelyek mint váratlanul jött világosság, villámgyorsan alakulnak ki és késztetnek ellenállhatatlan benső dinamikával megfelelő cselekedetre. A Lélek ismét eljött, megvilágosította lelkiismeretünket és új lendületet adott életünknek. — *d)* A Lélek jelenlétét vesszük észre azon meglepetésszerű ötletekben, amelyek hirtelen támad-

nak, meghozzák a várva-várt megoldást, véget vetnek a bizonytalanságnak és sikerhez vezetnek. — Ismét a Szentlélek világosságával állunk szemben, Aki azért ragyogtatja előttünk fényességét, hogy megtaláljuk az utat, és kitaláljunk abból a bonyodalomból, amelyben oly könnyen elvesznénk.

*Elhatározás:* A Lélek zúgását észre'lehet venni és meg kell hallani. Ez nem is olyan nehéz. És azért a fősúlyt inkább arra fektetem, hogy a hangot kövessem, a parancsot teljesítsem és soha el ne mulasszam az isteni Lélek kegyelemteljes látogatását.

3.

«*Nem tudom, honnét jön, vagy hová megyen.*» (U. o.)

A Lélekjárás néma misztérium, mélységes titok. — *a)* Nem tudjuk, honnan jön, fogalmunk sincs arról, hogyan érdemeltük ki látogatását, és nem találjuk az összefüggést a felülről jött kitüntetés és saját lanyha érdemtelenségünk és felületes-

ségünk között. Egyszóval: nem tudjuk honnan jött, csak azt látjuk, hogy itt van, világít, izzik, szikrázik és látogatása kegyelmében részesít. — *b)* Azt sem tudjuk, hová megy, vagyis hová vezet, milyen új utakat járat velünk és mily meglepetésszerű fordulatokban lesz még részünk. Csak annyit tudunk, hogy jelen van, megszólal, irányít, parancsol és követnünk kell hangját. — *c)* Egyáltalán semmit sem tudunk. Misztérium ez, a misztériumok misztériuma, amelyben minden titokszerű, mert a természetfeletti világrend megnyilvánulása, és mint olyan, az isteni Lélek birodalma.

*Elhatározás:* Túlságosan szent a misztérium ahhoz, hogy kíváncsi szemekkel fürkésszem mélységes titkait. Ez nem is bánt, mert inkább akarok élni, mint tudni. Élni pedig a misztérium mélységes ragyogásában sokkal jobban lehet, mint bárhol másutt. Itt csak arra van még szükség, hogy elmerüljek a misztériumban, kövessem a belőle felém

áradó hangot és a többit az örökké kormányzó isteni Lélekre bízzam, Aki mindent lelkem javára rendez el.

## Összefoglalás.

Pünkösdi élményünket befejeztük, az ünnepélyes nyolcad végére értünk, és érezzük, hogy a liturgia tapintatos kézzel egészen más időszakba vezet át és új távlatokat tár fel előttünk. Tudomásul vesszük, hogy a pünkösdi Lélekjárás zúgása elnémult, a vihar elült és mint tárgyilagos, józan gondolkodású emberek kérdezzük, mi marad ebből a hatalmas élményből? Nem elégszünk meg emlékekkel és nem építünk életet csupán történelmi jelentőségű visszaemlékezésekre. Nekünk több kell, és ezt a többet keressük, midőn kérdezzük: a pünkösdi fúvás elmúltával mit viszünk magunkkal az élet továbbfolytatodó küzdelmeibe?

a) *A tisztánlátás.* A pünkösdi élmény, amelyben részesültünk, annyiban hagyott mély nyomot lelkünkben, amennyiben világosságot gyujtott, és a természetfeletti értelemben veendő tisztánlátás rendkívüli kegyelmével ajándékozott meg. A Lélekjárás fakasztotta világosságban bepillantást nyertünk a teremtés, megváltás és megszentelés

terveibe. A pünkösdi Lélekjárás ezenkívül annyira éleslátóvá tett, hogy az üdvösség ökonómiája terveinek életünkben való beteljesülésével is megismerkedtünk. Megtaláltuk a rejtett összefüggéseket; megértettük, amennyire emberileg lehetséges, Isten terveit; rájöttünk, hogy életünk bonyolult, sokszor érthetetlen fordulataiban mindig az üdvösség tervei valósultak meg, és ennek világosságában meggyőződtünk Isten kormányzó és vezető keze jóságos hatalmáról. A pünkösdi Lélekjárás fényességében világosan fekszik előttünk a még hátralevő életút. Tudjuk, merre kell mennünk, mit kell tennünk, mily lelkületet alakítanunk, magatartást tanúsítanunk, hogy megfeleljünk annak a nemesvágású életstílusnak, amelynek szépségét a Szentlélek-alkotta tisztánlátás adománya segítségével ismertük meg.

b) *Az erő teljessége.* A pünkösdi Lélekjárás a tisztánlátás kegyelmén kívül még az erő teljességének adományával ajándékozott meg. Az isteni Megváltó megalapította bennünk tanítása, példaadása, kínszenvedése és feltámadása által Isten országát és beleillesztett a természetfeletti világrendbe. Az isteni Lélek kiegészítette a Megváltó munkáját, továbbépítette és megerősítette bennünk Isten országát. Ezen benső tevékenységet, amely a lélekben megy

végbe, továbbfolytatja egész életünkön keresztül, hogy a megkezdett munkát be is fejezze, és Isten országát tökéletesen fel is építse. E teljesítmény szolgálatában az isteni Lélek adta természetfeletti kegyelem áll, amely elárasztja lelkünket, képessé tesz felépítő munkájával való együttműködésre, és megerősítő kihatása által sziklaszilárd alapra fekteti lelkiéletünket, amelynek szirtjén megtörik a kísértés hullámverése és a megpróbáltatás áradata. A pünkösdi élmény, amelyet a liturgia oly elevenen közvetített, a mai nappal megszűnt és a vihar elült, de kézzelfogható értékként megmaradt a pünkösdi adomány, az erő teljessége, amely egyszersmind azon széjjelszakíthatatlan kapocs, amely az isteni Lélekkel köt össze és fenntartója Vele való közösségünknek.

c) *Az újjászületés.* A pünkösdi Lélekjárás nemcsak mély nyomot hagyott hátra, hanem új életet is fakasztott és megvalósította azt, amit Krisztus Nikodémussal való beszélgetésében lélekben való újjászületésnek nevez (János 3, 5). Az isteni Lélek ugyanis megvalósította, amit Szent Pál a régi emberből való kivetkőzésnek és az új emberbe való beöltözésnek nevez (Róm. 13, 14). Ezáltal megteremtette az Újszövetség embertípusát, melynek megvalósulásáért Krisztus kereszthalált halt és amelynek

örök eszményképe a Keresztrefeszített marad, Akinek teljes szépségét csak a Szentlélek fényessége világosságában ismerjük meg. Ez az embertípus — ami tökéletesülését illeti — az isteni Lélek alkotása, vagyis az a «homo spiritualis», vagy «lelki ember», akiről Szent Pál beszél (Kor. I. 2, 15) és akit Szent Péter nagyon szellemesen «domus spiritualis», a «lelkiség katedrálisának» nevez (Péter I. 2, 5).

«*Tüzet jöttem bocsátani a földre és mit akarok mást, minthogy felgyulladjon?*» (Lukács 12, 49) mondja az isteni Megváltó, és a pünkösd utáni szombat második Könyörgésében azért fohászkodunk, hogy az isteni Lélek a Krisztus-gyujtotta szent tüzet élessze fel lelkünkben és így alakítsa át a tökéletes istenszeretet minden áldozatot megemésztő izzó máglyájává, melynek géniusza és őre, éltető ereje és fenntartója az isteni Lélek Jegyese, az Istenanya, Akinek fényessége békés szivárványként tündököl pünkösdi élményünk felhőtlen egén.

## A pünkösd utáni vasárnapok liturgiájának aszketikus célkitűzése.

A pünkösd utáni vasárnapok, amelyeket a fentebb adott megindokolással (30. old.) két részre osztottunk, első csoportjának (1—10.) liturgiája komoly, aszketikus, jellemképző, krisztusi Arculathoz való hasonlóság kidomborítását célzó munka jegyében áll.

*a)* A krisztusi életalakítás alapvető problémáit a nagyböjti időszakban oldottuk meg. Az Egyház lelkigyakorlatos ideje (II. köt. 356. old.) arra szolgált, hogy lefektessük lelkiéletünk alapkövét, beleilleszkedjünk a természetfeletti világrendbe, abban elhelyezkedjünk és megteremtsük azokat a kegyelmi kapcsolatokat, amelyek további lelki kibontakozásunkhoz szükségesek. Húsvéti élményünk pedig a Feltámadottal való intím együttléthez vezetett. Ezáltal szorosabbá tette Krisztussal való kapcsolatunkat és az Egyház élete elindulásával egy ütemben beleilleszteti a Corpus Christi mistycum-ba, a misztikus Krisztus-testbe. A pünkösdi élmény pedig áttüzesítette, folytonosította, véglegesítette e boldog állapotot és meghozta, mint előzőleg szemléltük, a várva-várt beteljesülést.

*b)* A munka ezen az alapon folyik tovább. Lelkiéletünk további alakításáról, Krisztushoz való hasonlóságunk tökéletesebb kifejlődéséről és annak beteljesüléséről van szó. Munkánkban a fősúlyt ennek megfelelően az elmélyítésre, a krisztusi Arculat finom vonalainak kidolgozására, a rejtett finomságok kialakítására, egyszóval a nagyobb tökéletesülésre fektetjük. Ezen időszakban már valóban nagyobb tökéletességről, magasabb életalakításról és merész ívelésű szárnyalásról van szó.

*c)* A pünkösd utáni vasárnapok liturgiája kiválóan ezt a célt szolgálja. Tökéletes eszményképet állít lelkünk elé, Krisztusra, erkölcsi tanítására világít rá, annak rendkívüli finomságaira utal, és magával hozza a megfelelően tiszta és kegyelemteljes átszellemült légkört.

Lelki elmélyülésünknek, tökéletesülésünknek, életünk eszményi beteljesülésének megyünk elébe, midőn a liturgia ezen új időszaka által megjelölt úton indulunk el. Az Istenanya adja, hogy kegyelemközvetítése segítségével végigjárjuk e ragyogó utat, célt érjünk és megtaláljuk beteljesülésünket.

## Szentháromság vasárnapja.

### Bevezetés.

*a)* A megváltás kegyelmeinek ősforrása a teljes Szentháromság. Az Atyától, Fiútól és a Szentlélektől származik a bűnös emberi nem megváltásának terve. Krisztus megtestesülésében, vagyis az isteni és emberi természetnek Krisztus isteni Személyében való egyesülésében szintén mind a három isteni Személy közreműködött. Utolsó, legmélyebb oka és megindokolása a kegyelemnek, a megváltásnak, a megszentelésnek és tökéletesülésnek, amely által az emberi teremtmény beleilleszkedik Isten országába, szintúgy az isteni Szentháromság.

*b)* Ez az oka, hogy a Szentháromság a keresztény hit és életalakítás gerincét képezi: Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében vagyunk megkeresztelve. Az isteni Szentháromság által részesülünk a többi szentségekben és azok kegyelmében. A liturgia ezt a tényállást elismeri és megfelelő keretek között hódol a teljes Szentháromságnak. (Dicsőség az Atyának stb.)

*c)* A liturgia a Szentháromság tiszteletére külön ünnepet rendelt.

(1334. XXII. János pápa.) A lüttichi egyházmegyében ezen ünnepet már a X. században, egyebütt pedig a XI. és XII. században ismerték. A XVIII. század második felében elterjedt és azóta megmaradt a szokás, hogy a pünkösd utáni vasárnapok liturgiája is átvegye a mai ünnep Prefációját, amely azóta az egyes vasárnapokat köti össze.

A mai vasárnap ünnepszámba megy, és liturgiája a három személyű egy Istent, a «Trinitas»-t dicsőíti. A Szentháromság dícséretébe mi is belekapcsolódunk (lásd III. kötet, 300—315.) és a mai liturgikus szövegek alapján a következő pontokról elmélkedünk: 1. A Szentháromság dícsérete. 2. A mélységes misztérium. 3. A Szentháromsághoz vezető út.

## 1.

*«Áldott legyen a Szentháromság és az osztatlan Egység. Zengjünk dalt Neki, mivel irgalmasságot gyakorolt velünk.»* (Introitus.)

Az Introitus szövege Tóbiás istendícséretét tartalmazza. E szavak segítségével könnyen megtanulhatjuk a teljes Szentháromság dícséretét és elmerülhetünk dicsőségének szemléleté-

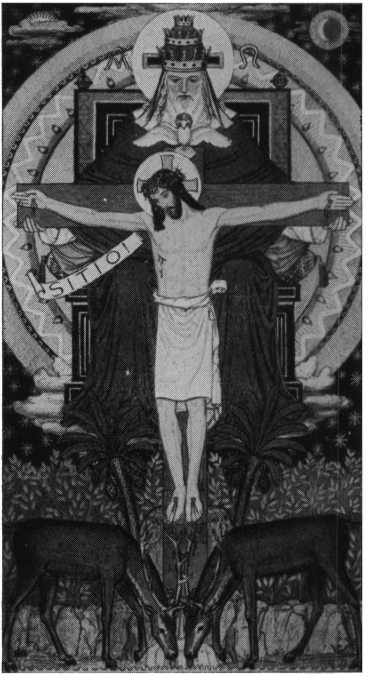


Beuron

ben. — *a)* A liturgikus szöveg áldottnak nevezi a Szentháromságot. Ez teljesen megfelel a valóságnak, mert a teljes Szentháromság minden szempontból megérdemli, hogy áldjuk Istenségét és hódoljunk dicsőségének. *α*) Az Atyában áldjuk a végtelen hatalmas termékenységet, mert Ő az élet kiindulópontja, fenntartója és teljessége. Őbelőle, Őáltala és Őérte lett minden. *β*) A Fiúban áldjuk az örök bölcseséget, melynek elgondolása szerint alakult a mindenség teremtése. Áldjuk Őbenne az «idea archetypá»-t, a legfelsőbb és egyedüli erkölcsi eszményképet, melynek világossága az isteni Ige megtestesülése által ragyogott fel e világban. Ezen örök eszménykép kiinduló pontja, géniusza, fenntartója és egyszersmind jutalma minden életalakításnak és magasabb igényű erkölcsi törekvésnek. *γ*) Az isteni Lélekben áldjuk az izzó szeretetet, amely mint összekötő kapocs és megszemélyesült Isten, az isteni Személyeket forrasztja egybe a Szentháromságban, és a Teremtőhöz vezeti a teremtményt.— *b)* A fölséges Szentháromságban áld-

juk az Egységet. *α*) A három személyű egy Isten minden egység forrása, kiinduló pontja, eszménye, fenntartója és beteljesülése. *β*) Áldjuk a teljes Szentháromságot, mert osztatlan egységében örök nyugvópont és abszolút biztonság. *γ*) Áldjuk a teljes Szentháromságot, mert osztatlansága egyetlen menekvésünk az élet állhatatlanságra felépített szeszélyes forgatagában. — *c)* Dicshimnuszt énekelünk a fölséges Szentháromságnak, és egész életünkre kiterjedő dicsőítő himnuszunk főmotivumává a keresztséget tesszük (Evangélium), melynek kegyelmével úgy működünk együtt, hogy életalakításunk a háromszemélyű egy Isten nagyobb dicsőségére váljon, és a tökéletes istendícséret klasszikus szimfóniája legyen.

*Elhatározás:* Feltétlen hódolattal és mélységes imádással járulok a Szentháromság fölséges színe elé, és lelkem minden értékét abba a dalba fektetem, amelyet lelkiismeretes életalakításnak nevezek, és amelylyel egész életemen ke-

resztül szándékozom dicsőíteni a háromszemélyű egy Istent.

2.

*«Mekkora a mélysége az Isten gazdagságának, bölcseségének és tudásának! Mennyire megfoghatatlanok az Ő ítéletei és felkutathatatlanok az Ő útjai!»* (Szentlecke.)

Valóban Szent Pál apostol páratlan éleslátása kell ahhoz, hogy elmerüljünk a teljes Szentháromság misztériuma mélységeinek szemléletében. Kíséreljük meg az Apostol szemével látni és lelkületével szemlélni e mélységes misztériumot. — *a)* E mélységben elsősorban a misztérium gazdagsága tűnik fel. Ez természetesen — mint Szent Pál mondja — Isten bölcseségére és tudására vonatkozik. Kimeríthetetlen e bölcseség, korlátlan e tudás, mindenre kiterjed, mindent magában foglal, mindent felülmúl, abszolút, végtelen és örök. — *b)* A Szentháromság misztériuma megfoghatatlan. Megfoghatatlan ítéleteiben, felkutathatatlan útjaiban. Szent Pál világosan mondja, hogy nincs, aki ismerné

az Úr gondolatait, mert senki sem volt Isten tanácsadója. Az Úr végtelen igazságossága alapján hozza ítéleteit, és örök elgondolása szerint alakítja az életutat. Kívülállónak ebbe nincs bepillantása, és sohasem lehet benne annyi világosság, hogy beletekinthetne a végtelenség e tátongó mélységeibe. — *c)* A teljes Szentháromság titka a misztériumok misztériuma, mert — mint az Apostol mondja — minden Belőle, Általa és Érette van. Belőle, a termékenység teljességéből származik minden; Általa, a legfensőbb alkotóerő által jött létre minden; és Érette, az örök cél és beteljesülésért létezik minden. Itt már a misztérium magaslatán állunk és csak annyit állapíthatunk meg, hogy a misztérium messze túlhaladja felfogóképességünket úgy, hogy sohasem fogunk nyitjára jönni mélységes titkainak.

*Elhatározás:* Nem félek a mélységektől, és szeretek örvényükbe tekinteni. Igy viselkedem a teljes Szentháromság titkával szemben is, és sokat szemlélem annak szépségeit. Tudom, hogy

nem fejtem meg a titkot, de mégis érzem, hogy a kegyelem közelebb hoz nem ugyan a megértéshez — ami lehetetlen —, hanem a misztérium átéléséhez, ami alapvető kötelesség és a lelkiélet egyik fontos tengelye.

3.

«*Mindenható örök Isten, Ki megadtad szolgáidnak, hogy az igazi hit megvallásában az örök Szentháromság dicsőségét megismerjük és nagyhatalmú fölségében az Egységet imádjuk: kérünk, hogy ezen erős hitünk minden bajtól őrizzen meg minket.*» (Kollekta.)

A mai Kollekta gyönyörű szovege világosan vázolja azt az utat, amely a teljes Szentháromság közelébe vezet. — *a)* Első mérföldkő ezen az úton a «confessio verae fidei», az igaz hit megvallása. Erre azért kell nagy súlyt fektetnünk, mert — mint tudjuk — a Szentháromság misztériumát sem értelmileg magyarázni, sem észbelileg megközelíteni nem lehet. E hittitok mélységével, világosan logikus elfogadhatóságával és a benne rejlő igazsággal csak akkor ismerkedünk meg, ha

a hit világosságával közeledünk hozzá és nem megértést, hanem a beléje vetett mélységes hitet keressük. Csak a hit szakítja le a fátyolt azokról a távlatokról, amelyekben a Szentháromság világossága fényeskedik. Ebben az esetben Szent Anzelm mondását kell használnunk: «Credo ut intelligam», előbb hiszek, hogy azután megérthessek. — *b)* A Kollekta is ezt hangoztatja, és arra utal, hogy e feltétel betartása mellett megismerjük a teljes Szentháromság dicsőségét (sohasem lényegét) és annak szépségeiben gyönyörködhetünk. — *c)* Mindennek kicsendülése — szintén a Kollekta szerint — a teljes Szentháromság nagyhatalmú fölségének és az abban megnyilvánuló osztatlan Egységnek imádása. Máskép nem is lehet közeledni a teljes Szentháromsághoz, mert titkához csak egy kulcs van és ez az imádó hódolat. A mai Kollekta liturgikus szépségein kívül mélységes teológiai és filozófiai megértést is tanusít, midőn felszólít, hogy csak hódoló és imádságos lelkülettel közeledjünk a teljes Szentháromság misztériumához.

*Elhatározás:* A mai Kollekta szavait tüzetes elmélkedés tárgyává teszem, és sokat gondolkodom afelett, hogy hódoló imádásomat miként alakítsam, és általa hogyan jussak közelebb a teljes Szentháromság misztériumához.

**Szentháromság vasárnapja utáni hétfő.**

Pünkösd ünnepére következő vasárnapok sorozatát tulajdonképpen ma kezdjük meg, és a liturgia a mai napra tűzte a pünkösd utáni első vasárnap szakrális szövegét. A mai miseszövegben a «lex caritatis», a szeretet törvénye képezi a tengelyt, és ennek megfelelően a ma megkezdett hetet ezen alapvető törvény szellemének szenteljük. Mai elmélkedésünket Szent János apostol első leveléből vett Szentlecke alapján végezzük és a következő gondolatcsoportokra osztjuk fel: 1. Isten szeretete. 2. Isten megelőző szeretete. 3. Válaszunk az Isten szeretetére.

1.

*«Szeretteim: Isten a szeretet. Abban nyilvánult meg az Isten szeretete mi irántunk, hogy az Ő egyszülött Fiát küldötte Isten a világra, hogy Őáltala éljünk.»* (Szentlecke.)

Szent János első levelében (Szentlecke) lakonikus rövidséggel jelenti ki, hogy Isten a szeretet. E pár szóval oly felmérhetetlen mélységet szakít fel, melynek szemlélete komoly gondolkodásba ejt. — *a)* Isten valóban szeretet. Ezen igazság benső megindokolását Isten kifelé törő kommunikativ termékenységében látjuk, amely szünet nélkül működik és megszakítás nélkül épít. E folytonos teljesítményhez szükséges, hogy Isten azonos legyen a szeretettel; hogy abszolút szeretet legyen, mert csak a szeretet képes a legfőbb jóval megajándékozni, életet adni és általa boldogítani. Építeni, felépíteni és az építést befejezni is csak a szeretet tudja. Ellentéte, a gyűlölet sohasem épít, csak rombol; sohasem fakaszt életet, csak gyilkol; sohasem támaszt termékenységet, mert száraz és kietlen, mint a

sivatag forró izzásban égő terméketlensége. A szeretet szeretetreméltó apostolának, Krisztus kedvencének, Jánosnak igaza van: Isten valóban szeretet. — *b)* Szent János bebizonyítja, hogy nem beszél a levegőbe, mert Isten szeretete abban nyilvánult meg, hogy egyszülött Fiát küldötte a világra. Az isteni szeretet e megrendítő bizonyítékában kifogyhatatlan gondolatbőség és végtelen érték rejlik: *α)* Isten azáltal bizonyította, hogy szeretet, hogy egyszülött Fiát adta nekünk. Ez végtelen sok, mert nemcsak Egyszülöttjéről, hanem jogos, egyetlen büszkeségéről és végtelen gazdagsága legfensőbb értékéről van szó. Egyszülöttjénél, büszkeségénél és gazdagságánál, tehát Fiánál még Isten sem adhat többet a szeretet bizonyítéka után vágyakozó világnak. Aki ezt nem érti és nem becsüli, nem méltó, hogy a szeretet boldogító árnyéka érintse lelkét. *β)* Egyszülöttjét, büszkeségét — mint Szent János mondja — küldötte Isten a világra. Ezáltal porba sujtotta, mert semmiségünk nívótlan-nívójáig alázta

hozzánk. Ez már feláldozás, áldozati cselekmény, amely értékben és jelentőségben összehasonlíthatatlanul túlhaladja a fiát feláldozó Ábrahám nemes gesztusát. *γ*) Mindezt azért tette, hogy — mint Szent János mondja — Őáltala éljünk. Egyszülöttjét, Krisztust az emberiségnek ajándékozta, hogy életforrás legyen, amelyből korlátlanul árad belénk a kegyelem éltető és fenntartó ereje. Isten valóban bebizonyította, hogy szeretet és egyszülött Fiában, Akit érettünk áldozott fel, felülmulhatatlan tanúbizonyságot tett irántunk való szeretete mellett. — *c)* Szent János a mai Leckében azt mondja, hogy : «Abból ismerjük meg, hogy Benne lakunk és Ő mibennünk, hogy az Ő lelkéből adott nekünk». E szavakkal Isten irántunk tanúsított szeretetének ismertető jeleit vázolja. *α*) Isten szeretetét arról ismerjük meg, hogy lelkéből adott nekünk, elküldte hozzánk az isteni Lelket. A harmadik isteni Személy arra képesít, hogy *β*) fennhangon valljuk, Jézus Istenfiúságát, és ezáltal — szintén Szent János szerint — elérjük *γ*) Isten ben-

nünk lakozását. — *d)* Ezen ismertük meg a szeretetet és ezáltal hittünk a szeretetben, amellyel Isten irántunk viseltetik. A szeretet ugyanis forrása és kiindulópontja mind a hitnek, mind a belőle fakadó természetfeletti életnek. Szent János örökszép tanítását a mai Szentlecke egyik legszebb mondatával fejezzük be: «Szeretet az Isten, és aki a szeretetben marad, Istenben marad és Isten Őbenne».

*Elhatározás:* Megkísérlem megérteni a szeretet lényegét és ezáltal közelebb jutni Istenhez. Ezt nemcsak értelmileg teszem, hanem érzelmileg és azon cselekedeteim által, amelyekkel bizonyítom, hogy megérdemlem Isten örök szeretetét.

2.

*«Ebben áll a szeretet; nem mintha mi szerettük volna Istent, hanem mivel Ő előbb szeretett minket.»* (U. o.)

Isten nemcsak szeretet, hanem mindent és mindenkit megelőző szeretet.— *a)* A szeretet lényege ugyanis nem

abban áll, mintha mi szerettük volna Istent. Ez lehetetlen! Mert mielőtt léteztünk volna, gondolt reánk, és évezredekkel világra jöttünk előtt elhatározta, hogy szeretete teljességéből teremt és az élet örök boldogságával ajándékoz meg. Nem mi szerettük Őt, hanem Ő szeretett minket öröktől-fogva. És miután a világra jöttünk, nem viszonoztuk rögtön Isten végtelen szeretetét, mert hiányzott belőlünk mind az ahhoz szükséges lelki finomság, mind az elkerülhetetlen éleslátás. — *b)* Isten előbb szeretett minket, tehát megelőzött. Jótetteményei által: a teremtés, megváltás, megszentelés és gondviselés kegyelemteljes ajándékaival bizonyította be felülmúlhatatlan jóságát. — *c)* Efelett gyakran és mélységesen kell elmélkednünk, és akkor belátjuk, hogy Isten ebből a szempontból is abszolút fölényben van. Előbb szeretett minket, megelőzött, és ezáltal örökké biztosította magának azon mindenható előjogot, melynek boldogságban gazdag nagyságát csak akkor sejtjük, ha komolyan elmerülünk a szeretet misztériuma

szemléletében. Mélységes misztérium ez, melynek kifürkészhetetlen titkait csak a viszontszeretet tudja megközelíteni.

*Elhatározás:* Bármily áldozattal bizonyítom is szeretetem őszinteségét és nagyságát, még ha vértanú halált halok is, hátrányban vagyok, mert Isten megelőzött a szeretetben. Ezt az igazságot folyton szem előtt tartom, és arra törekszem, hogy ha e nemes versengésben nem is tudom elérni Isten tökéletességét, legalább is annyit tegyek, hogy teljes szívvel viszontszeretem Azt, Aki egész örökkévalósággal előzte meg szeretetemet.

3.

«*Mi tehát szeressük Istent.*»
(U. o.)

Szent János apostol örökszép tanítása abban csendül ki, hogy Isten tökéletes szeretetére szólít fel. Egyúttal azt is megmondja, hogy miben áll a tökéletes szeretet. — *a)* A szeretet

apostola tanítása szerint «a szeretetben nincs félelem, hanem a tökéletes szeretet kizárja a félelmet». Ennek így kell lennie, mert őszinte szeretet csak korlátlan bizalmon alapul és annak légkörében válik életképessé. A bizalom pedig önmagában találja megindokolását és önnön meggyőződésén kívül nem támaszkodik más motívumra. — *b)* Szent János azt is mondja hogy a szeretet kizárja a félelmet, mert «a félelem gyötrelemmel jár ; aki pedig fél, nem tökéletes a szeretetben». Az Apostol ezáltal a dolog lényegére világít rá és kijelenti, hogy a szeretet motívumaitól mi sem áll távolabb, mint a büntetéstől való félelem. Ez számára egyébként is ismeretlen fogalom, mert a szeretet úgy tanít meg élni, hogy eleve kizárja a büntetést érdemlő cselekedeteket, és még akkor sem enged tért a büntetéstől való félelem motívumainak, ha gyarlóságból vétkezik, mert eléggé szeret ahhoz, hogy szívesen vállalja a büntetést, a velejáró szenvedést és megaláztatást. — *c)* Az Apostol tanításából az is kitűnik, hogy aki a szolgai félelemtől

és hasonló motívumoktól nem tud megszabadulni, nem szeret tökéletesen, mert ragaszkodásában van valami, ami túlságosan emberi, önző és ennek következtében túlságosan gyarló, hogy gondolatköréből és érzelemvilágából kizárja a félelmet.

*Elhatározás:* Szeretetem, amellyel Isten mindent megelőző szeretetére válaszolok, távol áll a félelem motívumától. Őszintén akarom szeretni Istent és ebbe minden képességemet belefektetem, tehát nem tudom, mitől féljek, hacsak nem attól, hogy e szeretet valaha elhalványul bennem.

**Szentháromság vasárnapja utáni kedd.**

Az előző elmélkedésben szemlélt istenszeretet visszfénye és kiegészítése a felebaráti szeretet. Ennek lényegéről Szent János apostol világosít fel a mai Szentleckében. Gondolatai alapján a következő pontokról elmélkedünk: 1. A felebaráti szeretet mértéke az isteni szeretet. 2. A felebaráti szeretet Isten bennünk lakozása. 3. A fele-

baráti szeretet az istenszeretet őszinteségének bizonyítéka.

1.

*«Szeretteim ! Ha Isten így szeretett minket, nekünk is kell egymást szeretnünk.»* (Szentlecke.)

Szent János evangélista, mint a tegnapi elmélkedésből is kitűnik, felülmúlhatatlan meggyőzőerővel állítja elénk az isteni szeretet végtelenségét. Tanítását a mai Szentleckében folytatja, és az isteni szeretetről beszélvén, azt mondja, hogy — *a)* ha Isten enynyire szeretett minket, akkor ennek alapján nekünk is szeretnünk kell egymást. E szavakkal arra utal, hogy Isten szeretetében nem ismer korlátokat, és emberi teremtményét annyira értékeli, hogy — mint már bebizonyítottuk — a szeretet végtelenségével tünteti ki. Nekünk is hasonlóképpen kell cselekednünk, és meg kell látnunk az emberben, a felebarátban azokat az okokat, amelyek Istent szeretetre indítják, hogy mi is az Úr példáját kövessük és szeretetre gerjedjünk. — *b)* Isten nem kíván tőlünk lehetetlent.

Szeretete által oly gazdagon ajándékozta meg szívünket és abba annyi értéket fektetett bele, hogy feleslegéből bőven nyujthatjuk felebarátainknak a szeretet ajándékát, és így felelhetünk meg Isten elvárásának. — *c)* Szent János azt is mondja, hogy ezáltal kialakul bennünk a tökéletes szeretet. Itt meg kell jegyeznünk, hogy szeretetünk csak akkor tökéletes, ha mindenben Isten példáját követjük, és a felebaráti szeretet cselekedeteit az abból fakadó szellemnek megfelelően gyakoroljuk. Igy hasonlókká válunk Istenhez, szelleme él bennünk; és az őszinte felebaráti szeretet ajándéka által e szellem gazdagságából adunk felebarátainknak.

*Elhatározás:* A felebaráti szeretet mértéke mindig az istenszeretet végtelensége. Ezt az alapvető igazságot sohasem tévesztem szem elől, és mindig arra törekszem, hogy felebarátaimmal való kapcsolataimat Isten szeretetteljes példája szerint alakítsam, és az abból fakadó szellem szerint gyakoroljam

az önzetlen felebaráti szeretet cselekedeteit.

2.

*«Ha szeretjük egymást, Isten bennünk lakik és az Ő szeretete tökéletes bennünk.»* (U. o.)

Szent János fentidézett szavaiban nagy vígasz rejlik. Megtudjuk belőle, hogy a felebaráti szeretet megvalósítása által biztosítjuk Isten bennünk lakozását, és örvendünk, hogy a felebaráti szeretet lelkünket Isten szent templomává és hajlékává változtatja át. — *a)* Isten kifogyhatatlan szeretettel szereti emberi teremtményeit, és mindent megtesz, hogy szeretete őszinteségének és önzetlenségének végtelenségéről meggyőződjünk. Ezen beállítás lényegesen hozzátartozik Isten alapvető tulajdonságaihoz és alapját képezi annak a szellemnek, amely Belőle árad ki. — *b)* Ha mi is erre az álláspontra helyezkedünk, hasonlóképpen cselekszünk, tökéletesen gyakoroljuk a felebaráti szeretetet, akkor Isten szellemét követjük és ezáltal bizonyítjuk, hogy Isten tényleg bennünk van és szellemével élteti lelkün-

ket. — *c)* A felebaráti szeretet gyakorlásához természetesen kegyelemre van szükségünk, amelyben már a cél szentségére való tekintettel is részesülünk. Ezáltal szintén bebizonyul, hogy Isten bennünk van, bennünk lakozik és a lelkünkben megnyilvánuló kegyelem által teszi lehetővé, hogy megfeleljünk szellemének és tökéletesen szeressük egymást.

*Elhatározás:* Minél tökéletesebben gyakorlom a felebaráti szeretetet, annál biztosabb lehetek, hogy Isten velem van és bennem lakozik. Felebarátaim iránt táplált szeretetemet azáltal mélyítem el és teszem lendületesebbé, hogy általa Isten bennem való lakozását tökéletesítem és lelkemet az Úr szent hajlékává változtatom át.

3.

«*Ha valaki azt mondja: szeretem Istent, és felebarátját gyűlöli, az hazug. Mert aki nem szereti testvérét, akit lát, Istent, Akit nem lát, hogyan szeretheti? És az a parancsunk van Istentől, hogy aki szereti az Istent, szeresse testvérét is.*» (U. o.)·

A felebaráti szeretet gyakorlása a szó legteljesebb értelmében istenszeretetünk őszinteségének bizonyítéka. Szent János evangelista ezt következőképpen magyarázza. — *a)* Istent szeretni, és az általa szeretett emberi teremtményt ugyanakkor gyűlölni nem lehet. Nem szeretheti Istent, aki olyasvalakitől fordul el, akit Isten végtelen szeretetével tüntetett ki. Nem szereti Istent, aki szellemétől eltér és nem cselekszik példája szerint. Nem szeretheti Istent, aki elfordul az emberi teremtménytől, túlteszi magát Isten fennköltségén és szeretetteljes példáján és gyűlöli felebarátját. — *b)* Szent János azt is hangoztatja, hogy a felebaráti szeretet gyakorlása nem ütközik rendkívüli nehézségbe, mert látjuk felebarátunkat, és egy közösségben élünk vele. Ezenkívül megláthatjuk benne mindazt, ami őt Isten szemében is szeretetreméltóvá teszi: a lelki finomságot, a szeretetre való rászorultságot és azt a sok benső értéket, amelyet a Teremtő fektetett belé. Ezen az alapon könnyen felgerjeszthetjük magunkban az eszményi szeretetet és megfelelhetünk

Isten kívánságának. — *c)* Másként vagyunk Istennel. Istent — mint Szent János a mai Leckében mondja — senkisem látta. Ő csak kinyilatkoztatta önmagát. Istent szeretni ennek következtében már nagyobb nehézségekbe ütközik. A kinyilatkoztatás iránt tökéletesebb hitet és mélyebb bizalmat tételez fel. Aki a könnyebbre nem képes és nem szereti felebarátját, annál kevésbbé fogja teljesíteni a nehezebbet, és szeretni Istent.

*Elhatározás:* Megfogadom Szent János tanításában rejlő komoly tanácsot, és istenszeretetem őszinteségét azáltal bizonyítom, hogy teljes odaadással szeretem felebarátomat. Ha pedig ezen elhatározásom nehézségbe ütközne, arra gondolok, hogy Istent, a tökéletes szeretetet csakis felebarátaim szívén keresztül közelíthetem meg.

**Szentháromság vasárnapja utáni szerda.**

A mai Introitus szövegében az istenszeretet és a felebaráti szeretet motívumai összefolynak és páratlan szép-

ségű harmonikus egységet képeznek. Ennek kimagasló pontjai a következők: 1. Az isteni irgalom reményünk alapja. 2. A lelki üdvösség örömünk oka. 3. A gyakorlati istentisztelet.

1.

*«Uram, bízom a Te irgalmadban, szívem újjong, mert megszabadítasz: énekelek az Úrnak, Ki jót tesz velem.»* (Introitus.)

«Irgalmas Isten ugyanis az Úr, a te Istened, nem hagy el téged és nem töröl el teljesen.» (Móz. V. 4, 31), mondja a kinyilatkoztatás, és ezzel kapcsolatban az Úr egy másik kijelentésére gondoljunk: «Irgalmasságot gyakorlok ezrediziglen azokkal, akik szeretnek Engem és megtartják parancsaimat» (Móz. II. 20, 6). A kinyilatkoztatás szavai, amelyek teljesen beleillenek a mai Introitus gondolatkörébe, végtelen jót tesznek lelkünknek és megnyugtatólag hatnak, mert tudjuk, hogy az isteni irgalom jóságára a szó teljes értelmében reászorulunk. — *a)* Reánk is vonatkozik, ami Szodomáról és Gomorráról mon-

datott: «Kiáltásuk megsokasodott és igen súlyossá lett bűnük» (Móz. I. 18, 20), és mi is mondhatjuk Ezdrással: «Istenem, szégyenlem magamat és nem merem Hozzád felemelni orcámat, mivel gonoszságaink megsokasodtak fejünk felett és bűneink az égig növekedtek» (Ezd. I. 9, 6). Ha arra gondolunk, hogy bűneink sokasága szinte elnyom, belátjuk, hogy nem marad más kiút, mint az isteni irgalom jóságához fordulni. — *b)* Isten nem zárkózik el könyörgésünk elől, azért mondja Salamonnak: «Ha népem megtér és könyörög Hozzám s keresi arcomat és felhagy felette gonosz eljárásával, Én is meghallgatom az égből» (Krón. II. 7, 14), következőleg mi is tapasztalhatjuk, amit Sirák fia mond (3, 17), hogy: «Bűneink elillannak, mint a dér a melegben». — *c)* Ebbe vetjük reményünket és a Zsoltárossal imádkozzuk: «Mutasd meg csodás irgalmadat, hisz megmented a Benned bízókat» (16. Zsolt 7). Reményünket csakis Istenbe helyezzük, «mert egyedül Ő képes megtenni» (Jer. 14, 22), s ezáltal tapasztaljuk,

hogy «jó az Úr azokhoz, akik Benne bíznak, és a lélekhez, amely Őt keresi» (Jer. sir. 3, 25). — *d)* Reménységünket azáltal tökéletesítjük, hogy mindenben szelleme szerint cselekszünk, vagyis Őt szeretjük mindenek felett és Őbenne felebarátunkat. Ebben a legtökéletesebb megoldást találtuk meg, mert «a szeretet betakarja bűneink sokaságát» (Péld. 10, 12), «betölti a törvényt» (Róm. 13, 10), és kiérdemli nekünk a mindent jóvátevő isteni irgalmat.

*Elhatározás:* Isten irgalmát keresem mindenben, és megfogadom a mai Introitus tanítását: az isteni irgalmat azáltal törekszem kiérdemelni, hogy tökéletesen szeretem az Urat és Őbenne emberi teremtményeit, felebarátaimat.

2.

*«Szívem újjong, mert megszabadítasz.»* (U. o.)

Az üdvösség végtelen erőforrás. Az élettől búcsúzó Jákob patriarkával mondhatjuk: «A Te közvetítésedre várakozom, Uram!» (Móz. I.

49, 18), és megértjük rámai Annát, aki örömében így énekelt: «Újjongóvá vált az én szívem az Úrban» (Kir. I. 2, 1), mert valóban örvendezünk üdvösségünknek s ebben találjuk örökkétartó boldogságunkat (Iz. 51, 6). Üdvösségünket ugyanis abban találjuk, hogy — *a)* Isten végtelen szeretettel szeret, és mi oly őszinte viszontszeretettel válaszolunk, hogy «mi sem választhat el szeretetétől» (Róm. 8, 39). — *b)* Ezenkívül szeretjük felebarátunkat és neki tesszük azokat a szolgálatokat, amelyekkel Istennek akarunk hódolni (Kor. II. 11, 8 és Tim. I. 6, 2). Mindebbe teljes őszinteséget és nagy tökéletességet fektetünk, mert tudjuk, hogy ezáltal «tetszünk Istennek» (Zsid. 12, 28) és — *c)* nyugodtan állíthatjuk, miután tudjuk, hogy komolyan vettük és megtartottuk az alapvető parancsolatokat (Mt. 22, 38—40), — «hogy közel vagyunk üdvösségünkhöz» (Zsid. 6, 9).

*Elhatározás:* Isten őszinte szeretetében és a felebaráti szeretet gyakorlásában találom üdvösségemet, és ebből

végtelen örömet merítek, mert tudom, hogy kiapadhatatlan kegyelemforrás, és biztosítéka örökkétartó megdicsőülésemnek.

3.

*«Énekelek az Úrnak, Ki jót tesz velem.»* (U. o.)

Az irgalom reményt, az üdvösség örömet fakaszt. Mindkettő boldogít, és dicsőítő, hálaadó énekre késztet. E kettős forrásból fakad tehát az istendícséret gyönyörű szimfóniája, amelyet a mai Introitus szövege alapján ismét más és új megvilágításban látunk. — *a)* Kiinduló pontja lendületteljes istendícséretünknek az Úr jótéteményeiről való megemlékezés. (Intr.) Isten úgyszólván elhalmozott felülmulhatatlan jósága tanúbizonyságaival, s oly gazdagon ajándékozott meg, hogy lehetetlen e jótéteményekről meg nem emlékezni. A megemlékezés megtermékenyíti lelkünket, örömet fakaszt és — *b)* arra késztet, hogy — mint a Zsoltáros mondja (32. Zsolt. 3), majd a nemzetek Apostola tanítja (Róm. 15, 9), — énekkel

dicsőítsük az Urat és hálaadó himnusszal hódoljunk Neki. — *c)* Itt azonban nem azon imaszolgálatról van szó, amelyről egy másik elmélkedésben már megemlékeztünk, hanem cselekedetekről, hogy ezek által «gazdagok legyünk» (Kor. II. 9, 8), «megtermékenyüljünk» (Kol. 1, 10) és «lelkünket Istennek ajándékozzuk» (Pét. I. 4, 19).

*Elhatározás:* Istendícséretemet ezen értelemben is komolyan veszem és tökéletesen teljesítem. Imaszolgálatomat, amellyel egy előző elmélkedésben foglalkoztam, cselekedetekkel egészítem ki, és arra törekszem, hogy imaéletem és cselekvésem között tökéletes legyen a harmónia és ezáltal valósítsam meg az eszményi istendícséretet.

**Szentháromság vasárnapja utáni csütörtök.**

A mai Evangéliumban azokat a praktikus tanácsokat találjuk meg, amelyek a felebaráti szeretet gyakorlatára vonatkoznak. Az isteni Meg-

váltó szavai alapján a következő gondolatokkal foglalkozunk: 1. Irgalom. 2. Itélet. 3. Bocsánat. 4. Adomány.

1.

*«Azon időben; mondá Jézus az Ő tanítványainak: Legyetek irgalmasak, mint a ti mennyei Atyátok is irgalmas.»* (Evangélium.)

A mai Evangélium, amelyben a felebaráti szeretet mindennapi gyakorlatának nemes programmját találjuk meg, az irgalomból indul ki és annak jelentőségét vázolja. — *a)* Felebarátunkkal szemben irgalmasságot kell gyakorolnunk, hogy hasonlóvá váljunk mennyei Atyánkhoz. Krisztus, midőn erre felszólít, elsősorban eszményképet állít elénk és a mennyei Atya végtelen irgalmára hivatkozik. Ennek következtében, ha Krisztus parancsa szerint irgalmat gyakorolunk, visszfényévé válunk az örökké irgalmas mennyei Atyának, Akinek köszönhetjük, hogy bűneink sokasága miatt eddig még nem semmisültünk meg. — *b)* A Krisztus által kötelezővé tett irgalom alapvető lé-

nyege a szeretet. Végtelenül sok szeretet kell, hogy irgalmat gyakoroljunk, mert csak ez teszi túl magát a büszke felfuvalkodottságon, és figyelmeztet, hogy bennünk is van elég bűn és gyarlóság, amit csakis az isteni irgalom tud megbocsátani. Szintén csak a szeretet képes leszállni a szív mélyébe. Ott megismeri közelebbről felebarátunk bűneinek nagy nyomorúságát, szánakozik azon és megérti a mennyei Atyát, Aki mindezzel szemben, mielőtt ítélne, irgalmat gyakorol. Csak azok irgalmasak valóban, akikben eleven a szeretet és ennek következtében közelebb jutnak a vergődő emberi szívhez, megértik gyöngeségét és szánakoznak nyomorúságán. — *c)* Az irgalom, Isten példája szerint mindenre kiterjed és a testi és a lelki bajokkal is foglalkozik. Nincs oly fájdalom, szenvedés, erkölcsi bukás, bonyolult helyzet, amelyen szeretettel ne segítene és szíve irgalmát követve ne foglalkozna.

*Elhatározás:* Irgalmat akarok gyakorolni én is, hogy ezáltal megfeleljek Krisztus pa-

rancsának és visszfényévé váljak a mennyei Atya irgalmas jóságának. Ezt annál inkább teszem, mert mély bepillantásom van a mai életbe és ismerem embertársaim lelki vajúdását, kemény küzdelmeit és a sok veszélyt, amely őket környékezi. Ismerem ezenkívül önmagamat is, és tudom, hogy mennyire rászorulok mások irgalmára. Isten és embertársaim irgalmát akarom kiérdemelni azáltal, hogy magam is törekszem irgalmasnak lenni.

2.

*«Ne ítéljetek, és nem fogtok ítéltetni; Ne kárhoztassatok és nem fognak benneteket kárhoztatni.»* (U. o.)

A mai Evangélium egy lépéssel továbbvezet és arra kötelez, hogy tartózkodjunk minden ítélettől, nehogy kihívjuk Isten ítéletét, amely, tekintettel bűneink sokaságára, biztosan nem válna előnyünkre. — *a)* Több okból tanácsos az ítéletet fel-

függeszteni. Mi főleg azért tartózkodjunk az ítélettől, mert tárgyilagosak vagyunk és tudjuk, hogy nem látunk a szívbe, nem ismerjük a legbensőbb, rejtett indítóokokat és a legtöbb esetben fogalmunk sincs az összefüggésekről. Hiányzik tehát belőlünk a szükséges adottság, a helyzet tárgyilagos ismerete, ennek következtében semmi jogunk sincs mások fölött pálcát törni és ítélkezni. — *b)* Ezt annál kevésbbé tehetjük, mert őszinte szeretetre törekszünk és tudjuk, hogy a szeretet már csak azért sem ítélkezik, mert valóban szeret. A szeretet ugyanis csak két megoldást ismer: vagy eleve feltételezi a jót és akkor semmi oka sincs ítélkezni, vagy, ha ezt nem teheti és nem talál más mentséget, irgalmat gyakorol, és tartózkodik minden ítélettől. — *c)* A szeretet egyébként azért sem ítélkezik, mert szeret és ezzel minden kötelességét teljesíti. A többi nem tartozik reá, és félve óvakodik attól, hogy mások dolgába beleavatkozzon és ítélkezései által oly jogot gyakoroljon, amelyet Isten kizárólag önmagának tartott fenn.

— *d)* Ezáltal kiérdemli, hogy az Úr hasonló módon bánjon vele : ne ítélje el, hanem irgalmasságot gyakoroljon és időt adjon, hogy az elkerülhetetlen ítélet kimondása előtt jóvátehesse a jóváteendőket.

*Elhatározás:* Félve őrködöm attól, hogy rövidlátó ismereteim alapján és romlott szívem balga sugallatait követve pálcát törjek felebarátaim fölött és ott ítélkezzem, ahol Isten az egyedüli hivatott ítélőbíró. Tartózkodom minden ítélettől még akkor is, ha szembeötlő elvetemültségre bukkanok, és ebben az esetben inkább irgalmasságot gyakorolok. Minél kevésbbé ítélkezem, annál szilárdabban remélhetem, hogy Isten sem ítél el, mielőtt irgalmassága megmentett volna a kárhozatot kimondó ítélettől.

3.

*«Bocsássatok meg és bocsánatot fogtok nyerni.»* (U. o.)

A mai Evangélium a szeretet mindennapi gyakorlatának programmját

a bocsánat szellemével folytatja. Erre azért van szükség, mert a szeretet nem tart haragot, és ha őszinte és mély, könnyen feled. Nem feledékenységből, hanem szeretetből és kemény, fegyelmezett, férfias elhatározásból. A Krisztus által kötelezővé tett bocsánat szelleme a szeretet következő tulajdonságain alapszik: — *a)* A szeretet ismeri az emberi gyarlóságot és annak esélyeit. Nagyon jól tudja, mily könnyen vétkezünk a felebaráti szeretet ellen, és mily gondtalanul mondunk valamit, ami mélyen sérti felebarátunk érzelmeit, vagy jóhírnevét. Ezekre a lehetőségekre gondol, midőn arról van szó, hogy elfeledje a vele történt igazságtalanságot és megbocsásson azoknak, akik komolyan megbántották. — *b)* Gondol még másra is. Önmagára, önnön hibáira és azokra a szerencsétlen pillanatokra, amelyekben indulattól felhevülve és a komoly önfegyelem szabályairól megfeledkezve vétkezett a felebaráti szeretet ellen. Szégyenkezve emlékezik vissza gyarlóságai eme szomorú megnyilvánulásaira, és úgy igyekszik

mindent jóvátenni, hogy szívből megérti azokat, akik hasonló hibába estek és önzetlenül megbocsát nekik. — *c)* Fölösleges hangoztatni, amit Krisztus a mai Evangéliumban amúgy is világosan kimondott, hogy a bocsánat szelleme Isten jóságára is nagy befolyást gyakorol, kieszközli bűneink bocsánatát és Isten végtelen irgalmát.

*Elhatározás:* Nevetséges volna és önmagamnak állítanék ki szegénységi bizonyítványt, ha nem tudnék megbocsátani. Nem tagadom, hogy az néha nehezemre esik, de akkor önnön fogyatkozásaimra és azokra a szánalomraméltókra gondolok, akik ezeket elviselni kénytelenek. Rögtön megszégyenülök és önmagamban elegendő okot találok, hogy másoknak őszintén megbocsássak, és ezáltal kiérdemeljem azt, amitől üdvösségem függ: az Úr irgalmas bocsánatát.

4.

*«Adjatok és adatni fog nektek, jó és tömött, megrázott és kiáradó mértéket adnak majd a ti öletekbe; mert amilyen mértékkel mértek, olyannal fognak visszamérni nektek.»* (U. o.)

Krisztus fentidézett szavaival többek közt azt is bizonyítja, hogy tökéletesen ismeri a szeretet tulajdonságait. Arra szólít fel ugyanis, hogy ne fukarkodjunk az adományokkal; adjunk, ha tőlünk kérnek és ne zárkózzunk el felebarátaink szükséglete elől. Ezt azért teszi, mert tudja, hogy a szeretet minden, csak nem fukar. Bőkezű, éspedig oly mértékben, hogy adományozó kedve és ebbeli teljesítménye számára nehéz mértéket találni. — *a)* Kiinduló pontja e bőkezűségnek saját bősége és benső gazdagsága. A szeretet ugyanis termékeny és végtelenül megtermékenyítő, gazdagító hatással van azokra, akik szellemével töltekeznek. Olyan gazdagságot halmoz fel a lélekben, amelynek túláradó bőségét — miután minden erejével és visszatarthatatlanul

kifelé árad, — tovább kell ajándékozni felebarátainknak, hogy általa boldogítsuk őket. A szeretet számára tehát nincs természetesebb cselekedet, mint a bőkezű adomány és az önzetlen ajándék. Ebben annyira megy, hogy még a fizikai szegénység reménytelen esetében is, — midőn önmagának sincs semmije, — talál annyit, hogy másnak adjon, örömet okozzon és tanúbizonyságát adja bőkezűségének. — *b)* Szeretetünk bőkezűségét és gondtalan adományozó kedvét csak egy múlja felül: Isten, Aki mindezt végtelen örömmel veszi, elismeri és megjutalmazza. Ezt azért teszi, mert felebarátainkon és testvéreinken keresztül Őt ajándékoztuk meg és Neki okoztunk örömet. Istennek azonban nem lehet ajándékozni, mert mindenünk Őtőle származik, tehát — *c)* százszorosan ad vissza mindent, vagy mint a mai Evangélium mondja, ugyanazon mértékkel mér és így jutalmazza meg bőségesen adományozó szeretetünket, amely annyi örömteljes mosolyt varázsolt felebarátunk fáradt arcára és oly sok boldog világosságot

gyujtott az örömtől már rég elszokott, felőrölt szivekben.

*Elhatározás:* Két kézzel akarom ezentúl szórni az adományt és eszembe sem jut arra gondolni, hogy honnan veszem és mivel pótolom. Egyszerűen szótfogadok Krisztusnak és mindent Reábízok. Tudom, hogy nem húzom a rövidebbet, mert minél több örömet okozok, annál nagyobb és mélyebb örömben lesz részem. Ez nekem úntig elég, mert a dolog anyagi oldala, mint másodrendű kérdés, amely egy kis jóakarattal könnyen megoldható, egyáltalán nem érdekel.

**Szentháromság vasárnapja utáni péntek.**

A mai Evangéliumból a felebaráti szeretet gyakorlására vonatkozólag még megtanuljuk, hogy 1. A vak nem tud vezetni, 2. a tanítvány sem több a Mesternél 3. és a gerendától nem látjuk a szálkát.

1.

*«Hasonlatosságot is monda nekik: Vajjon a vak vezethet-e vakot? Nemde, mind a ketten verembe esnek?»* (Evangélium.)

A felebaráti szeretet mindennapi gyakorlatában nagy szerepet játszik a mai Evangélium kijelentése, amely szerint a vak nem hivatott arra, hogy vezessen, mert az efajta vezetésnek rendszerint az útmenti árokban van vége. Egy egyházatya (Szent Cirill) a mai Evangélium szavait úgy magyarázza, hogy — *a)* a tanítványok és azok utódai apostoli hivatásuk és az abból fakadó szeretet által hivatva vannak vezetni a világot es ezáltal hozzájárulni a megváltás beteljesüléséhez. A szeretetnek tehát bírnia kell mindazokat a képességeket, amelyek a vezetéshez szükségesek, mert csak így képes a lelkek javát előmozdítani, szellemének megfelelni, az embereknek szolgálni és elérni beteljesülését. — *b)* Ebből következik, hogy a szerető lelkeknek ismerniök kell a tökéletes élet útját. Nem vezethetik a rájukbizottakat a bizonytalanságba és nem

tehetik ki őket az azzal kapcsolatos veszélynek. A szeretet, amely vezetésre is van hivatva, őszinte törekvéssel azon van, hogy ismerje a tökéletesség útját, mestere legyen a természetfeletti életalakításnak és saját tapasztalata alapján vezessè biztos kézzel a reábizottakat és szolgálja a lelkek üdvösségét. — *c)* Ehhez, mint az említett Egyházatya mondja, az isteni Lélek világossága is szükséges. A szeretet ugyanis a Lélek kegyelmével táplálkozik, erősíti magát és így válik képessé arra, hogy másokat vezessen és ezáltal a legnagyobb szolgálatot tegye nekik. — *d)* Ezen előfeltételek teljesítése nélkül azon veszélynek teszi ki magát, hogy tévútra vezeti azokat, akiket Isten reábízott, és az ő esetében is beteljesül amit a mai Evangélium mond, hogy mind a ketten, a vezető és a vezetett árokba jutnak.

*Elhatározás:* Az árok egyáltalán nem vonz, mert nem tartom végcélnak. Hogy azt elkerüljem, inkább megfogadom a mai Evangélium szavát, és törekszem,

hogy szeretetem ebből a szempontból is tökéletes legyen. Komolyan veszem a természetfeletti életalakítás küzdelmét, hogy abban szerzett tapasztalataim alapján felebarátaimnak is szolgálatot tehessek a szeretetteljes vezetés által.

2.

*«Nem föllebb való a tanítvány mesterénél: Tökéletes lesz pedig mindenki, ha olyan, mint mestere.»* (U. o.)

Mindannyian Krisztus tanítványai vagyunk, ennek következtében az Evangélium fentidézett szava nekünk is szól. — *a)* A tanítvány feltétlen példaképe a Mester. Csak akkor lehetünk Krisztus tanítványai, ha komolyan követjük, mindenben hasonlókká válunk Hozzá és szellemében élünk. E törekvésünk által nemcsak kötelességünknek teszünk eleget, hanem a felebaráti szeretetet is gyakoroljuk azokkal szemben, akik Krisztus tanítványainak tartanak és ennek következtében elvárják, hogy tőlünk csak Krisztus tanítását hallják és ál-

talunk közelébe jussanak. — *b)* Feltétlen szükséges, hogy a tanítvány semmiesetre se akarjon tobb lenni, mint Mestere. Nehogy eszébe jusson új utakat keresni abban a reményben, hogy felülmúlja Mesterét, szebbet mond és többet nyujt Nála. Ne feledje, hogy ez lehetetlen. Krisztus az örök igazság szavaival a legszebbet mondotta és a megváltás kegyelmével a legtökéletesebbet nyujtotta. Aki ezen felül keres valamit, semmit sem talál, mert az abszolútat nem lehet megfellebbezni, vagy a legfensőbb lény fölött valami mást találni. — *c)* Óvakodni kell tehát az új utaktól, mert a tanítvány ha nem is lehet több Mesterénél, annál könnyebben lehet lényegesen kevesebb. Messze távol maradhat tőle úgy, hogy elfakul benne a krisztusi világosság és ennek következtében, ahelyett, hogy a lelkek hasznára válna és nekik szolgálatot tenne, alaposan ronthat és nagy kárt okozhat. Ez természetesen nem felelne meg a szeretet szellemének és sem Krisztusnak dicsőségére, sem a vezetetteknek javára nem válna.

*Elhatározás:* Tanítvány vagyok és az is maradok, tehát nem lehetek több Mesteremnél. Én csak arra törekszem, hogy amennyire lehetséges, olyan legyek, mint Ő, Aki a szeretet Istene; és példájának megfelelően boldogítsam embertársaimat a szeretet gazdag adományaival.

3.

*«Mit látod meg a szálkát atyádfia szemében, a gerendát pedig, mely tenszemedben vagyon, nem veszed észre?»* (U. o.)

A szeretet túlságosan nagy koncepciójú ahhoz, hogy gerendákkal dobálódzon és szálkákkal bibelődjön. Krisztus is erre céloz a mai Evangéliumban, és szavai a szeretet gyakorlatát új megvilágításban állítják elénk. A Szentatyák és Egyháztanítók ezzel kapcsolatban a szeretet gyakorlatának következő törvényeit állítják fel: — *a)* Tiszteletreméltó Béda elsősorban azt a következményt vonja le, hogy aki önmaga bűnös, mert gerenda van a szemében, ne bántsa mások sze-

mében a szálkát és ne büntessen bűnösöket. — *b)* Ha valaki vezetést gyakorol és vezérszerepet tölt be, ne bibelődjön a mások szemében talált szálkákkal, gondoljon az önnön szemében levő gerendára, vagyis ne büntessen másokban olyasmit, amit önmagában eltűr, vagy észre sem vesz (Theophylactus). — *c)* Nagy Szent Vazul pedig kereken kimondja, hogy tárgyilagosan józan önismeretre van szükségünk : «Az önismeret úgylátszik, mindenek között a legnehezebb, mert nemcsak a szem, amely minden kívülálló dolgot észrevesz, nem képes önmagát szemlélni, hanem szellemünk is nagyon gyorsan vesz tudomást idegen hibákról, vagy tételez fel másokban bűnt, habár semmi észrevevőképessége sincs saját gyarlóságával szemben».

*Elhatározás:* Ma csak annyit ígérek meg a jó Istennek, hogy logikusan cselekszem és a látás fizikai törvényét követem : előbb a nagyot látom meg, azután a kicsit, vagyis a szálkát csak akkor érek rá észre-

venni, ha szemem már belebotlott a bennem lévő gerendába.

**Szentháromság vasárnapja utáni szombat.**

A mai Kollekta gondolatbősége nagy igazságra tanít meg, melynek a lelkiélet kialakulásában fontos szerepe van. Ennek alapelemei a következők: 1. Isten a Benne bízók erőssége. 2. A gyenge halandó Isten nélkül semmit sem tehet. 3. A kegyelem segítsége.

1.

*«Isten, a Benned bízók erőssége, hallgasd meg kegyesen könyörgéseinket: és mert Nélküled a gyenge halandó semmit sem tehet, add meg kegyelmed segítségét, hogy parancsolataidat teljesítve, akaratunkkal és tetteinkkel tetszésedre legyünk.»* (Kollekta.)

Józsue «erős Istennek» (22, 22) nevezi az Urat. Ezzel tökéletes fogalmat közvetít, mert Isten hatalmának egyik legfontosabb vonása az erő teljessége. A mai Kollekta ennek tudatában fordul Istenhez és nevezi Őt «remélők erősségének». Kíséreljük meg a kinyilatkoztatás alapján az isteni erő fon-

tosabb motívumaival megismerkedni. — *a)* A kinyilatkoztatás fennhangon dicsőíti Isten erős kezét. Mózes első beszédében (V. 3, 24) arra hivatkozik, hogy Isten «elkezdte megmutatni szolgájának nagyságát és erős kezét». Mózes ezáltal emlékezteti a népet, hogy Isten erős keze vezette vándorlása útjain és óvta meg számtalan veszedelemtől. Az irányítás és védelem azon tulajdonságok, amelyek Isten erős kezét, vagyis a benne rejlő erő teljességét jelképezik és amelyeknek mind a közösségek, mind az egyének végtelen sokat köszönhetnek. Isten azáltal válik a remélők erősségévé, hogy kezét nyujtja és elvárja, hogy megfogják ezt az erős kezet és annak irányítása mellett járják az élet bonyolult útjait. — *b)* Isten ereje a nekünk nyujtott segítségben is megnyilvánul. A Zsoltáros erről azt mondja, hogy: «Isten csodája lettem sokaknak, de Te hatalmaddal segítettél engem» (70. Zsolt. 7). Ebből következik, hogy az életben nincs oly bonyolult vagy nehéz helyzet, amelyben Isten segítsége gyengének

mutatkoznék vagy amelyben önnön erőnkre lennénk hagyatva. Az Úr segítségében mindenkor bízhatunk, és az abban rejlő erő a legtöbb esetben az egyetlen kiút és kielégítő megoldás. — *c)* Az isteni erőteljesség egyik legértékesebb tulajdonsága Szent Pál tanítása szerint a hűség. Ezen értelemben írja a tesszalonikiakhoz (II. 3, 3): «Az Úr azonban hű: Ő megerősít titeket». Nem kell félnünk, hogy a veszély órájában elveszítjük Isten segítségét és nem számíthatunk erejére, mert az Úr hűséges Isten, és akkor van hozzánk legközelebb, amikor legnagyobb szükségünk van jelenlétére és erőteljes segítségére.

*Elhatározás:* Istenhez, a remélők erősségéhez fordulok én is, valahányszor szükségem van segítségre és hathatós támogatásra. Ezt addig nem teszem hiába, amíg meg vagyok győződve (hitem által) az Istenben rejlő erő teljességéről és feltétlen bizalommal fogom meg a felém nyujtott erős és hűséges isteni kezet.

2.

*«Nélküled a gyenge halandó semmit sem tehet.»* (U. o.)

A mai Kollekta világosan beszél, és félreérthetetlen nyíltsággal tudatja velünk gyarlóságunk nagyságát és vonja le a következményeket. Szavai teljesen megfelelnek az isteni kinyilatkoztatás szellemének. A Szentírás is azt tanítja, hogy «csak Isten segíthet rajtunk» (Oz. 13, 9), és hogy Őnála minden bizonnyal «kegyelmet találunk, valahányszor segítségre van szükségünk» (Zsid. 4, 16). Isten segítségére reászoruló gyarlóságunkkal kapcsolatban tudnunk kell, hogy — *a)* «ami gyenge, az haszontalan!» (Bölcs. 2, 11). Teljesítőképességünk gyengeségét nem kell bizonyítani, de utalni kell arra, hogy e gyengeség okozza függő állapotunkat, vagyis hogy mindenben isteni segítségre szorulunk, mert önerőnkből képtelenek vagyunk istenes életet élni és az Úr elvárásának megfelelni. Ezt nevezi a Bölcseség-könyvének előbb idézett kijelentése «haszontalanságunknak». — *b)* Az emberi

gyengeséggel szemben Krisztus, az isteni Megváltó áll, Akiről Szent Pál (Kor. II. 13, 3) azt mondja: «nem erőtlen Ő irántatok, hanem erős köztetek». Őbenne kell bíznunk, Őhozzá kell fordulnunk segítségért, Ő segedelmünk, Aki nélkül mitsem tehetünk és semmire sem vagyunk képesek. — *c)* Ezen igazság alapján megértjük Szent Pál elgondolását, aki a korinthusiaknak úgy ír (Kor. II. 12, 10), hogy: «Azért telik kedvem az erőtlenségben, a gyalázatban, a szükségben, az üldöztetésben, a Krisztusért való szorongattatásban: mert midőn erőtlen vagyok, akkor vagyok hatalmas!» Ugyane levélben ad kifejezést erőtlensége feletti örömének is (13, 9). A nemzetek Apostola gyarlóságaiban, fogyatkozásaiban és gyengeségében azért talál örömet, mert tudja, hogy ezáltal alkalma van Krisztusnak erőssége bebizonyítására, hathatós segítségnyujtásra és szeretete kimutatására. Szent Pál főleg annak örül, hogy emberi gyarlóságaiban ragyog fel Krisztus minden akadályt legyőző, s minden gyengeséget átváltoztató ereje.

*Elhatározás:* Tudatában vagyok gyarlóságomnak, és már tapasztaltam, hogy Isten hathatós segítsége nélkül semmire sem megyek. E tudat egy cseppet sem aláz meg, ellenkezőleg arra késztet, hogy gyengeségemben Istenhez forduljak segítségért, és örvendjek, ha gyarlóságaimban — mint Szent Pál mondja — dicsőul meg Krisztus ereje.

3.

«*Add meg kegyelmed segítségét.*»
(U. o.)

A mai Kollektában azzal a kéréssel fordulunk Istenhez, ne tagadja meg tőlünk erőteljes segítségét és támassza alá gyarlóságunkat. Ezt annak tudatában tesszük, hogy meghallgatja kérésünket, segítségünkre siet és bebizonyítja a Benne rejlő erő teljességét. — *a)* A kegyelmi segítség, amelylyel biztosan számolhatunk, Isten megértő jóságának következménye. Ha valaki, akkor a Teremtő ismeri teljesen az emberi gyengeséget, az abból

fakadó veszélyt és annak káros következményeit. Az Úr megértő jósággal szemléli vergődésünket és első kérésünkre, könyörgő hívásunkra segítségünkre siet, hogy ereje teljességével pótolja azt, ami bennünk hiányzik. — *b)* A kegyelmi segítség közvetítésében nagy szerepe van a Szentséges Istenanyának is, Aki a megváltásban való részvétele és a keresztfa tövében kiállott kínszenvedése által jogot szerzett magának, hogy beleszóljon életünkbe, irányítsa lelki kibontakozásunkat és ellenállhatatlan kegyelemközvetítésével siessen segítségünkre.— *c)* Isten megértő jóságának köszönhető és az Istenanya kegyelemközvetítő közbenjárásának tulajdonítható segítség egyetlen erősségünk. Ez azonban nagy és hathatós, úgy, hogy nincs oly veszély, amelynek ellent ne állhatnánk, és oly küzdelem, amelyben ne győzhetnénk, ha részesültünk ezen isteni ajándékban.

*Elhatározás:* Már többször hangoztattam, hogy természetfeletti életet akarok élni és természetfeletti beállítású

ember kívánok lenni. Ezen elhatározásomat ma azzal egészítem ki, hogy a kegyelmi segítség hathatós erejének teljes tudatában minden nehézségemben Istenhez fordulok és erejére támaszkodom. Részemről pedig úgy küzdök és cselekszem, mintha minden siker és győzelem önerőmtől függne.

**Pünkösd utáni második vasárnap.**

A mai vasárnap liturgiája, amelylyel az egész rákövetkező héten keresztül foglalkozunk, Isten megelőző szeretetét vázolja és kegyelmi kihatásait ismerteti. Mai elmélkedésünket a Kollekta alapján végezzük és gondolatainkat a következőképen csoportosítjuk: 1. Isten félelme. 2. Isten szeretete. 3. Isten megelőző szeretete.

## 1.

«*Add meg, Urunk, hogy szent Nevedet éppúgy féljük, mint örökké szeressük, mert soha gondviselésedből ki nem zárod azokat, kiket szeretetedben rendületlenül megerősítesz.*» (Kollekta.)

Nehemiás jogosan kérdezi: «Miért nem jártok a mi Istenünk félelmében, hogy ne gyalázhassanak minket a pogányok, a mi ellenségeink?» (Ez. II. 5, 9.) A mai Kollektában imádságos lelkülettel kérjük az Urat, adja meg nekünk az istenfélelem kegyelmét, mert tudjuk, hogy erre különböző okokból nagy szükségünk van. — *a)* Az első ok, hogy az Isten félelme az egyetlen bölcseség (Jób 28, 28); annak kiinduló pontja és beteljesülése (110. Zsolt. 10). Az istenfélelem és a bölcseség között fennálló — a kinyilatkoztatás által is megemlített — kapcsolatot abban kell látnunk, hogy csak az Úr félelme nevel oly életre és késztet oly életalakításra, amely minden szempontból megfelel az örök bölcseség törvényeinek, a kiforrott harmónia jegyében áll és biztosan célhoz vezet. Csak az istenfélő ember alkalmazkodik Isten törvényéhez, töltekezik az Úr szellemével és alakítja életét úgy, hogy az valóban kielégíti a bölcseség igényeit. — *b)* A Példabeszédek könyve szerint (14, 27) «az Úr félelme élet forrása». Életforrás

annyiban, amennyiben megteremti a kapcsolatot Isten és az emberi lélek között, ennek következtében kiinduló pontjává válik a megszentelő kegyelemnek, az egyedül éltető erőnek, és így erőforrásnak bizonyul. — *c)* Jézus Sirák fia pedig azt mondja az istenfélelemről, hogy «kiűzi a bűnt» (1, 34), mert az istenfélő lélek sokkal jobban szereti az Urat, semhogy törvénye megszegése, a bűn elkövetése által szomorítaná meg Őt. — *c)* Szent Pál mindezt azzal a kijelentéssel tetőzi be, hogy «az Isten félelme megszentelődésünk beteljesülése» (Kor. II. 7, 1). Az istenfélő lélek ugyanis minden erejével azon van, hogy életalakítása által megnyerje az Úr tetszését, megfeleljen elvárásának, és ezért komolyan veszi Krisztus követését és mindig nagyobb tökéletességre törekszik.

*Elhatározás:* Engem senki se kérdezzen, hogy miért nem élek Isten félelmében, mert a fősúlyt mindig arra fektetem, hogy az áhítatos istenfélelem legyen lelkiéletem alapja. Ebben látom az egyetlen kielégítő

életbölcseséget, és ezt tartom az egyedül biztos útnak, amely a tökéletes beteljesüléshez vezet. Szívemben őszintén ápolom az istenfélelem szellemét, és arra törekszem, hogy cselekedeteim által is bebizonyítsam.

2.

«*Add meg, Urunk, hogy szent Nevedet . . . örökké szeressük.*» (U. o.)

Izaiás világosan kimondja, hogy Isten «szeretetében és kegyességében Ő maga váltott meg minket» (63, 9), tehát kötelességünk Őt viszontszeretni, Aki önzetlen szeretetének ily nagy tanúbizonyságát adta. A kinyilatkoztatás bölcsesége bőségesen válaszol azon magától értetődő kérdésünkre, hogy Isten szeretetét, amelyért a mai Kollektában is könyörgünk, hogyan valósíthatjuk meg a legtökéletesebben. — *a)* Szent Pál azt mondja, hogy töltekezzünk Istenszeretettel (Róm. 15, 14), ami annyit jelent, hogy Isten szeretetével izzítjuk át lelkünket, annak elevenségét minden cselekede-

tünkbe, minden megmozdulásunkba belefektetjük, és úgy élünk, hogy valóban a szeretet dicsőséges himnuszának megtestesülése legyünk. — *b)* Szent Pál ezenkívül még megkívánja, hogy növeljük, öregbítsük, erősítsük Isten iránti szeretetünket (Kor. II. 2, 8). Nem szabad megelégedni azzal, amit már elértünk, és nem szabad megállni azon a fokon, amelyre felküzdöttük magunkat. Mindig magasabbra kell törekednünk, és azért azon fáradozunk, hogy Isten szeretete naprólnapra jobban tökéletesüljön bennünk. — *c)* Szent Pál jogosan tovább fokozza igényeinket és azt mondja, hogy «szentek és szeplőtelenek legyünk Előtte a szeretetben» (Ef. 1, 4), vagyis arra törekedjünk, hogy minden szempontból makulátlanok, kifogástalanok legyünk, ezáltal bizonyítsuk szeretetünk mélységes őszinteségét és életképességét. Szeretetünk ugyanis csak akkor méltó Istenhez, ha szeplőtelen életre, lelki érintetlenségre és tökéletes életalakításra nevel. — *d)* Szent Pál tanítását azzal fejezi be, hogy a szeretet megszilárdítása által

biztos alapot ad életünknek. Ezért megkívánja, hogy «Krisztus a hit által szívünkben lakjék; s a szeretetben meggyökerezve és megalapozva legyünk» (Ef. 3, 17). Az Apostol tehát felszólít, hogy a szeretet alapjára helyezkedjünk és termékeny talajában mélységes gyökeret verjünk. Ezáltal szikla-szilárd és amellett életképességében termékeny talajt kapunk lábunk alá, és így biztosítjuk életünk sikerteljes kibontakozását.

*Elhatározás:* Istent mindenek felett szeretemés erről mindenben tanúbizonyságot teszek. Sokat mondom szavaimmal és cselekedeteimmel Assisi Szent Ferenccel «Deus meus et omnia», én Istenem, én Mindenem.

3.

*«Soha gondviselésedből ki nem zárod azokat, kiket szeretetedben renduletlenul megerősítesz.* (U. o.)

Már egy előző elmélkedésből tudjuk, hogy Isten megelőzött szeretetével, és a mai Kollekta könyorgését is ezen az alapon végezzük. Boldogan szemléljük Isten megelőző szeretetét

nek végtelen kihatásait és azoknak főbb vonásait. — *a)* Isten megelőző szeretete első teljesítménye az volt, hogy «kiragadott minket a sötétség hatalmából és áthelyezett szeretett Fiának országába» (Kol. 1, 13), vagyis megváltott bűneinktől, beleillesztett a természetfeletti élet áramlatába, a mennyország örökösévé tett és ezáltal megelőző szeretetének legragyogóbb tanúbizonyságát adta. — *b)* Isten ezzel nem elégszik meg, és szeretetéről adott tanúbizonyságát azzal egészíti ki, hogy a szeretet útjain vezet (Tesz. II. 3, 5), és megőriz, hogy ezekről letérjünk, vagyis hogy a szeretet tüze ellankadjon bennünk. — *c)* A mai Kollektában is ezt hangoztatjuk, és annak tudatában könyörgünk az Úrhoz, hogy Ő a mi Istenünk, Aki szeretetében rendületlenül megerősít. Ha ennek magyarázatát keressük, akkor Izaiás jövendöléseiben találjuk meg a feleletet, ahol az van írva, hogy Isten megszeretett minket, és azt mondja nekünk: «Becses vagy, Én szeretlek téged; drága vagy az Én szemem előtt» (Iz. 43, 4).

*Elhatározás:* Hódolattal imádom a végtelen felségű Urat, Aki megmagyarázhatatlan szeretetével megelőzött; és jóságát azzal hálálom meg, hogy teljes szívemből törekszem Őt szavaimmal, érzelmeimmel, gondolataimmal és cselekedeteimmel viszontszeretni.

**Pünkösd utáni második vasárnapra következő hétfő.**

Isten megelőző szeretete egy másik tanúbizonyságáról a mai Szekréta emlékezik meg. Annak alapján a következő igazságokról elmélkedünk: 1. A megtisztító áldozat. 2. A napról-napra való fejlődés. 3. A természetfeletti élet.

1.

«*A Nevednek szentelt felajánlás tisztítson meg minket, Urunk, és napról-napra vigyen előbbre a természetfeletti életben.*» (Szekréta.)

A megtisztító áldozat, — amelyről a mai Szekréta emlékezik meg klaszszikus formában, — Isten megelőző szeretetének új megnyilvánulása, és

mint olyan, lelki életünk tengelye, amennyiben megtisztít a salaktól, kifejleszti bennünk a lelki értékeket és Krisztus szándéka szerint alakít. A megtisztító áldozatot illetőleg szem előtt kell tartanunk, hogy — *a)* bemutatója maga Krisztus, Aki a szeplőtelenség örök eszményképe. Őbelőle, isteni Személyéből árad ki az abszolút tisztaság és érintetlenség, amely felette értékessé teszi az áldozatot, és mindazokat érinti, akik a szakrális cselekménybe (Eucharisztia) belekapcsolódnak. Krisztus érintetlen szeplőtelensége forrása a tisztulási folyamatnak, amely az Újszövetség áldozatából indul ki és megújítja a világot. — *b)* Maga az áldozat, lényegében a halál általi tökéletes önmegsemmisülés. Krisztus a keresztfa oltárán életét adja, és áldozatát vértelen formában ismétli meg az Eucharisztiában. Valóban «victima» áldozati bárány, Aki önfeláldozásába mindent belefoglal és kiontott vérével mindent odaad. — *c)* Az áldozati bárány legszentebb vére a keresztfán fakadt fel Krisztus megkínzott testéből és áradatként

öntötte el a világot, hogy mindenkit megváltson, megtisztítson, beleilleszszen a kegyelmi világrendbe és alapját vesse a természetfeletti lelki kibontakozásnak. Isten végtelen szeretete valóban megelőzött; az «oblatio purificans» — a megtisztító áldozat, amely lelki életünk alapja, ennek egyik legragyogóbb bizonyítéka.

*Elhatározás:* Naponta van alkalmam a megtisztító áldozatból kiáradó kegyelmi bőségben elmerülni. Felteszem magamban, hogy egy napot sem mulasztok el anélkül, hogy részem ne lenne a szentmiseáldozatban, és ezt különösen arra való tekintettel teszem, hogy Isten megelőző szeretetére adjak méltó választ, és az áldozat vérében újonnan megtisztuljak.

2.

*«A Nevednek szentelt felajánlás napról-napra vigyen előbbre.»* (U. o.)

A remekműszámba menő Szekréta napról-napra való fejlődésről beszél,

és ezáltal azon kibontakozást vázolja, amelyet egyedül a megtisztító áldozat és a benne való részesülés eszkozol. — *a)* Megcsodálhatjuk Isten éleslátását és tokéletes gyakorlati érzékét, amelynek következtében arra kényszerít, hogy kibontakozásunk a fokozatos fejlődés jegyében álljon. A lelkielet mesteri alakítója, Isten nagyon jól tudja, hogy a rohamos fejlődés sem nem természetes, sem nem tesz jót a léleknek. Mindennek meg kell hagyni a kellő időt. A kibontakozásnak is fokról-fokra kell fejlődnie, hogy az egészséges állapotot teremtsen es maradandó legyen. Ehhez hozzátartozik, hogy az egyik fok a másikból fejlődik ki és csakis akkor, amikor az előző már úgy megszilárdult, hogy elérte végleges formáját. A természetes fejlődés alapján tökéletes munka megy végbe lelkünkben, úgy hogy megbízhatunk az elért eredmény tartósságában. — *b)* A Szekréta szovege nagyon helyesen használja a «transferre» igét, amely nemcsak fejlődést, hanem azon túl emelkedést, jóból jobba való átmenetet, egyszóval

szárnyalást jelent. A liturgikus szöveg ezáltal arra céloz, hogy a mindennapi élet és a köznapi lelkiállapot alacsony nívójának mélységéből küzdjük fel magunkat a magasba és érjük el a lelkiélet szédítő fennsíkjait. A kibontakozás folyamatával kapcsolatban, — akarja mondani a Szekréta, — lendületbe jön életünk, megtanuljuk a magasba ívelő szárnyalást, és a természetfeletti élet kristálytiszta levegőjű magaslataira jutunk. — *c)* E csodálatos fejlődésnek, kibontakozásnak és szárnyalásnak eszközlője és megvalósítója az Isten megelőző szeretetéből fakadó mindennapi eucharisztikus áldozat. Azon végtelen sok erő és kegyelem, amely a kibontakozáshoz szükséges, az áldozat gazdagságából árad felénk, hogy a napról-napra való előhaladás teljesítményére képesítsen.

*Elhatározás:* Végtelen szépnek tartom a napról-napra való fejlődés egyes fázisait szemlélni; arra súlyt fektetek, s azért a mindennapi szentmiseáldozat szakrális cselekményébe való belekapcsolódás által tö-

rekszem, hogy életem is napról-napra fejlődjön és magasba ívelő merész vágású szárnyalás legyen Isten nagyobb dicsőségére és lelkem javára.

3.

«*A Nevednek szánt felajánlás ... vigyen előbbre a természetfeletti életben.*» (U. o.)

Az «actio vitae coelestis», a mennyei élet teljesítménye, amelyről a mai Szekréta beszél, a legszebb cél, amelyet találhatunk. Ennél magasabb célkitűzést elgondolni sem lehet. Ha megvalósítása sikerül, valóban hálát adhatunk Isten megelőző szeretetének, hogy kegyelmi adománya erre is képesített. — *a)* A természetfeletti élet kerete, amelyről a Szekrétában van szó, a mindennapi földi élet. A keret bizony silány és kevés benne a művészi vonás. Szürke gondról, mindennapi nyomorúságról, durva bűnalkalomról és kemény küzdelemről van szó, egyszóval a megszokott mindennapi életről, amely földhöz kötött és földhöz ragadt szürkeségében

alig nevezhető méltó keretnek azon pazar kép számára, amelyet bele kell illesztenünk. — *b)* Maga a kép a mennyei élet teljesítménye, vagyis oly életalakítás, amely kegyelmi szeplőtelenségen alapszik, a földi élet keretei között mozog, de túlnő a kereten és a természetfeletti világrend végtelenségébe fejlődik át. Mindkét lábával a földi valóság talaján áll, de a mindennapi élet szükségleteihez kötött kötelességteljesítést oly eszményien végzi, hogy valóban a magasba ível és pillantása a végtelenség távlataiban vész el. — *c)* Kicsendülése mind ennek a fokozatosan kiérdemelt beteljesülés, amelyet a katekizmus nyelvén mennyei boldogságnak nevezünk. A különbség a földön folytatott mennyei élet és a boldog beteljesülés között csak az, hogy a keret változik és a fok erősödik, míg a lényeg megmarad. A keret annyiban változik, amennyiben a földet Isten mennyei birodalmával váltjuk fel; és a fok annyiban erősödik, amennyiben már nemcsak a hit szemével, hanem reálisan látunk és valóban egyesülünk Istennel. —

A lényeg, az alap mindig megmarad, és ez a megszentelő kegyelem, amelyet Isten megelőző szeretetének köszönünk.

*Elhatározás:* Minden törekvésemet abba fektetem, hogy földi életem mennyei legyen, és méltó előképe annak a dicsőségnek, amelyben csak akkor részesülök, ha elvemhez hű maradok.

### Pünkösd utáni második vasárnapra következő kedd.

Isten megelőző szeretetének egy másik megnyilvánulását a mai Szentleckében szemléljük. Szent János apostol szavai alapján a következő igazságokkal ismerkedünk meg: 1. A világ gyűlölete. 2. Aki nem szeret, nem él. 3. Szeressünk cselekedettel és igazsággal.

1.

«*Szeretteim: Ne csodáljátok, ha a világ gyűlöl titeket.*» (Szentlecke.)

A világ gyűlölete ne lepjen meg es ne hozzon zavarba. Ebben semmi rendkívüli sincs, és azért sokkal fon-

tosabb, ha arra felelünk, hogy — *a)* ki a világ. Erre a kérdésre ugyan sokféle feleletet lehet adni, de a legtalálóbbat Szent Pál adta, midőn felszólított, hogy «ne szabjuk magunkat e világhoz» (Róm. 12, 2). E parancsnak megvan az oka, mert «e világ bölcsesége oktalanság Isten előtt» (Kor. I. 3, 19), és «a világ istene megvakítja az értelmet» (Kor. II. 4, 9) és «oly szomorúságba dönt, amely halált szerez» (Kor. II. 7, 10). Ez elegendő arra, hogy Szent Pál óva intsen a világ szellemétől. Szavaiban egyben megtaláljuk a feleletet a kérdésre, hogy ki a világ. — *b)* Ezzel kapcsolatban azt is kérdezhetjük, hogy mit jelent a világ gyűlölete. Végelemzésben arról van szó, hogy a világ gyűlöletével üldöz minket és tudnunk kell, hogy mit tartsunk felőle. A kinyilatkoztatás szavai szerint e gyűlölet halált jelent, mert a világ mibennünk és személyünkön keresztül Istent gyűlöli. Isten gyűlölete pedig halállal jár (Péld. 8, 36). A világ tehát azáltal, hogy gyűlöl minket, halálát okozza és önnön sírját ássa.

E gyűlölettől nem kell félnünk. Arra esik vissza, akiből kiindult, hogy örök vesztét okozza. — *c)* Szent Jánosnak igaza van. Nem szabad csodálkoznunk, hogy a világ gyűlöl minket, ellenkezőleg: büszkék lehetünk, mert ezzel csak bizonyítja, hogy Isten tulajdona vagyunk, szeretetét élvezzük és gyermekeinek számítunk. A világ nem tehet másként, gyűlölnie kell, és gyűlölni fog, amíg meg nem únja saját sírját ásni, és jobb belátástól vezetve visszatér Istenhez.

*Elhatározás:* Amiatt, hogy a világ gyűlöletével üldöz, egyetlen álmatlan éjszakám sem lesz. E gyűlöletet számba sem veszem, legfeljebb szánakozom rajta, mert saját vesztét készíti elő. E gyűlölettől függetlenül követem Isten példáját, Aki annyira szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte; én is mindent megteszek, hogy üdvösségét előmozdítsam.

## 2.

*«Aki nem szeret, halálban marad.»* (U. o.)

Ez már komoly szó, és annyira komoly, hogy az egész élet benne foglaltatik. Aki nem szeret, nem él és akiben nincs szeretet, az nem számíttatik az élők közé. — *a)* Életünk csak akkor van, ha Isten kegyelmi ajándéka által a szükséges életerőben részesít. Élet, természetfeletti örökkévaló értelemben, csak abban van, aki Isten kegyelmében él. Aki elzárkózik a kegyelem elől, és ezáltal elfordul Istentől, holtnak számít és abban nincs élet. Ha élni akarunk, és ez az egyetlen következmény, amelyet ebből az igazságból levonhatunk, akkor szeretnünk kell. Más megoldás nincs: vagy őszinte szeretet, vagy örök halál. — *b)* Isten bennünk él viszontszeretetünk által. Szent János mondja: Aki szereti Istent, abban Isten lakást vesz és benne lakozik. Ha kiöljük magunkból Isten szeretetét és nem viszonozzuk a megelőző szeretetet, amelyről már annyit elmélkedtünk, akkor hiányzik belőlünk Isten, va-

gyis az élet, tehát nem élünk és holtnak számítunk. — *c)* Tudjuk ezenkívül a kinyilatkoztatásból, hogy csak a szeretet képesít oly cselekedetekre, amelyek örök életet és jutalmat érdemelnek. Csakis a szeretet képesít örök életre. Akiben kihalt a szeretet, az örök életet utasította el magától, és ne csodálkozzon, ha egy szép napon arra ébred, hogy hiányzik belőle a lényeges, az egy szükséges: az élet.

*Elhatározás:* Okosabbnak találom szeretni, mint meghalni. Az utóbbihoz semmi kedvem sincs, mert túlságosan eleven bennem az örökélet után való vágyakozás, tehát az előbbit választom; és korlátlanul szeretek a szó természetes és természetfeletti értelmében, hogy bennem is meglegyen az élet teljessége.

3.

*«Fiacskáim! Ne szeressünk szóval, se nyelvvel, hanem cselekedettel és igazsággal.»* (U. o.)

Szent János a fentidézett szavakban az élet lényegét sűrítette össze. Mert a fontos csak az, és latba csak az esik, hogy szeretünk-e cselekedettel és igazsággal? Minden egyéb másodrendű kérdés és mint olyan, nem lényeges. — *a)* «Diligere opere», cselekedettel szeretni már nagy életművészet, de nem elérhetetlen. Ahhoz csak az szükséges, hogy cselekedeteink magukon viseljék a szeretet bélyegét. Szeretetből induljanak ki, szeretettel történjenek, szeretetet fakasszanak és a szeretet örök hálóját vigyék magukkal. Ehhez csak Isten kegyelme, egyszerű, szerény, önzetlen lelkület és izzó szeretet kell. — *b)* «Diligere veritate», igazsággal szeretni ezen életművészet második feltétele, melynek teljesítéséhez szükséges, hogy mindent Istenben tegyünk, törvényei szerint alakítsunk és szellemének megfelelően végezzünk. Csak egy igazság van; ez természetesen a szeretet számára is mérvadó, és ez: Isten. Aki ezen kívül szeret, az legfeljebb szenvedélyének hódol; feltétlen rombol, és nem szeret valóban. — *c)* A szeretet e

fenséges életművészete eszközli amit Szent János a mai Szentleckében említ meg, t. i., «hogy a halálból átvitettünk az életre». A szeretet megváltott az örök halál ridegségétől, es a kicsendülést nem ismerő életből szikrázóan izzó teljességbe állított bele. És ha végül mindent jól megfontolunk, arra is rájövünk, hogy ezt is, mint minden egyebet, Isten felfoghatatlan megelőző szeretetének köszönjük, mert Ő tanított meg «igazsággal» szeretni.

*Elhatározás:* Cselekedettel és igazsággal akarok én is szeretni, hogy méltó választ adjak Isten megelőző szeretetére, és kézzelfogható tanúbizonyságát adjam annak, hogy bennem valódi és igaz az élet.

**Pünkösd utáni második vasárnapra következő szerda.**

A mai szentmise Posztkommúniója ugyanezen gondolatkörben mozog, Isten megelőző szeretetét vázolja és annak új oldalával ismertet meg. Ezek a következők : 1. A misztérium-

ban való gyakori részvétel. 2. A nyomában fakadó növekedés. 3. Megváltásunk gyümölcse.

## 1.

*«Magunkhoz véve e szent adományokat, kérünk, Urunk, hogy e misztériumban való gyakori részvétel által megváltásunk hatása növekedjék bennünk.»* (Posztkommúnió.)

«A misztériumban való gyakori részvétel», a mai Posztkommúnió szövegében elsősorban az újszövetségi áldozatra vonatkozik, teljes általánosságban pedig az Eucharisztia kultuszát jelenti. Nem szabad szem elől tévesztenünk, hogy a gyakori részvétel szintén Isten megelőző szeretetére vezethető vissza, mert erre maga az Úr szólít fel és kötelez azáltal, hogy megalapítja az Eucharisztia szentségét. — *a)* A gyakori részvétel feltétlen folytonosságot, kultuszt jelent. Ezen az alapon meg kell jegyeznünk, hogy a liturgikus szellem, amelyet az elmélkedőben magától értetődően feltételezünk, a mindennapi részvételt kívánja meg. A liturgikus

szellem ápolói naponta résztvesznek a szentmiseáldozatban, hogy abból, miután a liturgikus elmélkedés által kellőképen felkészültek, további megszentelődésükhöz szükséges erőt merítsék. A buzgóság a gyakori részvételt kívánja meg, és istenes életet élő lelkek minél gyakrabban vesznek részt a szentmiseáldozatban. A törvény pedig a minimumot írja elő és mint olyan, legalább a vasárnapi és ünnepnapi részvételt teszi szükségessé. A fősúlyt mindenesetre arra kell fektetnünk, hogy életünkből ne hiányozzék az eucharisztikus áldozat folytonossága, és az egyes részvételek között ne akadjanak oly hosszú időszakok, amelyek megszakítják a kegyelmi folytonosságot és láncolatot. — *b)* A gyakori részvétel a szentmiseáldozatban és a vele kapcsolatos eucharisztikus egyesülésben nyilvánul meg (szentáldozás). Az őskeresztény századok és a katakombák Egyházának szelleme, amelyet az újkori liturgikus mozgalom ismét életre kelt, megkívánja, hogy szentmiseáldozatban való részvételünk kimagasló

pontja az áldozatot bemutató pappal egyidőben végzett szentáldozás legyen. Amennyire lehetséges, alkalmazkodjunk mi is e kegyelmet fakasztó őskeresztény szokáshoz. — *c)* Felesleges azon kegyelmi bőséget vázolni, amely a misztériumban való gyakori részvételt követi. Itt csak annyit jegyzünk meg, hogy ezt is Isten megelőző szeretetének köszönjük, mert az Úr azért ajándékozott meg az Eucharisztia szentségével, hogy tengelyt adjon életünknek és sziklaszilárd alapot lelki küzdelmeinknek.

*Elhatározás:* Nekem sem kell kétszer mondani, hogy az Eucharisztia misztériumában való gyakori részvétel rendkívüli kegyelmi bőséggel jár. Erre való tekintettel, és a katakombák Egyháza szellemének megfelelően alakítom mindennapi eucharisztikus kultuszomat, melynek kimagasló pontja a liturgikus, az áldozópappal együtt végzett szentáldozás lesz.

2.

*«A gyakori részvétel által megváltásunk hatása növekedjék bennünk.»* (U. o.)

A liturgia mély igazságot fejez ki, midőn az Eucharisztiával kapcsolatosan növekedésről beszél. E növekedést a mai Posztkommúnió elgondolásának megfelelően nem annyira a lelki kibontakozás, mint az azzal kapcsolatos erényes élet szempontjából fogjuk fel. Növekedni itt erényes életet jelent, amely a misztériumban való gyakori részvételből fakadó kegyelemmel egyarányban növekszik. Az erényes életre vonatkozólag pedig szem előtt kell tartanunk, hogy — *a)* itt elsősorban a szeretet mélységét jelenti. Minél nagyobb és őszintébb a szeretet, amelylyel az eucharisztikus Krisztushoz közeledünk, annál nagyobb a Posztkommúnió által vázolt hatás és eredmény. — *b)* Az erényes élet itt másodsorban a buzgóság őszinteségét fejezi ki. Minél lendületesebb, tüzesebb a buzgóság, amellyel az Eucharisztiát szolgáljuk, annál bőségesebb az általa fakasztott kegyelmi és lelki bővelke-

dés. — *c)* Az erényes élet itt harmadsorban a lelkiismeret tisztaságát jelenti. Szent Pál erre vonatkozólag részletes utasításokat ad a korintusiakhoz írt levelében, és ezekre az örökszép szavakra emlékezünk, mikor az Eucharisztia kultusza által megkövetelt tiszta lelkiismeretre gondolunk. Minél tisztább lelkiismeretünk és minél érintetlenebb lelkiségünk, annál méltóbban közeledünk az eucharisztikus Krisztushoz és annál hathatósabb az áldás, amelyet az élet küzdelmeibe viszünk magunkkal.

*Elhatározás:* Én is növekedni akarok, és ezért mindent elkövetek, hogy méltó módon közeledjek az eucharisztikus Krisztushoz. A szentmiseáldozatban való részvételemhez és szentáldozásaimhoz magammal hozom szeretetemet, buzgóságomat, lelki érintetlenségemet, és remélem, hogy részesülök az eucharisztikus Krisztus áldásában, és általa megerősítve folytatom az élet küzdelmeit.

3.

*«Kérünk, Urunk, hogy megváltásunk hatása növekedjék bennünk.»* (U. o.)

A mai Posztkommúnió a misztériumban való gyakori részvétel hatásáról, az Eucharisztia kultuszának gyümölcseiről is megemlékezik. Szavaival kapcsolatosan önkéntelenül Szent Pál apostolnak a Galatákhoz írt szavaira gondolunk, amelyekkel megváltásunk eredményeit vázolja oly meggyőzően. — *a)* Az Apostol elsősorban a lélek gyümölcseiről beszél (Gal. 5, 22—24) és ezeket a következőkben sorolja fel: «Szeretet, öröm, békesség, türelem, nyájasság, jóság, hosszútűrés, szelídség, hit, szerénység, megtartóztatás, tisztaság». Az Eucharisztia kultusza és a misztériumban való gyakori részvétel ily gyümölcsöket hoz és ennek következtében lényegesen hozzájárul lelki kibontakozásunk tökéletesüléséhez. — *b)* Szent Pál ezzel azt állítja szembe, amit szavaival «a test keresztrefeszítésének» nevezhetünk. Erről szó szerint a következőket mondja: «Akik pedig Krisztusé, megfeszítették

testüket a vétkekkel és kívánságokkal együtt». (U. o. 24.) E szavakkal nem külső fenyítékre és az önsanyargatás közismert gyakorlataira gondol, hanem arra, hogy azok, akik a lélek gyümölcseit ápolják, lelki értékekre fektetnek súlyt és minden egyebet a lélek magátólértetődő uralmának és vezetésének rendelnek alá, egyszóval lelki kultúrát alakítanak, amely önmagában véve egyik legnemesebb gyümölcse és eredménye a megváltás kihatásának. — *c)* Szent Pál tanítását azzal fejezi be, hogy a lelki kultúrához szükséges harmóniát domborítja ki: «Ha lélek szerint élünk, lélek szerint járjunk is» (U. o. 25), mondja, és ezáltal megköveteli, hogy lelki kultúránkról, annak őszinteségéről és mélységéről megfelelő cselekedetek és teljesítmények által tegyünk meggyőző tanúbizonyságot. Ne forduljon elő, hogy amíg a lelki kultúra értékeit hangoztatjuk, addig cselekedeteink cáfolnak meg, és bizonyítják, hogy még a keresztény természetfeletti lelkiség alapelemeitől is távol állunk. — *d)* Megváltásunk imént vázolt gyü-

mölcseit és azok szintézisét, a lelki kultúrát szintén Isten megelőző szeretetének köszönhetjük. Ő volt az, Aki erre a páratlan életművészetre a kinyilatkoztatás igéi által megtanított. Ő az, Aki az Eucharisztia segítségével e szellemet fenntartja bennünk és ismételten Ő az, Aki, főleg az Eucharisztia által, megadja az állhatatos keresztülvitelhez szükséges erőt.

*Elhatározás:* A megváltás gyümölcseiben én is akarok részesülni, hogy bennem is teljes szépségében kialakuljon a keresztény természetfeletti lelkiség, amely minden kultúra és lelki finomság alapja. Ezen feltételemet azzal egészítem ki, hogy elmélyítem magamban az eucharisztikus szellemet, és mindent a misztériumban való gyakori részvétel által törekszem elérni.

**Pünkösd utáni második vasárnapra következő csütörtök.**

A mai Evangélium alapján, amely szintén Isten megelőző szeretetének

fogalmát tökéletesíti bennünk, a következő igazságokat szemléljük: 1. A mennyei vacsora. 2. A kiküldött. 3. A kifogás.

1.

*«Az időben: mondá Jézus a farizeusoknak ezt a hasonlatot: egy ember nagy vacsorát szerze és sokakat meghíva.»* (Evangélium.)

A Szentatyák elgondolása és tanítása szerint a mennyei vacsora alatt az örök életet kell érteni. Ezzel kapcsolatban a következőket kell megjegyeznünk: — *a)* Az örök élet és a mennyei boldogság minden szempontból ünnepi vacsorához hasonlítható. A szó teljes értelmében estebéd, mert a nap izzó hevére, a mindennapi munkálkodás fáradalmaira, az emberi elet küzdelmeire következik és azt fejezi be. Mint befejezés a tökéletes jutalom jegyében áll, teljes kielégítést ad és a legboldogabb beteljesülést közvetíti. Alapvető tulajdonsága a folytonosság, mert a földi élet befejeztével kezdődik és nem ismer befejezést, mert az egész örökkévalóságra kiterjed. — *b)* A vendéglátó maga az

örök Isten. «Minden létező teremtője és a dicsőség Atyja, nagy, Krisztusban beteljesült ünnepi lakomát készített», mondja Szent Cirill, és ezzel arra utal, hogy Isten, mint vendéglátó, saját bőkezűségéből és gazdagsága teljességéből ad, midőn ünnepi lakomára hív meg. Ilyen lakoma szerzésére csak Isten képes, mert csak Ő eléggé gazdag ahhoz, hogy adományaival betöltse a végnélküli örökkévalóságot és kielégítse a végtelen után való vágyakozásunkat. — *c)* Sokan vannak hivatva, mert az isteni Vendéglátó mindenkit szívesen lát. Megelőző szeretete mindenkit boldogítani akar, és ezért a tömegeket hívja, szólítja fel, hogy asztalához üljenek és résztvegyenek lakomájában. «Az Úr sokakat hívott meg, de kevesen sietnek a lakomához, mert még azok közül is, akik hitük által hódolnak Neki, sokan meg nem felelő életmódjukkal utasítják vissza meghívását.» (Nagy Szent Gergely.) Ez azonban mit sem változtat a megelőző szeretet lényegén, sőt nagyságát domborítja ki, mert Isten annak

ellenére, hogy előre látta az elutasító választ, mégis mindenkit meghívott.

*Elhatározás:* A mennyei lakomára én is hivatalos vagyok, és e tudat csak növeli boldogságomat. Egyelőre még nem ütött az örök estebéd órája, mert a nap delén állok és még sokat kell dolgoznom, érdemeket szereznem, hogy méltó legyek életem esthajnala eljöttével az Úr örökkétartó lakomájához ülni. Ez azonban nem akadályoz, hogy sokat gondoljak rá, előre élvezzem örömeit, és abban találjam a lendületet, amelyre szükségem van, hogy kitartsak helyemen, elbírjam a nap hevét és szakadatlanul érdemszerzően munkálkodjam.

2.

«*És elküldé szolgáját a vacsora órájában megmondani a hivatalosaknak, hogy jöjjenek, mert már minden el van készítve.*» (U. o.)

Midőn eljött az óra és minden elő volt készítve, az Atya kiküldé szol-

gáját, hogy értesítse a hivatalosakat. A Szentatyák egyöntetű véleménye szerint a kiküldött a második isteni Személy, a megtestesült Ige, Krisztus. A Szentatyáknak erre vonatkozó tanítását a következőkben foglalhatjuk össze: — *a)* «A szolga, aki kiküldetett, Krisztus, Aki megalázta önmagát és a szolga formáját vette fel, habár természeténél fogva Isten és Isten Fia. Az estebéd órájában küldetett ki, mert «az Atya Igéje nem kezdettől fogva vette magára természetünket, hanem csak az utolsó időben». (Szent Cirill.) — *b)* Az Evangélium még hozzáfűzi: «Minden készen van». «Az Atya ugyanis Krisztusban készítette elő azokat a javakat, amelyeket a világnak ajándékozott. Ezek: a bűn megsemmisülése, a Szentlélekben való részvétel és az Istenfiúság ragyogása.» (Szent Cirill.) — *c)* «Krisztus ehhez (az örökkévalóság ünnepi lakomájához) az örömhír (Evangélium) kihirdetése által hívott meg.» (Szent Cirill.)

*Elhatározás:* Tárt karokkal fogadom Krisztust, Aki Isten meg-

séget vett magának, élvezetvágyának hódol és azzal menti ki magát, hogy távol marad a lakomától. De vigyázzon, nehogy benső éhségben menjen tönkre». Nagy Szent Vazul ezt a következőképen egészíti ki: «Azt mondja: nem tudok jönni, mert az emberi lélek, ha világi élvezetek felé hajlik, túlgyenge szent cselekedetekre». Arra pedig, hogy Krisztus miért éppen a házasság szent intézményét állítja ily vonatkozásban szemünk elé, Nagy Szent Gergely felel találóan: «Habár a házasság intézménye jó és a Gondviseléstől az emberi nem fenntartására adatott, egyesek mégis nem a termékenységet, hanem az élvezetvágy kielégülését keresik benne. Ezért egy magában véve jó dolog által nagyon helyesen lehet egy nem jó cselekedetet jellemezni».

*Elhatározás:* A kifogások silánysága annyira áttetsző, hogy miután anélkül is elég dolgom van, nem foglalkozom velük. Erre egyébként azért sincs szükségem, mert nem gondolok arra, hogy kimentsem ma-

gam, hisz örvendek, hogy részesültem a kitüntetésben és szabad megjelennem az ünnepi lakomán.

**Pünkösd utáni második vasárnapra következő péntek.**

A mai Evangélium alapján és a tegnapi gondolatmenetet kiegészítőleg végezzük elmélkedésünket. Ebben Isten megelőző szeretetét illetőleg ismét új oldalakat találunk, amelyek lényegesen hozzájárulnak, hogy meggyőződjünk a megelőző szeretet végtelen jótékonyságáról. Az új oldalak a következők: 1. Az újonnan hívottak. 2. Az utak és sövények közönsége. 3. A hivatalosak kárhozata.

1.

«*Erre megharagudván a házigazda, mondá szolgájának: menj ki hamar a város tereire és utcáira és a koldusokat, bénákat, vakokat és sántákat hozd be ide.*» (U. o.)

A megelőző isteni szeretet a mai Evangélium tanúsága szerint nem jön zavarba azáltal, hogy a hivatalosak visszautasítják a meghívást. Vannak elegen, akik szívesen jönnek, és az

isteni Vendéglátó, a mennyei Atya azokat hívja meg asztalához. — *a)* Istenről anélkül is tudjuk, hogy az alázatosakban leli örömét és «azoknak ad kegyelmet» (Jakab 4, 6). Ez az oka, hogy «miután a büszkék nem akarnak jönni, a meghívás a szegényekre és alázatosakra szállott.» (Nagy Szent Gergely.) — *b)* Hogy kik ezek a szegények, szerények és alázatosak, erre szintén a szellemes Nagy Szent Gergely válaszol: «Gyengének és szegénynek azokat nevezzük, akik önmagukat gyengének és betegnek tartják. Isten azokat választotta ki, akiket a világ megvet». — *c)* Szent Gergely arra is válaszol, hogy miért jönnek: «A megvetés ugyanis az embereket rendszerint önmagukhoz vezeti vissza, és minél kevesebbet találnak ebben a világban, ami örömet okozna nekik, annál gyorsabban hallják Isten hangját».

*Elhatározás:* Az újonnan meghívottak serege előttem is felvonul, ami nagy vigaszomra szolgál, mert a szerények és szegények, a sánták, a vakok és bénák között,—

eltekintve attól, hogy sok rokonszenves lelket látok — önnönmagamat is megtalálom. Most már nem bánkódom amiatt, hogy minden szempontból szegény vagyok, mert tudom, hogy ez is Isten megelőző szeretetének bizonyítéka, továbbá biztosítéka annak, hogy részem lesz az örök lakomában. Ha nem volnék szegény, bizonyára én is elég esztelen volnék ahhoz, hogy visszautasítsam a kitüntető isteni meghívást.

2.

«*És mondá a szolga: Uram! Megtörtént, amint parancsoltad, de még mindig van hely. Akkor mondá az Úr szolgájának: Menj ki az utakra és sövényekhez és kényszerítsd bejönni a járókelőket, hogy megteljék a házam.*» (U. o.)

Isten megelőző szeretete nem ismer korlátokat és tovább megy végtelen jóságában. Az utak és sövények közönségétől sem riad vissza, és ezeket a szerencsétleneket is házába tereli és

asztalához ülteti. — *a)* A jöttmentekben annyi jótulajdonság van, hogy Isten szívesen látja őket vendégül. Szent Ambrus erre azt mondja: «Az Úr most az útra és a sövényhez küld ki, mert ott azok tartózkodnak, akiket semmiféle vágyakozás sem köt a földi dolgokhoz, és ezért a túlvilág ígéretei felé sietnek a jóakarat útján és érdemesnek bizonyulnak a mennyországra». — *b)* Szent Ágoston külön foglalkozik azokkal, akik az utakról és a terekről jönnek, és azt mondja: «Az utakról és a terekről jöttek a pogányok». Ők árasztották el akkor a világot és ők képezték a túlnyomó többséget. Az Úr, Aki az üdvösséget mindenkire kiterjesztette és megtörte a zsidó nép faji elvakultságát, ezekhez is kiküldi szolgáit, hogy házába hívja és lakomájában részesítse őket. — *c)* A sövények közönségéről pedig azt mondja: «A sövények felől a tévtanítók és a szakadárok jönnek, mert azok, akik sövénnyel sáncolják körül magukat, szakadást keresnek. A sövényektől el kell távolítani, a tövisektől meg kell szabadítani őket. De ők

nem szeretik a kényszert. Szabad akaratukból akarnak belépni, hangoztatják. De az Úr nem ezt parancsolta, Ő azt mondotta: «Kényszerítsd őket bejönni». Kint ugyanis nagy szükség van és ebből születik az akarat.»

*Elhatározás:* Valóban sokfelől jövünk és minden irányból gyülekezünk mi, a hivatalosak. Isten megelőző szeretete e végtelen tanúbizonysága annyira megrendít, hogy nem is tudom, hogyan hálálјam meg az örök boldogság lakomájára szóló meghívást. Miután úgy sem tudom kellőképen meghálálni, jobb, ha szívem egyszerűségében elfogadom, és arra törekszem, hogy kevésbbé méltatlannak mutatkozzam erre a kitüntetésre.

3.

«*Mondom azonban nektek, hogy senki ama férfiak közül, akik hivatalosak voltak, meg nem izleli az én vacsorámat.*» (U. o.)

Az Úr fentidézett szavai gyujtó és romboló villámként hatnak lelkünkre. Szomorú fényességükben már ott remeg az örök kárhozat sejtelme, ami természetes, mert az Úr szavai ítéletként veendők és a kárhozat ígéretét tartalmazzák. — *a)* A meghivottak, a hivatalosak elkárhoznak, mert visszautasították a kitüntető meghivást. Nem fontolták meg, miről van szó, és Istent arra sem tartották érdemesnek, hogy meghivása jelentőségével foglalkozzanak. Túlságosan benne voltak a földi javakért folytatott küzdelem forgatagában, semhogy időt szakítottak volna maguknak e szent célra, és ráismertek volna a kitüntető meghivás jelentőségére. — *b)* Gesztusuk által előnyben részesítették saját beképzelt érdekeiket, földi javak után való sóvárgásukat, kicsinyes és vétkes élvezeteiket, és annyira elásták magukat saját kezükkel vetett sáncaikba, hogy azok határán túl nem tudták észrevenni az örök javak ragyogását. — *c)* Az isteni Vendéglátó meghagyta akaratukat. Önként választottak és senki sem akadályozza őket, hogy

véglegesen választásuknál maradjanak. Hogy ez örök kárhozatot jelent, arról nem Isten tehet, Aki érintetlenül hagyja az emberi szabad akaratot, hanem azok, akik eléggé elvakultak, hogy királyi méltóságra emelő szabad akaratukkal visszaéljenek és elutasítsák az örök életre szóló meghívást. «Perditio tua ex te, Israel» — vesztedet önmagad okoztad, — mondja a kinyilatkoztatás, és ennek értelmében a felfuvalkodott hivatalosak önmagukra vessenek, ha az ünnepi lakomán az élet kivetettjei, a koldusok és szegények foglalják el helyüket.

*Elhatározás:* A meghívottakat, akik szabad akaratukból kárhoznak el, igazán nem tudom sajnálni, mert nehéz sajnálkozni az esztelen ügyefogyottak fölött. Ami pedig engem illet, idejekorán hozzá kell látnom, nehogy én is esztelen és ügyefogyott legyek és az ünnepi lakomán másnak engedjem át helyemet.

**Pünkösd utáni második vasárnapra következő szombat.**

Az Isten megelőző szeretete ragyogó és boldogító szépségének szemléletét a mai Introitus szavaival fejezzük be, mert ebben találjuk meg rövid, de klasszikus formában mindazt, amit a megelőző szeretetről tudnunk kell. Ezzel kapcsolatban a következő igazságokról elmélkedünk: 1. Az Isten oltalma. 2. A végtelenség szabad tere. 3. Isten, Aki minket akar.

1.

*«Oltalmazóm lett az Úr és kivezetett a szabad térre engem, megmentett, mert kedvét lelte bennem.»* (Introitus.)

Végtelen hálával ismerjük el mindazt, amiben Isten megelőző szeretete által részesültünk. Pünkösd utáni második vasárnapra előírt miseszöveg szakemberek egyöntetű tanúsága szerint ezen túláradó hálaadás és elismerés — amely minden gazdagsága ellenére is alig üti meg a mértéket — jegyében áll. Ami pedig az Isten megelőző

szeretetének köszönhető értékeket illeti, azok elseje az isteni oltalom. Erről a következőket kell tudnunk : — *a)* Isten végtelen jósága születésünk előtt egy örökkévalósággal fiaivá fogadott és gyermekeivé tett. Jézus Krisztus, az isteni Megváltó kegyelme alapján kerültünk ily szoros kapcsolatba az Úrral, és egyedül Neki köszönhetjük, hogy ez lehetővé vált és Isten ebbeli szándéka beteljesült. — *b)* Isten, Aki fiaivá fogadott és ezáltal hathatós oltalmában részesített, ezenkívül magáévá tette ügyünket, és kivezetett abból a reménytelen helyzetből, amelybe az eredeti bűn következtében, és önnön hibánkból kerültünk. Ügyünket annyiban tette magáévá, amennyiben elhatározta megváltásunkat és egyszülött Fiát adta megszabadulásunkért. — *c)* E kettős alapon fejlődik ki az a végtelen kegyelmi ajándék, amelyet Isten gondviselésének nevezünk, és amelynek közvetítésével az Úr beleszól életünkbe, kormányozza annak folyását és részesít mindentől megóvó oltalmában.

*Elhatározás:* Végtelenül sok anyai vonás van Isten megelőző szeretetében, és önkéntelenül az édesanya szívére gondolok, midőn feleleventem magamban azt a boldogító tudatot, hogy sorsom a jóságos isteni oltalom kezeibe van letéve. Ez nagyon boldoggá tesz, mert bármennyire viharos legyen is életem, tudom, hogy biztos kézben vagyok, és az isteni Gondviselés jósága, amelynek anyai közvetítője a Szentséges Szűz, őrködik fölöttem.

2.

«*Kivezetett a szabad térre engem.*»
(U. o.)

Isten megelőző szeretete végtelen tökéletességgel ismeri az emberi ambíciót és tudja, hogy emberi teremtménye, amelyben ott szikrázik az Istenhez való hasonlatosság tüze, nem szeret szűk árokban tartózkodni és szíve minden vágyával a szűkből a tágba, az árokból a szabad térre kívánkozik. Ezt az ambíciót is, amely egyébként az emberi nem büszkeségére

válik, tekintetbe vette, és megelőző szeretetével gondoskodott, hogy a szűkből a tágba jussunk. — *a)* A kétely és bizonytalanság szűk korlátaiból az igazság ismeretének tág végtelenségébe vezetett és ezáltal oly teret nyitott, amely a mozgásszabadság és a végtelen távlatok után való vágyakozás legfelfokozottabb igényeit is nemcsak kielégíti, hanem ki is meríti és túl is haladja. — *b)* A bűn rabszolgasága vaksötét tömlöcéből Isten gyermekei szabadsága tágasságába vezetett, és ahhoz is hozzászoktatott, hogy a szabadság adományával kellőképen éljünk és annak előnyeit javunkra felhasználjuk. — *c)* Az idő percek és pillanatok elmúlásához kötött kicsiny méreteiből az örökkévalóság gazdag és mozgalmas, a végtelenségben elvesző időtlenségébe fejlesztett át, és lehetővé tette, hogy az örökkévalóságban rejlő végtelenség előnyeit már itt a földön élvezzük és az időhöz kötött szűk keretek között is alkalmazzuk.

*Elhatározás:* Kezdek szabadon lélegzeni, mert végre — és ezt

is Isten megelőző szeretetének köszönhetem — kiszabadulok a szűk keretek közül, lepattantom magamról azok akadályozó béklyóit és most végtelen boldog vagyok: minden szempontból szabadon mozgok és Istennek bebizonyítom, hogy tudok élni a szabadság kegyelmével, mert annak előnyeit csakis nagyobb dicsőségére használom fel.

3.

«*Kedvét lelte bennem.*» (U. o.)

A fentidézett szavak jelentőségét valóban nehéz megérteni, mert mi, emberi teremtmények, nem tarthatjuk magunkat olyan szeretetreméltóknak, hogy Isten kedvét lelje bennünk. Ez szintén olyan misztérium, amelyet jobb nem bolygatni, mert úgysem jövünk nyitjára. De ha mégis bele akarunk pillantani mélységeibe, akkor csak annyit mondhatunk, hogy Isten kedvét lelte bennünk, mert szeretett, és szeretetében rejlő irgalmas jósága elfátyolozta önnön nyomorúságunkat. — *a)* Schuster bíboros, a híres bencés

liturgista erről következőképen emlékezik meg: «Ime utolsó motívuma mindannak, amit Isten miérettünk tett. Nem mintha szüksége volna a mi imádásunkra, vagy valami jót találna bennünk, ami Őhozzá vonz minket. A jó csak Ő. És mert Ő jó, ezt a jót nekünk akarja adni, vagyis önmagát akarja nekünk ajándékozni, hogy a Benne levő jó, ami minden jó, és semmi más, csak jó, vagyis Ő maga, a mienk legyen és boldogságunkat képezze». — *b)* Mindezt azzal tetőzte be, hogy anyát adott nekünk egyszülött Fia vértanú lelkületű Édesanyjában, és Őt mennyei jósága követeként küldötte hozzánk, hogy segítsen rajtunk és vezessen, hogy így biztosabban jussunk el Hozzá, Aki öröktől fogva szeretett minket. — *c)* Minden szempontból biztosított, hogy mi emberi teremtmények, akik Belőle indultunk ki (a teremtés által), Őhozzá találjunk vissza; Benne leljük beteljesülésünket és az örökkévalóságon keresztül Övéi legyünk.

*Elhatározás:* Én az eredeti szöveghez tartom magam és úgy

fordítom, hogy: «Isten megmentett, mert akart (megkívánt) engem». Istennek e szent akarata folyton szemem előtt lebeg és vele én is egyet akarok, tudniillik azt, hogy Isten kívánsága beteljesüljön és én övé legyek az egész örökkévalóságon keresztül.

**Pünkösd utáni harmadik vasárnap.**

A liturgikus szövegek e heti alapgondolata: Isten megelőző szeretetének egyik következménye, a bűnbocsánat, és a lelki megtisztulással járó küzdelem. A mai szentmise Introitusában az elveszett juh lelkiállapota csendül fel, és ezzel kapcsolatban a bűn romboló következményeivel és azokkal az előfeltételekkel ismerkedünk meg, amelyek teljesítése nélkül nincs szabadulás. Ebbeli gondolatainkat a következő pontokban foglaljuk össze: 1. Isten pillantása. 2. A benső lelki nyomor. 3. A bűnbocsánat.

1.

*«Tekints reám és irgalmazz nekem, Uram, mert elhagyatott és szegény vagyok.»* (Introitus.)

Nem nehéz az eltévedt és elveszett juh lelkiállapotába beleilleszkedni. Ha ezt tesszük, megértjük a mai Introitus szavait és természetesnek tartjuk, hogy az eltévedett és elveszett juh, amely a bűnös lélek jelképe, elsősorban tekintetbevételért, Isten egy irgalmas pilllantásáért esdekel. Arra kéri az Urat, tekintsen reá, ajándékozza meg irgalmas pillantásával és ezáltal éleszsze fel benne az ellankadófélben levő életerőt. — *a)* E könyörgésben elsősorban az Isten után való vágyakozás motívuma csendül fel. Az eltévedett végre megérti, hogy ki az Úr, és mit jelent jelenléte, bennünk lakozása. Most már látja és tudja, hogy mit vesztett, amikor elszakadt az Úrtól, önnön elgondolásait követte, tévútra jutott és lehetetlen helyzetbe került. E megismerés mélységéből fakadt fel az Isten után való vágyakozás, az őszinte Isten-keresés, amely elsősorban Isten irgalmas és felbátorító pil-

lantását keresi. — *b)* Az esdeklő könyörgés örökszép szavai azt is kifejezik, hogy az eltévedett, miután hosszadalmas tévutakon vergődött keresztül, most már belátja, hogy Isten elfordult a bűnöstől és még egy futó pillantásra sem méltatja. El kell fordulnia tőle, mert a bűnös vétkei által eltaszította magától jóságos kezét és megszakította vele a kegyelmi kapcsolatot. Nem akart tudni szeretetéről és megtagadta tőle szívét. Isten erre a rettenetes kihívásra csak elfordulással válaszolhat. Hogy az elfordulás hirtelen naplementét és átmenet nélkül reánkrontó koromfekete éjtszakát jelent, azt a bűnös már tapasztalatból tudja. A koromsötét éjtszaka félelmes mélységéből kiált az Úrhoz és — *c)* esdekel egyetlen bátorító pillantásért. Érzi, hogy erre szüksége van, és tudja, hogy mi minden rejlik e pillantásban. Ezzel kapcsolatban önkéntelenül a Krisztust háromszor megtagadó Péterre gondol, aki felfogta a tanácsteremből kijövő Megváltó pillantását és égető tüzében annyira megrendült, hogy sírvafakadt és kiment

a tornácból (Máté 26, 75). A bűnös tudja, hogyha Isten ismét feléje fordítja tekintetét és csak egy futó pillantásra méltatja, már van remény, hogy e tekintet megakadjon rajta, számbavegye kétségbeejtő állapotát és irgalmat gyakoroljon vele. — Az eltévedt juh által jelképezett bűnös lelkiállapota megrendítő, de egyszersmind kiindulópontja a szabadulásnak és az első lépés a bűnbánat kegyelmében való részesülés felé.

*Elhatározás:* Nekem is elég okom van Istenhez könyörögni, hogy legalább egy futó pillantással tiszteljen meg, hogy tekintete tüzes mélységéből ismét bátorságot merítsek további küzdelmemre; bűnbánatra gerjedjek és folytassam a harcot bocsánatos bűneim és gyarlóságaim ellen.

2.

*«Elhagyatott és szegény vagyok: nézd megalázottságomat és szenvedésemet.»* (U. o.)

Az eltévedt juhocska, vagyis a tévútra került bűnös lelkiállapota nem

éppen rózsás vagy irígylésreméltó. A mai Introitus szövege e szomorú lelkiállapot kimagasló pontjait következőképen vázolja: — *a)* Az eltévedett elhagyatottságról és szegénységről panaszkodik. Elhagyatottnak érzi magát és a lelki elárvulásnak összeroppantó súlyát már nem tudja tovább viselni. Ez a bűn egyik legmegrendítőbb következménye. A bűnös ugyanis elszakadt Istentől és ezáltal elvesztette lába alatt a talajt. Egyedül maradt, és idővel azt is tapasztalnia kellett, hogy embertársaira nem támaszkodhatik, mert megbízhatatlanok és az ínség óráiban hűtlenül elpártolnak tőle. Ilyenkor érzi az elhagyatottság és benső elárvulás súlyát, és ez már üdvös fordulat, mert ebből fakad az a belátás, hogy Istenhez forduljon és megkísérelje jóvátenni a multban oly könnyelműen elkövetett hibákat. Szegénységről is panaszkodik, és jogosan. A bűn által elvesztette a kegyelmi gazdagságot, önnön erejével kell megelégednie ez oly kevés, hogy végtelenül szegénynek érzi magát, és tudja, hogy ezt az állapotot nem képes tovább elviselni.

Ebben is sok üdvösséges iniciativa rejlik, mert az említett belátás Istenhez vezeti vissza és arra készteti, hogy újból megteremtse a kegyelmi kapcsolatokat és újonnan törekedjen kegyelmi gazdagságra. — *b)* Minden bűn és vétek mögött felfuvalkodottság, lelki anarchia és büszkeség rejlik. A bűn elkövetése után azonban változik a helyzet, és a bűnös szomorúan kénytelen tapasztalni a bűnben rejlő megaláztatást. Nagyravágyóan önállóságra, függetlenségre törekedett, és most azon veszi észre magát, hogy a bűnös szenvedély rabszolgájává vált, és oly kemény uralmat kénytelen eltűrni, amely méltatlan a szabad akarattal megajándékozott emberhez és a legmegalázóbb erkölcsi lefokozást jelenti. Ez a beismerés is, melynek kifejezését a mai Introitusban találjuk, üdvösséges, mert jobb belátásra bír és Istenhez vezet vissza. — *c)* Az eltévedt bűnös a mai Introitusban szenvedéseiről is panaszkodik. Keserves csalódáson ment keresztül, a bűn által boldogságot vélt találni, és olyan szenvedésteljes küzdelembe került,

amelyről azelőtt fogalma sem volt. Kielégülést, megnyugvást, mámort és boldogságot ígért neki a bűn, és annyira kielégületlenül hagyta, hogy a benső, égető tüzet, amelyet a leglelkiismeretlenebb vétkezés sem tud már oltani, nem képes elviselni. Istenhez fordul és irgalmától várja szabadulását. — Az eltévedt bűnös lelkiállapota valóban megrendítő, és annak bizonyítéka, hogy mily leírhatatlan ínségbe kerülnek azok, akik hisznek a bűn rothadt káprázatában és követik csábító szavát.

*Elhatározás:* Már elégszer ráfizettem saját ügyefogyottságomra, és túlságosan tapasztalt ember vagyok ahhoz, hogy tovább higgyek a bűn csábító ígéreteinek. Nem akarok hasonló lelkiállapotba jutni, és azért távoltartom lelkemet minden bűnös szándéktól és még a legkisebb dologban is hűségesen szolgálok Istennek, hogy jobb sorsot érdemlő lelkemet a legkínzóbb ínségtől megóvjam.

3.

*«Bocsásd meg minden vétkemet, én Istenem.»* (U. o.)

A mai Introitus is a tökéletes teljesítmény jegyében áll, és ennek következtében az imént vázolt lelkiállapotból, a belső nyomorúságból levonja az egyetlen levonható következményt, és bocsánatért könyörög. — *a)* Elsősorban beismeri, hogy a bűn oka minden bajának, benső ínségének. E beismerés világosságában megismerkedik a bűnben rejlő romboló erővel, erkölcsi elvetemültséggel és felfoghatatlan hálátlansággal. Ez kijózanítja: és mindenkorra elveszi kedvét, hogy a bűnnel kacérkodjon és csábításának kitegye magát. — *b)* Bocsánatkérése által azt is beismeri, hogy lelki nyomorúságának önmaga az oka, mert ha elővigyázatosabb lett volna, nem került volna bűnveszélybe. De ezt nem tette; a bűn karmaiba került, méltatlanná tette magát, hogy Isten jóságát élvezze és gazdagságával töltekezzen. — *c)* Bocsánatkérése által azt is bizonyítja, hogy végre dereng benne a jobb belátás; tökéletesebb, tartal-

masabb jövőt, őszinte javulást és istenesebb életet akar, és a bűnbocsánat kegyelmét arra óhajtja felhasználni, hogy célját elérje és megalapozza jövendő boldogságát. — Az eltévedt juhocska nem is cselekedhet másként, mert nem adatott más megoldás. «Dimitte», bocsáss meg, könyörög az Atyához, és a bűnbocsánat kegyelmében való részesülés által kezdi meg az új életet, amelyben a bűnnek többé semmi szerepe sincs.

*Elhatározás:* Én is hasonlóképen cselekszem, és őszinte szívvel kérem Istent a bűnbocsánat kegyelméért. Egyáltalán nem vagyok felfuvalkodott, és tudom, hogy ha nem is nyomja súlyos bűn lelkiismeretemet, mégis van okom a bocsánatkérésre, mert tengernyi gyarlósággal és tökéletlenséggel vétkezem naponta.

**Pünkösd utáni harmadik vasárnapra következő hétfő.**

A mai Evangéliumban megkapjuk a feleletet a tegnap vázolt lelkiálla-

potra. Ennek motivumai a következők: 1. A közeledő vámosok és bűnösök. 2. Az elégedetlenkedő farizeusok. 3. A bűnösök felvétele.

1.

*«Az időben: a vámosok és bűnösök közeledének Jézushoz, hogy hallgassák Őt.»* (Evangélium.)

Krisztusról szebbet és dícséretreméltóbbat alig lehetne mondani, hogy — mint az Evangélium jelenti — a vámosok és bűnösök közeledtek hozzá, hogy Őt hallgassák. E körülmény már felelet az Isten után vágyakozó lelkiállapotra, amelyet tegnap szemléltünk és amely a bűnbocsánat kegyelme elnyerésében csendül ki. — *a)* A bűnösök, a nagy többség által megvetettek, a társadalmilag vett senkik, közelednek Krisztushoz és hallgatják szavait. Érzik, hogy lelkiállapotukban valami nincs rendjén és hogy életükbe hiba csúszott. Krisztus, ellentétben a farizeusokkal és írástudókkal, bizalmat gerjesztett bennük, ellenállhatatlan vonzóereje odavezette őket Hozzá, hogy szavára hallgassanak és Nála

keressék az egyedül kielégítő megoldást, amely végét veti tarthatatlan lelkiállapotuknak. — *b)* Krisztus, a megtestesült Ige és az emberi nem Megváltója ezáltal már elérte célját. Felkeltette a reászorultak érdeklődését, és magához vonzotta azokat, akiket eljött megváltani. A nagy beteljesülés folyamata már megkezdődött és a lavina elindult. A vámosok, a bűnösök, a bukottak és a céltalanok jönnek és ámulva hallgatják a bűnbocsánatot hirdető és lelki bonyolulatokat rendbehozó kinyilatkoztatást. — *c)* Krisztus megkezdi munkáját, és az odajötteknek, a kívülállóknak, — akikkel Előtte megvetésből és felfuvalkodottságból senki sem foglalkozott, — lelkét előkészíti a megváltás kegyelmének befogadására, a nagy pálfordulásra és az ebből fakadó új, boldog és kielégítő életre.

*Elhatározás:* Örömmel szemlélem a Krisztushoz közeledő és szavát csodálattal hallgató bűnösöket. Végtelenül jólesik, hogy Krisztusnál, Aki maga az isteni szeplőtelenség, csupa

bűnöst találok, mert ezáltal remélem, hogy én is Nála maradhatok, és engem sem távolít el környezetéből. De azért nem tévesztem szem elől, hogy a közelébe kerülő bűnösök megtértek, a romlottak megjavultak és az elvetemültekből szentek lettek. Ez nekem is mond valamit. Legalább is arra késztet, hogy megvizsgáljam lelkiismeretemet és megállapítsam, menynyiben javultam már, mióta Jézus környezetéhez tartozom.

2.

*«És zúgolódának a farizeusok és írástudók, hogy ez a bűnösökkel társalog és velük eszik.»* (U. o.)

A farizeusoknál és írástudóknál úgy látszik faji betegség és nemzeti baj a zúgolódás és az elégedetlenség. Valahányszor alkalom kínálkozik, összedugják fejüket és eleven gesztusokkal, fennhangon beszélik meg a nemtetszésüket kihívó eseményt. Krisztus szánakozva mosolyog rajtuk, és úgy tesz, mintha nem hallaná a

belőlük kipattanó elégedetlenség zaját. Erre vonatkozólag egy nagyon szellemes megjegyzést találunk Nagy Szent Gergely írásaiban, aki a következőket mondja: «E történésből következtethetjük, hogy a valóban igazságos lelkület szánakozó együttérzést, a hamis pedig elutasítást tanúsít. Habár az igazak joggal haragudhatnak a bűnösökre, azért mégis van különbség a között, ami valódi felfuvalkodottságból és ami őszinte fegyelemszeretetből történik. Mert ha az igazak néha külsőleg túlfokozzák a megrovást, hogy fenntartsák a rendet, szeretetük által mégis megőrzik a benső jóságot. Lelkükben rendszerint önmaguknál többre becsülik azokat, akiket rendreutasítanak. Igy óvják meg fegyelem által alárendeltjeiket és alázatosság által önmagukat. Azok azonban, akik hamis igazságosságból rendszerint csak önmagukat helyezik előtérbe, minden mást megvetnek és nem hajlandók a gyöngék iránt irgalmat tanúsítani, annál nagyobb bűnösökké lesznek, minél kevésbbé tartják magukat azoknak. Ezekhez

tartoztak a farizeusok, akik az Urat elítélték, mert befogadta a bűnösöket. Kiszáradt szívvel ítélkeztek az irgalmasság forrása fölött, és mivel annyira betegek voltak, hogy mitsem vettek észre betegségükből, a mennyei Orvos gyengéd módszerrel akarta őket gyógyítani, hogy végre belássák bűneiket és megjavuljanak.» A nagy Egyháztanító szavait következőképen egészíthetjük ki: — *a)* A farizeusokból nyilvánvalóan felfuvalkodottság beszél. Büszkeségükben és elvakultságukban annyira tökéleteseknek tartották önmagukat, hogy méltóságukon alúlinak vélték bűnösökkel szóbaállni és bukottakkal kezetfogni. — *b)* A féltékenység is megszólal lelkükben, mert látják, hogy a bűnösök őszintén szeretik Krisztust, míg őket, a nép véneit, semmibe sem veszik. Arra azonban nem gondolnak, hogy ez önnön hibájukból történik, mert sohasem ereszkedtek le a néphez és nem tartották érdemesnek bűnösökkel foglalkozni. — *c)* Azért is elégedetlenkednek, mert el akarják nyomni azon benső, csendes szemrehányást,

amely Krisztus eljárásából szólt hozzájuk. Jobbik én-jük tudta, hogy Krisztusnak van igaza, és nekik is hasonlóképen kellett volna cselekedniök. Hogy ne legyenek kénytelenek e néma szemrehányással foglalkozni, szavára hallgatni és megjavulni, az elégedetlenség nyugtalan zajába fojtják megmozduló lelkiismeretük csendes szavát.

*Elhatározás:* A farizeusok magatartásából legalább annyit tanulok, hogy nem zúgolódok, nem elégedetlenkedem és nem féltékenykedem. Inkább törekszem mély bepillantást nyerni az összefüggésekbe, megérteni a kapcsolatokat, és ezáltal helyes magatartást tanúsítani. Krisztustól pedig megtanulom, hogy senki sem oly szent és tökéletes, hogy méltósága alatt állna a bűnösökkel szeretetteljesen foglalkozni és szabadulásukhoz, megváltásukhoz lényegesen hozzájárulni. Példájának megfelelően én is büszke vagyok, ha szerencsétlen

bűnösök tisztelnek meg bizalmukkal, és ezt arra használom fel, hogy előmozdítsam lelkük üdvösségét.

3.

«*A bűnösökkel társalog és velük eszik.*» (U. o.)

A farizeusok kicsinyeskedése Krisztusnak nem okozott fejtörést, és nem tartotta vissza attól, hogy tovább járja a megváltás üdvösséget hozó útját. A bűnösöket nemcsak magához vonzotta, hanem egyénileg is foglalkozott velük, befogadta őket és megadta nekik mindazt, amit tőle reméltek. — *a)* A farizeusok azon tanakodnak, hogy miért ül Krisztus egy asztalhoz a bűnösökkel. Korlátoltságukban nem jöttek rá, hogy a Megváltó ezt azért teszi, hogy magához emelje őket, az asztal légköre bizalmasságában megnyerje szívüket és megvárja lelki megnyilatkozásukat. A bűnösökkel szeretetteljesebben bánni és értük többet tenni valóban nem lehetett. — *b)* A farizeusok azt sem értették meg, hogy Krisztus nem-

csak külsőleg ül asztalhoz a bűnösökkel és méltatja bizalmas beszélgetésre, hanem bensőleg is befogadja őket. Szívét tárja fel előttük és megértő szeretete pazar ajándékával erősíti meg fáradt lelküket. A bűnösök ezt megértik, és ha nem is tudják szavakkal kifejezni, mégis él bennük a tudat, hogy Krisztus önzetlenül javukat akarja és üdvösségüket mozdítja elő. — *c)* Krisztus végtelenül kedves magatartása és eleven, szívhez szóló szeretete egyetlen kézmozdulat gyorsaságával változtatja át a Hozzá jött, a szenvedély tüzében kifáradt és a bűn terhe alatt meggörnyedt embereket. Az éles és feszült arcvonások megenyhülnek, a szemekben ragyogás kezd izzani és a lelkeket elönti az a jóleső meleg, amely, mint a szeretet előfutárja, valódi boldogságot igér. Nem csoda, ha ezek a Krisztus által megáldottak, vakon követik őt és páratlan, szinte fiatalos lendülettel járják az üdvösség útját.

*Elhatározás:* Nekem sem árt, ha közelebb lépek a Krisztussal egy asztalnál ülő csoport-

hoz, megfigyelem az ott történteket és töltekezem a belőle kiáradó hangulattal. Legalább megtanulom büszkeségemet lefokozni, és önnön magatartásomat Krisztus gesztusával összehasonlítva megígérni, hogy ezentúl kevésbbé leszek keményv az emberi gyarlósággal szemben, de annál acélosabb keménységgel kezelem saját nem éppen épületes fogyatkozásaimat.

**Pünkösd utáni harmadik vasárnapra következő kedd.**

A mai Evangélium alapján továbbra is megmaradunk ebben a gondolatkörben, és az eltévedt juhokról szóló példabeszéddel kapcsolatosan azt szemléljük, hogy Krisztus miként folytatja megváltó munkáját. Ennek kimagasló pontjai: 1. A kilencvenkilenc elbocsátása. 2. Az utánajárás. 3. A feltalálás.

1.

*«Kicsoda közületek az az ember, akinek ha száz juha vagyon és elveszt egyet azok közül, ott nem hagyja a kilencvenkilencet a pusztában és nem megyen az elveszett után, mígnem megtalálja azt?»* (Evangélium.)

Nem is olyan csekélység, ha komolyan megfontoljuk, hogy valaki kilencvenkilenc juhot, vagyis egy egész nyáját, minden lelkifurdalás nélkül magárahagy és a századik, az eltévedt juh után megy, hogy visszahozza az akolba. Ebben oly végtelen szeretet rejlik, amelyre csak Isten képes, és amelynek szemlélete legnagyobb bizalomra gerjeszt. — *a)* A jelenetben, melyet a mai példabeszéd közvetít, az tűnik fel, hogy a nyáj őre mennyire ismeri a reábízottakat. Oly bensőséges közösségben él velük, hogy figyelmét nem kerüli el, ha egy visszamarad, tévútra kerül és elvész. Eltüntét rögtön észreveszi, és ezáltal bizonyítja, hogy a nyáj életében semmi sem kerüli el figyelmét. Atyai gondviselés, isteni szeretet, végtelen odaadás nyilvánul meg ebben a maga-

tartásban, amely olyannyira jellemzi Isten irántunk tanúsított jóságát. — *b)* Az is feltűnik, hogy az elveszettet, amely minden valószínűség szerint önnön hibájából maradt el a nyájtól és került nyomorúságos helyzetébe, az egész csoportnál többre becsüli és egyszerűen fölébe helyezi. Erre csak az készteti, hogy a kilencvenkilenc biztonságban van, míg a századik elveszett, és a romlás veszélyének van kitéve. Ez elég a szeretet teljesen lelkiismeretes őrének ahhoz, hogy atyai gonddal forduljon a századik felé és induljon annak keresésére. — *c)* Jellemző az is, hogy megbízik a kilencvenkilencben és tudja, hogy az egyedülmaradottaknak semmi baja sem esik, míg ő távol van, hogy megmentse a veszélyeztetettet és ezáltal megőrizze az összesség csorbítatlanságát. — Krisztus példabeszédéből szentséges Szívének páratlan jósága ragyog felénk és bizonyítja, hogy Isten jóságát semmiféle emberi szeretet és önfeláldozás sem képes felülmúlni.

*Elhatározás:* Tanácsos volna meg nem feledkezni arról, hogy én

sem voltam mindig a kilencvenkilenc között, de már többször voltam a századik, és Krisztusnak, isteni Megváltómnak izzadságteljes, hosszú utat kellett a nap hevében megtennie, míg megtalált a tüskebokorban, amely véresre sebzett. Kiemelt onnan és szívéhez szorítva vitt vissza a nyájat őrző akol biztonságába. Ennek következtében sokszor gondolok arra, hogy én vagyok a századik juh, és csak arra ügyelek, hogy esetem meg ne ismétlődjék és Krisztusnak ne kelljen megint tűzön-vízen keresztül keresni engem.

2.

«*És elmegyen az elveszett után.*»
(U. o.)

Krisztus nem szokott tétovázni, hanem rögtön cselekszik. Alighogy észrevette a juh eltűnését, botjához nyúl, útrakel, utánamegy és az önzetlen szeretet szenvedélyével keresi, míg meg nem találja. — *a)* Krisztus rop-

pant könnyen találja meg az egyszerű megoldást, amelyre mi éppen egyszerűsége miatt nem szoktunk rájönni. Krisztus tökéletesen szeret; ennek következtében nem tartja megalázónak és méltósága alatt állónak utánamenni az eltévedettnek és keresni az elveszettet. Szeret és szeme előtt csak az lebeg, hogy az elveszett komoly veszélyben forog. Ez indítja útnak, és ez fűti addig, míg célját el nem érte. Más e pillanatban nem létezik számára és ezért még gondolatban sem foglalkozik vele. — *b)* Utánajárását megkönnyíti, hogy ismeri juhait, tud szokásaikról és az sem ismeretlen előtte, hogy mily úton szoktak járni. Kezdettőlfogva helyes irányban keresi tehát az elveszettet, és lelkiismeretesen bejár minden utat és felkutat minden zúgot, amelyről gondolja, hogy célhoz vezet. Nem ismer fáradságot és nem törődik a kimerüléssel. Addig jár, kutat és keres, míg — *c)* fel nem találja az elveszettet és meg nem menti a veszélyben forgót. Krisztus tehát meg nem gyengülő eréllyel tart ki addig, míg fel nem találja a keresett juhot

és vissza nem vezeti az akolba. — Jellemző Krisztusra, és sokat tanulhatunk abból, hogy hogyan keresi az elveszett juhot és mi mindent tesz, míg meg nem találja.

*Elhatározás:* Krisztus én utánam is éppen eleget járt. Nagy előnyömre válna, ha ezt elismerném. Főleg pedig ha viszonoznám az ebben rejlő szeretetet és, ha úgy adódik, én is elkísérném fáradalmas útjára, midőn ismét felkutat minden zeget-zugot, hogy egy elveszett juhot megtaláljon.

3.

«*És midőn megtalálta, örömmel veszi vállára, és hazamenvén, összehívja barátait és szomszédait, mondván nekik: örvendjetek velem, mert megtaláltam az én juhomat, amely elveszett vala.*» (U. o.)

A szeretet mindig győzelmes. Ez az elveszett juh esetében is fennáll. Krisztus nem hiába keresi úttalan utakon és a tűző nap hevében. Végre feltalálja. Ennek nagy jelentősége van.

Azt bizonyítja, hogy — *a)* Krisztus irgalma végtelen, és mint ilyen, oly nagy és hatalmas, hogy még a legelvetemültebb romlottság között is megtalálja azt, akit keres. — *b)* Vonzóereje annyira magnetikus, hogy minden más befolyást felülmúl. A feltaláltról lepattannak az idegen és kárhozatos befolyások, vonzalmak és egyéb veszélyes dolgok bilincsei, és önkéntelenül követi az akolba visszavezető Krisztust. — *c)* Szeretete pedig oly nagy, hogy ellenállhatatlan. Van olyan szeretet is, amely azáltal, hogy mindent magában foglaló és állhatatos, feltétlen győzelmesnek bizonyul. Ez főleg Krisztus szeretetére vonatkozik, amelynek az eltévelyedett sem tud ellentállni úgy, hogy kénytelen követni, bárhova megy.

*Elhatározás:* Vajjon tudom-e, hogy üdvösségemet csak annak köszönhetem, hogy a szeretet ellenállhatatlan? Éppen elég ellenállást tanúsítottam az üdvösségemet kereső Krisztussal szemben, és ha ma mégis aklában tartózkodom, és

már nem vagyok a századik keresett juh, csak annak köszönhetem, hogy Krisztus mindennél és mindenkinél erősebben szeretett, és ennek az isteni szeretetnek a tüze égette tisztára lelkemet.

**Pünkösd utáni harmadik vasárnapra következő szerda.**

A mai Evangéliumban a feltalálás és a bűnös megtérése felett érzett öröm motívumait is megtaláljuk. Ezekről a következő csoportosításban elmélkedünk: 1. A bűnbánatot tartó bűnös. 2. Az igazak élete. 3. Az öröm különböző formái.

1.

«*Mondom nektek, hogy oly nagy öröm lészen mennyben egy megtérő bűnösön, mint kilencvenkilenc igazon, kiknek nincs szükségük bűnbánatra.*» (Evangélium.)

A mai Evangélium világosan kiemeli, hogy a bűnös várva-várt megtérése és az elveszett juh feltalálása kimondhatatlan örömet okoz az égben és a földön. Ennek mélységes okai vannak. — *a)* A bűnös megtérése feltét-

len győzelem jegyében áll. Ha a bűnös elfordul bűneitől, megbánja azokat, jóvá teszi életét és új életet kezd, akkor Isten győzedelmeskedik a rossz felett és bebizonyítja megtörhetetlen hatalmát. Mert végelemzésben a bűnös nem önnön erejéből és saját képessége alapján szakít a bűnnel és tér a javulás utjára, hanem csakis Isten megerősítő kegyelmének és éltető erejének segítségével. Ettől eltekintve, találunk ebben a győzelemben egy más motívumot is, és ez a feloldozásban, az abszolútió-ban rejlő páratlan erő. Eltörli a multat, mintha soha meg nem történt volna, és új életre, jobb jövő kialakítására képesít. Ezáltal Isten feltétlen hatalmáról tesz tanúbizonyságot, és az isteni, a rossz és a romlás felett kivívott győzelmet állítja kellő megvilágításba. — *b)* A bűnös megtérése okozta örömnek egy másik forrása az a valóság, hogy a megtérés pótolhatatlan értékeket mentett meg az örök romlástól. Isten ugyanis — mint tudjuk — a teremtés pillanatában bőségesen megajándékozta az emberi lelket, és kifürkészhetetlen mély-

ségeibe oly értékeket rejtett, melyek kibontakozása leírhatatlan gazdagsággal azonos. Mindezen értékek kárba vesztek és hiábavalónak bizonyultak volna, ha a bűnös meg nem tér. Ez nem következett be. A bűnös észbe kapott, jóvátette ami volt, és megmentette a benne rejlő értékeket. Hogy azok, akik a szóban forgó értékeket kellőképpen megtudják becsülni, efelett végtelen örömet éreznek, az több, mint magától értetődő. — *c)* Megint egy másik oka ennek az összehasonlíthatatlanul tüzes örömnek a megtértben újonnan felfakadó boldogság szemlélete. Elmélkedéseinkben már volt alkalmunk azzal is foglalkozni, hogy a bűn nem okoz boldogságot, lelki nyomorúságba dönt és kimondhatatlan szenvedések kezdetét jelenti. A bűnös megtérése pillanatában megszabadult a nyomasztó tehertől, lelkileg szólva ismét lélekzethez jutott és szívében a már rég nem ismert boldogság tüze kapott lángra. Azok, akik e folyamat szemtanúi lehetnek és a megtértben az újonnan kialakuló boldogságot szemlélhetik,

végtelen örömet éreznek; mert nemes emberek, értékes lelkek csak örülni tudnak, ha valahol tiszta boldogságra bukkannak. — Őszinte és túláradó öröm fakad a megtért bűnös lelki átalakulása szemlélete nyomában. Itt minden annyira győzedelmes, tüzes, világos és ragyogó, hogy ezen bőséggel szemben csak örvendezni lehet.

*Elhatározás:* Örömmel szemlélem, és még nagyobb örömmel fogadom a megtért bűnöst és mindenben segítségére vagyok, hogy megmaradjon a lelki tisztaság útján és gyarapodjon kegyelemben. Egyúttal visszagondolok önnön megszabadulásom, bűntől való megtérésem boldog pillanatára, és megígérem, hogy a bennem felfakadt boldogságot megőrzöm és tovább fokozom.

2.

«*Mondom nektek, hogy oly nagy öröm lészen mennyben egy megtérő bűnösön mint kilencvenkilenc igazon, kiknek nincs szükségük bűnbánatra.*» (U. o.)

Nagy örömet okoz az igazak életének szemlélete is. Aligha akad szebb látvány, mint azoknak a beláthatatlan serege, akik sohasem tértek le az isteni törvény útjáról és mindig hűek maradtak az Úrhoz. Ezen kiváltságosak élete annyira gazdag, hogy látása feltétlen örömet okoz. — *a)* Az igazak élete elsősorban a bőség jegyében áll. Az igaz, aki Isten közelében él és megtartja törvényeit, bővelkedik a kegyelemben; és gazdag, ami a természetfeletti életerővel való töltekezést illeti. Itt oly bőséggel állunk szemben, amely emberi értelemben valóban megérdemli az «abszolút» jelzőt, és csak örömet okozhat nekünk. — *b)* Az igazak élete a rendkívüli, sok esetben minden elképzelést felülmúló erőteljesség legszebb illusztrációja. Ha e kiváltságosak életfolyamatát szemléljük, akkor a leggazdagabb erőkibontakozással állunk szemben és annak felülmulhatatlan megnyilvánulásait látjuk. Oly teljesítő-, ellenálló- és felépítőerővel találkozunk, amelyről eddig legföljebb csak halvány fogalmunk volt. Ennek szemlélete örömet fakaszt és

boldogsággal tölt el. — *c)* Hozzájárul mindehhez azon erkölcsi biztonság, amely az igazak életét jellemzi. A kegyelemben bővelkedők és az erőben gazdagok nem forognak közvetlen veszélyben, és emberi elgondolás szerint — kivéve, ha hűtlenné válnak eddigi életstílusukhoz — biztosak lehetnek, hogy üdvözülnek és részük lesz Isten dicsőségében. Ennek is csak örülni lehet, és ez az oka, hogy az igazak életének szemlélete nemes, túláradó boldogsággal jár. — Minél tüzetesebben szemléljük az igazak életét, annál több okot találunk, hogy együtt örvendjünk Istennel és mennyei udvarával.

*Elhatározás:* Szívesen szemlélem az igazak életét, és örvendek, hogy emberi teremtmények ily nemes életalakításra képesek. Törekszem örömömet termékennyé tenni, és ezt azáltal érem el, hogy utánozom az igazak életét és örömmel követem kitünő példájukat.

3.

*«Mondom nektek, hogy oly nagy öröm lészen mennyben egy megtérő bűnösön mint kilencvenkilenc igazon, kiknek nincs szükségük bűnbánatra.»* (Evangélium.)

Mind a bűnösök megtérésének, mind az igazak élete szemléletének bennünk kiváltott hatása a feltétlen tökéletes öröm jegyében áll. Mégis azt kell mondanunk, hogy van különbség a kettő között, mert az egyik bizonyos szempontból nagyobb és mélyebb a másiknál. — *a)* A bűnös megtérése felett érzett öröm, Istentől elkezdve le egészen az utolsó teremtményig, győzelmi mámor. Mint már említettük, győzelemről van szó, értékek megmentéséről, újonnan felfakadó boldogságról, és ez oly mámoros, mindent magával ragadó, mélységes örömet okoz, hogy ezt csak az örök boldogság üdvösségének öröme tudja felülmúlni. Ez a magyarázata annak, amit Krisztus a bűnös megtérése felett érzett örömről mond. Ez egyáltalán nem zárja ki a másikat, az igazak élete okozta örömöt, csak túlszárnyalja tüzességében

és lendületében. Igazi mámor, amely csak a győzelem nyomában fakad. — *b)* Az igazak élete felett érzett öröm a termékenység és a siker nyomában fakadó boldogságot jelenti. Itt nem mámorról, hanem higgadt, kiforrott, egyenletes boldogságról van szó, amely nek légköre nyugodt és lendülete egy ritmusban halad a termékenységet követő kibontakozással. — *c)* Mindkét öröm végtelenül értékes és az egyik kiegészíti a másikat. A bűnös megtéréséből fakadó győzelmi mámor kirobbanó, szikrázó tüzijáték, amely lassan és azon mértékben, amelyben a megtért átváltozik igazzá, a higgadt és nyugodt, az igaz életalakítása felett érzett boldogság egyenletesen égő tüzévé lesz.

*Elhatározás:* Boldog vagyok, hogy mindkettőnek tudok örvendeni és ezáltal lelkileg gazdagodni. Együtt örvendek az Úrral a bűnös megtérése és az igaz tökéletessége felett, s arra törekszem, hogy közreműködésem által gyakran okozzak az Úrnak ha-

sonló örömet, és amennyire képes vagyok, a bűnösök megtérésén és az igazak tökéletesülésén fáradozzam.

**Pünkösd utáni harmadik vasárnapra következő csütörtök.**

A bűntől való szabadulás új állapotba helyez, lelki kibontakozásra késztet és ennek következtében szükségessé teszi a lelki küzdelmet. A mai Szentlecke ennek folyamatát vázolja, és arra tanít meg, hogy hogyan kell eredményteljesen küzdenünk. Tanácsait a következő pontokba foglaljuk össze: 1. Önmegalázásunk. 2. Felmagasztaltatásunk. 3. Istenbe vetett bizalmunk.

1.

«*Szeretteim: alázzátok meg tehát magatokat az Isten hatalmas keze alatt.*» (Szentlecke.)

Önnön énünk megalázása kiindulópontja annak a küzdelemnek, amelyet az új állapot, a kegyelemben való növekedésünk tett elkerülhetetlenné. Szükséges, hogy megtörjük önnön büszkeségünket, megalázzuk felfuvalko-

dottságunkat és elfogadjuk az álláspontot, amelyet a mai Szentleckében Péter, az apostolfejedelem ajánl nekünk. — *a)* Önnön megalázásunk tengelye és alapja az isteni Kéz. Ez alatt Isten kormányzó irányítását és vezető működését kell érteni. Isten ugyanis, mint mennyei Atyánk és örök Teremtőnk, nem áll távol életünktől, hanem szentséges jóságával és felülmúlhatatlan bölcseségével irányítja annak folyamatát. E vezető-irányítás szimbóluma és jelképe az isteni Kéz, amelyről a mai Szentlecke emlékezik meg. — *b)* E Kéz végtelenül hatalmas, ami annyit jelent, hogy biztosan vezet és utunkról minden akadályt elhárít. Azért akik ebbe a Kézbe fektetik életük folyását, jól járnak, mert maga Isten tanítja meg őket a sikerteljes küzdelemre és vezet végleges győzelemhez. Ne feledjük, hogy e Kéz, ha nem vetjük magunkat önként alá uralmának, kényszert gyakorol és szabad akaratunk ellenére is beleszól életünkbe. Ezen esetben is irányító-vezetőnek bizonyul azzal a különbséggel, hogy miután nem szabad

elhatározásról, hanem kényszerből történő meghajlásról van szó, nem szerzünk érdemeket és teljes egészében érezzük az életünket mindennek ellenére kormányzó isteni Kéz súlyát. — *c)* Szent Péter megkívánja, hogy az isteni Kéz vezetésének feltétlen alávessük magunkat. Ez külső és belső értelemben veendő. Külső értelemben annyit tesz, hogy külsőleg is minden szempontból alkalmazkodunk a Kéz által jelképezett irányító vezetés követelményeihez. Belsőleg pedig annyit, hogy szívvel és lélekkel, hittel és meggyőződéssel hozzájárulunk az irányító vezetés elhatározásaihoz, és rendeléseit a lelkünk üdvösségét legtökéletesebben szolgáló megoldásnak tekintjük. Az isteni Kéz vezetését tehát — és ebben áll önmegalázódásunk — minden szempontból elfogadjuk, és ezáltal pehelykönnyűvé tesszük a kormányzó isteni Kéz súlyát.

*Elhatározás:* Szívesen alázom meg magamat és rendelem alá életem folyását az isteni Kéz irányító vezetésének.

Ebben semmi nehézséget sem találok, mert meg vagyok győződve, hogy tökéletesebb vezetőre nem bízhatnám életemet. Arra törekszem, hogy az isteni Kéznek, melynek irányító kormányzását örömmel fogadtam, sohasem válják szégyenére és Vele mindig úgy működjek közre, hogy lelkem üdvösségét szolgáljam.

2.

«*Alázzátok meg tehát magatokat, hogy felmagasztaljon titeket a látogatásnak idején.*» (U. o.)

Szent Péter apostolfejedelem nagyon jól tudja, hogy miért követeli meg tőlünk önnön énünk megalázását. Erre ugyanis feltétlen biztossággal felmagasztaltatásunk következik, amelyről Isten még a küzdelem folyamata alatt, idejében gondoskodik. Minél mélyebbre alázzuk meg magunkat, amennyiben tökéletesen elfogadjuk az isteni Kéz kormányzatát, annál nagyobb, dicsőségteljesebb és sikerekben gazdagabb lesz felmagasz-

taltatásunk. — *a)* Az apostolfejedelem által kilátásba helyezett felmagasztaltatás elsősorban fölényes sikert jelent az élet küzdelmében. Isten, tekintet nélkül önnön gyarlóságunkra és fogyatékosságunkra, úgy irányítja — feltéve ha elfogadjuk kormányzó kezét — küzdelmünk alakulását, hogy fölényes sikerben legyen részünk, és ereje segítségével győzedelmeskedjünk a roppant nehézségek felett. Úgy irányítja továbbá a küzdelem folyását, hogy sikerteljesen megküzdünk a kívülről és belülről jövő támadásokkal, hogy éltető ereje segítségével nagy mértékben előmozdítjuk lelki kibontakozásunkat. Ez oly sikert jelent, melynek jelentőségét csak azok tudják felbecsülni, akik közelről ismerik a lelki kibontakozás érdekében folytatott küzdelem hevességét. — *b)* Felmagasztaltatásunk nemcsak sikert, hanem — mint a mai Szentlecke mondja — Isten elismerését is jelenti az ítélet, az örök megdicsőülés napján. Isten ugyanis gondoskodik, hogy a lelki kibontakozásért folytatott küzdelemben tanúsított hűsé-

günk, álhatatosságunk és kitartásunk kellő elismerésben részesüljön. Ezt a személyes ítélet ünnepélyes pillanatában mondja ki és — *c)* általa részesévé tesz az örök megdicsőülésnek. Ehhez azonban elkerülhetetlenül szükséges, hogy komolyan vegyük az elmélkedés első pontjában vázolt előfeltételeket és azokat a lehetőség egész vonalán teljesítsük.

*Elhatározás:* Végtelenül örvendek, hogy Isten — mint a Szentlecke mondja — látogatása idején felmagasztal. Ettől függetlenül azonban, csak azért, mert Istént őszintén szeretem, arra törekszem, hogy a kilátásba helyezett felmagasztaltatást tökéletes életalakításom, a kegyelemmel való együttműködésem és Isten iránt tanúsított hűségem által minden szempontból kiérdemeljem.

3.

«*Minden aggodalmatokat Őreá bízván, mert Neki gondja van rátok.*» (Szentlecke.)

Az Apostolfejedelem fentebb idézett szavaival oly beállításra tanít meg, amelynek jelentőségét csak akkor tudjuk kellőképen megbecsülni, ha kihatásait élvezzük. — *a)* Az apostolfejedelem szavaival arra figyelmeztet, hogy a küzdelem nehézségeitől nem szabad félni, mert a félelem csak gyengít és bizonyos fokig képtelenné tesz az állhatatos kitartásra és a végleges győzelemre. Ne féljünk, hanem induljunk el bátran azon az úton, amelyet végig kell járnunk, ha meg akarunk felelni Isten elvárásának, meg akarjuk állni helyünket az életben és meg akarjuk őrizni lelkünkben azt az érintetlen tisztaságot és kegyelmi bőséget, amelyre a bűnbocsánatban való részesülés által tettünk szert. — *b)* Félelemre hajló természetünk gyengít; ezt azáltal ellensúlyozzuk, hogy megfogadjuk az apostolfejedelem tanácsát és minden aggodalmunkat Istenre bízzuk. Aggodalomra emberileg szólva éppen elég okunk van, de miután nem akarunk félelembe esni és ennek következtében elgyengülni, ezekkel nem foglal-

kozunk, hanem minden gondunkat Istenre bízzuk és ezen az alapon gondmentesen és sziklaszilárd bizalommal folytatjuk küzdelmünket abban a tudatban, hogy feltétlen győzni fogunk. — *c)* Ezt annál inkább megtehetjük, mert — mint a Szentlecke mondja — Istennek gondja van reánk, vagyis foglalkozik velünk, szemmel kiséri küzdelmünket, és szükség esetén, midőn ellentálló képeségünk már fogytán van, segítségünkre siet és így győzelemre jutunk. Minél inkább bízunk Isten segítségében, és minél nagyobb elszántsággal folytatjuk a lelki kibontakozásért vállalt küzdelmet, annál inkább remélhetjük, hogy küzdelmünk sikerrel jár és a végleges győzelemben csendül ki.

*Elhatározás:* Az erős hittel reménykedők szent gondtalanságával bízom magam Istenre, és ennek tudatában folytatom a nehéz küzdelmet. Nem félek, nem aggódom és nem válok a bizonytalanság áldozatává. Teljes erővel küzdök, a jövőben rejlő esélyekre nem is gon-

dolok és tökéletes bizalommal mindent Istenre hagyok abban a reményben, hogy segítségével részem lesz az örök győzelemben.

**Pünkösd utáni harmadik vasárnapra következő péntek.**

Szent Péter apostolfejedelem a mai Szentleckében a tökéletes küzdelem páratlan művészetére is megtanít. Tanácsait a következő gondolatcsoportokba foglaljuk össze: 1. A józan éberség. 2. Az ellenállás. 3. Isten segítsége.

1.

«*Józanok legyetek és vigyázzatok, mert a ti ellenségtek, az ördög, mint ordító oroszlán körül jár, keresvén, akit elnyeljen.* (Szentlecke.)

A tökéletes küzdelem fennkölt művészetének alapja Szent Péter apostol szerint a józan éberség. Végleges győzelemre és annak nyomában fakadó megdicsőülésre csak akkor számíthatunk, ha megfogadjuk e tanácsot és józan éberséggel őrködünk életünk folyása felett. — *a)* Józan éberséggel

őrködjünk, nehogy váratlanul bajok keletkezzenek. Sohasem tudjuk, mit hoz magával az élet és mily meglepetések várnak reánk. Minden szempontból ébereknek és elővigyázatosaknak kell lennünk, hogy folyton felkészülteknek bizonyuljunk és képesek legyünk a legváratlanabb támadást is kivédeni. Éber vigyázatunknak kifelé és befelé kell irányulnia. Kifelé annyiban, amennyiben figyelemmel kísérjük a külső ellenség megmozdulásait és előkészülünk támadásaira. Befelé annyiban, amennyiben éberen őrködünk benső életünknek megmozdulásai felett és semmi olyat nem tűrünk, ami meglepetésszerűen hatna és váratlanul érne. — *b)* Erre több mint elegendő okunk van. Szent Péter, aki onnön tapasztalatából ismeri az élet esélyeit, erre is figyelmeztet, és azt mondja, hogy az ellenség mint ordító oroszlán járja körül lelkünket. A rossz szándék sem hiányzik belőle, mert — a Szentlecke szerint — azért őgyeleg lelkünk körül, hogy kellő pillanatra várjon, és elnyeljen. Éberen kell tehát vigyáznunk, mert különben oly

veszedelembe kerülünk, amelynek beláthatatlan következményei lehetnek, és amelyért nem vállalhatunk felelősséget. — *c)* Szent Péter megkívánja, hogy legyen bennünk életerő és ruganyosság és ne hagyjuk magunkat váratlanul megtámadni, a sátáni csalafintaság által háttérbe szorítani. Józan éberségünkkel vértezzük fel magunkat és így készüljünk fel az ádáz küzdelem legmeglepőbb esélyeire.

*Elhatározás:* Józan leszek és éber. Összpontosított figyelemmel őrködöm, hogy váratlan támadás ne érjen és ne veszélyeztesse lelki kibontakozásom harmonikus menetét. E célból újból felteszem magamban, hogy komolyan veszem mindennapi lelkiismeret-vizsgálatomat és aszerint igazodom a további küzdelemben.

2.

«*Erős hittel álljatok ellen neki, tudván, hogy ugyanaz a szenvedés vár a ti testvéreitekre, kik e világon vannak.*» (U. o.)

Szent Péter apostol félreérthetetlen világossággal szól a bennünk feltételezett egészséges ambicióról és azt parancsolja, hogy támadás esetén teljes erőnkből álljunk ellen és így küzdjük ki magunknak a végleges győzelmet. — *a)* Elsősorban azt kívánja, hogy erősek legyünk. Minden erőnket össze kell szednünk, hogy a kegyelemre támaszkodva és Istenbe vetett bizalmunktól vezetve, a legtökéletesebb erőfeszítéssel folytassuk küzdelmünket és ezáltal váljunk méltókká az isteni kegyelem soha el nem maradó segítségére. — *b)* Összpontosított erőnk alapja Szent Péter apostol elgondolása szerint Istenbe vetett hitünk legyen. Aki valóban hisz Istenben, legyőzhetetlen és felülmúhatatlan erőre tesz szert, mert hite által száműzi az emberrel bizonyos fokig veleszületett gyávaságot és egyúttal kiérdemli az isteni kegyelem hathatós segítségét. — *c)* Péter apostol arra is figyelmeztet, hogy küzdelmünkben nem vagyunk egyedül. Mindenkinek küzdenie kell. Ez általános törvény. Alóla senkisem vonhatja ki magát.

Ha körültekintünk, — és erre szólít fel az Apostol — látjuk, hogy bárhová nézünk, mindenütt csak küzdő testvérekre bukkanunk, akiknek nem ritkán sokkal ádázabb ellenség ellen kell harcolniok, mint önmagunknak. Küzdjünk tehát úgy, hogy a keresztény századok történelmi vonatkozásban is nagyméretű hőseihez méltókká váljunk.

*Elhatározás:* Feltétlen ellenállást kell tanúsítanom, és erre vonatkozólag komolyan meg fogadom az Apostolfejedelem imént vázolt tanácsát, hogy a kereszténység hőseinek, a vértanúknak és a győzelmesen kuzdő lelkeknek méltó utódává váljak.

3.

*«A minden kegyelem Istene pedig, Aki az Ő örök dicsőségére hívott meg minket Jézus Krisztus által, maga fog minket, miután kissé szenvedtünk, tökéletesíteni, megerősíteni és megszilárdítani.»* (U. o.)

Szent Péter apostol szavaiból férfias bátorságot meríthetünk, mert azt

bizonyítják, hogy nem maradunk magunkra és biztosan számíthatunk Isten kegyelmére. E tudatban megerősödve sokkal könnyebben küzdünk és nagyobb lendülettel sietünk a végső győzelem felé. — *a)* Az Apostol elsősorban arra figyelmeztet, hogy különböző, elviselőképességeinknek megfelelő szenvedéseken kell keresztülmennünk. Az Úr nem kíván lehetetlent és nem tesz ki oly szenvedéseknek, amelyekről eleve tudja, hogy felülmúlják elviselőképességünket. Szenvednünk azonban kell, és nem kerülhetjük el, hogy önnön jól felfogott érdekünkben keresztül vergődjünk a szenvedés tisztító tüzén. — *b)* A többit elvégzi Isten. Ő tökéletesíti és fejezi be azt, amire már nem vagyunk képesek, és a megváltás kegyelme teljességéből, Krisztus végtelen szenvedése érdemeiből pótolja a mutatkozó hiányokat. Szenvedjünk csak képességünk szerint és a többit bízzuk a jóságos Isten szeretetteljes irgalmára. — *c)* Ő majd megerősít a szenvedés elviselésében; és segítsége által oly erőre teszünk szert, amely felülmúlja telje-

sítőképességünket úgy, hogy szűk egyéni kereteinken túlfejlődünk és rendkívüli érdemekre teszünk szert. — *d)* Ezzel kapcsolatosan az is beteljesül, — amit Szent Péter mond — hogy Isten kegyelme majd megszilárdít, így képesek leszünk a küzdelmet egész életünkön keresztül folytatni és a szenvedést Isten gyermekéhez méltóan elviselni. Az isteni kegyelem ezáltal megalapozza bennünk a keresztény jellemet, amelynek alapvető vonásai a megtörhetetlen szilárdság, legyőzhetetlen ellentállóképesség és felülmúlhatatlan kitartás.

*Elhatározás:* Mindenkor és mindenben számítok Isten segítségére. Nem félek a szenvedéstől; bízok abban, hogy szükség esetén képes leszek a legkínosabb vértanúság elszenvedésére is, mert Isten kegyelme nem hagy el, és ez az én egyedüli erősségem.

**Pünkösd utáni harmadik vasárnapra következő szombat.**

A mai Kollekta alapján végzett elmélkedésünkkel befejezzük azon is-

teni segítség szemléletét, amelyben a hosszadalmas küzdelem idejében részesülünk. A remekszép liturgikus szöveg gondolatait a következő pontokban összpontosítjuk: 1. Isten, a Benne remélők segítsége. 2. Isten, kormányzónk és vezérünk. 3. A földi javak használata.

1.

*«Isten, a Benned bízók oltalmazója, Aki nélkül nincs erő és nincsen szentség, nagyobbítsd irántunk irgalmasságodat.»* (Kollekta.

Isten valóban és minden esetben a Benne bízók reménységének bizonyul. A Kollekta szövege ezt az igazságot megcáfolhatatlan érvekkel bizonyítja. — *a)* Isten azért reménysége a Benne bízóknak, mert Nélküle nincs erő. Isten az örök és kimeríthetetlen erőforrás, amely mindig rendelkezésünkre áll, tökéletesen megközelíthető, és oly erőteljességet közvetít, amelynek segítségével tökéletesen megálljuk helyünket és győzedelmesen kerülünk ki a küzdelemből. Feltétlen bízhatunk az Úrban, mert ha ereje teljességéből merítünk, örök győze-

lemben lesz részünk. — *b)* A Kollekta szövege ezt kiegészíti, és azt mondja, hogy Isten nélkül nincs szentség. Mindazok, akik életszentségre törekednek, és ki akarják lelkükben alakítani a krisztusi Arculathoz való hasonlatosság alapvető vonásait, Istenben remélnek, és Benne találják a kegyelmi erőt, amely ehhez a tökéletes életalakításhoz szükséges. Kegyelméhez menekülnek és annak megtermékenyítő erejével viszik végbe csodálatos kezdeményezésüket és alakítanak tökéletes, a szentség bélyegét magán viselő életét. — *c)* Istenhez, a Benne bízók reménységéhez kell fordulnunk, hogy ne csalatkozzunk. Ő megsokszorozza irántunk való irgalmát, vagyis a küzdelem különböző fázisai szükségleteinek megfelelően részesít kegyelemben, hogy leküzdjük a rosszat, megszabaduljunk tökéletlenségeinktől és lelki arculatunkban azokat a finom vonásokat is kidomborítsuk, amelyek hozzátartoznak a krisztusi fiziognómiához való hasonlatosság tökéletességéhez. — Isten irgalma oly végtelenül nagy és találékony, hogy

minden, még a legnehezebb helyzetben is külön kegyelmet ad, hogy feltétlen felülkerekedjünk és mienk legyen a győzelem.

*Elhatározás:* Istenben, Aki a Benne bízók erőssége, feltétlen remélek, Őhozzá folyamodok kegyelemért, mert tudom, hogy Nélküle életalakításom nem sikerül. Kegyelemben való részesülésemet azáltal fokozom, hogy minden erőmet a tökéletes életalakításba fektetem bele és így szinte kikényszerítem magamnak a felfokozott isteni segedelmet.

2.

«*Igazgatásod és vezetésed alatt ...*»
(U. o.)

A mai Kollekta az Urat kormányzónknak és vezérünknek nevezi. Ebben megcáfolhatatlan igazság rejlik, mert Isten nemcsak a világmindenséget kormányozza, hanem életünk folyását, lelki kibontakozásunkat is úgy irányítja, hogy feltétlen célt ér és megvalósuláshoz vezet. — *a)* Az isteni

kormányzatnak tudhatjuk be az életfolyamat különböző alakulásainak összefüggését. Még a legbonyolultabb, emberi szem számára átláthatatlan helyzeteknek is az isteni kormányzat végső oka és alkotója. Ami a mi szemszögünkből bonyolult, összefüggéstelen és érthetetlen, az világos, összefüggő, áttetsző és szükséges az isteni értelem számára, amely mint örök világosság vezeti az élet folyamatát és hozza összefüggésbe a különböző eseményeket. — *b)* Isten, az életfolyamat és a legkülönbözőbb, egymással összefüggésben levő bonyolulatok alkotója, vezérünknek bizonyul, mert keresztülvezet az élet legkülönbözőbb helyzetein és lépteinket úgy irányítja, hogy a bonyolulatokban ne tévesszük el az irányt, és minden nehézség és bizonytalanság ellenére célhoz érjünk. — *c)* Célunkat azonban csak akkor érjük el, ha feltétlen vezetésére bízzuk magunkat es tökéletes odaadással követjük az Általa nyujtott irányitást. Minél tökéletesebben tesszük ezt, annál biztosabbak lehetünk, hogy szentséges Kezeire támaszkodva sértetlenül küzd-

jük keresztül magunkat az élet nehézségein és lelkünk kára nélkül jutunk el az öröktőlfogva kitűzött célhoz.

*Elhatározás:* Isten az én életemben is biztos kézzel kormányzó vezetőnek bizonyult. Ennek sokat köszönök, mert ügyetlen kapkodásom, tétovázó bizonytalanságom és gyerekes önfejűségem által már sokat rontottam helyzetemen. Ezentúl okosabb leszek és mindenben vak bizalommal és feltétlen odaadással az isteni vezetésre bízom sorsomat.

3.

«*Isten . . . nagyobbítsd irántunk irgalmasságodat, hogy igazgatásod és vezetésed alatt úgy használjuk a földi javakat, hogy el ne veszítsük az örökkévalókat.*»
(U. o.)

A mai Kollekta rendkívüli finom éleslátással szemléli a földi javakban rejlő veszedelmet és könyörgésében azt az ideális megoldást nyujtja, amely megóv a nagy lelki károkkal járó túltengéstől, és megtanít a földi javakkal úgy bánni, hogy azokat feltétlenül

magasabb cél szolgálatába állítsuk. — *a)* A földi javakkal kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy nagy és komolyba veendő akadályt képeznek, ha túlságosan ragaszkodunk hozzájuk és nem élünk velük Isten tervei szerint. Nem szabad azonban szem elől téveszteni, hogy a földi javak elkerülhetetlenül szükségesek, és tökéletesen ártalmatlanná válnak abban a pillanatban, amelyben őket eszközként használjuk és a lélek szolgálatába állítjuk. — *b)* A Kollekta eredeti latin szövege azt mondja, hogy «úgy menjünk át a földi javakon, hogy ne veszítsük el az örökkévalókat». A Kollekta tehát átmenetről beszél és ezzel a kifejezéssel adja kezünkbe a keresett megoldást. Arról van ugyanis szó, hogy a földi javakat eszközként használjuk, hozzájuk ne ragaszkodjunk, s ennek következtében úgy viselkedjünk, mint aki át- és keresztülmegy a hatalmas tömegen anélkül, hogy megállna, a sokaságból valakit kiválasztana és hozzá csatlakozna. Ez egyébként megfelel annak az őskeresztény felfogásnak is, hogy a kereszt-

tény élet átmeneti állapot, mert az örökkévalóságot keressük és e földön nincs maradandó hazánk. Tehát nem állunk meg és nem ragaszkodunk anyagi javakhoz, nem merülünk el azok élvezetében, hanem fölényesen föléjük emelkedünk és kizárólag annyiban élünk velük, amennyiben mint üdvösségünk eszközére szükségünk van rájuk. — *c)* A fő az, hogy ne veszítsük el az örök javakat. A cél mindig az örök boldogság, a lélek üdvössége. Ennek rendelünk alá mindent. Üdvösségünk és megszentelődésünk után való vágyakozásunk megtanít a földi javakkal való helyes bánásmódra és megóv a bennük rejlő veszélyektől.

*Elhatározás:* A földi javak tömegén én is csak keresztülmegyek és mivel valódi értékek után vágyakozom, nem csalom meg önmagamat és nem cserélem be az elmúlhatatlan, örök értékeket mulandó és bizonytalan földi javakért.

**Pünkösd utáni negyedik vasárnap.**

Isten megelőző szeretete folytonosítani akarja jótéteményeit, és ennek következtében korlátlan alkalmat nyujt a részesülésre. E célból — mint a mai vasárnap liturgiája vázolja — megalapítja az Egyházat s ezáltal biztosítja örök üdvösségünket. A megelőző isteni szeretet ezen remekművének, az Egyház alapításának szenteljük e hét elmélkedéseit. Mai elmélkedésünket az Introitus alapján végezzük, amelyben az Egyház benső lelki hangulatának visszfényével találkozunk. Elmélkedési anyagunkat a következő pontokba osztjuk be: 1. Az Úr, az Egyház világossága. 2. Az Úr, az Egyház üdvössége. 3. Az Úr, az Egyház oltalmazója.

1.

*«Az Úr az én világosságom és üdvösségem, kitől kellene félnem?* (Introitus.)

A titkos jelenések könyve a «coelestis urbs Jerusalem», a mennyei Jeruzsálemről azt jelenti, hogy «e vá-

rosnak nincs szüksége sem a napra, sem a holdra, hogy abban világítsanak, mert Istennek fényessége világítja meg azt, és szövétneke a Bárány» (Tit. jel. 21, 23). A mai Kollekta értelmében ugyanezt mondhatjuk Krisztus Anyaszentegyházáról, kinek világossága az Úr, és aki nem szorul más, idegen fényforrásra. — *a)* Főforrása az Egyházban fényeskedő mennyei világosságnak Krisztus, az isteni Megváltó. Ő a fényesség Istene, Aki «világosságával tölti el az élőket» (Jób 33, 30), Aki Szent János Evangéliuma szerint «az a világosság, amely a világba jött» (Ján. 3, 19), és Aki, mint Simeon mondja énekében, «világosságul szolgál a pogányok megvilágítására» (Luk. 2, 32). — *b)* Az Anyaszentegyházat betöltő mennyei világosság második forrása az isteni Lélek, Aki világossága fényességével árasztja el a lelket, és annyiban válik fényforrássá, amennyiben «megtanít minket mindenre és eszünkbe juttat mindent, amit Krisztus mondott nekünk» (Ján. 14, 26). — *c)* A harmadik fényforrás Krisztus tanítása, a kinyilat-

koztatás, vagyis az Evangélium, amelyet mint reábízott kincset, az Anyaszentegyház őriz féltékeny szeretettel. Az Evangélium mint Krisztus tanításának szintézise és az örök igazság forrása, oly világosságot jelent, amelyről Szent Pál nem átallja mondani, hogy «számunkra ragyog az Evangélium fénye» (Kor. II. 4, 4). — Azok, akik az Egyházhoz tartoznak és joggal nevezik magukat gyermekeinek, Szent Pál szerint (Zsid. 6, 4) részesülnek e fényességben és élvezik minden gazdagságát.

*Elhatározás:* Az Egyházban fényeskedő világosság számomra is örök fényforrás. Hálát adok Istennek azért a kegyelemért, hogy ily ragyogó forrást nyitott nekem; és bőségesen merítek belőle, amennyiben sokat foglalkozom az Egyház tanításával, hogy elmerüljek a krisztusi gondolat szépségeiben és közelebb jussak az örök igazság birtokához.

## 2.

*«Az Úr az én világosságom és üdvösségem . . . Az Úr oltalmazza életemet, kitől kellene remegnem?»* (U. o.)

Zakariás azt énekli Krisztusról hálaadó himnuszában, hogy Isten Őbenne «az üdvösség szarvát (forrását) támasztotta nekünk» (Luk. 1, 69). Ez teljesen megfelel a mai Introitus gondolatának, amely arra céloz, hogy az Úr az Egyház üdvössége. — *a)* Zakariás erre vonatkozólag azt mondja, hogy Krisztus «az üdvösség tudományát adja népének bűnei bocsánata által» (Luk. 1, 77). Az isteni Megváltó hároméves nyilvános működése, tanítása és a kinyilatkoztatás befejezése által megismertette velünk az üdvösség útjait és megtanított azokon járni. Az Egyházat pedig azzal bízta meg, hogy példája szerint cselekedjen és Krisztust, — Aki az Anyaszentegyház üdvössége, — közvetítse az emberiségnek. — *b)* Krisztus önmaga eszközli üdvösségünket, mondja Szent Pál (Zsid. 2, 10), amennyiben az üdvösség forrása, és az Anyaszentegyház köz-

vetítésével minket is részesít azon kegyelmekben, amelyek üdvösségünket munkálják. — *c)* Ő nyitotta meg «az üdvösség napját» (Kor. II. 6, 2) azáltal, hogy megváltotta az emberiséget és az Újszövetség kegyelemteljes üdvrendszerével tette lehetővé üdvözülésünket. — Krisztus, Akit jogosan nevezünk Üdvözítőnknek, az Egyházban él tovább és közvetítésével részesít az üdvösséghez vezető kegyelmi gazdagságban. Ő az Egyház üdvössége — mint a mai Introitus mondja — és mi, az Egyház gyermekei is csak az Ő kegyelme által üdvözülünk.

*Elhatározás:* Krisztust sokszor és szeretettel nevezem Üdvözítőmnek és arra törekszem, hogy ezt méltóan tehessem. Méltóan pedig akkor teszem, ha kitárom lelkemet a Belőle kiáradó üdvözítő kegyelemnek és üdvösségem előmozdítására használom fel.

3.

*«Az Úr oltalmazza életemet... ellenségeim, akik szorongatnak, maguk botlanak meg és elesnek. Ha táborok kelnek is ellenem, nem ijed meg szívem.»* (U. o.)

Krisztus a mai Introitus szavai szerint az Egyház oltalmazója. Az isteni Megváltó, Aki azért jött a világra, hogy üdvözítsen és örök üdvösségünket eszközölje, az Egyházban, misztikus testében folytonosította jelenlétét és hozzánk való küldetésének beteljesülését. Magától értetődik, hogy atyai szeretettel őrködik Egyháza felett és semmi olyat nem enged meg, ami az Egyház misszióját, vagyis a lelkek üdvösségének előmozdítását komolyan veszélyeztetné. — *a)* A Bölcseségkönyvében azt olvassuk, hogy «az egész nép átvonult kezei oltalma alatt» (19, 8), amit átvitt értelemben úgy kell venni, hogy az Egyház élete, oltalmazója, Krisztus főpapi kezei között van és hathatós védelmét élvezi. Jézus Sirák fia ezt azzal egészíti ki, hogy Krisztust, az Urat «hatalmas oltalmazónak, szilárd erősségnek ne-

vezi» (34, 19). A kinyilatkoztatás szerint Krisztus biztos kézzel irányító, hatalmas oltalmazó, Aki védelmébe veszi az Egyházat az ellenség ádáz támadásai ellen. — *b)* A Kollekta azt is mondja, hogy: «Ellenségeim, akik szorongatnak, maguk botlanak meg és esnek el». Ezt felesleges magyarázni, mert ehhez az Egyház ellenségei egyáltalán nem irigylésreméltó sorsa szolgáltatja a legjobb bizonyítékot. Oka ennek Krisztus hathatós oltalma, amelyről a Birák-könyvében (8, 34) olvassuk, hogy «megszabadít az ellenség kezéből». — *c)* Az Introitus az Egyház nevében kérdezi, hogy kitől kellene félni vagy remegni? Itt ismételhetjük az Úr Izsákhoz intézett szavait: «Ne félj, mert Én veled vagyok» (Móz. I. 26, 24), és arra is gondolhatunk, amit Szent Pál mond: «Az Úr az én segítségem, nem félek; mit is tehetne nekem az ember» (Zsid. 13, 6). — Az Egyház fennállásának megszakíthatatlan folytonosságát Krisztus, az Úr hathatós oltalmának köszönheti és ezért jogosan dicsőíti Őt mint világosságát és üdvösségét.

*Elhatározás:* Az Anyaszentegyházban tovább élő Krisztus gondoskodik a hathatós oltalom folytonosságáról. Én is, mint az Egyház gyermeke, erre az oltalomra alapozom életemet és semmitől sem félek, mert tudom, hogy az Úr mindig velem lesz, amíg Egyházának hűséges gyermeke maradok.

**Pünkösd utáni negyedik vasárnapra következő hétfő.**

A mai Evangélium ideálisan szép jelenetében Isten megelőző szeretetének egyik legremekebb megnyilvánulását, az üdvözítő Anyaszentegyház alapítását szemléljük. Az Evangélium jelentése alapján következőképen osztjuk be elmélkedésünket: 1. A keret. 2. A felszólítás és a felelet. 3. A halfogás.

1.

«*Azon időben: midőn a sereg Jézushoz tódult, hogy az Isten igéjét hallgassa, és Ő a Genezáret tava mellett áll vala és láta a tó szélén két hajót állani, míg a halászok kiszálloltak és mossák vala hálójukat.*» (Evangélium.)

Az isteni Gondviselés a mai Evangéliumban vázolt történést páratlanul szép és felülmúlhatatlanul hangulatos keretbe állította. Érdemes ezzel foglalkozni és meglátni a benne rejlő mélységes jelentőséget. — *a)* A Genezáret tavánál vagyunk és a vidék romantikus szépsége teljes egészében bontakozik ki előttünk. A béke nyugodt szelleme árad felénk és boldogan szemléljük a tószélén veszteglő két hajót és a derékig meztelen, vízben álló halászokat, akik hálójukat mossák. Megnyugtató kép ez és méltó keret ahhoz, ami következik. — *b)* A távolból morajló lárma hallatszik, amely percről-percre fokozódik. Krisztus jön, hatalmas tömeg követi Őt. Nagy mozgalom támad, mert mindenki az isteni Megváltó közelébe akar jutni, hogy legalább ujjával érintse köntöse szegélyét és közelről láthassa jóságos arcát. Aranyszájú Szent János erre vonatkozólag mondja: «Az emberek szerették Jézust. Szerették és megcsodálták. És törekedtek maguknál tartani. Ugyanis ki akart volna Tőle elszakadni, aki szemtanúja lehe-

tett csodáinak? Ki ne akarta volna látni isteni Arculatát és igehirdető száját? Mert nemcsak akkor volt csodálatraméltó, midőn csodát művelt. Már puszta látása is kegyelmi áradatot fakasztott. Azért hallgatnak szavára és nem zavarják beszédét». Az isteni Megváltó most a tóparton tartózkodó halászokhoz fordul, Péter hajójába száll és miután felszólította őt, hogy evezzen kissé beljebb, leül és a hajóból tanítja a népet. Ezt nem azért teszi, mintha a tóparton nem lenne elég hely, hanem, hogy szimbolikus cselekedete által jelképezze, hogy tovább fog élni Egyházában, mindig megközelíthető lesz Péter hajójában és onnan fogja tanítani az emberiséget. — *c)* Theophylactus ehhez nagyon találóan a következő megjegyzést fűzi: «Szemléld Krisztus szelídségét, Aki kérelemmel fordul Péterhez. És figyeld meg Péter engedelmességét, mennyire szót fogad mindenben». — Az Anyaszentegyház alapítása páratlan keretek: a szelíd jóság, a tökéletes szeretet s atömeg rajongó ragaszkodása között megy végbe.

*Elhatározás:* Könnyes szemekkel tekintek Krisztusra, Aki Péter hajójából szól hozzám és ajándékoz meg az örök igazság igéjével. Boldogan hallgatom tanítását, és nem feledem el, hogy mindig Péter hajójához, az Anyaszentegyházhoz kell fordulnom, ha hasonló kegyelemben akarok részesülni.

2.

«*Amint pedig megszűnt szólani, mondá Simonnak: Evezz a mélyre, és vessétek ki hálóitokat a halfogásra. Felelvén Simon, mondá Neki: Mester! Egész éjszaka fáradozván, semmit sem fogtunk; de a Te szavadra kivetem a hálót.*» (U. o.)

Krisztus felszólítása és Péter felelete között zavartalan harmóniát és tökéletes egyetértést találunk. Onnan, a Genezáret partjáról indul ki a csodálatos összhang, mely Krisztus és Péter apostol között uralkodik és hosszú évszázadok óta alapja az Anyaszentegyházban megnyilvánuló isteni erőnek. — *a)* Krisztus, miután befejezte beszédét, felszólítja Pétert,

evezzen ki a tóra és vesse ki hálóját. Aranyszájú Szent János ezt következőképen magyarázza: «Isten leereszkedik az emberekhez. Mint egykor a napkeleti bölcseket a csillag, most a halászokat mesterségük által szólítja magához». — *b)* Péter szelíd feleletében elpanaszolja az Úrnak, hogy egész éjjel kint tartózkodtak a mély vizeken, de nem fogtak semmit és eredmény nélkül kellett visszatérniök a partra. Theophylactus erre a következő megjegyzést teszi: «Péter nem vonakodott. És írva vagyon: Felelvén Simon, mondá Neki: egész éjszaka fáradozván, semmit sem fogtunk. De nem teszi hozzá: nem akarok Rád hallgatni és megegyszer ily nehéz munkát végezni. Hanem így folytatja: a Te szavadra kivetem a hálót. Miután az Úr a népet a hajóból tanította, tulajdonosát sem hagyta jutalom nélkül. Kettős jótéteményben részesítette: nagy tömeg hallal ajándékozta meg és tanítványává tette». — Péter Krisztussal szemben tanúsított magatartása minden szempontból kifogástalan és példás. Azonkívül bizonyságát szol-

gáltatja Krisztusba vetett korlátlan bizalmának.

*Elhatározás:* Hasonlóképen cselekszem én is, és arra törekszem, hogy Krisztus felszólítása és feleletem között mindig tökéletes legyen az összhang és zavartalan a harmónia. Ha Krisztus megszólítással tüntet ki és valamit kíván tőlem, nem habozok, tüstént felkelek és mint Péter tette, szívesen teljesítem kívánságát.

3.

«*És miután ezt megtette, a halaknak oly bő sokaságát rekeszték be, hogy szakadozik vala hálójuk . . . és megtölték mind a két hajócskát úgy, hogy csaknem elmerültenek.*» (U. o.)

Krisztus nem hiába küldi ki Pétert a mély vízre, és nem él vissza bizalmával. — *a)* A halfogás sikerült és hálójukba oly sok hal került, mint soha azelőtt. Szent Cirill erre egy nagyon szellemes megjegyzést tesz: «E történés a jövő előképe volt. A tanítványok ugyanis nem hiába munkálkodtak,

midőn kivetették az Evangélium tanításának hálóját, sőt a népek tömegét fogták be hálójukba». — *b)* Az apostolok szerény hálói nem bírták a rendkívüli megterheltetést és szakadozni kezdtek. Valahogy mégis sikerült a rendkívüli haltömeget a hajóba bevonni, de ez oly súlytöbbletet jelentett, hogy a bárkák majdnem elsüllyedtek. «Hogy a hálók a halak tömege alatt majdnem elszakadtak és a bárkák majdnem az elmerülésig megteltek, azt jelképezi, hogy a földi beállítású emberek tömege az Egyházban nagy lesz, és a tévtanok és szakadárság által a béke hálója majdnem elszakad» (Szent Ágoston). — A csodálatos halfogás valóban a jövő jelképe, és arra mutat, hogy Krisztus ezen nagy, feltűnést keltő és — amint a következő elmélkedésben látni fogjuk —, rendkívüli hatást gyakorló csodája folyton ismétlődik, amíg szükség lesz Péter hálójára, hogy emberek, halhatatlan lelkek kerüljenek beléje és általa üdvözüljenek.

*Elhatározás:* Nem tagadom, hogy én is a csodálatos halfogás gyer-

meke vagyok. Szinte látom magam a túlzsúfolt, szakadozó hálóban és érzem Péter kezének szeretetteljes szorítását, amint a hajóba emel (keresztség) és magával visz. Örvendek, hogy Péter hajójába kerültem és törekszem hűséges odaadásom által kiérdemelni, hogy erre a kegyelemre méltó legyek.

**Pünkösd utáni negyedik vasárnapra következő kedd.**

Ma tovább folytatjuk tegnapi elmélkedésünket és az Evangélium alapján Szent Péter jelentőségteljes küldetését szemléljük. Gondolatainkat a következőképen csoportosítjuk : 1. Félelemteljes csodálat. 2. Emberek halásza. 3. Krisztus követése.

1.

*«Látván ezt Simon Péter, Jézus térdeihez borula, mondván: menj ki tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram! Minthogy félelem fogta el őt és mindazokat, akik vele voltak, e halfogás miatt, amit csináltak vala.»* (Evangélium.)

A csodálatos halfogás első eredménye félelemtől remegő csodálkozás volt, amely Péteren, az egyszerű és romlatlan galileai halászon is erőt vett. — *a)* Péter félelemmel telített csodálkozásában semmi rendkívülit sem találunk. Ennek így kellett lennie, és Péter a nagy természethez oly végtelen közel álló jelleme ellen lett volna, ha nem fogja el a csodálkozó félelem és a félő csodálat. A galileai halász ugyanis most kerül bele a természetfeletti világrend sodró áradatába és most csapja meg lelkét az a mindent felülmúló légkör, amelyről ezen egyszerű embernek eddig fogalma sem volt. — *b)* Péter térdre borul Krisztus előtt és fentidézett szavaival tanúskodik benső önmegsemmisüléséről. Felszólítja az Urat, távozzon tőle, és arra hivatkozik, hogy ő csak szegény bűnös ember, «mert, míg előbbi vétkeire emlékezett vissza, megremegett, félni kezdett és azt hitte, hogy a bűn által tisztátalanná vált és a Tisztát nem veheti magához. A tisztátalan és a szent között fennálló különbséget a törvényből ismerte» (Szent

Cirill). Szent Péter bámuló csodálatát Nisszai Szent Gergely következőképen indokolja: «Miután az Úr megparancsolta, hogy kivessék hálójukat, abba a halaknak akkora tömege került, amekkorát a víz és a föld Ura jelölt meg előre. Mert az ige hangja mindig azon erő hangja, melynek parancsára a világ kezdeténél a világosság és a többi teremtény alakult. Ezen csodálkozott Péter». — *c)* Krisztus megnyugtató szava nem téveszti el hatását és nagy jelentőséggel bír számunkra is. «Az Úr szava különösen Péterre vonatkozik. Az Úr ugyanis megmagyarázza neki a csodálatos halfogás jelentőségét: neki, mint eddig hálójával halakat, ezentúl szavaival embereket kell fognia. E történés egyébként azt jelképezi, ami az Egyházban naponta történik. E jelenet annak csak jelképe» (Tiszteletreméltó Béda).

*Elhatározás:* Én is csodálkozom Krisztus páratlan hatalmán, de örvendek is neki, mert ez egyedüli támaszom. Krisztus Péterhez intézett szavait annyiban vonatkoztatom magamra,

amennyiben illetnek. Mindenesetre bármely hivatáshoz tartózom, komolyan törekszem, hogy Péternek én is segítsek apostoli munkájában és ott legyek, midőn kiveti hálóját.

2.

*«Ne félj! Ezentúl már embereket fogsz.»* (U. o.)

Péter, az egyszerű galileai halász nagy változáson megy keresztül. — *a)* Eljutott élete mindent más irányba terelő fordulópontjához. Pályafutása egy részét, éspedig a jelentéktelenebbet, befejezte. A tóparton hagyja hálóját, pedig még nem régen azon fáradozott, hogy tisztára mossa és megfoltozza. Erre már nem lesz szükség, mert a fordulóponton túl van, és ezentúl nem halászni megy, hanem apostoli munkát végez és Krisztus tanítását hirdeti. — *b)* Munkájának, tevékenységének célját immár a halhatatlan lelkek üdvössége képezi. Nem halakkal foglalkozik, hanem lelkekkel, és azokat emeli be Krisztus bárkájába, amelyet sohasem lehet annyira meg-

terhelni, hogy elsüllyedjen. — *c)* Munkájának látható és kézzelfogható eredménye lesz. A lelkeket valóban megnyeri, és utódaiban — akik között nem egy vértanú akad — meghódítja és Krisztus lábaihoz viszi a világot.

*Elhatározás:* Fordulópontom nekem is volt, és akkor az én sorsom is eldőlt. Erre hálatadatos lélekkel gondolok vissza és megígérem, hogy Péter hajóját követve élek hivatásomnak és munkálkodom lelkem üdvösségén.

3.

*«Kivonván hajóikat a szárazra, és elhagyván mindenüket, követték Őt.»* (U. o.)

Péter társaival ezentúl kizárólagosan Krisztus követésének szenteli életét. Ezt a Genezáreti tóparton a csodálatos halfogás reggelén kezdi meg és ebben páratlan magatartást tanúsít. — *a)* Elsősorban elszakad mindentől. Ez a bárka értéktelensége és a háló szakadozottsága ellenére is sokat mond. Péter elszakad multjától, búcsút vesz a tótól, amelynek szolgálatában élete

jórészét töltötte. Elszakad az idillikus környezettől, a galileai halász egyhangú, de nyugodt életétől, sarut köt talpára, vándorbotot vesz kezébe és anélkül, hogy hátra tekintene vagy sajnálná, amitől elszakadt, elindul az új útra, amely sok bonyolulaton keresztül az apostoli vértanúság kínpadjához vezet. — *b)* Péter mindentől elszakad. Nem von korlátokat és nem tesz különbséget. Otthagy mindent, amije van, sőt azt is, amije lehetne vagy talán lenne, ha tovább folytatná mesterségét. Minden a parton marad és Péter vissza se tekint, hogy legalább egy üdvözlő kézmozdulattal búcsúzzon attól, ami volt és ami soha többé nem lesz. — *c)* Követi Krisztust. Nem kérdezi, hogy hova, és nem kutatja, hogy mily utakon. Egyszerűen Hozzá csatlakozik és követi Őt. A többit a Mesterre bízza. Tudja, hogy támaszkodhat Reá, s hogy ezentúl Ő lesz élete vezércsillaga. Tökéletesebb önátadást és korlátlanabb bizalmat alig találunk az egész világtörténelemben. — *d)* Aranyszájú Szent János ezzel kapcsolatban még meg-

jegyzi: «Szemléld a tanítványok hitét és engedelmességét. Már kezükben volt a bőséges halfogás zsákmánya és mégis, midőn az Úr szavát hallották, egy percig sem vonakodtak. Inkább mindent elhagytak és követték Őt. Krisztus ugyanis oly engedelmességet kíván meg tőlünk, hogy akkor sem szűnünk meg parancsát követni, midőn annak egy más, sürgető szükségesség áll útjában».

*Elhatározás:* Péterrel én is otthagyom a galileai partokat és nem sajnálom a bárkában maradt szakadozott hálót. Csak Krisztus Egyháza ősrégi szellemének felelek meg, midőn hasonlóképen cselekszem és feltétlen bizalommal követem az isteni Mestert, bárhova megy.

**Pünkösd utáni negyedik vasárnapra következő szerda.**

A Krisztus által megalapított Egyház Isten megelőző szeretetének megfelelően a királyi «Via Crucis»-on, a keresztúton vezet üdvösségünk felé. Ennek kibontakozását a mai Szent-

leckében szemléljük, amelynek alapján a következő igazságokról elmélkedünk: 1. Jelenlegi szenvedéseink. 2. A jövendő dicsőség. 3. Az összehasonlítás.

1.

*«Azt tartom, hogy amiket most szenvedünk, nem mérhetők össze a jövendő dicsőséggel, amely meg fog nyilvánulni rajtunk.»* (Szentlecke.)

Szent Pál, a nemzetek apostola, aki a mai Szentleckében szól hozzánk, bőséges tapasztalatot szerzett a szenvedések irányában és végigjárta a keresztutat, amely Isten kiváltságosainak sorsa. (Lásd : II. köt. 108—123. old.) Szent Pál ennek következtében méltó tanítómestere a kereszt útjának. A mai Szentleckében arra tanít meg, hogyan kell ezt az utat Krisztus elvárásához méltóan járni és ezáltal Hozzá hasonlóvá válni. — *a)* Elsősorban tudomásul kell vennünk, hogy «nekünk megadatott Krisztusért szenvedni és ugyanazt a harcot vívni, amit őrajta (Szent Pálon) láttunk» (Fil. 1, 29), és azzal a tudattal indulni el a keresztúton, hogy annak

minden nehézségét Krisztusért viseljük. — *b)* Ez elképzelhetetlen jutalommal jár. Azért kérdezi a keresztút tökéletes ismerője, Szent Pál a Galatáktól: «Hiába viseltetek el oly sokat?» (3, 4). — *c)* Ebben végtelen érdem rejlik, és mi is erre az érdemszerzésre vagyunk hivatva, mert «Krisztus is szenvedett érettünk, példát hagyván nekünk, hogy nyomdokait kövessük». (Péter I. 2, 20.) — *d)* Szenvedéseinkben, Golgota-járásunkban vigaszunkra váljék a tudat, hogy mint a mai Szentlecke vázolja, a teremtés összessége velünk szenved: «Tudjuk ugyanis, hogy minden teremtmény együttesen sóhajtozik és vajúdik mind idáig» (Szentlecke). A kereszt útján nem maradunk egyedül, mert az egész teremtés csatlakozik hozzánk, velünk szenved és így teszi jóvá az eredeti bűn szomorú következményeit.

*Elhatározás:* Én is azt tartom, hogy mostani szenvedéseim nem mérhetők össze a jövendő dicsőséggel, és azért szívesen járom keresztutamat és viselem a reám mért csapást. Ebben az is

megerősít, hogy Krisztus utait járom, az Egyház példáját követem és üdvösségem felé közeledem.

2.

«*A jövendő dicsőség, amely meg fog nyilvánulni rajtunk.*» (U. o.)

Szent Pál apostol izzó szelleme szereti az ellentéteket, és nagy hozzáértéssel hasonlítja őket össze. Itt is két ellentét áll egymással szemben: a jelenlegi szenvedés és az eljövendő dicsőség. Miután a «Via Crucis»-t, a szenvedések keresztútját már szemléltük, az eljövendő dicsőséggel foglalkozunk. Szent Pál erről azt mondja (Tim. II. 2, 12), hogy lényege a Krisztus uralmában való részvétel éspedig abban a mértékben, amelyben Vele együtt szenvedtünk. Az eljövendő megdicsőülés elemei pedig a következők: — *a)* Az örök Bölcseség (Ige) szemléletéből fakadó béke (Sir. 14, 27) örök dicsőségünk alapja. Krisztus megdicsőülésében való részvétel, amely teljes kielégülést nyujt, ezen örök béke jegyében áll. — *b)* Szent Pál a Rómaiakhoz intézett leve-

lében az örök megdicsőülést végtelen gazdagságnak és Krisztus dicsősége kincseiben való részesülésnek nevezi (9, 23). Részünk lesz ugyanis mindabban a végtelen gazdagságban, amelyet Krisztus szerzett érdemei, keserves kínszenvedése, kereszthalála és dicsőséges feltámadása által. — *c)* Koronája, betetőzése és örök jutalma mindennek az Úr. Izaiás ezt következőképen vázolja: «Azon a napon a seregek Ura lesz dicsőséges koronája» (Iz. 2, 5), Aki «majdan eljön Atyjának dicsőségében a szent angyalokkal» (Márk 8, 38).

*Elhatározás:* Lelkem javára válna, ha többször és tüzetesen szemlélném az eljövendő dicsőséget, amely rajtam is meg fog nyilvánulni, hogy e szemléletből levonjam a következményeket, felkeltsem a mennyei boldogság után való vágyakozást és kellő elhatározásokkal támasszam alá jóakaratomat, hogy tényleg részem legyen benne.

3.

*«Nem mérhető össze a jövendő dicsőséggel.»* (U. o.)

Azokat a szenvedéseket, amelyekben földi életünkben van részünk, nem lehet összehasonlítani a mennyei dicsőséggel, amely reánk vár és amelyet Isten jósága jutalomként tart fenn számunkra. Szent Pál is erre hivatkozik a mai Szentleckében. Ha szavai fölött gondolkodunk, hamarosan belátjuk, hogy — *a)* a földi szenvedés és küzdelem, amely miatt oly sokszor fennhangon panaszkodunk és amit elviselhetetlennek tartunk, nem tart soká. Elmúlik. Ezért mondja Szent Pál: «Emberi kísértésnél több ne érjen titeket; de hűséges az Isten és nem fogja megengedni, hogy erőtökön felül szenvedjetek kísértést, hanem a kísértéssel együtt a kimenekülést is megadja, hogy elviselhessétek». (Kor. I. 10, 13.) Ha szenvedünk, arra gondoljunk, hogy az égető tűzből idővel nem marad egyéb, mint örök dicsőségünket megalapozó érdemeink. A többi hamuvá ég gyarlóságainkkal

és vétkeinkkel együtt. — *b)* Ebben találjuk tökéletesülésünket, beteljesülésünket és azért mondja Szent Péter: «Minden kegyelem Istene pedig, Aki az Ő örök dicsőségére hívott meg minket Krisztus Jézus által, maga fog minket, miután kissé szenvedtünk, tökéletesíteni, megerősíteni és megszilárdítani». (Pét. I. 5, 10.) A szenvedés tehát átmeneti állapot, amely magasabb értékek felé vezet. Ez a gondolat nagy vigaszunkra válik, annál is inkább, mert — *c)* tudjuk, hogy Krisztus velünk szenved és egy közösségben járja velünk a Golgota útját. Azért mondja Szent Pál a korinthusiaknak. «Ha tehát az egyik tag szenved valamit, együtt szenved vele valamennyi tag» (Kor. I. 12, 26), és ha az egyik tag szenvedését a többiek megérzik, annál inkább az egész test feje, Aki — miután a misztikus Krisztus-testről van szó — Szent Pál szerint (Kol. 1, 18) maga Krisztus, az Isten Fia. — Beláthatjuk, hogy az eljövendő dicsőségért, amelynek a ragyogását az előző pontban szemléltük, csak kevéssé kell megszenvednünk.

*Elhatározás:* Szívesen szenvedek és járom Krisztussal egy közösségben a keresztutat, hogy a Golgota magaslatán keresztül eljussak az örök megdicsőülés fényességéhez.

**Pünkösd utáni negyedik vasárnapra következő csütörtök.**

A mai Szentleckében Szent Péter apostol remek bizonyítványt állít ki rólunk, és azt mondja, hogy birtokában vagyunk a kegyelem legszebb ajándékának és a Lélek zsengéjében részesültünk. Ezzel kapcsolatban a következő igazságokról elmélkedünk: 1. A szeretet zsengéje. 2. Az erő zsengéje. 3. A tökéletesség zsengéje.

1.

«*Mi is, kik magunkban hordjuk a lélek zsengéit.*» (Szentlecke.)

Az isteni Lélek bősége legjavából adott és szeretete teljességéből merítette ajándékát. Mindenekelőtt tüzet adott, fényt gyujtott lelkünkben és szeretetével, annak zsengéjével ajándékozott meg. — *a)* Jogosan beszé-

lünk a szeretet zsengéjéről, mert az isteni Lélek szeretete teljességével ajándékozott meg. Szeretete ugyanis mint ősszeretet, az örökkévalóság kezdetétől lengi körül személyünket és foglalkozik velünk. Az isteni Lélek a teremtés őshajnalát megelőzőleg már reánk gondolt, velünk foglalkozott, előre látta életünket, küzdelmünket és szeretettel szemlélte minden lépésünket. — *b)* Ez valóban a szeretet zsengéje, mert a tökéletesség jegyét hordja magán. A Lélek szeretete azonkívül a megtestesülés misztériumának sugalmazója és beteljesülésének szerzője. Ezáltal valóban tökéletetesnek bizonyult, mert — mint már láttuk — szeretete tanúbizonyságaként a Szentháromság az Istenség színe-javát, a megtestesült Igét ajándékozta az emberiségnek. — *c)* A szeretet zsengéje azért is, mert Önmagát adta. Tüzes nyelvek alakjában szállt le és zúgó szélvészként látogatott meg. Lakást vett bennünk, összeforrott életünkkel, Önmagát adta ajándékba, és ezáltal annyit tett érettünk, hogy többet már valóban nem tehetett.

— Mi emberek, Isten teremtményei a Szentlélek szeretetének zsengéjét hordozzuk magunkban, ennek tüzénél melengetjük lelkünket és általa válunk a világosság gyermekeivé.

*Elhatározás:* A Lélek adományát, a szeretet zsengéjét feltétlen megbecsülöm és annak erejével alakítom életemet. Mindig úgy viselkedem, hogy meglássék rajtam e királyi adomány és méltónak mutatkozzam magamban hordani a szikrázó isteni tüzet.

2.

«*Mi is, kik magunkban hordjuk a Lélek zsengéit.*» (U. o.)

Az isteni Lélek ezenkívül még más ajándékot is hozott. Ereje tüzéből adott és ennek zsengéjét ajándékozta. — *a)* Neki köszönhetjük a bennünk munkálkodó alakítóerőt, amely lehetővé teszi a Krisztushoz való hasonlatosság kibontakozását, a tökéletes és gazdag lelkiélet megvalósulását és azt a természetfeletti alakítást, amelynek segítségével örök bol-

dogságunkat érdemeljük ki. Alakító erő valóban az isteni Lélek, a mennyei Atya teremtő Jobbkeze tüzes erejének zsengéje. — *b)* Ellentálló erőt is adott, és arra képesített, hogy megküzdjünk az élet nehézségeivel, legyőzzük az akadályokat, ellentmondjunk a nemtelen kísértéseknek, megálljuk helyünket és férfias elszántsággal védelmezzük lelkiéletünkben azt a pozíciót, amelyet sikerült kiküzdeni magunknak. A bennünk megnyilvánuló ellentálló erő is a Szentlélek teljességéből átpattant szikra, amely bennünk működik, és lelki küzdelmünk legnemesebb fegyvere. Az ajándékok zsengéje ez is, amelyért sohasem adhatunk kellőképen hálát Istennek. — *c)* A Szentlélek mindezen ajándékain kívül megszentelő erejével is érintette lelkünket, ezáltal beleillesztett a természetfeletti világrendbe, megszilárdította kegyelmi állapotunkat és képessé tett, hogy fokozatosan fejlesszük annak kibontakozó gazdagságát és kiérdemeljük az örök dicsőséget. Ez is hozzátartozik az ajándékok zsengéjéhez, amelyet a Szentlélek láto-

gatásának köszönhetünk és így méltó módon állíthatjuk, hogy a Lélek zsengéjét bírjuk és bőségével töltekezünk.

*Elhatározás:* Érzem az isteni Lélek által belém árasztott erőt, amely életképessé tesz és megszentelődésemet eszközli. Nincs tehát okom elcsüggedni, mert tudom, hogy a Lélek erejével, amely mindenre képesít, győzedelmesen vívom végig az élet küzdelmeit.

3.

*«Mi is, kik magunkban hordjuk a Lélek zsengéit.»* (U. o.)

Az isteni Lélek tökéletessége teljességéből adott, és annak zsengéjével tisztelt meg. — *a)* Elsősorban tudnunk kell, hogy öröktőlfogva kiválasztott és meghívott a tökéletességre. Öröktőlfogva méltónak tartott erre a kitüntető hivatásra és már akkor nekünk szánta mindazt a kegyelmi bőséget és hathatós ajándékot, amely vele együttjár. Ez valóban az ajándék zsengéje, mert az egész örökkévalóságra kiterjed és ami részvételünket illeti, minden fázisát kitölti. —

*b)* Az isteni Lélek még többet tett, és összehasonlíthatatlan adományaival megalapozta és lehetővé tette a tökéletességet. Nem elégedett meg azzal, hogy kiválasszon és meghívjon, hanem a hozzá szükségest is megadta, és adományaival lehetővé tette, hogy hívására igennel feleljünk és elvárását kielégítsük. Ez is az adomány zsengéje, mert ezáltal mindent megadott, amire szükségünk volt. — *c)* Az isteni Lélek ajándékainak zsengéjéhez tartozik még, hogy megtanított a kegyelemmel élni, segítségére támaszkodni, s a belőle kiáradó erőt üdvösségünkre felhasználni. Egyszóval arra nevelt, hogy együttműködjünk a kegyelemmel és ezáltal eszközöljük örök beteljesülésünket. — Valóban mondhatjuk, hogy az isteni Lélek zsengéjének adományában részesültünk és annak kincseit hordjuk magunkban.

*Elhatározás:* Nagyra vagyok hivatva és öröktől fogva arra jelöltettem ki, hogy a szó teljes értelmében tökéletes legyek és kidolgozzam magamban az Istenhez való hasonlatosság alap-

vető vonásait. E megtisztelő hivatás nagy és komoly kötelességteljesítéssel jár, aminek mindenben megfelelek, és így hálálom meg, hogy Isten öröktőlfogva képesnek tartott hívó szavának eleget tenni.

**Pünkösd utáni negyedik vasárnapra következő péntek.**

Az Egyházban, mint a mai Szekréta mutatja, a kegyelem segítségével megtanuljuk lázongó akaratunkat idomítani és a legfensőbb célnak alárendelni. A Szekréta páratlanul tanulságos szövegéből a következő gondolatokat emeljük ki: 1. Az akarat célja. 2. Az akarat lázadása. 3. Az akarat idomítása.

1.

«*Áldozati adományainkat kegyesen elfogadván, kérünk, Urunk, hajlítsd kegyesen magadhoz lázongó akaratunkat is.*» (Szekréta.)

A jóságos Isten fenséges királyi erőt adott, midőn emberi teremtményét szabad akarattal ajándékozta meg.

Ebben rejlik az emberi méltóságnak egyik alapvető vonása és a kormányzóképesség, amellyel megfelel Isten szándékának és uralma alá hajtja a földet (Móz. I. 1, 26.) — *a)* Az akarat első célja, hogy az isteni Lélek megvilágosította és irányította értelem szolgálatában álljon, az abból fakadó jobb belátás útját kövesse és az értelem elhatározásait megvalósítsa. Az akarat elsősorban az értelem szolgája és ezen keresztül azon eszköz, melynek igénybevételével Isten, az örök Teremtő végrehajtja bennünk szent akaratát. — *b)* Az akarat második célja, hogy a benne feszülő erővel az értelem elhatározásainak és szándékainak megvalósítását eszközölje. A «szelektió», a kiválasztás és az elhatározás nem tartozik az akaratra. Ez az értelem dolga, míg az akaratra csak a teljes erővel végzendő keresztülvitel tartozik. — *c)* Harmadik és legfennköltebb célja, hogy (emberileg szólva), mint az isteni akarat kitevője, az értelem szolgája és megvalósító eszköze, üdvösségünket mozdítsa elő és érdemszerzésünk forrásává váljék. Érdem, és

ennek következtében üdvösség csak azon cselekedetekben van, amelyek az értelem irányította szabad akaratból történnek. — Az akarat valóban királyi eszköz, melynek erejével, — Isten kegyelmének hozzájárulását feltételezve, — mindent el lehet érni és a Szentlélek és az értelem-sugallta legfennköltebb alkotást is meg lehet valósítani.

*Elhatározás:* Reá kell ébrednem arra a tudatra, hogy szabad akaratom van, és ezáltal Isten uralkodói jogart adott kezembe. A kinyilatkoztatás fentidézett parancsának és abban rejlő méreteknek megfelelően uralkodói jogokat kell gyakorolnom; tehát ugyesen használom jogaromat, élek szabad akaratommal és csak arra ügyelek, hogy az értelemtől kapott irányításon keresztül mindig az isteni Lélek sugallatai szolgálatában álljon.

2.

*«Hajlítsd kegyesen magadhoz lázongó akaratunkat.»* (U. o.)

A liturgikus szöveg tökéletes életismeretről tesz tanúbizonyságot, midőn teljes őszinteséggel utal az akarat lázadására. Ezzel emberi méltóságunk egyik legvérzőbb sebére mutat rá és egyúttal azt is megmondja, hogyan kell azt gyógyítanunk. (A Liturgia józan tárgyilagosságára és felülmúlhatatlan őszinteségére vall a mai Szekréta szövege, amely egyáltalán nem szépíti a dolgokat és nem fátyolozza el a lelki fiziognómiánkat eltorzító fogyatkozásokat.) E lázadás, amelyről a lelkek története éppen eleget beszél, az eredeti bűn egyik kárhozatos gyümölcse. Az akarat ugyanis az ősbűnt követő általános bomlás közepette elszakadt az értelemtől, ezáltal kivonta magát Isten szolgálatából és oly lázadásnak vált kiindulópontjává, amelynek következményeit még ma is viseljük. — *a)* Az emberi akarat elpártolt az értelemtől és a szenvedély szolgálatába állt, mert ez a megoldás az eredeti bűn után való állapot káo-

szában sokkal könnyebbnek és előnyösebbnek ígérkezett. Ami egyébként nem más, mint az, amit Szent Pál az efezusiakhoz írt levelében «a test vágyai követésének és a test és az érzékek kívánságai teljesítésének» nevez (2, 3). — *b)* Az akarat lázadása ezáltal a rossz szokás, a második természet kindulópontjává és eszközévé vált. Szent Pálnak erről is van tudomása és a zsidókhoz intézett levelében céloz is erre: «A szokás gyakorolja az érzékeket». (5, 14.) Itt már a lázadás második fázisában vagyunk. A rossz szokások kialakulása, (ezek szinte második természetté válnak) oly szerencsétlen helyzetbe juttat, amelyből már sokkal nehezebb megtalálni a kiutat. — *c)* Közvetlen és sajnálatraméltó következménye ennek a folytonosság. Az akarat lázadása ugyanis végleges állapottá válik és oly folytonosságot teremt, amely, hacsak a kegyelem nem lép közbe, Istentől való végleges elfordulásban és örök kárhozatban végződik. — Az akarat lázadása minden bűn kiindulópontja és a kárhozat közvetlen eszközlője,

mindenesetre a legnagyobb veszély, amely az emberi lélek udvösséget is kérdésessé teszi.

*Elhatározás:* Tapasztalatból ismerem a forradalmakat, és a lázadás romboló káosza sem ismeretlen előttem. Láttam már elég foldindulást és mindig sajnáltam azokat a hatalmas oszlopokat, amelyek az akarat lázadása villámcsapásától sujtva kettéhasadtak és porbahullottak. Belém már becsapott e villám és csak Isten megelőző szeretetének kulonos kegyelme óvott meg a megsemmisuléstől. Ezentúl jobban vigyázok, uralkodok akaratomon és arra kényszerítem, hogy ne járja onnon útjait, hanem értelmem kozvetítésével és jobb belátásom segítségével Istennek szolgáljon

3.

«*Hajlitsd kegyesen Magadhoz lázongó akaratunkat.*» (Szekréta.)

A liturgikus szoveg a «compellere» — hajlítani igét használja, és ezáltal fi-

gyelmeztet, hogy kötelesek vagyunk akaratunkat idomítani és megfelelő nevelésben részesíteni. E nevelés alapvető pillérei a következők: — *a)* Alap és tengely Isten akarata. Egyedül ez mérvadó az emberi akarat szempontjából és ez akarásunk legfelsőbb törvénye. *α*) «Ebben — Szent Pál tanítása szerint — értelmeseknek kell lennünk» (Ef. 5, 17), vagyis törekednünk kell, hogy Isten akaratát, a belőle kiáradó szellemet mindenekelőtt megértsük és annak alapján cselekedjünk. *β*) Szent Pál ezenfelül megkívánja, hogy «Isten akaratának ismerete minden lelki bölcseséggel és megértéssel együtt teljes legyen bennünk» (Kol. 1, 9), amit könnyen elérhetünk, mert «Isten megismertette velünk jószántából akaratának titkát, amelyet kinyilatkoztatott» (Ef. 1, 9), és ennek következtében az akarat idomításának főteljesítménye abban áll, hogy ehhez tartsuk magunkat. — *γ*) Az akarat ezenfelül «legyen készséges» (Kor. II. 8, 12) és örömmel teljesítse Isten parancsolatát. *δ*) Az akarat idomításához, ami természetfeletti tel-

jesítmény, Isten segítsége szükséges, és ezért arra kell törekednünk, «hogy mindent Isten akarata szerint akarjunk» (Ján. I. 5, 14), és ezáltal bizonyítsuk, hogy mindenben akaratát kívánjuk követni. — *ε)* Aki ezt az utat járja, akaratát megfelelően neveli és mindenben «Isten akaratát cselekszi, megmarad örökké» (Ján. I. 2, 17) és biztosítja magának az örök üdvösséget. — *b)* Az emberi akaratot Isten akaratának feltétlen alá kell rendelni és meg kell fogadni Szent Jakab parancsát, aki azt mondja: «Engedelmeskedjetek Istennek». (Jak. 4, 7.) Aki ezt nem teszi, az megérdemli Szent Pál szemrehányását, aki nem éppen hízelgően nyilatkozik azokról, «akik nem vetik magukat alá Isten akaratának» (Róm. 8, 7). Az isteni akarattal, a legfensőbb erkölcsi törvénnyel szemben csak egy magatartás van: és ez a feltétlen alárendeltség. — *c)* Akaratunk idomítását és eszményi nevelését csakis a kegyelem segítségével tehetjük termékennyé és azért szükséges, hogy — mint Szent Pál mondja —: «töltekezzünk kegyelmi erővel». (Kor.

II, 8, 7.) — *d)* Ebben találjuk majd megerősödésünket (Tim. II. 2, 1), — *e)* reményünk teljességét (Pét. I. 1, 13). — *f)* Fő az, hogy a kapott kegyelemmel tökéletesen együttműködjünk és ezáltal váljunk «tökéletesekké minden jóban, hogy megcselekedjük az Ő akaratát», mert a kegyelem: «azt munkálja bennünk Jézus Krisztus által, ami Isten előtt kedves». (Zsid. 13, 12.) — Az isteni kinyilatkoztatás világosan nyilatkozik az akaratot idomító művészet feladatáról és világosan megjelöli az utat, amelyet választanunk kell, ha természetfeletti értelemben tökéletes és üdvösségünket eszközlő akaraterőre óhajtunk szert tenni.

*Elhatározás:* Akaratomat nem hagyom csalán és egyéb haszontalan gaz módjára felburjánzani, hanem nevelem, csiszolom, idomítom; és ezen szép munkában, amely nélkül nincs üdvösség, a kinyilatkoztatásban bennefoglalt feltételekhez tartom magamat.

**Pünkösd utáni negyedik vasárnapra következő szombat.**

Az Anyaszentegyház, mint küldetéséből is kitűnik, az üdvösség munkáját végzi. Benne Isten működik. A vasárnapi szentmise Kollektája erről is megemlékezik. Szavaiból kitűnik, hogy: 1. a világ folyását Isten kormányozza, 2. az Egyházban mindig megvan az istentisztelet zavartalan gyakorlata, 3. amelyben a Szentséges Szűz kultusza is nagy szerepet játszik.

1.

*«Add meg nekunk, kérünk, Urunk, hogy mind a világ folyása a Te gondviselésed alatt békés legyen, mind Egyházad tiszteleted zavartalan gyakorlatának örvendjen.»* (Kollekta.)

«Isten a nemzeteken uralkodik» (46. Zsolt. 9), és mint szuverén kormányzó irányítja a világ folyását. — *a)* Ennek első jellemvonása az erős kez. Ezekiel jovendölésében erre vonatkozólag a kovetkező kijelentést találjuk: «Életemre mondom, én, az Úristen: erős kézzel, kinyujtott karral ... uralkodom rajtatok!». (Ez. 20, 33.)

Isten mindenható jobbja nemcsak teremtette, de kormányozza is a világot, és kinyujtott karjának irányításától függ a történelem folyása. — *b)* A Kollekta ezt azzal egészíti ki, hogy a békéről s megemlékezik. A kormányzat, amellyel Isten irányítja a világ menetét, a békés fejlődés és kibontakozás jegyében áll. Mindaz, ami ennek ellentmond, nem Istentől származik, hanem emberi gyarlóságra vezethető vissza. Az Úr e jelenségeket, amelyeket természetesen előre lát, csak megengedi és eltűri, de nem akarja. Koordináló hatalma azonban oly nagy, hogy a rendellenességeket és békebontásokat is az emberiség javára fordítja. — *c)* Parancsoló szava végtelen hatalommal bír és benne korlátlan bölcseség nyilvánul meg. A legkülönbözőbb történéseket összefüggésbe hozza egymással, és úgy irányítja, hogy egy cl szolgálnak, az isteni Kormányzó nagyobb dicsőségére válnak és a lélek üdvösségét mozdítják elő. — Isten kormányzatában végtelen hatalom, korlátlan bölcseség és felülmúlhatatlan összponto-

sító, mindent egy magasabb célnak, az örök üdvösségnek alárendelő erő érvényesül.

*Elhatározás:* Istennek a világ kormányzatára vonatkozó terveiben az én csekély életem is szerepel. Ebben nemcsak megtiszteltetés rejlik, hanem biztonság is, mert megtudom, hogy Isten örökkőlfogva foglalkozott velem és életemet úgy rendezte, hogy benne szent akarata érvényesüljön. Más tennivalóm nincs, mint elfogadni e szent akaratot, vele együttműködni és így eszközölni örök idvösségemet.

*«Isten tiszteletének avartalan gyakorlata.»* (U. o.

A világ folyásában, de attól teljesen függetlenül, úgy szerepet játszik az Egyház csendes és kiforrott élete, amelynek tengelyéről a mai Kollekta emlékezik meg. Ezt az Isten tisztelete zavartalan gyakorlatának nevezi. — *a)* E gyakorlat elsősorban a «devotio», kiforrott, szisztematikus, tökélete-

sen megszervezett istenszolgálat. Az Egyház a külső eseményektől teljesen függetlenül folytatja életét és gerincévé az istenszolgálatot teszi. Erre feltétlen szükség van, mert a világ gyermekeit sokszor magával ragadja az események áradata. Könnyen elvesztik fejüket, higgadtságukat és háttérbe szorítják a lényegest: Isten kötelező és üdvösségünket eszközlő szolgálatát. Amit a világ nem tesz meg, legalábbis nem a tökéletes folytonosság értelmében, arról az Egyház gondoskodik, és a mai Kollektában csak azért könyörög, hogy ezt az istenszolgálatot tovább folytathassa és annak menetét semmi se zavarja. — *b)* Az Egyház istenszolgálata a liturgikus szöveg szerint a békesség jegyében áll. Bármi történjen is, az Egyház nem veszti el nyugalmát, benső békéjét és higgadtságát. Mindentől függetleníti magát; Isten oltalmában bízva és szentséges akaratával egyesülve folytatja küldetését, szolgál Istennek liturgikus élete és apostoli munkássága által. — *c)* A liturgikus szöveg azt is kiemeli, hogy az Egyház

ennek az ajándéknak és kiváltságnak orvendj Ebben leli boldogságát és ez képezi elsajátíthatatlan gazdagságát. — Az Egyház valóban az az elmozdíthatatlan és nyugodt szirt, amelyet a világtörténelem idegrázó eseményeinek áradata ostromol; abszolút nyugalom a nyugtalanító forrongásban. Egyszóval az Egyház a másvilág, a túlvilág előtornáca ebben a világban, és mint olyan eszközli üdvösségünket.

*Elhatározás:* Nekem sem ártana, ha több részem volna az Egyház nyugodt, kiforrott és a nap eseményeitől független istenszolgálatában. Ez a légkor éppen nekem való, mert békés atmoszférájában lelkem sokkal nyugodtabban fejlődne és életem is lényegesen harmonikusabbá válna. Kevesebbet kapkodnék, nem idegeskednék annyit és ez teljesítményeimen is meglátszana.

3.

*«Isten tiszteletének zavartalan gyakorlata.»* (U. o.)

Szombat van és lelkünkben mécsest gyujtunk az Egyház Védasszonya, a Szentséges Szűz tiszteletére. Ezt nemcsak azért tesszük, hogy ősrégi keresztény szokásnak hódoljunk, hanem azért is, mert az Egyház istenszolgálatával kapcsolatosan meg akarunk emlékezni a Szentséges Szűz abban megnyilvánuló oltalmáról. — *a)* Az Istenanya az Anyaszentegyházat hathatós pártfogása minden segítségében részesíti. Ebben semmi különöset sem találunk, ha megfontoljuk, hogy a Szentséges Szűz, mint Krisztus Anyja, az isteni Megváltó földi folytatásának, a misztikus Krisztus-testnek szintén édes szülője. Lehet az édesanyáról feltételezni, hogy megfeledkezik gyermekéről? — *b)* Gondviselésébe és oltalmába anyai szeretetének minden gazdagságát belefekteti. Végelemzésben is Krisztus misztikus teste áll előtte és azzal szemben ugyanazt a szolgálatot teljesíti, amellyel a betlehemi csillagfényes éjtszakától a Gol-

gota magaslatán keresztül Krisztus mennybemeneteléig isteni Fiát ápolta. — Ezáltal elevenné és gazdaggá (kegyelemközvetítés) teszi az Egyházat, és előmozdítja benne azt a tevékeny életet, amelyet a mai Kollekta Isten zavartalan szolgálatának nevez.

*Elhatározás:* A Szentséges Istenanyának nemcsak íróasztalomon, hanem lelkemben is mécsest gyujtok azáltal, hogy megemlékezem hathatós oltalmáról, pártfogásába ajánlom magamat, és arra törekszem, hogy lovagias szolgálatom által kiérdemeljem anyai segítsége kegyelmét.

**Pünkösd utáni ötödik vasárnap.**

A liturgia ezen a héten a szeretet gyakorlatával foglalkozik és annak szépségét szemlélteti. Elmélkedéseinket mi is ennek a gondolatnak szenteljük, és a mai Kollekta alapján azzal kezdjük meg, hogy a szeretetet mint az üdvösség útját szemléljük. Az alapvető motívumok a következők: 1. Az előkészület. 2. A szeretet belénk áradása. 3. A birtokbavétel.

1.

*«Isten, Ki a Téged szeretőknek láthatatlan javakat készítettél: öntsd szívünkbe az Irántad való szeretet érzelmeit, hogy Téged mindenben és mindenek felett szeretve, elnyerhessük igéreteidet, melyek minden vágyat felülmulnak.»* (Kollekta.)

A mai Kollekta remekszép szövege Szent Pál apostol elgondolásából indul ki (Kor. I. 2, 9), és Isten mindenben megelőző szeretete gondviselését vázolja. Az Úr szeretete ugyanis oly mértékben előzött meg, hogy azt, amit egyébként a szeretet előkészületének is nevezhetünk, feltétlenül tüzetes vizsgálat tárgyává kell tenni. — *a)* A liturgikus szöveggel kapcsolatban arra kell elsősorban gondolnunk, hogy Isten már előre szerette azokat, akik Őt szeretik. Öröktől fogva látta az iránta táplált szeretetet, annak minden megmozdulását, a belőle fakadó áldozatok és jócselekedetek sokaságát, és mindentlátó szemei örömmel pihentek meg az Őt szerető lelkeken. — *b)* Már akkor elhatározta, hogy bőségesen megjutalmazza őket. Atyai szeretete

oroktőlfogva el is készítette és fenn is tartotta számukra e jutalmat, amelyről Szent Pál a Korintusiakhoz írt levelének fentebb idézett részében emlékezik meg. Ennél nagyobb szeretetet és megindítóbb megelőzést nem lehet találni. Mert nincs nagyobb szeretet annál, amely öröktőlfogva készíti elő és őrzi meg a jutalmat, amely felülmúlja a szerzett érdemek nagyságát. — *c)* A Kollekta az Istent szerető lelkek számára fenntartott jutalmat «bona invisibilia»-nak, láthatatlan javaknak nevezi; ezekről mondja Szent Pál, hogy az Istent szerető lelkek számára fenntartott boldogságot érzékkel nem lehet tapintani és értelemmel nem lehet felfogni. Érzékkel azért nem lehet tapintani, mert lelki javakról van szó, értelemmel pedig azért nem, mert nagyságuk, lényegük és boldogító erejük minden emberi határon túl van. — Isten valóban végtelenül szeretett minket és ez meglátszik azon a gondon, amellyel örök jutalmunkat, a mennyei boldogság koronáját előkészítette és ékesítette.

*Elhatározás:* Ha Isten jónak látta és érdemesnek tartotta számomra előkészíteni az örökélet koronáját és fenntartani a mennyei boldogság jutalmát, akkor legalább annyit kell tennem, hogy teljes odaadással küzdjek érte és megkíséreljem kiérdemelni azt, ami minden emberi érdem fölött áll.

## 2.

*«Öntsd szívünkbe az Irántad való szeretet érzelmét.»* (U. o.)

Isten megelőző szeretete annyira kegyelmes, hogy — mint a mai Kollekta mondja — eláraszt ajándékaival és egyidőben megadja, hogy javunkra, örök érdem szerzésére használjuk fel. Előre látja, hogy ezt megtesszük, ami olyan örömmel tölti el, hogy — *a)* «szívünkbe önti az Iránta való szeretet érzelmét», és «Szentlelke által, Aki nekünk adatott, kiárad szeretete szívünkbe» (Róm. 5, 5). A szeretet belénkáradásával pedig «a Lélek zálogát adja szívünkbe» (Kor. II. 1, 22), aminek következtében okunk van «éne-

kelni és zengedezni szívünkben az Úrnak» (Ef. 5, 19 és Kol. 3, 16). — *b)* Isten kegyelmi adományának lényege a Kollekta szerint abban áll, hogy felkelti az «amoris affectum»-ot, a szeretet érzelmét, amelyet — mint Szent Pál mondja — az Úr maga kormányoz és irányít szívünkben (Tessz. II. 3, 5). — *c)* Következménye mindennek, hogy Istent «mindenben és mindenekfelett szeretve» teljesítjük parancsolatát, amelynek «végcélja a tiszta szívből származó szeretet» (Tim. I. 1, 5), és ezáltal elérjük örök célunkat. — Isten megelőző szeretete valóban elhalmoz kegyelmével és oly jóságosnak bizonyul, hogy még a viszontszeretetet is külön kegyelemmel fakasztja fel szívünkben.

*Elhatározás:* Megszégyenülve veszem tudomásul, hogy még istenszeretetemet is az Úr kegyelmének köszönhetem. Ha Ő nem képesítene külön kegyelemmel, az istenszeretetnek még egy parányi kis szikrája sem volna bennem. Ezen ugyan mitsem változtat-

hatok, de azért felteszem magamban, hogy a szikrát élesztem és mélységes természetfeletti életem által lobbantom lángra.

3.

*«Mindenben és mindenek felett szeretve elnyerjük igéreteidet, amelyek minden vágyat felülmulnak.»* (U. o.)

A mai Kollekta a beteljesülést is belefoglalja gondolatmenetébe és szívhez szólóan beszél Isten ígéreteiről. — *a)* Mindennek beteljesülése, hogy Isten ígéreteiben részesülünk. Szent Pál ezeket «a jelen és a jövendő élet ígéreteinek» nevezi (Tim. I. 4, 8). Az Apostol szavai szerint Isten ígéretének túlvilági beteljesülése már e földön oly erős sejtelmet fakaszt, hogy a belőle kiáradó megerősítő boldogság szintén hozzátartozik az Isten által számunkra fenntartott jutalomhoz. Szent Péternek tökéletesen igaza van, midőn ezen ígéretet «fölötte nagynak és drágalátosnak» nevezi (Péter II. 1, 4). — *b)* Az isteni ígéret beteljesülése minden vágyat felülmúl. Ez nem is képzelhető el másként, mert a beteljesülés

pillanatában «Istennek egész teljességével telünk el» (Ef. 3, 19). — *c)* A boldogság megvalósulása a legfelsőbb cél, amely felé törekedhetünk, mert Istennel egyesít, «Akiben teljességünket nyerjük» (Kol. 2, 10). — A Kollekta nem túloz, mert a beteljesülés, Isten ígéretének megvalósulása, minden vágyat kielégít és minden elvárást felülmúl.

*Elhatározás:* Ez lebeg szemem előtt, és a beteljesülésre való előkészület gazdag várakozása feszültségben tartja életemet, úgy hogy a szorongattatások idején is boldog vagyok.

**Pünkösd utáni ötödik vasárnapra következő hétfő.**

A szeretetet tegnapi elmélkedésünkben üdvösség útjának neveztük. Alapja és éltető ereje az Eucharisztia, mint «Vinculum Caritatis» — Szeretet Köteléke. Ezen igazságot a mai Evangélium domborítja ki plasztikus közvetlenséggel. Szavai alapján megismerkedünk: 1. az egyesítő szeretettel,

2. a kibékítő szeretettel, 3. a megőrző szeretettel.

1.

*«Azért, ha ajándékodat az oltárra viszed és ott eszedbe jut, hogy atyádfiának van ellened valamije: hagyd ott ajándékodat az oltár előtt és eredj előbb megbékülni atyádfiával és akkor menj és ajánld föl ajándékodat.»* (Evangélium.)

Az Eucharisztiának, a Szeretet Szentségének végtelen nagy szerepe van, mert mint «Vinculum Caritatis» — összekötő-kapocs, a legkülönbözőbb érdekeltségű embereket tömöríti egybe és hozza végtelenül közel egymáshoz. — *a)* Az Eucharisztia egyesítő ereje elsősorban az újszövetségi áldozatban nyilvánul meg. Mint tudjuk, a szentmiseáldozat célkitűzése abban áll, hogy a benne részesülőket és a nagy közösséget a megváltás kegyelmével ajándékozza meg. E célból egy közösségbe tömöríti össze a kegyelemre reászorultakat és így helyezi őket a felajánlás fennkölt pillanatában az áldozati paténára. Ennél tömörebb egységet és tökéletesebb lelki közeledést alakítani

nem lehet. — *b)* Az Eucharisztia egyesítő ereje az Úr vételében, a szentáldozásban is érvényesül. Az Úr asztalánál ugyanis mindannyian egy és ugyanazon éltető táplálékot vesszük magunkhoz és Általa a misztikus Krisztus-test értelmében egy testbe, egy szervezetbe tömörülünk össze. E hatalmas tömeget egy és ugyanazon krisztusi vérkeringés élteti. Ennek legközvetlenebb következménye az osztatlan egység, a felbonthatatlan összeség. — *c)* Az egység megszilárdulásához az Eucharisztia kultusza is hozzájárul. Mindannyiunkat, akik az Eucharisztia körül csoportosulunk és imádó gesztussal hódolunk előtte, egy és ugyanazon tüzes szeretet vezet Krisztus liliomos oltárához és ezen krisztocentrikus, őszinte önátadás azon kapocs, amely egybeforrasztja a szíveket és megvalósítja a misztikus Krisztus-test felbonthatatlan egységét. — Az Eucharisztia valóban «Vinculum Caritatis», és mint olyan, végtelen erősnek bizonyul, mert a pokol hatalmasságai minden ádáz kísérletének sem sikerült e köteléket széjjelszakítani.

*Elhatározás:* Éreztem-e már valaha eucharisztikus élményeim pillanatában, hogy egy, az egész világot összefogó egység parányi tagja vagyok és örvendtem-e annak, hogy az lehetek? Ha nem, akkor eucharisztikus élményeimből hiányzott valami és Krisztushoz való közeledésem nem volt tökéletes.

2.

«*Azért, ha ajándékodat az oltárra viszed és ott eszedbe jut, hogy atyádfiának van ellened valamije: hagyd ott ajándékodat az oltár előtt és eredj előbb megbékülni atyádfiával és akkor menj és ajánld föl ajándékodat.*» (Evangélium.)

Az Eucharisztia kibékítő és a veszélyeztetett szeretetet újjáélesztő hatalma korlátlan. Ennek tanúbizonyságát a mai Evangélium fentidézett szövegében találjuk, amelyhez a következő megjegyzéseket kell fűznünk : — *a)* «Ha helytelen testvérünkre haragudni és őt rossznak vagy istentelennek nevezni, akkor még sokkal helyte-

lenebb a haragot a szívben megőrizni, hogy idővel gyűlöletté fajuljon el» (Szent Ágoston). Az Eucharisztia szelleme nem tűri meg, hogy haragot tartsunk, és ha mégis előfordul, akkor inkább elküld az áldoztatórácstól, hogy előbb ügyünket rendezzük és csak azután merjünk kibékült szívvel közeledni az Úrhoz. — *b)* «Lásd, az Úr a testvérével meghasonlottól nem akar áldozatot. Fontoljuk meg tehát, mily nagy rossz az egyenetlenség, ha miatta még az is tilossá lesz, ami a bűnbocsánatot eszközli (Szentségekben való részesülés). Szemléld emellett Isten irgalmát. Mennyivel inkább keresi az ember javát, mint saját dicsőségét. Ugyanis sokkal inkább szereti a hívek között a kölcsönös megértést, mint a felajánlott ajándékot. Amíg a hívek egymás közt egyenetlenek: eltekint adományaiktól és nem hallgatja meg imáikat. Senki sem lehet két ellenség hűséges barátja. Isten azért nem akar egyes hívek barátja lenni, mert egymás között egyenetlenek. Mi sem tanúsítunk hűséget Isten iránt, ha ellenségeit szeretjük és barátait gyű-

lóljük. A sértés módjának feleljen meg a kibékülés. Ha gondolatban sértettél, akkor gondolatban békülj ki. Ha tettekkel sértettél, békülj ki tettekkel, mert minden bűnt úgy teszünk jóvá, ha azzal tartunk bűnbánatot, amivel vétkeztünk.» (Aranyszájú Szent János). A híres Egyháztanító szavai is arra késztetnek, hogy az Eucharisztiához csak megbékült szívvel közeledjünk. — *c)* «Ha elnyertük az emberek békéjét, jogunk van hazatérni Isten békéjébe. Az emberek szeretetéből fejlődjünk át Isten szeretetébe. Azért mondatott: akkor jöjj, és ajánld fel ajándékodat» (Szent Hilárius). — Az Eucharisztia szelleme és kegyelme elsimítja az ellentéteket, megbékélteti a szíveket és Krisztus misztikus testében helyreállítja a veszélyeztetett egységet.

*Elhatározás:* Egyáltalán nem szép tőlem, hogy haragszom, de ha már ebbe a hibába estem, sietve-sietek haragosom karjaiba, hogy szívére boruljak és bocsánatában megtaláljam az eucharisztikus Krisztust.

3.

*«Azért, ha ajándékodat az oltárra viszed és ott eszedbe jut, hogy atyádfiának van ellened valamije: hagyd ott ajándékodat az oltár előtt és eredj előbb megbékülni atyádfiával és akkor menj és ajánld föl ajándékodat.»* (Evangélium.)

Az Eucharisztia a mondottak alapján megőrzi a szeretetet és fokozza a benne rejlő termékenységet. Felgerjeszti ugyanis mindegyikünkben a vágyat, hogy kevésbbé méltatlan módon jelenjünk meg Isten szentséges színe előtt és azért kölcsönös, megértő és kiegészítő szeretetre késztet. E szent célt a következő módon éri el: — *a)* Az eucharisztikus áldozat felépítése, benső tartalma ( ami a liturgikus elmélkedésben nyilvánul meg) és kegyelmi gazdagsága által felfakasztja lelkünkben az áldozatkészség szellemét. Ez képezi minden szeretetteljes együttlét alapját. — *b)* A kommúnió, a szentáldozás, mint Krisztussal, a szeretet Istenével való összeforrás, egyesülésre késztet, és feleleveníti bennünk, a misztikus Krisztus-test tagjai-

ban az összetartozás tudatát. — *c)* Az eucharisztikus kultusz pedig mindazzal a kifinomult ízléssel és rendkívüli érzékeny tapintattal, amely jellemzi, a szeretet szellemét ápolja és ezáltal nemcsak Istenhez, hanem a képmáshoz, felebarátainkhoz is közelebb hoz. — Az Eucharisztia szentségi kihatása nélkül lehetetlen a szeretetet teljes épségében és természetfölötti nagyságában megőrizni. Valóban mélységesen eucharisztikus élet szükséges ahhoz, hogy tökéletesen tudjunk szeretni.

*Elhatározás:* A szeretet bennem is ingadozó lábon áll: azért ideje, hogy kellő megerősítésről gondoskodjam, és az eucharisztikus élet elmélyítése által törekedjem a bennem levő szeretetet felfokozni és az egységet széjjelromboló egyenetlenség veszélyétől megóvni.

**Pünkösd utáni ötödik vasárnapra következő kedd.**

A mai Evangélium élénk színekben vázolja a szeretet belső világát, és ennek kialakulásától teszi függővé üd-

vösségünket. Gondolatait a következő pontokba foglaljuk össze: 1. A szeretet igazsága több, mint a farizeusok igazsága. 2. A szeretet cselekedetei. 3. A békülékenység hajlama.

1.

*«Azon időben: mondá Jézus az Ő tanítványainak: Ha nem fogja felülmulni a ti igazságtok az írástudókét és farizeusokét, be nem mentek a mennyek országába.»* (Evangélium.)

Az isteni Megváltó többször figyelmeztet, hogy óvakodnunk kell a farizeusok kovászától (Máté 16, 6; Márk 8, 15; Luk. 12, 1). Szavaival arra utal, hogy a farizeusok lelkülete nem felel meg a szeretet szellemének és ennek következtében nem illik bele az Újszövetség erkölcsi világába. Krisztus tanítása idejében többször emlékezett meg erről, és világos képet nyujtott a farizeusi lelkületről, amelytől tartózkodnunk kell. — *a)* Krisztus szemükre hányja a farizeusoknak, hogy «megtisztítják a pohár és tányér külsejét, de belsejük tele van rablással és gonoszsággal» (Luk. 11, 39). Ily

benső lelkülettel nem lehet a szeretet cselekedeteit gyakorolni, igényt támasztani a lelki igazságra és remélni az örök üdvösségben. — *b)* Nemcsak hogy saját lelkületük romlott, de másokat is megrontanak, mert mint Krisztus mondja: «Bezárják a mennyek országát az emberek előtt; ők nem mennek be, és a befelé menőket sem hagyják bejutni» (Máté 23, 13). Ennek következtében nemcsak hogy nem tesznek szeretetteljes szolgálatot, ellenkezőleg: romlására válnak áldozataiknak. — *c)* «Meghamisítják Isten szándékát, nem vévén fel az Ő keresztségét» (Luk. 7, 30). Nem járnak az Isten-akarta úton, megvetik a megváltás eszközeit, ennek következtében hiányzik belőlük a kegyelem s a nyomában fakadó szeretet. Egyszóval nem igazak. Aranyszájú Szent János erre vonatkozólag még megjegyzi, hogy «az igazság itt általában erényt jelent. Ezzel kapcsolatban a kegyelem növekedésére is kell gondolnunk, mert Krisztus azt akarta, hogy még ki nem képezett tanítványai jobbak legyenek, mint az Ószövetség tanítómesterei.»

*Elhatározás:* A farizeusok kovásza nem nekem való, tehát magamra vonatkoztatom Krisztus szavait. Arra törekszem, hogy bennem az igazság, vagyis a kegyelmi élet, erkölcsi kultúra és lelkiismeretes vallásosság mélyebb és tökéletesebb legyen, nehogy én is a farizeusok szomorú sorsára jussak.

2.

«*Én pedig mondom nektek, hogy mindaz, aki atyjafiára haragszik, méltó az ítéletre; aki meg azt mondja atyjafiának: raka! méltó a főtörvényszékre; aki azt mondja bolond! méltó a gehenna tüzére.*» (U. o.)

Krisztus a mai Evangéliumban a szeretet benső világából fakadó magatartást és cselekedeteket sorolja fel. Fentidézett szavaihoz a Szentatyák a következő magyarázatot adják: — *a)* «Miután Krisztus meg akarja mutatni, hogy Ő az Isten, Aki egykor a törvény szavaiban szólalt meg és most a kegyelem törvényeit adja: azon parancsolatot, amely a törvény

élén áll és megtiltja a felabarátaink elleni vétkeket, önnön parancsolatai elejére teszi» (Aranyszájú Szent János). — *b)* «Aki azt mondja atyafiának: raka! méltó a főtörvényszékre. Az evangéliumi jelentés előző mondatában csak egy neveztetik meg: a harag. Itt azonban már két dolgot találunk, a haragot, és a szót, amely a haragot kifejezi» (Szent Ágoston). Aranyszájú Szent János ehhez még megjegyzi: «Az Úr maga akarja a legkisebb hibákat kiirtani és ezért megparancsolja az egymás iránti kölcsönös tiszteletet». — *c)* «Az erre következő részben már három dolog fordul elő: a harag, a haragos szó és az ítélet kifejezése. Irva vagyon, aki azt mondja: bolond! méltó a gehenna tüzére. Ezekben a bűnökben fokozati különbségek vannak. Első esetben haragszik valaki, de a haragos megmozdulást visszatartja szívében; ha pedig valaki haragjában felkiált anélkül, hogy valami határozottat mondana, az már több, mintha valaki a megmozduló haragot csendben elfojtja. Lényegesen több azonban, ha meghatározott ítéle-

tet mond ki» (Szent Ágoston). — *d)* «Az Úr itt elsőízben emlékezik meg a pokolról, miután megelőzőleg a mennyországról beszélt. Kijelenti, hogy a mennyországot szeretetből adja, a pokolra pedig bűneink miatt ítél. Sokaknak keménynek tetszik, hogy egyetlen szóért ily büntetés, jár és ezért azt állítják, hogy ez csak túlzott kifejezés. Én azonban félek, hogy ilyfajta nézet által önmagunkat tévesztjük meg és valóságban az említett ítéletnek esünk alá. Ne higyjük, hogy az Úr eljárása túlságosan kemény; mert sok büntetés és vétek tényleg szavakból indul ki. Jelentéktelen szavak már gyilkossághoz is vezettek és államokat robbantottak szét. Ne tartsuk csekélységnek, ha felebarátunkat bolondnak neveztük, és a gyakorlatban megtagadtuk, hogy okosság és értelem van benne. Ezáltal súlyosan vétkeztünk, mert éppen ezen adományok által vagyunk emberek és különböztetjük meg magunkat az értelmetlen állatoktól» (Aranyszájú Szent János).

*Elhatározás:* Nagyon is komolyan veszem a szeretet cseleke-

deteit és uralkodok temperamentumom, érzelemvilágom és túlfinomult érzékenységem heves megmozdulásain. És ha már nem is tudom lefojtani a belső forrongást, feltétlen legyen bennem annyi erő, hogy Krisztus szerelméért uralkodjak nyelvemen és ne juttassam felszínre azt a belső rendetlenséget, amelyért szégyenlenem kell magam.

3.

«*Eregyj . . . megbékülni atyádfiával.*» (U. o.)

A szeretet benső világához és tökéletes kultúrájához a békülékenység szelleme és az arra való hajlam is hozzátartozik. Ezen benső diszpozíció és felkészültség nélkül nem lehet a szeretet szellemének megvalósulásáról beszélni és magasabb kegyelmi életre törekedni. — *a)* A békülékenység hajlama, amellyel a tegnapi elmélkedésben más szemszögből foglalkoztunk, tekintetbe veszi a gyarlóság esélyeit, számol az emberi fogyatkozásokkal, a szenvedély hevességével és annak meg-

felelően elővigyázatos. — *b)* Bölcs elővigyázatossága abban nyilvánul meg, hogy törekszik magán uralkodni, küzd túlzott érzékenységével, felebarátjában nem tételez fel eleve rossz szándékot, és törekszik a szeretet szelleme ellen elkövetett kisebb-nagyobb hibákat leküzdeni. — *c)* Ha mégis hibát követ el és az emberi gyarlóság áldozatává válik, levonja a következményeket, és addig nem nyugszik, míg ki nem békült és jóvá nem tett mindent. Nem helyezkedik a megsértett álláspontjára és nem várja, hogy a megbékülés felebarátjából induljon ki, hanem Isten megelőző szeretetére gondolva megelőzi és a szeretet békülékeny szellemével rendezi az ügyet.

*Elhatározás:* Mégegyszer felteszem magamban, hogy óvakodom a farizeusok kovászától; a szeretet mélységes kultúráját alakítom ki magamban és távol maradok az egyenetlenségnek még árnyékától is. Ezzel a jó feltétellel mozdítom elő magamban a szeretet benső világa kibontakozását.

**Pünkösd utáni ötödik vasárnapra következő szerda.**

Szent Péter, az apostolfejedelem, a mai Szentleckében a szeretet dicsőségét hirdeti, és elsősorban a szeretet egyesítő hatalmáról beszél. Gondolatai alapján a következő pontokról elmélkedünk: 1. Az ima szelleme által alakított egység. 2. A testvériség szelleme ápolói. 3. A nyelv fegyelme.

1.

*«Szeretteim: legyetek mindnyájan egyetértők az imádságban.»* (Szentlecke.)

A mai Szentleckében Szent Péter apostol elsősorban azt hangoztatja, hogy egyetértők legyünk az imádságban (a magyar hivatalos fordítás itt eltér a Vulgáta szövegétől). Szavainak az az értelme, hogy a szeretet egyesítő ereje az imaéletből indul ki és belőle meríti csodálatraméltó teljesítőképességét. — *a)* A szeretet szelleme egységbe tömörít össze, Isten oltárához vezet és megtermékenyíti ajkunkat, hogy testvéries közösséggel egyöntetűen végezzük imaszolgálatunkat. Az

Úr előtt hódolunk, de ezt nem akarjuk egyedül végezni, mert az Isten előtt való hódolat, az Úr imádása kegyelmében és annak termékenységében testvéreinket is részesíteni akarjuk. Szívünknek az imaszolgálatban szüksége van testvéreink jelenlétére, mert érzi, hogy a közösség imádó hódolatában végtelen erő és korlátlan termékenység rejlik. Ezért nagy gondot fordítunk arra, hogy imaszolgálatunkat, amennyire lehetséges, közösen végezzük és a közös vallásos gyakorlatoknak (szentmise hallgatás, szent áldozás, délutáni ájtatosságok stb.) nagy jelentőséget tulajdonítunk. — *b)* «Unanimes in oratione», egyetértők az imaszellemben főleg akkor vagyunk, ha egymásnak a közös imaszolgálat alatt tökéletes példaadásunk által vagyunk segítségére. Arra kell ugyanis törekednünk, hogy testvéreinkben előmozdítsuk az imádság szellemét; és gyakorlati magatartásunk által megmutassuk, hogyan kell az Úr színe előtt viselkedni és az imaszolgálat áldozatát bemutatni. Ezáltal kölcsönösen elmélyítjük egymásban az

imádság szellemét; és bebizonyítjuk, hogy mint testület és közösség valóban egy és ugyanazon szellemmel töltekezünk. — *c)* Az imaéletből mind közös-, mind magánvonatkozásban ne zárjuk ki egymást és törekedjünk arra, hogy testvéreinkről imádságainkban és imaszolgálatunkban is megemlékezzünk. Azért mondja a kinyilatkoztatás: «Imádkozzatok egymásért, hogy üdvözüljetek» (Jak. 5, 16).

*Elhatározás:* A szeretet egyesítő erejének előnyeit elsősorban azáltal élvezem, hogy beleilleszkedem a közös imaszolgálatba, és törekszem annak értékét személyes tökéletességem és feltétlen odaadásom által fokozni.

2.

«*Legyetek . . . együttérzők, a testvériesség szeretői, irgalmasok, szerények, alázatosak.*» (U. o.)

Szent Péter apostol a mai Szentleckében arra szólít fel, hogy szeressük és ápoljuk a testvériség szellemét. Egyúttal rámutat az útra, amely annak beteljesüléséhez vezet, és meg-

felelő intelmeivel megtanít a testvériség szellemét magunkban kialakítani és cselekedeteit minden körülmény között gyakorolni. — *a)* Elsősorban megkívánja, hogy irgalmasok legyünk és az irgalmasság cselekedeteit gyakoroljuk az Úr példája szerint, aki gazdag (Móz. IV. 14, 18) és állhatatos (Móz. V. 7, 9) irgalmasságában; mi is irgalmasságot tanusítunk testvéreinkkel szemben, és ezáltal szeretetünk őszinteségéről teszünk tanúbizonyságot. — *b)* Szent Péter arra is felszólít, hogy szerények és alázatosak legyünk, mert ebben is nagy szeretet rejlik. Az Apostol is Krisztus jóságára és szerénységére hivatkozik (Kor. II. 10, 1); nekünk is az isteni Megváltó példáját kell követnünk, ha a szeretet tökéletességét el akarjuk érni. — *c)* Ehhez hozzátartozik, hogy ne viszonozzuk a rosszat rosszal, sem a szidalmat szidalommal — mint Péter mondja —, hanem mindig jóságos megértést, szeretetteljes türelmet és nagylelkű megbocsátást tanúsítsunk. Ezáltal kiérdemeljük, hogy Isten sem cselekedeteink és gyar-

lóságaink szerint ítél meg és elnéző türelemmel veszi hibáinkat. A fő egyébként az, hogy megfogadjuk az Apostolfejedelem tanácsát, s mindenben és mindenütt hozzájáruljunk a testvériség szellemének megvalósulásához.

*Elhatározás:* Szent Péter, az Egyház látható feje nagyon jól tudja mit tesz, midőn a testvériség szelleme ápolását ajánlja. Ha ez már a katakombák Egyházának szeretetteljes légkörében is szükségessé vált, akkor annál nagyobb szükség van arra manapság, a szeretetlenség és a fagyos önzés korszakában. Amennyire gyarló képességem megengedi, a testvériség szellemét ápolom és ezáltal járulok hozzá a világ javulásához.

3.

*«Mert aki az életet akarja szeretni és jó napokat látni, fékezze nyelvét a rossztól és ajkai ne szóljanak álnokságot.»* (U. o.)

Az egyesítő szeretet, amely minden testvériség alapja, a nyelv feltétlen

és szigorú fegyelmét kívánja meg. A nyelv azért adatott, hogy hirdesse Isten dicsőségét (34. Zsolt. 28) és ne vétkezzen (38. Zsolt. 3). Feltétlen szükséges, hogy uralkodjunk nyelvünkön és annak fegyelmezettsége által bizonyítsuk, hogy megvalósult bennünk Krisztus szeretete. — *a)* Kiindulópontja a nyelv fegyelmének az isteni vezetés (Péld. 16, 1). Feltétlen szükséges, hogy az emberi nyelv fürge mozgékonyságát Isten kegyelme vezérelje, mert fizikumunk e veszélyes organumát és benső világunk e sok kárt okozó közvetítőjét emberi erő nem képes fegyelmezni (Jak. 3, 2). — *b)* A nyelv fegyelméhez tartozik, hogy az említett kegyelmi segítség alapján megőrizzük a rossztól (Pét. I. 3, 10), mert ellenkező esetben veszélyezteti testünk (és lelkünk) szeplőtelenségét (Jak. 3, 6). A nyelv «tűz» legyen, de nem Szent Jakab apostol értelmében, aki e tüzet a «gonoszság világának» nevezi (Jak. 3, 6), hanem annyiban, amennyiben a szeretet szolgálatába áll, annak izzását közvetíti és lángoló tüzét ápolja. Ezen feltétel mellett ne-

mes eszközévé válik a szeretet egyesítő erejének, és ahelyett, hogy rombolna és feldúlna, megvált és a szeretet éltető erejében részesít.

*Elhatározás:* Szeretném én is elérni, hogy nyelvem eszményi értelemben tűz legyen és tüzet gyújtson. Isten kegyelme segítségével megkísérlem nyelvem fegyelmezni, a szeretet szolgálatába állítani, a rossztól megóvni és így elkerülni azokat a hibákat, amelyek felelőtlen mozgékonyságára vezethetők vissza.

**Pünkösd utáni ötödik vasárnapra következő csütörtök.**

A valódi és erős szeretet a mai Szentlecke szerint, — amelyben Péter, az apostolfejedelem szólal meg, — a legelviselhetetlenebb szenvedésben is megállja helyét és feltétlenül termékenynek bizonyul. Az apostolfejedelem elgondolása szerint a szeretet: 1. az erős védelem alapja, 2. boldogság a szenvedésben, 3. és a félelem teljes kikapcsolása.

1.

*«Szeretteim: És ki árthat nektek, ha a jónak buzgó követői lesztek?»* (Szentlecke.)

Péter apostolfejedelem levelét, amelynek egy részét a mai Szentleckében találjuk meg, a Néró császár által oly ádáz gyűlölettel folytatott üldöztetés ideje alatt írta és szavain keresztülizzik az ellenséges áramlatok által fakasztott hangulat tüze. Az Apostol megerősíti híveit a méltó ellentállásban és vigasztalja őket a szenvedés óráiban. Ezért írja és magyarázza nekik, hogy az őszinte és kegyelemteljes szeretet az erős védelem alapja. — *a)* Elsősorban arra figyelmeztet, hogy vannak olyanok is, akik ártani akarnak. Felhívja tehát a figyelmet Krisztus és kinyilatkoztatása, a kereszténység esküdt ellenségeire. Ez által azt akarja mondani, hogy az ellentmondással, félreértéssel, üldöztetéssel, gyűlölettel, rágalommal (Néró a keresztényekről azt híresztelte, hogy ők gyujtották fel Rómát), egyszóval az ellenség ádáz magatartásával számolni kell. Nem szabad meglepődni, ha váratlan

fordulat áll be, üldözés tör ki és megkezdődik a vértanúság kora. — *b)* Az Apostolfejedelem arra is figyelmeztet, hogy az ellenség kegyetlen gyűlölete és feltétlen hatalma ellenére is tehetetlen. Nem árthat. Mint a kinyilatkoztatás mondja, meggyilkolhatja a testet, vagy mint Néró tette, kátrányba márthatja, meggyujthatja és fáklyaként használhatja, hogy belevilágítson a bomlásban levő római kultúra tivornyás éjtszakájába, de nem tudja a lelket megölni, a bátorságot megfélemlíteni, és a kereszténységben rejlő isteni erőt megtörni. Tehát nincs hatalma az üldözöttek fölött és csak — mint a történelem bizonyítja — önnön sírját ássa. A pogány Róma keresztényellenes világosságát a népvándorlás vihara fújta ki végérvényesen, és Isten arról is gondoskodott, hogy a későbbi Krisztust üldözők világossága se fényeskedjen sokáig. — *c)* Komoly félelemre és rettegő aggódásra tehát nincs ok. A test nem számít, a földi élet szintén nem, és a lélek felett csak Istennek van hatalma. Ez azonban csak akkor valósul meg, ha

megfogadjuk az Apostol tanácsát és «a jónak buzgó követői leszünk», vagyis szilárdan megalapozzuk lelkünkben az őszinte, áldozatkész, természetfeletti szeretetet, és szellemét egész életünkön át követjük. Aki szeret, oly erős, hogy legyőzhetetlenné válik Abban és Azáltal, Aki a szeretetet fakasztotta és kegyelme által fenntartja. — A szeretet, «amely olyan erős, mint a halál», az összességek és az egyének életében mindig a hathatós, megtörhetetlen és végül mégis felülkerekedő védelem és oltalom alapjának bizonyult.

*Elhatározás:* A féktelen gyújtogató Néró már régen eltünt a történelem színpadáról, de azért még mindig akad elég torzonborz lelkületű ember, akiben feleleven-nednek a római zsarnok feslett ambiciói. Számukra csak szánakozó mosolyom van, mert tudom, ha sikerül is nekik egy pár fáklyát meggyujtani és egy pár ostromot megszervezni, a mindenható Úr idejekorán mégis ki-

oltja a tüzet, és ami marad, csak fojtó füst és szennyező korom. Ezzel nem törődöm, mert ez már nem az én dolgom. Én csak szeretek, hogy meg legyen bennem a hathatós védelem alapja. A többit Isten kormányzó gondviselésére bízom, és imádkozom azokért a törpe Nérókért, akik a közösség életét manapság is nyugtalanítják.

2.

*«De ha valamit szenvedtek is az igazságért, boldogok vagytok.»* (U. o.)

Az üldöztetés, ellentmondás és egyéb nehézségek természetesen szenvedést okoznak. Ez elkerülhetetlen. Szent Péter erre vonatkozó szavait következőképen kell magyarázni. — *a)* A szenvedés elkerülhetetlen: mert az igazságért szenvedni kell. Azonkívül azért is, mert két ellenség, a belső és a külső nehézségek ellen kell küzdeni. Hogy Néró idejénél maradjunk: a katakombák kereszténye inek meg kellett állni helyüket az üldözte-

tés idejében és fel kellett venni a harcot a külső ellenséggel, az üldözőkkel szemben. Ez végtelenül sok véráldozatot követelt, de végleges győzelemmel járt. Ugyanabban az időben meg kellett küzdeni — eltekintve a keresztény élettel együttjáró mindennapi nehézségektől —, az üldöztetés fakasztotta hangulattal is. Az üldözés különböző érzelmeket és hatásokat váltott ki. Ezek komoly nehézséget okoztak. Mindezt szintén számba kellett venni és teljes erővel kellett a harcot folytatni. Ez külső és belső, testi és lelki vértanúságot, véráldozatot, sok könnyet, álmatlan éjtszakát és egyéb nehézséget, tehát a szó teljes értelmében veendő szenvedést okozott. Ez így volt és így lesz mindaddig, amíg a kereszténység fennáll, mert szükséges, hogy szenvedjünk és ezáltal alakítsuk ki magunkban az Újszövetség tipusát, a keresztény lelkiséget. — *b)* Magyarázatát mindennek a keresztségben (fogadalomban) találjuk. A keresztség (fogadalom) tökéletes önátadást, életünk Istennek való szentelését jelenti. Ezáltal «holocau-

stum» és «victima», áldozati oltár és áldozat lettünk. Magától értetődik, hogy az Úr tekintetbe veszi az áldozati oltárt és a rajta elkészített áldozatot. Nem csodálkozunk, ha az égből tüzes villám csap le, lángba borítja az oltárt és megemészti az áldozatot. A gyujtó villámcsapás: a különböző körülmények között fellépő szenvedés. A tüzes láng: a szenvedés elviselése. És az áldozat megemésztése: önnön megsemmisülésünk, melynek legmagasabb fokát az arénák porában és a vérpadok deszkáin a kereszténység hősei, a vértanúk érték el. Azokban a nehéz pillanatokban, amelyekben Isten gyujtó villáma lángbaborítja az oltárt és megemészti az áldozatot, megfelelő magatartást kell tanúsítanunk. *α)* Szükséges, hogy hálát adjunk és köszönetet mondjunk a villámcsapásért. Végtelen nagy kitüntetés, hogy Isten tekintetbe vette rozoga oltárunkat (szívünket), és megemésztette a rajta kikészített, inkább szegény mint szerény áldozatot. Ezért feltétlen hálaadás jár. *β)* Könyörögve kell fohászkodnunk, hogy az áldoza-

tot megemésztő tűz égését elbírjuk és a benne rejlő önmegsemmisülést méltóan viseljük. Isten kegyelme nélkül, amelyet csak a fohászkodó könyörgés esdekel ki, ez teljesen lehetetlen. *γ)* Tovább kell könyörögnünk, hogy mindezt szívesen vállaljuk és őszinte szívvel megszeressük a belénkcsapó, oltárunkat lángbaborító és áldozatunkat megemésztő villámcsapást. Egyszóval: szeressük a fájdalmat, szeressünk szenvedni, és rajtunk is beteljesül, hogy «holocaustum-victima», tökéletes áldozat vagyunk. — *c)* Ebből boldogság fakad, mert önátadásunk által Istennel, az abszolút boldogsággal forrunk össze, tehát a boldogság teljességébe kerülünk. Egyébként — és ez is hozzátartozik boldogságunk tökéletességéhez — a legtökéletesebb szeretetet tanúsítjuk, mert nem azon törjük fejünket, mi történik velünk, hanem csak azzal törődünk, hogy Istent szeressük. Ebből következik, hogy aki mélyen szeret, jól szenved és az évek hosszú során át megtanulja a szenvedést annyira szeretni, hogy egy napig sem

tud meglenni nélküle. — A szenvedésben végtelen boldogságot lehet találni, csak érteni kell hozzá. A mélységes megértést pedig azon isteni Lélek közvetíti, Aki Krisztus keserves kínszenvedésének egyes megnyilvánulásait sugalmazta.

*Elhatározás:* A Szentlelket arra kérem, hogy tüzéből nekem is adjon, és bennem is felhasítsa azt a beláthatatlan lelki mélységet, amelyben a szeretet fájdalma és a szenvedés fakasztotta szeretet izzik.

3.

«*A félelem azoktól ne félemlítsen meg, és meg ne háborodjatok.*» (U. o.)

Szent Péter megkívánja, hogy a félelmet teljesen kikapcsoljuk és életünket úgy irányítsuk, hogy e terméketlen érzelemnek semmi szerep se jusson benne. — *a)* Külső és belső értelemben nagyhangú és hetvenkedő fenyegetéseknek vagyunk kitéve. Külsőleg az ellenfél szorongat, bensőleg

pedig a gonoszlélek által felbújtott ellentmondás forrong. Mind a kettő fenyegetődzik, hogy megrémítsen és eltántorítson. — *b)* A fenyegetéseket nem szabad komolyan venni, mert azoknak, mint már láttuk, semmi komolyabb és veszedelmesebb jelentőségük nincs. Minél hevesebbek és minél nagyobb számban lépnek fel, annál nagyobb gondot fordítunk lelkünk zavartalan nyugalmára és a kiforrott benső harmóniára. A fenyegetéseknek azáltal vesszük elejét, hogy nem törődünk velük és úgy járjuk az élet útjait, mintha nem is léteznének. — *c)* A fenyegetéseket egyébként azzal ellensúlyozzuk, hogy minden bizalmunkat Istenbe vetjük és oltalma sziklaszilárd alapjára építjük fel további kibontakozásunkat. — Az Apostol, aki a lelkiélet minden csinjátbinját ismeri, fontosnak tartja, hogy a félelmet legyőzzük, és keresztény bátorsággal küzdjünk.

*Elhatározás:* A fenyegetések, amelyekhez egyébként már régen hozzászoktam, nem tesznek reám mélyebb be-

nyomást. Számba sem veszem őket, és az Istenbe vetett korlátlan bizalom alapján küzdök tovább, hogy végigjárjam az emberi élet és lelki kibontakozás szenvedésteljes útját.

**Pünkösd utáni ötödik vasárnapra következő péntek.**

A szeretet életteljes áramlata Isten felé fordul és Benne találja beteljesülését. E fontos igazságot a mai Szentlecke utolsó szavai fejezik ki. Azok alapján a következő pontokról elmélkedünk: 1. Az Úr Krisztus. 2. A megőrzés. 3. A szív élete.

1.

«*Tiszteljétek szívetekben az Úr Krisztus szentségét.*» (Szentlecke.)

A szeretet életteljes áramlata örömben és szenvedésben, a boldogság tüzében és a küzdelem hevében, egyszóval az élet minden körülménye között a «Dominus-Christus», az Úr-Krisztus felé fordul és Őbenne összpontosítja ereje teljességét. — *a)* Össz-

pontosított erővel tekintek fel e zseniális példaadás tökéletes szépségéhez és szemlélem minden egyes megnyilvánulását. Erre szükség van, mert a szeretet életteljes áramlat, és folyton új erőt, új motivumot merít Annak szemléletéből, Akiből kiindult, hogy Benne találja végkicsendülését. — *b)* A szeretet mindig a «Dominus-Christus» felé fordul és ezáltal önnön mélységét és életképességét fokozza. Ősrégi igazság, hogy a tűz tűzben gyarapszik. Hasonlóképen a szeretet is a szeretet mélységeiben találja önnön beteljesülését. — *c)* A szeretet a «Dominus-Christus» felé fordul örömében, szenvedésében és az élet egyéb körülményei között, mert Őbenne találja meg hiányzó kiegészülését. Krisztus az örvendező szeretettel együttörül, a szenvedő szeretettel együttszenved, a küzdő szeretettel együttküzd és ezáltal adja meg a szükséges kiegészülést, fokozza a lendületet és hoz közelebb a beteljesüléshez. — A «Dominus-Christus» a természetfeletti világrend szisztémájában az alap, a középpont, amely körül minden

megfordul és amelynek világos, megtermékenyítő sugara mindenkit elér és a lelkeket virágzásba borítja.

*Elhatározás:* A «Dominus-Christus» felé, — Akiben szeretetem kiegészülését találja meg, — fordulok én is. Ezáltal megrögzítem az egyetlen helyes magatartást és Feléje fordulva maradok mindaddig, amíg Magához nem hív, hogy Vele legyek az örökkévalóságban.

2.

*«Tiszteljétek szívetekben az Úr Krisztus szentségét.»* (U. o.)

A «Dominus-Christus» szentségét tisztelni és szentül megőrizni főfeladataink közé tartozik. Krisztocentrikus életünk enélkül sohasem valósul meg. — *a)* A szeretet elsősorban kiérdemli a szeretetet. Minden erejével azon van, hogy cselekedetei által bizonyítsa őszinteségét és azokból fakassza a viszontszeretet kereső érzelmeit. Ebben sok állhatatosság van, mert az igazi szeretet nem nyugszik, míg viszontszeretetet nem fakasztott és meg nem

alapította a lelki közösséget. — *b)* A valódi szeretet elmélyíti a meghódított viszontszeretetet. Nem elégszik meg a puszta ténnyel, hogy a viszontszeretet felfakadt, hanem arra törekszik, hogy napról-napra mélyebb, szilárdabb, megterhelőképesebb legyen és ezáltal tökéletesebbé váljon a velejáró lelki közösség. — *c)* Az igazi szeretet meghálálja a viszontszeretetet, és önátadása, önfeláldozása által mindent elkövet, hogy háláját a mindennapi élet cselekedeteivel kifejezze. — Az igazi szeretet a gyakorlatban is a «Dominus-Christus» felé fordul és ezáltal tiszteli az Úr-Krisztus szentségét.

*Elhatározás:* A fősúlyt én is erre helyezem, és megfogadom az Apostol szavait: amennyiben tisztelem az Úr-Krisztus szentségét, életem gerincévé teszem és benne lelem boldogságomat.

3.

«*Tiszteljétek szívetekben az Úr — Krisztus szentségét.*» (U. o.)

A krisztocentrikus, «Dominus-Christus» felé fordult és Őbenne beteljesült

szeretet megvalósulásában nagy szerepet játszik a szimbólikus szív. Ezen igazságot hangoztatja az Apostol is a mai Szentleckében. Szavai alapján megkíséreljük a szív benső világával is megismerkedni. — *a)* A szív mint a krisztocentrikus szeretet szimbóluma, elsősorban az érzelemvilág Krisztussal való töltekezését jelenti. Ezt a szó teljes értelmében kell venni, mert Krisztus szentsége tiszteletéről csak akkor beszélhetünk, ha a szeretet egész énünket betölti, és életünkké válik. — *b)* A szív szimbolikusan a szeretet életképes és teljes őszinteségét jelenti. A szeretetben és cselekedeteiben mindennek valódinak, tehát őszintén igaznak kell lennie. — *c)* Ebből következik, hogy a szív szimbólikusan a szeretetben rejlő életet, valódi élményt fejezi ki. A szeretet, ha teljes és tökéletes, lüktető élet, felejthetetlen, mindent megalapozó élmények sorozata és összessége. — Szívünkben, vagyis benső világunkban tiszteljük krisztocentrikus módon a «Dominus-Christus» szentségét és őrizzük meg tiszteletét.

*Elhatározás:* Az Apostol szavaival kapcsolatban az újkor álláspontjára helyezkedem és a szívet csak mint szimbolikus jelet veszem. Szent Péter szavainak azt a jelentőséget tulajdonítom, hogy Krisztus szeretetének egész benső világomat be kell töltenie, mert teljességről, életről és mélységes élmények beláthatatlan sokaságáról csak így lehet szó.

**Pünkösd utáni ötödik vasárnapra következő szombat.**

«A szeretet, amely betakarja a bűnök sokaságát és megtisztít, fensőbb tökéletességre nevel.» (Posztkommúnió.) Ebben csendül ki a szeretet e héten szemlélt pazar szépsége. Főbb motivumok: 1. A rejtett hibák. 2. A megtisztulás mint felsőbb tökéletesség. 3. A Szentséges Szűz együttműködése.

1.

«*Add meg, kérünk, Urunk, hogy mi, akiket mennyei adománnyal tápláltál, mind rejtett bűneinktől megtisztuljunk, mind az ellenség cselvetésétől megszabaduljunk.*» (Posztkommúnió.)

Vannak rejtett bűnök és hibák, amelyek nagy szerepet játszanak és még nagyobb kárt okoznak. A szeretet ezeket is számba veszi és — mint a mai Posztkommúnió mutatja — esedezve kéri az Urat, hogy e hibáktól, amelyeket a kinyilatkoztatás az Úr szőlőjét megrongáló kis rókákkal hasonlít össze, megszabaduljunk. — *a)* Rejtett bűneink azért veszélyesek, mert kívülünk mindenki tud róluk, mi pedig nem jövünk rájuk, mert felfuvalkodottságunk, felületességünk, siétős, ideges életünk akadályozza bennünk a tökéletes önismeret kibontakozását. Ennek hiányában csak a nagyobb hibákról és súlyosabb vétkekről van tudomásunk, míg a kisebbek — és ezeket nevezi a Posztkommúnió elrejtetteknek, — elkerülik figyelmünket. — *b)* Ennek következtében nem küzdünk ellenük és szabadon hagyjuk őket burjánozni; ami éppen nem válik előnyünkre, mert a rejtett bűnök és kisebb hibák elfakítják a köteles példaadás ragyogását és ezáltal környezetünkben is kárt okoznak. — *c)* Veszélyesek azért is, mert eltor-

zítják a krisztusi fiziognómiához való hasonlatosságot és komolyan veszélyeztetik a lelki szépség kibontakozását. Ezenkívül, miután bűnökről van szó, elapasztják a kegyelmet és gyengítik az alkotó- és ellentálló-erőt.— A szeretet nagy súlyt fektet arra, hogy ha — mint az előző elmélkedésben láttuk — teljesen Krisztus felé fordul, tökéletes arculatot mutasson. Ezért a rejtett bűnök ellen is felveszi a küzdelmet és Istent arra kéri, hogy segítségére siessen.

*Elhatározás:* Önismeretem tényleg nem kielégítő, mert mindennap több rejtett bűnt és lelkemet csúfító eltorzító hibát fedezek fel. Ez sem dicsőségemre nem válik, sem nem fejleszti a szeretet beteljesülését. Kötelességem elszántan küzdeni rejtett bűneim és kisebb hibáim ellen. Ebbeli jófeltételeimet részletes, gyakorlati proggrammal tökéletesítem.

2.

*«Add meg, kérünk, Urunk, hogy mi, akiket mennyei adománnyal tápláltál, mind rejtett bűneinktől megtisztuljunk, mind az ellenség cselvetésétől megszabaduljunk.»* (U. o.)

A rejtett bűnöktől és hibáktól való szabadulás tisztulást jelent, melynek nyomában fensőbb, tökéletesebb élet fakad. A szeretet, amely tisztulásért könyörög, e magasívelésű tökéletességet tartja szem előtt, mert Isten dicsőségére akar válni és érzelmeinek mélységes őszinteségét óhajtja bizonyítani. A megtisztulás folyamata a következő: — *a)* Kiindulópont a szentségekből fakadó világosság, amely tökéletesíti az önismeretet, élesíti a pillantást és kímélet nélkül rávilágít a szóban forgó bűnökre, hibákra és a következményekre. E fényességben megismerkedünk a rejtett bűnök torzképszerű rútságával, borzadva fordulunk el tőlük és megkezdjük ellenük a küzdelmet. — *b)* A szentségekből fakadó kegyelmi világosság salaktól, tökéletlenségtől sza-

badít meg és lepattantja rólunk mindazt, ami nem illik bele a krisztusi hasonlatosság alapjára felépített lelki fiziognómia, a benső szellem és magasabb törekvés kereteibe. Ez esetben olyan folyamaton megyünk keresztül, mint az arany a kohóban. Megtisztulunk, elválunk a megterhelő fölöslegektől és az Isten kegyelmében folytatott élet nemes fémévé változunk át. — *c)* A magasabb élet, a merészívelésű szárnyalás és a tökéletesség beteljesülése itt kezdődik. A rejtett bűnöktől, az élet salakjától megszabadult lélek sokkal szabadabban és lendületesebben mozog a kegyelem világosságában és az elkerülhetetlen fokozatok megtartásával belefejlődik a fensőbb és magasabb lelkiélet kereteibe. — A szeretet az őt jellemző éleslátással szemléli a dolgokat és tudja, mily nagy szükség van erre a megtisztulásra és a nyomában fakadó magasabb értékű életre. Nagy szolgálatot tesz nekünk, midőn a mai Posztkommúnióban az imádkozó Egyházzal együtt kéri a rejtett bűnöktől való megszabadulást.

*Elhatározás:* A tisztulás folyamata megkezdődött ; most arról van szó, hogy folytatódjon és észrevétlenül átfejlődjön a magasabb lelkiéletbe. Egész erőmmel ezen vagyok, mert ideje, hogy magasabb régiókba kerüljek és ne mindig a gyarlóság mélységeinek hasadékaiban tartózkodjam.

3.

«*Add meg, kérünk, Urunk, hogy mi, akiket mennyei adománnyal tápláltál, mind rejtett bűneinktől megtisztuljunk, mind az ellenség cselvetéseitől megszabaduljunk.*» (U. o.)

Megint elmult egy hét és ismét szombat van. E heti elmélkedési munkánkat a Szentséges Szűz együttműködéséről való megemlékezéssel fejezzük be. A kapcsolatot hamar megtaláljuk, mert tudjuk, hogy az Istenanya a «Magistra vitae spiritualis», a lelkiélet tökéletes irányító géniusza. Magától értetődik, hogy belekapcsolódik a mai Posztkommúnió könyörgésébe és velünk együtt azon van, hogy a magasabb lelki szempontok érdekében meg-

szabaduljunk rejtett bűneinktől és átfejlődjünk a tökéletes élet kereteibe. — *a)* Az Istenanya e célból elsősorban makulátlan lelkiségét közvetíti nekünk. Máriás lelket áraszt belénk, amely szeplőtelen és tiszta, mint a májusi liliomok, amelyek ott virágzanak oltárán. — *b)* Közvetíti nekünk tüzes ambicióját, amely életét elgondolhatatlan magasságok felé vezette. Fűti bennünk az ambiciót és addig befolyásol közvetített kegyelmeivel, míg tényleg minden képességünket életalakításunkba fektetjük és valóban magasabb életbe kezdünk. — *c)* Lankadatlan és fáradságot nem ismerő életerejét leheli belénk, hogy példáját követve mi is szünet nélkül magasba törjünk és elérjük a tökéletes élet beteljesülését. — A Szentséges Szűz együttműködik velünk a nemes küzdelemben, ambiciót fakaszt bennünk és anyai oltalma által lehetővé teszi, hogy magasabbfokú, tökéletes életet éljünk.

*Elhatározás:* Miután Isten kegyelmével megszabadultam a rejtett bűnök sokaságá-

tól és már tisztul körülöttem a légkör, az Istenanya oltalmát keresem, hogy kegyelemközvetítése által fejlődjek át a magasabb életbe és befejezzem a beteljesülés megkezdett folyamatát.

**Pünkösd utáni hatodik vasárnap.**

A liturgia e héten a kegyelemben való gyarapodást szemlélteti, és megtanít az istenes élet művészetére. Ezáltal folytatja az előző hetek aszketikus munkáját. Az istenes élet és a benne való gyarapodás szintén Isten megelőző és végtelen szeretetének egyik gyümölcse és áldásdús következménye. Mi is ezen igazságnak szenteljük e heti elmélkedéseinket. Ma a Szentlecke alapján az istenes élet kiinduló pontjával foglalkozunk és: 1. a keresztséget, 2. a Krisztus halálában való megkereszteltetést, 3. az új életre való feltámadást szemléljük.

1.

*«Mind, akik megkeresztelkedtünk Jézus Krisztusban, az Ő halálában keresztelkedtünk meg.»* (Szentlecke.)

Szent Pál a mai Szentleckében a keresztség szentségét említi, mint a kegyelemben való gyarapodás és a természetfeletti istenes élet kiinduló pontját. Elmélkedési munkánkat mi is ezen igazság mélyebb megismerésével kezdjük, hogy ezáltal az istenes élettel való foglalkozásunkat megbízható alapra helyezzük. A keresztséget illetőleg a következőket kell megjegyeznünk: — *a)* Az eredeti bűn, amely meghiúsította Isten terveit és mély nyomorúságba taszította az emberiséget, megakadályozta és lehetetlenné tette bennünk a természetfeletti életet. Szó sem lehetett többé istenes életről, kegyelmi gazdagságról, lelki megtermékenyülésről és természetfeletti kibontakozásról. A vágyakozás meg volt ugyan; az Ószövetségi, a megváltás előtt érvényben levő törvény iránti hűség is sok esetben érvényesült, és a megváltást megelőző századokban nem egy, természetes értelemben veendő nemes és a körülményeknek megfelelően sikerült életalakítással találkoznunk. Mindez, sajnos, a tökéletlenség jegyében állott,

mert hiányzott belőle a beteljesülés: a természetfölötti világrendbe való belekapcsolódás és a kegyelem által eszközölt megszentelődés, amely egyedül képesít az örök üdvösségre. Bármily sikerült volt is az életalakítás és nagy a törvényhűség, az örök élet kapui a szükséges kegyelem hiányában zárva maradtak. — *b)* Krisztus, Aki mint pünkösdi elmélkedéseinkben hallottuk, megszánta a végtelen nehéz helyzetbe került emberiséget, és az örök isteni elhatározásnak és a Szentlélek sugallatának megfelelően magáravette az emberiséget terhelő átkot, kereszthalált halt, hogy mint áldozati bárány kiengesztelje Istent, eltörlje az eredeti bűnt, eszközölje megváltásunkat és megnyissa az örök-élet kapuit. Ezáltal megalapozta bennünk a természetfeletti világrendbe való bekapcsolódást, és lehetővé tette, hogy istenes életet éljünk és abban gyarapodjunk. — *c)* A kegyelmi világrendbe való beleilleszkedésnek szakramentális eszközlője Krisztus szent akarata és parancsa szerint a keresztség, amelynek felvételé-

vel Krisztus halálában részesülünk és a belőle fakadó termékeny új élet gyümölcseit élvezzük. — A keresztség az istenes élet kiinduló pontja. Túláradó élet, amely egy, Isten-akarta gyönyörű paradoxon alapján a halált éspedig Krisztus kínhalálát nevezi forrásának.

*Elhatározás:* A keresztség által én is természetfeletti fennsíkra kerültem és bennem is megindult az istenes élet folyamata. Tanácsos volna e folyamat egyes fázisait szemügyre venni és megállapítani, hogy vajjon a folytatás lendülete és sikere megfelel-e e páratlan szép és kegyelemben gazdag elindulás méreteinek és ígéreteinek?

2.

*«Eltemettettünk tehát Vele együtt a halálban a keresztség által.»* (U. o.)

A keresztség által Krisztushoz hasonlóan mi is — *a)* meghaltunk, ami a bűnt és a kárhozatot illeti.

Krisztus halálának ereje lefojtotta bennünk a bűnt, eltörölte következményeit és megszabadított a kárhozattól. Ezen veszedelmes lehetőségek számára meghaltunk és «a baptizma», a keresztség által tényleg részünk lett Krisztus halálában. — *b)* Hasonlómódon és úgyszintén Krisztus halála által, meghaltunk a világnak, amely a kárhozat útján jár és a rombolás csábító szavát követi. Mi már más utakon járunk és a világgal többé össze nem kerülünk. Meghaltunk a világ számára. A keresztség hatalmas, ledönthetetlen válaszfalat emelt a világ és lelkünk közé. Ennek alapköve Krisztus megváltó halála. — *c)* Szent Pál arról is beszél, hogy Krisztussal együtt temettettünk el a halálban, ami annyit jelent, hogy a baptizma által és Krisztus kereszthalála következtében egy más, jobb, szebb és tökéletesebb élet lehetőségeibe temetkeztünk el. Ezen eltemettetés volt kiindulópontja a bennünk kibontakozó és gyarapodásban levő istenes életnek. — A keresztségben Krisztussal együtt halunk meg és temetkezünk el, hogy a régi

ember megsemmisüléséből új élet fakadjon.

*Elhatározás:* Furcsa eltemetkezés, amelyben a sírüreg záróköve új élet hajnalába nyílik. Ha a keresztségre gondolok, boldog vagyok, hogy ebbe a sírüregbe kerültem és abból az új élet pittymallatában elindultam a kozeli beteljesülés napfelkelte felé.

3.

«... *hogy amint az Atya dicsősége feltámasztotta Krisztust halottaiból, úgy mi is éljünk új életet.*» (U. o.)

A keresztség — Szent Pál tanítása szerint — nem áll meg az eltemetkezésnél és nem helyez végérvényesen a sötét sírboltba. A föltámadáshoz, vagyis a Krisztus fakasztotta új életbe való beleilleszkedéshez vezet. Ez azon új élet, amelyről a mai Szentlecke beszél. — *a)* Új, mert teljesen elüt a régitől, amellyel össze sem lehet hasonlítani. A régi élet a természetes világrendhez tartozott és minden gyarlóságának nyomát magán hordotta.

Viszont az új élet a természetfeletti világrend fennsíkján mozog és a kegyelemteljes tökéletesség jegyében áll. — *b)* Élet, mert teljesség a szó tokeletes értelmében. A természetfeletti világrendbe való beleilleszkedés által Krisztusba kapcsolódtunk bele és Vele alkottunk életközösséget. Ezáltal az élet teljessége előnyében részesültünk és az életképesség legmagasabb fennsíkjára kerültünk. — *c)* «Ambulare» Szent Pál az új életre vonatkozólag mondja és ez megmozdulást, továbbmenést, tehát termékenységet, kifejlődést és mindent koronázó beteljesülést jelent. — A «baptizma», a keresztség által új életet élünk. Ennek alapvető tulajdonságai a fürge, mozgékony, megpihenést nem ismerő termékenység, amely addig sürgeti a kibontakozást, míg el nem értük a teljességet.

*Elhatározás:* Remélem, hogy én is új életet élek és megfelelek a keresztség éltető hatalmának. Ha nem volna így, akkor szorgosan utánajárok a dolognak, hogy megtudjam, mi akadályozza a keresztség fa-

kasztotta élet teljességének kibontakozását, és levonom a következményeket.

**Pünkösd utáni hatodik vasárnapra következő hétfő.**

A mai Szentlecke alapján az új élet fakasztotta átváltozás forgatagát szemléljük, és ezzel kapcsolatban a következő alapvető igazságokkal ismerkedünk meg: 1. Miért feszíttetett meg a régi ember. 2. A bűn szolgálatából való szabadulás. 3. Az istenes élet.

1.

«*Tudjuk azt, hogy a mi régi emberünk azért feszíttetett meg Vele együtt.*» (Szentlecke.)

Az átváltozás, amelyen a megkereszteltek esnek át, a természetfeletti gazdagodás és istenes élet baptizma-adta kiindulópontja. Ezzel kapcsolatban fontoljuk meg, hogy — *a)* a «régi ember» — a lelki elvakultság, a gyűlölet, a fékezetlen szenvedély, a romlott hajlam, a rejtett vétek, a kárhozat és az ősátok embere. Ezek oly vonások, amelyek arculatát nem

teszik vonzóvá és a megszabadító változás sürgősségét domborítják ki. — *b)* A keresztség a sajnálatraméltó «régi embert» Krisztus kereszthalálában részesítette, vagyis kegyelmi erejével megsemmisítette, hogy megváltva oly új életre támassza fel, amelynek a régivel semmi közössége sincs. — *c)* «Complantati», mondja Szent Pál, vagyis «egybenőttünk Krisztussal halálának hasonlatosságában», és ezáltal sorsközösségbe léptünk Vele. Itt már reális, természetfölötti alapon állunk, amely egyszersmind forrása lüktető istenes életünknek. — A régi ember megsemmisülése, amelyet a keresztség eszközöl, a Krisztussal való sorsközösséghez vezet és megalapozza az istenes életet.

*Elhatározás:* Attól félek, hogy a régi ember, vagy legalább is árnyéka, ismét mozgolódik bennem. Ideje utánajárni a dolognak és végetvetni e veszedelmes mozgolódásnak. Nem támasztom fel halottaiból azt, aki veszélyes számomra, és istenes élete-

met azáltal védem, hogy erélyesen lefojtom magamban a «régi ember» maradványait.

2.

«. . . *hogy a bűn teste lerontassék, és ne szolgáljunk többé a bűnnek.*» (U. o.)

Szent Pál szavai gyönyörűen vázolják az átváltozás folyamatát és annak lényegével ismertetnek meg. — *a)* A bűn teste megsemmisül. A keresztség teljes munkát végez és nemcsak a lélekre hat ki, hanem az átalakulásba a testet is belevonja. A kegyelem ugyanis, amelyet a «baptizma» fakaszt,— mint már láttuk,— megtisztít, amit testi értelemben is kell vennünk, mert a lélek hajlékát, a fizikai szervezetet is megszenteli, és enyhíti a benne izzó, bűnre való hajlamot. — *b)* A keresztség által, amely Krisztus halálában részesített, «felszabadultunk a bűn alól» (Szentlecke), és ennek következtében képesek vagyunk új életet élni és az istenes élet kegyelemmel gazdag előnyeit élvezni. — *c)* Ezáltal megvalósítjuk Szent Pál mondását (Szent-

lecke), hogy «meghaltunk a bűnnek, de élünk Istennek Krisztus Jézusban». Istennek élünk, mert életalakításunk minden megmozdulása Isten nagyobb dicsőségére válik és kegyelme átalakító erejéről tesz tanúbizonyságot. — A keresztségnek köszönjük, hogy már nem vagyunk a bűn rabszolgái és mint a kegyelem szabad emberei, Isten gyermekei sietünk beteljesülésünk felé.

*Elhatározás:* Más gondom van, mint a bűnnek szolgálni. Ezt annál kevésbbé teszem, mert a keresztség által megszabadultam az átoktól és rajongva szeretem a szabadságot. Mint a szabadság embere nem rakom kezeimre a bűn béklyóit; és bőségesen élek a kegyelemadta mozgási lehetőségekkel.

3.

*«Éltek az Istennek Krisztus Jézusban.»* (U. o.)

Itt már az új, az istenes élet kegyelmi teljességében élünk és olyan fennsíkon mozgunk, melynek szédítő magaslatán páratlan végtelenségben

elvesző távlatok nyílnak. Az új távlatok beláthatatlanságában elsősorban — *a)* az istenes élet szépségeit és gazdagságát szemléljük. Világosság itt minden; forrása maga az Úr, Aki az uj élet gerincét képezi. Boldogság itt minden, mert az új élet egyes fázisai a beteljesüléshez hoznak közelebb. Végtelenség itt minden, mert örök értékek bontakoznak ki és tesznek gazdaggá. — *b)* E fennsíkról a krisztusi élet távlatai is megnyílnak. Az isteni fiziognómia, a krisztusi Arculat felülmúlhatatlan világosságában ragyog felénk és megérteti velünk a Feltámadott nyomában fakadt és közvetlen közelében kibontakozó istenes élet szépséges titkait. — *c)* «Vos existimate», mondja Szent Pál, vagyis legyünk meggyőződve, hogy ez egyedül a nekünk való élet, mert minden szempontból megfelel eredeti emberi méltóságunknak, a megváltásból merített kegyelmeknek és küzdő lelkünk jogos ambicióinak. Mindazok, akik az élet kecsegtető, de soha ki nem elégítő számtalan lehetőségeivel kísérleteznek, ezen végeredményhez jutnak és be-

látják, hogy az ember mélységes igényeit csakis az új élet elégítheti ki. — A keresztség által oly fennsíkra kerülunk, amely nagy meglepetésben részesít. Magaslatain megtaláljuk az eszményi életformát, amelyről ma mar tudjuk, hogy tényleg nekünk való.

*Elhatározás:* Azt tudom, hogy az új életforma, vagyis az istenes élet nekem való, csak arról nem vagyok meggyőződve, hogy kihasználtam-e a benne rejlő lehetőségeket. Ebben az irányban kutatok tovább és felteszem magamban, hogy a mulasztásokat pótolom, új lehetőségeket keresek és ennek alapján viszek lendületet orokké új életembe.

**Pünkösd utáni hatodik vasárnapra következő kedd.**

A mai Kollekta alapján a «pietatis studium»-ot, az ájtatosság szellemét ismerjük meg, mint a természetfeletti istenes élet alapvető jellemvonását. Ma egy kissé eltérünk az általánosan

elfogadott nézettől és a sokkal világosabb és megindokoltabb Schuster O. S. B. bíboros felfogását követjük. Ezzel kapcsolatosan a következő igazságokkal foglalkozunk: 1. Az ájtatosság ajándéka. 2. Isten eddigi működése. 3. További együttműködésünk.

1.

*«Hatalmas Isten, Kié minden jó, ültesd szívünkbe a neved iránt való szeretetet és növeld bennünk a vallásosságot, hogy így, ami bennünk jó, azt tápláld és amit tápláltál, azt Atyai jóságod buzgóságával (Schuster szerint: az ájtatosság szellemére való törekvéssel,) őrizd meg.»* (Kollekta.)

A «Donum pietatis», az ájtatosság ajándéka, amelyről a mai Kollekta emlékezik meg, az isteni Lélekre vezethető vissza és kegyelmi adományaihoz számít. — *a)* Alapvető vonása: Isten és az istenes dolgok iránt tanusított ellenállhatatlan és mindenre kiterjedő vonzalom. Akiben meg van az ájtatosság ajándéka, melynek nyomában megfelelő szellem fejlődik, az rendkívüli előszeretettel viseltetik mindazon dolgok és megnyilvánulá-

sok iránt, melyek Istenre vonatkoznak, a Vele való kapcsolatot mélyítik és a vallásos élet alapvető megnyilvánulásaihoz tartoznak. — *b)* Az előszeretet és vonzalom idővel — különösen megfelelő gyakorlat által — Isten iránt tanúsított mélységes szeretetben csendül ki, melynek alapvető tulajdonsága a tettekben és cselekedetekben megnyilvánuló istenes élet. — *c)* A szeretet, amely a jelzett módon fejlődik ki és az ájtatosság ajándékának gyümölcse, annyira szorossá teszi Istennel való kapcsolatunkat, hogy valóban Isten gyermekeivé válunk, s az Istengyermekség kegyelmi gazdagságában részesülünk. — Az isteni Lélektől származó ajándék, az ájtatosság szelleme valóban alapvető jellemvonása az istenes életnek, amelynek lehetőségét a «baptizma», a keresztség szentsége alapozza meg.

*Elhatározás:* Az ájtatosság ajándékában, úgy hiszem, nekem is volt részem, mert a Lélekjárásban én is részesültem. Kötelességem a kapott ajándékot felhasználni, az áhítat szellemét

ápolni, az élet minden vonatkozására kiterjeszteni és ezáltal bizonyítani, hogy valóban istenes életet élek.

2.

*«Hatalmas Isten, Kié minden jó, ültesd szívünkbe a Neved iránt való szeretetet és növeld bennünk a vallásosságot, hogy így, ami bennünk jó, azt tápláld és amit tápláltál, azt atyai jóságod buzgóságával (Schuster szerint: az ájtatosság szellemére való törekvéssel) őrizd meg.»* (Kollekta.)

Az ájtatosság ajándéka arra szolgál, hogy megszilárdítsa és tökéletesítse bennünk a kialakulófélben levő Isten országát, amelyen az Úr eddig a legőszintébb atyai szeretettel munkálkodott. A mai Kollekta is e kérésben csendül ki, és arra céloz, hogy az áhítat szelleme által Isten eddigi művei mélyebbé, termékenyebbekké és tökéletesebbekké váljanak bennünk. — *a)* Isten eddigi műveihez tartozik elsősorban a természetfeletti élet kialakítása. Ezzel már több elmélkedésben foglalkoztunk, következésképen tiszta fogalmat alkotha-

tunk magunknak, hogy mit köszönünk Istennek, midőn természetfeletti életünk kialakulásának eddigi folyamatát és gyümölcseit szemléljük. — *b)* Isten bennünk való működésének köszönjük továbbá, hogy eddig is törekedtünk Krisztust követni és ezen a téren is jelentékeny eredményekre tekinthetünk vissza. — *c)* Ebből következik, hogy Isten bennünk való működésének tudhatjuk be azon összehasonlíthatatlan kegyelmet, hogy már régen az üdvösség útját járjuk és mindennap közelebb jutunk a beteljesüléshez. — *d)* Éppúgy Isten eddigi műveinek és bennünk való megnyilvánulásának köszönjük, hogy felhasználtuk a kínálkozó alkalmakat, érdemeket szereztünk és ezáltal részünkről is hozzájárultunk, hogy Isten országa, a természetfeletti világrend tökéletesen kibontakozzon bennünk.— Az Úr eddigi műveinek szemlélete végtelen távlatokba nyujt bepillantást és arra késztet, hogy a Zsoltárossal mondjuk: «Mily nagyok Uram műveid, felette mélységesek gondolataid!» (91. Zsolt. 6.)

*Elhatározás:* Isten bennem megnyilvánuló működése, — amelynek eddig is páratlan eredményei vannak, — alaposan megszégyenít, mert rájövök, mily nagyok teljesítményei és mily parányi saját hozzájárulásom. Az előbbiért feltétlen hálát adok, míg az utóbbit teljes odaadással növelem, hogy méltóbb legyek Isten bennem megnyilvánuló alakító erejére.

3.

*«Hatalmas Isten, Kié minden jó, ültesd szívünkbe a Neved iránt való szeretetet és növeld bennünk a vallásosságot, hogy így, ami bennünk jó, azt tápláld és amit tápláltál, azt atyai jóságod buzgóságával (Schuster szerint: az ájtatosság szellemére való törekvéssel) őrizd meg.»* (U. o.)

A mai Kollekta arra is céloz, hogy Istennel az ájtatosság ajándéka segítsége alapján tovább is együtt kell működni, míg a teljes kibontakozás munkája sikerül és célunkat, az örök kicsendülést, amely egyúttal az istenes élet apoteózisa, elérjük. — *a)* Az ájtatos-

ság szelleme — feltéve, hogy kellőképen ápoljuk — a jövőben is kihat életünkre és kegyelemközvetítésével, elevenségével, termékenységével, a benne rejlő feszültséggel és mozgékonyságával megerősíti bennünk az elért eredményeket és szilárd alapra fekteti további fejlődésünket. — *b)* Az ájtatosság ajándéka oly életre késztet, amely az istenes cselekedetekre helyezi a fősúlyt, gazdag érdemekre tesz szert, távol tart a bűntől, ennek következtében megőrzi a kegyelmet és nem veszélyezteti az elért eredményeket.— *c)* Az ájtatosság szelleme az élet egész vonalán megnyilvánuló teljességben csendül ki. Ez azon gazdag eredmény és végtelen érték, amelyet csakis irányítása mellett és segítségével lehet elérni. Képessé tesz, hogy együttműködjünk az isteni kegyelemmel, ezáltal a fokozatos kibontakozás útjára lépjünk és belefejlődjünk az élet teljességébe. — Az ájtatosság ajándéka biztosítja és irányítja az Istennel való harmónikus együttműködést, s ezáltal eszközli a teljesség értelmében veendő örök üdvözülést.

*Elhatározás:* Az ájtatosság ajándékát főleg azért kaptam, hogy lankadatlanul együttműködjek a kegyelemmel és elérjem örök célomat. Mindent elkövetek, hogy az ájtatosság szellemét ápoljam, követelményeinek megfeleljek és korlátlanul részesüljek kegyelmei gazdag gyümöcseiben.

**Pünkösd utáni hatodik vasárnapra következő szerda.**

A mai Szekréta az imádság művészetére tanít meg, és ezáltal hathatós eszközt ad kezünkbe, amely felfokozott mértékben növeli az istenes életet. A liturgikus szöveg alapján a következő pontokról elmélkedünk: 1. Imádság az ima kegyelméért. 2. A közösség ereje az imádságban. 3. Krisztus szerepe az imaéletben.

1.

«*Hallgasd meg kegyesen, Urunk, alázatos könyörgésünket és népednek ezeket az adományait fogadd kedvesen, hogy senkinek az óhaja ne legyen hiábavaló; hanem engedd meg, hogy amit hittel kérünk, valóban meg is nyerjük.*» (Szekréta.)

A fentidézett szöveg ma már nehezen megállapítható időben (talán a nyolcadik század előtt) lényeges változáson ment keresztül. A jelenlegit megelőző, a kereszténység első századaiba visszanyúló eredeti szöveg elsősorban a jó imádság kegyelméért végzendő ima jelentőségét domborítja ki. — *a)* Könyörögni kell az Úrhoz, hogy megtanítson az imádság művészetére. Az imaélet termékenységére vonatkozólag ugyanis minden attól függ, hogy jól: megfelelő szavakkal és a szív mélységéből, Isten szent akaratával egyesülve imádkozzunk. Ez — mint a tapasztalat bizonyítja — nemcsak nem könnyű feladat, hanem gyakran komoly nehézségekbe ütközik. Nem ritkán fordul elő, hogy lelki szárazságban szenvedünk, a túlságosan egyoldalú földies beállítás elfátyolozza éleslátásunkat, az aggodalom csüggedtté teszi szívünket és a gyarlóság szórakozottságra nyujt alkalmat. Ilyenkor nem imádkozunk jól és veszélyeztetjük imaéletünk termékenységét. Ez ellen csak azáltal védekezhetünk, hogy Istenhez fordulunk es

az apostolok vágyakozásával kérjük, tanítson meg imádkozni (Luk. 11, 1.). — *b)* Mint minden esetben, ekkor is Istentől, minden jó forrásától várunk segedelmet; és a jó imádság kegyelméért végzett könyörgésünket állhatatosan addig folytatjuk, míg meghallgattatásra nem találunk. És miután már beleéltük magunkat a tökéletes imaélet szellemébe, tovább folytatjuk ebbeli könyörgésünket, hogy mindig jobban imádkozzunk és egyúttal felvértezzük lelkünket az esetleges elgyengülések és visszaesések ellen. — *c)* Isten, ha őszintén kérjük (a jelenlegi Szekrétát megelőző ősrégi szöveg szerint) Önmaga sugalmazza az imádságban alkalmazandó szavakat. Önmaga fakasztja fel bennünk az ájtatosság ajándéka által (lásd előző elmélkedést) az áhítat szellemét, és Önmaga világít rá azokra a fontos szükségletekre, amelyekben segítségére szorulunk, hogy oly dolgokért imádkozzunk, amelyek feltétlenül lelkünk javára válnak, nehogy hiábavalóságokért zaklassuk az egek Urát. — Az imaélet kegyelmi gazdagságáért

és sikeréért végzett imádság a lelkiéletben és a liturgikus imádságra való tekintettel is nagy szerepet játszik.

*Elhatározás:* Ezentúl mindennap imádkozom a jó imádság kegyelméért. Ebbeli könyörgésembe belevonom a liturgiára alapozott imaélet szükségleteit is, ezáltal remélem elérni a liturgikus szellem kibontakozását és a liturgikus imádság tökéletesülését.

2.

«*Hallgasd meg kegyesen, Urunk, alázatos könyörgésünket és népednek ezeket az adományait fogadd kedvesen, hogy senkinek az óhaja ne legyen hiábavaló, hanem engedd meg, hogy amit hittel kérünk, valóban meg is nyerjük.*» (Szekréta.)

A mai Szekréta különös gonddal hangsúlyozza a közösség erejét. Nem egyesekről és azok ajándékairól, hanem a népről, a közösségről és annak áldozati adományairól emlékezik meg és erre alapítja további gondolatmenetét. A közösségnek az imaélet termékenységére vonatkozó ereje elsősorban abban nyilvánul meg, hogy —

*a)* a közösség imádságához való hozzájárulásunk által Krisztus misztikus testébe kapcsolódunk bele. Itt minden irányban kölcsönös kiegészülésre találunk. A közösség szelleme, magatartása, hangulata lényegesen hozzájárul imádságunk elmélyítéséhez és amit túlságos gyarlóságunk nem képes elérni, azt kieszközli a többiekben összegyülemlett erő, amely a közös kapcsolat alapján reánk is átárad és gyümölcseiben részesít. — *b)* A misztikus Krisztus-testben azonkívül (elég a szentek közösségére gondolni) korlátlan természetfeletti erő és gazdagság nyilvánul meg. Az «Ecclesia orans»-nak, az imádkozó Egyháznak páratlan közvetítő ereje van, mert benne az évszázadok folyamán végtelen sok erő, kegyelmi gazdagság és érdem gyülemlett össze. A keresztény századok küzdelmei, önmegszentelődései, érdemszerzése és tökéletesülése minden gazdagsága az Egyház, a misztikus Krisztus-test kegyelemközvetítő erejében halmozódott fel és azt valóban hathatóssá, termékennyé tette. — *c)* A misztikus Krisztus-testben, mint tud-

juk, Krisztus is jelen van és tovább él. Ha belekapcsolódunk az imádkozó közösségbe, megtaláljuk benne Krisztust, érdeme végtelen gazdagságát és jelenléte jóságra buzdító, tökéletes imádságra serkentő erejét. — A közösségben tehát sokkal könnyebben és termékenyebben végezzük imádságunkat. Érezzük a velünk együttkönyörgő szentek és örök Királyunk, Krisztus jelenlétét. Ez azon misztikus erő, amely lendületessé és szárnyalóvá teszi imáinkat.

*Elhatározás:* Imáimban én is a közösségre támaszkodom és a misztikus Krisztus-testbe olvadok bele. Még magán imaéletem megnyilvánulásait is arra vonatkoztatom, és ezen az alapon, mint a misztikus Krisztus-test élő tagja végzem.

3.

«*Hallgasd meg kegyesen, Urunk, alázatos könyörgésünket és népednek ezeket az adományait fogadd kedvesen, hogy senkinek az óhaja ne legyen hiábavaló, hanem engedd meg, hogy amit hittel kérünk, valóban meg is nyerjük.*» (Szekréta.)

A mai Szekréta megtanított a jó ima kegyelméért imádkozni; az imaéletet a közösség erejére alapítani. Tanítását most azzal fejezi be, hogy Krisztus szerepére utal és a krisztocentrikus imádság jelentőségét magyarázza. Ennek főbb vonásai a következők: — *a)* Krisztus átveszi a közösségben vagy a közösség alapján (lásd előző pontot) végzett imáinkat. Erre a liturgia is utal, és mint a Könyörgések befejező szavaiból tudjuk, minden imáját Krisztus által végzi («a mi Urunk Jézus Krisztus által stb».). — *b)* Ebben a kegyelemközvetítő Istenanyának, Akit jogosan nevezünk «mediatrix gratiarum»-nak, Kegyelemközvetítőnek, nagy szerepe van, mert Ő, Aki gyengéd szeretettel őrködik a misztikus Krisztus-test élete felett, önmaga helyezi imáinkat isteni Fia kezébe, hogy a meghallgattatást biztosítsa. Krisztus végtelen jóságában magáévá teszi az imádságban előadott ügyünket, azonosítja magát velünk és — *c)* önnön Szentséges Neve ellenállhatatlan erejével mutatja be isteni Atyjának. Az Atya előtt már

nem a mi gyarló imádságunk, hanem Krisztus könyörgő szava csendul fel, és ennek oly ereje van, hogy az Úr sohasem zárkózik el előle és eleve meghallgattatásban, beteljesülésben részesíti. — A jó imádság művészetének legfontosabb előfeltétele a Krisztussal való közösség megvalósítása és a Vele egyöntetűségben végzett imádság. Ennek termékenysége ellenállhatatlan; és ez az a felülmúlhatatlan eszköz, amelyet a mai liturgia ad kezünkbe, hogy általa hőveljük és bővítsük istenes életünk kibontakozását.

*Elhatározás:* Tudom, hogy imádságom túlságosan gyarló ahhoz, hogy meghallgattatásra találjon. Elfogadom a liturgia tanítását, és azáltal segítek magamon, hogy Krisztussal egy közösségben imádkozom. Ehhez csak egy út vezet: a misztikus Krisztustestbe való beleolvadás. A fősúlyt azért mindig arra helyezem, hogy a közös imagyakorlatokról sohasem hiányozzam.

**Pünkösd utáni hatodik vasárnapra következő csütörtök.**

Az istenes élet, melynek szemlélete e heti elmélkedéseink gerincét képezi, legkiválóbb forrása az Eucharisztia. Az Eucharisztiát a mai Evangélium teljesen új megvilágításban mutatja be, amennyiben «magányban tápláló kenyérnek» nevezi. Az Evangélium szavaiban rejlő igazságot a következő szempontokból szemléljük: 1. Elárvult élet. 2. Kenyérhiány a pusztaságban. 3. A pusztaságot átváltoztató kenyér.

1.

«*Honnan elégíthetné ki az ember ezeket kenyérrel itt a pusztában?*» (Evangélium.)

A tömeg, amely Krisztust követte, teljesen el volt ragadtatva, és észre sem vette, hogy a pusztaság terméketlen és sivár földjére lépett. Nem bánta hová megy, csak hallhassa Krisztus szavát és szemlélje jóságos arcát. A pusztaságba került, ahol az isteni Megváltó — tekintettel a minden természetfeletti beállítás ellenére is felülkerekedő éhségre — csodát mű-

velt: megszaporította a kenyeret. A pusztaság, ahol a kenyérszaporítás csodája történik, a csupán természetes alapra helyezkedő földi élet jelképe. A szimbolum minden szempontból jól van választva, mert a földi lét az előbb említett feltétel mellett valóban pusztaság és sivatag. — *a)* Terméketlen pusztaság és kopár sivatag. Hiányzik belőle a természetfeletti élet fekete termőföldje, vagyis az Istennel való szoros kegyelmi kapcsolat, amely minden termékenység, virágzás és gyümölcsözés kiinduló pontja és egyedüli eszközlője. A világ élete ugyanis — es ez mindig így volt — nélkülözte az említett kapcsolatot és érezte az Istenből kiáradó termékenység hiányát. Méltán hasonlíthatjuk össze a pusztaság és a sivatag kopár terméketlenségével. — *b)* A világ életéből, amely csakis a természetes világrend alapjára helyezkedik, feltétlen hiányzik az oázishoz vezető útmutató, Isten igéje, a Szentlélek világossága, a kegyelem sugallata, amely a sivár homokbuckákon keresztül biztos kézzel vezet az élet forrásaihoz. E hiány bizony-

talansággal, kapkodással, ideges kereséssel jár, és sok esetben eltikkadást, a sivatagban való elszomjazást idézi elő. — *c)* Hiányzik belőle ezenkívül az őszinte és hathatós emberi segítség. Felfokozott önzés, onimádás és túlságos elfoglaltság jellemzi a világ életét. E jelenségek az embereket annyira eltávolítják egymástól, hogy idegenné válnak és nem vesznek tudomást szenvedéseikről. Itt valóban a pusztaság kellős közepén állunk és érezzük a reánk nehezedő magány teljes súlyát. (Vonatkozik ez különösen a világvárosok kábító életében elviselhetetlen mértékben megnyilvánuló magányra és elárvulásra.) — *d)* Az effajta magány és elárvulás kettős értelemben jelent komoly veszélyt. *a)* Veszélyes, amennyiben nem ismer kiutat, mert elárvulásában, magányában, nincs kihez fordulni, kitől tanácsot kérni. Önnön magára van utalva és hacsak saját erejéből nem találja meg a kivezető utat, éhen, szomjan vész a pusztában, *β)* ami, ha nem is megoldás, minden esetre végleges befejezés. Itt ugyanis örök kárhozatról van

szó, amelyen többé nem lehet változtatni. Aki az élet magányában nem találta meg a kegyelem forrását és eltikkadt a pusztában, annak a kegyelem hiányában sohasem lesz része az örök életben. — A «solitudo vitae», az élet magánya, a legnagyobb csapás, amely emberi teremtményt érhet. Kínszenvedésteljes vergődést, vigasztalan elmulást és örök halált jelent.

*Elhatározás:* Én is a világban élek és engem is fenyeget az élet magányának kárhozatos veszélye. Azon, hogy e világban legyek, nem változtathatok, de igenis résen vagyok, nehogy elárvuljak és a szomorú magány örök kárhozathoz vezessen. Az elárvulás veszélye ellen azáltal küzdök, hogy szorosabbá teszem kapcsolatomat Istennel, nem tévesztem szem elől az élő vizek, a kegyelem forrását; és a kegyelem gyermekei közösségének segítségére támaszkodom.

2.

*«Honnan elégíthetné ki az ember ezeket kenyérrel itt a pusztában?»* (Evangélium.)

Az apostolok a mai Evangéliumban azt kérdezik Krisztustól, honnan elégíthetné ki az ember a tömeget kenyérrel itt a pusztában. Ez olyan kérdés, amelyre feltétlenül felelni kell, mert a tömegben nagy és lefojthatatlan a természetes és természetfeletti életösztön. A pusztaságban, a világ élete sivatagában pedig végtelenül nehéz kielégítő választ találni. — *a)* A világ ugyanis csak az anyagiakat tartja szem előtt, azokra fekteti a fősúlyt. Ezeket a problémákat sem tudja tökéletesen, kielégítően megoldani és legtöbbször még gyermekei fizikai éhségét sem képes csillapítani. A lelkekre egyáltalán nem fektet súlyt, azokat számba sem veszi és nem gondoskodik kellő megoldásról. A világ, amely még a fizikai kenyeret is nagyon szűk és igazságtalan kézzel méri, egyáltalán nem tud lelki táplálékot nyújtani. A tanítványok jogosan kérdezik, honnan vegyék a sivatag

pusztaságában a kenyeret. — *b)* Fokozza a helyzet reménytelenségét, hogy a világ élete elfátyolozza a látást, felcseréli az értékeket, eltereli a figyelmet a lényegesről és ezáltal végtelenül megnehezíti a jóakaratúaknak, hogy a pusztában is előteremtsék az örök élet nélkülözhetetlen kenyerét. — *c)* Ezenkívül bonyolulttá teszi az életet, a legegyszerűbb dolgokat is komplikálja és annyira túlterhel mindenkit, hogy majdnem lehetetlenné teszi a lelkiekkel való foglalkozást. Az anyagi kérdés, gond és küzdelem túlsúlyba kerül, elfojtja a lelkiek iránt való érdeklődést és megakadályozza, hogy a sivár pusztaságban megtaláljuk az örök élet Kenyerét. — A világ életében nagyon nehéz a tanítványok kérdésére válaszolni és a pusztaság magányában a szükséges tápláló erőt, az Élet Kenyerét előteremteni.

*Elhatározás:* Ezzel a nehézséggel nekem is számolnom kell. Helytelen magatartás volna a letagadhatatlan akadályokat szemügyre sem venni és az általuk okozott veszélyt elhall-

gatni. Józan, tárgyilagos gondolkodású ember vagyok és úgy veszem az életet, ahogy van. Következőleg számolok ezekkel az esélyekkel és előre felkészülök (vallásos életem elmélyítése és megszilárdítása által), hogy szükség esetén még a legkietlenebb sivatagban is elő tudjam teremteni az örök élet nélkülözhetetlen Kenyerét.

3.

«*Honnan elégíthetné ki az ember ezeket kenyérrel itt a pusztában?*» (Evangélium.)

Az előző pontban említett kérdést csak Krisztus oldja meg azáltal, hogy velünk jön a pusztaságba és számtalanszor megismétli a kenyérszaporítás csodáját. Ezt oltárainkon teszi, amennyiben naponta az Eucharisztia kenyerét nyujtja, Önnön életében részesít és megment a pusztaság sivárságában való elkárhozástól. Naponta van részünk az eucharisztikus kenyeret szaporító csodában és ezáltal — *a)* Istennel töltekezünk, mert áz Élet

Kenyerében az örök Istent vesszük magunkhoz, teljességében merülünk el és erejében van részünk. — *b)* A kenyérszaporítás csodájánál találkozunk elsőízben embertársainkkal, akiket hasonló éhség vezetett Krisztushoz. A közös asztal, kenyér és éltető erő közelebb hoz egymáshoz, egységbe tömörít és kölcsönösen belekapcsol egymás életébe. — *c)* E kettős alapon új élet alakul, Istennel és embertársainkkal szemben új kötelességeink keletkeznek, s ennek következtében új teljesítmények útjára lépünk. — A sivatag, a pusztaság sivár kietlensége megszűnt és a helyzet megváltozott. Életünk és a magány világa benépesül, mert lelkünket betölti Isten eucharisztikus jelenléte és szívünkben élnek azok az emberek, akikkel az Eucharisztia tömörített egységbe. Ennek nyomában új élet fakad: boldog és kielégített élet, amely a világ pusztaságába mindig magával viszi önnön benső termékenységét, hogy a legnagyobb kietlenség esetében is előteremthesse az örök élet nélkülözhetetlen kenyerét.

*Elhatározás:* Nem félek, — pedig tudom, hogy kopár pusztaságon kell keresztül vergődnöm, — mert ez is hozzátartozik életem útjához. Nincs okom félni, mert van «viaticum», és ez útravaló erejével — mint egykor a Próféta — én is eljutok Isten szent hegyéhez (Horeb), vagyis elérem örök életcélomat.

**Pünkösd utáni hatodik vasárnapra következő péntek.**

Az Evangélium az Eucharisztia látogatóit is szemügyre veszi, és ma azokról emlékezik meg, akik messzetávolról jöttek, hogy Krisztus asztalához üljenek és az örök élet Kenyerét egyék. Ha az Evangélium szemeivel tekintünk az asztalnál ülők arculatába, abban a következő vonásokat látjuk: 1. Távolról jöttek. 2. Nincs ennivalójuk. 3. Az éhségtől ellankadnak az úton.

1.

«. . . *Mert némelyek közülük messzünnen jöttek.*» (Evangélium.)

Krisztus jóságos pillantással tekint végig a lábainál letelepedett tömegen, egy pillantásba foglal össze mindent. Megérti a helyzetet és együttérez azokkal, akiknek kedvéért a kenyeretszaporító csodát fogja cselekedni. — *a)* Meglátja, de inkább lelkükön, mint foltozott saruikon, a hosszú vándorlás porát. Messziről jöttek, fáradtak és közel állnak a kimerüléshez. Az arcokban a benső hangulat tükröződik vissza és a pillantásokban ott szunnyad az ellankadt lélek alig égő mécsese. — *b)* Arcuk azt is elárulja, hogy hosszú időn keresztül messze érezték magukat Istentől és szenvedtek a roppant távolság hatalmas méretei rájuknehezedő súlya alatt. És mégis volt bennük annyi bizalmas merészség és merész bizalom, hogy útrakeltek és eljöttek. Ehhez a kezdeményezéshez valóban merészség kellett és korlátlan bizalom, mert senki sem biztosította őket az eredményről és a körülmények sem kecsegtettek sikerrel. — *c)* És most itt vannak. Mögöttük áll a roppant távolság és lelkükben még alig lohadtak le az eljövetellel kapcsolatos

áldozat perzselő lángjai. Ezeknek tüze egyébként még ott ég szemükben és mint a jövő kérdőjele villámlik a csodatevő Krisztus felé. — Valóban messziről jönnek és magukon viselik a hosszú vándorlás minden nyomát. Tudjuk, hogy érdemes volt jönniök, mert nincs olyan távolság, amelyet nem volna érdemes végigjárni, ha biztosak vagyunk, hogy a végső ponton Krisztussal találkozunk.

*Elhatározás:* Tulajdonképpen szégyelhetem magamat, mert soha jelentékeny távolság nem választott el Istentől, és nem állíthatom, hogy messze kellett mennem, míg Krisztusra találtam. Most, hogy Nála vagyok és asztalánál ülök, fel kell keltenem lelkemben az örömet, melyet a kenyeretszaporító csodát szemlélő tömeg érzett, midőn ajkai először érintették Krisztus kenyerét.

2.

«*És nincs mit enniök.*» (U. o.)

Egyszóval kifogytak mindenből, jelenti az Evangélium, és e pár szóval

találóan vázolja a helyzetet. — *a)* Pedig sokuk volt. A világ ugyanis, az előző elmélkedésben vázolt nehézségek ellenére, mégis megpróbál kenyeret támasztani a pusztában és valami kenyérfélével táplálni a hozzá csődült tömeget. A világ ezt tudománynak, filozófiának, művészetnek, karriernek, politikának, hedonizmusnak (élvezeteknek szentelt élet) nevezi és bőkezű gondtalansággal szórja az éhező sereg közé ezen értékeket és fogalmakat abban a hiszemben, hogy az éhezőknek valóban kenyeret nyujt. Pedig tudhatná, hogy mindez vagy egyáltalán nem ér semmit, vagy csak akkor válik értékké, ha Istenben és a természetfeletti világrendben találja meg elmozdíthatatlan alapját. — *b)* Az éhezők kapkodva nyúltak a közéjük szórt kincsek után, terített asztalhoz ültek, de úgy jártak, mint akinek az a bizzar ötlete támadt, hogy a holttenger partján leüljön és almát egyen. Midőn fölvágta a szép gyümölcsöt, hamu hullott kezébe. — *c)* Krisztus körül valóban tapasztalt emberek sereglenek, akik mindent megpróbáltak és

most már nincs mivel kísérletezniök. Krisztusnál tett látogatásuk az a pont, amelyet a kísérletek összességének mondata után tesznek. Mi lesz, ha ez sincs helyén és nem válik be? A tömeget valóban a legrettenetesebb, a lelki éhség kínozza. Krisztushoz jön, és még a sivár puszta ijesztő magányába is elkíséri, mert benső életösztöne biztosítja, hogy annál a kísérletnél tart, amely nem sikerülhet félre.

*Elhatározás:* Pedig nekem van mit ennem, mivel táplálkoznom és néha mégis előfordul, hogy éhes maradok. Miért nem nyúlok többször és hathatósabb módon az élet minden éhségét kielégítő Kenyere után?

3.

«*Ha étlen bocsátom haza őket, ellankadnak az úton.*» (U. o.)

A bizalom e nagyfokú megnyilvánulását feltétlen meg kell jutalmazni. A tömeget nem lehet hazaküldeni, mert mint Krisztus mondja, «ellankadna az úton». Ennek magasabb

jelentősége van, mert itt az életút forog kockán és az örök kárhozat lehetőségének körvonalai bontakoznak ki. Krisztus messzeható pillantása és mély emberismerete elegendő, hogy távolról meglássa az esélyeket és megakadályozza a veszedelmet. — *a)* A tömeget nem bocsátja el, hanem leülteti, csodát művel, ropogós és illatos kenyeret ad kezébe. Itt kétszeres csodáról van szó, mert nemcsak ott ad kenyeret, ahol nincs, hanem a frissensült barna cipók alakjában az Élet Kenyerét nyujtja. — *b)* E gesztusban végleges megoldás is van. Ha a Krisztus lábainál álló kosarakba tekintünk, azokban az Élet Kenyere beláthatatlan sokaságát látjuk. Ami annyit jelent, hogy Krisztus útravalót is ad (Eucharisztia alapítása) és az egész életükre ellátja őket Kenyerével. (Az Eucharisztia folytonossága.) — *c)* Csak most bocsátja el őket. Nem oda vissza, ahonnan jöttek, hanem az új útra, amelyen csak azok járnak, akik az Élet Kenyerével táplálkoznak. Az éhező tömeg már nem éhezik ; jóllakottan járja az új élet útjait, vagyis

rátért az istenes életre és beteljesülése felé közeledik.

*Elhatározás:* Istenes életemet azzal alapozom meg és vezetem beteljesülés felé, hogy kialakítom magamban az Eucharisztia kultuszát és bőségesen táplálkozom az Élet Kenyerével, nehogy én is ellankadjak és kénytelen legyek fele úton kimerülve egy kilométerkőre ülni és várni, míg Isten megszán, feleleveníti erőmet és továbbmenetelre képesít.

**Pünkösd utáni hatodik vasárnapra következő szombat.**

E heti elmélkedéseinket azzal fejezzük be, hogy visszatérünk a Kollektához, melynek egy részével már foglalkoztunk, és annak első felében az istenes élet növekedésének alapvető motívumait szemléljük. Gondolatainkat a következő pontokba foglaljuk össze: 1. Isten a legtökéletesebb ajándék szerzője. 2. Vallásosságunk növekedése. 3. A növekedés anyai közvetítője.

1.

*«Hatalmas Isten, a legtökéletesebb adományok szerzője . . .»* (Kollekta.)

A mai Kollekta bevezető szavai a legremekebb fogalmat közvetítik Isten jelentőségéről. — *a)* «Totum», minden az Övé: hatalma, teljessége, éltető ereje folytán. Nincs oly lény, amely alá ne volna vetve hatalmának, ne köszönhetné teljességének, erejének életét és fennmaradását, és elvonatkoztathatná magát Istentől. — *b)* Az Úr mindenek alkotója: Tőle van a létezés, a lényeg, a forma és a megnyilvánulás. — *c)* És mindez jó, sőt a legjobb, mert Isten sem rosszat, sem tökéletlent nem teremtett. E teljességre vonatkozik, amit Isten önmagáról mond Ábrahámnak tett kinyilatkoztatásában: «omne bonum», minden jó, vagyis a létező és elképzelhető javak összessége, kvintesszenciája. Az anomáliák, vagyis a törvényellenességek és kivételek csak megerősítik az általános szabályt; és egyébként, mint tudjuk, az eredeti bűn által ingadozóvá tett akarat kár-

hozatos állhatatlanságára vezethetők vissza. — A Kollektának teljes mértékben igaza van. Isten a legtökéletesebb javak és adományok szerzője és a jó fogalmának felfokozhatatlan örök beteljesülése.

*Elhatározás:* Isten teljes és felfokozhatatlan jósága elérhetetlen ugyan, ami a követést illeti, de örök eszménykép marad és arra késztet, hogy fokozzam magamban az istenes élet tökéletesítése által a lélek és szív jóságát, hogy hasonlóvá váljak Hozzá.

2.

«*Növeld bennünk a vallásosságot.*»
(U. o.)

A Kollektában a vallásosság növekedéséért esedezünk és részünkről külön programmot dolgozunk ki, hogy képesek legyünk Isten segítő kegyelmével ebben az irányban is együttműködni. — *a)* A vallásosság növekedésének kiindulópontja az előző részben vázolt igazság tökéletes megismerése. A vallásosság ugyanis csak

akkor fejlődik megfelelő mértékben, ha Isten felfokozhatatlan jóságát és a benne rejlő kimondhatatlan erkölcsi értéket tartjuk szem előtt és követésére törekszünk. — *b)* A vallásos élet növekedésének második következménye a jóban való részesülés, amennyiben Isten kegyelme és a vele való együttműködés által törekszünk jóvá válni és közelebb jutni örök eszményképünkhöz. — *c)* Vallásosságunk növekedésével együttjár az isteni kegyelem szerzése, melynek segítségével benső dimenziónkat bővítjük ki és így fejlődünk tovább — *d)* «de bono in melius», a jóból a jobb-ba. — Az említett feltételek teljesítése mellett vallásosságunk valóban növekedik, éspedig azon mértékben, amelyben együttműködünk az isteni kegyelemmel. A kegyelemből elnyeréséért pedig a Kollektával esedezünk.

*Elhatározás:* Vallásosságomnak feltétlen növekednie kell és ezért külön könyörgésben fordulok az Úrhoz. Részemről minden eszközt megragadok és lelkiisme-

retesen teljesítem a fentebb vázolt előfeltételeket.

3.

*«Növeld bennünk a vallásosságot.»*
(U. o.)

A vallásosság növekedésének anyai közvetítője a Szentséges Szűz, Akiről ma, szombaton, gyermekded szeretettel kívánunk megemlékezni. Az Istenanya ugyanis az Úr fentebb szemlélt termékeny és tökéletes jóságának felülmúlhatatlan visszfénye. — *a)* A Szentséges Szűz Isten legjobb és legjóságosabb teremtménye. A tökéletesség örök eszményképe és páratlan, emberi életformába öntött kifejezése. Vonzóereje ragyogó csillagként vezet az élet sötét éjtszakájában a tökéletes isteni Jóság felé. — *b)* Az Istenanya az Úr legjóságosabb közvetítője. Közvetlen közelből szemléli az isteni Jóság ragyogását és élvezi jótevő melegét. E ragyogó fényből és éltető melegből, amellyel ő már a teljességig töltekezett, jóságos anyai kézzel nekünk is annyit juttat, hogy gazdagok lehetünk és az isteni jóságra építhet-

jük fel életünket. — *c)* A Szentséges Szűz, Isten legjobb és legjóságosabb segítőtársa, szeretetteljes és bizalmas közvetlenséggel működik együtt a kegyelem által bennünk lakozó Istennel és megsegíti gyarlóságunkat, hogy együttműködésünkkel közelebb jussunk az örök eszményképhez és kialakítsuk lelkünkben a természetfeletti jóságot, amely Isten jóságának szerény, de mégis szép visszfénye. — Szombat van. Látogatást kell tennünk mennyei Édesanyánknál és amíg úton vagyunk hajléka felé, e gondolatok segítségével fakasztjuk fel gyermeki szeretetünket és őszinte hálánkat.

*Elhatározás:* A jóságot illetőleg nekem sem ártana egy kis többlet, mert úgy veszem észre, hogy túl kevés van bennem ezen amúgy is ritka értékből. A rövidebb utat választom, az Istenanyához megyek és az Ő közvetítésétől remélek mindent. Kezébe helyezem korlátlan bizalommal a bennem kibontakozó istenes élet remény-

ségét és nyugodtan térek vissza a mindennapi életbe, mert tudom, hogy jövőm biztosítva van.

**Pünkösd utáni hetedik vasárnap.**

A pünkösdre következő hetedik hét alap- és tengelygondolata: önmegszentelődésünk. A liturgikus szövegek e fennkölt célt szemléltetik velünk és egyúttal megmutatják a beteljesüléshez vezető utat. A mai Introitus alapján az önmegszentelődés első feltételével, az istenszolgálattal foglalkozunk a következő pontokban: 1. Isten, Akinek szolgálunk. 2. Az istenszolgálat. 3. A hit és a szeretet fennkölt szerepe.

1.

*«Nemzetek! Mindnyájan tapsoljatok, örvendezzetek ujjongó szóval az Istennek. Mert az Úr felséges, rettenetes; hatalmas király Ő az egész földön.»* (Introitus.)

A mai Introitus szövege azzal kezdi az önmegszentelődés gondolatával való foglalkozást, hogy Istent — Aki munkánk célja és végpontja — szemlélteti. Gyönyörű képet állít lelki szemeink elé

és ezáltal közelebb hoz az Isten-fogalom tökéletes kialakulásához. — *a)* Felségesnek nevezi az Urat, s ezáltal isteni lényegének egyik legszebb tulajdonságára világít reá. Az Úr valóban felséges, mert senki sem tudja megközelíteni terveit, azokon változtatni vagy azokat meghiúsítani. A felséges Úr terveinek és határozatainak szilárdsága előtt még az alvilág is megremeg, és tehetetlenségének teljes tudatában, ha nem is közvetlenül, de közvetve hódol az Úrnak. — *b)* A felséges Úr és isteni Kormányzó az Introitus szerint rettenetes hatalma teljességének különböző megnyilvánulásaiban. Erről a történelem is tanúskodik, és bizonyítja, hogy az Úr a legrövidebb módon szórja szét ellenségeit és semmisíti meg a felkelőket. Legjobb példa erre Lucifer sorsa, aki egykor a világosság angyala volt. Erre vonatkoznak Ozeás próféta szavai (13, 14): «Halálod leszek, ó halál, marásod leszek, ó alvilág». — *c)* Az Introitus továbbá az egész föld hatalmas királyának nevezi az Urat. Ennek alapja, minden egyébtől eltekintve, hogy

Krisztus, a megtestesült Ige, az egész világot meghódította és a felséges Isten trónjának zsámolyához helyezte. Az Úr uralkodik a föld kerekségén és mint nagy, hatalmas király, irányítja a történelem menetét. — *d)* A felséges, a rettenetes és a királyi hatalommal kormányzó Úr az üdvösség forrása és célpontja, Aki megszentelődésünket eszközli és Akinek életszentségünk által dicsőségére válunk. Ezért szólít fel az Introitus, hogy hódoljunk előtte és örvendjünk hatalmának: «Nemzetek! Mindnyájan tapsoljatok, örvendezzetek ujjongó szóval az Istennek».

*Elhatározás:* A mai Introitus által közvetített és magyarázott isteni tulajdonságok felett sokat gondolkodom, hogy tökéletesítsem Istenfogalmamat. Ebből újabb lendületet merítek; és remélem, hogy kihatással lesz önmegszentelődésem, lelki kibontakozásom további elmélyülésére.

2.

*«Nemzetek! Mindnyájan tapsoljatok, örvendezzetek ujjongó szóval az Istennek. Mert az Úr felséges, rettenetes; hatalmas királya Ő az egész földnek.»* (Introitus.)

Önmegszentelődésünk főfeladata abban áll, hogy a mai Introitus szellemének megfelelően szolgáljunk Istennek és nagyobbítsuk dicsőségét. Az Úr, Kinek fenségét és méltóságát már szemléltük, mint teremtő és alkotó, megváltó és megszentelő Isten jogot formálhat szolgálatunkra. — *a)* Az istenszolgálat, amelynek menetét a liturgia irányítja és amelynek tengelye a kegyelmet fakasztó szakrális cselekmény, az egyedüli, amely Isten méltóságának megfelel. Az Úrnak «lélekben és igazságban» (Ján. 4, 23). lehet csak szolgálni A liturgikus istenszolgálat ebből a szempontból indul ki, és Istennek a szakrális cselekmények sorozata által lélekben szolgál. A szakrális cselekményekből fakadó kegyelem felhasználása révén tökéletes életalakításra nevel és ezáltal igazságban is szolgál az Úrnak. — *b)* A fentebb vázolt istenszolgálat az egyedüli, amely az

emberi méltóságnak is megfelel és igényeinket kielégíti. A liturgia irányította istenszolgálat ugyanis tekintetbe veszi az emberi méltóságot és annak teljes érvényesülésére törekszik. Kegyelmet közvetít, hogy segítségével minden szempontból kifogástalan és kielégítő élet alakuljon, amely, mint valódi érték, gerince és megindokolása az emberi méltóságnak. — *c)* Tekintetbe veszi ezenkívül az emberi lénybe belefektetett lehetőségeket és értékeket. Ezeket is belekapcsolja a fennkölt istenszolgálat folyamatába, Isten dicsősége javára fordítja, ezáltal elősegíti kibontakozásukat, fokozza jelentőségüket és kellő módon gondoskodik, hogy megfeleljenek céljuknak és kárba ne vesszenek. A helyesen felfogott és megvalósított istenszolgálat az Úr nagyobb dicsőségére válik és az emberi igények tekintetbevételével oly életet alakít, amely a legfelfokozottabb elvárásnak is megfelel.

*Elhatározás:* Istenszolgálatom menetét és kialakulását ezentúl új szemszögből látom

és a fentebb vázolt alapelvek szerint irányítom. Feltétlen szükséges, hogy istenszolgálatom tökéletessége által megfeleljen az Úr méltóságának, benső dinamikája és életképessége által pedig önnön lelki igényeimet elégítse ki.

3.

*«Nemzetek! Mindnyájan tapsoljatok, örvendezzetek ujjongó szóval az Istennek. Mert az Úr felséges, rettenetes; hatalmas király Ő az egész földön.»* (U. o.)

Istenszolgálatunkban, amely — mint tudjuk — önmegszentelődésünk egyik legkiválóbb eszköze, nagy szerepet játszik a hit és a szeretet, amely nem hagyja figyelmen kívül a természetes követelményeket és az emberi természet alapvető igényeinek megfelelően alakítja az istentiszteletet. — *a)* A hit szublimálja az emberi értelmet, természetfeletti közbelépése által elérhetetlen fennsíkokra ragadja magával, új távlatokat nyit előtte és mély bepillantást nyujt Isten és az örökké-

valóság megfejthetetlen misztériumába. Tehát az istenszolgálatból nem kapcsolja ki az értelmet, ellenkezőleg, belevonja; ezáltal nemesíti és tökéletesíti. — *b)* A szeretet, amellyel Isten gondunkat viseli és életünket irányítja, a szabadakaratot szublimálja és irányítja anélkül, hogy elhatározásai és döntései szabadságát a legkisebb mértékben is korlátozná. Inspirációi által *α*) szabaddá teszi a szabadakaratot, mert megmutatja a helyes irányt és megsegíti az akadályok és gátlások elleni küzdelemben. *β*) Erőteljesebbé teszi a szabadakaratot, amennyiben Isten, az örök szeretet forrása, kegyelmével támasztja alá, hogy az abból fakadó ihletnek és irányításnak annál tökéletesebben megfeleljen. *γ*) Összpontosítottabbá teszi cselekvését, mert az istenszolgálat keretein belül szisztématikusan kidolgozott programmot nyujt és *δ*) ezáltal beteljesüléséhez, Istenhez vezérli.

*Elhatározás:* Önmegszentelődésemet a tökéletes istenszolgálat mozdítja elő, amelyben nagy súlyt fektetek arra,

hogy a hit tökéletesen érvényesüljön és biztos kézzel vezessen. Ugyanilyen mértékben tárom fel szívemet az isteni szeretet előtt, hogy annak kegyelmével szabad akaratom is elérje tökéletességét és minden szempontból megfeleljen az Úr elvárásának.

**Pünkösd utáni hetedik vasárnapra következő hétfő.**

A mai Kollekta felfogása szerint életünket két szív kormányozza. Isten végtelen szeretete és önnön szívünk viszontszeretete. Önmegszentelődésünk tehát abban áll, hogy kellőképen feleljünk Isten szeretetteljes hívására, egyszóval elfogadjuk Isten iniciatívákban gazdag szeretetét és megfelelően cselekedjünk. Ezen igazsággal a következő pontokban foglalkozunk: 1. Isten Szíve sohasem csalatkozik terveiben. 2. Az emberi szívtől távol tartja a veszélyt. 3. Kegyelmével megerősíti az emberi szívet.

1.

*«Isten, Kinek gondviselése intézkedéseiben csalhatatlan, könyörögve kérünk Téged, hogy minden ártalmast távoztass el tőlünk és minden javunkra szolgálót adj meg nekünk.»* (Kollekta.)

Isten szeretetteljes Szívéből kiinduló vezetést, iniciatívát és elindítást csak akkor fogadjuk el szívesen, ha helyes fogalmat alkotunk magunknak terveinek és szándékainak lényegéről. — *a)* E célból tudnunk kell, hogy Isten mindenekelőtt üdvözülésünket akarja, és üdvösségünket előmozdító terveit öröktőlfogva előkészítette. A kinyilatkoztatás világosan vázolja ezt az igazságot. Szent Pál a Korintusiakhoz írt második levelében (9, 8) arról beszél, hogy «Isten minden kegyelmét bőven árasztja reánk, hogy mindenben mindig teljes elégségben lévén, bőven teljék minden jótéteményre». Az Úr tehát kegyelmi ajándékaival bizonyítja, hogy csak üdvösségünket akarja. Ugyanabban a levélben arról is megemlékezik, hogy Isten erejéből élünk (13, 4), a korintusiakhoz írt első levelében (3, 6) pedig kijelenti, hogy a növekedést, vagyis

a sikert is Isten adja. Az Úr eljárásából világosan kitűnik, hogy csakis üdvösségünket akarja. — *b)* Az Úr, «Akinek akarata a mi megszentelődésünk» (Tesz. I. 4, 3), Aki «nem haragra (kárhozatra) rendelt» (Tesz. I. 5, 9) és Aki «számunkra valami jobbat rendelt» ( Zsid. 11, 40), és «az örök életet adta» (Ján. I. 5, 11), úgy rendezte terveit, hogy azok kivétel nélkül elérik céljukat és feltétlenül megbízhatók. Azért beszél Szent Pál Isten megváltozhatatlan terveiről (Zsid. 6, 17) és hogy «mindent akarata határozata szerint cselekszik» (Ef. 1, 11) éspedig «öröktől fogva» (Ef. 3, 11). — *c)* Ebből következik, hogy Isten akarata iránt feltétlen bizalommal kell viseltetnünk és meg kell nyugodnunk rendeléseiben akkor is, ha nem látjuk rögtön az összefüggéseket és nem felelnek meg elgondolásunknak. — Az isteni Szív, amely szeretetteljesen kormányozza életünket, biztos kézzel vezet és sohasem csalatkozik terveiben.

*Elhatározás:* Isten tervei lebegnek folyton szemem előtt. Nem keresem bennük az össze-

függéseket és nem kutatom titkukat, hanem fenntartás nélkül vetem magam Isten szerető karjaiba és bízom Reá életemet.

2.

«*Isten, Kinek gondviselése intézkedéseiben csalhatatlan, könyörögve kérünk Téged, hogy minden ártalmast távoztass el tőlünk és minden javunkra szolgálót adj meg nekünk.*» (U. o.)

Isten csalatkozhatatlan tervét azáltal egészíti ki, hogy segítségére siet az emberi szívnek és lehetővé teszi, hogy kellő módon válaszoljon a megelőző isteni szeretet szavára. Szent Pál azt mondja, hogy «Ő szabadított és szabadít meg minket nagy veszedelmekből és bízunk benne, hogy ezután is meg fog szabadítani» (Kor. II. 1, 10). Ezt úgy kell értelmezni, hogy — *a)* elsősorban a gondolatvilág felett őrködik. Isten látja és ismeri az emberi gondolatot (Kir. I. 2, 3; Jób. 42, 2; Krón. I. 28, 9), távolról is megérti az emberi gondolatmenetet (138. Zsolt. 3) és ha eljött az ideje, ítélkezik

felette (Zsid. 4, 12). Mielőtt kimondaná ítéletét, távoltartja a gondolatvilágtól a nagyobb jelentőségű veszedelmet és lehetővé teszi, hogy az ember — ha szabadakaratával akarja — szeplőtelenül őrizze meg benső világát. — *b)* Ugyanígy cselekszik az érzelemvilággal is. Tudja, hogy az emberi szívben megvan a jóra való hajlam (Móz. I. 8, 21); és őrködik felette, hogy meg ne tévedjen (Móz. V. 11, 16). — *c)* Az akaratot hasonlóképen irányítja, nehogy eltávolodjunk és elforduljunk szentséges akaratától (Sir. 18, 30). — Azáltal, hogy az emberi szívtől távoltartja a veszélyt, máris lehetővé teszi a szeretet hívására egyedül méltó feleletet, a viszontszeretetet, és az abból következő eszményi életalakítást.

*Elhatározás:* Sohasem tudom kellőképen meghálálni, hogy az Úr jóságos szeretete szívem felett is őrködik, távol tartja a veszélyt és viszontszeretetre képesít. Arra kell törekednem, hogy megértsem Isten szándékait, a veszélyt

ne keressem és viszontszeretetemet tökéletesen alakítsam.

3.

*«Isten, Kinek gondviselése intézkedéseiben csalhatatlan, könyörögve kérünk Téged, hogy minden ártalmast távoztass el tőlünk és minden javunkra szolgálót adj meg nekünk.»* (U. o.)

Isten jóságos szeretete szívünket még azáltal is megfelelő viszontszeretetre képesíti, hogy kegyelme bőségével árasztja el. — *a)* Kegyelme megszakítás és korlát nélkül árad felénk és szívünket oly gazdaggá teszi, hogy Szent Pál jogosan beszél «a kegyelem bőséges kiáradásáról» (Róm. 5, 15). — *b)* E kegyelembőség a bűnök sokaságától ment meg (Róm. 5, 16), amennyiben ellentállásra, tökéletes életalakításra képesít és ezáltal — *c)* még túláradóbbá, gazdagabbá és bővelkedőbbé válik (Róm. 5, 20). — A kegyelmi bőség, amelyet Isten szeretetteljes jóságának köszönhetünk, szívünkben új életet fakaszt, tökéletes viszontszeretetre képesít és ezáltal

megalapozza önmegszentelődésünk komoly és eredményteljes munkáját.

*Elhatározás:* Önmegszentelődésem munkáját, amelyet az említett viszontszeretet szemszögéből látok, és végzek, teljesen az említett kegyelmi alapra helyezem, és gondoskodom arról, hogy ez az alap soha meg ne inogjon és mindig szilárdabbá váljon.

**Pünkösd utáni hetedik vasárnapra következő kedd.**

Szent Pál a mai Szentleckében multunk emlékeivel foglalkozik és ezáltal alaposan megszégyenít. A multban ugyanis vannak olyan dolgok, amelyek nem válnak előnyünkre és életünk árnypontjait képezik. E visszaemlékezés szintén hozzátartozik az e héten szemlélt önmegszentelődés folyamatához, mert: 1. az elmult idők emlékei lendületre késztetnek, 2. amiből bőséges gyümölcs fakad, 3. és amelynek dicsőséges kicsendülésben van része.

1.

*«Emberi módon fejezem ki magam testetek gyarlósága miatt. Amint ugyanis átadtátok tagjaitokat a tisztátalanság szolgálatába a gonoszságra, úgy adjátok most az igazság szolgálatába a megszentelődés végett.»* (Szentlecke.)

Az elmúlt idők emlékei, amelyeket Szent Pál szavai idéznek fel bennünk, talán nem válnak dicsőségünkre. Szégyenpír futja el arcunkat, ha ezekre gondolunk és remegve kérdezzük, mit tettünk, és miért kellett ennyire eltérnünk Isten jóakaratú szándékaitól. Ha visszagondolunk a multra — *a)* megállapíthatjuk, hogy tagjainkat «átadtuk a tisztátalanság szolgálatába a gonoszságra». Vagyis megszégyenítettük Isten hajlékát és a természetfeletti kegyelmi élettől fosztottuk meg lelkünket. Ezáltal súlyosan vétkeztünk Isten jóságos szeretete ellen, megszakítottuk önmegszentelődésünk folyamatát és a magasságból, amelyre úgyis oly nehezen küzdöttük fel magunkat, a mélységbe zuhantunk. — *b)* «Most szégyenkezünk miatta, mert halál a

vége» (Szentlecke). Annyi lelki finomság van bennünk, hogy nem örvendünk bűneinknek és ha multunk tévelyeire gondolunk, szégyenpír futja el arcunkat. Az Apostol szavaival ezt akarja elérni, mert a szégyen üdvösségünkre válik, lelkünkbe markol, felszakítja annak mélységeit és előkészíti, hogy az Apostol által megkövetelt előfeltételt teljesítsük. — *c)* Ez abban áll, hogy «adjuk most testünket az igazság szolgálatába a megszentelődés végett.» Tanuljunk tehát a multból és az abban előfordult elcsuszamlásokat használjuk fel, hogy a jövőben óvatosan tartózkodjunk mindattól, ami hasonló bukásokhoz vezet. Ezáltal újonnan elindulunk önmegszentelődésünk útján és nemes törekvésünkkel próbáljuk meg jóvátenni, ami a multban történt. — A mult emlékei által felidézett szégyenpírban üdvözítő és megújító erő rejlik; kiindulópont, amely új jövő és szebb élet felé vezet.

*Elhatározás:* Multammal nem szívesen foglalkozom, mert oly dolgokra emlékeztet, amelyekről jobban szeretnék

hallgatni. De tekintettel üdvösségemre és további megszentelődésemre, ezt nem teszem; bátran visszatekintek elmult éveimre, hogy világosan lássam bűneim és hibáim sokaságát és alaposan megszégyenülve újonnan megerősítem magamban a jobb és nemesebb életre való törekvést, vagyis önmegszentelődésem komolybavételét.

2.

«*Meg van a gyümölcsötök a megszentelődésre, amelynek üdvössége az örök élet.*» (U. o.)

Megszégyenülésünk közvetlen és értékes gyümölcse: önmegszentelődésünk. Az Apostol levelében gyakran emlékezik meg erről, és a páratlanul értékes gyümölcs előnyeit a következőkben vázolja: — *a)* A multra vonatkozólag mondja: «Bizony ilyenek voltatok egyesek, de megmosattatok, de megszentelést nyertetek, de megigazultatok a mi Urunk Jézus Krisztus nevében és a mi Istenünk Lelke által» (Kor. I. 6, 11). A szégyen

bánatra indított, abból bűnbocsánat, erősfogadás és új élet fakadt, tehát megtisztultunk, megigazultunk, visszatértünk a mi Urunk Jézus Krisztushoz és Benne leltük megszentelődésünket. — *b)* Ebben szintén, Szent Pál szerint, nagy szerepe volt Isten igéjének (Tim. I. 4, 5), mert az Úr szava fakasztotta fel bennünk a mult emlékeit és világított rá az azokban rejlő erkölcsi rosszra. — *c)* Ezáltal új útra kerültünk, amely «Krisztusban való beteljesülésünkhöz» (Zsid. 10, 10) vezet, és — *d)* «beteljesült rajtunk Isten akarata» (Tim. I. 4, 3). Üdvösséges szégyenkezésünknek, amelyet Szent Pál őszinteségének köszönhetünk, valóban királyi gyümölcsei lettek. Ezeket sohasem hálálhatjuk meg kellőképen.

*Elhatározás:* Nem akarok cél nélkül szégyenkezni; azért a multból levonom a következményeket és arra törekszem, hogy a fennen szemlélt gyümölcsökben bőséges részem legyen.

3.

*«Mert a bűn zsoldja a halál; az Istennek kegyelme azonban az örökélet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.»* (Szentlecke.)

Szent Pál praktikus ember és miután ismeri az emberi életet, annak nem csekély jelentőségét, nem fukarkodik ígéretekben és ha erkölcsi megújulásra, a megszentelődés munkájára késztet, akkor a kicsendülést is szemünk elé állítja, hogy megmozdulásunk annál könnyebb és gyorsabb legyen. Ez már hozzátartozik bevált pedagógiai módszeréhez, amelytől most sem tér el. Önmegszentelődésünk munkája kicsendülését, az örök üdvösséget következőképen vázolja :: — *a)* Önmegszentelődésünkben összpontosul törekvésünk, hogy «örök megdicsőülésünket eszközöljük» (Kor. II. 4, 17). — *b)* «Ez pedig az örök élet, amelyre hivatva vagyunk» (Tim. I. 6, 12) és — *c)* ennek legvilágosabb momentuma, hogy együtt uralkodunk Krisztussal, Akinek «örök uralom adatott» (Luk. 1, 32). — Érdemes megszégyenülni, hogy azután önmegszen-

telődésünk útjára térjünk vissza, és közelebb jussunk az Apostol által oly pazarul vázolt kicsendüléshez.

*Elhatározás:* Önmegszentelődésem minden munkáját a kicsendülésbe, a beteljesülésre való törekvés feszültségébe összpontosítom. Ezáltal remélem, hogy új lendület kerül életembe, és egy kicsit mozgékonyabbá válok, mint eddig voltam. Egyáltalán nem ártana, ha a lelkiekben elevenebb fürgeséget tanusítanék.

**Pünkösd utáni hetedik vasárnapra következő szerda.**

Megszentelődésünk beteljesüléséhez az istenfélelem is elkerülhetetlenül szükséges. Erre a nagy igazságra a mai Graduálé figyelmeztet, melynek gondolatmenete a következő: 1. Krisztus a fej. 2. Krisztus istenfélelemre tanít. 3. Krisztus világosságot fakaszt.

1.

«*Nemzetek! Mindnyájan tapsoljatok: örvendezzetek ujjongó szívvel az Istennek.*» (Allelújavers.)

A Zsoltárosnak, amint már eddig is tapasztaltuk, pazar meglátásai vannak. Prófétai látomásban foglalja össze a Krisztus köré sereglett nemzetek szemléletét és ezáltal, mint a mai Allelújavers (összefüggésben a Graduáléval) azt az igazságot domborítja ki, hogy Krisztus a szó tökéletes értelmében a Fej. Ez annyit jelent, hogy — *a)* Krisztus, Aki köré a nemzetek sokasága tömörül, a megváltottak Atyja. Szent Pál azt mondja, hogy: «Nincs sok atyánk» (Kor. I. 4, 15), mi pedig hozzáfűzhetjük, hogy csak egy Atyánk van, az említett fej, Krisztus, a Megváltó. — *b)* Mint fej és középpont «letéteményese Isten ígéreteinek» (Ef. 3, 6), amelyeket csak világosságában ismerünk meg és amelyekben csak segítségével részesülünk. — *c)* Mint fej az igazság útján vezet, amelyet, mint Szent Pál is említi (Zsid. 10, 20), önmagán keresztül nyitott meg. — Krisztus a fej, az alap, a tengely. A nemzetek sokasága ezt finom intuícióval értette meg és ebben találta megszentelődését és üdvösségét.

*Elhatározás:* Ezen igazság reám is vonatkozik. A következményeket levonom és önmegszentelődésemet eszközlő munkámat úgy végzem, hogy annak irányítója, ihletője és támasza, egyszóval mindent kormányzó feje Krisztus legyen.

2.

«*Jöjjetek fiaim, hallgassatok reám: hadd oktassalak az Úr félelmére.*» (Graduálé.)

A nemzetek nem hiába sereglenek Krisztus köré, mert megtalálják Nála, amit keresnek és részesülnek a Megváltó tanításában. Krisztus tanításának főcélja megszentelődésünk beteljesülése és ezért abban az elkerülhetetlen istenfélelem játszik vezetőszerepet. Krisztus főleg istenfélelemre tanít, mert — *a)* az istenfélelem által «elkerüljük a rosszat» (Péld. 16, 6) és megtanulunk istenes életet élni. — *b)* Az istenfélelem által «a bölcseség iskolájába kerülünk» (Péld. 15, 33), és ott oly hathatós tanításban részesülünk, amely egész életünkre kihat és komoly

megszentelődésünket mozdítja elő. — *c)* Őszinte és élménnyé felfokozott istenfélelmünk által «meghosszabbítjuk napjainkat» (Péld. 10, 27), vagyis túlnőjük az idő kereteit, belefejlődünk az örökkévalóságba és kiérdemeljük végnélküli beteljesülésünket. — Krisztus nagy súlyt fektet arra, hogy tanítása nyomában felfakadjon az őszinte istenfélelem. Ezt azért teszi, mert az istenfélelem tökéletességre késztet, megszentelődésünket eszközli és az üdvösség útjára vezet.

*Elhatározás:* Vajjon gondolkodtam-e eleget az istenfélelem fölött és megkérdeztem-e lelkiismeretemet, hogy e nélkülözhetetlen tulajdonság mily fokot ért el bennem? Ha elhanyagoltam volna a multban, akkor minden késedelem nélkül jóváteszem hibámat és megígérem, hogy többet foglalkozom az istenfélelemmel, komolyan veszem, és megszentelődésem alapjának tekintem.

3.

«*Járuljatok hozzá és felvidultok és nem szégyenül meg arcotok.* (Graduálé.)

A Graduálé fentidézett szövege nagyon jó tanáccsal szolgál, amelyet, ha megfogadunk, a világosság teljességében lesz részünk. — *a)* Felszólít, hogy Krisztushoz közeledjünk. Tegyünk úgy mint a nemzetek cselekedtek, menjünk Hozzá, hallgassunk tanítására, tekintsük életünk tengelyének és Nála keressük üdvösségünket. — *b)* Világosságban lesz részünk, hogy «felvidulunk és nem szégyenül meg arcunk». Ennek fényességében megismerjük az Urat, megértjük igéjét, felfogjuk tanítását, mélységes kultúrára és megbízható alapra teszünk szert és így műveljük megszentelődésünket. — *c)* Mindez felgerjeszti bennünk a hathatós és termékeny istenfélelmet, Istenes életre nevel, a tökéletesség cselekedeteit gyakoroltatja velünk és ezáltal biztosítja megszentelődésünk eredményét, az örök üdvösséget. — A Graduálé tanácsa, mint a századok tapasztalata bizonyítja, tényleg bevált. Mind-

azok, akik Krisztushoz közeledtek, megtanulták félni az Urat, istenes életet éltek és elérték az örök beteljesülést.

*Elhatározás:* Én is arra törekszem, hogy a Graduálé tanácsának megfelelően minden lépés és minden cselekedet közelebb hozzon Krisztushoz. Őtőle tanultam meg az istenfélelem művészetét és példája szerint alkalmazom a mindennapi életre.

**Pünkösd utáni hetedik vasárnapra következő csütörtök.**

Megszentelődésünkhöz feltétlenül szükséges, hogy meg legyen bennünk a kegyelem fakasztotta természetfeletti okosság és finom érzék, melynek segítségével a szellemeket különböztetjük meg egymástól. A mai Evangélium ezzel az igazsággal foglalkozik. Tanításából a következő gondolatokat emeljük ki: 1. A vezetők magatartása. 2. A jó példa hatása. 3. A lelkiélet.

1.

*«Nem mind, aki mondja Nekem: Uram, Uram! megyen be a mennyek országába; hanem aki Atyám akaratát cselekszi, Ki mennyekben vagyon, az megyen be mennyek országába.»* (Evangélium.)

A mai Evangélium felszólít, hogy óvakodjunk a hamis prófétáktól. Fentidézett szavaival pedig arra tanít, hogy hogyan különböztessük meg az igaz prófétát a hamistól. Erre ugyanis nagy szükségünk van, mert nem mindegy, hogy ki vezet az élet útjain és kire bízzuk üdvösségünk irányítását. Ebben az értelemben fűzi Szent Jeromos az Evangélium fentidézett szavaihoz a következő megjegyzést: «Isten szolgáinak (a vezetőknek) mindkettőre szükségük van: hogy cselekedetük az igében és az ige a cselekedetükben találja meg igazolását». A híres Egyháztanító szavait következőképen kell értelmezni: — *a)* A vezetőtől megkívántatik, hogy cselekedetei igazolják az általa nyujtott tanítást. A cselekedet ugyanis a tanítás illusztrációja, azon gyakorlati út-

mutatás, amely kézzelfogható módon mutatja meg, hogy hogyan kell a tanítás szavait a mindennapi életben az egyes esetekre alkalmazni és ezáltal erkölcsi tökéletességre szert tenni. — *b)* A tanítást igazolják a cselekedetek, amennyiben azok szépsége, gazdagsága és tartalma bizonyítja, hogy mily alakító erő rejlik Krisztus igéjében és mily gyönyörű eredményeket érhet el, aki a kinyilatkoztatás tanítását komolyan veszi és az életben szerinte igazodik. Schuster bíborosnak tehát igaza van: «si richiedono le buone opere ed opere molto buone» — szükség van jó cselekedetekre, mégpedig nagyon jó cselekedetekre, mert — *d)* csakis ezek által lehet megkülönböztetni az igaz prófétákat azoktól, akik «juhok ruházatában jönnek hozzánk, belül pedig ragadozó farkasok». — A vezetőknek tehát, ha megszentelődésünket akarják eszközölni és önmegszentelődésüket biztosítani, szükségük van, hogy tanításukat összhangba hozzák cselekedeteikkel és inkább példájuk, mint igéjük által irányítsák a reájukbízottakat.

*Elhatározás:* Ha vezető egyéniség vagyok, tudom, mit kell tennem és anélkül, hogy tanításom csorbát szenvedne, a fősúlyt a cselekedetekre fektetem. Ha pedig alárendelt vagyok, akkor élek az Evangélium fakasztotta szellemeket megkülönböztetőtehetséggel és csak oly tanítómestert követek, akiről a mondottak alapján biztosan tudom, hogy nem tartozik a hamis prófétákhoz.

2.

*«Minden jó fa jó gyümölcsöt terem, a rossz fa pedig rossz gyümölcsöt terem.»* (Evangélium.)

Gyümölcseiről ismerjük meg a fát és tudjuk, hogy jó gyümölcs csakis jó fán nőhet. Az ilyen fához szívesen közeledünk és a gyümölcsöt habozás nélkül élvezzük, vagyis épülünk a jó példán és javunkra használjuk fel annak előnyeit. Kötelességünk jó fának lenni és jó gyümölcsöt teremni, mert — *a)* a misztikus Krisztus-testben, amelynek egyik főteljesítménye a kölcsönös

kiegészülés, egymásnak «magistri veritatis», az igazság tanítómesterei vagyunk. Landshuti Lőrincnek igaza van, midőn felszólít: «Gebet einander das Almosen des guten Beispieles», ajándékozzátok meg egymást a jó példa alamizsnájával. Csak így válunk egymás segítségére és mozdítjuk elő kölcsönösen üdvösségünket. A jó példa gyümölcsét teremjük; és mások jó példájának gyümölcsét élvezzük. — *b)* Életalakításunkat erre az alapra fektetjük és minden szempontból a jó példa erkölcsi, társadalmi és természetfeletti jelentősége lebeg szemünk előtt és késztet kifogástalan, példás életre. — *c)* Fokozza lendületünket a tudat, hogy ezáltal apostoli munkát végzünk és lényegesen hozzájárulunk a világ megszentelődéséhez. — A jó példa hatását minden tapasztalt lelkipásztor és értelmes emberismerő megfigyelhette. Ennek következtében nagy jelentőséget tulajdonít a példaadásból kiáradó lendületnek és megfelelően cselekszik.

*Elhatározás:* Nem feledkezem meg sohasem, hogy Krisztus, mi-

dőn beleültetett a természetfeletti élet talajába, a jó fára gondolt. Az akarok lenni, megfelelő gyümölcsöt akarok teremni, ezáltal Isten nagyobb dicsőségére válni és a jó példa hatásával hozzájárulni a világ megszentelődéséhez.

3.

*«Nem hozhat a jó fa rossz gyümölcsöt.»* (U. o.)

A jó fa termése a komoly lelkiélet, amely megszentelődésünket eszközli. Szent Ágoston könyveiben erre vonatkozólag a következő tanítást találjuk: — *a)* Elsősorban a gyümölcsök megkülönböztetéséről beszél: «Nagyon jogosan kérdezzük, mily gyümölcsökre kell ügyelnünk? Sokan ugyanis a gyümölcsökhöz számítják azt, ami a juhok ruházatához tartozik, és csalódnak. Hisznek azoknak, akik böjtölnek, alamizsnát adnak, imádkoznak, hogy ezáltal olyanoknak tessenek, akik ezt nehéznek tartják. Ezen cselekedetek, ha jószándékból történnek, valóban a juhok ruhájához tar-

toznak; ha rossz szándékból fakadnak, farkasokat takarnak».— *b)* »A gyümölcsöt, amelyekről a rossz fát ismerjük meg, az Apostol így nevezi: Nyilvánvalók pedig a test cselekedetei, amelyek: paráznaság, tisztátalanság, szemérmetlenség, bujaság, bálványozás, bűbájosság, ellenségeskedések, viszálykodások, versengések, harag, veszekedések, szakadások, irígykedések, gyilkosságok, részegeskedések, tobzódások és ilyesmik». Szent Ágoston, aki ezen idézetben fentebb megkezdett gondolatmenetét folytatja, az Apostolra támaszkodik, midőn a Galatákhoz írt levél alapján (5, 19) a rossz fa gyümölcseit említi. Ezek azon jelenségek, amelyek a lelkiélettel százszázalékban ellentétben állanak és lehetetlenné teszik beteljesülését. — *c)* Szent Ágoston a jó fa gyümölcseit is vázolja, s ezekről a következőket mondja: «Ugyanazon Apostol felsorolja a gyümölcsöket, amelyek a jó fán teremnek. Azt mondja: A lélek gyümölcsei pedig szeretet, öröm, békesség, türelem, nyájasság, jóság, hosszútűrés, szelídség, hit, szerénység,

megtartóztatás, tisztaság». Ezek azok a gyümölcsök, amelyek a lelkiélet alapját képezik és hozzátartoznak a kegyelemteljes benső lelki kibontakozáshoz. — Az a fő, hogy lelki életet éljünk, megszentelődésünkkel törődjünk és a kegyelem fakasztotta okosság és finom érzék segítségével megkülönböztessük a jót a rossztól, és csak azokat a gyümölcsöket élvezzük, amelyek jó fán teremnek.

*Elhatározás:* A gyümölcs után való vágyakozás már egyszer romlásba döntötte az emberiséget. Én nem oly gyümölcsöt keresek, amely kárhozatomat okozza, hanem komolyan veszem a lelkiélet törvényeit és a jó fán termett gyümölcs gazdagságával töltekezem, hogy már előre élvezzem az örök élet enyészetlen örömét.

**Pünkösd utáni hetedik vasárnapra következő péntek.**

A mai Szekrétában Krisztus eucharisztikus főpapságát szemléljük az önmegszentelődés szempontjából és an-

nak szépségeivel ismerkedünk meg. Az alapvető gondolatok a következők: 1. Krisztus főpapi áldozatának egysége. 2. A hívek bekapcsolódása. 3. Kihatása a lelkiéletre.

1.

*«Isten, Ki az Ószövetség különféle áldozatai helyébe egy tökéletes áldozatot szereztél, fogadd el Neked hódoló szolgáidtól ezt az áldozatot és szenteld meg ugyanazzal az áldással, mint Ábel áldozatát, hogy amit egyesek bemutatnak fölséged dicsőségére, valamennyinek üdvösségére váljék.»* (Szekréta.)

A mai Szekréta felülmúlhatatlan világossággal vázolja Krisztus főpapi áldozatának felbonthatatlan egységét, és mindenre kiterjedő jelentőségét emeli ki. Ezzel kapcsolatban és a liturgikus szöveg gondolatmenetének megfelelően a következőket kell megjegyeznünk: — *a)* A Szekrétában megemlékezünk az Ószövetség áldozatairól. Ezek, mint előkép, tökéletlenek voltak, amit folytonos megismétlődésük is bizonyít. Nem volt engesztelő erejük és a leggyakoribb ismétlés

által sem tudták volna az áldozat teljességét elérni. Csak Isten adta külső jelként szerepeltek és emberi szempontból a bukott emberiség jóakaratának voltak bizonyítékai. — *b)* Krisztus, midőn eljött az idők teljessége, egy áldozatba foglalt össze mindent. Az ószövetségi áldozat liturgiáját hatályon kívül helyezte, és az Újszövetség áldozatát teljes univerzalitásában minden korra és nemzetre kiterjesztette. Egy áldozatba foglalta össze az emberi szenvedés és nyomorúság minden lehetőségét és ezáltal oly engesztelő forrást nyitott, amely minden szempontból kiapadhatatlan. — *c)* Krisztus egységes áldozata által minden kor és nemzet főpapjává vált. Eucharisztikus főpapságának ereje nyilvánul meg minden szentmiseáldozatban, mert vértelen ismétlése egységes Golgota-áldozatának. Millió és millió eucharisztikus áldozat mutattatott be eddig és ugyanannyi és még több fog bemutattatni a világ végéig. E beláthatatlan és számokban ki sem fejezhető ismétlődés ellenére is csak egy áldozatról van szó, Krisztus Gol-

gota-áldozatáról, amely a világ legutolsó szentmiseáldozatában is ugyanazzal a megfogyhatatlan erővel eszközli a világ üdvösségét. — Csodálatraméltó Krisztus főpapi áldozatának egysége. Minden időre, nemzetre, korszakra és egyénre kiterjed és minden szentmisében ugyanazzal az engesztelő erővel eszközli üdvösségünket, mint annak idején a Golgota magaslatán, midőn a kereszten függött és életét adta az emberiségért.

*Elhatározás:* Imádó hódolattal szemlélem Krisztus eucharisztikus főpapságát; és az Újszövetség áldozatába való bekapcsolódásom által törekszem, hogy nekem is teljes mértékben részem legyen előnyeiben.

2.

«*Isten, Ki az Ószövetség különféle áldozatai helyébe egy tökéletes áldozatot szereztél, fogadd el Neked hódoló szolgáidtól ezt az áldozatot és szenteld meg ugyanazzal az áldással, mint Ábel áldozatát, hogy amit egyesek bemutatnak fölséged dicsőségére, valamennyinek üdvösségére váljék.*» (U. o.)

Krisztus főpapi áldozatának osztatlan egysége végtelenül mozgalmas. Az emberiség minden kínszenvedése és vajúdása benne foglaltatik, nem mint lényeges rész, hanem mint szükséges kiegészülés és beteljesülés. — *a)* Krisztus, mint az emberiség áldozati báránya, nem egyedül szenvedett a keresztfán. Kitárt karjaival magához ölelte s áldozatának egyetemességébe beleolvasztotta az emberiséget. Egy közösségben szenvedett velünk s Önnön életével minden szenvedésünket és vergődésünket ugyanabban az áldozatban ajánlotta fel az Úrnak. — *b)* Ebből többek között következik, hogy a szentmisében, érdemdús gazdagságában önnön cselekedeteink, küzdelmeink és érdemeink is bennefoglaltatnak. Valahányszor résztveszünk a szentmiseáldozat szakrális cselekményében, azon boldog tudat hevítheti szívünket, hogy az áldozat nagyságához, hacsak parányi mértékben, de mégis hozzájárultunk, mert önnön életünk csekély érdemei is bennefoglaltatnak. — *c)* Szenvedéseinkről is ugyanezt mondhatjuk. Ha

a szentmisében Krisztus keserve motívumai csendülnek fel szívünkben, tudjuk, hogy mindezzel együttrezeg saját — Krisztus nagysága mellett elenyésző — vértanúságunk melódiája is, és kicsiny méreteinek megfelelően hozzájárul a nagy engesztelő áldozat szimfoniájának tökéletes kiegészüléséhez. Végtelen vígasszal tölti ez el lelkünket, mert érezzük, hogy nekünk is részünk van az engesztelő áldozatban és a mi életünk sem volt egészen haszontalan. — Krisztus a szó teljes értelmében főpapunk, Aki végtelen jóságával megengedi, hogy áldozatába bekapcsolódjunk és így fokozzuk önmegszentelődésünk jelentőségét és hatását.

*Elhatározás:* Valahányszor tehetem, bekapcsolódom a szentmiseáldozat szakrális cselekményébe, és ha fizikailag nem is lehetek jelen, lelkileg ott vagyok, midőn Krisztus helyettese bemutatja az áldozatot. Mától kezdve új színben látom e szakrális cselekményt; és abból merítek új lendületet, hogy az ál-

dozat monumentális épületében azt a parányi kis téglát is meglátom, amely önnön érdemszerzésemet és szenvedésemet jelképezi és ezáltal hozzá járult a gigantikus épület teljességéhez.

3.

«*Isten, Ki az Ószövetség különféle áldozatai helyébe egy tökéletes áldozatot szereztél, fogadd el Neked hódoló szolgáidtól ezt az áldozatot és szenteld meg ugyanazzal az áldással, mint Ábel áldozatát, hogy amit egyesek bemutatnak fölséged dicsőségére, valamennyinek üdvösségére váljék.*» (U. o.)

Krisztus egységes főpapi áldozata, melynek szépségeit imént szemléltük, nem marad kihatás nélkül a lelki életre. Ellenkezőleg: megtermékenyíti, elmélyíti, lendületbe hozza és biztosítja gazdag gyümölcsözését. — *a)* Elsősorban figyelmeztet, hogy életünk kerete, alapja, kibontakozásának terepe az áldozat. Körülfogja életünket és magyarázata a szenvedés nagy és jótékony szerepének. Krisztus belevont áldozatába, és ennek kö-

vetkezménye, hogy éreznünk kell éltető tüzét és szenvednünk kell beteljesüléséért. — *b)* Ebből továbbá az következik, hogy a szentmiseáldozatból végtelen lendületet meríthetünk. Minél tökéletesebbek cselekedeteink, minél égetőbbek szenvedéseink, annál nagyobb mértékben járulunk hozzá az áldozat beteljesüléséhez s annál nagyobb fokban van részünk engesztelő hatásában. Ezen értelemben mondja Szent Pál: «Adimpleo ea quae desunt passionum Christi», szabadon fordítva: «Kiegészíti Krisztus kínszenvedését», vagyis önnön szenvedése és áldozatai által járul hozzá beteljesüléséhez. — *c)* Végső következményként azt az igazságot vehetjük, hogy megszentelődésünk munkája Krisztus egységes főpapi áldozatában összpontosul és éri el tetőpontját. Mindazok, akik az önmegszentelődés feladatait komolyan veszik, az eucharisztikus áldozatban találják beteljesülésüket és belőle merítik mindazt az erőt, amelyre szükségük van, hogy ebbeli kötelességüknek kifogástalanul eleget tegyenek. — Az

eucharisztikus áldozat lelkiéletünkre való kihatása abban áll, hogy tengelyszerepet játszik, kimeríthetetlen forrás és felfokozhatatlan beteljesülés.

*Elhatározás:* Lelki életemet az eucharisztikus áldozat termékeny talajára építem fel és mindig úgy alakítom, hogy az áldozat a szó tökéletes értelmében keret legyen, amelyen belül kifejlődik életem és megtalálja beteljesülését.

**Pünkösd utáni hetedik vasárnapra következő szombat.**

Önmegszentelődésünk szemlélete a mai Posztkommúnióban csendül ki. Az említett liturgikus szöveg az Eucharisztiában azon isteni orvosságot szemlélteti, amely megszentelődésünket megóvja és beteljesülését biztosítja. Erre vonatkozó gondolatainkat a következő pontokba foglaljuk össze: 1. A két gyümölcs. 2. A fájdalom kenyere. 3. A fájdalmak Anyja.

1.

*«A Te gyógyító kegyelmed, Urunk, mind gonoszságainktól szabadítson meg minket kegyesen, mind a helyesre vezéreljen minket.»* (Posztkommúnió.)

Az Éden, a paradicsom kárhozatos gyümölcse mérgét az Újszövetség áldozata kovásztalan Kenyere teszi ártalmatlanná. Az említett méreg (az ősbűn), a legnagyobb lelki nyomorúságba döntötte az emberiséget; viszont a kovásztalan Kenyér nemcsak kiszabadított, de oly magasságokba ragadott magával, melyek szemlélete legnagyobb gyönyörűséggel tölti el lelkünket. — *a)* A két gyümölcs esetében itt a legtermékenyebb ellentéttel állunk szemben. Az egyik a másik ellen küzd! Az Éden gyümölcse megmérgezte az emberiség életét; az Eucharisztiában közvetített krisztusi szenvedés gyümölcse pedig megváltotta a reményt vesztetteket. Krisztus szenvedése gyümölcseinek nemcsak megváltásunkat köszönjük, hanem a kegyelmi bőség boldog lehetőséget is, melynek segítségével annyira megerősödünk, hogy a pokol hatalmasságai

sem tudnak többé erőt venni rajtunk és a kísértések és ellentmondások is ártalmatlanul pattannak le rólunk. — *b)* Az Eucharisztia, mint Krisztus szenvedése gyümölcse, ártalmatlanná teszi Éden gyümölcse mérgének reánk áradt következményeit. Enyhíti a szenvedély tüzét, rendbehozza az eredeti bűn nyomában fakadt rendetlenséget, ellentálló erőt közvetít, és lehetővé teszi, hogy Krisztus kínszenvedése alapján legyőzzük a bűnt és diadalra juttassuk az erényt. — *c)* Ezáltal előkészít az örök életre, és mindentől megóv, ami beteljesülését akadályozná. — Az eucharisztikus Kenyér, amelyben Krisztus kínszenvedése minden gyümölcsét megtaláljuk, a szó teljes értelmében mennyei orvosság, melynek megszentelődésünket, üdvözülésünket és örök boldogságunkat köszönhetjük.

*Elhatározás:* Igazán nem állíthatom magamról, hogy lelkem teljesen egészséges. Nekem is szükségem van orvosságra, hogy a kegyelem értelmében az egészség teljességére tegyek szert.

Orvosságom minden szempontból az Eucharisztikus Kenyér lesz, amellyel bőségesen táplálom az erő utánpótlására rászorult lelkemet.

2.

*«A Te gyógyító kegyelmed, Urunk, mind gonoszságainktól szabadítson meg minket kegyesen, mind a helyesre vezéreljen minket.»* (U. o.)

A Posztkommúnió szövegéből arra lehet következtetni, hogy az eucharisztikus Kenyér a fájdalom Kenyere. Főkihatása ugyanis, — amely által az előző pontban említett méreg ellen véd meg, — a kereszthalál és a tökéletes áldozat fájdalmában való részesülés. — *a)* Szimboluma az Ószövetség kovásztalan kenyere. Egyiptomból, az elnyomatás borzalmas hazájából menekülő kiválasztott nép fiai kovásztalan kenyeret ettek, mielőtt azon végzetes éjtszakán, amelyben a halál angyala oly nagy szerepet játszott, útra keltek szabadulásuk felé. Felöltözve, útrakészen, állva és sietve fogyasztották a kenyeret és csak kovásztalannal kellett megelégedniök,

mert nem értek rá rendes kenyeret sütni. Az Ószövetségben a kovásztalan kenyér azóta mindig a szenvedés szimboluma volt. — *b)* A szimbolum az Újszövetségben is megmaradt, Krisztus szintén kovásztalan kenyérhez nyúlt, midőn az Eucharisztiát alapította. Nem tehetett másként, mert mint a kiválasztott nép ősatyái, Ő is élete legfájdalmasabb pillanata előtt állott és kész volt a Golgota magaslatára vezető útra lépni. A kovásztalan kenyérnek a mi számunkra egyébként az a jelentősége van, hogy mint Eucharisztia, valóban a fájdalom Kenyere. Az Eucharisztiát, ugyanis földi számkivetésünk napjaiban élvezzük és belőle azon tápláló erőt merítjük, amelyre szükségünk van, hogy a nehéz úton el ne lankadjunk. — *c)* Az ősatyák tökéletes kenyeret csak az Igéret-földjén ettek. Ekkor már túl voltak a küzdelmeken, és tudták élvezni a kenyér teljességét. Az eucharisztikus Kenyér teljességét mi is csak földi számkivetésünk végén és vándorlásunk befejeztével vesszük magunkhoz, éspedig abban a boldog pillanatban, amelyben Krisztussal

egyesülünk, hogy örökké Vele maradjunk. — Az Eucharisztia valóban a fájdalom Kenyere. Valahányszor e Kenyérrel tápláljuk lelkünket, földi számkivetésünk nyomorúságára gondoljunk és az Eucharisztiából merített erőt arra használjuk fel, hogy tökéletesítsük földi vándorlásunkat és kiérdemeljük az eucharisztikus Kenyér beteljesülését, a Krisztussal való örök egyesülést.

*Elhatározás:* Én is a fájdalom Kenyerével táplálom lelkemet és belőle merítek erőt a szenvedés elviselésére. Minél égetőbbé válnak lelki szenvedéseim, annál inkább mélyül el bennem az Eucharisztia őszinte és izzó kultusza.

3.

*«A Te gyógyító kegyelmed, Urunk, mind gonoszságainktól szabadítson meg minket kegyesen, mind a helyesre vezéreljen minket.»* (U. o.)

A fájdalom Kenyerétől nem lehet elvonatkoztatni Krisztus jóságos Anyját, a Szentséges Szűzet, Aki megszentelődésünk beteljesülésében nagy

és fontos szerepet játszik. Neki köszönhetjük, hogy a fájdalom Kenyeréből merített erőt jól tudjuk felhasználni és megszentelődésünk munkája sikerrel jár. — *a)* A Szentséges Szűz közel áll a fájdalom Kenyeréhez. Egész életén keresztül a fájdalom kenyerével táplálkozott, mert életútja egészben véve vértelen vértanúság volt. — *b)* A fájdalom Kenyere azért áll oly közel a Szentséges Istenanya szeplőtelen szívéhez, mert a megváltás pillanatában, midőn Krisztus kínszenvedése teljességéből felfakadt az eucharisztikus Kenyér termékenysége, ott állott a keresztfa tövében és lelki szemeivel szinte látta, mint olvasztja bele Krisztus érdemei gazdagságát az Eucharisztia szentségébe. — *c)* Szelleme, kultusza, befolyása és kegyelemközvetítése által természetesen minket is odavezet az Újszövetség áldozati oltárához, ahol Krisztus nevében a fájdalom Kenyerét szegjük és az Eucharisztia kegyelemboségének teljességével töltekezünk. — Nagyrészben a Szentséges Istenanyának köszönjük, hogy részünk van a fájdalom Kenyerén ke-

gyelmet fakasztó, tápláló erejében és van bennünk annyi lelkierő és finomság, hogy ezen áldásdús Kenyeret méltó kultusszal vegyük körül.

*Elhatározás:* Nem tudok az Eucharisztia, a fájdalom Kenyeréből anélkül enni, hogy a fájdalmas Istenanyára, a vértanúk királynéjára ne gondolnék. Szombat van. Máriás kultuszomat azáltal tökéletesítem, hogy megfelelő ígéretet teszek, és az Eucharisztia imádásával egyöntetűen tisztelem a keresztfa tövében vértanúkínokat szenvedő Istenanyát.

**Pünkösd utáni nyolcadik vasárnap.**

Pünkösdre következő nyolcadik hét liturgiájának tengelygondolata a természetfeletti érdemszerzés, amelyhez főleg a vasárnapi Evangélium adja meg az iniciativát. A mai szentmise liturgikus szövegei az érdemszerzés különböző eszközeit szemléltetik és megmutatják a tökéletes beteljesüléshez vezető utat. Mi is ennek a tengely-

gondolatnak szenteljük e heti elmélkedéseinket. Munkánkat az Introitussal kezdjük. Annak alapján alkalmunk van a liturgikus élet szépségeivel megismerkedni és mint a természetfeletti érdemszerzés egyik rendkívüli eszközét szemlélni. Gondolatainkat a következő pontokba osztjuk be: 1. Az Egyház az érdemszerzés kerete. 2. A szentségek az érdemszerző élet vérkeringése. 3. Liturgikus élet és érdemszerzés.

1.

«*Megemlékezünk irgalmadról, ó Isten, templomodnak bensejében.*» (Introitus.)

A mai Introitus szövege az Egyházat mint a természetfeletti érdemszerzés Isten-adta keretét jelöli meg. A misztikus Krisztus-test, az Anyaszentegyház azon beláthatatlan fennsík, amelyen a kegyelem-adta szabadság elevenségével mozoghatunk. E mozgás istenes életet, természetfeletti kibontakozást, fejlődést, következőleg dús érdemszerzést jelent. Ezzel kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy—

*a)* Isten végtelen hatalmát és kifogyhatatlan kegyelmét nem lehet tengelyhez kötni vagy korlátok közé szorítani. Isten eléggé hatalmas, hogy ott részesítsen kegyelemben, ahol lelkünk javára jónak látja, és ott fakasszon érdemszerzési lehetőségeket, ahol Atyai jósága a legtökéletesebben érvényesül. Ennek alapján tudnunk kell, hogy bárhol és bármily körülmények között részesülhetünk — ha Isten is úgy akarja — a legrendkívülibb és a leghathatósabb kegyelemben. — *b)* A mondottakból azonban nem következik, hogy az isteni bölcseség nem veszi tekintetbe az emberi természet különböző sajátságait és nem irányítja a kegyelmi életet a természetadta tulajdonságoknak megfelelően. Szabadon és minden feltételtől mentesen adja kegyelmét, de azt csak — mint a tapasztalat bizonyítja — rendkívüli esetekben teszi. Egyébként tekintettel van az ember szociális természetére. Számba veszi, hogy emberi teremtménye társas lény, és arra született, hogy a közösség mozgalmas életébe illeszkedjék bele. Ennek meg-

felelően alakítja és irányítja a természetfeletti megszentelés és érdemszerzés bennünk való megvalósulását is. Következőleg szociális tényezőhöz,társadalmi egységhez, nagy közösséghez köti az érdemszerzés és üdvözlés lehetőségeit. — *c)* Az említett szociális tényező és mindent összefogó egység a misztikus Krisztus-test, az Anyaszentegyház. Isten e testületben látja a megtestesült Ige életének földi folytatását és ezt az egész világra kiterjedő, egyszülött Fia által alapított testületet bízta meg Krisztus megváltói küldetése földi folytatásával. Másszóval: az Egyház élete keretein belül fakasztott oly lehetőségeket, amelyek természetfeletti érdemszerzéshez vezetnek, és alakított oly kegyelmi eszközöket, amelyek üdvözülésünkre szolgálnak. — Ha érdemszerző életről és az üdvözülés biztosításáról van szó, mindig az Egyházra kell gondolnunk. Ez azon fennsík, amelyet Isten adott, hogy végtelenségében szabadon mozoghassunk és a kegyelemfakasztotta eszközök felhasználásával műveljük üdvösségünket.

*Elhatározás:* Egyáltalán nem akarok rendkívüli utakon járni és nincs ambicióm az Isten-adta kereten kívül élni. Beleilleszkedek tehát a misztikus Krisztustest életébe, használom a rendelkezésemre bocsátott eszközöket, szorosan együttélek az Egyház életével és így indulok el az érdemszerzés útján.

2.

«*Miként hired, ó Isten, dicséreted is betölti a föld határait.*» (Introitus.)

Isten temploma bensejében — mondja az Introitus szövege — emlékezünk meg Isten irgalmáról. E templomban (Egyház) végtelen gazdagságra, az isteni irgalom számtalan bizonyítékaira bukkanunk, amelyek oly nagyok és megrendítők, hogy a nyomukban fakadó Isten-dicséret betölti a föld határait. Az isten jóság és irgalom legmeggyőzőbb bizonyítékai a szentségek, amelyek az Egyház életének lényegét képezik és az érdemszerző élet vérkeringésének, lüktető mozgásának, forrásának, megújulásá-

nak és fenntartójának számítanak. — *a)* Az Egyházban elsősorban az érdemszerzéshez szükséges alapot találjuk meg. Ez kettős : a tanítás és a keret. *a)* A tanítás csalhatatlan. Krisztus igéjére, az isteni kinyilatkoztatás szavára és a Szentlélek sugallatára támaszkodik. Figyelme mindenre kiterjed és elég irányítást ad, hogy az élet bármely helyzetében feltaláljuk magunkat és oly viselkedést tanúsítsunk, amely megfelel a természetfeletti, az örök gazdagságot célzó érdemszerzés igényeinek. *β)* A keret sem hiányzik az Egyházban, mert a misztikus Krisztus-test által közvetített isteni igét és tanítást a mindennapi élet kerete, a legtökéletesebb példaadás és a virágzó, soha el nem apadó életszentség támasztja alá és egészíti ki. Aki meg akar tanulni érdemszerző életet élni, és közelről akarja szemlélni a mindennapi életben bevált lehetőségeit, az Egyház kebelében erre elegendő alkalmat talál, és ezzel kapcsolatban a tanításhoz szükséges gyakorlati útmutatást is megkapja. — *b)* Az érdemszerző élet ezen az alapon fejlődik

tovább. A fejlődés fokait a Krisztus alapította kegyelmet fakasztó szentségek képezik. Ezekből árad az élet különböző körülményeinek megfelelően a szükséges természetfeletti erő, lelki támasz, benső kiegészítés és magasba törekvő lendület, amely túlteszi magát a legnehezebb akadályokon is és oly teljesítményekre képesít, amelyek az érdemszerés sikerét biztosítják. — *c)* Isten jósága — mindig az Egyház élete keretein belül — az élet kisebb és másodrendű problémáit is tekintetbe vette; és arról is gondoskodott, hogy még a leglényegtelenebb esetekben se kelljen nélkülöznünk különös segítségét, és azért a szentelményekben az említett méreteknek megfelelő kegyelemforrást nyitott. Ezek is, — ha megfelelően élünk velük, — nagy mértékben elősegítik érdemszerzésünk sikerét és napról-napra fokozódó gazdagságát. — A szentségekből, — melyek életét Krisztus irgalmas és megváltó szívverése irányítja, — árad a misztikus Krisztus-testbe a megszentelő és érdemszerzésre képesítő erő, amely nélkül nem lehet üdvö-

zülni. Ezért nevezzük a szentségeket és azoknak hatását az érdemszerző élet vérkeringésének.

*Elhatározás:* E vérkeringést már sokszor tapasztaltam és pulzusát nem egyszer éreztem. Éber figyelemmel őrködöm, hogy mindig egyenletes és szabályos legyen és pulzusom is megfeleljen a kegyelemteljes természetfeletti érdemszerzés Isten-adta hőmérsékletének: vagyis körülményeimnek és szükségleteimnek megfelelően irányítom a szentségekben való részesülést és úgy élek a szentelmények nyújtotta lehetőségekkel, hogy egyetlen kegyelmi alkalmat se mulasszak el.

3.

«*Nagy az Úr, dicsérni kell Őt fe-lette: Istenünk városában, az Ő szent hegyén.*» (U. o.)

Az Introitus szavai világosak és a liturgikus élet szépségeire és szükségességére céloznak. E szavakat annál

komolyabban kell vennünk, mert mint tudjuk — *a)* a liturgia keretezi körül a szentségek életét és teszi a kegyelem forrásait megközelíthetővé. Az emberismerő Egyház az évszázadok folyamán pazar faragású keretet alkotott, hogy abban méltó módon valósuljon meg és érvényesüljön a szentségekből merített élet. E keret eleven, és világosságot áraszt a lelkekbe. A liturgikus szövegek és a szimbolikus jelek megmagyarázzák a szentségek jelentőségét s ezáltal értelmileg közelebb hoznak hozzájuk. Ezenkívül lehetővé teszik a szentségekben való részesülést, mert liturgia nélkül nincs és nem is lehetséges szentségkiszolgáltatás és szentségekben való részesülés. Ezt maga Krisztus írta elő, Aki a szentségeket látható és kézzelfogható jelekhez kötötte. — *b)* A mondottakból világosan következik, hogy a liturgikus élet, vagyis a szentségekben való részesülés nemcsak elkerülhetetlen, hanem alapja és tengelye érdemszerző és érdemet gyüjtő törekvéseinknek. Valódi áhítat, az ájtatosság termékeny szelleme, kegyelemben való

részesülés és ezáltal érdemszerzés csakis ezen az alapon lehetséges. Törekednünk kell, hogy ezen az alapon szabadon mozoghassunk, vagyis ismerjük a liturgiát, bőségesen töltekezzünk szellemével és ezáltal jussunk közelebb a szentségek megértéséhez és a bennük való részesüléshez. — *c)* A liturgikus élet, legalább is a fentebb vázolt értelemben nem zárja ki a magán-ájtatosságokat. Benső dinamikája azonban annyira eleven és hathatós, hogy gondolatbősége és szelleme teljesen áthatja a lelket és annyira összpontosítja a figyelmet, hogy a magán-ájtatosságok, anélkül, hogy rendkivüli megerőltetésbe kerülne, szintén ezen az alapon mozognak és a liturgikus szellem igényeinek megfelelően alakulnak. Ez már komoly beteljesülés és nagy eredmény. Feltétlen törekednünk kell, hogy ez a mi esetünkben is megvalósuljon és liturgikus szellemünk oly eleven legyen, hogy ne is tudjunk másként imádkozni és ájtatoskodni, mint ahogy a liturgikus ízlés, stílus és forma megkívánják. — A liturgikus szellem

kibontakozása által tökéletesebben és nagyobb lendülettel éljük a szentségek életét s ezáltal jelentékeny mértékben fokozzuk érdemszerzésünk bőséges gazdagságát.

*Elhatározás:* Minden ambicióm az érdemekben való bővelkedés, mert tudom, hogy ez az egyetlen érték, amelyre valóban és az örök élet szemszögéből ítélve is, szükségem van. Magától értetődik, hogy felhasználom és kihasználom az érdemszerzés egyik legkiválóbb eszközét, a liturgikus szellemet, és annak megfelelően irányítom érdemekben gazdag vallásos kultúrám továbbfejlődését.

**Pünkösd utáni nyolcadik vasárnapra következő hétfő.**

A mai Kollekta az érdemszerzés egy másik eszközét ajánlja, és megtanít oly lelkülettel imádkozni, amely minden szempontból biztosítja és fokozza természetfeletti kibontakozásunkat. A Kollekta gondolatait a kö-

vetkező pontokba osztjuk be: 1. A helyes imaszándék. 2. Hogyan kell imádkozni? 3. Miért kell imádkozni?

1.

*«Adj nekünk, kérünk, Urunk, olyan szellemet, hogy mindig helyesen gondolkodjunk és cseleked-jünk, hogy így, akik nélküled nem létezhetünk, szerinted élhessünk.»* (Kollekta.)

A mai Kollekta teljesen világos, és minden szava tökéletes útmutatás. Ha komolyan foglalkozunk gondolatmenetével, rájövünk, hogy az imaéletben nagy szerepet játszik a helyes szándék. A Kollektában ugyanis kérjük Istent, adja meg, hogy mindig helyesen gondolkodjunk, vagyis mindenben, főleg imaéletünkben helyes szándék vezessen. Nagyon sok kellemetlen csalódástól, terméketlen és sikertelen imádságtól kímélnők meg életünket, ha komolyabban vennénk a Kollekta figyelmeztetését és helyes szándékkal imádkoznánk. Az élet tapasztalata és felebarátaink, környezetünk magatartása elég gazdag elrettentő példában, amely világosan

mutatja, hogy a helyes imaszándéknak mily nagy fontosságot kell tulajdonítanunk. — *a)* Sok esetben látjuk, hogy a bűnösök, akik egyébként nem sokat törődnek Istennel, önnön vétkes vágyaik beteljesüléséért könyörögnek. Ebben az esetben nemcsak hogy nem találnak meghallgattatásra, hanem az teljesül be, amit a Zsoltáros mond: «Imádságuk is bűnné válik» (108. Zsolt. 7.). Hiányzott a megfelelő imaszándék, mert a bűnös saját kielégülését és nem Isten dicsőségét kereste, s ennélfogva nemcsak nem részesült meghallgattatásban, hanem vétkeit még új bűnnel is tetézte. — *b)* Számtalanszor látjuk, mennyien vannak, akik minden komolyság nélkül szórakozottan, elfásultan, benső lelki unalommal, közömbösen és hidegen közelednek az Úrhoz és imádságukat oly roszszul végzik, hogy az inkább Istenkísértés, mint érdemszerzés. Ezekből is hiányzik a helyes imaszándék, amely összpontosítja a figyelmet, fegyelmezi a magatartást, lendületbe hozza az érzelemvilágot és összekapcsol Istennel. — *c)* Egyesek pedig azért nem

találnak meghallgattatásra, mert nem képesek felülemelkedni anyagi érdekeiken. Csakis az anyagi jólét, az életben való minél merészebb és nagyobb méretű érvényesülés és hasonló nem éppen önzetlen gondolatok motoszkálnak fejükben. Nem találnak meghallgattatásra és Krisztus legfeljebb azt válaszolja nekik, amit Zebedeus fiainak mondott: «Nem tudjátok mit kértek» (Máté 20, 22; Márk 10, 38.). — Az említett esetek, amelyek egyébként az ebbeli lehetőségeknek csak elenyésző részét képezik, világosan bizonyítják, mily nagymértékben van szükségünk a megfelelő helyes és tökéletes imaszándékra. Ez mindenesetre a természetfeletti imaélet alapja és az érdemszerzés nagyjelentőségű előmozdítója.

*Elhatározás:* Nem szeretnék imádságommal új vétket elkövetni, vagy Istent kísérteni. Anyagias szűkkeblűségről sem kívánok tanúbizonyságot tenni; ennek következtében sohasem imádkozom anélkül, hogy szándékom jó és

kifogástalan ne volna. Megfogadom az isteni kinyilatkoztatás tanácsát és kellőképen felkészülve közeledek az Úrhoz, hogy tökéletesen imádkozzam és növeljem érdemeimet.

2.

*«Adj nekünk, kérünk, Urunk, olyan szellemet, hogy mindig helyesen gondolkodjunk és cselekedjünk, hogy így, akik nélküled nem létezhetünk, szerinted élhessünk.»* (U. o.)

A mai Kollekta arra is megtanít, hogyan kell imádkoznunk, ha tényleg meghallgattatásra akarunk találni. Ebben az irányban nemcsak az fontos, hogy — mint a Kollekta mondja — helyesen gondolkodjunk, hanem az is szükséges, hogy helyesen cselekedjünk. Imádságunk jó lesz, ha — *a)* imánkban elsősorban örök üdvösségünk, tehát lelkünk haszna lebeg szemünk előtt. Úgy kell imádkoznunk, hogy érezzük, mennyire (lelki értelemben) hasznunkra válik és növeli érdemeinket. Erre gondoljunk az imádság alatt és különösen akkor, ha a mindennapi küzdelem szürkeségéből nem tu-

dunk kiszakadni és az azzal kapcsolatos benső, a figyelmet elterelő és a fegyelmet veszélyeztető nyugtalanságot nem tudjuk távoltartani. — *b)* Imádságunk jó lesz, ha mindenekelőtt kegyelemért fohászkodunk. Ne anyagi javakért, földi előnyökért, ideigvaló sikerekért imádkozzunk. Felesleges ezekre a másodrendű dolgokra időt és erőt pazarolni. A kegyelmet tartsuk szem előtt, mert az annyira megerősít, hogy, amennyire szükséges, eredménnyel fogunk ezekért a javakért is küzdeni és — *c)* ami a fő, képesít örök érdemszerzésre. Tehát csakis kegyelemért könyörgünk és imádságunkban kizárólag a kegyelemben való megerősödésünket és gazdagodásunkat tartjuk szem előtt. E feltétel betartása mellett meg lehetünk győződve, hogy jól imádkozunk és tapasztalni fogjuk, hogy mindig meghallgattatásban részesülünk. — Jól kell imádkoznunk, ha érdemekre akarunk szert tenni. Jól csak akkor imádkozunk, ha mindenkor természetfeletti szempontból szemléljük imaéletünket és természetfeletti értékekért könyörgünk.

*Elhatározás:* A jó imádság művészetét én is el akarom sajátítani, azért megfogadom a mai Kollekta tanácsát, és imaéletemet úgy irányítom, hogy necsak helyesen gondolkodjak, tehát meg legyen a jószándék, hanem helyesen cselekedjek is, és meglegyen a jó imádsághoz szükséges természetfeletti beállítás.

3.

*«Adj nekünk, kérünk, Urunk, olyan szellemet, hogy mindig helyesen gondolkodjunk és cselekedjünk, hogy így, akik nélküled nem létezhetünk, szerinted élhessünk.»* (U. o.)

A Kollekta szavaiból az is kitűnik, hogy miért kell imádkozni. Erre tanította Krisztus is tanítványait, és mi is tanítása szerint akarunk cselekedni. — *a)* Legelső imacélunk mindig Isten nagyobb dicsősége legyen. Ez teremtésünk végcélja, létezésünk megindokolása és létjogosultságunk magyarázata. A világmindenség, és benne mi is, csak Isten nagyobb dicsőségét szolgálja. Ez lebegjen szemünk előtt és ne kívánjunk egyebet Isten dicső-

sége tökéletes beteljesülésénél. A megvalósulást bízzuk Istenre. A fő az, hogy imádságunk és könyörgésünk által hozzájáruljunk beteljesüléséhez. — *b)* Második imacélunk Isten szent akaratának tökéletes teljesítése. Az Olajfák hegyén imádkozó és vért izzadó Krisztus példája lebegjen szemünk előtt, és mi is hasonlóképen cselekedjünk. Kérjük az Urat akarata beteljesüléséért; és könyörögjünk, hogy ezen akaratot feltétlen el is fogadjuk és hozzá minden szempontból alkalmazkodjunk. — *c)* Minden egyéb a másodrendű kérdések tömegéhez tartozik és nem képez közvetlen imacélt. Ne legyünk kicsinyhitűek, szűkkeblűek és ne aggódjunk az ú. n. földi problémák miatt. Imádkozzunk a fentebb említett két cél beteljesüléséért. Ezáltal önnön érdekünkben is mindent megtettünk, mert a többi — mint Krisztus mondja — amúgy is (lelki érdekünk, szükségletünk és érdemünk szerint) megadatik nekünk.

*Elhatározás:* Most már tudom miért kell könyörögnöm és világosan látom az imádság

kettős célját. Ezt jól megjegyzem magamnak és feltétlen arra törekszem, hogy e kettős célon kívül semmit se kérjek. Ezáltal feltétlen bizalmamat is hangsúlyozom és így kiérdemlem, hogy rajtam is beteljesüljön amit Krisztus mondott, és minden egyéb megadassék nekem.

**Pünkösd utáni nyolcadik vasárnapra következő kedd.**

A mai Szentleckében a nemzetek Apostola helyes és eredményteljes érdemszerzésre tanít meg. Szavaiból kitűnik, hogy legkiválóbb útja a benső keresztény felújulás. Gondolatainkat ennek alapján a következő pontokba osztjuk be : 1. A keresztény megújulás alapelemei. 2. A testben rejlő halál. 3. Feláldozás Krisztusban.

1.

«*Mert akiket az Isten Lelke vezérel, mindazok az Istennek fiai. Nem vettétek ugyanis a szolgaság lelkét, hogy ismét csak féljetek, hanem vettétek a gyermekkéfogadás lelkét, amelyben azt kiáltjuk Abba (Atyánk)!*» (Szentlecke.)

Érdemszerzésünk alapja a keresztény megújulás, amelyről Szent Pál beszél a mai Leckében. Legfontosabb vonásai a következők: — *a)* Az isteni Lélek, Akiről az Apostol a Leckében is megemlékezik, kegyelmi bőségével és ajándékai gazdagságával szenteli meg lelkünket és erősíti meg benne a megváltás kegyelmét. Ezáltal megújít, átváltoztat, tökéletesít és oly állapotba helyez, amely lehetővé teszi az érdemszerzést és annak minden sikerét. — *b)* Szent Pál ma az imádságba vetett bizalmat is említi, azt is belekapcsolja a keresztény felújulás programmjába és ezáltal rámutat, mily nagy szerepet játszik az érdemszerzés megvalósulásában. Bíznunk kell az imádság hathatós erejében és ebben a szellemben fordulunk — mint a Lecke mondja — az Atyához és hívjuk segítségül. Minél nagyobb a könyörgő imádságba fektetett bizalom, annál inkább növekednek az érdemszerzés lehetőségei és annál inkább fokozódnak sikerei. — *c)* Mindezt istenfiúi méltóságunk tudata egészíti ki. A mai Szentlecke

is erre hivatkozik és rámutat, hogy azáltal születtünk újjá, hogy Isten a megváltás kegyelme által gyermekeivé fogadott. Ennek következtében abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy Isten kegyelmében részesülünk; ezt jól felhasználva Neki szolgálunk és emberileg szólva végtelen érdemekre teszünk szert. Nagy lendületet hoz megújulásunk által megszilárdított érdemszerzésünkbe az a tudat is, hogy mint Isten gyermekei, örökösei is vagyunk; és részünk lesz az Úr örök dicsőségében. E részesedés mértéke természetesen szerzett érdemeink nagyságától függ. — A keresztény megújulás, amelyben a megváltás kegyelme és a Lélekjárás által részesültünk, megszilárdították bennünk a természetfeletti érdemszerzés lehetőségeit és elindítottak azon a szép és változatosságban gazdag úton, amely az érdemszerzés kicsendülése, az örök dicsőség felé vezet.

*Elhatározás:* Krisztus, az isteni Megváltó és az Általa küldött Lélek jóvoltából lelkem

is részesült a keresztény megújulás kegyelmeiben. Új életet kezdtem, és erről annyiban sem fe ledkezem meg, amennyiben megfelelő érdemszerzés által törekszem gazdaggá és értékessé tenni.

2.

«*Testvérek, nem vagyunk a test lekötelezettjei, hogy a test szerint éljünk. Ha ugyanis a test szerint éltek meghaltok, de ha megölitek a lélekkel a test cselekedeteit, élni fogtok.*» (U. o.)

A keresztény megújulás beteljesüléséhez feltétlen szükséges, hogy megfogadjuk Szent Pál fentebb idézett szavait és oly életre törekedjünk, amely már nincs alávetve a test és lehetetlen kívánságai uralmának. Ezt a szublimált, a fizikai vágyak túlságos befolyásától mentesített életet megvalósíthatjuk, ha a következőket tartjuk szem előtt: — *a)* Elsősorban nem vagyunk a test lekötelezettjei. Nagyon jól esik ezt éppen Szent Páltól hallani, mert tudjuk, hogy valóban fölötte állt ezeknek a dolgok-

nak és nagyszerűen oldotta meg az ezzel kapcsolatos problémákat. Ha a kinyilatkoztatást tanulmányozzuk, annak alapján megismerkedünk Isten eredeti elgondolásával és szándékaival, azonkívül belehallgatunk önnön lelkünk mélységeibe, megértjük, hogy az Apostolnak igaza van : nem vagyunk a test lekötelezettjei, mert Isten nem erre teremtett és saját természetünk sem vágyakozik utána. Ezenkívül már csak azért sem vagyunk azok, mert Krisztus feltámadása, győzelme és a belőle fakadó megváltás kegyelme által felszabadultunk a test zsarnoksága alól és lelki életalakításra jelöltettünk ki. — *b)* Ha nem vagyunk a test lekötelezettjei, mindenesetre föléje emelkedünk kívánságainak és a fizikum úgynevezett «törvényeinek». Ez végtelenül nagy előny, mert a mélységből a magasságba kerültünk, a rabszolgaságból Isten gyermekei korlátlan szabadságába, és rabszolgákból uralkodókká fejlődtünk át. Rabszolga tanyából királyi trónra kerültünk. E fölényben végtelen nagy erő rejlik, amelyet feltétlenül az érdemszerzés

szolgálatába kell állítani. Szabadságunkat ugyanis meg kell védeni az elnémított zsarnok, a bennünk lappangó lefojtott szenvedély ismételt támadásai ellen. A siker nem marad el, mert küzdelmünkben feltétlenül megsegít a megszentelő kegyelem. A sikerteljes küzdelemmel végtelen érdemet szerzünk és ez nagy mértékben gazdagít olyan értékekkel, amelyek az örökkévalóság kapuját nyitják ki számunkra. — *c)* A test törvényeitől megszabadulva föléjük emelkedünk, és mindent elkövetünk, hogy a magasban maradjunk, mert lent, a mélységben halál fenyeget. Erre Szent Pál figyelmeztet, aki a mai Leckében félreérthetetlen világossággal mondja, hogy «ha ugyanis a test szerint élünk, meghalunk». A test életében a halál csirái rejlenek. Úgy él, hogy felőrli magát, elhasználja önnön erejét és minden lépésével közelebb jut a megsemmisüléshez. Ez annak következménye, hogy nem rendelte magát alá Isten törvényének és nem szentelte meg életét a magasabb lelki igények feltétlen szolgálata által. Mi tehát nem

követjük a test útjait, és ezáltal biztosítjuk keresztény felújulásunkat.

*Elhatározás:* Szeretem ugyan testemet, mert lelkem hajléka és üdvösségem eszköze, de nem szeretem oly esztelenül, hogy miatta a mai Szentlecke értelmében meghaljak. Nincs kedvem így meghalni, és azt sem tűröm, hogy a test e rettenetes halál karmaiba jusson. Tehát feltétlenül kitartok a keresztény felújulás kegyelmében és ezáltal testem számára is biztosítom az örök dicsőség világosságát.

3.

«*Ha megölitek a lélekkel a test cselekedeteit, élni fogtok.*» (U. o.)

A keresztény megújulás és érdemszerzés szelleme megkívánja, hogy a test szeszélyes törvényei és a vele kapcsolatos problémák fölé emelkedjünk. Ami nem jelent egyebet, minthogy Krisztusban, Vele egy közösségben feláldozzuk életünket és ezáltal elérjük a szublimált állapotot, amely a leg-

tökéletesebb biztosítéka érdemszerzésünk sikerének. A Krisztusban, és Krisztusnak feláldozott élet a következő alapokon nyugszik: — *a)* A test cselekedeteit lélekkel kell megölni. Szent Pál e rövid, de klasszikus kijelentése alapján a teljesen kibontakozott lelkiség oly hatalmas túlsúlyára kell törekednünk, hogy lehetetlenné tegye és elfojtsa a test megmozdulásait, vagy mint az Apostol mondja: a lélek «megölje» a testet és ezáltal mentse meg az örök életnek. — *b)* Az említett lelki túlsúly lényege abban áll, hogy mint az Apostol tanítja, az Istengyermekség kegyelme alapján teljesen hozzásímuljunk a Szentlélekhez, lelkiségével töltekezzünk és ezáltal változzunk át mi, könnyű fajsúlyú emberek oly lelkekké, akiket valóban komolyan kell venni, mert lelkiségüknek tényleg van «súlya», vagyis értéke. Ezzel a «súlyos» lelkiséggel valóban meg lehet ölni a testet és szublimálni az életet. — *c)* Ha ezt megtettük, feláldozzuk magunkat Krisztusban, Vele egy közösségben élünk, az isteni Lélek adomá-

nyaival töltekezünk és oly életre teszünk szert, amely minden szempontból a teljesség jegyében áll, és a benne megnyilvánuló érdemszerzés gazdagsága által megérdemli, hogy a boldog örökkévalóság nemes előjátékának nevezzük.

*Elhatározás:* Már egyszer mondottam, hogy szeretem testemet és ennek következtében a lélekkel «ölöm meg». Átitatom az isteni Lélek lelkiségével, ezáltal megszentelem ; és úgy vezetem, hogy lelkemmel együtt ő is odataláljon az örökkévalóság kapujához.

**Pünkösd utáni nyolcadik vasárnapra következő szerda.**

A mai Graduálé Istenhez való viszonyunk szépségére világít rá, és megtanít azt úgy alakítani, hogy érdemszerzésünk előnyére váljék és sikerét mozdítsa elő. A liturgikus szöveg gondolatbőségéből a következő pontokat emeljük ki. 1. Isten magatartása tőlünk függ. 2. A tökéletes remény. 3. Az örökkévalóság.

1.

*«Légy oltalmazó Istenem és menedékhelyem, hogy megszabadíts engem.»* (Graduale.)

A fentidézett szavakkal kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy Isten magatartása (velünk szemben) minden szempontból tőlünk függ, és túláradó visszfénye annak a lelkületnek, amelyet Vele szemben tanúsítunk. — *a)* «Isten olyannak mutatkozik, a hogy benső lelki magatartásunk megérdemli» (Alexandriai Kelemen). Erre gondoljunk, midőn a mai Graduálé szavait imádkozzuk. Ha Isten elutasító magatartást tanúsít, és legalább is átmenőleg és külsőleg nem mutatkozik azon jóságos Atyának, Aki elkényezteti gyermekeit, akkor arra gondoljunk, hogy tartózkodó hidegsége válasz arra a közömbösségre és felületességre, amelyet iránta tanúsítottunk. Isten végtelen igazságossága mindenkit magatartása, viselkedése, érdemei és benső értéke szerint jutalmaz már itt a földön. — *b)* Minél önzetlenebb, szeretetteljesebb, tökéletesebb lelkülettel és természetfeletti beállítással közeledünk Istenhez, annál

inkább remélhetjük, hogy részünk lesz atyai jósága irgalmasságában és pazar kegyelmi ajándékaiban. Erre törekedjünk, és Istennel való kapcsolatunkat úgy alakítsuk, hogy az Úrnak alkalma legyen a bennünk talált lelki értékeket túlfokozottan megjutalmazni és ezáltal szeretetének adományaiban részesíteni. — *c)* Ha Isten magatartásával nem vagyunk «megelégedve», szálljunk magunkba, tartsunk lelkiismeretvizsgálatot és törekedjünk megismerni azokat a benső okokat, amelyek kétségkívül az Úr jósága elhidegülését vonják maguk után. Gondoljunk arra, hogy az Úr magatartása mindig visszfénye önnön viselkedésünknek. Küszöböljük ki a hibákat, és a felhők szertefoszlanak, az isteni Jóság napsugarának ragyogó fényessége ismét elárasztja szívünket és megadja javulási törekvésünkre a mindenért kárpótló választ.

*Elhatározás:* Nem panaszkodom, ha Isten elfordul tőlem, számba sem vesz és nem hallgatja meg könyörgésemet. Tudom, hogy megérdemeltem az isteni Jó-

ság elhidegülését; azért arra törekszem, hogy javuljak és ezáltal ismét kivívjam magamnak Isten tetszését, megjutalmazó szeretetét és így biztosítsam imámnak a meghallgatás kegyelmét.

2.

«*Istenem, Tebenned remélek, soha meg ne szégyenüljek.*» (U. o.)

A Graduálé tovább folytatja pazar gondolatmenetét, s a tökéletes reményről beszél. Ezáltal új utat nyit meg, amely szintén a sikerteljes érdemszerzés jegyében áll. Ha megtanulunk úgy remélni, mint a mai Graduálé mondja, végtelen érdemben lesz részünk és biztosak lehetünk örök boldogságunk felől. A liturgikus szöveg elgondolása szerint a tökéletes remény a következő tulajdonságokkal bír: — *a)* Kizárólag az Úrban összpontosítja minden erejét. Nem bízik önnön erejében, képességeiben, lendületében, jóakaratában és munkaképességében, mert tudja hogy az emberi kedély ingadozó és szeszélyes, és az emberi teljesítőképes-

ség semmit sem ér isteni alátámasztás nélkül. Másokban sem bízik, nem azért, mert beteges lelkülettel fordul el az emberektől (ahelyett, hogy önmagában keresné a hibát), hanem mert tudja, hogy az emberek a legnagyobb jóakarat mellett sem képesek többet adni annál, amijük van. Csak, sajnos, semmijük sincs, és így — mint a tapasztalat bizonyítja — komoly esetekben sem segíteni, sem megoldáshoz vezetni nem tudnak. Nem bízik a véletlenben — mint a babonás esztelenek — és más hasonló légből kapott dolgokban, amelyekre éppen légiességük miatt nem lehet támaszkodni, hanem minden erejét teljes kizárólagossággal Istenbe összpontosítja, és egyedül az Úrtól vár segítő megoldást és megszabadító kiutat. — *b)* A tökéletes remény nem kételkedik. Vagyis kételkedik, de csak abban, ami nem Isten. Az Úrra vonatkozólag sziklaszilárd bizalma és meggyőződése, és nem is gondol arra, hogy csalatkozhatik. Teljes bizalommal fordul az Úrhoz és eleve tudja, hogy lelki szükségleteinek, benső érdemeinek megfelelő mér-

tékben talál meghallgattatásra. — *c)* Mindebben hatalmas érdem rejlik, mert az így alakított reménység természetfeletti alapon mozog, a kegyelem egyik legpazarabb gyümölcse, és olyan nagy értékkel bír, hogy a túláradó szeretet gyengéd és jóleső erőszakával szinte kierőszakolja Istentől az érdemszerzés bőséges sikerét. Minél tökéletesebb, természetfelettibb és szilárdabb a remény, annál nagyobb az érdem és annál inkább fokozódik a mindent betetőző örök boldogság.

*Elhatározás:* Éppen ideje, hogy megtanuljak tökéletesen remélni. Reménységem mindeddig a legkülönbözőbb, de nem legépületesebb momentumok tarka keveréke volt. Ezzel már igazán nem tudok mit csinálni. Ennek következtében megváltoztatom álláspontomat, tökéletesítem reménységemet, Istenbe összpontosítok mindent, hogy Őtőle kapjak mindent, mert tudom, hogy csak Őbenne van minden.

3.

«*Soha meg ne szégyenüljek Uram.*»
(U. o.)

A Graduálé fentidézett befejező szavainak mélyebb jelentősége van, mint gondoljuk. — *a)* A «non confundar in aeternum» nemcsak azt jelenti, hogy reményünk beteljesül és az örökkévalóságban nem szégyenülünk meg, hanem főleg azt, hogy csak az örökkévalóságban nem szégyenülünk meg. Ha végigkutatjuk az egész kinyilatkoztatást, seholsem találunk oly ígéretet, amelynek földi és anyagi jelentősége volna. Isten földi vonatkozásban semmit sem ígért. Ezt feltétlen tudomásul kell vennünk. Ő csak a lelki értékek kibontakozására és az örökkévalóságra vonatkozólag tett ígéreteket. A többiről pedig azt mondotta, ne törődjünk vele, mert megadatik nekünk, de csak annyiban, amennyiben jónak látja, és nem annyiban, amennyiben szükségesnek tartjuk. Reménységünk tehát ne a földi beteljesülés körül forduljon meg, mert akkor biztosan csalatkozni fogunk. Minden szempontból természetfeletti

legyen és kizárólag az örök beteljesülésben összpontosuljon. — *b)* Elhatározásunkban erősítsen meg a tudat, hogy a mennyei Atya Krisztust sem kímélte és Neki sem tett földi vonatkozású ígéreteket. Élete folyása elég bizonyíték erre. Krisztus végigküzdötte a nélkülözések küzdelmeit, keresztülment a legkeservesebb fájdalmakon, megismerkedett a fizikai szenvedés legkínzóbb momentumaival és a bűnt kivéve legközelebbről ismerte meg az emberi élet nyomorúságát. A mennyei Atya valóban nem kímélte. Ennek következtében minket sem kímél. Ne gondoljuk, hogyha tökéletesen reméltünk, elkerüljük a szenvedést, a csalódást, a nélkülözést, a szegénységet, a megaláztatást, a testi fájdalmat és a földi élet egyéb nyomorúságait. Egyáltalán nem. Mert, mint már mondottuk, Isten ebben az irányban semmit sem ígért. Hanem igenis elérjük, hogy Krisztus példájának megfelelően — természetesen önnön méreteinkhez szabva — megálljuk helyünket, mert minél erősebben reméltünk, annál nagyobb lesz az alá-

támasztó erő, amellyel Isten segítségünkre siet és megjutalmaz. Kímélni egyáltalán nem fog, de igenis megerősít, hogy keresztülvergődjünk az élet koromsötét éjtszakáján, és érdemekben gazdagon jelenjünk meg a túlsó oldalon szentséges színe előtt. Ott azután beteljesül a Graduálé örökszép mondása: «Non confundar in aeternum», mert reménységünk valóban nem vall szégyent; megismerkedik azzal, hogy mi is tulajdonképpen az igazi beteljesülés és mit ígért Isten azoknak, akikről feltételezte, hogy tudnak remélni. — *c)* Reményünk tehát — és ebben csendül ki mai elmélkedésünk — csakis az örökkévalóságot keresse. Mással ne törődjünk és másban ne reménykedjünk. E beteljesülésnek pedig azért is tulajdonítsunk nagy jelentőséget, mert benne már megtaláljuk a lelki béke megrendíthetetlen alapját. Aki csak az örökkévalóságban remél, és tudja, hogy Isten semmiféle más irányú ígéretet nem tett, nem csalatkozik és nem veszti el nyugalmát, ha szakadatlanul kell is küzdenie, mert megérti, hogy

miért van így, és mit jelent a reá következő örök beteljesülés.

*Elhatározás:* Én sem voltam elég okos, hogy erre gondoljak, és nem egyszer veszítettem el benső egyensúlyomat, ha Isten keze a szokottnál kissé keményebben szorított. Nyugtalankodtam, mozgolódtam, fészkelődtem, elégedetlenkedtem, kritizáltam az isteni Jóságot ahelyett, hogy észbekaptam és megértettem volna az Úr szándékait. Ma már túl vagyok e gyarlóságokon és csak természetfeletti beteljesülésben remélek. A többi nem érdekel, mert úgyis tudom, hogy Isten minden elgondolásom ellenére önnön útjait járatja velem és hogy ezt megtehessem, megadja a szükséges kegyelmi alátámasztást.

**Pünkösd utáni nyolcadik vasárnapra következő csütörtök.**

A mai Evangélium ismét új távlatokat tár fel előttünk, és az érdem-

szerzés egy másik útjára világít rá. Az evangéliumi szöveg alapján a következő igazságokat szemléljük : 1. Az alamizsna. 2. A szentek közbenjárása. 3. Az anyagiak szerepe a lelkiekben.

1.

*«Szerezzetek magatoknak barátokat a hamis mammonból, hogy mikor elmúltok, befogadjanak titeket az örök hajlékba.»* (Evangélium.)

Ha érdemeket akarunk szerezni, az Evangélium által megjelölt útra kell lépnünk és anyagi helyzetünknek megfelelően irgalmasságot kell gyakorolnunk, amennyiben alamizsnát adunk és segítünk a szegényeken. Ennek nagy fontosságot tulajdonítsunk, mert ha jól magyarázzuk a mai Evangélium szavait, az örökkévalóság kapujánál nem a mennyei Atya fog várakozni reánk, hogy beengedjen a mennyei dicsőségbe, hanem a szegények, akik alamizsnánkból tengették nyomorúságos életüket. Minél többen állnak ott és várnak reánk, annál könnyebb lesz bejutásunk. Az pedig, hogy a mennyei kapunál senkit se találjunk, mert

Krisztus szegényeit mindig elutasították, ne történjék meg. A Szentatyák írásaiban erre vonatkozólag a következő gondolatokat találjuk: — *a)* Aranyszájú Szent János elsősorban a bűnök sokaságát tartja szem előtt és a következő megjegyzést teszi: «Aki, midőn érzi, hogy közeledik utolsó órája és jótékonysága által könnyít bűnei terhén, amennyiben elengedi az adósok adósságait, kiosztja vagyonát a szegények között és az Úrnak ajándékozza gazdagságát, sok és őszinte barátot szerez. Az örök Bíró előtt ezek tesznek tanúbizonyságot az igazságról, de nem szavakkal, hanem azáltal, hogy jócselekedeteire utalnak. Sőt tanúbizonyságuk által az örök béke hazájában még lakást is szereznek neki». Az Egyházatya szavai teljesen megfelelnek a kinyilatkoztatás tanításának, mert Tóbiás könyvében is olvassuk (4, 11), hogy az alamizsna megszabadít a bűntől. — *b)* Nagy Szent Gergely pedig érdemszerzésre gondol és ebből a szempontból ajánlja az alamizsnát. A fentidézett evangéliumi szöveggel kapcsolatban írja: «Nehogy

az emberek kezei haláluk után üresen maradjanak, inkább haláluk előtt tegyék minden gazdagságukat a szegények kezeibe». Ez végtelenül megkönnyíti a lelket és édessé teszi a halál pillanatát. Nem kell remegnünk, ha megjelenünk az isteni Bíró előtt, mert mi is úgy járunk, mint Cornélius, akinek «imádságai és alamizsnái felszállottak az Isten színe elé emlékeztetőül» (Ap. csel. 10, 4). — *c)* Aranyszájú Szent János a halál órájában érzett megkönnyebbülést is idevonatkoztatja, és az állásából elmozdított sáfárral kapcsolatban a következőket mondja: «Igy távolítja el állásából. Az Úr mindaz által, ami történik, naponta emlékeztet erre a lehetőségre. Aki délben még egészséges, az esthajnal leszállta előtt már halott lehet, míg egy másik ebédje alatt megy át az örökkévalóságba. Tehát különböző módon távolíttatunk el földi sáfárságunkból. A hűséges sáfár, aki joggal bízhat sáfárkodásában, Szent Pállal akar megsemmisülni, hogy Krisztussal legyen. Viszont az, aki csak a földiek után vágyakozik, fél végső órájá-

tól». Ebből következik, hogy alamizsna által kell érdemeinket gyarapítani, hogy a halál pillanatában tényleg megkönnyebbüljünk és jobban reménykedjünk az örök jutalomban.— Feltétlen érdemeket kell szereznünk és ebbeli elhatározásunkba azt is felvesszük, hogy nem fukarkodunk az alamizsnával, és szeretetteljes módon bánunk a szegényekkel.

*Elhatározás:* Nem ártana, ha többet gondolnék halálom órájára, mert kevésbbé lennék szűkmarkú, bővebben adakoznék, és mint a sáfár, barátokat is szereznék magamnak, akik majd ha elmozdíttattam sáfárkodásomból, befogadnak hajlékaikba.

2.

«*Tudom, mit tegyek, hogy mikor elmozdít a sáfárságból, befogadjanak engem házaikba.*» (U. o.)

Az Evangélium sáfára rögtön feltalálja magát nehéz helyzetében, és mint a fenti idézet mondja: tudja, mitévő legyen, hogy ne maradjon az utca kövezetén, ahova lelkiismeretlen

sáfárkodása vitte. Ebből tanulnunk kell, mert mi is bármely pillanatban elmozdíttathatunk sáfárkodásunkból, és jaj nekünk, ha az utca kövezetére kerültünk, mert sáfárkodásunk nem volt lelkiismeretes és életünk nem felelt meg Isten törvényeinek. Szerezzünk már most barátokat, akik befogadnak hajlékaikba, vagyis tiszteljük a szenteket és már most biztosítsuk jóságos és önzetlen közbenjárásukat. A Szentatyák erre vonatkozólag is megadják a szükséges utasításokat. — *a)* Aranyszájú Szent János a zavarbajött sáfár helyzetébe illeszkedik bele, aki azon tanakodik, mitévő legyen: kapálni nem tud, koldulni pedig szégyel. Ebből indul ki és a következőket mondja: «Ha eltávoztunk innen, már nem dolgozhatunk többet. Jelen életünkben a törvény betartása mérvadó: a jövő pedig a béke vigaszát nyujtja. Ha a földön nem dolgoztunk (érdemszerzés), hiába aggódunk a jövőért. Akkor a koldulás sem segít rajtunk. Az oktalan szűzek is ezt bizonyítják. Mindenki magatartásába öltözködik, mint ruhájába, amit nem

lehet levetni, vagy kicserélni». Az Egyházatyának igaza van, mert az átmenetnél nem könnyű a helyzet. Ezekre a nehézségekre többször kellene gondolnunk és akkor jobban megértenők, hogy — *b)* a szó teljes értelmében segítségre szorulunk. Túlságosan gyengék vagyunk, hogy segítsünk önmagunkon. Ezenkívül már késő is, mert a halál pillanatában alig változtathatunk valamit. Tehát a sáfárnak kell igazat ádnunk, aki idejekorán keresett barátokat, hogy befogadják hajlékaikba. — *c)* Ezek a szentek, akiket különösen tiszteltünk életünkben. Lelkünk barátjaivá váltak és bizonyos lelki rokonságba léptek velünk. Azonkívül szívükön viselik Isten nagyobb dicsőségét és feltétlen akarják, hogy üdvözülésünk által fokozzuk ragyogását. A szentek valóban hűséges barátok, akikre e nehéz helyzetben is feltétlenül támaszkodhatunk. Közbenjárásuk által segítenek és kegyelemközvetítésük által teszik lehetővé, hogy bejussunk hajlékaikba, vagyis üdvözüljünk. Imádkozzunk ezenkívül sokat a tisztítótűz-

ben szenvedő lelkekért, hogy őket is barátainkká tegyük, kiérdemeljük hálájukat és biztosítsuk hathatós közbenjárásukat. Ezáltal szintén nagy érdemre teszünk szert és méltó módon készülünk elő megdicsőülésünk boldog órájára.

*Elhatározás:* Lehetséges, hogy földi értelemben kevés barátom volt. Ebből ne következzék, hogy természetfeletti értelemben veendő barátaim sem lesznek. Idejekorán kell törődnöm, hogy a szentek kultusza ápolása és a tisztítótűzben szenvedő lelkek megsegítése által kialakuljon körülöttem az a meghitt és hűséges baráti kör, amely kegyelemszerző közbenjárásával segít rajtam és a döntő pillanatban befogad hajlékaiba.

3.

«*Szerezzetek magatoknak barátokat a hamis mammonból.*» (U. o.)

A mai liturgia az érdemszerzéssel kapcsolatban az anyagi javakkal való

helyes bánásmódra is megtanít. Arra figyelmeztet, hogy az anyagi eszközöknek megfelelő szerepe van a lelki-értékek kibontakozásában. — *a)* Aranyszájú Szent János erre vonatkozólag a következő szellemes megjegyzést teszi: «Egy hamis, a halandókat megtévesztő felfogás szaporítja a rossz cselekedeteket és akadályozza a jót. Ez az a vélemény, hogy ura vagyunk annak, amit csak ezen életre való használatra kaptunk, és úgy nyúlunk e javak után, mintha valóban nagy értékek volnának. Pedig az ellenkezője igaz. Ebben az életben ugyanis nem úgy vagyunk, mint az úr saját házában, hanem mint vendég és idegen vezettetünk anélkül, hogy akarnánk és olyan időpontban, amelyet nem ismerünk. Aki most még gazdag, rövid időn belül koldussá válhat. Bárki vagy, tudd meg, hogy idegen javak sáfára vagy, és csak rövid és múló használatra van jogod. Szabadítsd meg lelkedet a büszke úrhatnámságtól és viselkedj sáfárhoz illő alázatossággal és szerénységgel». A Szentnek igaza van, sáfárnál nem

vagyunk több, tehát a reánk bízott anyagiakkal megfelelő módon kell bánnunk. — *b)* Ezt akkor tesszük, ha az anyagi javakkal Isten szándékainak megfelelően fensőbb céloknak szolgálunk, lelki érdekeket mozdítunk elő és amennyire tőlünk telik, elősegítjük a lelkek üdvözülését. — *c)* Ebben rejlik az örök érdemszerzés egyik titka. Helyesen kell az anyagi értékekkel bánni, hogy lelkünk javára váljanak és akadály helyett magasabb lendület és tökéletesebb lelkiség kiindulópontja legyenek.

*Elhatározás:* Az anyagiak eddig még mindig túlságosan földhöz kötöttek. Pedig megtanulhattam volna, hogy csak sáfár vagyok, és hozzám csakis a sáfár alázatossága és szerénysége illik. Ezentúl ehhez tartom magamat, és az anyagiakat úgy használom, hogy kezemben lelki értékekké változzanak át és Isten nagyobb dicsőségére szolgáljanak.

**Pünkösd utáni nyolcadik vasárnapra következő péntek.**

Az érdemszerzésnek szentelt életünkben az Eucharisztia is rendkívül fontos szerepet játszik. Erre az igazságra a mai Szekréta hívja fel figyelmünket, és többek között a következő motívumokról emlékezik meg: 1. A földi élet eucharisztikus megszentelése. 2. A mennyei boldogság előkészítése. 3. Krisztusban megújuló élet.

1.

«*Fogadd el, kérünk, Urunk, ezeket az adományokat, melyeket a Te bőkezűségedből hoztunk Neked, hogy e szentséges misztériumok kegyelmed működése következtében mind a jelen életmódunkat megszenteljék, mind az örök örömökre elvezessenek minket.*» (Szekréta.)

Az imádkozó Egyház a mai Szekrétában elsősorban a földi élet eucharisztikus megszentelésének forrását látja. Felesleges említeni, hogy a földi élet megszentelése elkerülhetetlenül szükséges. Az sem szorul bizonyítékra, hogy ez — tekintettel az emberi gyarlóságra — nem csekély nehézségekbe

ütközik. Mindezeken az akadályokon az Eucharisztia segít át nagy lendülettel, és ezáltal szenteli meg a földi élet minden egyes megnyilvánulását.— *a)* Az Eucharisztia elsősorban — mint a mai Szekréta is megemlíti — áldozat. Krisztus ezzel veti meg az üdvösséghez vezető istenes élet alapját. — *b)* Ezt azáltal eszközli, hogy áldozatából kegyelmet fakaszt, az élet minden megnyilvánulására kiterjeszti és ezáltal beleilleszti a földi életet a természetfeletti áramlatba. — *c)* Mindennek betetőzése — mint a Szekréta mondja — a kegyelem működése. Az eucharisztikus áldozatból fakadó kegyelem végtelenül eleven és nagy munkát végez. Munkássága lényege a földi élet, a mindennap cselekedetei és teljesítményei megszentelése és tökéletesítése. Az eucharisztikus áldozatból merítjük ugyanis az erőt, amellyel együttműködve képesek vagyunk érdemszerző cselekedetekre és az Isten igényeinek megfelelő életforma kialakítására. — Az eucharisztikus áldozat a szó teljes értelmében megszenteli az életet, következőleg a természet-

feletti érdemszerzés legtökéletesebb útja.

*Elhatározás:* A földi élet megszenteléséhez nekem is hozzá kell járulnom, és ezt annyiban teszem, amennyiben elmélyítem eucharisztikus kulturámat, nagyobb mértékben veszek részt az eucharisztikus áldozatból fakadó kegyelmi gazdagságban és erre alapítom mindennapi életem minden megnyilvánulását.

2.

«*Fogadd el, kérünk, Urunk ezeket az adományokat, melyeket a Te bőkezűségedből hoztunk Neked, hogy a szentséges misztériumok, kegyelmed működése következtében mind a jelen életmódunkat megszenteljék, mind az örök örömökre elvezessenek minket.*» (Szekréta.)

Az eucharisztikus áldozat, mint az érdemszerzés útja, előkészíti a mennyei boldogságot; örök beteljesüléshez vezet; és úgy nevel, hogy abban méltóképen részesülhetünk. — *a)* Örök beteljesüléshez vezet kiapadhatatlan kegyelmi gazdagsága által. Az

eucharisztikus áldozat Krisztus Golgota-áldozatának vértelen megismétlése, melynek keretein belül Krisztus újonnan feláldozza magát a mennyei Atyának, hogy számunkra a kegyelem bőségét biztosítsa. E bőség oly gazdag, hogy kiapadhatatlannak bizonyul és még a legbonyolultabb életet is alátámasztja, és így vezeti a legnagyobb nehézségeken keresztül örök beteljesüléséhez. — *b)* Annyiban is előkészít az örök boldogságra, amennyiben érdemszerzésre nyujt alkalmat. Belőle — mint mondottuk — kegyelem árad ki. Ez arra késztet, hogy felhasználjuk, vele együttműködjünk és tökéletesítsük életünket. A kegyelem felhasználásában és a vele való együttműködésben rejlik minden érdemünk. Így biztosítjuk magunknak az örök üdvösséget. — *c)* Az eucharisztikus áldozat ezenkívül a szó teljes értelmében áldozatteljes életre nevel s csak bővíti érdemszerzésünk lehetőségeit. Minél többször kapcsolódunk bele az eucharisztikus áldozat cselekményébe és minél tökéletesebben részesülünk kegyelmi gazdagságában, annál job-

ban értjük meg, hogy az érdemszerzés és az életszentség legszilárdabb alapja és legtökéletesebb fokozója az önzetlen, türelmes lelkülettel elviselt szenvedés, amely életünket folytonégő áldozattá változtatja át és Krisztus kínszenvedésteljes Golgotaáldozatába olvasztja bele. — Az eucharisztikus áldozat a szó teljes értelmében örök beteljesüléshez vezet és méltó módon készít elő, hogy örömében részesüljünk.

*Elhatározás:* Ezentúl ebből a szempontból indulok ki, ha az eucharisztikus áldozattal foglalkozom. A fősúlyt arra fektettem, hogy lelkem az eucharisztikus áldozat kegyelmi kihatása segítségével előkészüljön az örök beteljesülésre, és a szó teljes értelmében a szenvedések méltó elviselése által áldozati életet éljen.

3.

«*Fogadd el, kérünk, Urunk ezeket az adományokat, melyeket a Te bőkezűségedből hoztunk Neked, hogy e szentséges misztériu-*

*mok kegyelmed működése következtében mind a jelen életmódunkat megszenteljék, mind az örök örömökre elvezessenek minket.»* (U. o.)

Az eucharisztikus áldozat a krisztocentrikus élet beteljesülése, mert megtanít Krisztussal élni. — *a)* Ha tökéletesen részesülünk az eucharisztikus áldozatban és feltárjuk lelkünket aszkétikus kihatásai előtt, a szó teljes értelmében Krisztus életét éljük. A mi életünkben is érvényesül majd a krisztusi alázatosság, amely oly gyönyörűen nyilvánul meg az eucharisztikus áldozatban; a krisztusi türelem, amelynek ezen áldozat legszebb bizonyítéka és a Krisztussal együtt keresztrefeszített élet, amely alapja és tengelye az újszövetségi áldozatnak. A krisztusi élet ezen tulajdonságai az eucharisztikus áldozatban való gyakori részesülés által mindjobban kidomborulnak és oly tökéletességet érnek el, hogy valóban Krisztushoz válunk hasonlóvá, és a szó teljes értelmében életét éljük. Ez pedig a krisztocentrikus életfelfogás tökéletes beteljesülése. — *b)* Az eucharisztikus áldozat által újon-

nan éljük majd Krisztus életét, amennyiben részesülünk — éspedig az örök beteljesülés pillanatában — a feltámadás, a megjutalmazás és a Krisztussal való együtturalkodás dicsőségében. Ha életünket az eucharisztikus áldozatra alapozzuk, Krisztussal feltámadunk, elvesszük az örök élet koronáját és Vele együtt uralkodunk az örökkévalóságban. — Az eucharisztikus áldozat által teljesen éljük Krisztus életét. Részesülünk földi élete számtalan, érdemszerző szenvedéseiben, és belekapcsolódunk — midőn majd eljön az ideje — örök dicsősége felbecsülhetetlen végtelenségébe. Az érdemszerzés szempontjából ez végtelenül fontos, mert mindennek alapja. Érdemre ugyanis csak akkor tehetünk szert, ha Krisztus áldozatába olvadunk bele, a belőle fakadó kegyelemmel töltekezünk, vele együttműködünk, egyszóval itt a földön krisztusi életet élünk és gazdag érdemeink által válunk méltóvá az örök megdicsőülésben való részvételre.

*Elhatározás:* Feltétlen szükséges, hogy eucharisztikus életet él-

jek. Ennek tengelye természetesen az áldozat, amelybe tökéletesen beleilleszkedem, hogy kegyelmi gazdagsága által megtanuljak Krisztussal szenvedni, érdemet gyűjteni, és a beteljesülés pillanatában méltó legyek Vele együtt megdicsőülni.

**Pünkösd utáni nyolcadik vasárnapra következő szombat.**

Érdemszerzésben összpontosuló törekvéseink a lélek örömei élvezetében csendülnek ki. Gyönyörűen vázolja ezt a mai Kommúnió szövege, amelyből a következő pontokat emeljük ki: 1. A lélek örömei élvezete. 2. A lélek örömei forrása. 3. A lélek örömei szeplőtelen közvetítője.

1.

«*Izleljétek meg és lássátok, mily édes az Úr: boldog az ember, aki Benne bízik.*» (Kommúnió.)

A Zsoltáros, aki mély bepillantást nyert Isten misztériumába, a Kommúnió szövegében felszólít, hogy jöjjünk, közeledjünk az Úrhoz és élvez-

zük a lelki örömet, amelyet egyedül Isten tud nyujtani. Szívesen engedünk a felhívásnak és követjük a Próféta szavát, hogy az élet sívárságából kiszakadjunk és megismerkedjünk a lélek tiszta és enyészetlen örömeivel. — *a)* Az Úr közelében, — különösen ha az Eucharisztiát élvezzük, — megtudjuk, hogy a lélek öröme a kegyelem teljessége és a vele töltekező élet. Csakis a kegyelmi gazdagság, a nyomában fakadó erő és fölényes győzelem képesít oly életre, amely lelki igényeinket tökéletesen kielégíti, harmonikus békéhez vezet, a fokozatosan fejlődő kibontakozás folyamatát biztosítja és az örök életben való reményre jogosít. Minél bőségesebb a kegyelem, annál teljesebb és termékenyebb az élet. Az élet ezen teljességével együttjár a lélek tökéletes kielégülése, Istennel való összeforrása, Benne való megnyugvása, vagyis azon korlátlan öröm és boldogság, amelyet csak a tiszta lelkek tudnak élvezni, és amely már itt a földön azon jutalom, amellyel Isten érdemszerzésben megnyilvánuló törekvéseinket tünteti ki. — *b)* Nagy Szent

Gergely a lélek ezen páratlan örömérŏl mondja, hogy rendszerint addig nem kívánjuk, míg meg nem ismertük. A földi élet ú. n. örömei káprázatosan csábító, vonzó ígéretekkel kívántatják meg magukat, s miután részesültünk bennük, undort keltenek és csalódást okoznak. A lélek örömei külsőleg egyáltalán nem kívánatosak és gazdagságukra csak akkor jövünk rá, amikor már részesültünk bennük. E részesülés új éhséget, felújult vágyakozást kelt, úgy hogy aki egyszer megismerkedett a lélek tiszta örömeivel, nem tud többet meglenni nélkülük. — *c)* Ebből következik a páratlan folytonosság, amelyet természetfeletti törekvésnek, kegyelemteljes nagyravágyásnak, tökéletes kibontakozásnak nevezünk. Aki a lélek örömeit élvezte, az újból és újból visszatér a boldogság e páratlan forrásához és nemes, kegyelemben gazdag életalakítása által mindent elkövet, hogy minél többször és minél nagyobb mértékben legyen része a liliomos örömökben. Ebből az is következik, hogy elszakad a földi javaktól, mert belátja

jelentéktelenségüket s tökéletesen a lelki örömök élvezetének szenteli életét. — A lélek örömeiben páratlan vonzóerő rejlik. Aki egyszer — mint a kinyilatkoztatás mondja — élvezte, mennyire jó és édes az Úr, nem tud többé elszakadni Tőle, és ízlése idővel annyira tökéletesül, hogy csakis a lélek örömeiben leli boldogságát.

*Elhatározás:* A jóságos Isten érdemszerző törekvéseimet már itt a földön jutalmazza, amennyiben megismerteti velem a lélek örömeit. Végtelen hálával fogadom e felbecsülhetetlen jutalmat és törekszem, hogy a lelki örömök élvezete tökéletesítse a természetfeletti jóizlésem kibontakozását és növelje természetfeletti életemet.

2.

*«Izleljétek meg és lássátok, mily édes az Úr: boldog az ember, aki Benne bízik.»* (U. o.)

A lélek örömeinek, amelyek — mint már említettük — érdemszerzésben összpontosult törekvéseink egyik ju-

talmát képezik, gazdag forrásai vannak. Ezek a következők: — *a)* A bűntől való megszabadulás. A lélek örömeiben csakis a szabadság fiai, Isten gyermekei részesülnek. Ahhoz, hogy ezeket az örömöket élvezzük, teljes lelki szabadság szükséges. Amíg a bűn, a rossz szokások és a vétkes hajlamok rabszolgái vagyunk, és mint ilyenek, a rabszolgák nemtelen életét éljük, nem közeledhetünk annyira Istenhez és forrhatunk Vele össze oly tökéletesen, amennyire szükséges, hogy lelkünkben felfakadjon a lelki örömök felhőtlen boldogsága. A lelki örömök élvezetéhez tehát feltétlen és küzdelemteljes bűnmentesség szükséges. — *b)* A kegyelmi kibontakozás a másik forrás, amelyből a lelki örömök tiszta vizét meríthetjük. Szükséges ugyanis, hogy a kegyelem segítségével kibontakozzon mindazon érték és benső szépség, melynek csiráit az Isten jóságos keze ülteti lelkünkbe. Minél dúsabb és eredményteljesebb a kibontakozás, annál nagyobb a nyomában fakadó öröm. Alkalmunk van a fejlődésben, úgy mondanám virág-

zásban levő benső lelki szépség egyes alapvető vonásait szemlélni és ez fakasztja fel bennünk a felülmulhatatlan örömet, amelyet csakis a bűntől mentes és a kegyelemben bővelkedő lelkek tudnak élvezni. — *c)* Az élettel es annak megnyilvánulásaival szemben tanúsított pompás lelki fölény a harmadik forrás. A lélek örömeit, amelyről a mai Kommúnió emlékezik meg, csakis akkor élvezzük, ha alkalmunk van e fölényt tapasztalni és kihatását szemlélni. Ha látjuk, hogy kegyelemmel töltekező lelkünk valóban fölényben van az élettel, az akadályokkal, a kísértésekkel és a nehézségekkel szemben, felfakad bennünk a benső, tiszta öröm, amelynél tökéletesebb boldogság el sem képzelhető. Ha látjuk, hogy kegyelemmel töltekező lelkünk valóban és végleg térdre kényszerítette az életet, és Krisztus erejében győzedelmeskedett a legádázabb belső és külső ellenségek felett, szintén felfakad bennünk a tiszta öröm, amely a szó teljes értelmében visszfénye és előíze a mennyei boldogságnak. A tiszta és nemes lelki

örömnek páratlan forrásai vannak, amelyekből gyakran kell meríteni,hogy boldogságunk fokozódjon, beteljesüljön, és ezáltal kialakuljon a lelki élet és a zavartalan érdemszerzés megalapozásához szükséges békés harmónia.

*Elhatározás:* Ismerem a kereszténység szellemét, és tudom, mily súlyt fektet az örömteljes lelkület kialakulására. Megértem jelentőségét; részemről is arra törekszem, hogy az említett igazságok alapján én is mélységes lelki örömre tegyek szert és ezáltal készüljek elő az örök boldogság beteljesülésére.

3.

«*Izleljétek meg és lássátok, mily édes az Úr: boldog az ember, aki Benne bízik.*» (U. o.)

Szombat van és lelkünkben ismét örömmel zarándokolunk az Istenanyához, Akiről tudjuk, hogy a szeplőtelen és tiszta lelki örömök legtökéletesebb közvetítője. Nem hiába nevezi Őt a lorettói litánia «Causa nostrae laeti-

tiae» — örömünk okának. Az Istenanya valóban a lélek örömeit közvetíti és ezáltal boldogságot fakaszt lelkünkben. — *a)* Elsősorban megnyitja kegyelemközvetítésével a lelki örömök kiapadhatatlan forrásait. Mint Istenanya és lelkünk jóságos vezetője, gondoskodik, hogy kegyelemben részesüljünk, kegyelmi életet éljünk, a lelki kibontakozás útjait járjuk és ezáltal alkalmunk legyen a lélek örömeit mindig jobban és tökéletesebben élvezni. — *b)* Ezenkívül szellemét és lelkiségét nyujtja nekünk. Arra késztet, hogy szellemével töltekezzünk, lelkiségét életalakításunkban utánaképezzük és mindenben páratlan erkölcsi magatartásához alkalmazkodjunk. Kibontakozásra, termékenységre, fölényre, sikerteljes győzelemre nevel és megerősíti bennünk az egyedül kielégítő lelki örömök élvezetét. — *c)* Példájával pedig megtanít örömteljes, harmonikusan kiforrott és békés életet élni. Megtanít a lélek örömeit élvezni, s abból meríteni a páratlan erőt, amely oly gazdaggá, tartalmassá és termékennyé teszi a legegy-

szerűbb emberi életet. — A Szentséges Szűz örömeink oka, és lelki, örömteljes életalakításunk mestere. Őhozzá fordulunk valahányszor a lélek örömeit akarjuk élvezni s Őt kérjük, hogy kegyelemközvetítése által részesítsen a boldogságban és példájával megtanítson élvezetére.

*Elhatározás:* A Szentséges Szűz kultuszát mától fogva új megvilágításban látom. Hálás vagyok a liturgiának, hogy új távlatot nyitott előttem; és ezentúl, valahányszor a lélek örömeit kívánom élvezni, előbb mindig felfokozom lelkemben az Istenanya iránti szeretetet, és közbenjárását kérem, hogy a lélek öröme teljes legyen bennem.

**Pünkösd utáni kilencedik vasárnap.**

A liturgia e heti alapgondolata: a szív szeplőtelen tisztasága. A különböző liturgikus szövegek azon eszközöket és utakat ismertetik, amelyek e cél szolgálatában állanak és a szív szeplőtelen tisztaságát mozdítják elő. A mai Szentlecke alapján megismerkedünk

a szív tisztasága alapvető elemeivel. Ezek a következők: 1. Ne kívánjuk a rosszat. 2. Vigyázzunk, hogy el ne bukjunk. 3. A kísértés is nyereséget jelent.

1.

*«Testvérek: ne kívánjuk meg mi is a rossz dolgokat, mint ahogy azok megkívánták.»* (Szentlecke.)

A szív tisztasága alapja, hogy őrizkedjünk a rossz kívánságtól. A szív tisztasága ugyanis, eltekintve a megszentelő kegyelemtől és Isten bennünk való lakozásától, a vágyból és annak fegyelmezettségéből indul ki. — *a)* A vágy betölti a szívet és tanúbizonyságot tesz értékéről vagy értéktelenségéről. Ha a vágyakozás jó, szent, nemes és tiszta, akkor a szív is az. Ellenkező esetben, ha megtűrjük magunkban a rossz vágyakat és kacérkodva játszadozunk a veszedelmes tüzzel, máris bebizonyítottuk, hogy hiányzik belőlünk a szív eredeti, szeplőtelen tisztasága. — *b)* A vágy kihat az értelemre is. Minél erősebb, hevesebb és tüzesebb, annál nagyobb vonzóerővel ragadja magával az értelmet

és addig nem nyugszik, míg teljesen el nem kábította, meg nem fosztotta a jobb belátás világosságától, mert tudja, hogy ezáltal nyert ügye van. Ha az értelem nem tiltakozik a rossz ellen, akkor — *c)* az akaratot is megnyerte és ennek következtében beteljesül kívánsága, megtörtént a cselekedet és létrejön a bűn, amely tulajdonképpen azon benső folyamat végkicsendülése, amely a szív tisztasága halálát és a szenvedélyek fegyelmezetlen uralma kezdetét jelenti. — *d)* A szívvel kapcsolatban csak két lehetőség van: vagy mennyei tisztaság és angyali szeplőtelen érintetlenség, vagy pokoli feslettség és sátáni romlottság. Középút azért nincs, mert nem lehet két Úrnak szolgálni. — Nagyon fontos, hogy ezt az igazságot sokszor szemléljük és jól megjegyezzük magunknak. A szívvel kapcsolatban — mint láttuk — minden attól függ, milyen a vágy, amely életét betölti, megmozdulását irányítja és gerincét képezi. Őrizkedjünk és éberek legyünk, nehogy megkívánjuk a rosszat és úgy cselekedjünk, mint azok, akikről Szent Pál

a mai Leckében emlékezik meg és akiket az Úr oly szigorúan megbüntetett.

*Elhatározás:* Jó lenne utánanézni, hogy hogy állok a szív tisztasága dolgában. Ha a lelkiismeretvizsgálat azt mutatná, hogy bennem is megkezdődött a bomlás folyamata, rögtön rendet teremtek, megtisztítom szívemet, benső világomat, és ezentúl éberen őrködök, nehogy szívem makulátlan tisztaságát veszélyeztessem és ezáltal a kárhozat veszedelmes útjára lépjek.

2.

«*Aki tehát azt hiszi magáról, hogy áll, vigyázzon, hogy el ne essék.*» (Szentlecke.)

A lelki életben nagyon is tapasztalt Apostol a tiszta szívűeket és azokat, akik a szív őszinte tisztaságára törekszenek, nagyon fontos körülményre figyelmezteti. — *a)* Őszintén megmondja nekik, hogy a szív tisztasága egyáltalán nem végleges dolog és befejezett állapot. Nagyon is törékeny, érzékeny és kényes, olyan, mint a

tükör: a leggyengébb lehelletet is megérzi. Az Apostol arra is figyelmeztet, hogy aki áll — vagyis akiben megvan a szív tisztasága —, vigyázzon, mert nagy veszély fenyegeti. Minden jó esküdt ellensége, a gonosz lélek nem nyugszik és vagy önmaga, vagy átkozott szolgái által (ezek romlott emberek is lehetnek) kísértésbe ejti, hogy rosszra csábítsa és széjjelrombolja benne a szív szeplőtelen tisztasága makulátlan világát. — *b)* Az Apostol azt mondja: «Videat» — vigyázzon, legyen felkészülve és folytonos körültekintő éberséggel őrködjön szíve tisztasága, sértetlensége felett, mert a kísértés bármely órában bekövetkezhet és azok, akiket készületlenül talál, sokkal nehezebben állanak ellen csábító ígéreteinek. — *c)* Ha nem fogad szót és nem követi a tapasztalt Apostol jóakaratú tanácsát, elesik, elbukik, a kísértés áldozatává válik és széjjelrombolja a gyönyörű lelkivilágot, amelynek szeplőtelen tisztaságán és benső kialakulásán talán évtizedeken keresztül dolgozott teljes odaadással.— Az emberi élet teljes általánosságában

véve is nagyon veszedelmes dolog. Számtalan veszélynek van kitéve. Ezt annál inkább belátjuk, minél tökéletesebben fordulunk a lelki értékek felé és minél nagyobb odaadással törekszünk szívünk szeplőtelen tisztaságát megőrizni.

*Elhatározás:* Az, hogy e percben még állok, keveset bizonyít, vagyis semmit sem mond. A következő perc már változtathat helyzetemen és a romlás karjaiba dönthet. Féltékeny éberséggel őrködöm tehát szívem tisztasága felett; felkészülve s a kegyelem fegyvereivel felvértezve várom a kísértés ádáz támadását. Egyébként pedig — mint imaéletem is bizonyítja — Istenben bízom és a jóságos Istenanya hathatós pártfogására támaszkodom.

3.

*«Emberi kísértésnél egyéb ne érjen titeket; de hűséges az Isten, és nem fogja megengedni, hogy erőtökön felül szenvedjetek kísértést, hanem a kísértéssel együtt a kimenekülsét is megadja, hogy elviselhessétek.»* (U. o.)

Szent Pál világosan beszél és rámutat, hogy az Istent szerető és szíve tisztasága felett őrködő lélek a kísértéstől se riad vissza, mert természetfeletti értelemben hasznot húz belőle. Ezzel kapcsolatban az Apostol a következőket mondja: — *a)* Emberi kísértésnél nagyobb és hevesebb úgy sem ér minket. Isten nem tűri, hogy erőnkön felül kísértessünk meg, és ezáltal lehetővé teszi, hogy kemény ellenállást tanúsítsunk, a kísértést legyőzzük és a veszélytől megmeneküljünk. — *b)* Az Apostol Isten hűségére is hivatkozik, amivel azt akarja mondani, hogy az Úr sokkal hűségesebb, semhogy cserben hagyna. A kísértés pillanatában velünk van, megerősítő kegyelmével velünk küzd, és oly hathatós segítségben részesít, hogy sikerül a szív tisztaságát megőrizni és győzelmesen kikerülni a küzdelemből. — *c)* Az Apostolban nagy a gyakorlati érzék, következőleg mindenütt meglátja a lelki hasznot. Itt is arról beszél és arra figyelmeztet, hogy a kísértésektől nem kell megijedni, mert nagy lelki haszonnal jár-

nak. Minél hevesebb a kísértés és minél elszántabb az általunk tanúsított ellentállás, annál nagyobb a haszon és dicsőségesebb a vele együttjáró örök jutalom. — A szív tisztaságának megőrzésére vagy fokozására gondolni sem lehet anélkül, hogy az azzal együttjáró küzdelmet és kemény, férfias ellentállást bele ne kapcsolnók terveinkbe. A szív tisztaságának megőrzése minden kételyen kívül küzdelemmel jár, de ez végtelenül érdemszerző és hasznos, s csak lelkünk javára válik.

*Elhatározás:* Nem ijedek meg saját árnyékomtól és nem félek a kísértésektől. Elsősorban fel vagyok készülve és minden pillanatban várom a támadást; másodsorban tudom, hogy Isten kegyelme nem hagy el; és végül az Istenanya szolgája, Mária gyermeke vagyok és jóságos Anyám mennyei pártfogásában, megerősítő támogatásban bízom.

**Pünkösd utáni kilencedik vasárnapra következő hétfő.**

A mai Evangéliumban a liturgia azon megrendítő jelenetet szemlélteti, midőn Krisztus a magaslatról letekint a lábainál fekvő Jeruzsálemre és sírva fakad elkerülhetetlen sorsa felett. Ezzel kapcsolatban megismerkedünk a szív tisztasága hiányának egyik legrettenetesebb következményével: ez a bűnben, a rosszban való megátalkodottság. Az Evangélium alapján a következő igazságokról elmélkedünk: 1. Krisztus könnyei. 2. Megátalkodottság. 3. Az eljövendő romlás.

1.

*«Amint Jézus Jeruzsálemhez közeledett, látván a várost, megsiratá azt.»* (Evangélium.)

Szemeink előtt drámai feszültségben gazdag kép tárul fel. Krisztus a magaslat széléről tekint a lábainál elterülő szent városra. Szemei Jeruzsálem évszázados, hatalmas történelmi multra és megrázó viszontagságokra visszatekintő falait szemlélik. A multra gondol és szemei előtt Jeruzsálem történetének kimagasló alakjai, a kirá-

lyok, próféták, hadakozó néptömegek vonulnak fel. Arra is gondol, hogy e pazar történelmi mult, amely annyira magán viseli a kiváltságos Isten-szeretet minden jegyét, mily gyönyörű jövőre jogosít fel. Látja a lábainál fekvő Jeruzsálem pazar külsejét, pompás útjait és lüktető életét, de keresztül lát a ragyogáson és meglátja a benső értékeket is; mindazt a lehetőséget, amelyet Isten e város sorsához kötött és a kegyelmet, amely ezzel együttjár. — *b)* Lát többet is. És pillantása elfátyolosodik. Látja a rothadt, feslett bensőt, amelyet már alig takar a külső dicsőség repedező máza. Látja a farizeusi lelkület kárhozatos befolyását, a külsőségek túlsúlyba jutása által sivárrá vált és elapadófélben levő lelkiséget, látja a megátalkodottságot, a gonoszságot, a romlást, egyszóval belátja, hogy Jeruzsálem menthetetlen, önmaga ásta meg sírját, nem akart üdvözülni és most nem marad más hátra, mint a végzetes temetés és a néma pusztulás. Már látja jönni a római légiók beláthatatlan tömegét, a monumentális templom-

ból felcsapó romboló, füstös lángokat, a reménytelen küzdelmet, az utcákon patakzó vért és a végső összeomlást. — *c)* Sírva fakad, mert szereti a próféták városát és sajnálja a tönkremenő értékeket. Könnyei őszinték és végtelen szeretetéről tesznek tanúbizonyságot, de nem változtatnak a helyzeten, mert — mint a következő pontban szemléljük — Jeruzsálem önmaga kereste vesztét, és Isten még ilyen esetben is szabadon hagyja az akaratot. — A szemlélt jelenetben nagy tanulság rejlik, amely különösen liturgikus megvilágításban érdekes. Krisztus, az isteni Megváltó a magaslat szélén nemcsak Jeruzsálem sorsa felett sír. Könnyei mindazokért hullanak, akik hasonló sorsra jutnak és Jeruzsálem módjára menthetetlenül elvesznek. Siratja ezeket a perditákat, elveszett lelkeket, mert még végső romlottságukban, a rothadás utolsó fázisában is szereti őket és csak a jóakarat fellobbanására vár, hogy kitárja karjait és Menekvésük legyen az utolsó pillanatban.

*Elhatározás:* Krisztus könnyei nem hullottak énértem is? Jó

volna őszinte lelkiismeretvizsgálatot tartani és tárgyilagosan megvonni a párhuzamokat, nehogy hiú reményben ringassam magam és a végén rájöjjek, hogy én sem vagyok jobb Jeruzsálemnél és bennem se marad «kő kövön», vagyis én is a menthetetlen város szomorú sorsára jutok. Még van idő: Krisztus jóakaratom fellobbanására vár. Miért váratom oly soká?

2.

*«Vajha te is megismerted volna legalább ezen a te napodon, amíg békességedre szolgálnak, most pedig el vannak rejtve szemeid előtt!»* (U. o.)

Jeruzsálem a bűnös megátalkodottság és a menthetetlen romlás szánalmat keltő jelképe. Krisztus szavai nyomában bepillantást nyerünk a végső romlás borzalmas távlataiba. Ne fordítsuk el szemünket és nézzünk bátran a mélységbe, hogy lelkünk idejekorán megborzadjon és végleg elforduljon a megátalkodottság és végső

romlás reménytelen kilátásaitól. — *a)* «Vajha te is megismerted volna legalább ezen a te napodon», szól Krisztus Jeruzsálemhez és általa minden megátalkodotthoz. Ezzel azt akarja mondani, hogy minden életben ütött — nem is egyszer — a kegyelem órája. A baj csak az, hogy hiába ütött, mert annyira el voltunk foglalva bűnös életünkkel, hogy nem is hallottuk a kegyelem hívó szavát. Ez mindig így volt. És most már hiába várunk, mert ismételten elmulasztottuk a legszebb alkalmakat és számunkra többé nem üt a kegyelem órája. — *b)* Ha felfigyeltünk volna az üdvösséges óraütésre, megtudtuk volna, hogy mi az, ami «békességünkre szolgál», rájöttünk volna a szív tisztasága szépségeire, és borzadva fordultunk volna el a romlás útjától. Megtudtuk volna, hogy ez az, ami kialakítja és megszilárdítja a lelkekben a békét, előnyükre válik és tartalmassá teszi életüket. De nem figyeltünk az óraütésre, elmulasztottuk az alkalmat és ma már nem tudjuk többé, mi szolgál békességünkre. — *c)* Az utolsó stádiumba ju-

tottunk, mert mindezen értékek végleg «el vannak rejtve szemeink elől». Elvakultságunk beteljesült, megátalkodottságunk végleges és a rosszban való megerősödésünk visszavonhatatlan. Menthetetlenek vagyunk, hacsak nem gondolunk a magaslat szélén keserves könnyeket hullató Krisztusra, Aki tárt karokkal vár, hogy akaratunk utolsó megfeszítésével feléje forduljunk és üdvözüljünk. — A megátalkodottság is az élet rettenetes tragédiáihoz tartozik. Fokozza jelentőségét, hogy önnön hibánkból keletkezik és nem jelent egyebet romlott akaratunk kívánsága megrendítő beteljesülésénél.

*Elhatározás:* Még van idő, hogy megmeneküljek a végső megátalkodottságban rejlő romlástól. Összeszedem minden erőmet, és nem várakoztatom az érettem keserves könnyeket hullató Krisztust, hanem magamba szállok és mélyen megszégyenülve, de bátran feléje megyek, hogy térdreborulva könyörögjek irgalomért.

3.

*«Mert rádjönnek a napok, és körülvesznek ellenségeid sáncokkal, bekerítenek és megszorongatnak téged mindenfelől... és nem hagynak benned követ kövön, mivel, hogy nem ismerted meg látogatásod idejét.»* (U. o.)

Megértjük Krisztus könnyeit, ha az idézett szöveg alapján az eljövendő romlásra gondolunk. Ez oly rettenetes, hogy feltétlen foglalkoznunk kell vele, mert ezáltal végleg megundorodunk a bűntől és megerősödünk a jóban. — *a)* Krisztus elsősorban arról beszél, hogy Jeruzsálemet körülveszik ellenségei, sáncokat építenek, bekerítik, szorongatják, mindenkit földre tipornak és még a gyermekeket sem kímélik. A bűnben megátalkodott is hasonló sorsban részesül. Minél inkább közeledik a halál, annál jobban ébred fel a bűn összeroppantó tudata. A mult világosan áll szeme előtt és bűnös cselekedete elviselhetetlen súlyként nehezedik amúgy is vergődő és minden oldalról szorongatott lelkére. Szomorú helyzet, melynek sívárságát

csak azok tudják teljesen felbecsülni, akik mint lelkipásztorok vagy lelki jóakarók, szemtanúi voltak e vergődésnek. — *b)* A szorongattatás fokozódik és végre kétségbeeséssé fajul el. Jeruzsálem önnön sorsa felett esik kétségbe, és az általa jelképezett megátalkodott sem kerüli el e keserves lelki állapotot. Itt önkéntelenül a világtörténelem legnagyobb árulójára, karioti Júdásra kell gondolnunk, aki Krisztus kereszthalála után ráébredt romlottsága nagyságára, kétségbeesett, leoldotta tunikája derekövét, felakasztotta magát és — mint a kinyilatkoztatás jelenti — kettéhasadt. — *c)* A Jeruzsálemet ostromló ellenség a föld színével teszi egyenlővé a szent várost. Porig alázza, megsemmisíti úgy, hogy — mint Krisztus mondja — nem marad benne kő kövön. Ez a végső romlás, a kárhozat elrettentő képe. Terméketlenség csirázik benne és visszavonhatatlan, jóvá nem tehető megsemmisülés. — Isten őrizzen minden megátalkodottat Jeruzsálem végső sorsától. Mégis okosabb a szív tisztaságára vigyázni, Isten útjait járni, a

szükséges küzdelmeket végigküzdeni és ezáltal üdvözülni.

*Elhatározás:* Nem várok, míg sáncot ásnak, körülvesznek és elzárnak minden kiutat. Idejében törődöm lelkemmel és gondoskodom szívem tisztasága csorbítatlanságáról. Inkább legyen szakadatlan küzdelem és vértanúságteljes szenvedés, mint végső pusztulás és jóvá nem tehető kárhozat.

**Pünkösd utáni kilencedik vasárnapra következő kedd.**

Szívünk a szó teljes értelmében Isten háza, tanítja a mai Evangélium, amelyre nemcsak — mint egykor a Frigyszekrényre — leszállt az Úr dicsősége, hanem Isten bennelakozása által teljesen magába fogadja a Seregek Urát. Ezen igazság ismerete a szív tisztaságának megőrzése szempontjából rendkívüli fontossággal bír. Erre mi is nagy súlyt fektetünk, és az Evangélium alapján a következő igazságokról elmélkedünk: 1. Az én házam. 2. Az imádság háza. 3. Tolvajok tanyája.

1.

«*Az én házam.*» (Evangélium.)

Az emberi szív — ezt egyébként Szent Pál is tanítja — az Úr háza. Az «én házam», mondja róla az Úr és ezáltal oly igazságot mond ki, amelynek reánk nehezedő súlya a szív tisztasága megőrzéséért folytatott küzdelem szent elhatározásait váltja ki belőlünk. Ha logikusan gondolkodunk, belátjuk, hogyha lelkünk az Úr háza, akkor különös éberséggel kell őrködnünk, hogy méltó legyen e kitüntetésre és következőleg mindent el kell kövétnünk, hogy sértetlenül őrizzük meg szívünk tisztaságát. Ezt feltétlen el kell határoznunk, mert — *a)* lelkünk tényleg az Úr háza, Isten kezei alakítása és Isten lényének visszfénye. Az Úr szeretete legjavát fektette alakításába és oly házat épített magának, amely, ha emberi kezek nem rontanak rajta, méltó hajlékot nyujt neki. Az Úr önmagának építette a hajlékot. Ez olyan igazság, amelyet a szív tisztaságáért küzdőknek soha sem szabad elfeledniök. — *b)* Lelkünk az Úr háza, mert megszentelő, alakító kegyelme

felülmúlhatatlan remekműve. Az Úr nemcsak megépítette e hajlékot: kegyelmi gazdagságával elárasztotta, feldíszítette, tökéletesítette, befejezte és megdicsőítette. Mindezt önmagáért tette, hogy méltó legyen Őt befogadni. Monumentális dómot, felülmulhatatlan katedrálist épített magának, midőn lelkünket kegyelmével megszentelte. — *c)* Az emberi lélek az Úr háza, mert a Teremtő Önnön boldogságára és dicsőségére alkotta. Túláradó gazdagsága minden szépségét önmagán kívül akarta egy remekszámba menő teremtményben szemlélni, ezért alkotta képére és hasonlatosságára az emberi lelket és halmozta el az értékek legjavával. — A lélekről az Úr joggal mondja, hogy az «Ő háza». Monumentális katedrális, de jaj annak, aki kezet emel ellene és vigyázatlansága, felületessége, vagy romlottsága által megszentségteleníti az Úr hajlékát, önnön lelkét, és nem óvja meg szíve tisztaságát.

*Elhatározás:* Igazán nem tudom, mit mondjak, mert annyi a mondanivalóm, hogy nem

jutok szóhoz. Inkább térdenállva köszönöm meg az Úrnak, hogy monumentális katedrálisa lehetek és hajlékot nyújthatok Neki. Lelkem Isten dómja, én pedig a kapuban állok és a jóakarat lángoló pallosával őrködöm, nehogy valaki kezet emeljen ellene és megszentségtelenítse tisztaságát.

2.

«*Az én házam az imádság háza.*»
(U. o.)

Az emberi lélek, mint az Úr háza és Isten katedrálisa az imádság temploma, mert ahol Isten bennünk lakozása által tartózkodik, ott csak térdreborult, arcát a szeráf szárnyaival eltakaró, feltétlen imádásnak van helye. — *a)* Az emberi lélekben ennek következtében eleven legyen az Isten-imádás fakasztotta és táplálta gondolatkör. Ez a tengely. E körül fordul meg minden. Az Úr hajlékaiban a feltétlen szeretet virágillatán kívül csak a hódoló imádság tömjénfüstjét tűrjük meg. Más gondolatnak ebben a haj-

lékban nincs helye. Minden ebből indul ki, ebben mozog és ehhez tér vissza. Ez az élet, mégpedig a mindennapi élet legtökéletesebb megszentelése. — *b)* A katedrálisban csak egy megmozdulás lehetséges : az imádó térdhajtás. Ez az egyetlen gesztus, amely ideillik. Ebben van benne minden: A küzdelem, az ellentállás, az életalakítás, a siker, a fölény, a győzelem, egyszóval mindazon pazar, természetfeletti termékenység, amely a hódolatteljes Isten-imádás nyomában fakad. — *c)* Isten monumentális katedrálisában, az emberi lélekben, az atmoszféra az Isten-imádás békés boldogsága. Önkéntelenül a Titkos Jelenések könyve vázolta képre gondolunk, a mennyei Jeruzsálemben végbemenő káprázatos szépségű és békés hangulatú Isten-imádásra, melynek visszfénye e küzdelmes keresztény élet, ha Isten imádásán alapszik és Krisztus békéjével töltekezik. — Az emberi lélek valóban az imádság háza és az Isten-imádás legremekebb kerete.

*Elhatározás:* Az Úr-Isten pazarul faragta a keretet, amelyben

imádása megy végbe, és tökéletesnek alkotta az emberi lelket. Nagyon jól tenném, ha nem javítgatnék Isten faragásán; ellenkezőleg, törekednék szépségeit kidomborítani és a pazar keretbe a valódi Isten-imádás oly tökéletes megvalósulását helyezni, amely méltó az Úrhoz és megfelel szándékainak.

3.

*«Ti pedig latrok barlangjává tettétek.»* (U. o.)

Sokféle lehetőség van, és — sajnos — mindent el lehet rontani. Az emberi lélek szeplőtelen tisztaságát is meg lehet szentségteleníteni és Isten monumentális katedrálisát is be lehet moskolni. A liturgia erre is figyelmeztet, hogy annál körültekintőbb figyelemmel őrködjünk szívünk érintetlen tisztasága fölött. — *a)* Nem szabad előfordulnia, hogy Isten monumentális hajléka, e merészívelésű gótikus dóm, tolvajtanyává fajuljon el. Nem lehet barlang, vagy füstös odú. Ragyogó, mindent elárasztó káprázat, világos-

ság háza legyen. — *b)* Isten nem azért alkotta e monumentális épületet, vagyis szentelte meg a lelket, hogy tolvajok tanyája legyen és latrok lakozzanak benne. Katedrális: tehát Isten népe való bele. Ez járjon a kapukon — amelyeket a felebaráti szeretet lelkiismeretes megvalósítása tár fel előtte —, ki és be. — *c)* Arról van szó, hogy megóvjuk Isten házát a megszentségtelenítő kezektől. Ennek következtében őrködnünk kell a bejáratok felett. Tudnunk kell, ki jön be és ki megy ki. Ezt csak fegyelmezett önellenőrzés útján érjük el, amit feltétlen foganatosítanunk kell, különben elveszítjük az áttekintést és kitesszük magunkat a veszélynek, hogy szívünk tisztasága csorbát szenved.

*Elhatározás:* Abból nem lesz semmi, hogy lelkem tolvajok tanyája legyen. Ebből eleve nem kérek, és azért, — mint már egyszer megígértem, — Isten katedrálisa kapujába állok, vagyis őrködöm lelkem élete fölött és inkább, küzdök utolsó lehelletemig, semhogy a legkisebb foltot is megtűrném.

**Pünkösd utáni kilencedik vasárnapra következő szerda.**

Szívünk tisztasága fölött az Úr őrködik féltékeny éberséggel. Ha szükség van rá, a legnagyobb eréllyel megtisztítja és a kegyelem eszközeivel helyezi vissza régi érintetlensége állapotába. A mai Introitus is ezt az igazságot vázolja, és Krisztust juttatja szóhoz, Aki mint az emberiség ítélőbírája beszél hozzánk, hogy megismertessen tisztító és büntető hatalmával. Ezen alapon a következő pontokról elmélkedünk: 1. Krisztus büntető hatalma az élőkre és holtakra kiterjed. 2. Az élőket megmenti a kárhozattól. 3. A kárhozatot enyhíti.

1.

«*Ime az Isten segít engem és az Úr oltalmazza lelkemet: fordítsd a rosszat ellenségeimre és igazságodban veszítsd el őket, én Uram, oltalmazóm.*» (Introitus.)

Isten végtelen hatalma elől senki sem zárkózhatik el. Ennek köszönhetjük, hogy az Úr sok esetben a végső pillanatban még megtisztítja a lelket és megmenti az örök kárhozattól. Ezzel

kapcsolatban a következőket kell megjegyeznünk: — *a)* Isten büntető és tisztító hatalma kiterjed az élőkre, és a legváratlanabb időben, formában és körülmények között nyilvánul meg. Az élők, akikben a szív tisztasága nem kifogástalan és akik javulásra, további tisztulásra szorulnak, sok esetben nem is sejtik, mily közel áll a megtisztító bűnhődés és engesztelés pillanata. Az Úr karja váratlanul, mint felhőtlen égből a villám lesujt, de nem hogy porig alázzon és megsemmisítsen, hanem hogy megtisztítson és üdvözítsen. — *b)* Isten tisztító és büntető hatalma a halottakra is kiterjed. Ezek között elsősorban a tisztító tűzben szenvedő lelkekre, akiket irgalmas fegyelemmel kapcsol bele a tisztulás folyamatába, hogy irántuk táplált szeretetét tanúsítsa és üdvösségüket eszközölje. — *c)* Isten büntető hatalma az elkárhozottakra is kiterjed és diadalra juttatja igazságosságát. Itt tisztulásról, sajnos, már nem lehet szó. Ezekre a szánalomraméltókra, akik visszautasították Isten kegyelmét és elkárhoztak, teljes súlyával nehezedik

az Úr büntető karja, és bizonyítja, hogy eléggé hatalmas, hogy megtorolja az isteni törvény ellen elkövetett bűnöket. Ebben semmi keménység nincs, mert az elkárhozottaknak több mint elegendő alkalmuk és idejük volt a kegyelmet felhasználni, a multat jóvátenni és üdvösségüket biztosítani. Erről tudni sem akartak és most önmagukra vessenek, ha elviselhetetlennek tartják az Úr reájuk nehezedő büntető karját. — Isten tisztító és büntető hatalma élőkre és holtakra kiterjed, nem annyira, mint a jogos megtorlás és büntetés eszköze, hanem inkább mint Isten atyai jóságának nevelő, megmentő és vezető tényezője.

*Elhatározás:* Isten tisztító és büntető hatalmát velem szemben is gyakorolja. Ezt hálával fogadom és az élet megpróbáltatásait, szenvedéseit, nehézségeit és küzdelmeit ebből a szempontból ítélem meg, és úgy viselem, hogy általa kiengeszteljem Istent, visszaállítsam szívem eredeti tisztaságát és üdvösségemet eszközöljem.

2.

*«Isten, ments meg engem nevedben és hatalmaddal szabadíts meg.»* (U. o.)

Isten tisztító és büntető hatalmának üdvözítő kihatása van. A szívet sujtja és veszi a szenvedés iskolájába, hogy megtisztítsa a salaktól és előkészítse végső üdvösségére. — *a)* Isten büntető és tisztító hatalma megmenti a lelket, amennyiben alkalmat nyujt a megtérésre. Ha reánkvirrad a szenvedés éjtszakája és a megpróbáltatások alaposan megrázzák lelkünket, ha akarunk, ha nem, magunkbaszállunk, lelkiismeretvizsgálatot tartunk, megfontoljuk életünk egyes körülményeit és legalább is belátjuk, hogy eddigi életalakításunk folyamata nem mindenben sikerült, mert «sokban vétkeztünk» és számtalanszor bántottuk meg a jóságos Istent. Ezáltal alkalmunk van levonni a következményeket, és megtérésünket eszközölni. Ha nem tesszük, ismételten visszautasítjuk Isten jóságos szeretete hívó szavát és annak a veszélynek tesszük ki magunkat, hogy

örökre elnémul és nem akadályozza meg többé, hogy fejvesztetten rohanjunk örök kárhozatunk tátongó mélységébe. — *b)* Alkalmat nyujt a jóvátételre is. Ha Isten tisztító és büntető hatalmának karja nehezedik vállunkra és bőséges szenvedést mér reánk: azáltal, hogy helytállunk, megfelelő magatartással fogadjuk a keresztet és néma hősiességgel álljuk a szenvedés tüzét, jóvátehetjük az elrontott multat és kiengesztelhetjük a megsértett isteni Jóságot. Isten büntető ereje a legtöbb esetben csak azért sujt rendkívüli mértékben, hogy még itt a földön szolgáltasson igazságot, büntessen és nyujtson alkalmat a jóvátételre, nehogy az örökkévalóságban, ahol Isten irgalmának már nincs szava, legyünk kénytelenek leróni adósságunkat az utolsó fillérig. — *c)* Mindebben tág lehetőségek nyílnak az érdemszerzés számára is. Isten, Aki súlyosan tud büntetni és rettenetes égéssel tisztítani, jóságában annyira megy, hogy érdemnek számítja be, ha elfogadjuk a jóvátevő szenvedést. Ezáltal gazdagítja lelkiségün-

ket. — Isten tisztító és büntető hatalma megmenti az élőket és üdvösségüket eszközli. Nem azért büntet, hogy megsemmisítsen, hanem azért, hogy neveljen, javítson, csiszoljon, tökéletesítsen és üdvözítsen.

*Elhatározás:* Isten reámnehezedő karját szívesen viselem és hálával fogadom, mert tudom, hogy nevelni, megjavítani és tisztítani jött engem. Feladatom csak abban áll, szabad kezet hagyjak Neki, és elfogadjam nevelő és megtisztító irányítását.

3.

«*Fordítsd a rosszat ellenségeimre és igazságodban vesztsd el őket.*» (U. o.)

Isten végtelen jósága oly nagy, hogy bizonyos szempontból, ha lehet e kifejezést használni, még a kárhozatot is enyhíti. Nem abban az értelemben, hogy megkönnyebbülést szerez az elkárhozottaknak, mert ez lehetetlen, hanem a következő módon: — *a)* Előre látja azokban, akikről tudja, hogy elkárhoznak, a gonoszság mély-

segeit és világosan áll szeme előtt mindaz a lehetőség, amelyre ezek az elvetemültek képesek. Valami jót azért mégis csak tesznek, és azért itt e földon még irgalmat érdemelnek. Ezt azáltal tanúsítja, hogy — *b)* távoltartja őket a legrettenetesebb bűnalkalmaktól, (amelyeket szintén minden lelkiismeretfurdalás nélkül felhasználnának,) nehogy még nagyobb gonoszságokat kövessenek el. — *c)* Ennek alapján megakadályozza, hogy kárhozatuk az eddiginél is rettenetesebb legyen; mert a kárhozatban is vannak különböző fokozatok, amelyek a bűnök nagyságának felelnek meg. — Isten végtelen jósága felfoghatatlan és megmagyarázhatatlan. Még arra is képes, hogy bölcs előrelátásával akadályozza meg a legnagyobb elvetemültséget és az előbb magyarázott értelemben enyhítse a kárhozatot.

*Elhatározás:* Remélem, hogy ez nem az én esetem. De azért nem árt, ha elővigyázatos vagyok, és mindent elkövetek, hogy a kárhozattól megmeneküljek.

Megvizsgálom lelkiismeretemet, hogy nincsenek-e életemben oly gyanús pontok, amelyek esetleg, mint kiindulópont, a kárhozat útjára vezetnek? Ha vannak, tudom mi a kötelességem.

**Pünkösd utáni kilencedik vasárnapra következő csütörtök.**

A szívtisztaság megőrzésének legbiztosabb útja az engedelmesség (Offertórium). A liturgia alapján a következő igazságokról elmélkedünk: 1. A biztos út. 2. A tápláló erő. 3. Az el nem szikkadó örömforrás.

1.

*«Egyenesek az Úr végzései, vidámmá teszik a szívet: és ítéletei édesebbek a méznél meg a lépesméznél, azért szolgád meg is tartja őket.»* (Offertórium.)

Az Offertórium fentidézett szövege az engedelmesség szépségét vázolja és nagyszerűen illeszkedik bele heti alapgondolatunkba, mert az engedelmesség valóban a szívtisztaság megőrzésének legmegbízhatóbb útja. — *a)* Aki,

hogy szívét a veszedelmektől megóvja, az engedelmesség útját járja, isteni világosságban jár. Ezen út vezérfénye az Úr parancsa, a kinyilatkoztatott törvény és Isten szent akarata. Aki ezt a világosságot követi, nem tévedhet el és nem kerülhet oly helyzetbe, amely a szív érintetlen tisztaságát veszélyeztetné. — *b)* Az engedelmesség útjaira egy látható őrangyal is velünk jön, és ez az isteni parancs őre, az Úr akaratának közvetítője : vagyis a fölénk rendelt előljáró. Aki az engedelmesség útját járja, mindig biztos lehet, hogy jó úton van, mert Isten útitársat, vagyis előljárót rendelt melléje, aki az Ő nevében és az Ő akaratának megfelelően adja meg a szükséges utasításokat. Ily kettős vezetés : vagyis a vezérlő isteni világosság, s az Isten nevében irányító előljáró mellett valóban nem lehet eltévedni. — *c)* A mondottak alapján világos, hogy annak, aki az engedelmesség útját járja, feltétlen alkalmazkodnia kell e kettős irányzathoz. Gyakorlati értelemben ez annyit tesz, hogy mindenben követi előljárója szavát és engedelmeskedik

az általa megnyilvánuló isteni akaratnak. — *d)* A felelősség természetesen ezen feltétel teljesítése mellett nem őt terheli. Bármikor hivatkozhat előljárója rendelkezésére, amelyről tudja, hogy általa nyilvánul meg az Úr akarata. Felelősség tehát nem terheli és minden lépése feltétlen biztos. — *e)* Ezáltal megóvja lelkét a környező veszedelmektől, fokozza szíve tisztaságát, mert tökéletesen az Úr törvényeinek és szent akaratának megfelelően él, és semmiféle más irányítást nem fogad el. — Az engedelmesség útja a legbiztosabb. Minden egyébtől eltekintve, még azzal az előnnyel is jár, hogy feltétlen megóvja szívünk érintetlen tisztaságát.

*Elhatározás:* Feltétlen engedelmeskedem és alárendelem magam a feletteseim rendelkezéseiben megnyilvánuló isteni akaratnak. Ha külön fogadalommal kötelezem magam, annál tökéletesebben engedelmeskedem, ha pedig semmiféle fogadalom sem köt, mint világban élő ember, szintén a fegyel-

mezett engedelmesség alapjára helyezkedem ; és ezáltal azt is elérem, hogy feltétlen biztos úton járok és könnyebben találom fel magam a világ forgatagában.

2.

*«Egyenesek az Úr végzései, vidámmá teszik a szívet: és ítéletei édesebbek a méznél meg a lépesméznél, azért szolgád meg is tartja őket.»* (Offertórium.)

Az engedelmesség gyakorlatában kifogyhatatlan táplálóerő rejlik. A mai Offertórium is erre céloz és ezáltal nagy segítségünkre van szívünk tisztasága megőrzésében. E táplálóerőre ugyanis — ha komolyan vesszük szívünk tisztasága ügyét — feltétlen szükségünk van, különben ellankadunk, elgyengülünk az úton, és nem vagyunk képesek azon veszélyekkel megküzdeni, amelyek szívtisztaságunk romlására törnek. — *a)* Isten nem parancsol lehetetlent ; mindig megadja parancsai, kívánságai és szent akarata teljesítéséhez szükséges kegyelmi segítséget. Minél inkább akar

valaki engedelmeskedni, vagyis minél tökéletesebben símul hozzá az isteni akarathoz, annál nagyobb kegyelemben részesül, úgyhogy az Úr akaratát keresztül is viheti és tökéletesen engedelmeskedhetik. Az engedelmesség ezáltal kegyelemforrásává válik és táplálóerőnek bizonyul. — *b)* Az engedelmességben ezenkívül nagy alázatosság és mélységes lelki kultúrára valló alárendeltség rejlik. Az alázatosság, ha őszinte, az alárendeltség, ha fegyelmezett, új kegyelmet érdemel, mert rendkívüli érdemszerző erővel bír. Itt ismételten kegyelmi forrással állunk szemben; és meggyőződünk, hogy az engedelmesség a szó teljes értelmében táplálóerő, amely nemcsak kegyelmi megújulásunkat, de érdembeli meggazdagodásunkat is eszközli. — *c)* A tökéletes engedelmesség fegyelem nélkül elképzelhetetlen. Aki engedelmeskedik, acélos fegyelemről tesz tanúbizonyságot és sok áldozatot hoz. Mert nem olyan könnyű dolog akaratunkat alárendelni, vagyis megsemmisíteni és önnön egyéniségünket ezáltal feláldozni. Aki ezt teszi, valóban nagyon

sok áldozatot hoz. Ez nem történik hiába. Értékeket gyüjt, érdemre tesz szert és rendkívüli mértékben gazdagítja lelkiéletét. Tehát újonnan megerősödésben, természetfeletti táplálékban részesül. — Az engedelmességnek, mint lelket üdítő táplálóerőnek, abból a szempontból is nagy jelentősége van, hogy benső megerősödésünket eszközli. Ezáltal, mint már az előző pontban is szemléltük, a szív tisztasága megőrzésével járó küzdelemre képesít.

*Elhatározás:* Lelkemet feltétlen táplálni akarom, mert nincs kedvem ellankadni az úton. Nem szeretem azokat, akik az útszélre ülnek, levegő után kapkodnak és nem tudnak továbbmenni. Nem ülök hozzájuk, hanem acélos fegyelemmel engedelmeskedem, és ezáltal lelkemnek olyan erőforrást nyitok, amely lankadatlan továbbmenetelre képesít és megóvja szívem tisztaságát a környékező veszedelmektől.

3.

*«Egyenesek az Úr végzései, vidámmá teszik a szívet: és ítéletei édesebbek a mézнél, azért szolgád meg is tartja őket.»* (U. o.)

A mai Offertórium szövege nagy elégtételt nyújt az engedelmesség fegyelmezett gyermekeinek, mert azon örömről beszél, amely e gyönyörű gyakorlattal együttjár. Azok, akik nem tanultak meg engedelmeskedni, nem is sejtik, mily örömről van szó. Azok pedig, akik az engedelmesség feltétlen megbízható alapján állnak, új lendületet merítenek ezen örömök szemléletéből. — *a)* Isten — a kinyilatkoztatás szavai szerint — többnek tartja az engedelmességet minden áldozatnál. Az áldozat alól, ha a körülmények úgy kívánják, szívesen felment: az engedelmesség alól soḥasem. Rendkívüli előszeretetet tanúsít azok iránt, akik ezt megértik; olyan bőséges kegyelmekkel halmozza el, hogy rendkívüli erőre tesznek szert; a legtisztább és legmélyebb öromet élvezik. Minél gazdagabb e kegyelem, annál mélyebb és őszintébb a nyomában

fakadó öröm. Nem csodálkozhatunk, hogy az engedelmesség gyermekei örömteljes, allelújás lelkülettel élik világukat és ajkukon mindig dal fakad, mert szükségét érzik, hogy benső örömüket külsőleg is kifejezzék. — *b)* Az engedelmesség azért is örömforrás, mert aki szereti Istent, örül, ha teljesítheti akaratát. Az Isten-szeretet amúgy is szűkszavú és inkább tettekben, mint kacskaringós szóvirágokban nyilvánul meg, a fősúlyt tehát az engedelmességre fekteti. Aki Istent szereti: teljesíti akaratát, vagyis engedelmeskedik. Ebben leli örömét, amely oly nagy, mint engedelmessége forrása: a szeretet, — *c)* Az engedelmesség gyermekei minden szempontból Krisztus álláspontjára helyezkednek; és azért örvendezhek oly őszinte lelkülettel, mert ők is ugyanazt a kenyeret eszik, amely Krisztusnak oly nagy örömet okozott. A Megváltó ugyanis azt mondotta, hogy «az Ő eledele az, hogy Annak akaratát teljesítse, Aki Őt küldötte».

*Elhatározás:* Engedelmesség nélkül nem lehet örülni: és

öröm nélkül nem lehet engedelmeskedni. E kettőt egymástól nem lehet elvonatkoztatni. Ezt már régen tudhatnám és ha többször gondoltam volna erre, feltétlen kevesebb kellemetlenségem és több örömem lett volna. Jó lesz, ha egy kicsit körültekintek lelkemben, hogy tulajdonképen hogyan is állok az engedelmesség dolgában. Ha hibákra bukkanok, azokkal elbánok. És mivel mindenesetre örülni akarok, nem tűröm, hogy örömöm forrása, az acélos fegyelmű engedelmesség, valahogyan elszikkadjon.

**Pünkösd utáni kilencedik vasárnapra következő péntek.**

Szívünk tisztaságának fenntartója és megőrzője a mai Posztkommúnió szerint az Eucharisztia. A liturgikus szöveg arra figyelmeztet, hogy: 1. az Eucharisztia lelkiismeretünk tisztulását eszközli, 2. Krisztussal egyesít és 3. beleolvaszt a misztikus Krisztustestbe.

1.

*«Szentségednek vétele, kérünk, Urunk, tisztítson meg mindegyikünket és egyesítsen mindnyájunkat.»* (Posztkommúnió.)

Az Eucharisztia fenntartja és megőrzi a szív tisztaságát, mert szükség esetén a lelkiismeret tisztulását eszközli. — *a)* Elsősorban engesztelő áldozat, és mint olyan, Istent az elkövetett bűnökért engeszteli. Nincs oly bűn, amit jóvá ne tenne és amiért ki ne engesztelné a megsértett isteni Jóságot. Nincs olyan megterhelt lelkiismeret, amely az áldozat emésztő tüzében meg ne tisztulna. Igaza van a Zsoltárosnak, mikor azt mondja, hogy az isteni Jóság hófehérre mossa lelkünket. Az áldozat új kegyelmet is fakaszt, megerősít a jóban és képessé tesz, hogy miután megszabadultunk a bűntől és lelkiismeretünk megtisztult, valóban új, Istennek szentelt életet éljünk. — *c)* Ezenkívül oly nagy befolyást gyakorol reánk, hogy feltétlen elővigyázatossá tesz, nehogy ismét visszaessünk és régi nyomorúságunk megismétlődjék. — Az Eucha-

risztia, mint engesztelő áldozat, a lelkiismeret tisztulását eszközli és ezáltal tartja fenn és óvja meg a szív tisztaságát.

*Elhatározás:* Az én lelkiismeretem is rászorul a tisztulásra, mert nem minden szempontból kifogástalan. Ezt be kell látnom; és meg kell igérnem, hogy a penitencia szentségén kívül az eucharisztikus áldozatban keresem további tisztulásomat és tökéletesülésemet.

2.

*«Szentségednek vétele, kérünk, Urunk, tisztítson meg mindegyikünket és egyesítsen mindnyájunkat.»* (U. o.)

Az Eucharisztia egyesít Krisztussal, és ezáltal megszilárdítja bennünk szívünk tisztaságát. — *a)* Krisztussal elsősorban a kegyelem alapján egyesít. Bőséges kegyelmet fakaszt, áraszt lelkünkbe, és ezáltal Krisztust adja, hogy bennünk lakozzék és velünk egy közösségben küzdjön lelki kibontakozásunkért. Ennél szebb egyesülést, közelebbi jelenlétet, tökélete-

sebb összeforrást e földön már nem lehet kívánni. A végleges és abszolút egyesülés — mint tudjuk — az örökkévalóságra van fenntartva. — *b)* Egyesít Krisztussal, amennyiben belevon áldozatába. Csatlakozunk Krisztus áldozatához, részesülünk benne, együtt áldozzuk fel magunkat Ővele és ezen áldozati közösség alapján olyan szoros kapcsolat keletkezik Krisztus és lelkünk között, amelynél tökéletesebb már csak az örökkévalóságban létezik. — *c)* Krisztussal egyesít krisztocentrikus szelleme által. Az Eucharisztia ugyanis szellemet alakít, és ezáltal is lelket ad életünknek. A szellem tengelye természetesen Krisztus; a szellem élete Krisztushoz való közeledésünk; és a szellem beteljesülése a Krisztussal való egyesülés. — Az Eucharisztia Krisztussal egyesít és ennek következtében olyan közel hoz Hozzá, hogy e feltétlen Isten-közelségben majdnem lehetetlen a szívtisztaságot elveszíteni és az Urat a szív romlásával megszomorítani.

*Elhatározás:* Az Eucharisztiát roppant szeretem, mert Krisztus-

sal egyesít. Általa teljesen tiszta, mennyei légkörbe kerülök, ahol már nem ütközik rendkívüli nehézségbe szívem tisztaságát megőrizni. Csak arra ügyelek, hogy e tisztaság mindinkább fokozódjék és ezáltal méltóbbá váljék az Eucharisztia gyümölcsének élvezésére.

3.

*«Szentségednek vétele, kérünk, Urunk, tisztítson meg mindegyikünket és egyesítsen mindnyájunkat.»* (U. o.)

Az Eucharisztia beleolvaszt a misztikus Krisztus-testbe. Ezáltal lelkünknek otthont, életünknek keretet, erkölcsi törekvéseinknek alapot nyujt. Mindezen előnyök a szív tisztasága megóvásában csendülnek ki, mert lehetetlen a misztikus Krisztus-testben élő tag lenni és a szív tisztaságát elveszíteni. — *a)* Az Eucharisztia bele olvaszt a misztikus Krisztus-testbe, mert általa részünk van a Krisztus-test áldozati (liturgikus) életében. Az Eucharisztia gyermekei egyetlen alkal-

mat sem mulasztanak el, hogy részt-vegyenek Krisztus engesztelő áldozatában és ezáltal belekerülnek a misztikus Krisztus-test élete áramlatába, mert az áldozat ezen élet tengelye és alapja. — *b)* Ezt azáltal is eszközli, hogy részesít a misztikus Krisztus-testet éltető szeretetben. Aki belekapcsolódik az eucharisztikus áldozatba, Krisztus szeretete gyümölcseit élvezi; és érzi a reális, szeretetteljes kapcsolatot, amely őt a misztikus Krisztus-test többi tagjával, akik ugyanezen áldozatba olvadnak bele, köti össze. Nem lehet eucharisztikus életet élni anélkül, hogy éreznők e szeretet hatását és viszontszeretettel örvendeztetnénk meg azokat, akik ebben az örömben részesítettek (a misztikus Krisztus-test többi tagjai).— *c)* Mindezt betetőzi, hogy az eucharisztikus áldozat által részünk van a misztikus Krisztus-test érdemeiben is. Ezen érdemek alapja maga az áldozat. És mindazok, akik ebbe kapcsolódnak bele, részesülnek azoknak érdemeiben is, akik mint a misztikus Krisztus-test tagjai Krisztussal együtt élik az Új-

szövetség áldozati életét. — Az Eucharisztia a misztikus Krisztus-testbe is beleolvaszt és ezáltal nagy szolgálatot tesz lelkünknek, mert oly keretek közé állítja életünket, amelyben a szívtisztaság magától értetődő dolog, és amelyben minden megmozdulás csak fokozását és beteljesülését segíti elő.

*Elhatározás:* Nem akarok egyedül maradni, nem azért mert félek, vagy únom magam, hanem mert tudom, hogy csak akkor üdvözülök, ha élő tag vagyok Krisztus misztikus testén. Ebből következik, hogy eucharisztikus életet élek, és az eucharisztikus áldozat kegyelmi bősége segítségével válok a misztikus Test kevésbbé haszontalan tagjává.

**Pünkösd utáni kilencedik vasárnapra következő szombat.**

A szívtisztaság megőrzéséért folytatott küzdelem a mai Graduálé szavaiban csendül ki. Az említett szöveg keretein belül Istent, a szívtisztaság örök eszményképét szemléljük. A Gra-

duálé alapján a következő motívumok fölött elmélkedünk: 1. Csodálatos a föld kerekségén. 2. Egeknél fenségesebb dicsősége. 3. Csodálatos legszebb teremtményében.

1.

«*Uram, mi Urunk, mily csodálatos az egész világon a Te neved.*» (Graduálé).

Isten az érintetlen tisztaság es abszolút tökéletesség örök eszményképe. Célpontja minden erkölcsi törekvésnek és kicsendülése minden küzdelemteljes sikernek. Mint eszménykép, célpont és kicsendülés olyan káprázatosan ragyogó, hogy nagyságát az egész föld megcsodálja. A Zsoltáros (és erre emlékeztet Szent Ferenc híres Naphimnusza) pazar színekben vázolja Istent, mint a tiszta szívűek örök eszményképét. Mi sajnos nem követhetjük gondolatmenetét, és inkább afelett elmélkedünk, hogy a föld csodálattal hódol fennkölt Eszményképének, a tökéletes Istennek. — *a)* Hódol Neki a föld kerekségén a hívő lelkek beláthatatlan se-

rege. Ez egyébként magától értetődő gesztus, mert minél inkább áll valaki hite és szeretete által közel Istenhez, annál tökéletesebben látja felülmúlhatatlan szépsége minden egyes vonását. Kénytelen tehát imádó hódolattal térdreborulni, hogy ezáltal fejezze ki szíve feltétlen odaadását. — *b)* Hódol Isten előtt a föld kerekségén a bűnösök beláthatatlan serege. Ne gondoljuk, hogy a romlottszívűeknek és feslett életűeknek nincs fogalmuk Istenről. E fogalom ugyan tökéletlen, de annyit mégis tudnak Róla, hogy minden romlottságuk ellenére tisztelettel gondolnak Rá és a hazavágyó lelkek sóvárgó kívánságával borulnak térdre előtte. Ha nem is követik eszményi példáját, hódolva ismerik el fennkölt szépségét. — *c)* Hódolnak Istennek a föld kerekségén a hitetlenek is. Hitetlen (olyan, aki a szó abszolút értelmében az) tulajdonképen nincs. Csak Istentagadók vannak, akik fennhangon ugyan tagadják az Úr létezését, de bensejükben érzik, hogy nincs igazuk; és tudják, hogy az Úr van, él, létezik és abszolút tökéletesség. Az ő

életükben is üt egyszer az óra, amely térdre kényszeríti őket, hogy ha nem is közvetlenül, de legalább közvetve hódoljanak az Úrnak és elismerjék tökéletes szépségét. — Eszményképünk valóban csodálatraméltó. Kövessük példáját és könnyebben őrizzük meg szívünk tisztaságát.

*Elhatározás:* Én is beleolvadok az Istent csodálattal imádó tömegek végtelenségébe. De nem elégszem meg a csodálat egyszerű kifejezésével és az imádó hódolat puszta gesztusával, hanem azáltal teszem élménnyé és értékessé cselekedetemet, hogy nyomába lépek és követem példáját. Meglássék lelkemen, hogy hívó géniuszom és örök eszményképem Isten.

2.

«*Hisz az egeknél fenségesebb a Te dicsőséged.*» (U. o.)

Isten csodálatraméltó lényének visszfényét a mai liturgikus szöveg szerint a teremtés kifogyhatatlan szépségeiben találjuk meg. Ehhez, mint

tudjuk, nagyszerűen értettek a kifinomult lelkek, az isteni kegyelem kiváltságos gyermekei, akikben a természet láttára oly húrok pendültek meg, amelyek valóban természetfeletti melódiákra emlékeztetnek. Ezekre gondolunk, ha a Zsoltáros pazar szavai alapján megfontoljuk, hogy a természetben — *a)* Isten abszolút érintetlensége és fennkölt tisztasága tükröződik vissza. Gondoljunk csak a délvidéki éjtszakák sötétkék izzásban ragyogó égboltjára és lassan derengeni kezd bennünk a fogalom, amelyet az isteni teljességről kell alkotnunk magunknak. — *b)* Megtaláljuk a természetben örök eszményképünk, az Isten végtelensége visszfényét is. Ha fogalmat akarunk alkotni magunknak, hogy mi a végtelenség és a benne rejlő hatalom, üljünk ki egy viharszaggatta sziklára és merüljünk el a háborgó tenger végtelensége, — amelyben a vihar által felkorbácsolt hullámok őrült iramban hajszolják és nyelik el egymást, — szemléletében. Akkor majd könnyebb lesz arra gondolni, mily végtelen a Teremtő, és

milyen korlátlan hatalom rejlik e végtelenségében. — *c)* Az Istenben található feltétlen rend és koordináló erő is kifejezésre jut a természetben. Midőn a parányi rovarok szervezetének funkcióit nagyító alá vesszük és e finom remekművek benső életének titkai feltárulnak előttünk, valóban meggyőződhetünk Isten koordináló, rendet fenntartó erejéről. — Az Úr csodálatraméltó dicsőségének visszfénye a természet örökszép megnyilvánulásaiban található meg. Aki Istenhez akar közeljutni, lapozzon gyakran a természet könyvében, mert az Úr minden oldalára oly igazságokat jegyzett fel, hogy aki ezekkel töltekezik, sohasem veszítheti el szíve tisztaságát.

*Elhatározás:* Sokat lapozok a természet konyvében és megjegyzem magamnak a benne található igazságot. Mint minden vallásos embernek, nekem is értenem kell a természet nyelvén, és annyira ki kell finomulnom, hogy ezen a nyelven is tudjam dícsérni az Urat.

3.

*«Uram, mi Urunk, mily csodálatos az egész világon a Te neved.»* (Graduálé.)

Nem tudjuk az Úr nagyságát csodáló hódolattal imádni anélkül, hogy a legtökéletesebb teremtményre, az Istenanyára ne gondolnánk. Ezt annál inkább tesszük, mert ma szombat van és lelkünkben megint az Istenanya szentélyébe zarándokolunk, hogy ott eleget tegyünk szívünk szeretetteljes óhajának. Ma Isten nagyságának visszfénye ragyog szemünkben és ezzel a tűzzel közeledünk a kegyképhez. Pillantásunk tökéletesedett és könnyebben értjük meg azon igazság mélységes jelentőségét, hogy Isten csodálatos nagyságának legtökéletesebb visszfénye a Szentséges Szűz, a jóságos Istenanya. — *a)* Visszfénye e tökéletességnek, mint Immaculata, Szeplőtelen és Érintetlen. A bűn árnyéka sem közeledett lelkéhez, és a tökéletlenség sejtelme sem érintette szívét. Nála szeplőtelenebb lény csak egy van: és ez mindnyájunk alkotója, az örök Isten. —

*b)* Visszfénye az isteni tökéletességnek, mint «Purissima», a legtisztább, kinek lelkisége, feszültségben gazdag szeretete, odaadása és élete a legszűzebb tisztaság jegyében áll. Szenvedélyesen szeretett, de e szeretet izzása oly fehér, hogy a szűzesség minden értékét magában foglalja és örök eszményképe a tökéletes tisztaságnak. — *c)* Visszfénye Istennek, mint «Intemerata», Ő, a sértetlen Istenanya keresztül küzdötte magát az élet legrettenetesebb nehézségein. Ezek még lelke felületét sem érintették. Az élet szennyes áradata nem tudta elérni, az általános rothadás nem tudta hatalmába keríteni és a folytonos támadás nem tudta megtörni. Sértetlen maradt, és mint olyan állott isteni Fia keresztfája tövében. Sértetlen, hajlíthatatlan, legyőzhetetlen. Tökéletes visszfénye az isteni Erőnek és még tökéletesebb eszményképe erkölcsi törekvéseinknek. — *d)* Ne csodálkozzunk, ha a Szentséges Szűz szívünk tisztasága felett őrködik. Önnön tapasztalatából tudja, mily értéket hordunk magunkban és eléggé szeret,

hogy segítsen ezen értéket megőrizni és kamatoztatni. — Mindig örvendünk, ha elközeleg a szombat hangulatteljes napja, mert ismét alkalmunk van a Szentséges Szűzhöz zarándokolni és anyai karjaiban lelkileg megtisztulni.

*Elhatározás:* Hiába gyujtok mécsest szobámban és zarándokolok a kegyképhez, ha szívemben nem ég a legértékesebb és legjelentőségteljesebb láng, a ragyogó tisztaság, melynek első tüze az Istenanya szemében gyulladt ki.

**Pünkösd utáni tizedik vasárnap.**

A mai liturgia alapgondolata a bűnösök megigazulása. A különböző szövegek mind ezen igazsággal foglalkoznak és a tökéletes megigazuláshoz vezető utakra világítanak reá. A mai Kollekta alapján a következő motívumokkal ismerkedünk meg: 1. A bűnösök megigazulása Isten mindenható hatalma csodája. 2. A bűnösök megigazulása számunkra a reménység gyarapodása. 3. A bűnösök

javulása számunkra a természetfeletti javak keresésének kiinduló pontja.

1.

*«Isten, Ki mindenhatóságodat leginkább a megbocsátással és irgalommal mutatod meg, növeld velünk irgalmaságodat, hogy akik igéreteid után törekszünk, a mennyei javaknak részeseivé lehessünk.»* (Kollekta.)

A bűnösök megigazulása valóban Isten csodálatos és korlátlan hatalmára vezethető vissza. Csakis Isten mindenható hatalma képes a bűntől megszabadítani és ismét beleilleszteni a természetfeletti világrendbe. — *a)* A mindennapi tapasztalat bizonyítja, hogy Isten végtelen jóságában irgalmat gyakorol és minden eszközzel azon van, hogy a bűnösben felülkerekedjen a jobb belátás és visszatérjen az egyedül üdvözítő útra. Sok esetben oly feltűnő és rendkívül nehéz körülmények között végbemenő megtérésekkel találkozunk, hogy önkéntelenül csodálatosnak nevezzük azokat, pedig minden megtérés és bűntől való szabadulás a szó teljes értelmében csoda-

számba megy, mert — *b)* Isten korlátlan mindenhatóságáról tesz tanúbizonyságot. A szentatyák és egyháztanítók egyetemes nézete szerint nagyobb erőkifejtés szükséges Isten részéről egy bűnös megtéréséhez, mint a világ teremtéséhez. — *c)* A távolság ugyanis, amely Istent a bűntől és a rossztól választja el, sokkal nagyobb, mint az, amely Isten és a semmi között vagyon. Istennek, midőn végtelen jóságában leereszkedik a bűnöshöz, hogy kegyelmi segítségével megtérésre késztesse, e roppant távolságot kell legyőznie. Következőleg nagyobb csodát művel, mintha újból teremtené a világmindenséget. — A bűnösök megigazulása valóban Isten mindenható hatalmának és korlátlan jóságának megmagyarázhatatlan csodája. Oly erőkifejtésről és hatalomról tesz tanúbizonyságot, melynek nagyságát megfelelő szavak és fogalmak hiányában nem tudjuk kifejezni.

*Elhatározás:* Megrendülve gondolok a bennem is végbement csodára. Én is bűnös voltam (most talán megint az

vagyok) és az Úr irgalmat gyakorolt velem. Lehajolt hozzám a lelki romlás feneketlen mélységébe és megmentett nyomorúságomból. Ezért hálát kell adnom, és arra törekednem, hogy Istent soha többé ne kényszerítsem hasonló csodatételre.

2.

«*Isten, Ki mindenhatóságodat leginkább a megbocsátással és irgalommal mutatod meg, növeld velünk irgalmasságodat, hogy akik igéreteid után törekszünk, a mennyei javaknak részeseivé lehessünk.*» (U. o.)

A bűnösök megigazulása csodáját alkalmunk van mindennap szemlélni. Ez rendkívül üdvösséges és megtermékenyítő kihatást gyakorol reánk, melynek jelentőségéről érdemes elmélkedni. — *a)* A bűnösök megtérésével kapcsolatosan meggyőződünk Isten végtelen jóságáról és irgalmáról. Más magyarázat e csodálatos folyamatra, a megtérésre nincs. Minél megrendítőbb és rendkívülibb a megtérés,

annál szilárdabb bennünk Isten végtelen jóságába és irgalmába vetett hitünk. — *b)* A hit reményt fakaszt, mert a tapasztaltak alapján önmagunk is reméljük, hogy részünk lesz Isten jóságos irgalmában. E reménység végtelen jót tesz lelkünknek, mert ismerjük az életet és ennek következtében mindig van okunk félni, hogy könnyen oly helyzetbe kerülünk, amelyből csakis Isten jóságos irgalma menthet ki. — *c)* A reménység megfelelő cselekedetekben találja beteljesülését és ennek alapján apostoli munkára késztet. Megértjük — amennyire emberileg érthető — Isten jóságos irgalmát és buzgó imáinkkal, áldozatainkkal, apostoli munkánkkal törekszünk Vele együttműködni, hogy nekünk is részünk legyen a bűnösök megigazulásában. — A bűnösök megigazulásának szemlélete végtelen jótékony hatással van az emberi lélekre. Visszatart a bűntől, megerősíti a reményt és apostoli cselekedetekre késztet.

*Elhatározás:* Felteszem magamban, hogy hasonlóképen cse-

lekszem és a bűnösök megigazulása szemléletéből levonom a következményeket. A fősúlyt főleg arra helyezem, hogy imádkozom, szenvedek és cselekszem a bűnösök megigazulásáért.

3.

*«Isten, Ki mindenhatóságodat leginkább a megbocsátással és irgalommal mutatod meg, növeld velünk irgalmasságodat, hogy akik igéreteid után törekszünk, a mennyei javaknak részeseivé lehessünk.»* (U. o.)

A bűnösök megigazulásának szemlélete még más szempontból is üdvösséges. Kiinduló pontja ugyanis a természetfeletti javak keresésének. A megigazulás csodája világosságában az élet alapvető igazságaira jövünk rá és jobban megértjük, hogy — *a)* földi javakkal, a mulandó értékekkel csínján kell bánni, mert nagy veszély és sok, kárhozathoz vezető lehetőség rejlik bennük. E megállapítás végtelenül üdvösséges, mert általa megtanuljuk a földi javak és mulandó értékek helyes használatát és tartózkodunk attól,

hogy velük visszaéljünk. — *b)* E világosságban még tökéletesebben megismerjük az örök javak minden elképzelés felett álló értékét és a lelki élet megalapozására vonatkozó jelentőségét. — *c)* Elfordulunk a földi javaktól, és csak annyiban vesszük őket tekintetbe, amennyiben a mindennapi élethez szükségesek. Egyébként teljes odaadással, vagy mint a mai Kollekta mondja : «Futva és sietve törekszünk a természetfeletti javakat elnyerni».— A bűnösök megigazulása szemléletéből új és jobb élet indul ki, amely a fősúlyt a természetfeletti javakra helyezi és minden szempontból természetfeletti gazdagodásra törekszik.

*Elhatározás:* **Nekem sem árt, ha hasonlóképen cselekszem és az említett szemléletből ezt a következményt is levonom. Ezáltal több természetfeletti érték kerül életembe és beállításom is sokkal tökéletesebb lesz.**

**Pünkösd utáni tizedik vasárnapra következő hétfő.**

A bűnösök megigazulásához rendkívüli szép út vezet : a szív meggyőződésén alapuló őszinte alázatosság. A mai Evangélium ritka elevenséggel állít elénk megfelelő példát. Ennek segítségével megtanulunk úgy viselkedni, hogy megigazulásunkat tényleg kiérdemeljük. Az Evangélium alapján a következő pontok felett elmélkedünk : 1. A farizeus magatartása. 2. A vámos főjellemvonása. 3. A kettő közötti ellentét.

1.

«*A farizeus megállván, így imádkozék magában: Isten! hálát adok Neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi emberek, rabló, igaztalan, házasságtörő, mint ez a vámos is. Kétszer böjtölök hetenként, tizedet adok mindenből amim van.*» (Evangélium.)

A farizeus, akivel ma a templomban találkozunk, és aki feltűnő helyen, a szentély közvetlen közelében áll, nem jár azon az úton, amely megigazuláshoz vezet. Magatartása túlságosan hiányos, darabos, szaggatott és

összefüggéstelen ahhoz, hogy kiérdemelje Isten irgalmas és elnéző pillantását. Túlsok ebben a gőgös arculatban az ellenszenves vonás, amely ahelyett, hogy az Úr tetszését nyerné meg, viselője kárhozatára válik. — *a)* Egyike e vonásoknak a felfuvalkodottság. A farizeus, mint az evangéliumi szövegből kitűnik, embertársai fölé helyezkedik. Nagyon jó véleménye van önnön értékéről, mert mindenkinél többre tartja magát. Ahelyett, hogy önnön vétkeit sorolná fel és irgalomért esdekelne, felebarátjai bűnlajstromával közeledik az Úrhoz. Ez semmiesetre sem oly magatartás, amely irgalmat érdemel és megigazuláshoz vezet. — *b)* A farizeus kezében még egy másik lajstrom is van. Erre önnön jócselekedeteit írta fel és most ezt olvassa fel az Úrnak. Nem arra gondol, hogy ezek is csak az isteni irgalom segítségével történtek, és az sem jut eszébe, hogy nem is oly jók, mert túlságosan sok gyarlóság tapad hozzájuk, hanem csak arra gondol, hogy ezekre hivatkozva, az Úrtól kicsikarja a jutalmat. Maga-

tartása ebből a szempontból is kifogás alá esik és nem üti meg a mértéket, mert az isteni irgalomhoz nem követelődzve, hanem csakis alázatos könyörgéssel lehet közeledni. — *c)* Minden szempontból önmagát dicsőíti, amire Teophilactus a következő megjegyzést teszi: «Az Úr azért int óva a büszkeségtől, mert minden más szenvedélynél gyakrabban kísérti a lelket. A büszkeség Isten megvetésével azonos. Mi egyebet jelent, mint Isten megtagadását, az az eljárás, ha valaki nem Istenre, hanem önmagára vonatkoztatja a kevés jót, amit tett. Az Úr a farizeusról és a vámosról szóló példabeszédet éppen azokért alkotta, akik nem mindent vonatkoztatnak Istenre és a bennük meglévő csekély jó miatt embertársaikat megvetik. Az Úr e hasonlat által megmutatja, hogy az igazság közel hoz ugyan Istenhez, de ha büszkeséggel párosul, a legmélyebb szakadékba taszít.» — A farizeus nem az az embertípus, amely figyelmet érdemel és követésre méltó. Inkább elrettentő példa, és mint olyan, azt mutatja, hogyan nem szabad köze-

lednünk Istenhez, ha komolyan keressük önnön megigazulásunkat.

*Elhatározás:* A farizeushoz semmi közöm se legyen és semmitől sem tartom magam annyira távol, mint a farizeusi lelkülettől. Nem akarok a felfuvalkodottság hibájába esni és mindent elkövetek, hogy irgalmatlanul megtörjem keménynyakú büszkeségemet.

2.

«*A vámos pedig távol állván, szemét sem merte felvetni az égre, hanem mellét verve mondá: Isten! légy irgalmas nekem bűnösnek.*» (U. o.)

A vámos, — aki oly társadalmi osztályhoz tartozott, amelyet a farizeusok és írástudók büszkén megvetettek és a rómaiak egyszerűen nem vettek komolyan, — nagyon is rokonszenves és vonzó egyéniség. Arculatában annyi eredeti, őszinte, értékes és nemes vonás van, hogy érdemes vele foglalkozni, lesütött szemeibe nézni és lelkébe pillantani. — *a)* A templom végső, elrejtett sarkában áll. Alighogy át-

lépte a küszöböt. Tovább nem megy és nem tolakodik a szentély közelébe, mert nem tartja magát méltónak, hogy a kiváló helyen álljon. Feje lehajlik és tiszteletreméltó távolságból szemlesütve közeledik az Úrhoz. Nagyszerű bevezetés és elindulás, amelyre egész biztosan szép és értékes folytatás következik. Igy már lehet Istenhez közeledni és joggal remélni, hogy irgalmat gyakorol és jóságában részesít. — *b)* Őszinte gesztussal, mellét verve fohászkodik az Úrhoz. Nem felfuvalkodott, nem hivatkozik jócselekedeteire, — pedig biztosan az ő életében is szerepel a jó, — hanem bűneire gondol és mélységesen bánkódik felettük. Ez valóban helyes magatartás. Az Úr irgalmát csak így lehet kiérdemelni. — *c)* Megfelelő szavakat is talál és szívhez szóló, őszinte egyszerűséggel esdekel irgalomért. Tudja, hogy az irgalom egyedül Istennél van és a benne való részesülés módja is csak Őtőle függ. Megfelelően könyörög. És reméli, hogy az Úr őt sem zárja ki jóságos szeretetéből. — A vámos az a típus, amely figyelmet érdemel és

feltétlen követésre késztet. Magatartása annyira emberi; és megfelel az irgalmas Isten elvárásának, hogy kiérdemli a tekintetbe vételt és a meghallgattatást. Aki a megigazulás útjait akarja járni, a vámos példáját kövesse.

*Elhatározás:* Én is jobban tenném, ha a vámos példáját követném, nagyobb szerénységet és alázatosságot tanúsítanék. Sokkal könnyebben nyerném el bűneim bocsánatát és lényegesen több megszentelő kegyelemben részesülnék.

3.

*«Ez (vámos) megigazulva méne haza, inkább mint amaz (farizeus); mert mindaz, aki magát felmagasztalja, megaláztatik, és aki magát megalázza, felmagasztaltatik.»* (U. o.)

A két imént szemlélt típus között fennálló ellentét roppant nagy és annyira tanulságos, hogy figyelmet érdemel. — *a)* A farizeus — mint Krisztus mondja — nem talál meghallgattatásra, elvettetik, mert nem

érdemel jobb sorsot. Nagy Szent Gergely erre vonatkozólag mondja: «Lásd, a farizeus szíve városát az ostromló ellenség előtt a büszkeség által nyitotta meg. Hiába zárta el böjt és imádság által. Minden őrizet eredménytelen, ha egy bejárat nyitva marad; az ellenség könnyen behatol rajta». — *b)* A vámos eléri célját, meghallgattatásra talál. Szent Ágoston erre a következőket jegyzi meg: «Csodálkozol, hogy Isten megbocsát neki (vámosnak), midőn bűnösnek vallja magát? Távol állott, de közeledett Istenhez. És Isten meglátta a távolban. Mert a fenséges Úr az alacsonyakra tekint. Nem emelte szemét (vámos) az éghez, hogy onnan megláttassék. Lelkiismerete félelemmel töltötte el, de a remény felemelte őt. Mellét verte és önmagát büntette. Azért kímélte az Úr, mert megvallotta bűneit. Hallottad a büszke vádlót (farizeus) és most hallod az alázatos bűnöst. Halljad a Bíró ítéletét is: Mondom nektek: ez megigazulva méne haza, inkább mint amaz; mert mindaz, aki magát felmagasztalja, megaláztа-

tik, és aki magát megalázza, felmagasztaltatik». — *c)* Érdemes e két embertípust egymással összehasonlítani, mert rávezet, hogy a megigazulásnak egyik legveszedelmesebb ellensége a büszkeség. Nagyon találóan jegyzi meg Schuster bíboros: «A kevélység, melynek jelképe a farizeus, a lélek bélpoklossága. Következményeiben sokkal veszedelmesebb mint az érzékiség. Ez a testet szennyezi be, amaz pedig a lelket. Ezt az önsanyargatás cselekedeteivel és az évek multával lehet fékezni, Amaz a halálos ágy vánkosán sem hal meg, sőt a pokol lángoló tüzében sem tud megsemmisülni». — Megigazulásunk beteljesüléséhez feltétlen szükséges, hogy Isten előtt megalázkodjunk és teljes erőnkből küzdjünk a kevélység kárhozatos, sátáni befolyása ellen.

*Elhatározás:* A két tipus között a vámost választom, hogy nyomaiba lépjek. Megalázkodom Isten előtt, s remélem, hogy én is hasonló elbánásban részesülök.

**Pünkösd utáni tizedik vasárnapra következő kedd.**

A lélek — mint a mai Graduálé mondja — Isten szemefénye, és mint olyan, alapja megigazulásunknak. Az említett liturgikus szöveg a következő gondolatokkal foglalkoztat: 1. A lélek Isten szemefénye. 2. Isten szárnyai árnyékának védelme. 3. A lélek felemelkedése Istenhez.

1.

«*Óvj, Uram, mint szemedfényét.*» (Graduálé.)

A mai Graduálé az emberi lelket a legremekebb megvilágításban állítja elénk. Isten szemefényének nevezi. Ezzel azt akarja mondani, hogy az emberi lélekben végtelen érték rejlik, amelyre Isten úgy vigyáz, mint mi emberek szemünk világára. — *a)* Az emberi lélek az egész földkerekségén a legértékesebb teremtmény. Nemesebbet, tökéletesebbet, értékesebbet Isten nem alkotott e földön. — *b)* Értéke alapját és gerincét az képezi, hogy benne visszfénylik a teljes Szentháromság minden szépsége. Megvan

benne az Atya teremtő hatalmának visszfénye: a zseniális alkotó erő. A Fiú megváltó hatalmának visszatükrözése: az örök igazság megismerése és az üdvözülésre való képesség. A Szentlélek megszentelő erejének emberi kifejezése: a tökéletes életalakításra képesítő erő. Mindezt természetesen nem önmagának köszönheti, mert Isten kegyelmi ajándékai alakító erejét Istenre kell visszavezetni. Üdvösségben való részesülése Krisztus megváltó kegyelme gyümölcse; és életalakító ereje az isteni Lélekjárás következménye. A lélek azonban ezen az alapon oly nagyjelentőségű érték, hogy Isten rendkívüli gondviselése őrködik felette, nehogy kárbavesszen. — *c)* Az emberi lélek a szó teljes értelmében Istenből kipattant szikra, amely magában hordja — természetesen a kellő méretekre lefokozva — az isteni tűz alapvető tulajdonságait. Végtelen értéket jelent és Isten atyai gondviselésének örök szeretettel szeretett célpontja. — A lélek valóban Isten szemefénye, melynek ragyogásában a Szent-

háromság minden szépsége tükröződik vissza. Egyúttal azon felbecsülhetetlen érték, amely Istent arra készteti, hogy kegyelmi segítségével megigazulásunkat eszközölje.

*Elhatározás:* Isten szemefényének tekinti lelkemet és megfelelően bánik vele. Minek tekintem én? És mily magatartást tanúsítok vele szemben? Válaszom őszinte legyen és súlyos gyakorlati következményekkel járjon.

2.

«*Nyujts szárnyad árnyékában menedéket nekem.*» (U. o.)

A Graduálé világosan beszél, és azt is megemlíti, hogy Isten (Akit ebben az esetben szeretetteljes anyamadárral hasonlít össze) szárnyai árnyékának oltalmába veszi a veszélyeztetett lelket, vagyis kegyelmével istápolja.— *a)* A lélek a kegyelem által hathatós védelemben részesül. Erre szüksége van, mert számtalan veszély környékezi. A lélek — mint már említettük — végtelen értéket jelent és a pokol

hatalmasságai minden erejükkel azon vannak, hogy tolvaj módon hozzá férkőzzenek és birtokukba vegyék. Isten hathatós védelemmel veszi körül, kegyelmével erősíti meg, s ezáltal oly bástyát emel, melynek erején a legszilajabb támadások is megtörnek. — *b)* Isten — hasonlattal élve — szárnyait borítja föléje ; szárnyai alá veszi. Kegyelmes gondviseléssel ápolja, neveli; és úgy irányítja, hogy élete lendületes kibontakozás, magas ívelésű szárnyalás legyen. — *c)* Még hűsítő árnyékról is gondoskodik, — mint a liturgikus szöveg mondja, — vagyis nyugvópontjává válik a sokat zaklatott léleknek és atyai szeretetével biztos védelmet nyujt neki. — Isten a végtelenül értékes emberi lelket kegyelme minden gazdagságával elhalmozza, hogy megfeleljen küldetésének és öröktőlfogva meghatározott célját elérje.

*Elhatározás:* Érzem a lelkem fölé boruló isteni szárnyak jóságos hatását és boldogan mozgok magas ívelésük alatt. Ezek ugyanis a végtelen perspektivájába állítanak, és arra kész-

tetnek, hogy kibontakozásom, fejlődésem és életalakításom által megfeleljek méreteinek és lelkem javát mozdítsam elő.

3.

«*Hozzád emelem, Uram, lelkemet.*» (Offertórium.)

Az Offertórium első verse kiegészíti a mai Graduálé szövegét és alapot nyujt, hogy gondolatmenetünket befejezzük. Isten ugyanis lélekkel ajándékozott meg, és ezáltal végtelen értéket fektetett belénk. E gesztusára felelnünk kell, amit csak azáltal tehetünk, hogy — mint az idézett liturgikus szöveg mondja — Istenhez emeljük lelkünket. — *a)* Elsősorban a kegyelem állapotában őrizzük meg, hogy Isten és a lélek között fennálló kapocs szoros legyen és folytonossága megszakítást ne szenvedjen. Lelkünk ugyanis csak addig marad e felemelt helyzetben, amíg él benne az Úr megszentelő kegyelme. — *b)* Istenhez emeljük lelkünket az imaélet és a szemlélődés (elmélkedés) ápolása által. Komoly imaélethez kell szoktatni és

lelkiismeretes elmélkedésre kell nevelni lelkünket, ha akarjuk, hogy felemelt helyzetében tényleg megmaradjon és megszakítás nélkul Isten kozelében tartózkodjon. — *c)* Istenhez emeljuk lelkünket, amennyiben torekszünk, hogy megfelelő, kegyelemteljes életalakítás keretein belül minden szépsége kibontakozzon és gazdagsága tökéletesen érvényesüljon. — A lényeges az, hogy lelkünket Istenhez emeljük, ezen állapotban megtartsuk és így megszenteljük.

*Elhatározás:* Én is felelek az Úr jóságos gesztusára: teljes odaadással ápolom lelki életemet és készítem elő orok udvosségét. Mindent a lélekért teszek s ezáltal érem el célómat, a magasabb lelkiséget, amely egyedul méltó válasz a megelőző istem szeretetre, amellyel az Úr alkotta lelkemet.

**Pünkösd utáni tizedik vasárnapra következő szerda.**

A mai Introitusban a fölséges vezetést szemléljük, amelyben Isten része-

sít, hogy rajtunk is beteljesüljön a kegyelemteljes megigazulás, és mi is üdvözüljünk. Az említett liturgikus szöveg alapján a következő gondolatokkal foglalkozunk: 1. Az isteni vezetés. 2. Az emberi alárendeltség. 3. A szerepek felcserélése.

1.

*«Midőn az Úrhoz kiáltottam, meghallgatta szavam azok ellen, akik reámtörtek; és megalázta őket, Aki minden idő előtt van és örökké lesz: Vesd az Urra gondodat, Ő majd gondoskodik rólad.»* (Introitus.)

A mai Introitus szövege felett valóban érdemes gondolkodni, mert megismertet az isteni vezetés szépségével, és a benne rejlő erőre is rávilágít. Különös nyomatékkal emeli ki azt, ami az isteni vezetés lényegéhez tartozik. — *a)* Elsősorban az irányítást. Minden emberi élet folyamat, áradat, fejlődés, kibontakozás, vagyis a szó teljes értelmében megmozdulás. Fejlődésre, kibontakozásra, megmozdulásra gondolni sem lehet kellő irányítás nélkül. Az emberi ész és értelem nem vállal-

hatja e felelősségteljes munkát, mert hiányzik belőle a pillantás mélysége és az összefüggések meglátása. Isteni irányításra van szükség. Ebben részesít az isteni vezetés. — *b)* Szükség van ezenkívül az egészbe való beilleszkedésre is. Az emberiség élete végtelenül bonyolult folyamat, amely csak akkor válik áttekinthetővé és célszerűvé, ha az egyénnek élete az egészbe beleilleszkedik, a közös célt szolgálja és a tömeg, vagyis az egész emberiség érdekeit előmozdítja. Ellenkező esetben rendellenesség keletkezik, amely gátolja a kifejlődést és lényegesen károsítja a közösséget. Az említett beilleszkedést az egyén önnön erejéből sohasem vállalhatja, mert hiányzik belőle a kellő áttekintés és — mint már mondottuk — az összefüggések tökéletes ismerete. Az isteni vezetés feladata, hogy az egyén életét az egész közösség megmozdulása kereteibe beleillessze és úgy rendezze, hogy a közös célnak megfeleljen. — *c)* Arra is szükség van, hogy az egyén életének valaki gondját viselje, tehát gondviselése legyen. A vezetés és a közösségbe való beleillesztés

egymagában véve nem elegendő. A vezetettekről, kiknek élete a közösség keretein belül érvényesül, gondoskodni is kell, hogy mindig meglegyen a fejlődéshez és a kibontakozáshoz szükséges lehetőség. Ezen feladatot is az isteni vezetés vállalja. Isten, aki vezeti és irányítja életünket, egyszersmind jóságos Gondviselésünk is. — Az isteni vezetésnek és gondviselésnek végtelenül sokat köszönhetünk, mert minden szempontból úgy irányítja életünket, hogy megigazulásunk érvényesüljön és elérjük örök üdvösségünket.

*Elhatározás:* Az isteni vezetésben megnyilvánuló erőt és szépséget teljes odaadással szemlélem és boldog vagyok, hogy benne részesülhetek.

2.

*«Midőn az Úrhoz kiáltottam, meghallgatta szavam azok ellen, akik reám törtek; és megalázta őket, Aki minden idő előtt van és örökké lesz: Vesd az Úrra gondodat, Ő majd gondoskodik rólad.»* (Introitus.)

Az isteni vezetéssel szemben csak egy magatartás lehetséges: a feltétlen engedelmesség és tökéletes alárendelés. — *a)* Elsősorban el kell fogadnunk az isteni vezetést. Ennek többféle módja van. El kell fogadnunk értelmünkben, amennyiben belátjuk annak szükségességét, előnyeit, megbízhatóságát, tökéletességét, és rendelkezéseit nem tesszük éles kritika tárgyává. Akaratunkat is hozzáidomítjuk, és úgy rendezzük életünket, hogy mindenben egyet akarjunk az isteni vezetéssel. Az életünket irányító Isten rendelkezései és önnön akarásunk között sohase legyen eltérés vagy diszharmónia. Ebbeli beállításunkat szívünkkel egészítjük ki, amennyiben szeretjük az isteni vezetést és szeretettel fogadjuk legnehezebb rendelkezéseit is. — *b)* Az isteni vezetéssel szemben tanúsított alárendeltség együttműködésünket is megkívánja. Isten terveibe és rendelkezéseibe tökéletesen bele kell illeszkedni, kívánságainak és szándékainak megfelelően kell azokat megvalósítani. Nem elég a rendelkezéseket elfogadni,

azokat szeretni: cselekedeteinket is hozzá kell alkalmazni és tetteinket is irányításának megfelelően alakítani. Csak akkor beszélhetünk eszményi alárendeltségről, ha valóban együttműködünk Isten terveivel és keresztülvisszük parancsait. — *c)* Mindebben nagy kitüntetés rejlik, mert alárendeltségünk által megvalósító szervévé válunk az isteni Gondviselésnek. Isten ugyanis úgy akarja, hogy tervei megvalósulásában mi, emberek is közreműködjünk s azért megengedte, hogy megvalósító szervként szerepeljünk. A történelem és a szentek élete bizonyítja, hogy az isteni Gondviselés mindig embereket hívott meg és használt eszközként, ha nagy tervek megvalósításáról és fontos munkák keresztülviteléről volt szó. — Az isteni vezetéssel szemben csakis tökéletes alárendelés lehetséges. Ez egyáltalán nem jelent megalázó szolgaságot; ellenkezőleg: felmagasztaló kitüntetés. Összekötő szervvé válunk ugyanis az isteni Gondviselés és védence között; azonkívül résztveszünk terveinek megvalósulásában.

*Elhatározás:* Eléggé értelmesnek tartom magam, hogy fegyelmezett alárendeltség által vegyek részt az isteni Gondviselés tervei megvalósításában. Minden szempontból elfogadom az isteni vezetést; és vele tökéletes egyetértésben működöm közre önnön megigazulásomon.

3.

*«Midőn az Úrhoz kiáltottam, meghallgatta szavam azok ellen, akik reám törtek; és megalázta őket, Aki minden idő előtt van és örökké lesz: Vesd az Úrra gondodat, Ő majd gondoskodik rólad.»* (Introitus.)

Nem egyszer fordul elő az életben, hogy felcseréljük a szerepeket, s ezáltal beláthatatlan következményű rendetlenséget okozunk. — *a)* Megengedjük magunknak, hogy önmagunk vezetője és gondviselése legyünk. Felfuvalkodottságunkban azt hisszük, hogy képesek vagyunk önmagunkat vezetni és biztos kézzel irányítani életünket az örök cél felé. Ugyanezen okból a Gondviselés szerepét is szíve-

sen játsszuk, és azt gondoljuk, hogy eléggé erősek vagyunk gondunkat viselni és életünket minden szükségessel ellátni. E magatartásban egyéb hátránytól eltekintve, nagy felfuvalkodottság is rejlik, mert Isten szerepét kívánjuk betölteni anélkül, hogy isteni hatalommal rendelkeznénk. — *b)* Az Úr végtelen türelme annyira megy, hogy meghagyja akaratunkat, nem korlátozza mozgásszabadságunkat, figyelemmel és szánakozó mosollyal kíséri irányító és gondviselő szerepünk egyes megmozdulásait. Az Úr azért nem lép közbe és nem akadályozza meg e lehetetlen szerepcserét, mert minden szempontból érintetlenül hagyja az emberi akarat szabadságát (ennek közelebbi okairól az előző elmélkedésekben már többször volt szó). — *c)* A szerepcsere kicsendülése nem éppen kielégítő. A játéknak hamarosan vége szakad, mert rövid időn belül önnön elégedetlenségünk áldozatává válunk. Az irányítás nem sikerül és legjobb esetben zsákutcába kerülünk, ahonnan csakis az isteni Gondviselés jósága tud kiszabadítani. Gondviselé-

sünk szintén nem válik be és a nyugtalanító hiányok ijesztő gyorsasággal mutatkoznak. Szomorúan tapasztaljuk, hogy nem tudunk magunkon segíteni és belátjuk, hogy kalandszerű vállalkozásunk csütörtököt mond. Legszomorúbb és legkellemetlenebb következménye mindennek, hogy komolyan veszélyeztetjük megigazulásunkat és, ha idejekorán nem cseréljük vissza a szerepeket, örök kárhozatunkba sietünk. — A szerepeket nem tanácsos felcserélni és semmi értelme sincs, hogy üres fejjel és üres kézzel vezérszerepet vállaljunk és gondviselést játsszunk. Fogadjuk el inkább az isteni vezetést, és örüljünk, hogy megvalósító szerve lehetünk.

*Elhatározás:* Nincs kedvem a felcserélt szerepek kalandjába bocsátkozni, mert nem akarom megigazulásomat veszélyeztetni. Istent tekintem vezéremnek, Gondviselésére támaszkodom és mindenben együttműködöm Vele, hogy elérjem célomat és biztosítsam megigazulásomat.

**Pünkösd utáni tizedik vasárnapra következő csütörtök.**

Megigazulásunk leghathatósabb eszközlője az isteni Lélek. A mai Szentlecke is erről beszél. Szent Pál tanítása alapján a következő igazságokról elmélkedünk: 1. A Lélek a megigazuláshoz szükséges erő. 2. A Lélek a megigazulás művei eszközlője. 3. A közös haszon.

1.

«*Tudtotokra adom, hogy senki, ki Isten Lelke által szól, nem mondja: Átkozott legyen Jézus! És senki sem mondhatja: Ur Jézus! hanem csak a Szentlélek által.*» (Szentlecke.)

Szent Pál apostol a korintusiakat arra figyelmezteti, hogy a keresztény lélek megigazulásához isteni erőre van szükség. Ennek forrása a Szentlélek. — *a)* A nemzetek apostola a korintusiak azelőtti (megtérésük előtt való) helyzetét vázolja, s ezáltal oly képet fest, amely minden lélek állapotára illik, amely még nem tért meg és nem talált oda Istenéhez. Az Apostol azt mondja: «Tudjátok, hogy midőn pogányok voltatok, a néma bálványok-

hoz mentetek, amint hajtottak titeket». Szomorú állapot volt. A tengelyszerepet az istenként imádott néma, tehetetlen és közömbös bálvány játszotta. És ami még rosszabb, a lelkek sok esetben meg voltak győződve, hogy nincs értelme a hamis istent imádni és pártfogását kérni. De nem tehettek másként, mert vagy a fensőbb hatalom, vagy a közvélemény, vagy pedig saját önállóságuk odakényszerítette őket (Szent Pál azt mondja: hajtotta), ahol sem lelki támaszra, sem belső megkönnyebbülésre nem találtak. Életükből hiányzott a leglényegesebb érték: a túláradó, mindenre képesítő erő. — *b)* Megtérésük által változott a helyzet. A Szentlélek kegyelmében részesültek, ajándékaival meggazdagodtak és megtalálták lelkük egyensúlyát. A Lélek ugyanis megadta nekik azt az előnyt, hogy a hitetlenkedő és kételkedő világ felfogása ellenére sem váltak el Krisztustól és nem mondottak «anathemá»-t, átkot ellene. A Léleknek köszönhetik, hogy kitartottak Mellette, hittek Benne és törvénye

szerint éltek. Ezáltal a megigazuláshoz szükséges erőben részesültek és üdvösségüket készítették elő. — *c)* Az isteni Lélek ezen erőt azáltal fokozta, hogy teljes lendülettel odafordította őket Krisztushoz. Erőt adott nekik, hogy az Apostol kifejezése szerint «Úr-Jézus»-t mondhassanak, vagyis cselekedeteikkel, életalakításukkal, küzdelmükkel és nagymértékű lelki kibontakozásukkal tanúskodjanak Mellette és mélyítsék el a Vele való kegyelemteljes kapcsolatot. Ezáltal megalapozta bennük az üdvösséget és azon útra vezette őket, melynek kicsendülése az örök megdicsőülés. — Az isteni Lélek árasztja belénk a megigazulás szellemével és az abból fakadó cselekedetek keresztülviteléhez szükséges erőt.

*Elhatározás:* Nagyon szeretem és őszintén tisztelem az isteni Lelket, és Hozzá fordulok, valahányszor erőre van szükségem. Ez nagyon sokszor történik meg, mert az erő gyakran fogytán van bennem. Minél többször kérem Tőle az erő megújulását,

annál nagyobb mértékben részesülök benne.

2.

*«A kegyelmek ugyan különfélék, de ugyanaz a Lélek. És az erőnyilvánulások is különfélék, de ugyanaz az Isten, aki mindezt mindenkivel cselekszi.»* (U. o.)

Az isteni Lélek ereje a megigazuláshoz szükséges cselekedetek kiinduló pontja és fenntartója. Szent Pál is ezt tanítja a mai Szentleckében, és szavaiból a következőket vonjuk le: — *a)* Különböző kegyelmek vannak. Ennek oka, hogy az emberek is különbözők, és különböző feladatok megvalósítására hívattak meg. A különbözőség sokasága hozzátartozik Krisztus Egyháza, a nagy keresztény összesség színes egységéhez. — *b)* Különböző cselekedetek, vagy — mint Szent Pál mondja — erőnyilvánulások is vannak. Mindenkiben más az adottság, más a hivatás, más a kötelességteljesítés és mások a körülmények, amelyek közt élete lejátszódik. A cselekedetek is ehhez alkalmazkodnak. Ez különbözőségük magyarázata. A roppant

változatosság szintén hozzátartozik az összesség színes egységéhez: rendkívül kiterjedt hatásköréről és nagy életképességéről tanúskodik. — *c)* Mögötte az isteni Lélek ereje áll. A Szentlélek irányítja a különböző kegyelmeket és alakítja a különböző cselekedeteket. A kegyelemben, a vele való együttműködésben, a gondolatban, a cselekedetekben az isteni Lélek kifogyhatatlan ereje nyilvánul meg és képezi az emberi nem megigazulása nélkülözhetetlen alapját. — A Lélek irányítja a megigazuláshoz szükséges cselekedeteket is, és Neki köszönhetjük, hogy azokat véghez tudjuk vinni.

*Elhatározás:* Az isteni Lélekből erő árad ki, amit arra használok fel, hogy megigazulásom cselekedeteit műveljem és örök boldogságomat biztosítsam.

3.

«*A Lélek kinyilatkoztatása azonban mindenkinek hasznára adatik.*» (U. o.)

A megigazulás szellemét és cselekedeteit irányító isteni Lélek a misz-

tikus Krisztus-testre van leginkább tekintettel: céljait szolgálja és megszentelődését eszközli. Erre céloznak Szent Pálnak a mai Szentleckéből vett szavai, melyek alapján a következő igazságokat ismerjük meg: — *a)* A misztikus Krisztus-test elsősorban test, szervezet, vagyis összesség. Mint olyan, a szó teljes értelmében egység. Jelképe a kinyilatkoztatás szerint is az emberi test, amelyben a szervi funkciók nagy változatossága mellett is egyöntetű a harmónia. — *b)* A misztikus Krisztus-testnek tagjai vannak. Ezek mi vagyunk. Minden tagnak megvan a maga funkciója, egyéni célja, küldetése és szolgálata, éppúgy mint az emberi testben; minden egyes szerv bizonyos szempontból önnön életét éli. — *c)* A különböző tagok egymástól gyakran nagyon is eltérő funkcióit az isteni Lélek koordináló ereje tömöríti harmonikus egységbe, hozza felülmúlhatatlan bölcseséggel közös nevezőre és rendeli alá az összesség, a misztikus Krisztus-test szent céljainak. Mindezt úgy rendezi, hogy az egyik funkció a másikat kiegészíti, és a

teljesítmények különbözőségéből egyöntetű, magas célt szolgáló teljesítmény válik. — Szent Pálnak igaza van: ez mindenkinek hasznára válik. Az isteni Lélek mindegyikünk megigazulását eszközli s úgy szervezi meg, hogy az a közösség, a misztikus Krisztus-test javára és megszentelődésére váljon.

*Elhatározás:* Megigazulásomat az isteni Lélek segítségével úgy irányítom, hogy tökéletesen beleilleszkedjem a misztikus Krisztus-test összességébe és lényegesen hozzájáruljak a közös nagy célhoz, a misztikus Krisztus-test megszentelődése beteljesüléséhez.

**Pünkösd utáni tizedik vasárnapra következő péntek.**

Megigazulásunkban az Eucharisztia is nagy szerepet játszik. Erről beszél a klasszikus szépségű Szekréta, melynek gondolatait a következő pontokba foglaljuk össze: 1. Az Eucharisztia kettős célja. 2. Az Eucharisztia a lelki feltámadás eszközlője. 3. Az Eucha-

risztia a végső feltámadásra való előkészület.

1.

*«Engedd nekünk, kérünk, Urunk, hogy e Misztériumban méltón vehessünk részt, mert valahányszor ezen áldozatról való megemlékezést ünnepeljük, megváltásunk műve megvalósul.»* (Szekréta.)

Az Eucharisztia megigazulásunkat a kettős cél beteljesülésével eszközli. — *a)* Első célja a lélekben és igazságban végzett Isten-imádás. Tudjuk a kinyilatkoztatásból, hogy az Atya olyanokat keres, akik lélekben és igazságban imádják Őt. Ezt Krisztus mondotta és Ő, az eucharisztikus Isten, az Újszövetség áldozatában az Istenimádás oly formáját alkotta, amely ezen alapelvnek tökéletesen megfelel; és oly embertípust nevel, amely teljesen erre az alapra helyezkedik. Az Eucharisztiában lélekben imádjuk Istent. Az eucharisztikus szellem a lelkiekre fekteti a fősúlyt, lelkiséget alakít és egyáltalán lelket visz az életbe. Az Eucharisztiában igazságban imádjuk Istent, mert az Eucharisztia szelleme és kultusza, eltekintve Krisz-

tus Isten-imádásának igaz voltától, oly embertípust alakít, amely imádásába élete őszinteségét és ezáltal a teljes igazságot fekteti bele. — *b)* Az Eucharisztia második célja a szeretet táplálása. Az eucharisztikus életben minden arra van berendezve, hogy növelje, istápolja, táplálja és tökéletesítse Isten iránt tanúsított szeretetünket. A kegyelem a szeretetet növeli; az erő a szeretet szellemének megfelelő életre képesít; az Isten közelében való tartózkodás a szeretetet mélyíti el; és az Istennel való egyesülés a szeretet beteljesülése. Mindezt az Eucharisztia eszközli és ennek következtében valóban a szeretet tápláléka, vagyis a szeretet szellemének fenntartója és megerősítője. — *c)* Ezáltal megigazulásunkat is eszközli. Megigazulásunk ugyanis abban áll, hogy Isten-imádásunk tökéletes, és a szeretet teljessége megvalósul bennünk. — Az Eucharisztiának köszönhetjük, hogy kettős célja beteljesülése által elősegíti a megigazulást és előkészít az örök életre.

*Elhatározás:* Az Eucharisztia szellemét követem mindennap és

igényei szerint helyezkedem el az életben. Főleg arra ügyelek, hogy az Eucharisztia által tökéletesüljön Isten-imádásom és teljesüljön be életemben a tökéletes szeretet.

2.

«*Engedd nekünk, kérünk, Urunk, hogy e Misztériumban méltón vehessünk részt, mert valahányszor ezen áldozatról való megemlékezést ünnepeljük, megváltásunk műve megvalósul.*» (U. o.)

Az Eucharisztiában teljesül be lelki föltámadásunk. Ez lényegesen hozzátartozik megigazulásunkhoz. Következőleg ismét mondhatjuk, hogy az Eucharisztia megigazulásunkat és üdvösségünket eszközli. Az Eucharisztia a lelki föltámadást következőképen valósítja meg: — *a)* Elsősorban, mint már egy másik elmélkedésben láttuk, belevon Krisztus áldozatába. Ez több mint részesülés. Életünk ugyanis az Eucharisztia befolyása által tökéletesen átalakul. Áldozattá válik, nemcsak liturgikus, hanem a szó mindenre kiterjedő reális értelmében

is. Életünk az Eucharisztia alapján áldozat, küzdelem, szenvedés, fájdalom, nélkülözés, lemondás, ellentállás. Tüzét mindig érezzük és súlya megszakítás nélkül nehezedik reánk. Ebből következik, hogy az áldozat tüzében Krisztussal együtt semmisülünk meg, vagyis — mint Szent Pál mondja, — meghalunk Vele. — *b)* A megsemmisülés végtelen kegyelmi gazdagsággal jár. Átizzítja lelkünket, nagy kihatással van életalakulásunkra és tökéletesen átváltoztat. A tökéletlenből átfejleszt a tökéletesbe; a tökéletesből a végleges beteljesülésbe. — *c)* Az Eucharisztia által új életre kelünk, amely ragyogóan világos, mint a húsvét boldog reggele. Másszóval — hogy Szent Pál kifejezését használjuk — föltámadunk Krisztussal és töltekezünk dicsőségével. Ez még nem a végleges feltámadás, hanem a kegyelem fakasztotta új élet, amely a tökéletesség után való törekvés, a nemes ambíció jegyében áll és teljesen megfelel Krisztus követése legfelfokozottabb igényeinek. Holtak voltunk azelőtt, de a kegyelem átváltoztatott s új életre

támasztott fel. — Az Eucharisztiában lelki feltámadásunkat ünnepeljük és ezáltal részesülünk a megigazulás páratlan kegyelmében.

*Elhatározás:* Lelki feltámadásra, új életre, annak teljességére nekem is szükségem van. Beteljesülését az Eucharisztiában keresem és megfelelő szellem alakítása által siettetem.

3.

*«Engedd nekünk, kérünk, Urunk, hogy e Misztériumban méltón vehessünk részt, mert valahányszor ezen áldozatról való megemlékezést ünnepeljük, megváltásunk műve megvalósul.»* (U. o.)

Az Eucharisztia lelki föltámadásunk megvalósítása által végső, örök feltámadásunkat készíti elő. Nem hiába nevezzük, — mint az úrnapi elmélkedésekben szemléltük, — lelki táplálléknak, mert az Eucharisztiában valóban Isten táplálja lelkünket és szenteli meg testünket, hogy mindkettőt érdemessé tegye a végső feltámadás dicsőségére. — *a)* Elsősorban a lelket szenteli meg. Lelki kenyér, lelki táplálék, és mint

olyan, a lelket árasztja el kegyelmi gazdagságával. Ezáltal megalapozza a Krisztus-arc fokozatos kibontakozását és beteljesíti a megszentelődést, vagyis a megigazulást. Ezáltal arra a boldog pillanatra készít elő, melyben megjelenünk az Úr színe előtt, hogy halljuk végleges elismerése szavait és Benne találjuk boldogságunkat. — *b)* Az Eucharisztia mint lelki táplálék a testet is megszenteli, mert a lélek közvetítése által Isten szolgálatára neveli, távoltartja a bűntől, és megakadályozza, hogy a vak szenvedély szánalomraméltó eszközévé váljék. A test életét oly nemessé teszi, hogy természetadta nívója fölé emelkedik, szinte széjjelpattantja szűk kereteit és belefejlődik a végtelen dicsőségbe, amelyben — *c)* a végső feltámadás pillanatában részesül, mint a test hajléka és az istenszolgálat megszentelt eszköze. Az Eucharisztia tehát a testet és a lelket szenteli meg, tökéletesíti, gazdagítja és készíti elő a végső feltámadás boldog napjára. — Az Eucharisztia valóban táplálék, amely az élet hosszú és tekervényes útjain

megerősít, és annyira megszentel, hogy méltókká válunk testileg is feltámadni s az örökkévalóságban testünkkel és lelkünkkel tovább dicsőíteni jóságos Teremtőnket.

*Elhatározás:* Testemmel is jól kell bánnom, mert isteni szolgálat eszköze. Ennek következtében kiteszem az Eucharisztia jótékony hatásának és ezáltal megszentelem. Minél sikerültebben kapcsolom bele testemet az Eucharisztia mindent megszentelő kultuszába, annál nagyobb mértékben biztosítom számára az örök föltámadás dicsőségét.

**Pünkösd utáni tizedik vasárnapra következő szombat.**

Elmélkedési anyagunkat, melynek alapgondolata e héten a lélek megigazulása volt, ma, szombaton a szentséges Szűz közvetítő szerepe szemléletével fejezzük be. Isten végtelen irgalma rendkívül gazdag eszközöket állított rendelkezésünkre, hogy megigazolásunkat műveljük és örök üdvösségün-

ket biztosítsuk. Ezek tökéletes használatára és kielégítő felhasználására a szentséges Szűz, az Istenanya tanít meg. Gondolatainkat a következő pontokba foglaljuk össze: 1. A tökéletesek. 2. A lanyhák. 3. A bűnösök.

## 1.

*«Mindenszentek királynéja könyörögj értünk.»*

A Szentséges Istenanya, mint az isteni kegyelem közvetítője, elsősorban azokkal foglalkozik, kiknek élete a magasabb kibontakozás és tökéletesség jegyében áll. Ezek szintén reászorulnak az Istenanya kegyelemközvetítő közbelépésére és nevelő befolyására. Az önmegszentelődés magas fokait elérték ugyan, de lelki életükben még mindig vannak oly jelenségek, amelyek nincsenek összhangban a magasabb tökéletesség szellemével és elfajulás esetén komolyan veszélyeztetik az elért eredményeket. A Szentséges Istenanya, Akit a liturgia Mindenszentek Királynéjának nevez, segítségükre siet és megigazulásukat annyiban biztosítja, amennyiben tökélete-

síti megszenteltetésüket és eltávolítja az utolsó akadályokat. — *a)* Az Istenanya elsősorban arról gondoskodik, hogy a tökéletes lelkek már itt a földön egyesüljenek Istennel, életüket valóban Istenben éljék és ezáltal elérjék a misztikus, a természetfeletti egyesülés beteljesülését. Önnön példája által arra utal, hogy az Ő élete is az Istennel való tökéletes egybeforrás jegyében állott. — *b)* Eszményi példaadása és tökéletes szelleme által megismerteti velük azon kicsiny hibákat és tökéletlen vonásokat, amelyek egyébként tökéletes és ragyogó lelki fiziognómiájuknak nem válnak előnyére. A lélek szépséghibáiról van szó. Ezekre nincs szükség. Kellő munkával, megfelelő gonddal el lehet őket távolítani. Az Istenanya arra készteti a tökéleteseket, hogy ezt is elvégezzék, az utolsó simításokat is megtegyék és eredménnyel dolgozzanak lelki arculatuk szépítésén. Ebben is segítségükre van, és kegyelemközvetítő erejével teszi lehetővé a sikert. — *c)* Az utolsó lendületet pedig azzal adja, hogy a szenvedés iskolája leg-

magasabb fokain vezet keresztül és megtanít ugyanoly szellemmel viselni az életküzdelem és a kibontakozás vértanúsága keresztjét, mint Ő tette a Golgota magaslatán. A nemes szenvedés izzó tüzében megsemmisül a tökéletlenség utolsó salakja. A lélek teljesen megtisztulva és a kegyelmi gazdagság túláradó fényességétől körüllengve kerül ki abból és az Úr nagyobb dicsőségére válik. — A tökéletesekben a Szentséges Istenanya fejezi be az életalakítás, a jellemképzés és a Krisztushoz való hasonlatosság nagy munkáját. Ezáltal beteljesíti megszentelődésüket és biztosítja a lélek megigazulását.

*Elhatározás:* Sajnos nem tartozom a tökéletesekhez, de van bennem is annyi jóakarat, hogy a legmagasabb tökéletességre törekedjem. Már most kérem a Szentséges Szűzet, foglalkozzon velem ebből a szempontból is, vezessen a lelki élet iskolájában mindig magasabb fennsíkra, hogy tökéletes-életalakításom beteljesülése

által, mint Mária szolgája egykor én is nagyobb dicsőségére váljak.

2.

*«Keresztények segítsége, könyörögj érettünk.»*

A Szentséges Istenanya különös figyelmet fordít azokra, akiket általánosságban lanyháknak nevezünk. Anyai szeretete aggodalommal figyeli ezen felületes és nagy veszélyben forgó lelkek életét és mindent megtesz, hogy változtasson helyzetükön, megszentelődésüket eszközölje és megigazulásukat biztosítsa. — *a)* Elsősorban tespedésükből, közömbösségükből, lanyhaságukból és tunyaságukból rázza fel őket. Mint a Vértanúk Királynője, a Fájdalmas Istenanya jelenik meg előttük anyai gyásza és szűz vértanúsága szenvedésteljes palástjába burkolva. A Golgota magaslatára viszi a lanyhákat, hogy szemtanúi legyenek Krisztus kínszenvedésének és bepillantást nyerjenek a lélek értékének misztériumába. A Golgota tragédiája rázza fel tespedésükből az elernyedteket, és készteti őket, hogy szakítsanak ko-

zömbös életmódjukkal és nagy gonddal műveljék lelki kibontakozásukat. — *b)* Eszményképet is ad nekik, amennyiben önnön tökéletességére, felülmúlhatatlan életalakítására, kegyelmi gazdagságára és páratlan jellemképére mutat rá. Követendő példaként önnön egyéniségét állítja eléjük és ellenállhatatlan vonzóerejével eléri, hogy az elfásultak új életet kezdjenek és arra az útra lépjenek, amelyen Ő is elérte a lelki kibontakozás legmagasabb fokát. — *c)* A hosszadalmas, meredek és magasba ívelő úton nem hagyja őket magukra. Velük megy, végigkíséri, támogatja, neveli, megsegíti, vigasztalja, felrázza és továbbmenetelre készteti őket, míg el nem érik lelki tökéletességük beteljesülését. — A Szentséges Istenanya, mint a Keresztények Segítsége, nagy gondot fordít a lanyhák megszentelődésére, és csak Neki köszönik, hogy megszabadulnak a kárhozat veszedelmétől és elérik megigazulásukat.

*Elhatározás:* Ez éngem már nagyon közelről érint, mert sajnos én is azokhoz tarto-

zom, akik nem veszik túlságosan komolyan az élet problémáit, sablonosan dolgoznak, feluletesen csak formákhoz ragaszkodnak és elhanyagolják a mélyebb lelkiséget. A Szentséges Istenanyához menekülök és pártfogása által remélem elérni, hogy megszabadulok lanyhaságomtól és sikerül felemelkednem a lelki élet magasabb régióiba.

3.

«*Bűnösök menedéke, könyörögj értünk.*»

A Szentséges Istenanya senkivel sem foglalkozik oly megelőző és gondterhes anyai szeretettel, mint azokkal, akik a romlás örvényébe jutottak és akiket, sajnos, bűnösöknek kell neveznünk. Az Istenanya nem nyugszik bele ebbe a helyzetbe és nem engedi, hogy végleg elvesszenek. — *a)* A bűnösökkel szemben közbenjáró és kegyelmet közvetítő befolyása minden erejét érvényesíti. Megszerzi számukra az előkészítő kegyelmet, melynek segítségével mégis észbekapnak, megálla-

nak egy pillanatra, belehallgatnak lelkükbe és belátják helyzetük tarthatatlanságát. Ez kiindulópont, amely sokszor nagy lelki megrázkódtatásokon keresztül tökéletes megtéréshez és a lélek megszentelődéséhez vezet. Az Istenanya ezzel sem elégszik meg, és kegyelemközvetítő pártfogása által kieszközli az őszinte és termékeny bánatot. Annyi világosságot közvetít, hogy kénytelenek belátni és megérteni bűneik sokasága roppant súlyát, erkölcsi elvetemültségük ijesztő következményeit. Őszintén megbánják a történteket és, ami szintén fontos, erősen felteszik magukban, hogy szakítanak a multtal és új életet kezdenek. — *c)* Az Istenanya, miután sikerült megtérésüket kieszközölni, munkája legjavát végzi. Végigkíséri a megtérteket az új élet útjain és hathatós pártfogása által megszerzi számukra az állhatatosság és a kitartás kegyelmét. Anyai szeretettel őrködik felettük, mert a bűnösök és a megtértek mindig kiváltságos gyermekei voltak. Nem engedi, hogy visszaessenek régi romlottságukba és veszélyeztessék üdvossé-

güket. — Az Istenanya, mint a Bűnösök Menedéke, különös előszeretettel foglalkozik a romlás veszélyébe jutott lelkekkel és kegyelemközvetítő pártfogásával eléri megtérésüket és biztosítja megigazulásukat.

*Elhatározás:* Könnyen lehetséges, hogy ez az én esetem, és én is rászorulok az Istenanya — akit a liturgia a «Bűnösök Menedéké»-nek nevez — különös pártfogására. Nem várakoztatom soká az értem már régóta könyörgő Istenanyát. Felelek hívására és megszerzem Neki az örömet, hogy megmentem lelkemet, és így az örökkévalóságon keresztül kiváltságosan szeretett gyermekeihez tartozom.

## Összefoglalás.

Mai elmélkedésünkkel befejeztük a pünkösdre következő időszak első felét, és ha visszatekintünk az elmult tíz hétre, hálát kell adnunk Istennek, mert alapos munkát végeztünk és nagymértékben fejlesztettük lelki kibontakozásunkat. Minden törekvésünkkel azon voltunk, hogy megértsük az

időszak aszkétikus jelentőségét, felhasználjuk a liturgikus szövegekben talált gazdag iniciativát és elvégezzük a reánk rótt munkát.

*a)* Lelki arculatunkat tökéletesítő munkánk kettős alapon nyugszik: a megváltás kegyelmén és az isteni Lélek pünkösdi ajándékán. A megváltás kegyelme megszentelte lelkünket, beleillesztett a természetfölötti világrendbe és közvetítette Krisztus tanítását, gazdagságát, erkölcsi követelményei ismeretét, ezenkívül megalakította a feltétlen szükséges kegyelmi kapcsolatot Krisztus és a lélek között. Az isteni Lélek pünkösdi ajándéka mindezt befejezte. Világosságot gyujtott a lélekben, tüzes izzásba hozta a szívet, lendületet adott a cselekedetnek és a megváltás kegyelme alapján megalapozta a magasabb értékű természetfeletti életet. Törekedtünk a kegyelemmel együttműködni és ezáltal — legalább is úgy reméljük —, sikerült a legfontosabb feladatokat megoldani és a munka nagy részét elvégezni. Lehetséges, sőt valószínű, hogy egyes kezdeményezések nem sikerültek és nem egy tökéletlen vonás maradt vissza lelkünkben. Ez elkerülhetetlen, mert gyarló emberek vagyunk és mint olyanok, ritkán végzünk tökéletes munkát. Isten kegyelmével lesz még alkalmunk a pünkösdre következő időszak második ré-

szében pótolni a hiányokat; kiküszöbölni a hibákat és a tökéletlenségeket.

A végzett munkára visszapillantva, eredményeit összefoglalva megállapíthatjuk, hogy a magasabb lelkiélet alapvető követelményeit sikerült kidomborítanunk.

*b)* A pünkösdi liturgia gondolatmenetének megfelelően Isten megelőző szeretete szemléletéből, és az arra válaszként veendő szeretet-gyakorlatok megvalósításából indultunk ki. Nagy súlyt fektettünk reá, hogy megértsük Isten megelőző szeretete misztériumát, és gazdag megnyilvánulásait különböző változatokban szemléltük. Törekedtünk megteremteni a kapcsolatot az isteni szeretet és önnön odaadásunk között, és ezen az alapon dolgoztuk ki szeretetgyakorlatunk programmját.

*c)* Fejlődésünk következő fokát önmegszentelődésünk kibontakozásában és a természetfeletti élet megvalósításában találtuk meg. A fősúlyt arra fektettük, hogy életünket megszenteljük, minden szempontból természetfeletti alapra helyezzük és biztosítsuk magunknak a megváltás kiváltságos gyermekeinek megfelelő színvonalat.

*d)* Ezen az alapon dolgoztunk tovább és tökéletesen kifejlesztettük a természetfeletti életet. Minden erőnkből azon voltunk, hogy a liturgikus szövegek utasítása szerint növeljük

a kegyelmi gazdagságot és ugyanebben az arányban tökéletesítsük a kegyelemmel való együttműködést.

*e)* Munkánkat azzal egészítettük ki, hogy az érdemszerzés feladatával is tüzetesen foglalkoztunk. Közelről vizsgáltuk az érdemszerzés eredményeit nagyobbító eszközöket és lehetőségeket, és megteremtettük a kapcsolatokat a lehetőségek és önnön életünk között. Levontuk a következményeket és a lelkiismeretes érdemszerzés gazdag programmját is beleépítettük további kibontakozásunk terveibe.

*f)* Az érdemszerzés cselekedetei által a természetfeletti értékek kerültek előnybe és ezáltal átszellemült, lélekkel telt meg és szublimálódott életalakításunk. Közvetlen következménye a szívtisztaság liturgikus alapon való szemlélete, kialakítása és megőrzése volt. Kimondhatatlanul szép távlatok nyíltak meg előttünk és alkalmunk volt az örök eszménykép, Isten imádásraméltó, szeplőtelen lelkületébe is belepillantani. Ez lényegesen megerősített a szív tisztaságáért folytatott küzdelem óráiban, és reméljük, hogy azt nemcsak megőrizni, de felfokozni is sikerül. Munkásságunk ezen részének nagy fontosságot tulajdonítunk, mert a szív tisztasága biztosítása által megtisztult körülöttünk az atmoszféra és olyan magas fennsíkra kerültünk,

amely felfokozott lelki igényeinket is teljesen kielégíti.

*g)* Végül a bűnös megigazulásának és általában lelkiüdvösségünk biztosításának útjait is végigjártuk. Az előbbiből végtelenül sok iniciativát merítettünk és ezáltal sikerült kialakítani az apostoli szellemet. Az utóbbiból pedig megtanultuk, hogyan kell elővigyázatosan munkálnunk lelkünk üdvösségét, nehogy minden magasabb tökéletességre való törekvésünk ellenére is csorbát szenvedjen.

Munkásságunk egyik legszebb eredménye, minden egyéb kegyelmi és természetfeletti elmélyüléstől eltekintve, a lelki könnyedség és benső megkönnyebbülés. Ennek alapján jogosan reméljük, hogy a következő időszakban végzendő fontos és szent munka tökéletesen sikerül. Tudjuk, hogy megkönnyebbülésünket és lelki, szinte légies könnyedségünket az Istenanya kegyelemközvetítő befolyásának köszönhetjük. Sok szombatot töltöttünk vele egy közösségben és lélekben gyakran jelentünk meg szentélyében. Ott nyertük a kegyelmek legjavát. Ennek örülünk legjobban, mert munkánk sikere az Istenanya nagyobb dicsőségére válik és egyúttal bizonyítja, hogy az Istenanya a leggyarlóbb és legsilányabb emberanyagból is képes olyasvalamit alakítani, ami Isten örök elismerését is megérdemli.

# A pünkösdre következő időszak ünnepei.

## Úrnapja,

a legméltóságosabb Oltáriszentség ünnepe.

(Csütörtök Szentháromság vasárnapja után.)

### Bevezetés.

*a)* Az őskeresztény századok liturgiája nagycsütörtökön három szentmiseáldozatot mutatott be. Az egyiket a bűnösökért, hogy kiengesztelje Istent, a másikat az olajszentelésre és a harmadikat «in coena Domini» a legméltóságosabb Oltáriszentség megalapítása emlékére. Az antik liturgiában a nagycsütörtök tengelygondolatát a legméltóságosabb Oltáriszentség képezte, amit az bizonyít, hogy e napot «dies paschalis»-nak, húsvét napjának nevezték. Ez megfelel a valóságnak, mert az eucharisztikus Krisztus tényleg húsvétunk: érettünk áldoztatott fel, és lelkünk tápláléka lett. A későbbi századokban, amelyek a hitélet elhidegülését hozták magukkal, e gondolat elhalványult. A nagycsütörtöki közös

szentáldozás és az olajszentelés egy ritusba olvadt össze. A keresztény lelkek figyelmüket inkább Krisztus kínszenvedésének szentelték és a húsvéti áldozatra, a legméltóságosabb Oltáriszentség megalapítására való visszaemlékezés mindinkább elhalványult. A nagycsütörtök, amelyet az antik liturgia „natale calicis», a kehely-áldozat születésnapjának is nevezett, nagyobbrészt elvesztette befolyását és így nagycsütörtök liturgikus jelentősége is lényegesen elmosódott és sokat vesztett eredeti kifejező erejéből.

Ennek előrebocsátása után megértjük, hogy szükség volt külön eucharisztikus ünnepre, hogy a legméltóságosabb Oltáriszentség kultusza teljes nagyságában érvényesüljön. Ez az ünnep egyébként az Oltáriszentség méltósága ellen irányuló — különböző tévtanok keletkezése által is nélkülözhetetlené vált. IV. Orbán pápa az ismert körülmények között 1264-ben hagyta jóvá az új ünnepet, amelyet V. Kelemen pápa később az egész Egyházra kiterjesztett.

*b)* Bevezetésünkben nem foglalkozunk külön az Eucharisztia ünnepének aszkétikus jelentőségével, mert liturgikus elmélkedés-sorozatunkban, melyben a krisztocentrikus beállítás tengelyszerepet játszik, számtalan alkalmunk van az Eucharisztia aszkétikus

jelentőségére, kihatására és gyümölcseire utalni. Az alább következő elmélkedések elegendő anyagot nyujtanak, hogy az Eucharisztia, a legméltóságosabb Oltáriszentség aszkétikus jelentőségének súlyával és nagyságával megismerkedjünk.

## Úrnapja I.

A mai szentmise Kollektája — melynek szerzője Aquinói Szent Tamás — a liturgia legremekebb alkotásaihoz tartozik. Legnagyobb értéke, hogy mély bepillantást nyujt az Eucharisztia kultuszának jelentőségébe. Szent Tamás, az angyali doktor, e rövid pár sorban az Anyaszentegyház Eucharisztiáról szóló tanítását klasszikus tömörséggel sűrítette össze, ami dicsőségére válik, mert megüti az antik liturgia tökéletes formája mértékét. Szent Tamás gondolatmenete következő kimagasló pontjaival foglalkozunk: 1. Csodálatraméltó Szentség. 2. Kínszenvedés emléke. 3. Test és Vér misztériuma.

1.

*«Isten, Ki nekünk e csodálatos Szentségben kínszenvedésednek emlékét hagytad, engedd, kérünk, hogy Testednek és Vérednek szent misztériumát úgy tiszteljük, hogy megváltásodnak gyümölcsét magunkban szüntelen tapasztaljuk.»* (Kollekta.)




Maria Laach

Aquinói Szent Tamás a Kollekta gondolatmenetét azzal kezdi, hogy az Eucharisztiát csodálatraméltó Szentségnek nevezi. Rámutat az Eucharisztia lényegére, és arra is utal, hogy az Eucharisztia minden más szentség felett áll és mint olyan, egyedülálló a természetfeletti, kegyelmi világrendben. — *a)* Az Eucharisztia a szó legszorosabb értelmében kegyelemforrás. Benne Krisztus van jelen, Aki a kegyelmek bősége felett rendelkezik és belénk való áradását irányítja. A többi szentségből hiányzik Krisztus folytonos jelenléte. Csak annyiban közvetítenek kegyelmet, amennyiben rendeltetésük megkívánja. Az Eucharisztia viszont a kegyelem teljességét tartalmazza, és mint forrás, az élet minden szükségletére és körülményére kihat. — *b)* Az Eucharisztia kegyelemforrás, és kegyelmet közvetít a szakrális cselekményen kívül is. Krisztus a legméltóságosabb Oltáriszentségben megszakítás nélkül jelen van, hogy velünk egy közösségben éljen és a világba árassza kegyelme teljességét. Az Eucharisztiából tehát nemcsak

akkor merítünk kegyelmet, ha a szakrális cselekményben (szentmise, szentáldozás) veszünk részt, hanem bármikor, valahányszor keressük Krisztus eucharisztikus jelenlétét. A többi szentség csakis a megfelelő cselekmény keretein belül közvetít kegyelmet és ezáltal távolról sem oly jelentőségteljes és hathatós, mint az Eucharisztia.— *c)* Az Eucharisztia a mondottak alapján megszakítás nélkül szenteli meg a világot. A legméltóságosabb Oltáriszentség a kegyelem áradata folytonossága a világban, amely nem szakad meg, amíg az embereknek szükségük lesz Isten megsegítő kegyelmére, amíg a földön templom fog állani és benne oltár, hogy hajlékot nyujtson Krisztusnak. — Aquinói Szent Tamásnak igaza van : az Eucharisztia csodálatraméltó Szentség. Minél közelebbről szemléljük és minél többet foglalkozunk vele, annál csodálatosabbnak tünik fel és annál boldogabbak vagyunk, hogy Isten e páratlan Szentséggel ajándékozta meg a bűnös emberiséget.

*Elhatározás:* Korlátlan csodálattal és imádó hódolattal borulok

térdre az Eucharisztia, a legméltóságosabb Oltáriszentség összehasonlíthatatlan isteni nagysága előtt. Elmerülök imádásában, amit egyáltalán gyakran, sőt mindennap megteszek (szentséglátogatás) és abban inkább benső világom néma Isten felé fordulására fektetem a fősúlyt, mint hangzatos szavakra és szép kifejezésekre.

2.

*«Isten, Ki nekünk e csodálatos Szentségben kínszenvedésednek emlékét hagytad, engedd, kérünk, hogy Testednek és Vérednek szent misztériumát úgy tiszteljük, hogy megváltásodnak gyümölcsét magunkban szüntelenül tapasztaljuk »* (U. o.)

Szent Tamás tanítása szerint — és ez a Kollekta második tengelygondolata — az Eucharisztia a kínszenvedés emléke, a Golgota visszfénye, Krisztus véres kereszthalála dicső, eleven és megtermékenyítő emléke. — *a)* Az Eucharisztia vértelen, de valódi áldozat. Mint olyan, Krisztus a Gol-

gota magaslatán végbement véres keresztáldozatának emlékét eleveníti fel. Minden oltár, misztikus Golgota, melynek fennsíkján Krisztus kegyetlen és véres kereszthalála teljesül be, vértelen módon. Az Eucharisztia valóban «memoriale passionis», Krisztus kínszenvedése emléke. Nem lehet az Eucharisztia hófehér kenyerét anélkül szemlélni, hogy mögötte meg ne látnók a keresztfa komoly, de üdvös fényességét. — *b)* Az Eucharisztia Krisztus Golgota-áldozatának misztikus folytonossága, vagyis vértelen ismétlése. Ebben ugyanoly végtelen érdem rejlik, mint a Golgota véres áldozatában. Krisztus nem ismételheti meg kereszthalálát, nem áldozhatja fel ismételten életét a keresztfán. Az Eucharisztiában megoldást talált, és vértelen módon, misztikus szeretete útján áldozza fel magát minden pillanatban az Úrnak, s ezáltal újonnan és újonnan részesít keresztáldozata érdemei teljességében. — *c)* Az Eucharisztia Krisztus örök szeretete tanúbizonysága, mert mint a keresztáldozat folytonos felújítása,

folyton hirdeti Krisztus irántunk tanúsított szeretete nagyságát és érdemdús gazdagságát. — Az Eucharisztia a kínszenvedés emléke, és mint olyan, a misztikus Golgota magaslatára vezet, hogy a szükséges kegyelmekben részesítsen.

*Elhatározás:* Szívesen tartózkodom eucharisztikus életem által a misztikus Golgota magaslatán és elevenítem fel a kínszenvedés jótevő emlékeit. Életemet teljesen e szellemben alakítom, és eucharisztikus törekvéseim abban összpontosulnak, hogy mint a Golgota gyermeke, magam is résztvegyek Krisztus kínszenvedésében és dicsőségében is részesüljek.

3.

*«Isten, Ki nekünk e csodálatos Szentségben kínszenvedésednek emlékét hagytad, engedd, kérünk, hogy Testednek és Vérednek szent misztériumát úgy tiszteljük, hogy megváltásodnak gyümölcsét magunkban szüntelen tapasztaljuk.»* (U. o.)

Az Eucharisztia Krisztus szent teste és vére misztériuma. Nemcsak szimbolum, jel, külső forma és merő történelmi vonatkozású visszaemlékezés. Sokkal több. — *a)* Krisztus valódi jelenléte. Az isteni Megváltó az Eucharisztiában testével és vérével: tehát reális módon van jelen. Valahányszor az Eucharisztiához közeledünk, Krisztus szent teste s a benne lüktető szentséges vér közelébe jutunk; valahányszor érintjük az átlényegült menynyei Kenyeret, a szó reális értelmében Krisztus szent testéhez nyúlunk. Misztérium ez, amelyet csak hinni lehet, de nem magyarázni. A parányi, hófehér eucharisztikus Kenyér színe alatt Krisztus imádásra méltó Szíve dobog és érettünk feláldozott vére lüktet. — *b)* Jogosan nevezi Szent Ágoston az Eucharisztiát «sacrificium pretii nostri»-nak, megváltásunkért fizetett ár áldozatának, mert az Újszövetség egyetlen áldozatában üdvösségünk árát, vagyis Krisztus szent testét és vérét ajánljuk fel az Úrnak. — *c)* Az Eucharisztia oly isteni és végtelen misztérium, hogy megérdemli a

leggondosabban ápolt kultuszt. Erről a liturgia már bőségesen gondoskodott. Feladatunk abban áll, hogy eucharisztikus kultuszunk által megőrizzük lelkunkben Isten kegyelmét és fokozzuk hathatós kihatását.

*Elhatározás:* A Test és Vér misztériuma előtt elnémulok. Nem keresek magyarázatot és megindokolást, hanem hiszem, amit nem látok, de annál inkább érzek: Krisztus jelenlétét az Eucharisztiában, és engesztelő önfeláldozását annak áldozatában. Imádom a misztériumot, lelki életem középpontjává teszem és belőle merítem kegyelmi gazdagságomat.

### Úrnapja II.

A lelki gyümölcsök sokaságát, amelyek az Eucharisztia talaján fejlődnek teljesen éretté, a mai Evangélium vázolja. Szent János evangélista jut szóhoz, aki Krisztus Kafarnaum népének adott tanítását kozvetíti. Az Evangélium szovege alapján a kovetkező gondolatokkal foglalkozunk: 1. Érté-

kes párhuzam. 2. Misztikus halál. 3. Misztikus élet.

1.

«*Amint engem küldött az élő Atya, és Én élek az Atya által, úgy aki eszik Engem, az is él Énáltalam.*» (Evangélium.)

A mai Evangélium szavaiban rendkívül érdekes és értékes párhuzamot találunk. Világosságában megértjük az Eucharisztia benső lelki gyümölcsei legértékesebbjét és könnyebben részesülünk kegyelmi gazdagságában. — *a)* Az Atya önnön élete teljességéből öröktőlfogva nemzi isteni Fiát, Akit ugyancsak öröktőlfogva részesít élete dicsőségében. Ez a párhuzam egyik vonala. — *b)* Ime a másik: Krisztus az Eucharisztiában hasonlóképen cselekszik. Az emberi lelket átváltoztatja; mint a Végtelen a végest felszívja magába és kegyelme által belekapcsolja életébe. Szent Ágoston erre vonatkozólag nagyon szellemesen mondja Krisztus nevében: «Non mutabis me in te, sed tu mutaberis in me» — nem változtatsz át tenmagadba, mert te változol át Énbelém. —

*c)* A két vonal valóban párhuzamosan fut. Mind a két eset szoros kapcsolatot teremt, s az utóbbi, vagyis az eucharisztikus közösség által gazdag kegyelmen alapuló lelki összeforrás és egyesülés keletkezik. — Az Eucharisztia lelki gyümölcseinek legjava már kezünkben van. Ez Krisztussal való egyesülésünk, összeforrásunk és lelki közösségünk.

*Elhatározás:* Eleget ettem a tiltott gyümölcsből, ideje, hogy más útra térjek, és az Eucharisztia lelki gyümölcsei legjavát, a Krisztussal való egyesülést és összeforrást élvezzem. Erre az alapra helyezem eucharisztikus kultúrámat és ebbe összpontosítom eucharisztikus törekvéseimet.

2.

*«Aki eszi az Én testemet és issza az Én véremet, Énbennem marad és Én őbenne.»* (U. o.)

Az eucharisztikus élet második gyümölcse a misztikus halál. Az Eucharisztia élvezete által a régi ember

ugyanis meghal és megsemmisül. A szó gyakorlati értelmében ez annyit tesz, hogy — *a)* az Eucharisztia élvezete megöli a bűnt, eltörli a vétket, lehetetlenné teszi az Istentől elfordult életet és megsemmisíti a régi embert, akinek élete eddig e nemtelen cselekedetek körül forgott. — *b)* Az Eucharisztia élvezete végét veti a fegyelmezetlenségnek, a szenvedélyek uralmának, a felelőtlen vágyakozások haláltáncának és mindazon rendellenességeknek, amelyek a régi, a bűnös ember életét torzították el. A bűnös, a régi ember ezen értelemben szintén meghal és megsemmisül. — *c)* Az Eucharisztia a nyomában kibontakozó kegyelmi gazdagság által száműzi az életből a régi embert jellemző fogyatkozásokat, tökéletlenségeket s mindazon hibákat, amelyek lelki fiziognomiáját el csúfították. Élvezete által a régi ember ebben az értelemben is meghal, hogy helyet teremtsen az Eucharisztia nyomában fakadó uj ember beláthatatlan lehetőségeinek. — Az Eucharisztia élvezete valóban misztikus halál. Megsem-

misíti, eltemeti a régi embert s ezáltal indít el jobb és szebb jövő felé.

*Elhatározás:* Szívesen látom, hogy az Eucharisztia megsemmisíti bennem a régi embert bűneivel, vágyaival és fogyatkozásaival. Mély kultúrájú és nagyméretű eucharisztikus életet élek és bőségesen töltekezem eucharisztikus szellemmel, hogy a régi ember tökéletesen meghaljon bennem és én végre elinduljak az új élet beteljesülése felé.

3.

«*Aki e Kenyeret eszi, örökké élni fog.*» (U. o.)

Az Eucharisztia élvezete új életet fakaszt és az élet teljessége bőségében részesít. — *a)* Elsősorban felfakasztja a lefojthatatlan és megtörhetetlen életvágyat. Arra nevel, hogy vágyakozzunk az élet teljessége után és töltekezzünk értékeivel. Minél többet élvezzük az Eucharisztia kenyerét, annál hevesebb, tüzesebb e vágyakozás és eredményteljesebb a reákövetkező

kibontakozás. — *b)* Az Eucharisztia élvezete megszenteli az életet, mert nemcsak kegyelmi alapra helyezi, de oly életalakításra nevel, amely minden szempontból kifogástalan és a tökéletes életszentség jegyét viseli magán. — *c)* Ezáltal méltóvá tesz Istenhez s arra is, hogy bőségesen részesüljünk kegyelmében, és korlátlanul élvezzük itt és az örökkévalóságban jóságos szeretetét. — Az Eucharisztia nyomában új, misztikus, természetfeletti élet fakad. Az Eucharisztia valóban «magistra vitae» az élet tökéletes nevelőmestere.

*Elhatározás:* Az Eucharisztia és az oltár misztikus Golgotája árnyékában én is új, tökéletes életet élek. Azáltal törekszem méltóvá válni az Eucharisztiában való részesülésre, hogy az életszentség követelményeinek megfelelően irányítom további kibontakozásomat és szentelem meg életemet.

## Úrnapja III.

Az Eucharisztiához lehet másként is közeledni, nemcsak imádó, hódoló és háládatos lélekkel. Szent Pál a mai Leckében e szomorú lehetőségeket is szemügyre veszi és az Eucharisztiát illető szentségtörő bánásmód elvetemültségét szemlélteti. Gondolatainkat a következő pontokba foglaljuk össze: 1. Az Úr teste és vére ellen elkövetett vétek. 2. Akik önnön ítéletüket eszik. 3. A szükséges önvizsgálat.

### 1.

*«Aki tehát méltatlanul eszi ezt a Kenyeret és issza az Ő Vérét, vétkezik az Úr Teste és Vére ellen.»* (Szentlecke.)

Szent Pál e szavakat a korinthusiakhoz intézi, és a szentségtörésben rejlő elvetemültségre céloz. Alig akad ennél rettenetesebb vétek, mert — *a)* aki méltatlanul élvezi az Eucharisztiát, az Krisztus szent Testét és Vérét a bűn és a rothadás fertőjébe taszítja, és a Megváltót kényszeríti, hogy a bűn mocsarában vegyen hajlékot. Istent a bűnnel közös nevezőre

hozni és azzal egy hajlékba kényszeríteni az elgondolható legrettenetesebb szentségtörés és legelviselhetetlenebb sértés. Ha lehetne e kifejezést használni, azt mondhatnók, hogy a szenségtörés által porig alázzuk Istent. Ezt ugyan nem tehetjük, de a szentségtörő lelkekben mindenesetre meg van hozzá az akarat és ez adja meg az elvetemültség mértékét. — *b)* A szentségtörő lélek az isteni szeretetet a sátáni ádáz gyűlölettel akarja egyesíteni és összeforrasztani. A bűn ugyanis gyűlölet, és gyűlöletet érdemel. Aki Istent megszállani kényszeríti bűnös lelkében, az isteni szeretetet sérti meg leírhatatlan módon, mert a bűn tanyájában vétet Vele hajlékot, a legádázabb gyűlölettel hozza egy tető alá, és azzal egyesíti, akitől a bűn Benne lobogó gyűlölete miatt feltétlen el kell fordulnia. — *c)* A szentségtörő lélek az eucharisztikus egyesülés által szinte kényszeríti Istent, hogy a bűnnel egyesüljön. Ezt nem teheti, mert ez szintén lehetetlen; de megvan benne az akarat s ezáltal válik szentségtörése égbekiáltó bűnné.

— *d)* Mindebben borzalmas elvetemültség rejlik, mert — mint egy előbbi elmélkedésben láttuk — nagyobb a távolság Isten és a bűn, mint Isten és a semmi között. Aki Istent (az Eucharisztia szentségtörő élvezete által) kényszeríti, hogy e távolság ellenére is a bűn közelébe jusson, oly felelősséget vállal, amelyért egykor majd örök kárhozattal fizet. — Nincs annál rettenetesebb bűn, ha valaki az Úr Teste és Vére ellen vétkezik. Ezzel az örök kárhozat útjára lép. Rendkívüli kegyelem kell, hogy megtérjen és súlyosan sértett Istenét kiengesztelje.

*Elhatározás:* Az élet Kenyerét veszem magamhoz, tehát életemet akarom felfokozni, s nem lelkemet örök kárhozatba dönteni. Mi sem áll tőlem távolabb, mint e rettenetes szentségtörő szándék; és minden erőmmel azon vagyok, hogy az Úr végtelen jóságát a számtalan szentségtörésért imáim, áldozataim és szenvedéseim által kiengeszteljem.

2.

*«Aki méltatlanul eszik és iszik, ítéletet eszik és iszik magának, mivel nem különbözteti meg az Úr Testét.»* (U. o.)

Rettenetes arra gondolni is, hogy valaki az Élet Kenyere élvezete által kárhozik el. Mások, a tömegek, a százezrek és a milliók az Élet Kenyere élvezetével eszközlik üdvösségüket, míg a szerencsétlen szentségtörő lélek önnön ítéletét veszi magába. — *a)* Az Eucharisztia, mint Krisztus is mondja, étel, kenyér: ennek következtében annak lényegébe megy át, aki élvezi. Ez az alapja, hogy az Eucharisztia mint Élet Kenyere, természetfeletti értelemben táplálja a lelket és természetfeletti erejévé válik. — *b)* Szentségtörő élvezet esetén az Eucharisztia szintén átmegy annak lényegébe, aki magához veszi, de nem mint tápláló-erő és ragyogó kegyelem, hanem mint a szentségtörés által meggyalázott Isten rettenetes átka. Borzalmas arra gondolni, hogy ezen átok a szentségtörő élvezet által szinte beleszívódik a lélek lényegébe és előkészíti kárhoza-

tát. Igaza van Szent Pálnak. : «Aki nem különbözteti meg az Úr Testét és Vérét, az ítéletet eszik és iszik magának» s lelkébe kényszeríti Isten örök kárhozatot eszközlő átkát. — *c)* Fokozódik e rettenetes helyzet, ha sorozatos szentségtörésről és azzal kapcsolatban bűnös szokásról van szó. Az ilyen lelkekben az isteni átok annyira összetömörül és megszilárdul, hogy az irgalom kegyelme rendkívüli és ritkán előforduló közbelépésére van szükség, hogy ezek a szerencsétlenek visszataláljanak a helyes útra, bűnbánatot tartsanak és hosszadalmas bűnhődés után üdvözüljenek. — Az Eucharisztia szentségtörő élvezete rettenetes következményekkel jár és szinte kényszeríti az Urat, hogy az örök kárhozat nyomorúságába taszítsa azokat, akik bűnös lélekkel mernek közeledni szeplőtelen tisztasága ragyogó Szentségéhez.

*Elhatározás:* Lelkem mélyéig megrendülve és könnyes szemekkel gondolok a szentségtörések szánalomraméltó áldozataira. Imádkozom

érettük, hogy Isten mégis irgalmasságot gyakoroljon velük, idejekorán megtérjenek és kiengeszteljék jóságos Szívét.

3.

«*Tehát vizsgálja meg magát az ember és úgy egyék ebből a Kenyérből és igyék ebből a kehelyből.*» (U. o.)

Egyáltalán nem mindegy, hogyan közeledünk az Eucharisztiához. Meg kell fogadnunk Szent Pál tanácsát és szigorú önvizsgálatot kell tartanunk. A szó gyakorlati értelmében ez annyit tesz, hogy — *a)* törekszünk tisztán tartani lelkünket. A szív tisztasága megőrzéséről és a velejáró küzdelmekről már volt szó. Amit ott feltettünk magunkban, azt itt ismét megújítjuk ; és tisztán tartjuk lelkünket, hogy méltók legyünk az Eucharisztia kegyelmi bőségében részesülni. — *b)* Ezzel sem elégszünk meg és közvetlenül az Eucharisztia élvezete előtt a bánat felújítása segítségével újonnan megtisztítjuk lelkünket, és kérjük Istent, legyen irgalmas és fogadjon el úgy,

ahogy vagyunk ; legyen kegyelmes és adjon erőt, hogy mindig tisztábbak és jobbak lehessünk. — *c)* Életalakításunk által pedig arra törekszünk, hogy az Eucharisztia élvezetére naprólnapra méltóbbá váljunk. Egészen méltók sohasem leszünk. Csökkentsük legalább nagy méltatlanságunkat és törekedjünk lelki tökéletességre. — Szigorú önvizsgálat, fegyelmezett élet s a szív tisztaságának fokozatos kibontakozása szükséges az Eucharisztia élvezetéhez. Akkor nem könnyen kerülünk abba a veszélybe, hogy szentségtörő lélekkel közeledünk az Úrhoz és az Élet Kenyerével önnön kárhozatunkat és ítéletünket vesszük magunkhoz.

*Elhatározás:* Az Eucharisztia élvezetét kötelességszerűen megelőző önvizsgálat törvényét rendkívüli komolysággal kezelem és inkább többet teszek, mint keveset. Sokszor gondolok arra, hogy Laziosi Szent Peregrin mindig meggyónt, mielőtt a szentmiseáldozatot be-

mutatta volna. Ha nincs is szükség arra, hogy ezt megtegyem, feltétlen vigyázok bocsánatos bűneimre is, hogy minél tisztábban jelenjek meg az Úr eucharisztikus színe előtt.

## Jézus Szentséges Szíve ünnepe.

(Péntek Úrnapja nyolcada után.)

### Bevezetés.

*1. Történelmi háttér.*

*a)* A Szentséges Szív ünnepe liturgiájának eredete az őskeresztény századok homályába vész el. Ennek következtében az ünnep, mint olyan, súlyos liturgikus értékkel és jelentőséggel bír. Kiinduló pontja: Krisztus legszentebb Oldalsebe (amelyből vér és víz bugyogott ki) ősrégi tisztelete. E tisztelet nyomát már az ősatyák irataiban is megtaláljuk. Szent Ágoston és Aranyszájú Szent János irodalmi munkásságának egyik legszebb értékét azok a halhatatlan fejezetek képezik, amelyelyeket Krisztus legszentebb Oldalsebe dicsőítésének szentelnek. Magyarázatuk szerint e Szent Sebből születik ifjúsága teljességében az Anyaszentegyház, mintha a keresztfán elszenderült új Ádám oldalából fakadna fel élete. Az említett Szentatyák a szentségekről is mint a Megváltó szerető Szívéből felfakadt kegyelemforrásról emlékeznek meg.

*b)* E patrisztikus hagyomány,

vagyis a Szentatyák tanítása nagy szerepet játszott Szent Benedek rendje aszketikus iskolájában. A bencés szerzetesek ezen az alapon dolgoztak tovább és fejlesztették Krisztus legszentebb Oldalsebe kultuszát.

A Szent Szív kultusza (abban az értelemben, amelynél többet a mai liturgia sem tulajdonít neki), már teljes egészében kialakult volt, midőn a XII. században Clairveaux apátja, Szent Bernát, szerzeteseinek misztikus törekvését a Megváltó szent embersége különösen kihangsúlyozott tisztelete felé irányította.

A bencés aszketikus iskola ugyanis Krisztus Szent Sebhelyei szemléletéből lassan a legszentebb Oldalseb kultuszára tért át és — mint Schuster bíboros nagyon finoman megjegyzi, — a százados lándzsája-szakította nyíláson keresztül a Szentséges Szív mélységes titkaiba hatolt be.

Szent Bernát felfogása szerint a Szentséges Szív azon rejtekhely, amelybe az isteni Jegyes hívja meg a lelket jelképező galambot, hogy ott védelmet és megnyugvást keressen. A római katona lándzsája azért sebezte meg a Keresztrefeszített Szívét, hogy kinyilatkoztassa szeretete titkait. Valóban kinyilatkoztatta irgalmassága nagy misztériumát s azon okokat, amelyek arra késztették, hogy leszálljon a

mennyekből és látogatóba jöjjön hozzánk (Énekek Éneke magyarázata, 61. beszéd).

Szent Bernát tanítványai nagyszerűen fejlesztették mesterük misztikus tanítását. Ekkor történtek a nagy kinyilatkoztatások, amelyeket a Szentséges Szív Szent Lutgardnak, Szent Gertrúdnak és Szent Mechtildnek tett.

*c)* Az isteni Megváltó egy napon kicserélte Szent Lutgard szívét († 1246) és különös kegyelmekkel halmozta el a szent szerzetesnőt.

1250 körül történt a Szent Szív magdeburgi Mechtild bencés szerzetesnőnek tett kinyilatkoztatása, aki később a helftai bencés közösség tagjaival is közölte látomásait. Igy jutottak ezek Szent Gertrúd és a másik Szent Mechtild tudomására. E kettő egyébként hasonló kegyelmekben részesült. Magdeburgi Mechtildnek az Úr Szentséges Szívét mutatta és panaszkodott, hogy mily mélységes sebet ütöttek rajta. Szent Gertrúd pedig ugyanabban a kegyelemben részesült, mint annak idején Szent János evangélista: feje megnyugodott Krisztus Szentséges Oldalsebén és hallhatta a legszentebb Szív dobogását. Szent Gertrúd, a Szentséges Szív kultusza nagy apostola az egyik jelenés alkalmából megkérdezte Szent János evangélistát, miért nem hozta tudomására a világnak

a Szentséges Szív misztériumát? Az Apostol azt felelte, hogy Krisztus szeretete e mélységes titkai kinyilatkoztatása későbbi időkre volt fenntartva. Szent Gertrúd ebből megértette, hogy neki is része van e kinyilatkoztatásban és minden erejét a Szentséges Szív kultuszának szentelte. Könyveiben úgyszólván a Szent Szív teológiáját foglalta össze és kiinduló pontnak Krisztus legszentebb Oldalsebét választotta.

*d)* A két híres bencés szerezetesnő, Gertrúd és Mechtild által terjesztett Szent-Szív-kultusz csakhamar elterjedt és nagy visszhangot keltett. Közelebbi okát ennek abban is megtaláljuk, hogy a lelkek a bencés aszketikus iskola nem csekély befolyása által már kellőképen elő voltak készítve a nagy kinyilatkoztatás méltó befogadására. A kultusz terjesztése körül érdemeket szereztek Szent Domonkos és Szent Ferenc fiai is, akik köteteket szenteltek ennek a témának. Igy Szent Bonaventúra, boldog Seuse Henrik, sienai Szent Katalin és sienai Szent Bernardin.

Nagy lendületet adott a kultusznak római Szent Franciska fellépése is, aki szintén részesült a Szentséges Szív kinyilatkoztatásaiban. Tanítása teljesen a bencés iskola alapján mozog és annak elmélyülését eredményezi. A «Turris speculorum» római kolostor alapítója

működését inkább a római körökre korlátozta. Fellépése tehát nem jelent újabb fázist a Szent Szív kultusza történetében. Mindenesetre egyik szép megnyilvánulása e kultusz kibontakozásának.

*e)* A Paray le Monial-i eseményeket Németországban, Belgiumban és Olaszországban a Szentek és aszketikus írók beláthatatlan serege készítette elő és vezette be. Midőn Alacoque Szent Margit jelenései és a neki tett kinyilatkoztatás közkinccsé váltak, a talaj már kellőképen elő volt készítve. Boldog la Colombiére Kolos, P. Croiset és a többi jezsuiták a legnagyobb buzgalommal terjesztették a Szentséges Szív kultuszát és halhatatlan érdemeket szereztek villámgyors elterjedése körül. Loyolai Szent Ignác apostoli lelkületű fiai teljes munkát végeztek és buzgóságuknak tudható be, hogy a Szent Szív kultusz hamarosan az egész világon népszerűvé vált.

1765-ben XIII. Kelemen pápa jóváhagyta a Szentséges Szív első Officiumát, amelyet azonban csak egynéhány egyházmegye használatára engedélyezett. IX. Pius pápa, ki a francia bencésmozgalom megújítója, Dom Guéranger befolyása alatt, a Szent Szív ünnepét az egyetemes Egyházra is kiterjesztette (1856).

1899-ben XIII. Leo pápa külön enciklikában parancsolta meg, hogy a

katolikus világ Jézus Szentséges Szívének szentelje magát.

A híres pápai enciklika keletkezése körül az oportói Jó Pásztorról nevezett zárda szentéletű főnöknője, Maria Dróste zu Vischering szerzett nagy érdemeket. Ebben még a bölcs seckau-i apát, Ildefons Schober és a római Sant Anselmo apátja, Hildebrand de Hemptinne is nagy szerepet játszott.

XI. Pius pápa tovább fejlesztette a Szent Szív kultuszát és nyolcaddal emelte az ünnep fényét. Érdekes összefüggés, hogy XI. Pius pápa a Szent Szív ünnepe és nyolcada liturgiáját a lateráni szerződéssel egyidőben írta alá és ugyanakkor iktatta a boldogok sorába a Szentséges Szív «tökéletes barátját», la Colombiére jezsuita atyát. Pár héttel később elhagyta a Vatikán zárt területét, végetvetett a pápák úgynevezett «fogságának» és ünnepélyes körmenettel dicsőítette az Eucharisztikus Krisztust. A körmeneten százezrek vettek részt. A jelenlévő papságnak száma is meghaladta a hétezret.

A Szentséges Szív kultusza dogmatikailag az Egyház első századaiba nyúlik vissza. A XI. Pius pápa által előírt miseszöveg és zsolozsma erre az alapra van felépítve és egyes részeiben annyira tökéletes, hogy megüti az antik liturgia klasszikus szépsége mértékét.

*2. Aszkétikus jelentősége.*

Előre kell bocsátanom, hogy a szentséges Szív kultusza akkor érvényesül legjobban és válik termékennyé, ha liturgikus keretek között mozog. Téves az a felfogás, amely szerint a Szent Szív kultusza és a vele kapcsolatos liturgikus szövegek eltérnek az ősrégi liturgikus szellemtől, és a liturgikus egészben, mint heterogén elem és idegen test szerepelnek. Mint az előző pontban láttuk, a Szent Szív kultusza dogmatikai szempontból az őskeresztény századok tanításaiban gyökerezik. A liturgikus szövegek nagy mértékben veszik tekintetbe e rendkívüli értékes körülményt ; ugyanazon az alapon és formák között mozognak, mint a kultusz előbb említett dogmatikus és patrisztikus megindokolásai. Ezzel kapcsolatban még meg kell jegyeznem, hogy általában véve az újabb keletű liturgikus ünnepek minden szempontból teljes liturgikus értéket képeznek és hozzátartoznak a liturgia teljességéhez. Ezen állítást a következő érvekkel indokolom meg: *a)* Ahhoz, hogy egy ünnep a szó teljes értelmében liturgikus legyen, csak egy szükséges : a Szentszék gesztusa, amely az ünnepet liturgikus formáival együtt beleilleszti az egyházi év folyamatába. A pápa kor-

látlan hatalma elegendő, hogy a liturgikus ciklust a vallásos élmény fejlődésének megfelelően újabb ünnepekkel gazdagítsa és új liturgikus értékeket alkosson. Úgy vagyunk ezekkel, mint a növény különböző virágaival. Egy gyökérből fakadnak, egy vérkeringés táplálja őket: a kinyilatkoztatott igazság és a liturgia keretein belül különböző formákban megnyilvánuló mindig egy és ugyanazon isteni élet. *β)* Az újabb ünnepek liturgiája, melyek értékét egyesek kétségbevonták, minden szempontból alkalmazkodik a liturgikus tradícióhoz és puritanizmushoz. Végelemzésben nem új kinyilatkoztatásról, hanem az örök igazság új megnyilvánulásáról és új formába öntött liturgikus kifejezéséről van szó. Az Egyházban eléggé érett a liturgikus érzék, hogy az újabb ünnepek liturgiája szövegeit az antik és tökéletes liturgikus stílus igényeinek megfelelően alkossa. Legcsattanósabb bizonyíték erre az úrnapi liturgia, mely mint tudjuk, Aquinói Szent Tamás alkotása, és mint olyan, liturgikus szempontból eléggé dekadens korból származik. Az angyali Doktor által összeállított szöveg, mint mindenki tudja, tökéletesen megüti a mértéket és egy nívón áll a legősibb, a katakombák idejébe visszanyúló liturgikus alkotásokkal. Ugyanezt lehet

mondani, ha nem is ugyanezen tökéletes mértékben, a Szent Szív ünnepének és nyolcadának XI. Pius pápa által előírt liturgiájáról és a többi újabb keletű ünnepekről. *γ)* A mondottakhoz még hozzá kell fűznöm, hogy a liturgiában köztudomás szerint benső dinamika van. Élete nemcsak hogy nem áll meg, hanem a benső termékenységnek és kibontakozásnak megfelelően folyton tovább fejlődik. E folyamatot nem lehet megakadályozni, és ennek tudható be, hogy a különböző korszakok lelki igényének megfelelő új liturgikus ünnepek keletkeznek, melyek részben kifejezése a lelki kibontakozás egy újabb és magasabb fázisának, részben pedig orvosság a kor különösen sajgó sebeire.

Szükségesnek tartottam ezt előrebocsátani, hogy a liturgia barátai megértsék a Szentséges Szív ünnepe magasfokú jelentőségét és kultuszukat a liturgikus szövegek mélységéből felfakadó szellemnek megfelelően alakítsák.

*a)* A Szent Szív liturgiája aszketikus jelentősége abban kulminál, hogy a kultusz Krisztus megváltó cselekedetét az isteni szeretet világosságában szemléli. Felfogása szerint Krisztus megváltó cselekedete kiinduló pontja és tartalma a legszentebb Oldalseb, amely, mint már említettük, a bencés

irányzat aszketikus elgondolásában is nagy szerepet játszott. Benne lüktet az a Szentséges Szív, melynek szeretete az isteni Megváltót a megváltás egyes teljesítményeire késztette. Ha ebből a szempontból indulunk ki, Krisztus megváltó cselekedete nemcsak sokkal ragyogóbb, fényesebb és tökéletesebb lesz, de jelentősége annyiban is elmélyül, amennyiben benne az isteni szeretet legmeghatóbb és legfennköltebb bizonyítékát látjuk. A Szentséges Szív tisztelői a megváltás cselekedetének minden egyes megnyilvánulásán keresztül Krisztus szentséges és szeretetteljes Szíve dobbanását érzik. Nem arra gondolnak elsősorban, hogy mily végtelen kegyelmet és előnyt jelent a megváltás beteljesülése, hanem méghatottan szemlélik, hogy mennyire szerette Isten az emberiséget és ennek mily megcáfolhatatlan tanúbizonyságát adta.

*b)* Ekkora szeretet nem maradhat válasz nélkül és viszontszeretetet fakaszt. A Szentséges Szív gyermekei Krisztus megváltó cselekedetét, amelyet csakis a szeretet világosságában látnak, a legtökéletesebb viszontszeretettel hálálják meg. Érzik Krisztus megelőző szeretetét, és nem akarnak mást, mint e szeretetet teljes mértékben viszonozni. Szeretni akarnak a szó tüzes értelmében. Más motívum nincs

számukra. Ennek következtében felgerjesztik és tökéletesítik magukban Krisztus iránt való szeretetüket, szellemével gazdagítják lelküket és erre alapozzák életüket. Komolyan veszik Krisztus követését, lelkiismeretesen megtartják Isten törvényeit, gyakorolják a szeretet cselekedeteit, magasabb lelkiéletet élnek, de mindezt önzetlenül — tekintet nélkül a vele járó érdemre — csak azért teszik : mert szeretnek és Krisztusnak erről tanúbizonyságot akarnak tenni. Vállalják a legnagyobb áldozatot és nem ijednek meg a legkínzóbb szenvedéstől sem : mert szeretnek. Krisztus is végtelenül szenvedett, hogy szeretete tanúbizonyságát adja. Ők is a Szentséges Szív példáját követik és lelkük mélyéből szívesen és örömmel szenvednek, hogy a Megváltóhoz hasonlóvá váljanak és megfizessék szeretetük árát.

*c)* A szeretet és a viszontszeretet olyan szorossá fűzi a kapcsolatot a Szentséges Szív és gyermekei között, hogy joggal beszélünk lelki közösségről. A szeretet egyik alapvető tulajdonsága, hogy mindent összeforraszt. Közösséget alkot. Ez itt is tökéletesen érvényesül.

*d)* Krisztussal alkotott lelki közösségünknek nagy és jelentékeny kihatásai vannak :

*a)* A Szent Szív gyermekei és Krisz-

tus között fennálló lelki közösség mindenekelőtt az Istennel való misztikus egyesülést eszközli. A szeretet — mint említettem — egyesít, összeforraszt és közösséget alkot. E közösség Istennel való egyesülésünkben csendül ki, amennyiben a Végtelen magába szívja a végest, ezáltal önnön nívója fölé emeli és végtelen élet minden kegyelmében részesíti. A Szent Szív kultuszának ez legszebb gyümölcse. Bizonyítékul azok szolgálnak, akik e kultusz terjesztése körül kiváló érdemeket szereztek és a Szent Szív szellemét önmagukban is megvalósították. Elég a két Szent Mechtildre, Szent Gertrúdra, Alacoque Szent Margitra, Colombière és Croiset jezsuita atyákra gondolni, akikben eszményi példáját látjuk az Istennel való misztikus egyesülésnek.

*β)* A Krisztussal kötött lelki közösség a Szent Szív kultuszában nagy szerepet játszó másik következménye az engesztelés alapján kialakult áldozati élet. A szeretet, ha hordozója még annyira szegény is, mindig adni és jóvátenni akar. A Szent Szív gyermekei is hasonlóképen cselekszenek és az emberi korlátoltság okozta szegénység ellenére is adni akarnak. Ezért önnön életüket áldozzák fel és szentelik az imádásraméltó isteni Szívnek. Áldozatukba azokat is belevonják, akik nemcsak

nem gondolnak az isteni Szív szerelmére, hanem ellenkezőleg, bűnös életükkel sajgó fájdalmat okoznak neki. E teljes odaadással engesztelik a súlyosan megbántott isteni Szívet és válnak az önzetlen szeretet engesztelő áldozatává.

*γ)* Már említettem, hogy a szeretet végtelenül önzetlen. Nem önmagára gondol, hanem szeretete tárgyára. Másokkal is meg akarja szerettetni, hogy növelje és öregbítse dicsőségét. A Szentséges Szív gyermekei a bennük égő szeretet feszítő dinamikája következtében apostoli lelkek. Fáradhatatlanul működnek, hogy mindenkit Krisztushoz vezessenek, szeretetére neveljenek és a forrón szeretett isteni Szívnek új és hűséges tisztelőket toborozzanak. A Szentséges Szív tisztelői mindig nagyméretű és merészvágású apostoli lelkek, kiknek lelketmentő és életet megszentelő buzgósága sohasem lankad el.

*δ)* A Fiút nem lehet az Anyától elvonatkoztatni és a Szentséges Szív gyermekei nem tudják Krisztust szeretni anélkül, hogy szentséges Édesanyját, a Szeplőtelen Szűzet bele ne vonnák krisztocentrikus szerelmükbe. A Szentséges Szív kultusza és az Istenanya szeretete között végtelenül szoros a kapcsolat. A Szent Szív gyermekei világosan látják a kapcsolatot és

tudják, hogy Krisztus és szentséges Anyja, a Szeplőtelen Szűz között a szeretet legtökéletesebb egysége alakult ki. Erre az alapra helyezkednek, amikor Krisztus-szerelmüket a Szentséges Szűzanya szeretetével egészítik ki. Ezenkívül tudják, hogy Krisztusnak, Aki Szentséges Szívének végtelen szeretetével szereti a Szentséges Szűzet, nagy és mélységes örömet okoznak.

Még sokat lehetne mondani a Szentséges Szív kultusza aszkétikus jelentőségéről. E pár gondolat elegendő, hogy a liturgia barátait megnyerje e páratlan kegyelmi gazdagságot közvetítő és magasfokú lelkiéletre nevelő kultusznak és elősegítse bennük a tökéletes istenszeretetet, melynek célpontja és tengelye a keresztrefeszített Krisztus oldalsebében lüktető, lándzsától átdöfött isteni Szív.

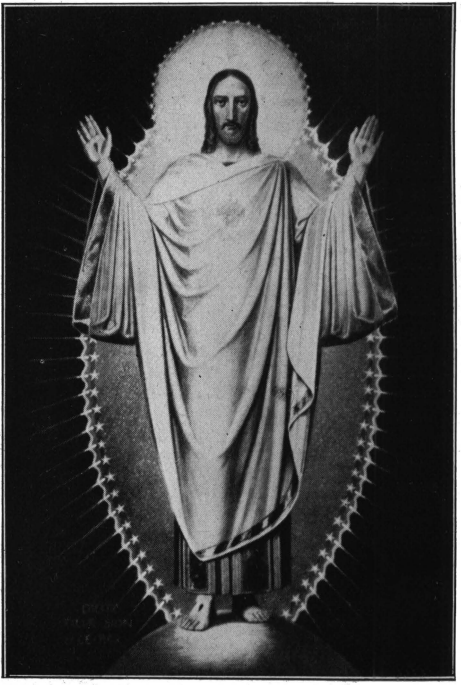

Maria Laach
Maria Laach

**Jézus Szentséges Szíve ünnepe. I.**

A mai Introitus szövege gyönyörűen vázolja a Szentséges Szív jelentőségét és a belőle áradó kegyelmi gazdagságot. A liturgikus szöveg alapján a következő igazságokkal ismerkedünk meg: 1. A Szentséges Szív gondolatai. 2. A haláltól való megmenekülés. 3. Táplálék éhínség idején.

1.

*«Szíve szándéka (gondolata) nemzedékről-nemzedékre. És megmenti a haláltól lelküket és éhínség idején is táplálja őket.»* (Introitus.)

A Szentséges Szív, mint a szeretet organuma, nagy szerepet játszik Isten benső életében. A mai Introitus elsősorban e benső élet szépségeire utal és ragyogó fényességét közvetíti. — *a)* A Szentséges Szív gondolatairól, vagy mint a magyar fordítás mondja, szándékairól beszél. Ezzel arra utal, hogy a Szentséges Szívnek Isten gondolataiban és terveiben jelentékeny része van. Ezek ugyanis az isteni szereteten

alapulnak, törvényeit követik és szellemében teljesülnek be. Isten gondolatai és tervei, szeretete legszebb megnyilvánulásai és ezekben nagy szerepet játszik a Szentséges Szív. — *b)* Isten gondolatai és tervei célpontja a teremtmény, az ember. Öröktőlfogva foglalkozik emberi teremtményével és öröktőlfogva belevonja terveibe. E belefoglalás szintén szereteten alapul és egyik legnemesebb megnyilvánulása. Az isteni Szív, a szeretet organuma, irányítja e gondolatokat, izzítja át Isten szándékait és teljesíti be terveit, vagyis cselekedeteit. — *c)* Az isteni Szív gondolatai, vagyis az emberiség iránt táplált szeretete és pazar tervei nemzedékről-nemzedékre fokozatosan bontakoznak ki és teljesülnek be. Elég a kinyilatkoztatás multjára tekinteni, az abban megnyilvánuló fokozatos fejlődést szemlélni, vagy pedig, — mint a bevezetésben már megtettük, — a Szentséges Szív kultuszának fokozatos kibontakozásával foglalkozni, hogy megértsük az isteni Szív gondolatait és felfogjuk szándékait. A fokozatos kibontakozás

magyarázata: hogy az isteni Szív az emberi természet alaptörvényéhez alkalmazkodva nem egyszerre részesítette az emberiséget szeretete kincseiben, hanem fokozatosan készítette elő, hogy képes legyen befogadására és megértse a benne megnyilvánuló szeretetteljes szándékot. — A Szentséges Szív gondolatai, szándékai és tervei a szeretet legpazarabb megnyilvánulásai és lényegesen hozzátartoznak Isten benső életéhez.

*Elhatározás:* A Szentséges Szív kultuszának bennem való kialakulását azzal kezdem, hogy szeretetteljes csodálattal hódolok a Szentséges Szívnek és megkísérlem gondolatvilágába beleilleszkedni (szellem), szándékait megérteni (akarat idomítása), és terveibe belekapcsolódni (a kultuszból fakadó cselekedetek).

2.

*«Szíve szándéka (gondolata) nemzedékről-nemzedékre. És megmenti a haláltól lelküket, és éhinség idején is táplálja őket.»* (Introitus.)

A Szentséges Szív reánk vonatkozó gondolatainak és szándékainak kettős tengelye van. Az első a haláltól való szabadulás. Kevesen gondolnak a Szentséges Szív szimbolikus jeleivel kapcsolatosan arra, hogy a Szentséges Szívben érett meg és teljesült be az élet és halál között végbement gigantikus küzdelem. E küzdelem üdvösségünk ökonómiája gerincét képezi és győzelmes kimenetele Isten egyik legszebb és legfölényesebb sikere. A hullámok, amelyeket e küzdelem vert, még nem nyugodtak el. A küzdelem tovább folyik, de a győzelem kezünkben van. Mindennek elgondolása, tervekben való megszervezése és keresztülvitele a Szentséges Szív teljesítménye, mert e küzdelem mögött a lángoló Szív, a fehéren izzó isteni szeretet áll, mint kiindulópont, folytatás és győzelmes befejezés. — *a)* A küzdelmet tulajdonképen az indította el, hogy az emberi teremtmény siralmas engedetlensége által (ősbűn) a halál áldozatává vált. Nem változtat a helyzeten, hogy a sátán megkísértette és merész hazugságaival elcsábította. Ha hitt volna

Teremtőjének, a jóságos Istennek, elkerülhette volna a kárhozatos veszedelmet. Ebből következik, hogy önszántából került a halál jogara alá. Ezért vállalnia kell a felelősséget és az összes következményeket. — *b)* Az ősbűn rettenetes következménye, a halál, évszázadokon és évezredeken keresztül végezte akadálytalanul romboló munkáját. Elég az Ószövetség története komor és sötét oldalaira gondolni, azonkívül a kiválasztott népet körülövező pogány világ tévelyeit szemügyre venni, hogy e romlás nagyságát és jelentőségét legalábbis megközelítőleg fel tudjuk becsülni. A Szentséges Szív már akkor megkezdte munkáját és mint diadalmas Élet, felvette a küzdelmet a halál ellen. Az isteni szeretet ugyanis a megváltás fokozatos előkészítése által vezette, ma már számunkra is teljesen világos terveinek megfelelően, a harcot és egyensúlyozta a halál romboló munkáját. — *c)* Midőn eljött az idő teljessége, a Szentséges Szív ott dobogott a megtestesült Istenember kebelében és végigszenvedte Vele a Golgota-

áldozat minden vajúdását. A harc itt éri el tetőpontját. A halál mélységes sebet üt az isteni Szíven (és ezáltal belevési a benne izzó szeretet külsőleg is látható jelképét,) de a rövidebbet húzza, csatát veszít és a feltámadás ragyogó reggelén örökre megsemmisül, hogy helyet adjon a diadalmas Életnek, és az örökkévalóság szolgálatába álljon. Az élet és a benne izzó Szentséges Szív győzelme univerzális és tökéletes. Nemcsak azokat szabadította meg a haláltól, akik az Újszövetség kegyelemteljes idejébe születtek bele, hanem visszamenőleg azokat is, akik az Ószövetségben Isten törvényeit hűségesen megtartották és a megváltásra való előkészület eszközeként szerepeltek. (Ősatyák, próféták stb.) — Az Élet győzedelmeskedett a Halál fölött; az élet-halálharcot a Szentséges Szív nyerte meg.

*Elhatározás:* A Szentséges Szív kultuszába, melynek rajongó híve és apostola vagyok, ezt a gondolatot is belekapcsolom és sohasem feledem el, hogy szeretetteljes jóságának köszön-

hetem, hogy megszabadultam a halál bilincseitől és a kegyelem napsugaras életét élhetem.

3.

«*Szíve gondolata (szándéka) nemzedékről-nemzedékre. És megmenti a haláltól lelküket és éhínség idején táplálja őket.*» (Introitus.)

A Szentséges Szív gondolatai, szándékai és teljesítményei második tengelye az éhínségben nyujtott táplálék. (Introitus.) Ennek előképét már az Ószövetségben megtaláljuk, midőn Isten szeretete kiválasztott népét mennyei mannával táplálta. Az isteni Szív szeretete arra is kiterjed, hogy azokat, akiket a halál bilincseitől szabadított meg, új életre képesítse és megfelelő táplálékot nyujtson nekik. (Eucharisztia.) Ezzel az emberi lélek egyik alapvető kívánságát teljesíti. — *a)* Az emberi teremtményben Isten akarata folytán és az örök élet sejtelme következtében lefojthatatlan és szenvedélyes az élniakarás. Ezzel kapcsolatban egy másik, ugyanolyan

erőteljes kívánságra bukkanunk, és ez az erő teljessége után való vágyakozás. Az élethez erő kell és minél tökéletesebb bennünk az erő, annál inkább közeledünk az élet teljességéhez. — *b)* A szó nemes értelmében élnivágyó lélek éhezi az erőt és minden igyekezetével azon van, hogy teljességével töltekezzék. Ez emberi szempontból, mint a tapasztalat bizonyítja, végtelen sok nehézségbe ütközik. — *c)* A Szentséges Szív, az isteni szeretet orgánuma, megoldotta a kérdést és az Eucharisztiában, az élet kenyerében tökéletes, kifogyhatatlan erőforrást fakasztott. Beteljesítette a Zsoltáros által előre megjövendölt szándékot és táplálékot nyujtott az éhínségben. — Éhínségben táplálékot nyujtani szintén hozzátartozik a Szentséges Szív gondolataihoz és öröktőlfogva egyik hő kívánsága a kifogyhatatlan isteni szeretetnek.

*Elhatározás:* A Szentséges Szív jóságának köszönhetem az Élet Kenyerét. Erre gondolok, valahányszor az Eucharisztiát élvezem és eucharisztikus kultúrá-

mat a Szentséges Szív kultuszával tökéletesítem.

**Jézus Szentséges Szíve ünnepe. II.**

A mai Kollekta a Szentséges Szív kultuszának nagy és nemes célkitűzéseit vázolja. Ezzel kapcsolatban a következő pontokról elmélkedünk: 1. A szeretet végtelen kincsei. 2. Áldozatunk hódoló tisztelete. 3. Méltó elégtételünk adója.

1.

*«Isten, ki irgalmasságodban Szent Fiadnak bűneink által halálrasebzett Szívében nekünk szeretetednek véghetetlen kincseit nyujtani méltóztatol: engedd, könyörgünk, hogy míg áldozatunk hódoló tiszteletét neki bemutatjuk, ugyanakkor méltó elégtételünk adóját is lerójuk.»* (Kollekta.)

A mai Kollekta gyönyörű képet nyujt a Szentséges Szív lényegéről és annak végtelen távlatait tárja fel. Szavai arra utalnak, hogy a Szentséges Szív minden emberi szív középpontja, tengelye és mint olyan, az isteni alakítás legfennköltebb remekműve. — *a)* «Largiri dignaris», nyuj-

tani méltóztatol, mondja a liturgikus szöveg, ami annyit tesz, hogy az isteni bőkezűség minden értéket és gazdagságot az Isten Fia Szentséges, érettünk dobogó Szívébe fektetett. Oly kincsekkel halmozta el, amelyek végtelenek, mint a bőkezűségében korlátlanul adományozó Isten. Nem túlzás, ha azt mondjuk, hogy Jézus Szentséges Szíve Isten felülmúlhatatlan bőkezűségének és gazdagságának kincsesháza. — *b)* A Kollekta szövege «thesauri dilectionis»-ról, a szeretet kincseiről beszél. Ezeknek tárháza az isteni Szív. A Kollekta megtalálta a helyes kifejezést, mert a legnagyobb érték és a legfensőbb kincs valóban a szeretet. Isten, a megszentelő kegyelem, a megváltás, a megszentelés és az örök üdvözülés, mind vagy azonosak a szeretettel, vagy közvetlen kihatásaihoz, gyümölcseihez tartoznak. A szeretetnél nagyobb kincs nem létezik. Az isteni Szív kifogyhatatlan szeretetében, tehát a szó teljes értelmében az emberiség kincsesháza. Istennek köszönhetjük, hogy ezzé tette, és szívünknek célt, életünknek alapot,

kibontakozásunknak tengelyt nyujtott. — *c)* Mindezt «misericorditer», irgalma teljességéből és tekintettel nagy testi és lelki szükségünkre cselekedte. A Megváltó Szentséges Szívében az isteni Irgalom legszebb teljesítményét kell látnunk és ennek következtében a kegyelmet gyakorló isteni Jóság forrásának kell tekintenünk. — A szeretet kincsei páratlan tárháza az isteni Szív. Mindazok, akik e kincsekben rejlő értékekre vannak utalva, tehát mi mindannyian, az isteni Szívben találjuk meg a teljességet.

*Elhatározás:* A szeretet kincseire én is nagyon rászorulok, mert azt veszem észre, hogy a szeretet egyáltalán nem izzik bennem és inkább hasonlítható pislogó, füstölgő mécshez, mint lobogó tűzhöz. Közelednem kell az isteni Szívhez, hogy tüzével végre lángralobbantsam lelkem és töltekezzem a szeretet kincseivel.

2.

*«Isten, ki irgalmasságodban szent Fiadnak bűneink által halálra sebzett Szívében nekünk szeretetednek végtelen kincseit nyújtani méltóztatol: engedd, könyörgünk, hogy míg áldozatunk hódoló tiszteletét Neki bemutatjuk, ugyanakkor méltó elégtételünk adóját is lerójuk.»* (Kollekta.)

Lehetetlen a Szentséges Szív páratlan jelentőségéről és végtelen gazdagságáról tudomást szerezni anélkül, hogy fel ne fakadna lelkünkben a vágy, Neki hódolni, Őt szeretni és ragaszkodásunk minden bizonyítékával elhalmozni. A szeretet tanúbizonyságát és a hódolat megnyilvánulását rendszerbefoglalni, egyöntetűen, a Szentséges Szív szellemének megfelelően irányítani az isteni Szív körül keletkezett kultusz feladata. A mai Kollekta ezen az alapon beszél a Szent Szív kultuszának alapvető célkitűzéseiről. — *a)* Első célja az «obsequium», — áldozatunk. Ezzel kapcsolatban önkéntelenül önátadásra gondolunk. Teljesen megfelel a liturgia szellemének, ha e magyarázatot el-

fogadjuk és kultuszunkat azzal alapozzuk meg, hogy az isteni Szívnek szenteljük életünket és teljesen átadjuk magunkat Neki, hogy birtokába vegyen és felettünk uralkodjon. — *b)* Ez «devotum», hódoló legyen, mondja a Kollekta. E kifejezést a szeretetteljes áhítat értelmében vesszük. Önátadásunk a szeretet mélységéből, és izzó meggyőződésből fakadjon. Az áhítat szelleme lengje körül, tegye lendületessé, gazdaggá és termékennyé. Ezáltal változik át az «obsequium» «holocaustum»-má, tökéletes önátadássá, melynek, mint a következő pontban szemléljük, engesztelő ereje és jelentősége van. — *c)* A kicsendülés az «obsequium pietatis»-ban, a hódoló áldozatban található, amely tökéletes életet, megfelelő életalakítást és kibontakozást jelent. A Szentséges Szívnek ugyanis azáltal hódolunk tökéletesen, ha életünk engesztelő erővel bíró áldozatát minden szempontból kifogástalan és természetfeletti jellemalakítással, szellemmel és teljesítménnyel tökéletesítjük. — A Szentséges Szív kultusza

főcélja a viszontszeretet alapján kialakult tökéletes önátadás, visszavonhatatlan önfeláldozás és megfelelően magasívelésű lelki élet.

*Elhatározás:* Áldozatom hódoló tiszteletével közeledem a Szentséges Szívhez és csak arra kérem, engedje meg, hogy a szó teljes értelmében «victima» — égő áldozat legyek, benne találjam megszentelődésemet és általa engeszteljem a jóságos Istent.

3.

*«Isten, ki irgalmasságodban szent Fiadnak bűneink által halálra sebzett Szívében nekünk szeretetednek végtelen kincseit nyujtani méltóztatol: engedd, könyörgünk, hogy míg áldozatunk hódoló tiszteletét Neki bemutatjuk, ugyanakkor méltó elégtételünk adóját is lerójuk.»* (Kollekta.)

A Szentséges Szív kultuszának második célja a halálosan megbántott isteni Jóság kiengesztelése. A Kollekta erről is megemlékezik és «méltó elégtételünk adójával» kíván eleget tenni kötelességének. — *a)* Szükséges, hogy

folyton szemünk előtt lebegjen a hálátlanság és bűn által végtelenül megsértett isteni Szeretet. Hogy ez mit jelent, arról csak az tud magának helyes fogalmat alkotni, aki önmaga is szeret és akinek szívét a szeretet izzása jelölte meg az örök üdvösség jegyével. A szerető szív tudja egyedül, mily fájdalom rejlik a szeretetet ért sérelemben, és mily igazságtalanságot jelent a viszontszeretet nélkül maradt önzetlen szeretet kínszenvedése. A szerető szívek ezt Istenre vonatkoztatják és Isten szemszögéből ítélik meg a megsértett szeretet vérző fájdalmát. Erre gondolnak, midőn lelki szemükkel meglátják az isteni szeretet orgánumát, a lándzsával átdöfött Szentséges Szívet és — *b)* magától értetődik, hogy minden eszközzel ki akarják engesztelni. A szeretet, ha őszinte és mélységes, jóvá akarja tenni az isteni Szeretet ellen elkövetett vétkeket. Eszköznek tekinti önmagát és önnön szeretetét, hűségét, háláját és ragaszkodását ajánlja fel engesztelő áldozatként a megsértett isteni Szeretetnek. — *c)* A szeretet, amit egyébként a Kol-

lekta szövege is kidomborít, az engesztelő áldozatot kötelességnek, magátólértetődő, önnön természetéből fakadó feladatnak tekinti és egyúttal azon szent célnak, amelyért él és hal, küzd és szenved. Ez képezi minden törekvése és tüzes ambíciója lényegét. — A Szentséges Szív kultuszához mint lényeges tényező hozzátartozik a megsértett isteni Szeretet kiengesztelése. A Szent Szív kultusza csak akkor felel meg a bevezetésben vázolt nagy és jelentőségteljes multnak, az önmagát kinyilatkoztató isteni Szeretetnek, ha komolyan veszi a kinyilatkoztatás feladatát és az életet szenvedésben gazdag, de örömteljes engesztelő áldozattá változtatja át.

*Elhatározás:* Kezd derengni bennem a világosság, és lassan megértem, miért kell annyit küzdenem és szenvednem. A Szentséges Szív kiváltságos gyermeke vagyok és mint olyan, természetesen az én életem is hozzátartozik a Szent Szív gyermekei nagy és hatalmas engesztelő áldozatához. Nincs

mit csodálkoznom rajta, ha érzem az áldozatot megemésztő isteni tüzet és a fájdalmak tengerén kell keresztülvergődnöm. Ettől nem félek, mert tudom: az isteni Szív segítségemre van és lehetővé teszi, hogy tökéletes és erőteljes engesztelő áldozat legyek.

**Jézus Szentséges Szíve ünnepe. III.**

Mai elmélkedésünkben a Szent Szív ünnepe miseszövegében csak a húsvéti időszakban használt Allelújavers jelentőségével foglalkozunk. Ebben maga az isteni Megváltó szól hozzánk és szavai a következő igazságokról világosítanak fel: 1. Az élet nyugtalansága. 2. A világ tehetetlensége. 3. Krisztus hívó szózata.

1.

*«Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik elfáradtatok és meg vagytok terhelve és én felüdítlek titeket.»* (Allelújavers.)

Az Allelújaversben érvényesülő krisztusi kijelentés elsősorban az élet

nyugtalanságáról emlékezik meg és ezáltal bizonyítja, hogy szerzője, az isteni Megváltó, tökéletesen ismeri az emberi élet nehézségeit. Az említett nyugtalanságnak Szent Ágoston elgondolása szerint következő okai vannak: — *a)* Az első, hogy életünk halandó. Nem végleges állapotról, visszavonhatatlan megoldásról és változhatatlan helyzetről van szó, hanem, mint a kinyilatkoztatás ismételten hangsúlyozza, átmeneti állapotról, vándorlásról, átalakulásról, megmozdulásról. Ezek oly jelenségek, amelyek bizonytalanságot okoznak és nyugtalansággal járnak. Ez már hozzátartozik az emberi élet atmoszférájához, és az ősbűn egyik kevésbbé kívánatos következményeként szerepel. — *b)* Második oka életünk törékenysége. Schuster bíboros, a liturgia nagy ismerője «il vaso fragile dell' umanità» — az emberi élet törékeny edényéről beszél. Az említett törékeny edényben hitünk kincsét és kegyelmünk gazdagságát hordjuk és védjük az élet ádáz támadásai ellen. Ez a körülmény is sok nyugtalansággal és aggódással

jár, mert nem tudjuk, mikor esik csorba életünk imént vázolt értékes, de felette törékeny edényén. — *c)* Harmadik ok a kísértések veszedelmes tömege és beszámíthatatlan, szeszélyes fellépése. Sohasem tudjuk, melyik percben üt a végzetes óra és azt sem tudjuk, mily formában lép fel, mily fegyverekkel támad és meddig fog tartani a kísértés tüze. Felesleges említeni, hogy ez is lényegesen fokozza nyugtalanságunkat és elegendő aggodalomra ad okot. — Az isteni Megváltóban valóban a Szentséges Szív szólal meg, midőn azokat hívja, akiket alaposan megrázott az élet nyugtalansága és akik «elfáradtak és meg vannak terhelve».

*Elhatározás:* Én sem vagyok kivétel, és azokhoz tartozom, akik elfáradtak és meg vannak terhelve. A Szent Szív szózata engem is érint és hálátlanság volna a Szentséges Szív jóságos szavát felelet nélkül hagyni. Felteszem magamban, hogy élek engedélyével és életem minden nyugtalanságát Szent-

séges Szívére hárítom, hogy segítsen elviselni terhét és megküzdeni nyugtalanságával.

2.

*«Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik elfáradtatok és meg vagytok terhelve és én felüdítlek titeket.»* (Allelújavers.)

A Krisztusban megszólaló isteni Szív szavai szinte visszhangzanak a világ ürességében. Ez bizonyítja, hogy a Szent Szív mennyire tudja, mikor szólal meg és kinek beszél. Szükség van a szózatra és a benne rejlő megnyugtató erőre, mert a világban hiányzik a támasz. Sokmindent adhat, de nem lehet támasz. Ahhoz túlságosan gyenge és ingadozó. — *a)* A világ sohasem lehet támasz, mert nem adhat erőt. Honnan adna, mikor önmagának is alig van és mint a történelem bizonyítja, folyton megerősítésre, segítségre és alátámasztásra szorul. — *b)* Támasz már azért sem lehet, mert nincs célkitűzése. Nem tud biztos célt adni, hogy benne összpontosítsuk erőnket és feléje irányítsuk törek-

vésünket. Célt adni pedig azért nem képes, mert önmaga sem ismeri ki magát és a benne forrongó nevetséges ellentmondások szánalomraméltó áldozata: cél nélkül éli életét és nyilvánvalóan kárát vallja ingadozásának. — *c)* Nem lehet támasz, mert nem tud szeretetet adni. Túlságosan önző és anyagi, hogy a szeretet fogalmához hozzáférkőzzön. A szeretet átéléséről a világban pedig jobb nem beszélni. Élete sivár, rideg és fagyos. A sarkvidék jeges régióiban mozog. Nem nekünk való, akik a szeretet verőfényes melege nelkül nem tudunk meglenni. — Az isteni Szív jóságos szavára és oltalmazó segítségére van szükségünk. Ő egyetlen támaszunk, megnyugvásunk és biztonságunk az élet kaotikus nyugtalanságában.

*Elhatározás:* Az én világomból nem hiányzik a támasz. Már régóta gyakorlom a Szent Szív kultuszát és benne találom kiegészülésemet. Ezentúl is így lesz, csak sokkal tökéletesebben és fokozottabb mértékben.

3.

*«Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik elfáradtatok és meg vagytok terhelve és én felüdítlek titeket.»* (Allelújavers.)

Krisztus hívó szava és a Szentséges Szív segítő készsége nagy visszhangot kelt lelkünkben és örömet vált ki szívünkben. — *a)* «Venite omnes», jöjjetek mindannyian, szólal meg a Szentséges Szív, és az isteni Megváltó a keresztfa magasságából felénk tárja kezeit, hogy mindannyiunkat egy öleléssel olvasszon isteni szeretete zavartalan nyugalmába. — *b)* «Reficiam vos» — megenyhítlek titeket, mondja továbbá; pedig nem is kellene mondania, amúgy is érezzük, tapasztaltuk, és számtalanszor volt részünk megkönnyebbülésben. Mint egy előző elmélkedésben láttuk, a szeretet kincseivel ajándékoz meg és gazdagságát pazarolja reánk. — *c)* Origenes és Didimus (a vak) Krisztus egy gyönyörű mondását (logion) hagyta reánk. E szavak világosságában sokkal jobban értjük meg a Szentséges Szív szándékait. A mondás, melynek való-

diságáért a Szentatyák tekintélye kezeskedik, következőképen hangzik: «Aki hozzám közeledik, a tűzhöz jön, aki pedig eltávolodik tőlem, Isten országát hagyja el». — Valóban tűz az isteni Szív és boldogok azok, akik közelébe jutnak és izzásában kelnek új életre.

*Elhatározás:* Krisztus hívó szavát, a Szentséges Szív e pazar megnyilvánulását hálás lelkülettel veszem tudomásul, de nem kell élnem vele, mert mindig Nála tartózkodom és annyira szeretem, hogy nem merek eltávolodni Tőle. Részemről azonban mindent elkövetek, hogy azok, akik még nincsenek Nála, Hozzá jöjjenek és Őbenne találják lelkük várva-várt megkönnyebbülését. Ezen ígérettel tökéletesítem magamban az isteni Szív kultuszát és helyezem apostoli alapra.

**Jézus Szentséges Szíve ünnepe. IV.**

A mai Evangéliumban az isteni Megváltó lándzsával felszakított Oldalsebét és benne a megsebzett isteni

Szívet szemléljük. E víziószerű látomás, amely egyébként szimbolikus jelképe a Szent Szív kultuszának, rendkívüli jelentőségét és mélységes tartalmát a mai Szentlecke magyarázza. Szavai alapján a következő igazságokról elmélkedünk: 1. Krisztus felfoghatatlan gazdagsága. 2. Istenhez való közeledésünk. 3. Krisztus minden megismerést meghaladó szeretete.

1.

«*Nekem, az összes szentek között a legkisebbnek jutott osztályrészül a kegyelem: hirdetni a pogányok közt Krisztus felfoghatatlan gazdagságát.*» (Szentlecke.)

Álljunk a mai Evangélium alapján a keresztfa tövébe és szemléljük teljes odaadással Krisztus szentséges Oldalsebét és benne a megsebzett isteni Szívet. Lelki szemeink előtt új világosság fakad és a Szentlecke szavai segítségével megismerjük az isteni Szív kifogyhatatlan gazdagságát. — *a)* Szent Pál apostol a «dispensatio sacramenti absconditi» — a mélységesen elrejtett isteni titok kinyilat-

koztatásáról beszél. Mindazok, akik kellő lelkülettel közelednek az isteni Szívhez, részesülnek e kinyilatkoztatásban és megismerik az isteni szeretet titkát, amely — mint a Szentlecke mondja — öröktőlfogva el volt rejtve az Atyában és amelyről a századokhoz kötött fejlődés és kibontakozás alapján csak fokozatosan szerzünk tudomást. — *b)* Az isteni szeretet mélységesen elrejtett titka: Krisztus kifogyhatatlan gazdagsága. Ez az általa alapított Egyházban — mondja Szent Pál — érvényesül tökéletesen. Az Egyházban ragyogott fel Krisztus kifogyhatatlan gazdagsága, és megnyilvánulásaival együtt Isten sokoldalú és kimeríthetetlen bölcsesége. — *c)* Igy vált közismertté a mennyei hatalmak s az emberi tömegek előtt. Mindenki tudomást szerzett róla és részesült gazdagsága ajándékaiban. Ez különösen a Szent Szív kultuszának gyors és hatalmas elterjedése által teljesült be. — Szent Pál pazar gondolatmenetben vázolja a mai Szentleckében Krisztus kifogyhatatlan gazdagságát, az isteni szere-

tet beláthatatlan mélységeit, melynek közvetítője és irányítója a lándzsával átdöfött isteni Szív.

*Elhatározás:* Feltétlen közelebb kell jutnom Jézus Szentséges Szívéhez, hogy elmerüljek mélységeiben és töltekezzem kifogyhatatlan gazdagsága ajándékaival. Méltónak akarok bizonyulni s azért úgy élek, hogy a Szentséges Szív szívesen pazarolja reám ajándékait (erre vonatkozó részletes jófeltételek).

2.

«*Krisztus Jézusban, a mi Urunkban, Akiben bizodalmunk van és bátorságos utunk a Benne való hit által.*» (U. o.)

A Szentséges Szív, melynek szemlélete a végtelen szeretet és tökéletes odaadás érzelmeit váltja ki belőlünk, nagy szerepet játszik életünkben mint összekötő-kapocs, amely által az Atyához jutunk és az Isten-gyermekség kegyelmében részesülünk. — *a)* Az isteni Szív ismerete — ez első követ-

kezménye a mai Szentlecke tanításának — reményt gerjeszt és bizalmat fakaszt. Lehetetlen az isteni Szív jóságát és a benne izzó szeretetet megismerni anélkül, hogy fel ne fakadna lelkünkben a tökéletes reménység és ki ne alakulna a természetfeletti, Istenhez végtelenül közelhozó bizalom. — *b)* Az isteni Szív szemlélete és ismerete megerősíti a Krisztusba vetett hitet, mert feltárja a Benne rejlő kifogyhatatlan kegyelmi gazdagságot és felülmúlhatatlan jóságot. Minél jobban ismerjük az isteni Szívet, annál mélyebb lesz Krisztusba vetett hitünk és tökéletesebb a hit nyomában fakadó természetfeletti életünk. — *c)* Legelső gyümölcseként lesz bennünk elég bátorság — és erre céloz az Apostol a mai Szentleckében — az örök Atyához közeledni s Vele azon kegyelemteljes közösségbe lépni, amelyet Isten-gyermekségnek nevezünk. — Az isteni Szív valóban út, amely a Krisztusba vetett hit és reményen keresztül az Atyához vezet és a legtökéletesebb közösséget eszközli.

*Elhatározás:* Én is ezt az utat választom és a Szentséges Szív ideális, eszményi kultusza által törekszem az Atyához közeledni és az Istengyermekség kegyelmeiben részesülni.

3.

«*És megismerhessétek Krisztusnak szeretetét is, mely meghaladja a megismerést.*» (U. o.)

Szent Pál apostol Krisztus minden megismerést felülmúló szeretetéről beszél, s ezzel az isteni Szív legmélyebb és legszentebb titkára utal. — *a)* A kegyelmi gazdagság által, melyet a Szentséges Szív kultuszából merítünk, «benső emberré erősödünk meg» (Szentlecke). A Szent Szív kultusza nyomában megszilárdul a benső élet és kialakul a dicsőséges jellemtípus, amelyet Szent Pál oly találóan «benső embernek» nevez. — *b)* A benső ember, aki mélységes lelki életet él, méltán dicsekedhetik, «hogy Krisztus a hit által szívében lakozik» (Szentlecke), s a szeretet tökéletes közösségében él Krisztussal. Szent János apostol kiváltságos kegyelmében részesül, mert

fejét isteni Vendége keblére hajtja, hogy hallja az isteni Szív lüktető dobogását és közelről élvezze kifogyhatatlan szeretete izzó tüzét. — *c)* A benső ember, akit a Szent Szív kultusza oly közel hozott Krisztushoz, hogy Vele egy közösségben élhet és isteni Vendégének nevezheti, a megértés felbecsülhetetlen kegyelmét is élvezi és «tudja az összes szentekkel együtt, mi a szélesség és a hosszúság, a magasság és a mélység» (Szentlecke). Mély bepillantást nyer az Isten misztériumába, és annak, — mint az előbbi idézet mondja, — minden egyes fázisát, mélységét, magasságát stb. szemléli s ezáltal, amennyire emberileg lehetséges, tökéletes fogalmat alkot magának gazdagságáról. Mélységesen behatol a természetfeletti világrend ismeretébe és abban oly értékeket fedez fel, amelyek által — *d)* élete «meggyökerezve és megalapozva lesz a szeretetben» (Szentlecke). Ez már merész szárnyalású kegyelmi életet jelent. Eszközlője, mint láttuk, a lándzsával átdöfött isteni Szív. — Szent Pál tanítása által hozzá akart járulni

Isten szeretetének kinyilatkoztatásához és meg akarta alapozni ismeretét, egyszóval jóval az isteni Szívre vonatkozó nagy kinyilatkoztatások előtt odavezetett a Megváltó imádásraméltó Szívéhez és ismeretét a szeretet által teljesítette be.

*Elhatározás:* Azon szentek példáját követem, akik csak egy ismeretre és tudományra támasztottak igényt és csak Krisztus szerelme iránt érdeklődtek. Ez a legrövidebb és legtökéletesebb út, mert ebben az egy ismeretben minden emberi tudás bennefoglaltatik. Ezt az utat járom én is, és vezetőmnek, irányítómnak az isteni szeretet Mesterét, a Szentséges Szívet választom.

**Az Istenanya szeplőtelen Szívének ünnepe.**

(A Szent Szív ünnepe nyolcadába eső szombaton.)

A Szentséges Istenanya szeplőtelen Szívéről mondja a mai Introitus, hogy «minden dicsősége belülről vagyon».

A kinyilatkoztatás hathatós segítsége nélkül lehetetlen ezt az alázatos szerénységében végtelenül elzárkózott, visszavonult és mélységes benső életet élő szívet megismerni. A kinyilatkoztatás alapján, melynek szavai a mai ünnep liturgiájában érvényesülnek, az Istenanya szeplőtelen Szívéről a következő képet nyerjük: 1. A szeretet erős, mint a halál. 2. A férfiasan cselekvő és megerősödött szív. 3. Isten méltóságának szeplőtelen tükre. 4. Az örök megdicsőülés.

1.

«*A szeretet erős, mint a halál.*» (Szentlecke.)

A kinyilatkoztatás szavai egyhangúlag arra mutatnak, hogy a Szentséges Szűz szeplőtelen Szíve életének alapja és tengelye a tökéletes szeretet. A mai Szentlecke felülmúlhatatlan közvetlenséggel vázolja e hősies szeretet páratlan vonásait. — *a)* «A vizek áradata nem tudta eloltani a szeretetet és a folyamok hatalma is hiába indul fel ellene» (Szentlecke), olvassuk a mai liturgiában az Istenanya meg-

törhetetlen és leküzdhetetlen szeretetére vonatkozólag. Végtelenül küzdelmes, fájdalmakban gazdag, szenvedésteljes életet kellett élnie, ez lényegesen hozzátartozott Istenanyai hivatásának beteljesüléséhez. A küzdelem, a szenvedés, a fájdalom és az élet minden keserűsége nem tudta elapasztani benne a tökéletes szeretet izzását, sőt minden egyes megnyilvánulása növelte annak tüzét. És e tűz oly nagy volt, hogy a vizek sokasága és áradata sem volt képes eloltani lángolását, vagyis a legkeservesebb élet sem tudta letörni bizalomteljes odaadását. — *b)* A halál is hiába küzdött ellene. «A szeretet erős, mint a halál», mondja a mai Szentlecke és tökéletesen igaza van: az Istenanya ott állt a keresztfa tövében s együttszenvedett isteni Fiával. Szemtanúja volt keserves halálának és ölében nyugodott véráztatta holtteste. A Szentséges Szűz, mint fájdalmas Istenanya, közvetlen közelségből ismerte a halált és minden keserűségén keresztülment a Golgota magaslatán. Még ez sem volt elég, hogy szeretete elapadjon és izzása kihűljön.

Ellenkezőleg! A halál csak megerősítette benne anyai szíve vértanúságteljes odaadását és oly magaslatokba ragadta magával, amelyeket emberi szem nem képes kifürkészni. — *c)* A Szentséges Istenanya szeplőtelen Szívében tökéletes a szeretet. Melegsége messze kihat és fényességét messze távolból látjuk. Azért mondja a mai Szentlecke: «Buzgósága a tűz izzása és a láng szikrázása». — Páratlan szép és gazdag a Szentséges Istenanya szeplőtelen Szíve. Csupa fehérizzású tűz és fényes ragyogás. Szívesen hódolunk előtte és nem győzzük eléggé csodálni. Tökéletes Szív, és minden emberi szív örök eszményképe.

*Elhatározás:* A Szentséges Istenanya szeplőtelen Szívét teljes odaadással tisztelem és szeretem. Sokat foglalkozom vele gondolataimban és őszinte csodálattal szemlélem a benne égő szeretet fehérizzású tüzét. Mindjobban közeledem hozzá, és kérem, pattanjon át szeplőtelen szívéből az én szívembe is egy parányi szikra, hogy ben-

nem is meggyúljon a tökéletes szeretet szelíd fényességű tüze.

2.

*«Mivel férfiasan cselekedtél és bátor volt szíved, íme megerősített az Úr keze.»* (Offertórium.)

Végtelenül jólesik a liturgia nemes gesztusa, amely a Szentséges Istenanya szeplőtelen Szívének férfias erejére és legyőzhetetlen bátorságára világít reá. Szavai alapján megtudjuk, hogy a Szentséges Istenanya — *a)* «viriliter egit» — férfiasan cselekedett. Az Offertórium szavainak igaza van, mert a Szentséges Szűz egész életén keresztül anya és vértanú volt. Ehhez pedig férfias elhatározás és annak megfelelő biztos cselekvés szükséges. Az Istenanya élete gazdag oly példákban, amelyek állításunkat bizonyítják és reámutatnak, hogy mint Istenanya és a fájdalom vértanúja mindig hősiesen viselkedett és sohasem fogyatkozott meg erejében. — *b)* «Confortatum est cor eius» — szívében mindig bátor volt és elszántan küzdötte végig az élet küzdelmeit. Nehéz

feladat hárult reá és fontos küldetést teljesített. Nem volt szabad elcsüggednie, mert magasabb érdekek forogtak kockán és magatartásától sok szempontból a lelkek üdvössége függött. Teljesen tudatában volt hivatása rendkívüli jelentőségének, és megfelelő elszánt bátorsággal küzdött,hogy résztvegyen a megváltás beteljesülésében és hozzájáruljon a világ üdvösségéhez. — *c)* «Ideo et manus Domini confortavit te» — íme az Úr keze megerősített téged, folytatja gondolatmenetét a Szentlecke és szavaival arra utal, hogy a Szentséges Istenanyát az Úr megszilárdította ereje teljességében és Őbenne mindannyiunk számára kifogyhatatlan erőforrást nyitott. Az Istenanya szeplőtelen Szíve ugyanis oly gazdag erőben, hogy bárki hozzáfordulhat és reábízhatja életét.— Csodálatos az Istenanya szeplőtelen Szívében rejlő erő, elszántság, bátorság és kitartás. Valóban anya és vértanú, akit korlátlanul tisztelünk és akihez teljes bizalommal fordulunk.

*Elhatározás.* Az Istenanya szeplőtelen Szíve elég erős, hogy

az én szívem terhét is vállalja. Krisztus anyává tette s azért bizalommal merem kérni, zárja szívébe az én ügyeimet is, segítsen azokat viselni és a megoldatlan problémákat megoldani.

3.

«*Isten méltóságának szeplőtelen tükre és jóságának visszfénye.*» (Graduálé.)

A Szentséges Szűz szeplőtelen Szíve tökéletes és szépsége felülmúlhatatlan. A mai liturgia a kinyilatkoztatás alapján erről is megemlékezik és szavaival a következő részletekre utal: — *a)* A Szentséges Istenanya szeplőtelen Szívében megtaláljuk «az örök fény izzását» (Graduálé). Ez annyit jelent, hogy az Istenanya tökéletesen töltekezik Isten kegyelmével és elképzelhetetlen mértékben részesül az Úr gazdagságában. Világos értékek ezek. Szeplőtelen Szívében való összesűrűsödésük oly fényességet fakaszt és izzást kelt, amelyről a kinyilatkoztatás is megemlékezik és amelyet nemzedékek és századok, mint életük hajnal-

csillagát, csodálattal szemlélnek. — *b)* Az örök fény áradatában ragyogó szeplőtelen Szív az isteni méltóság és fölség tükre. Benne látjuk földi formába öntve és emberi értékekben kifejezve Isten fölségének végtelen szépségét, korlátlan hatalmát és felfokozhatatlan tökéletességét. Aki helyes Istenfogalmat akar alkotni magának, csakis az Istenanya szeplőtelen Szívéhez forduljon, annak mélységeibe tekintsen. Ott majd, mint tükörben megtalálja az isteni Arculat ragyogó világosságát. — *c)* A szeplőtelen Szív az isteni jóság visszfénye, mondja a mai Szentlecke. Ez nem szorul külön magyarázatra, mert az Istenanyában, mint a tapasztalat és a Mária-kultusz története bizonyítja, annyi jóság halmozódott fel, hogy elegendő minden nemzedék boldogítására. Szemeiben, szívében és cselekedeteiben az isteni jóság szikrázása visszfénylik és részesíti a világot melegsége megtermékenyítő hatásában. — Az Istenanya szeplőtelen Szíve benső gazdagsága tökéletes és összehasonlíthatatlan. Fény, ragyogás, tűz, lángolás, izzás,

páratlanul eleven szikrázás, amelyben az isteni élet és tökéletesség alakító erejével találkozunk.

*Elhatározás:* Ez teszi számomra oly vonzóvá az Istenanya szeplőtelen Szívét. Csupa ragyogást és világosságot találok benne. Ez kell nekem s azért tartózkodom oly gyermekded áhítattal és odaadásteljes szeretettel a szeplőtelen Szív közvetlen közelében.

4.

«*Te pedig örökké áldott leszel.*»
(Offertórium.)

A Szentséges Istenanya szeplőtelen Szíve áldott lesz örökké. Nem is lehet másként, mert benne annyi az érték és gazdagság, a jóság és élet, hogy csak áldani lehet és magasztalni. — *a)* Isten az első, Aki nem szűnik meg áldásával elhalmozni a szeplőtelen Szívet. Az Atya áldja benne zseniális teremtő ereje zsengéjét, a Fiú áldja benne az anyai szeretet jóságos hűségét, a Lélek áldja benne az emberi nem megszentelődése fáradhatatlan munkását. Az isteni Szentháromság

áldása koronázza életét és alapozza meg dicsőségét. — *b)* Különösen áldja a szeplőtelen Szívet Krisztus szent embersége. Szíve alatt és közvetlen közelében kezdett dobogni az isteni Megváltó szentséges Szíve. A két Szív az életben és az örökkévalóságban nem szűnik meg többé egy ütemben dobogni és széjjelvonatkoztathatatlan közösségben élni. Az isteni Megváltó szent Embersége közvetlen közelről ismeri a szeplőtelen Szív mélységei titkát és annyira becsüli, hogy az idők örökkévalóságán keresztül sem szűnik meg őt áldani. — *c)* Áldja őt a misztikus Krisztus-test, Krisztus életének földi folytatása, a keresztény közösség, az Anyaszentegyház. Már a Cönákulumban ott tartózkodott a fiatal Egyház körében és anyai szeretete védőpalástjába burkolta sarjadzó életét. Azóta mindig ott van, ahol a misztikus Krisztus-test szíve dobog, a misztikus Krisztus-test élete lüktet és a lelkek megváltásának munkája folyik. Krisztus misztikus teste, az Egyház hallja a szeplőtelen Anyaszív dobogását és tudja, hogy

minden megnyilvánulása pártfogást jelent és kegyelmet eszközöl. Áldja e Szívet, és nem szűnik meg áldani az egész örökkévalóságon keresztül. — *d)* Áldjuk mindannyian, akik ismerjük. Szegények és gazdagok, kicsinyek és nagyok. Volt alkalmunk megismerkedni Vele, jóságát élvezni és bárki másnál jobban tudjuk, hogy Szíve érettünk is dobog. Áldjuk, mert nem tehetünk egyebet. Áldanunk kell e jóságos Anyaszívet; ez lelkünk törvénye. Azon léleké, amely a szeplőtelen Szűz hathatós segedelme nélkül talán már régen kárbaveszett volna. — Páratlan érték a szentséges Istenanya szeplőtelen Szíve. Magnetikus erő, minden áldást magához vonz. Áldja őt az imádásraméltó Szentháromságtól kezdve Isten minden teremtménye. Legnagyobb dicsőségét abban látjuk — s ez egyszersmind az Istenanya élete apoteózisa, — hogy szeplőtelen Szíve, amely oly elragadtatva dicsőítette az Urat, minden dobbanását a legőszintébb áldás kíséri.

*Elhatározás:* Jobb, ha hallgatok és fecsegésemmel nem zava-

rom a szeplőtelen Szív közelében keletkezett és nagyszerű élménnyé fokozódott hangulatot. Itt csak egyetlen szavam lehet: áldani a Szentséges Szűz jóságos anyai Szívét és mindenkit arra késztetni, hogy hasonlóképen cselekedjék.

### Falconieri Szent Julianna.

(Június 19.)

Falconieri Szent Julianna, aki a tizenharmadik század egyik legmarkánsabb egyénisége, nagy érdemet szerzett a hitélet elmélyülése és a Szentséges Szűz kultusza kibontakozása körül, amennyiben megszervezte és elindította a Szervita női mozgalmat. Ezenkívül örök időkre a szerzetesi tökéletesség eszményképe marad és mint a női világ lelkes apostola, korlátlan tiszteletben részesül. A mai liturgia szövegei Falconieri Szent Julianna jelleméről a következő képet nyujtják: 1. A szervező apostol. 2. Az Eucharisztia apostola. 3. A Golgota apostola.

1.

*«Derekát jól felövezi és erős karral lát dolgához . . . Mécsese éjjel el nem alszik . . . Megnyitja tenyerét a szegénynek és kinyujtja kezét a szűkölködő felé . . . Erő és ékesség aruhája.»* (Szentlecke.)

Falconieri Szent Julianna gyenge nő létére rendkívüli hivatásban részesült. Ez egyébként érthető, mert rendkívüli kor gyermeke volt és a legádázabb polgárháborúk és politikai gyűlölködés napjaiba született bele. Az isteni Gondviselés minden korszaknak megadja a maga apostolát és a kor bajainak a szükséges orvosságot. A tizenharmadik századbeli Firenze is reászorult apostoli lelkekre és az isteni Gondviselés Szent Juliannát küldötte hozzá nehéz, de áldásdús megbizatással. Krisztus jegyese, a szűz lelkű Julianna minden szempontból megfelelt Isten bizalmának, tökéletesen teljesítette küldetését és oly apostoli munkásságot fejtett ki, amelyben Isten-adta tehetségei tökéletesen érvényesültek. Hamar kitünt, hogy ő, a firenzei társadalom egyik legelőkelőbb családja zsenge sarja és később

szerzetesnő, a kor egyik legtehetségesebb szervezője. A mai Szentlecke is erre céloz és szavai teljesen fedik a történelmi valóságot. — *a)* Falconieri Szent Julianna munkásságát azzal kezdte, hogy megnyerte a leányifjúság bizalmát, áldásdúsan befolyásolta leánytársait és szinte észrevétlenül vált vezetőjükké. A tizenharmadik századbeli Firenze társadalmának erre nagy szüksége volt, mert a politikai konjunktúra nyomában beállott gazdagság és bővelkedés sokat rontott az erkölcsi viszonyokon és a leányifjúságot is a könnyelmű és veszélyes élet nem éppen dícséretreméltó útjára csalta. Szent Julianna éles szemei világosan látták az összefüggéseket, erélyes keze tántoríthatatlanul résen volt és eredménnyel védelmezte a rábízott serdülő lelkeket. — *b)* Munkája egyik legszebb gyümölcse a Szent Szűz szolgálata megszervezése. A leányifjúság Juliannában vezetőjét tisztelte, rajongó szeretettel vette őt körül és mindenben törekedett példája szerint cselekedni. Nem egy serdülő lélekben

fakadt fel a vágy Juliannával közös életet élni és oldala mellől sohasem távozni. Julianna akkor már testileg és lelkileg is az Istenanya szolgálóleánya és a Szent Szűz gyermeke volt. Ismerte a Boldogasszony szellemét és gazdag tapasztalatai voltak szolgálatát illetőleg. Nem zárkózott el az említett kívánságok elől, megszervezte a Szentséges Szűz szolgálóleányainak első közösségét, és már fiatalkorában anyai szeretettel irányította annak első lépéseit. Önnönmaga még nem csatlakozhatott teljesen a mozgalomhoz, mert özvegy édesanyjánál, akinek kívüle senkije sem volt, a gyermeki szeretet nagy és istápoló szolgálatát teljesítette. A mozgalomhoz csak szülője halála után csatlakozott és később mint perjelnő szerzett nagy érdemeket a Szent Szűz szolgálóleányai (Mantellináták) közössége élete megszilárdulása körül. Szervezőtehetsége e téren vált be legjobban. Az általa elindított mozgalom rövidesen az egész világon elterjedt és ma már több mint hétszáz esztendős multra tekint vissza. — *c)* Szent Julianna érett

éveiben még más küldetésben is részesült, és mint az általa alapított Mária Szolgálóleányai perjelnője aktív részt vett a feldúlt és minden értelemben széjjelhasadt, forrongó firenzei közélet megbékélésében. Mint a férfirend kimagasló szent tagjai, ő is a béke apostolává lett és nagy mértékben hozzájárult, hogy szülővárosában, Firenzében lényegesen javult a helyzet és végre mégis helyreállt az oly sokszor veszélyeztetett béke. — A szemlélődő életre hajlamos Falconieri Szent Juliannát az isteni Gondviselés szinte beledobta e rendkívüli korszak hullámzó életáradatába és nagyfontosságú apostoli és társadalmi jelentőséggel bíró küldetéssel bízta meg, hogy eszköze legyen gondviselésszerű terveinek és együttműködjön vele kora megszentelődésén.

*Elhatározás:* Szent Juliannában megcsodálom az Isten dicsőségére és Mária szolgálatára felhasznált szervező tehetséget és az önzetlen lendületet, amellyel a Szent Szűz szolgálóleánya apostoli küldetését telje-

sítette. Megtanulom tőle a Szent Szűz szolgálatának apostoli cselekedeteit gyakorolni és ezáltal akarom a Mária-kultusz áldásdús kihatását lelkemben elmélyíteni.

2.

*«Az Úr az én örökségem és kelyhem osztályrésze, Te adod vissza örökségemet.»* (Graduálé.)

Falconieri Szent Juliannát a keresztény világ mint az Eucharisztia nagy apostolát és a virágzó eucharisztikus élet eszményképét ismeri és tiszteli. Szent Julianna tökéletesen megérdemli ezt a magatartást, mert élete valóban az Eucharisztia árnyékában folyt le, gazdagodott és érte el tökéletességét. Eucharisztikus életalakításának sikerét fokozatos kibontakozás előzte meg, melynek kimagasló pontjai a következők : — *a)* Falconieri Szent Julianna, mint tudjuk, elsősorban a Szentséges Szűz szolgálóleánya volt. E beállítás életalakításának kiindulópontja, egyszersmind nyitja mindannak a gyönyörű meg-

nyilvánulásnak, amelyben életefolyása oly páratlanul gazdag. A Szentséges Szűzet már csecsemő korában feltűnő módon szerette. Később lelkiatyja tanácsára és felsőbb sugallatra tökéletesen neki szentelte életét. Az Istenanya szolgálóleányának tekintette magát és teljesen elfogadta a nemrégen alakult Mária Szolgái rendje (Szerviták) szellemét és életiskoláját. Nagybátyja, Falconieri Szent Elek, egyike a Hét Szent Rendalapítónak, ebben az irányban nevelte, és a szervita Benizi Szent Fülöp, Itália nagy apostola, csak tökéletesítette a Szent Elek által megkezdett nevelői munkát. Falconieri Szent Julianna a legmegfelelőbb lelki iskolában tanulta meg a Szentséges Szűz szolgálatának művészetét és ebben olyan szeretetteljes tökéletességre tett szert, hogy alig akad valaki, aki a Szent Mária-kultuszát mélységben vagy magasságban felülmúlná. — *b)* Szent Julianna hamarosan rájött az Eucharisztia és a Szentséges Szűz szolgálata között fennálló mélységes kapcsolatokra. Minél többet foglalkozott az Istenanya szelle-

mével és minél közelebbről szemlélte Krisztussal szemben tanúsított magatartását, annál jobban fejlődött ki benne az említett kapcsolatok megértése és annál nagyobb mértékben közeledett ő is az Eucharisztiához. A Szentséges Szűz szolgálata alapján tökéletes eucharisztikus életet élt. Minden szabadidejét az Eucharisztia imádásának szentelte és — ami korában ritkaságszámba megy — gyakori áldozó volt. Apostoli munkásságát is erre alapozta, ami páratlan sikereit magyarázza. Szent Julianna gyönyörűen valósította meg a közismert igazságot: «Per Mariam ad Jesum» — a Szentséges Istenanya kultusza által közelebb jutni Krisztushoz és egybeforrni Vele. Lelkisége a Szentséges Szűz szolgálatából indult ki és az eucharisztikus életművészet tökéletes kialakításában érte el érettségét és életalakítása beteljesülését. — *c)* Falconieri Szent Julianna mind az Istenanya szolgálatát, mind az eucharisztikus szellem kialakulását komolyan vette. Teljes életét, összpontosított akaratát, gazdag tehetsége zsengéjét

fektette bele és oly élettel telítette, melynek kicsendülése csakis a végtelenül gazdag boldog örökkévalóság lehet. — Falconieri Szent Julianna az eucharisztikus szellem apostola volt és annak kibontakozását segítette elő. Ezáltal nagy szolgálatot tett forrongó korszakának és lényegesen hozzájárult a benső kiegyensúlyozott lelki béke megvalósulásához.

*Elhatározás:* Ha őszintén szeretem Falconieri Szent Juliannát, nekem is erre az útra kell lépnem. Felteszem magamban, hogy Mária-szolgálatom által mélyítem el magamban az Eucharisztia szellemét és a reámbízottakat is ebben az irányban befolyásolom.

3.

«*Szívemet megvizsgáltad, éjjel is kutattad, tűzpróbára tettél és nem találtál bennem rosszat.*» (Offertórium.)

Falconieri Szent Julianna a szó teljes értelmében az önfeláldozó szenvedés hőse volt. Annak kellett lennie, mert eltekintve Isten szentséges aka-

ratától, intézményének és a mögötte álló nagy szerzetesrendnek, a Szervita-mozgalomnak szelleme így hozta magával. — *a)* A Szervita-közösségek, amelyek életüket a Fájdalmas Istenanya szolgálatának szentelik, misztikus Golgotának veendők. A Szervita-közösség tagjai, élükön a Szentséges Istenanyával mint fejükkel, a Golgota magaslatán a keresztfa tövében állnak és az Istenember kínszenvedésének mélységes szemléletében merülnek el. Együttszenvednek a szó misztikus értelmében Krisztussal, vértanúlelkű Anyjával; erre az alapra helyezik lelkiségüket és benső kibontakozásukat. A Szervita-közösségek, melyek egyike Falconieri Szent Julianna alapítása, teljes odaadással ápolják a Golgota szellemét, annak szemszögéből ítélik meg az élet egyes problémáit és ezt a szellemet terjesztik a világban. — *b)* A Golgota-szellem kibontakozásának természetes következménye, hogy átizzítja az életet, áthatja minden egyes megnyilvánulását és felgerjeszti gyermekei szívében a hősiesen elszenvedett, Krisztus áldozatába bele-

illesztett és vértanúlelkülettel fogadott szenvedés szeretetét. A Golgota gyermekei szeretik a szenvedést, keresik a szenvedést, tudnak szenvedni és önnön szenvedésükkel enyhítik Krisztus megváltó vértanúhalála keserűségét. Elkerülhetetlen tehát, hogy életükben ne találkozzanak a szenvedés komoly megnyilvánulásával és lehetetlen, hogy ne kelljen keresztülküzdeniök magukat a testi és lelki szenvedés sötét éjtszakáján. Falconieri Szent Julianna, a Szervita-mozgalom egyik kimagasló alakja, sem kerülhette el a közös sorsot. Belekerült a szenvedés áradatába és nem csekély testi és lelki, küzdelmes megpróbáltatáson esett keresztül. Élete a kegyelem minden derűs napfénye ellenére tökéletes áldozat volt és a Szent szemei ragyogásában szünet nélkül ott szikrázott Krisztus Golgota-szenvedésének visszfénye. — *c)* Fájdalmas szenvedése a halál órájában teljesült be és érte el tetőpontját. Nagyfokú gyomorbaja miatt az utolsó vigaszban sem részesülhetett és ő, az Eucharisztia hősnője és apostola, halála előtt nem

vehette magához Krisztus szent Testét. A szenvedés legsötétebb éjtszakája borult a megkínzott Szent vergődő lelkére. Az Úr, Aki elsősorban az akaratra tekint, megelégelte szentséges Anyja szolgálója vértanúságát és csodát művelt. A Szent lelkiatyja Julianna kérésére a betegszobába hozta a legméltóságosabb Oltáriszentséget és a Szentostyát a haldokló már alig pihegő keblére helyezte. Julianna megkönnyebbült és a Szentostya feltalálhatatlanul eltűnt. Misztikus áldozás volt ez, mert az Eucharisztia tényleg behatolt Julianna testébe, lehetővé tette, hogy szíve kívánsága teljesüljön és ne kelljen az Eucharisztia megerősítő kegyelme nélkül elviselnie a halál fájdalmait. Elmúlása után megtalálták szíve fölött a Szentostya képmását, és azóta a Szentet a Szentostyával keblén ábrázolják. — Szent Julianna a szenvedés hősnője volt és mint olyan példát adott a világnak, hogyan lehet a Golgota-szellem segítségével életet alakítani, érdemeket szerezni és győzelmesen megküzdeni a legnehezebb problémákkal.

*Elhatározás:* Szent Juliannát azáltal tisztelem legjobban, hogy vele egy közösségben lépek a szenvedés útjára és mint az Istenanya szolgája, kialakítom lelkemben a Golgota szellemét. Gondoskodom róla, hogy e szellem termékeny legyen, életemet átizzítsa és megtanítson a szenvedést keresni, szeretni és hősiesen elviselni.

**Szent Péter és Pál apostolfejedelmek.** (Június 29.)

Az apostolfejedelmek hangulatteljes vigiliája és ünnepe a legszebb megdicsőülés világosságában fényeskedik. A kettős miseszöveg alapján, amely kölcsönösen kiegészíti egymást, a következő pontokról elmélkedünk: 1. Hivatás. 2. Pásztor. 3. Csoda és ellentmondás.

1.

«*Mondja az Úr Péternek: mikor ifjabb voltál, övet kötöttél és jártál, ahol akartál; de majd ha megöregszel, kiterjeszted kezeidet és más övez föl téged és odavisz, hová te nem akarod.*» (A vigilia Introitusa.)

Szent János apostol, aki Krisztus szavait idézi, még hozzáfűzi, hogy az isteni Megváltó Péter vértanúhalálára célzott. Nem térünk el az isteni Megváltó szándékától, midőn szavaiban e jelzetten kívül — és ez valószínűleg a liturgia elgondolásának is megfelel — az apostolfejedelmek hivatása motívumát is megtaláljuk. — *a)* A hivatásban való részesülés előtt övet kötöttek derekukra, jártak-keltek és tettek-vettek saját akaratuk szerint. Az élet teljes szabadságát élvezték és minden szempontból önnön elgondolásukat követték. Ennek azonban nagyobb értéke és magasabb rendeltetése nem volt. Köznapi keretek között az átlag-emberek életét folytatták és ha az isteni akarat nem lép közbe és nem ad más irányt életük folyásának, a jelentéktelenségek útvesztőjében tünnek el nyomtalanul. — *b)* A helyzet azonban hamar változott. Az isteni kormányzó-akarat jónak látta közbelépni és az addig jelentéktelen életnek új irányt adni. A hivatás kegyelmében részesítette kiválasztottjait és az apostoli méltóság fennsík-

jára emelte életüket. Nemcsak a vértanúságban tárták ki karjukat, hanem az apostoli hivatásban is, hogy Krisztus szerelme széles és tág ölelésével fogják körül a halhatatlan és gondjaikra bízott lelkek tömegét. Apostoli ölelés ez, és a karoknak oly hősies kitárása, hogy jogosan állíthatjuk a vértanúságban rejlő szenvedésteljes érdem mellé. — *c)* A hivatás kegyelmében való részesülés után alaposan megváltozott a helyzet. Most már mások kötnek övet derekukra és azon fogva odaviszik őket, ahova egyáltalán nincs szándékukban menni. Az övet a lelkek égetően kiáltó ínsége köti derekukra; és az irányt, amely az apostolok akaratától teljesen független, de beleilleszkedik Isten örök terveibe, az ínség áradatának kiszámíthatatlan hullámzása adja meg. Szent Pál sem gondolt arra, mikor az isteni jóság kivetette a farizeus büszke nyergéből, hogy egykor majd kosárban fogják a várfalon leereszteni és mint a római világbirodalom állampolgára, a birodalmi főváros császári törvényszéke előtt fog állni. Szent Péter sem

álmodta, midőn szakadozott hálóit foltozta, hogy a világ legelső hatalmának, Krisztus országának trónjára kerül és pásztora lesz azoknak, akik maguk is nyájat vezetnek. Mindegyiküket felövezte a lelkek háborgó ínsége és odavezette, ahova nem akartak menni, hogy beteljesüljön Isten kormányzó és lelkeket vezető akarata. — A hivatás kegyelmét az apostolfejedelmek ünnepe világosságában és liturgikus beállításában valóban csodának tarthatjuk. Mindent átalakít: embert, életet, keretet és körülményt. Mindent újjá tesz, előre nem látott bonyolult utakon vezet és még a fáradságos izzadságot is lelket mentő kegyelemmé változtatja.

*Elhatározás:* Szeretem ezeket az egyszerű embereket, akiket Isten ily magas polcra helyezett; és megcsodálom rajtuk az isteni hivatás átalakító erejét. Gondolkodóba esem és onnon hivatásom történetére emlékezek vissza. Ehhez nem kell, hogy apostol vagy tanítvány legyek, mert minden keresztény

lélekneк megvan a maga hivatása, amellyel, mint Isten egyik legnagyobb kegyelmével, csínján kell bánni. Ideje felvetni a kérdést, hogyan bántam eddig a számomra kijelölt hivatással?

2.

*«Legeltesd az Én bárányaimat.»*
(A vigilia Evangéliuma.)

Szent Péter az egyszerű halászból a lelkek pásztora lesz. Csodálatos átváltozás, de még csodálatosabb megbízás. Ennek fényében felragyog az apostolfejedelem méltóságának teljes nagysága. Ragyogásában megtaláljuk a méltósággal együttjáró nagy kötelességek összességét is. — *a)* Első és alapvető kötelesség Isten őszinte szeretete. Krisztus nem hiába kérdezi Pétertől, szereti-e vagy sem. Nem vallomást akar belőle kicsikarni, hanem az apostoli méltóság sziklaszilárd alapját akarja lerakni. Isten szeretete nélkül lehetetlen Istenhez vezetni lelkeket, az Úr kegyelmét kozvetíteni és megszentelni az embereket. — *b)* És Krisztus, miután nem egyszerű apostoli

megbízásról, hanem a legmagasabb méltóság betöltéséről van szó, megköveteli, hogy jobban szeresse a többinél. Krisztus helytartójának, az Egyház látható fejének a szeretet ragyogó példájával kell előljárnia és jobban kell szeretnie Krisztust, mint bárki másnak. Enélkül lehetetlen e földön Krisztus trónján ülni és hatalmát gyakorolni. Erre csak a mindent felülmúló tökéletes szeretet képesít. — *c)* Ezen az alapon már lehet a bárányokat legeltetni, vagyis Krisztus helyett jó pásztornak lenni. Pétert az Úr ezzel bízza meg, a tömegek pásztorává teszi és meghagyja neki, hogy a pásztorokat is vezesse és fejedelmük legyen. Helytartójává teszi és kezébe adja a kulcsok hatalmát, amelynél nagyobbat a világtörténelemben sem a multban, sem a jövőre vonatkozólag nem találunk. — A főpap háza tornácában kezeit melengető, fagyoskodó és egy cselédleány kérdésére zavarbajövő Péter nagyot fejlődött. A pásztorok és a lelkek pásztora, Krisztus helytartója, az egyetemes Egyház látható feje lett és azon kulcsok őre,

melyek az orokkévalóságba nyíló kapu zárait őrzik.

*Elhatározás:* Jó lesz a kulcsok őrétől el nem szakadni, kulonben nem nyílik meg a kapu. Vagyis tanácsos egy közösségben élni Péterrel, az Egyház látható fejével és hatalmát elfogadni. Mindenben erre az alapra helyezkedem és ezzel kapcsolatosan fő elvem «sentire cum Ecclesiae», hogy mindig egyuttérzek az Egyházzal és Róma csalhatatlan szellemében nevelem lelkemet.

3.

«*Megfogá jobbkezénél s felsegité, mire azonnal erő szállott annak lábába és talpába, úgy hogy felszokott, állt és járt-kelt.*» (Vigilia Szentleckéje.)

«*Heródes király . . . pedig látta, hogy ez tetszik a zsidóknak, továbbment és elfogatta Pétert.*» (Az unnep Szentleckéje.)

A fenti két idézet minden látszat ellenére nagyon is összetartozik, mert ez az apostoli élet: csoda és ellentmondás. Ennél tobbet nem kell es nem

is lehet mondani. Az apostolfejedelem unnepének és vigiliájának liturgiája ezt az igazságot szemlélteti. — *a)* A jeruzsálemi templom ú. n. Ékes-kapujánál az apostolfejedelem csodát művel. (Vigilia Szentleckéje.) Él hatalmával, és azt teszi, amit helyében Krisztus is megtenne: segít a nyomorúlton és enyhíti ínségét. Ebben rejlik az apostoli élet alapgondolata. Lelki nyomoron segíteni, ínséget enyhíteni és azokat, akik a kegyelem értelmében már járni sem tudnak, talpraállítani.— *b)* A csodán kívül azonban van még más is, ami az apostoli életben egyébként egyáltalán nem megy csodaszámba: és ez az ellentmondás. Heródes, mint az ünnep Szentleckéje jelenti, úgylátszik komolyabb foglalkozás híjján megszervezi az első egyházüldözést. A jeruzsálemi Egyház fejét, Jakabot meggyilkoltatja és mikor látja, hogy a zsidók ezért egyáltalán nem nehéztelnek, sőt tetszésüket nyilvánítják, elfogatja Pétert és börtönbe záratja. A dologban most nem az a fontos, hogy az Úr csodálatos módon megszabadítja Pétert, mert még nem jött

el szenvedése órája, hanem az, hogy keserves ellentmondásban és üldöztetésben részesül. Efelett egyébként a jóságos apostolfejedelemnek is elég ideje volt a börtön magányában gondolkodni. Az ellentmondás, a vele kapcsolatos surlódások és égető fájdalom szintén hozzátartoznak az apostoli élet, különösen pedig Krisztus földi helytartójának küldetéséhez. Nemcsak Péter került börtönbe. Utódai sem részesültek jobb bánásmódban és a vérpadot nem egyszer öntötte el a pápák nemes és szent vére. — *c)* Az apostoli életben a csoda és az ellentmondás összefér, egybeolvad és oly remek egészet képez, amelyet csak azok értenek meg, akik szeretettel foglalkoznak az apostoli küldetés ragyogó szépségeivel. — Ma e csodás egybeforradásnak, a csoda és az ellentmondás szintézisének ünnepét üljük, és hálát adunk Istennek, hogy megvalósítása által segített a világon és megalapozta a lelkek megszentelődését.

*Elhatározás:* Nem tudom eléggé ismételni magamban e két

szót : csoda és ellentmondás. De tudom, hogy ez az apostoli élet nyitja. A csodának feltétlen örvendek. Az ellentmondásnak is, amennyiben az apostoli lelkek további nagyméretű kibontakozását segíti elő és Isten dicsőségére válik. Sokat gondolkodom efölött, és törekszem megérteni a megtörhetetlen erőt, amely e küldetésben rejlik és amelyet Péter és Pál apostolfejedelmek oly pazar hozzáértéssel gyakoroltak.

### Szent Pál apostol.
(Június 30.)

A misztikus Krisztus-test oly nagy hálával tartozik a nemzetek Apostolának, hogy a liturgia nem elégszik meg a tegnapi ünneppel, és ma lélekben elzarándokoltat Szent Pál apostolhoz, hogy megcsodáljuk nagyságát, töltekezzünk szellemével és hálát adjunk neki a közvetített világosságért. A liturgikus szövegek alapján a nemzetek Apostola egyéniségét következő

megvilágításban látjuk: 1. Az apostol hivatása. 2. Az apostol lelkisége. 3. Az apostol sikere.

1.

*«Tudtotokra adom, hogy az Evangélium, amit én hirdettem, nem ember szerint való; mert én sem embertől nyertem, vagy tanultam azt, hanem Jézus Krisztus kinyilatkoztatásából. Mert hallottátok, mint viselém magamat egykor a zsidóságban; hogy mód felett üldöztem az Isten Egyházát . . .»* (Szentlecke.)

A nemzetek Apostola a mai Szentleckében megkapó szavakkal vázolja multját, és ezáltal a benne megnyilvánuló isteni hivatást állítja kellő megvilágításba. — *a)* Nem onnön Evangéliumát hirdeti, mint egyesek állították, akik saját szűkkeblűségük kicsinyes mértékét akarták az Apostol dimenzióira alkalmazni. Az általa hirdetett Evangélium közvetlen Krisztustól származik és a személyes kinyilatkoztatás egyik legszebb gyümölcse. Ebben látom magasztos hivatásának gerincét és jelentőségét. Szent Pál nem volt jelen midőn Krisztus a népet tanította és csodákat művelt. Nem

volt szemtanúja a megváltás beteljesülését eszközlő eseményeknek. Krisztus később hívta, mert végtelenül értékes ember volt ; és a hiányt azáltal pótolta, hogy önmaga tanította meg Evangéliumára és bízta meg hirdetésével. E rendkívüli bánásmód csak bizonyítja, hogy az általa kitüntetett egyéniség rendkívüli vágású ember és éles profilú lélek. — *b)* Mindenesetre a teljességnek, a totalitásnak embere. Amit gondolt, azt végiggondolta úgy, hogy azt már nem lehetett tovább gondolni. Amit tett, azt teljesen tette. És amit vállalt olyan tökéletesen megvalósította, hogy vagy lebukott a nyeregből (mint a damaszkuszi úton), vagy pedig vértanúhalált halt. Ezt egyébként önmaga is bevallja, mert kimondja : «Felülmúltam a zsidóságban más kortársaimat nemzetemből, nagyobb buzgósággal követvén őseim hagyományait» és midőn az Úristen a damaszkuszi úton előbb kiütötte a nyeregből és azután megmondotta neki, hogy tulajdonképen mi is az igazság, hasonlóképen cselekedett. Erre vonatkozólag is mondhatná, hogy

felülmulta kortársait és nagyobb buzgósággal követte Krisztus szellemet, mint bárki más. — *c)* Mindennek értelme és célja, hogy mint az Apostol maga is bevallja, «Isten kinyilatkoztassa őbenne Fiát, hogy hirdesse a nemzetek kozott». Megbízatást kapott, hogy necsak Krisztus szavait hirdesse, hanem jellemalakításával a krisztusi Arculat ragyogó szépségét mutassa meg a világnak és ezáltal szentelje meg a halhatatlan lelkek reábízott tomegét. — Páratlan hivatás, amelyben — legalább is ily mértékben — csakis olyan vágású emberek részesülnek mint Szent Pál. E nagyság előtt minden emberi érdem eltorpül, és bizonyítja, hogy valóban kisméretű emberek vagyunk, akikben nagyobb a beképzelés mint a valódi érdemszerzés.

*Elhatározás:* Ebben nagy igazság van. Azért nem szűnok meg lelkemet megfelelően nevelni, Szent Pál példáját követni hivatásom teljesítésében, abban a meggyőződésben, hogy mindenek ellenére mégis csak törpe maradok, ha-

csak Isten nem részesít rendkívüli kegyelemben. Elhatározásom nagy jelentőséggel bír, mert megőriz a felfuvalkodottság torz szellemétől.

2.

*«Tudom, kinek hittem és biztos vagyok abban, hogy Ő megtudja őrizni reábízott kincsemet addig a napig, az igazságos Bíró.—Uram, Te megvizsgáltál és ismersz engem, tudod, ha leülök és ha felkelek.»* (Introitus.)

Az Introitus szovege, amely Timoteushoz intézett második levélből és a százharmincnyolcadik Zsoltárból van összetéve, nagyszerűen vázolja a nemzetek Apostola lelkiségét; alaposan belevilágít mélységeibe és legszebb vonásait állítja elénk. — *a)* E lelkiség alapja és célpontja Krisztus, es a beléje vetett hit. Szent Pálban ez rendíthetetlen. Semmisem tudja őt elválasztani Krisztustól és oly biztos dolgában, hogy egyszerűen azzal hallgattat el minden ellentmondást, hogy kijelenti: «Tudom kiben hittem». Számára ez végleges megoldás és tökéletesen kielégítő válasz. Ezen az alapon

építi tovább lelkisége monumentális épületét és ezen célhoz vezeti mozgalmas életét. Lelkisége tehát egyszerű, alfája és omegája és minden ami kozötte van: Krisztus. — *b)* Szent Pál Krisztusban remél. Reá bíz mindent, és nem tesz kivételt. Tudja, hogy «rábízott kincsét» megőrzi addig a napig, midőn eljön a jutalmazás és az elismerés órája. Emberi szempontokkal egyáltalán nem törődik. A munkát Krisztusért végzi, lelkiségét Krisztusban alakítja, érdemeit Krisztusra vonatkoztatja vissza, dicsőségét Krisztusban keresi, mindent Neki ad, jóságos Kezeibe fektet, és jövőjét illetőleg teljesen nyugodt, mert tudja, hogy Krisztus az igazságos Bíró hűségesen megőriz mindent. — *c)* Az Introitust kiegészítő Zsoltár arról is megemlékezik, hogy az Úr «megvizsgálta», vagyis komolyan próbára tette. Hogy ez mennyire igaz, azt az Apostol küzdelemteljes élete bizonyítja. Az Úr ezt nyugodtan tehette, mert ismerte az Apostol képességeit és tudta, mily tökéletesen működik együtt a kegyelemmel. Előrelátta a

megpróbáltatásból fakadó lelki kibontakozást, gazdag érdemet és előre orvendett a végső megdicsőülésnek. Szent Pál tudott erről, és ez annyira lendületbe hozta életét és fokozta benső dinamikáját, hogy ha lehet e kifejezést használni, egyszerűen felülmúlta Isten elvárását és tökéletesen teljesítette küldetését. — Szent Pál lelkisége minden keresztény és apostoli lelkiség örök eszményképe: Krisztocentrikus a szó legteljesebb értelmében; és arra késztet, hogy mi, a liturgia gyermekei hasonló módon alakítsuk lelki életünket.

*Elhatározás:* Szent Pált már azért is szeretem oly rajongóan, mert mindenben Krisztust kereste és elég bátor volt, hogy ezt nyíltan bevallja. Nekem is hasonlóképen kell cselekednem. Akkor remélhetem, hogy bennem is kialakul az Úr kegyelme segítségével a nemes apostoli lelkület, amelyre a mai világnak oly égető szüksége van.

3.

*«Aki erőt adott Péternek az apostolságra, nekem is erőt adott a pogányok javára; és megismerték Isten malasztját, mely nekem adatott.»* (Graduálé.)

A nemzetek Apostola élete a legfeltünőbb siker jegyében áll. Sikere oly nagy, hogy még a világtörténelem sem hallgathatja el és kénytelen megemlékezni róla. A Graduálé szövege megmagyrázza sikerei nyitját és legragyogóbb vonásaira világít rá. — *a)* Az Úr Szent Pált a legnehezebb feladattal bízta meg. Nemzetek Apostolává tette és a pogány kultúra kárhozatos hatalmának megtörését várta el tőle. E kettős nehézség közé helyezte, és a boldog Apostol két ütköző közé került. Az egyik nehézséget a pogány világ kultúr-felfogásában kell látnunk, amelyet nem lehetett oly könnyen hatástalanná tenni és megsemmisíteni. Csak Szent Pál gigantikus méretű küzdelmi képessége vállalkozhatott, — és akkor is csak Isten kegyelme segítségével, — e roppant feladatra. Hogy ez mily áldozatba került és mily vértanúságot jelentett, azt az

Apostol levelei magyarázzák. A másik nehézség pedig a kissé szűkkeblű, judaizáló első keresztények körében keletkezett. Ezek nem akarták megérteni, hogy az Ószövetség ideje elmult és hogy a nemzeteknek, a pogány világnak is, joga van a kereszt világosságában részesülni. Zokon vették Szent Pálnak, hogy «mindenkinek mindene lett» és a fősúlyt a pogány kultúra megtörésére és a nemzetek pasztorációjára fektette. Az Apostol tudta mit tesz, és nem tágított. Nem volt az az ember, aki megijed önnön árnyékától; és tovább járta, — mintha a Jeruzsálemben keletkezett, fokozódó zúgolódást nem is hallotta volna, — Isten akarta útját. Surlódás-surlódásra, ellentmondás-ellentmondásra, félreértés-félreértésre következett. A végén mégis Szent Pál győzött. A pogány világ megtört és bebizonyította a judaizáló kereszténveknek, hogy ő is képes és érdemes Krisztus szavait befogadni. Szent Pálnak ez számtalan nehézségbe került, de az elért eredmény megérte a heves küzdelmet és a sok álmatlan éjtszakát. Ez volt a nem-

zetek Apostolának egyik legszebb sikere. — *b)* Szinte naivan és gyermekded egyszerűséggel vallja be Szent Pál (azt hiszem, midőn e szavakat írta, egy kissé elpirult), hogy Isten kegyelme nem maradt terméketlen benne. Mint a mai Szentlecke mondja, «nem hallgat a testre és vérre», csak a kegyelem szavára. Ez volt élete irányítója, törekvései lendítő ereje és minden siker biztosítéka. — *c)* A kegyelem, amelyet az Apostol nem hagyott felhasználatlanul, mindinkább felragyogott benne és oly világossággá változott át, amelyről a világ is tudomást szerzett. Mint önmaga mondja, «a pogányok megismerték az Isten malasztját», vagyis befogadták Krisztus igazságát és arra is rájöttek, hogy a malaszt az Apostolban érte el teljesítőképessége tökéletességét. Nemcsak hallgattak szavára, de őszintén csodálkoztak életén, épültek magatartásán és törekedtek példáját követni. Sikerült neki az emberekkel megismertetni Krisztus kegyelmét; és ezáltal annyit ért el, hogy győzelmének nagyságát emberi szavakkal

nem lehet vázolni. — A nemzetek Apostola rendkívüli hivatása alapján rendkívüli lelkiséget alakított, és ez rendkívüli sikerrel járt.

*Elhatározás:* Az utolsó mondatot bátran lefokozhatom önnön méreteimre, és akkor megtudom, hogy mi vár rám, ha Szent Pál példáját követem és törekszem hivatásom alapján kialakítani lelkiségemet és sikerrel teljesíteni küldetésemet.

**Sarlós Boldogasszony ünnepe.**
(Július 2.)

Az Egyház liturgiája a mai napon a Szentséges Szűz Erzsébet rokonánál tett látogatásáról emlékezik meg és annak misztériumát ünnepli. A magyar népszokás ezen ünneppel az aratás motívumát is összeköti és e szép alkalmat arra használja fel, hogy a Szentséges Szűzzel a föld termékenysége kegyelméért hálát adjon. A magyar nép úgyszólván veleszületett liturgikus érzékére és rendkívül finom lelki intuiciójára vall, hogy a termékenység kettős motívumát összekap-

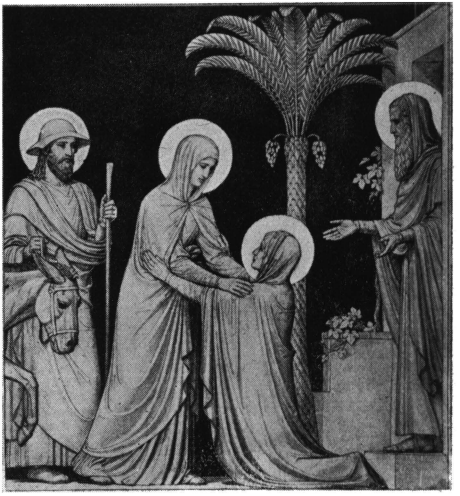

Beuron

csolta és egy ünnep keretén belül juttatta érvényre. A párhuzam ugyanis kézenfekvő. A várandós Szűz, Aki Erzsébet látogatására siet, a kegyelem termékenységét hordja méhében. Az anyaföld pedig Isten éltető és megtermékenyítő erejével benső gazdagsága színe-javát adja, és a földeken fekvő keresztbe kötött kalászok a mindennapi élet kenyerét nyujtják. E kettős termékenységet amúgy sem tudjuk kellőképen megházálni; kíséreljük meg legalább a liturgikus ünnep és a magyar népszokás alapján jóakaratunkat bizonyítani és hálás lelkületünket kifejezni. A liturgikus szovegek alapján az ünnep következő misztikus vonásaival ismerkedünk meg 1. A benső kapcsolat az Istenanya és az Istengyermek között. 2. Az Istenanya Szentlelket közvetítő hatalma. 3. Az Istenanya boldogsága gyökere.

1.

*«Íme itt jő! Ugrál hegyeken át, szökell halmokon át; olyan a lelkem szerelmese, mint a gazella . . . benéz az ablakon, nézdel a rácson által.»* (Szentlecke.)

Az Énekek Éneke az Ószövetség ezen lírikus gazdagságban pompázó könyve pazarul vázolja az Istenanya és az Istengyermek között fennálló bensőséges kapcsolatot. (Szentlecke.) — *a)* A liturgia ma e kapcsolatból indul ki és elgondolása minden szempontból megfelel a valóságnak. Az Istenanya a Názáretből Hebronba vezető hosszú úton bensőséges odaadással foglalkozott a Megváltás Benne végbemenő beteljesülésével és a Szentlélek irányítása mellett kialakította magában a valóságnak megfelelő Krisztus-fogalmat. A Szentlélek annyira megerősítette benső pillantását és intuicióját, hogy Krisztus-látása minden szempontból tökéletes volt. A liturgikus szöveg a Szent Szűz Krisztus-látásának főbb vonásait közvetíti. Ezek a következők: — *a)* Krisztus szent Embersége fejlődésben van, tehát «jön». «Ugrál a hegyeken át, szökell a halmokon át», vagyis szíve teljes odaadásával siet az emberiség segítségére, és jövetelébe szeretete minden lendületét belefekteti. «Itt áll a házunk fala mögött»; a várandós Istenanya már

magában hordja, és nemsokára üt a beteljesülés, a betlehemi misztérium órája. «Benéz az ablakon, nézdel a rácson által», mondja a szent szöveg az Istenanya nevében. A felénk siető isteni Megváltó már oly közel van, hogy szinte az ablakon, a rácson néz be és máris foglalkozik azzal, amit lát, vagyis az emberiség eddig megoldatlan problémáival, mert azért jött, hogy mindennek megoldása legyen. — *b)* Az Istenanya, mint az előző alpontban láttuk, a Szentlélek világosságában tökéletes Krisztus-fogalmat alkotott magának és mélységesen belepillantott az isteni Megváltó lelkületének titkaiba. Krisztus, Anyja szerető gondolatait és szívének viharosan hullámzó érzelmeit nem hagyta válasz nélkül. A bensőséges szeretet hangján és a megvilágosító kegyelem szavaival szívélyesen elbeszélgetett vele az Isten-várás ideje alatt és szózatot intézett hozzá: «Kelj fel szaporán barátnőm! Jojj, mert a tél már elmult, az eső elállt, elvonult; földünkön előbujnak a virágok, eljött a szőlőmetszés ideje és a gerle szava hallatszik földeinken. A füge már ki-

hajtja első gyümölcsét és a virágzó szőlő illatot áraszt; kelj fel barátnőm! Jöjj!» (Szentlecke) — hangzik Krisztus szózata. Az isteni Megváltó óromet akar fakasztani Anyja lelkében; és erre utal, hogy a tél és annak fagyos ridegsége már elmult. A földet komor kodpárába burkoló eső elvonult és már megkezdődik a lelkek tavasza. A virágok előbujnak, a szőlőmetszés ideje is eljött és a csalit visszhangzik a gerle szavától. Eljött ugyanis a lelkek orok tavasza és virágzó pompája: a kegyelem beteljesülése, a megváltás gazdagsága és a lelkek megszentelésének bőséges termékenysége. — *c)* Krisztus tovább folytatja szózatát és isteni elismerését fejezi ki Szentséges Anyjának: «Jöjj . . . hadd halljam hangodat, hadd lássam arcodat! Mert a Te szavad édes és arcod bájos!» suttogja a kegyelem szavával Szentséges Anyja lelkébe és ezáltal fiui szeretetéről is megemlékezik. Szavainak nagy jelentősége van, mert elismerésében az Istenanya felulmulhatatlanul szép lelki arculatára hivatkozik és hangjának szépségéről beszél, vagyis arról a

szellemről, amely az Istenanya egyéniségéből árad ki és mint az isteni Igét közvetítő hang, megszenteli a világot. — Az Istenanya és az Istengyermek között fennálló kapcsolat pompás gazdagságát tökéletesebben vázolni alig lehet. Hajoljunk e kapcsolatok mélysége fölé és hallgassunk bele lelkünk minden odaadásával, hogy bennünk is kialakuljon Krisztus és Szentséges Anyja lelkivilágának tökéletes ismerete.

*Elhatározás:* E kapcsolatok szemléletével már előbb is foglalkozhattam volna. Most pótolom ebbeli mulasztásomat és azon következményt vonom le, hogy én is törekszem hasonló benső, szeretetteljes intimitásba kerülni a szentséges Istenanyával és édes Gyermekével.

2.

*«Azon időben: Mária útrakelvén, sietve méne a hegyek közé, Juda városába. S beméne Zakariás házába és köszönté Erzsébetet.»* (Evangélium.)

A megváltás beteljesülése már meglátszik az Istenanya magatartásán. A «Mediatrix Gratiarum» a Kegyelmek Közvetítője már itt, Erzsébet hebroni háza tornácán az esthajnal békés és megnyugtató világosságában tökéletesen kibontakozva áll előttünk. A kegyelemközvetítés korán megkezdődik és az Istenanya, mielőtt Krisztus született volna, már két kézzel árasztja környezetébe a megtestesült Ige megszentelő erejét. — *a)* Hallotta és értesült Erzsébet rokona életében beállt fordulatról. Az éltes nő fogamzott és késő várandósága idejében megértő rokonlélekre és gyengéd segítő kezekre szorult. Az Istenanya, mint az Evangélium jelenti, rögtön felkelt és útnak indult. Egy percig sem habozott és szíve vágyát követve rokona segítségére ment. Itt már felragyog előttünk az «Auxilium Christianorum» — a Keresztények Segítsége, vagy mint a nép oly szépen mondja a «Segítő Szűzanya» jóságos lelkületének fényes világossága. Hírből hallja, hogy szükség van rá. Nem vár felszólításra, hosszú útra kel és a segítségre szoruló-

nak, Erzsébetnek fiatal anyai szíve kifogyhatatlan jóságát hozza ajándékba. Azóta mindig útban van és nem szűnik meg szeplőtelen Szíve jóságát reánkpazarolni. — *b)* Az Evangéliumból az is kitűnik, hogy az Istenanya nagyon is becsüli az idő értékét és egy pillanatot sem veszít. Nem késik az úton és sehol sem tartózkodik huzamosabb ideig. A házakba nem tér be, és a kapualjakban sem áll meg, hogy rokonokkal és ismerősökkel beszélgessen. Sietve megy a magasbaívelő és a hegyláncok kopárságában elvesző úton, hogy minél előbb Hebronba érjen és teljesítse küldetését. Azóta is mindig sietve járja az emberi nyomorúság tornácaihoz vezető, a kimondhatatlan szenvedések szakadékai mellett elhaladó utat, hogy minél előbb elérje pártfogoltja házát és teljesítse anyai küldetését. Így indult el az Istenanya kegyelemközvetítésének feltartóztathatatlan áradata és itt már felénk ragyog a «Betegek Gyógyítója», a «Bűnösök Menedéke» és a «Szomorúak Vigasztalója» jóságos anyai keze, amelyre oly jól

esik kínos nyomorúságunkat reábízni. Az Istenanyában valóban a «caritas urgens», mint Szent Pál mondaná, vagyis a sürgető szeretet tevékenykedik, az készteti cselekedetre. — *c)* Az Istenanya nem jött üres kézzel. Alighogy karjaiba zárta rokonát, az máris érzi a kegyelem áradatát, a természetfeletti erő tüzét és boldogan vallja, hogy «betelék Szentlélekkel». Az Istenanya a Szentlélek szeplőtelen Jegyese nem is jöhet anélkül, hogy magával ne hozná a Lelket és meg ne indítaná a Lélekjárást, amelyben közvetítésével a lelkek milliói részesültek évszázadokon keresztül. Kegyelemközvetítő erejének ez legszebb megnyilvánulása és legértékesebb gyümölcse. — A Lélek és Jegyese, a Szentséges Istenanya együttjárják az emberi lelkek megszentelődésének szépséges útjait. A Lélek nem fú ott, ahol nem járt előtte az Istenanya és nem talál látogatásának nyomaira. Az Istenanya pedig sohasem jön üres kézzel, mindig a Lélek ajándékait hozza magával és Beteljesülésre, a Lélek eljövetelére készíti elő gyermekeit.

*Elhatározás:* Erről sem ártana többet gondolkodnom: hogy a Lélek csak akkor jon hozzám, ha megtalálja lelkemben az Istenanya látogatása nyomait. A Szentséges Szűz anyai irgalmában már nem egyszer volt nálam; a kérdés most csak az, megőriztem-e lelkemben eljövetele nyomait?

3.

*«És boldog vagy te, ki hittél, mert be fog teljesedni, amiket mondott neked az Úr.»* (U. o.)

Erzsébet a Lélekjárás világosságában ráeszmél az Istenanya összehasonlíthatatlan boldogságára és világosan látja annak gyökereit. A Szentséges Szűzzel is kozli meglátását és ezáltal bennünk is elősegíti a mélységes megértést. — *a)* «Boldog vagy te, mert hittél» — mondja, — és ezáltal máris rámutat a Szentséges Szűz boldogsága mélységes gyökerére. Hitt. Tökéletes hitet tanúsított Istennel és küldöttjével, a Názáretben megjelent Gabriel főangyallal szemben. E gesztus nem

kis nehézségbe ütközött, s ezt az Istenanyának kellett legyőznie. A nehézségek kiindulópontja tökéletes alázatossága. Az Istenanya ugyanis sem méltónak, sem képesnek nem tartotta magát hogy célpontja legyen Isten örök terveinek és közreműködjön a megváltás beteljesülésében. Nehezére esett hinni a főangyal szavaiban és alázatosságból fakadó kételyein felülemelkednie. Az Istenanya ezt is megtette. Legyőzte a kételyt, teljes hittel fogadta a mennyei hírnök jelentését, tökéletes odaadással nyugodott bele az Úr megváltozhatatlan akaratába. Ebben rejlik hitének kifejezhetetlen érdeme. — *b)* Mélységes hite nem maradt elismerés és jutalom nélkül. Erzsébet erről is világosan beszél; és az Istenanyának szinte kinyilatkoztatja, hogy minden be fog teljesülni, és úgy lesz, ahogy az Úr mondotta és a kinyilatkoztatás szent könyvei vázolják. — *c)* Az elismerés, érdem, jutalom és ezektől eltekintve a tudat, hogy képes volt kételyein felülemelkedni és hinni az isteni Küldött szavában, végtelen örömet és megzavarhatatlan

boldogságot fakasztott lelkében. Benső boldogságának mértéke és klasszikus kifejezése a «Magnificat», amelyet az Istenanya Erzsébet tornácán énekelt örömtől repeső szívvel. — Az Istenanya boldogságának, amelyet még a fájdalmak tengere sem tudott megsemmisíteni, — mert Ő a szenvedésben is örömet talált, — mélységes gyökerei vannak. Ezek a hit világában, misztériumában és kegyelmi gazdagságában mélyednek el, és belőle merítik tápláló és éltető erejüket.

*Elhatározás:* Bennem is mély gyökeret verhet a tökéletes, természetfeletti boldogság, ha az Istenanya útjait járom és anyai pártfogásával kialakítom magamban a tőkéletes hitet, amely minden kérdésemre válaszol és minden nehézségen átsegít.

### Loyolai Szent Ignác.
(Július 31.)

A nagy és harcias Loyolai Szent Ignác, akinek katonás fegyelme és lelkigyakorlatos apostolkodása szinte

átváltoztatta a világképét, nagy befolyással van a lelki kultúra kibontakozására. Hatalmas és egyedülálló egyéniség az Egyház történetében. Fiziognómiájának oly markáns vonásai vannak, hogy a liturgia érdemesnek tartja azokkal foglalkozni és lelki arcképét a mai szentmisében kidomborítani. A liturgikus szövegek alapján a következő arcvonásokat szemléljük: 1. Loyolai Szent Ignác szándéka. 2. Loyolai Szent Ignác ajándéka. 3. Loyolai Szent Ignác, az égből fakadt tűz.

1.

*«Jézus nevére minden térd meghajoljon: az égieké, a földiekké és az alvilágiaké; s minden nyelv vallja az Atyaisten dicsőségére, hogy Jézus Krisztus az Úr.»* (Introitus.)

Loyolai Szent Ignác, ki minden szempontból Isten kegyelmére helyezkedett, a tökéletes és összpontosított akarat embere volt. Világosan tudta mit akar; és szándékát áttetsző, konkrét formába öntötte. Az Introitus szövege e szándékkal foglalkozik és főbb vonásait szemlélteti. — *a)* Szent

Ignác, aki sok szempontból szienai Szent Bernardinra is emlékeztet, Jézus szentséges Nevéből indult ki, midőn mindent összefoglaló szándékát kialakította. Apostoli munkássága főcélja volt, hogy — mint Szent Pál apostol írja a filippieknek: — «Jézus nevére minden térd meghajoljon.» Meg akarta ismertetni a világgal Jézus szentséges Neve felülmulhatatlan erejét és arra törekedett, — amit egyébként el is ért —, hogy a föld kereksége térdreboruljon Jézus szentséges Neve hatalma előtt és imádó hódolattal tisztelje Őt. Címerére a Szentséges Név kezdőbetűit írta s ezzel alapozta meg az általa megindított mozgalom évszázadokat felölelő egyöntetű irányát. — *b)* Egyetemes szándéka második fővonása szintén a Szentséges Névből indul ki, és abban áll, hogy minden nyelvet a Szentséges Név dicsőségének megvallására késztessen. Ez már magasabb fokot jelent és konkrét, kifelé ható formának vehető. Loyolai Szent Ignác itt már mozgalomra, szervezetre, testületre gondol. Nem elégszik meg a világ puszta térd-

hajtásával és a Szentséges Név imádó hódolatával, hanem e Név erejében egységbe tömöríti össze az elszórtakat, mozgalmat indít azzal a célkitűzéssel, hogy fennhangon hirdesse a Szentséges Név megtörhetetlen hatalmát és annak erejével apostoli, lelkeket mentő munkát végezzen. — *c)* Szándéka legjellegzetesebb vonása, hogy tökéletesen önzetlen. Loyolai Szent Ignác nem gondol önmagára. Az Introitus szövegét kiegészítő Zsoltár-résszel mondja, hogy mindnyájan, akik az isteni Nevet szeretik, az Úrban dicsekednek. Ennek alapján nem önnön dicsőségét keresi, hanem az Úrnak szolgál, mindent e szolgálatban összpontosít s ezáltal nagyobbítja Isten dicsőségét. Jelszava: «Omnia ad maiorem Dei gloriam» mindent Isten nagyobb dicsőségére (ez egyébként Szent Páltól ered), világosan kifejezi szándéka nagyszerű önzetlenségét és elegendően magyarázza sokak által megirígyelt és félreértett sikereit. — Loyolai Szent Ignác a katonásan fegyelmezett akarat embere, akiben minden tiszta és tökéletesen áttetsző. Egy szándékba

foglalja össze élete küzdelemteljes tartalmát és ennek keretei oly nagyok, hogy azokban egy, évszázadokra kiható áldásdús mozgalom, az általa alapított Jézus-Társasága is tökéletesen elfér.

*Elhatározás:* Szent Ignácot már azért is szeretem, mert férfias ember, katonásan fegyelmezett lélek és a hajlíthatatlan akarat eszményképe. Szeretem benne a kemény, érett férfiasságot; és tisztelem benne az egy gondolatban összpontosított, mindent felölelő egyetemes szándék csorbítatlan és ragyogó tisztaságát. Megpróbálom őt komolyan követni és szándékaimat Loyola devizájába foglalom össze: «Mindent Isten nagyobb dicsőségére».

2.

«*Vele lesz igazságom és irgalmam, és felemelkedik a szarva (hatalma) Nevemben.*» (Offertórium.)

Loyolai Szent Ignác csorbítatlanul tiszta szándéka és férfias fegyelme

szinte kivívta Isten bőkezűségét, Aki adományai legértékesebbjeit pazarolta páratlan egyéniségére. Ennek tudható be, hogy Loyola összehasonlíthatatlan sikerrel dolgozott és szándékait tökéletesen keresztülvitte. Semmit sem hagyott megvalósítatlanul. Egyöntetű, vas-logikával felépített munkát végzett és Isten Egyházát felbecsülhetetlen értékekkel gazdagította. Eredményeit — mint már említettük, — Isten adományainak köszönhette. Ezek a mai Offertórium elgondolása szerint a következők : — *a)* A kinyilatkoztatott örök igazság teljessége volt az első adomány, amelyben Loyolai Szent Ignác részesült. Ezért is keményen kellett küzdenie. Mint érett férfiú kerül éretlen gyerekek mellé az iskola padjára és így küzdi fel magát az emberi tudás alapvető elemeitől a kinyilatkoztatott igazság teljességének legmagasabb szemléletéig. Az igazság ismerete ragyogó fényességgel árasztotta el lelkét és oly fáklyává változtatta át, amely belevilágított kora ijesztő és nyugtalanító sötétjébe és elég izzó volt, hogy fé-

nyessége a későbbi századokban se fakuljon el és útmutatója legyen Krisztus katonáinak. Az isteni igazság embere, előharcosa és hőse volt. — *b)* Isten irgalma és a belőle fakadó kegyelmi áradat volt a második adomány. Ez nemcsak önnön lelkiségét alakította és mélyítette el a szó legrendkívülibb értelmében, hanem mások számára is forrássá vált. Loyola kiinduló pontja az ellentmondások, reformációk és ellenreformációk korszakában oly nagy jelentőséggel bíró kegyelmi áradatnak. Manréza magányában töltekezett az isteni irgalom tüzével és halmozta fel lelkében a pattanásig feszült kegyelmi gazdagságot, amelyből oly nagy üdvössége fakadt a világnak. Ott állította össze és szedte rendszerbe lelkigyakorlatos könyve érett tapasztalatát, és ezáltal oly eszközt adott a nemes lelkiségért küzdő emberek kezébe, amely a pápák bevallása szerint összehasonlíthatatlan. Manrézából indul ki a Loyola által fakasztott kegyelmi áradat, amely úgy hatott a világra, mint a Mózes által a kopár sziklából előteremtett

víz. Behatolt az eltikkadt lelkekbe és új életre képesítette őket. — *c)* Legszebb adománya talán az volt, hogy — mint az említett liturgikus szöveg is mondja — élt benne Isten szentséges Nevének megtörhetetlen ereje. Loyola e Név erejében folytatta gigantikus küzdelmét, és ennek tudható be, hogy sikerült szándékait megvalósítani és páratlan adományait a lelkek javára kamatoztatni. — Az önzetlen szívű Loyolai Szent Ignác, a nagy adományok embere, nem tartotta meg magának kincse gazdagságát, mindent tovább ajándékozott, hogy másokat üdvözítsen s ezáltal nagyobbítsa Isten dicsőségét.

*Elhatározás:* Szeretem az önzetlenségében is nagyméretű Loyolai Szent Ignácot; és abban is követem, hogy szerény adományaimat nem tartom meg magamnak, hanem tőlem telhető önfeledtséggel a reámbízottak rendelkezésére bocsátom.

3.

*«Tüzet jöttem bocsátani a földre; és mi mást akarok, minthogy felgyuladjon?»* (Kommúnió.)

A liturgiában alig fordul elő, hogy Krisztus e gyönyörű mondását emberekre alkalmazza. Loyolai Szent Ignáccal kapcsolatban a tartózkodó és óvatos liturgia ezt is megteszi és ezáltal nemcsak elismeri Jézus-Társasága alapítója rendkívüli nagyságát, hanem tökéletesen vázolja egyénisége alapvető tulajdonságát. A liturgiának igaza van, Loyola tűz a szó legteljesebb értelmében. Égből pattant tűz, melynek jellegzetes küldetése és fontos teljesítenivalója van. — *a)* «Feuer aus Spanien», spanyol honban fakadt tűznek nevezi Szentünket az egyik német életrajz szerzője. Mi inkább égből fakasztott tűznek vesszük, elevenen lángoló, hevesen szikrázó tűznek, amelyet Isten küldött kellő időpontban. A kor, melynek Loyola gyermeke, nem állott a fehérizzás jegyében. Nagymértékben nélkülözte a tüzet és ennek nyomai meg is maradtak a történelemben. Isten, Ki minden kornak megadja a

szükséges megoldást, Loyola századának s a rákövetkező időknek a tűz adományát ajándékozta, hogy — *b)* átváltoztassa a világ arculatát, amennyiben e sivár és fagyoskodó korszak lelkében felgyujtja a szeretet tüzét és az igazság világosságát. Az egymás ellen küzdő és egyébként is önhasadt embereket csak ez gyógyíthatta meg a kor betegségéből, és csak ez szabadíthatta meg a folytonos ellentmondásokban rejlő terméketlenség átkától. Tűz kellett ezeknek az embereknek; és Isten Loyolát küldte, hogy az ég izzásából kipattant szikra legyen, lángba borítsa és máglyává változtassa át a világot, melynek zsarátnokában porrá ég a salak és megtisztul az arany. — *c)* Isten, Aki Loyolában szent tüzet küldött, megadta, hogy égjen. Loyolai Szent Ignác hatalmas lendülettel csóválta meg az égből kapott fáklyát s a tűz szent jelére szinte a semmiből emelkedett ki az Úr katonái hadserege és követői légiója. Korának és a rákövetkező századoknak légiókra, katonák légióira volt szüksége. Az Úr meg-

parancsolta Loyolának, hogy lobogtassa a mennyei tűz fáklyáját, annak követőket toborozzon, a tömeget megszervezze és szent hadserege élén vonuljon be az újkor vergődésteljes kaoszába és segítsen legyőzni a fejetlen rendetlenséget. — Égből fakadt tűz Loyolai Szent Ignác. Izzó lelkiségét csak azok értik meg, akik maguk is a tűz emberei és szeretnek olyanok közelében tartózkodni, akik náluk is jobban és tökéletesebben égnek.

*Elhatározás:* Tűz tüzet fakaszt. E régi igazság alapján közeledem kultuszom és tiszteletem által a hősies Loyolai Szent Ignáchoz és remélem, hogy lobogó fáklyájából lelkembe is átpattan egy szikra, lángba borítja bensőmet, és másokban is tüzet fakasztó cselekedetekre késztet.

# TARTALOM.


Oldal

Előszó ..... 3
Imádság az elmélkedés előtt .... 5
Imádság az elmélkedés után .... 6
Bossuet gondolatai az imádságról 8
Pünkösdi időszak ..... 22
*Pünkösd ünnepét megelőző előkészület napja I.* ..... 34
*Pünkösd ünnepét megelőző előkészület napja II.* ..... 49
*Pünkösdvasárnap I.* ..... 58
*Pünkösdvasárnap II.* ..... 68
*Pünkösdvasárnap III.* ..... 76
*Elmélkedés a pünkösdi Szekvencia alapján* ..... 86
*Pünkösdhétfő I.* ..... 96
*Pünkösdhétfő II.* ..... 107
*Pünkösdhétfő III.* ..... 117
*Elmélkedés a pünkösdi Himnusz alapján* ..... 127
*Pünkösd utáni kedd I.* ..... 136
*Pünkösd utáni kedd II.* ..... 145
*Pünkösd utáni kedd III.* ..... 154

Oldal

*Pünkösd utáni kedd IV.* ..... 165
*Pünkösd utáni szerda I.* ..... 173
*Pünkösd utáni szerda II.* .... 181
*Pünkösd utáni szerda III.* ... 189
*Pünkösd utáni csütörtök* ..... 195
*Pünkösd utáni péntek I.* ..... 203
*Pünkösd utáni péntek II.* .... 210
*Pünkösd utáni péntek III.* ... 222
*Pünkösd utáni szombat I.* ... 229
*Pünkösd utáni szombat II.* .. 242
*Pünkösd utáni szombat III.* . 249
Összefoglalás ..... 255
A Pünkösd utáni vasárnapok liturgiájának aszketikus célkitűzése ..... 259
*Szentháromság vasárnapja* .... 261
*Pünkösd utáni második vasárnap* ..... 313
*Pünkösd utáni harmadik vasárnap* ..... 362
*Pünkösd utáni negyedik vasárnap* ..... 416
*Pünkösd utáni ötödik vasárnap* 464
*Pünkösd utáni hatodik vasárnap* 513
*Pünkösd utáni hetedik vasárnap* 560
*Pünkösd utáni nyolcadik vasárnap* ..... 606

Oldal

*Pünkösd utáni kilencedik vasárnap* ..... 666
*Pünkösd utáni tizedik vasárnap* 718
Összefoglalás ..... 768
A pünkösdre következő időszak ünnepei ..... 773
Úrnapja. Bevezetés ..... 776
*Úrnapja I.* ..... 776
*Úrnapja II.* ..... 783
*Úrnapja III.* ..... 789
Jézus Szentséges Szíve ünnepe. Bevezetés ..... 797
*Jézus Szentséges Szíve ünnepe I.* 811
*Jézus Szentséges Szíve ünnepe II.* 819
*Jézus Szentséges Szíve ünnepe III.* 827
*Jézus Szentséges Szíve ünnepe IV.* 833
*A Szentséges Istenanya Szeplőtelen Szívének ünnepe*..... 840
*Falconieri Szent Julianna* (Június 19.) ..... 851
*Szent Péter és Pál Apostolfejedelmek* (Június 29.) ..... 863
*Szent Pál apostol* (Június 30.) 872
*Sarlós Boldogasszony* (Július 2.) 882
*Loyolai Szent Ignác* (Július 31.) 893



